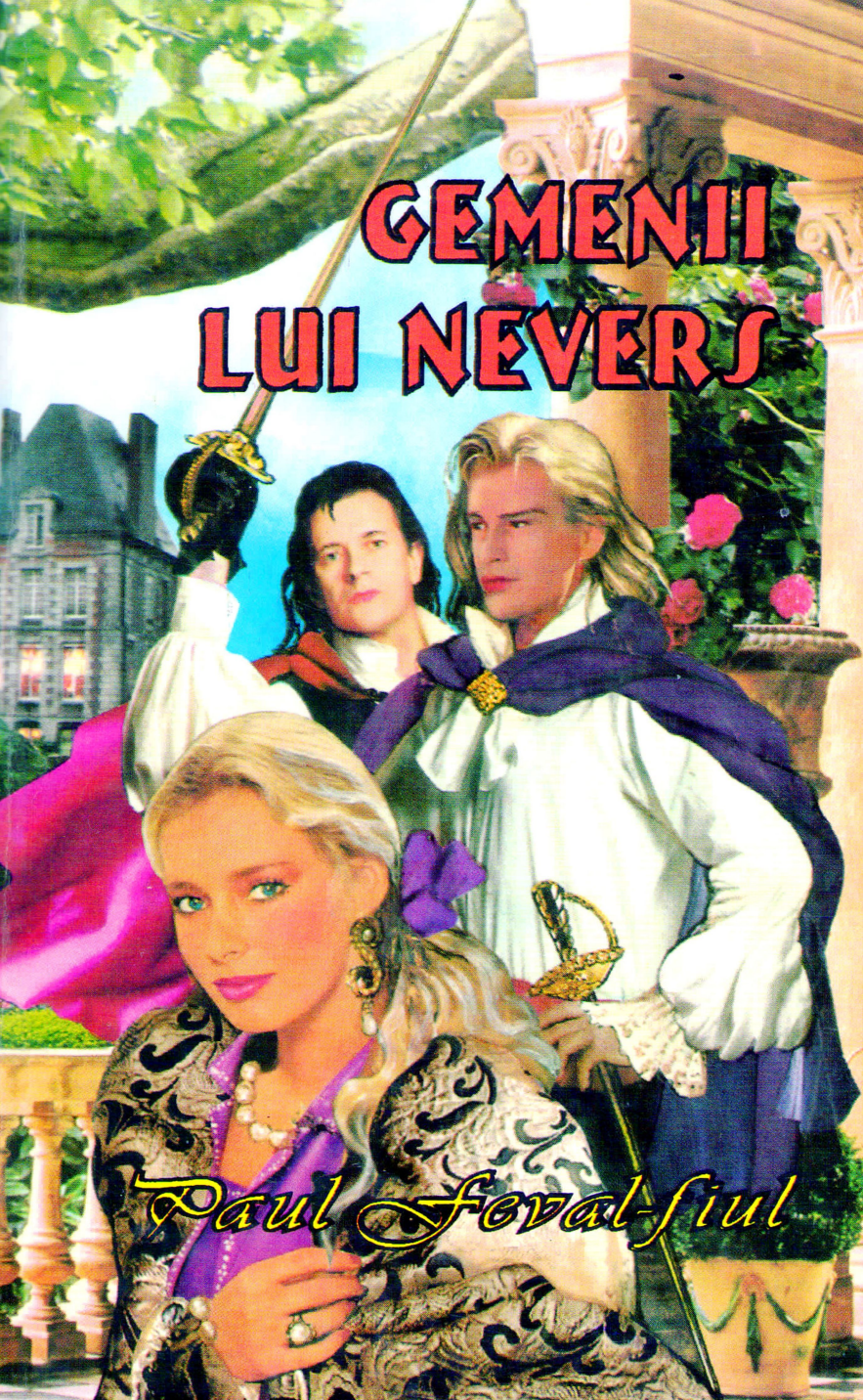
GEMENII LUI NEVERS

Paul Feval-fiul

PAUL FÉVAL-fiul

*

GEMENII LUI NEVERS

Grafică copertă: ADRIANA IONIŢĂ

PAUL FÉVAL Fils
Les gemeaux de Nevers
Librairie Paul Ollendorf, Paris, 1933

Toate drepturile asupra acestei ediţii
în limba română aparţin editurii ELIS!

ISBN 973-9199-04-6

PAUL FÉVAL-fiul

GEMENII LUI NEVERS

Traducere de Mariana Millio

EDITURA ELIS Bucureşti
1995

Consilier literar: *Mirella Dominteanu*
Tehnoredactare: *Ami Tehnic Service S.R.L.*

Tiparul executat sub comanda 45 129
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria CORESI
Piaţa Presei Libere, 1, Bucureşti
ROMÂNIA

GEMENII LUI NEVERS

PARTEA ÎNTÎI

PARC-AUX-CERFS

1

Îndurerat de pierderea unei nepoate pe care o îndrăgise mult, François de Gondi, arhiepiscop al Parisului, a făcut jurămînt ca, pentru odihna sufletului ei, să înfiinţeze în capitală, pe banii săi, o mănăstire de femei.

A întemeiat, aşadar, în cătunul Picpus, mănăstirea de călugăriţe Notre-Dame de Lépante, al căror ordin a căpătat mai tîrziu, cînd Picpus a fost integrat în Paris, denumirea de „călugăriţe ale Sfîntului Augustin", pe care au păstrat-o de atunci înainte.

Sub acest nume o întîlnim în cea de a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.

Construită în lăţime, cu două aripi mici către spate, care o făceau să semene cu un T uriaş, clădirea mănăstirii avea dimensiuni destul de mari şi era înconjurată de un zid înalt ce o izola complet de puţinele case risipite în împrejurimi.

Una dintre aripi slujea drept locuinţă novicelor sau persoanelor ce doreau să se călugărească; cealaltă, persoanelor străine venite la mănăstire pentru o scurtă perioadă de retragere din viaţa lumească.

Corpul principal al clădirii era rezervat în exclusivitate *titularelor*. Era precedat de o curte spațioasă, iar în spate se întindea o grădină mare, transformată parțial în vederea cultivării legumelor.

Existau două intrări: una mică și alta mare. Prima, prin care se ajungea direct în grădina de zarzavaturi, era folosită de grădinar și de furnizori. Cît despre cea de-a doua — care dădea spre curte și se afla în grija unei surori folosite la treburile gospodărești — aceea nu se deschidea decît în ocazii foarte rare, spre a lăsa să intre sau să iasă persoanele purtătoare ale unui permis special eliberat de maica superioară.

După cum vedem, mănăstirea era bine păzită, iar dacă nepoftiții s-ar fi trudit zadarnic vrînd să treacă fără autorizație prin poarta cea mare, nici cea mică nu le-ar fi oferit vreo șansă de succes. Într-adevăr, bătrînul grădinar al mănăstirii — care ar fi considerat de datoria lui să răspundă la numele de moș Tanguy, dacă n-ar fi fost îngrozitor de surd — neîncrezîndu-se în urechile sale leneșe, luase ciudatul obicei de a nu deschide furnizorilor decît la ore și în zile prestabilite de comun acord cu aceștia. Sistemul avea o parte bună, dar și una rea, căci, în felul acesta, surorile erau uneori lipsite de unele alimente așteptate cu nerăbdare. Dar se consolau la gîndul că metoda le asigura o securitate perfectă.

Chiar în dimineața în care începe povestea noastră (19 iunie 1763) moș Tanguy — bătrîn ce nu știa să mai aibă rude în viață — pățise o întîmplare cu totul neobișnuită. Un nepot — Joson Miroux — părînd de o prostie surprinzătoare, picase ca din cer, sosind din Quimperlé, de unde plecase după moartea mamei sale, spre a căuta de lucru la Paris. La insistențele moșneagului, dornic să-și îndeplinească datoria de unic sprijin al orfanului, maica Philippine, superioara mănăstirii, se lăsase înduplecată și, încălcînd regulamentul, îl autorizase pe bătrîn să-l găzduiască pe băiat trei zile în casa lui din fundul grădinii, timp considerat necesar pentru a-și găsi o slujbă în exterior.

Dar Joson Miroux nu era singurul străin ce se afla în vremea aceea la mănăstire.

Am mai spus că una din aripile clădirii, cea care alcătuia ramura stîngă a T-ului, servea drept locuinţă persoanelor ce doreau să petreacă la mănăstire cîteva zile într-o pioasă reculegere.

Pentru moment, aripa era locuită de o doamnă şi de o tînără fată.

Cea dintîi se numea doamna Thibaut. Se prezentase cu trei zile în urmă, înarmată cu scrisori de recomandare din partea mai multor clerici din Paris care, cu toţii, îi lăudau cucernicia şi curăţenia sufletească.

Doamna Thibaut să tot fi avut treizeci de ani. Era înaltă şi trupeşă, avea gesturi hotărîte, ba chiar îndrăzneţe. Trăsăturile chipului său nu ofereau nimic demn de remarcat, cu excepţia, poate, a ochilor negri ca noaptea şi luminaţi de o strălucire extraordinară.

Chiar de cînd sosise, se conformase fără nici cel mai mic murmur obiceiurilor severe ce domneau în sfîntul locaş. Foarte asiduă la numeroasele rugăciuni prescrise de regulamentul mănăstirii, le urmărea cu un zel fără pereche, dînd dovada celei mai adînci cucernicii. Nu prea căutase să intre în relaţii cu tovarăşele sale de moment, cu excepţia călugăriţei ce se îndeletnicea cu treburile de la bucătărie — femeie bătrînă, credulă şi naivă căreia i se dăduse această funcţie tocmai datorită inteligenţei sale limitate, căci mesele călugăriţelor se asemănau, ca simplitate, cu cele din antichitate şi nu cereau nici o dibăcie culinară.

La primele avansuri de intimitate făcute de noua locatară, acea călugăriţă, al cărei nume era Benoîte, se simţise imediat cuprinsă de un respect plin de teamă faţă de străină şi nu se putuse apăra de acest sentiment care se traducea printr-o veneraţie aproape slugarnică.

Cît despre tînăra fată, aceasta era o încîntătoare copilă de şaptesprezece ani şi se numea Blanche de Lagardère-Nevers.

Tatăl său era contele Philippe de Lagardère, devenit duce de Nevers prin edict regal; chiar acela pe care l-am cunoscut, cîndva, sub porecla de „Sergentul Belle-Épée" şi care, după ce fusese regăsit de mama sa, Aurore, se căsătorise, la scurt timp, cu Olympe de Chaverny.

Ne aducem aminte că Passepoil şi Cocardasse, cei doi bătrîni profesori de scrimă, doreau pentru noii căsătoriţi, primul — o fată, cel de-al doilea — un băiat, şi că Boniface, fiul lui Passepoil, încerca să-i împace cu speranţa că s-ar putea ca şi fata şi băiatul să vină deodată. Or, dreptatea fusese de partea lui: la zece luni după căsătorie, doamna de Lagardère-Nevers aducea pe lume doi gemeni de sex diferit.

Băiatul a primit numele de Henri, în amintirea bunicului său, Henri de Lagardère, iar pe-al fetei tocmai l-am spus.

La drept vorbind, Blanche de Nevers nu se afla la mănăstire chiar în căutarea singurătăţii. Pe durata unei scurte absenţe a părinţilor săi, chemaţi de unele afaceri importante la domeniul lor din Lorraine, unde-l luaseră împreună cu ei pe Henri, fata venise să petreacă două sau trei săptămîni lîngă o prietenă a sa, pensionară a mănăstirii şi de care era strîns legată, deoarece o avusese ca însoţitoare timp de mai mulţi ani.

Din motive personale ale ducelui şi ducesei, acea prietenă, care purta numele destul de plebeu de Louise Moutier, fusese într-adevăr crescută, pînă la vîrsta de cincisprezece ani, împreună cu fiica lor, al cărei trai îl împărtăşise. Ca urmare, între cele două copile se născuse o caldă prietenie care, cu timpul, nu încetase să se adîncească. Astfel încît, atunci cînd, într-o zi, au fost despărţite, Louise Moutier fiind dusă la maicile augustine, amîndouă au fost nespus de nefericite.

Blanche aproape că s-a revoltat, voind să ştie de ce îi era luată prietena din copilărie.

Ducele a răspuns că prin acţiunea sa nu făcea altceva decît să se conformeze voinţei exprese a părinţilor fetei, morţi de mult, şi care, în ultimele lor clipe, i-o încredinţaseră dîndu-i instrucţiuni precise în acest sens.

Cele două prietene, neavînd încotro, s-au resemnat aşadar să accepte despărţirea, promiţîndu-şi totuşi să se vadă cît de des cu putinţă.

Maica superioară a mănăstirii din Picpus, pe care ducele şi ducesa păreau s-o îndrăgească mult, a primit-o pe Louise dînd semne de mare bucurie şi-i arătă, de îndată, o foarte puternică afecţiune.

La rîndul său, fetiţa a fost imediat atrasă, cu o dragoste aproape filială, de cea alături de care urma să trăiască de atunci înainte. Şi, deşi nu-i era decît o străină, a fost tare mirată constatînd că simţea în tovărăşia ei o plăcere egală, dacă nu chiar mai mare, ca cea pe care o avea cînd se afla lîngă Blache şi doamna de Nevers, pe care le iubea totuşi din toată inima.

După cum îşi promiseseră, cele două fete se vedeau adesea. Blanche profita de toate clipele ei de libertate pentru a alerga la mănăstire s-o îmbrăţişeze pe Louise. Şi nu de puţine ori obţinea permisiunea maicii superioare de a ieşi împreună cu prietena sa.

Porneau atunci în lungi plimbări prin împrejurimi, sub privirile grijulii ale unei bătrîne guvernante pe care ducesa le-o dăduse în chip de însoţitoare.

Atît Blanche cît şi Louise erau frumoase, dar de o frumuseţe diferită, care căpăta o savoare deosebită prin alăturarea lor constantă.

Cea dintîi avea părul tot atît de negru pe cît de blond îl avea cea de-a doua; şi dacă ochii mari şi negri, cu reflexe de smarald, care puneau o lumină mîndră pe chipul fiicei ducelui, inspirau respect, deşi străluceau şăgalnic, ochii blînzi, de culoarea cerului, ai micii orfane se armonizau în mod plăcut cu simplitatea firească şi farmecul duios ce se degaja din întreaga ei fiinţă.

Fină şi spirituală — ceea ce o înclina spre luarea în derîdere — Blanche nu-şi ierta decît prietena. Dar dacă

era semeață pe cît de modestă se arăta a fi Louise, mîndria ei era o calitate a rasei, căci în vorbele sale nu se simțea nici o urmă de aroganță, iar felul ei de a se purta nu era deloc pretențios.

În comparație cu Louise, Blanche era ceea ce regina florilor este pentru discreta panseluță.

Cele mai izbitoare trăsături de caracter ale fetelor constau în faptul că Louise, ființă timidă și temătoare, recunoștea superioritatea curajului prietenei sale. Într-adevăr, domnișoara de Lagardère-Nevers își păstra un calm surprinzător în fața primejdiei și — de-ar fi să dăm crezare zicalei că sîngele apă nu se face — dacă împrejurările ar fi cerut-o, s-ar fi luptat ca un bărbat.

Într-o zi, în timpul unei excursii în pădurea Vincennes — era o frumoasă după-amiază de iunie — cele două prietene au întîlnit cîțiva soldați beți care, văzîndu-le singure, însoțite doar de o femeie bătrînă, au început să facă glume grosolane.

Nu răbdarea era trăsătura predominantă a Blanchei care, încercînd să-și tragă după ea tovarășa, și-a croit drum printre ei, împărțind în stînga și-n dreapta cîteva palme răsunătoare. Dar sărmana micuță Louise, mult prea înspăimîntată pentru a-și păstra sîngele rece, nu a reușit s-o urmeze și, despărțită brusc de ea de către soldații pe care beția îi făcuse să-și piardă orice reținere, s-a pomenit deodată înconjurată de aceștia. Ba chiar doi bădărani au încercat s-o sărute, în ciuda apărării energice a Blanchei, revenită la atac.

Louise Moutier simțea deja pe obraji răsuflarea urît mirositoare a beților și era pe punctul de a-și pierde cunoștința, cînd îi văzu împinși deodată în lături, în vreme ce fețele li se înroșeau ca urmare a contactului cu o mînă ce-i lovise cu putere.

În fața fetelor, ca un zid de apărare, se postase un tînăr de aproximativ nouăsprezece ani care, cu spada în mînă, amenința că-i va străpunge cu ea pe agresori dacă ar mai încerca o dată să se apropie.

Soldaţii, în număr de cinci, aveau de înfruntat un singur adversar. Dar atitudinea noului venit era atît de hotărîtă, încît au socotit prudent să stea deoparte. Acum, treziţi oarecum din beţie de lecţia severă ce le fusese dată, îşi înţelegeau laşitatea purtării şi se simţeau puţin ruşinaţi. Aşa încît au părăsit locul imediat, schiţînd chiar şi nişte scuze.

Abia după ce plecaseră, s-au gîndit Blanche şi Louise să-i mulţumească salvatorului lor.

Întreaga înfăţişare a acestuia îl arăta a fi un gentilom. A scurtat pe cît posibil multele mulţumiri ce i se aduceau şi, după ce o învălui pe Louise într-o privire plină de admiraţie, se retrase, dispărînd în desişul pădurii.

Încă tremurînd — una de mînie, cealaltă de teamă — cele două fete se întoarseră în mare grabă, împreună cu guvernanta, la trăsura care le aştepta nu departe de acolo şi se îndreptară rapid spre mănăstire.

De atunci rareori se întîmpla ca Blanche şi Louise să nu-l întîlnească, în plimbările lor, pe tînărul necunoscut. Oriunde s-ar fi dus, erau sigure că-l vor vedea apărînd, la un moment dat, ca şi cum ar fi cunoscut de mai înainte itinerarul pe care aveau să-l urmeze.

Primele dăţi, necunoscutul rămăsese departe de ele, mulţumindu-se să le salute la sosire şi la plecare. Cu timpul, însă, prinsese curaj şi, într-o zi, a sfîrşit prin a le adresa cuvîntul, oferind, ca pretext al demersului său, marea dorinţă de a şti dacă emoţia pe care o simţiseră cu prilejul brutalei agresiuni din pădurea Vincennes nu avusese urmări supărătoare pentru ele.

Însemna, de fapt, să se informeze cam tîrziu, căci evenimentul era deja vechi de cîteva luni de zile. Dar este de presupus că alesese acest mod de abordare pentru motivul că oferea, de la început, un subiect de conversaţie.

I s-a răspuns că îndrăzneaţa ofensivă a soldaţilor beţi nu avusese nici o urmare neplăcută şi s-a profitat de ocazie spre a i se mulţumi din nou.

Gheaţa fiind spartă, au început să discute prieteneşte.

Cu începere din acea zi, tînărul — care se prezentase ca fiind vicontele Romuald de Dizons — a venit cu regularitate să le întovărăşească, la fiecare plimbare, pe cele două prietene.

Dar, deşi la fel de atent şi de prevenitor faţă de amîndouă, se arăta mult mai curtenitor cu Louise, de ai cărei paşi părea să fie lipit. Fetei nu i-a fost greu să-şi dea seama, din prima clipă, de preferinţa pe care i-o dovedea vicontele, şi inima i-a fost profund mişcată, deoarece şi ea se simţea atrasă de el printr-o înclinare secretă.

În curînd, cei doi tineri nu şi-au mai putut ţine sub tăcere sentimentul pe care-l aveau unul pentru celălalt şi, în cursul unei convorbiri întîmplătoare între patru ochi, şi l-au mărturisit cu nevinovăţie.

În săptămîna următoare, un gentilom în vîrstă, care s-a prezentat ca fiind tutore şi unchi de văr al vicontelui şi, totodată, singura sa rudă apropiată — tînărul era orfan — s-a înfăţişat la palatul Nevers şi i-a a cerut ducelui, pentru nepotul său, mîna domnişoarei Moutier.

Ducele i-a adus la cunoştinţă bătrînului gentilom că nu el era stăpîn pe soarta Louisei şi că, pentru a obţine un răspuns la cererea lui, trebuia să i se adreseze persoanei care avea tutela ei — maica Philippine, stareţa mănăstirii Picpus.

Împuternicitul domnului de Dizons s-a dus atunci la aceasta şi i-a explicat scopul vizitei sale.

Auzindu-l, călugăriţa a devenit albă ca varul, părînd gata să leşine. Revenindu-şi totuşi repede, i-a răspuns că, deşi se simţea foarte onorată — în numele pupilei sale — de intenţiile vicontelui, nu credea că fata ar fi deja în măsură să se căsătorească. Împlinise abia şaisprezece ani, iar domnul de Dizons avea nouăsprezece. Aşadar nu era cu putinţă să fie uniţi la o vîrstă atît de fragedă.

Bătrînul gentilom a părut să accepte motivele pe care i le-a dat şi i-a a transmis tînărului răspunsul.

Bietul băiat a fost cumplit de necăjit. Nerăbdător, ca toţi îndrăgostiţii, ar fi dorit să devină imediat soţul Louisei. Cu toate acestea, ruda sa a reuşit să-l facă să

înţeleagă că ar fi, într-adevăr, o nebunie să se căsătorească atît de tineri, astfel încît s-a resemnat să aştepte.

Dar n-au trecut nici trei luni şi şi-a reînnoit cererea, adresîndu-i-o stareţei care, din nou, l-a refuzat, opunîndu-i aceleaşi motive.

A mai trecut un an şi, în ciuda a încă două tentative pe lîngă tutoarea Louisei, vicontele nu era mai avansat.

— Mai aşteptaţi, se mărginea a spune călugăriţa. Cînd voi crede că a venit timpul ca Louise să vă devină soţie, vă voi anunţa.

Lucrurile se aflau în stadiul acesta în ziua în care îi introducem pe cititori în mănăstire.

2

În seara acelei zile, către orele nouă, toate călugăriţele augustine — în număr de cincisprezece — cărora li se alăturaseră doamna Thibaut, Blanche de Lagardère-Nevers şi Louise Moutier, se adunaseră în capelă spre a spune rugăciunea ce precede odihna.

Puţin mai în faţa grupului alcătuit de schimnice se afla maica superioară, iar în spatele ei stăteau Blanche şi Louise.

În partea din fund a capelei stătea doamna Thibaut, cu faţa pe jumătate ascunsă în cartea sa de rugăciuni.

Alături de ea se afla maica Benoîte, cea cu treburi la bucătărie, şi cu care, din timp în timp, întorcînd repede capul, schimba pe ascuns semne de înţelegere.

Cînd rugăciunea luă sfîrşit toată lumea se ridică, pregătindu-se să iasă din capelă.

Înainte de plecare, cele două fete veniră să primească, aşa cum obişnuiau, sărutarea de seară a stareţei. Aceasta le-o dădu cu aceeaşi dragoste. Cu toate acestea, buzele sale întîrziară mai mult pe fruntea Louisei decît pe cea a Blanchei.

— Pe tine, copilă dragă, te sărut în numele mamei tale, îi spuse domnişoarei Moutier, cu emoţie în glas.

— Dar nu dumneavoastră sunteţi *mama mea!?* replică Louise, zîmbind blînd şi trist, făcînd aluzie la cuvintele prin care se desemnează maica superioară a unei mănăstiri.

— Ai dreptate, fiica mea, sunt mama ta... întru Domnul... Du-te, micuţo, du-te...

Şi, ca şi cum s-ar fi temut ca orfana să nu observe brusca tulburare ce pusese stăpînire pe ea, călugăriţa o împinse cu blîndeţe, spre a o îndepărta.

Fata plecă imediat împreună cu Blanche.

Dar în seara aceasta, mersul — de obicei atît de sprinten — al celor două prietene, era greoi şi paşii parcă se tîrau. Păreau doborîte de oboseală.

— Doamne, ce sfîrşită mă simt! zise Louise. De-abia aştept să mă odihnesc.

— Şi eu la fel, replică Blanche, şi faptul mă supără. De o jumătate de oră mă lupt cu somnul.

— Fără îndoială, furtuna care a izbucnit în timpul serii este cea care ne moleşeşte în asemenea hal.

— Da, dragă Louise, asta trebuie să fie. Dar dacă asupra ta efectul pare să fie natural, la mine îl consider ciudat, căci de fiecare dată cînd atmosfera este încărcată, aşa ca astăzi, eu simt, dimpotrivă, o agitaţie nervoasă şi sunt foarte surescitată. Hai să mergem repede în camerele noastre, adăugă rîzînd, altminteri vom adormi pe drum.

Îşi grăbiră amîndouă paşii, Louise spre a se duce în chilia sa — pe care, nefăcînd parte din congregaţie, o ocupa, printr-o favoare specială, alături de maica superioară; Blanche, pentru a ajunge în camera ei, situată în aripa stîngă a clădirii.

La rîndul lor, călugăriţele părăseau capela. Păreau şi ele să sufere de un început de moleşeală, pe care, asemeni celor două fete, o atribuiau apăsării atmosferice, şi se zoreau să urce spre chiliile lor.

Doamna Thibaut dispăruse printre primele.

Stareţa rămase singură. Chiar singură, nu: se mai afla acolo o călugăriţă care, la cîţiva paşi de ea, stătea cufundată în rugăciune.

— Maică Véronique? rosti stareţa pe un ton de chemare.

Cea care purta acest nume îşi ridică imediat fruntea, pînă atunci ţinută aplecată spre pămînt şi, dîndu-şi seama că tovarăşele sale nu mai erau în capelă, se pregăti să plece, la rîndul său.

Maica superioară stătea într-un loc situat în aşa fel încît cealaltă nu putea ieşi fără a trece prin faţa ei. În clipa în care cele două femei se aflară una în dreptul celeilalte, privirile li se încrucişară şi amîndouă făcură, simultan, o mişcare instinctivă de retragere. Dar gestul n-a fost decît schiţat şi, reuşind să se stăpînească, îşi înclinară fiecare capul, iar apoi maica Véronique se îndepărtă.

— Doamne! murmură stareţa, îndeplineşte-mi ruga pe care ţi-o adresez de atîta vreme: dăruieşte-mi uitarea trecutului şi goneşte pentru totdeauna ura din inima mea. Oare trebuie să-mi amintesc mereu că altădată mă numeam Marine Moutier şi că Bathilde de Wendel a fost duşmanca lui Philippe? Vederea acestei femei va trebui să redeştepte mereu în mine amintiri atît de vechi?

Spunînd aceste cuvinte, se lăsă pradă unei meditaţii de cîteva minute. Apoi, îndreptîndu-se către ieşirea capelei, se întoarse în chilia sa, unde nu întîrzie să se culce spre a se odihni.

O pace adîncă puse stăpînire pe mănăstire. Somnul închidea pleoapele celor ce erau adăpostite acolo şi care se odihneau, încrezătoare în securitatea pe care le-o asigura caracterul sfînt al locaşului.

Interiorul locuinţei lui moş Tanguy era alcătuit dintr-o cameră ce-i servea totodată de sufragerie şi de dormitor, şi dintr-o mică încăpere alăturată, în care bătrînul îşi ţinea cîteva haine vechi, lucruri bune de aruncat.

Trebuind să-şi găzduiască nepotul pentru două-trei zile, grădinarul nu găsise altă soluţie decît să-i cedeze acea încăpere.

„Poate că nu este prea confortabilă", îşi spusese, „dar atîta pagubă! Pentru un voinic ca Joson, puţin obişnuit cu răsfăţul, cu siguranţă nu este nevoie de mai mult."

Aprecierea era împărtăşită de tînărul originar din Quimperlé, care părea că se acomodase perfect cu cămăruţa, iar seara se dusese să se trîntească, aşa îmbrăcat cum era, pe un soi de saltea pe care i-o făcuse unchiul, umplînd cu paie un sac mare.

Pînă spre miezul nopţii, Joson rămăsese cu totul nemişcat. Dar atunci se ridică în şezut, ciulind urechea înspre camera bătrînului grădinar. Auzindu-l că sforăie de rupe pămîntul, îşi părăsi sacul şi, cu repeziciune, sări în picioare.

Cămăruţa nu avea altă ieşire decît prin încăperea în care se afla unchiaşul şi primea lumină doar printr-o mică fereastră cu geam ce se deschidea, ca o lucarnă, în acoperiş. Numai că ochiul de geam era mobil şi se putea deschide sau închide, după plac, cu ajutorul unei tije de fier fixată la partea inferioară a ramei sale.

Joson apucă tija, o ridică atît cît îi ajungea braţul şi, după ce reuşi să aducă geamul în poziţie verticală, lăsînd complet deschisă lucarna, înţepeni capătul barei într-unul din colţurile ramei, astfel încît s-o ţină larg desfăcută.

Se avîntă apoi într-un salt uşor, prinse cu amîndouă mîinile marginea lucarnei, îşi încordă muşchii şi, cu puterea braţelor, se ridică pînă ce bărbia îi fu la nivelul acoperişului.

Rămase în această poziţie o jumătate de minut, cercetînd cu amănunţime împrejurimile. După ce se încredinţă că peste tot domnea o linişte perfectă, făcu un nou efort, ieşi cu totul prin deschizătură şi sări în grădina de zarzavaturi, cu agilitatea unei veveriţe.

Dacă moş Tanguy şi-ar fi văzut atunci nepotul, i-ar fi fost destul de greu să-l recunoască. Nu mai era împiedicatul din Bretagne, ţăranul stîngaci din aceeaşi dimineaţă,

al cărui chip exprima prostia opacă a neciopliților. Acum era un personaj vioi și îndemînatic, cu trăsături inteligente și pline de viclenie.

— Uf! oftă cu o reală mulțumire, de îndată ce atinse pămîntul. Pot, în fine, să fiu eu însumi. Dar la ce meserie scîrboasă mă obligă jupînul Lebel! Din fericire, trebuie să mă și plătească pe măsură.

Vremea era încă amenințătoare. Cerul începea totuși să se lumineze și, din cînd în cînd, printre norii sfîșiați, se zărea cornul palid al lunii în descreștere.

Joson Miroux își ridică ochii spre bolta înnorată.

— Dracu s-o ia de indiscretă, ocărî. Nu putea să-și mai ascundă colțul măcar încă o oră? Treaba pe care o am de făcut are nevoie de întuneric, nu de lumină. Dac-aș fi prins, al naibii să fiu dacă știu ce să îndrug pentru a-mi explica expediția nocturnă.

Fără a mai zăbovi, porni la drum; străbătu grădina de zarzavaturi și intră în grădina propriu-zisă, care înconjura, în parte, aripa stîngă a clădirii. Odată ajuns în apropierea acestei aripi, se ascunse în spatele unui copac și se uită îndelung la silueta de piatră din fața lui.

— Ia să vedem... să ne gîndim, spuse ca pentru sine. După cum mi s-a explicat, aici locuiesc persoanele străine de mănăstire. Așadar, aici trebuie să se afle porumbița. Dar ce mijloc să folosesc, mai întîi pentru a ajunge pînă la ea, iar apoi, pentru a o răpi fără ca nimeni să-și dea seama... pe moment? Mi se pare că problema prezintă dificultăți destul de mari. Și cînd te gîndești că nu dispun decît de trei zile ca să reușesc! Căci e cît se poate de sigur că ciuma aia de stareță nu-mi va permite să stau aici mai mult timp. Și încă e mare lucru că a consimțit să-mi acorde răstimpul acesta, mai ales că nu mi a părut a fi prea convinsă de rudenia mea cu bătrînul. Fir ar al dracului! continuă el. Dac-aș da greș, ar fi o treabă tare proastă pentru mine. Mi-aș pierde nu numai reputația de copoi iscusit, dar și cei două mii de galbeni sunători, de care m-aș vedea păgubit.

Deodată, îşi întrerupse firul gîndurilor şi se ascunse şi mai bine în spatele arborelui care-l apăra.

Din mănăstire ieşise o femeie, care se îndrepta cu paşi iuţi către zidul de împrejmuire. Cînd ajunse la acesta, o văzu luînd de pe pămînt o scară pe care moş Tanguy o folosea în treburile lui de întreţinere a grădinii, rezemîndu-i unul din capete de creasta zidului şi urcînd pe ea cu vioiciune.

— Ce să-nsemne asta? se întrebă bretonul, intrigat.

După ce se suise pînă pe ultima treaptă, femeia ajunse destul de sus pentru a putea arunca o privire în afară. Se uită spre dreapta, făcu un semn cu mîna — probabil un semnal — apoi coborî şi-şi reluă drumul către mănăstire.

Din ce în ce mai mirat, tînărul urmărea cu atenţie toate mişcările necunoscutei.

Un lucru pe care-l observase de la început era faptul că nu purta veşminte monahale. Trebuie să fi fost, aşadar, o persoană străină de mănăstire. Ceea ce-l uimea cel mai mult pe Joson erau puţinele precauţii pe care le lua în îndeplinirea scopurilor sale. Femeia nu încerca deloc să se ascundă, nici să-şi înăbuşe zgomotul paşilor, pe care el îl auzea desluşit, putînd, deci, fi auzit şi de către alte urechi.

Însemna oare că nu se temea defel ca cineva să vină să-i contracareze planurile?

Tînăra femeie ajunsese aproape de clădire, în care se pregătea să intre, cînd o rază de lună căzu asupra ei şi faţa îi fu luminată în plin: Joson reuşi să-i vadă trăsăturile în cele mai mici amănunte.

— Thérèse Vignon!... exclamă fără vrere, cu jumătate de glas. Thérèse la mănăstirea Picpus! Oho! Iată o noutate care-mi spune că se întîmplă, sau se va întîmpla, ceva neobişnuit.

Oricît de înceată îi fusese exclamaţia, rupsese totuşi tăcerea nopţii şi ajunsese pînă la necunoscută. Aceasta se opri brusc, aruncînd priviri neliniştite spre grădină.

— Ce neîndemînatic sunt! se ocărî singur Joson. Fără să vreau am vorbit tare... şi iată-mă dat în vileag!

Cea la care omul din Quimperlé se referise sub numele de Thérèse Vignon rămase o clipă nemişcată în loc, cu ochii mereu aţintiţi către copacul ce-l ascundea pe tînăr, apoi porni cu hotărîre în direcţia lui.

— Pe cinstea mea, cu atît mai rău! îşi spuse acesta. Dacă tot e lucru sigur că mă va descoperi, prefer s-o scutesc de jumătate de drum. Şi, în plus, noi doi suntem prieteni vechi, aşa că s-ar putea să ne înţelegem.

Îşi părăsi imediat adăpostul şi înaintă în întîmpinarea plimbăreţei nocturne.

Zărindu-l, femeia se oprise din nou şi părea că-l aşteaptă, bine înfiptă pe picioare.

La doi paşi de ea, bărbatul îşi încetă mersul.

— Ce naiba cauţi la Picpus, Thérèse? o întrebă. Oare ai de gînd să te călugăreşti ca să-ţi răscumperi păcatele?

— Rigobert! exclamă tînăra, profund uimită.

— Ei da, eu însumi. Alcide Rigobert, unul dintre ex-adoratorii tăi, draga mea.

— Dar prin ce întîmplare te afli aici... şi în acest costum de ţăran?

— Şi tu, Thérèse, pentru ce te văd ocupîndu-te să urci pe scări şi făcînd semnale în exterior?

— Îţi voi explica prezenţa mea în aceste locuri, Rigobert.

— Iar tu, Thérèse, vei afla de ce mă aflu la Picpus, cu veşmintele astea de bădăran. Numai că am face bine - adăugă tînărul — dacă, spre a vorbi, am merge în întunericul grădinii. Aici unde suntem este prea multă lumină şi am putea fi zăriţi de vreo călugăriţă căreia i-ar veni ideea de a se duce la fereastră să respire aer curat.

— O! n-avem de ce ne teme în privinţa asta, replică Thérèse pe un ton uşor ironic. Cu toate acestea, dacă ţii neapărat, hai să mergem în umbră.

Intrară, aşadar, sub adăpostul frunzişului şi, găsind o bancă lîngă un pîlc de cinci copaci, se aşezară unul lîngă altul.

— Acum, propuse Rigobert, povestește-mi cum stau lucrurile.

— Treaba e foarte simplă. În mănăstirea asta se află o tînără persoană a cărei frumusețe l-a impresionat pe cavalerul Zeno, un venețian de mare valoare, care a sfătuit-o pe marchiza de Coislin s-o ofere regelui, spre a-i intra și mai mult în grații... iar eu am primit însărcinarea de a o scoate de aici... în modul cel mai iscusit cu putință.

— Aha! aprobă Rigobert. Ei bine, ascultă și povestea mea. E la fel de simplă ca a ta. În mănăstirea aceasta se află o tînără persoană a cărei frumusețe a impresionat-o pe marchiza de Pompadour, care vrea să i-o ofere regelui pentru a rămîne în grațiile lui, iar mie mi s-a dat sarcina s-o scot de aici... în modul cel mai iscusit cu putință.

— Ce tot spui?... Te pomenești că alergăm după același vînat?

— Cam așa mi se pare, sărmană prietenă. De altminteri, vom afla îndată. Cum se numește cea pe care trebuie s-o răpești?

— Louise Moutier.

— În cazul acesta, nu ne facem concurență. Pe a mea o cheamă Blanche de Lagardère-Nevers.

— Fiica ducelui?

— Nici mai mult, nici mai puțin. Ah! Poți spune că doamnei de Pompadour nu-i plac persoanele neînsemnate: îi trebuie exemplare alese... Dar știi, Thérèse, că avem mare noroc că nu urmărim același vînat!

— De ce?

— Doamne, fiindcă ar fi trebuit ca unul dintre noi să-i cedeze celuilalt locul.

— Ai dreptate, și ar fi fost cu atît mai rău pentru tine, bietul meu Rigobert.

— Ți-aș răspunde în același fel, prietenă a inimii mele, și-mi închipuiam că mă cunoști destul de bine ca să știi că nu mă las cu ușurință abătut de la calea care mă duce spre ținta pe care vreau s-o ating.

— Desigur, știu că Alcide Rigobert, fost comediant în tîrguri, dat afară din trupa sa, renegat de confrații lui pentru faptul de a fi fost prins de mai multe ori șterpelind paltoanele și tăind pungile de bani pe Pont-Neuf, ba chiar *legînd*[1] pe cei care opuneau vreo rezistență, este un băiat plin de îndrăzneală și hotărîre, cu inimă de bronz și cu suflet lipsit de scrupule. Dar mai știu și că Thérèse Vignon, aici prezentă, nu-i cu nimic mai prejos decît el în această ultimă privință.

— În problema asta trebuie să-ți dau dreptate, draga mea; cît despre numita Thérèse Vignon, necromantă, ghicitoare în palmă, mînuitoare a cărților de ghicit, specialistă în descîntece etc... a dovedit în multe împrejurări că, pentru a-și satisface anumiți clienți, se pricepe foarte bine să ducă la bun sfîrșit cele mai delicate treburi ce i se încredințează... oricîte greutăți ar întîmpina. Căsuța ei de pe malul apei, de lîngă Pont-au-Double, ar putea sta mărturie. Îmi amintesc că există acolo o cameră, la parter, aproape la nivelul Senei, și nimeni din cei intrați în ea n-a fost văzut ieșind. Așa a dispărut contele de T..., cavalerul de R...

— Taci, Rigobert! îi porunci Vignon, punîndu-și mîna peste gura tînărului. Deși nu trebuie să ne temem c-am putea fi auziți, este inutil să vorbim aici despre lucrurile acestea.

— Nu mă refeream la ele decît pentru a-ți demonstra, Thérèse, că și eu știu la ce să mă aștept din partea ta.

— Gata cu subiectul ăsta, îți spun.

— Cu mare plăcere. De altminteri, trebuie să recunoaștem că suntem amîndoi niște proști că ne luăm la harță, de vreme ce tocmai ne-am dat seama că treburile noastre sunt total diferite una de alta și că, prin urmare, nu ne încurcăm reciproc.

[1] Unii borfași care „operau" pe Pont-Neuf erau echipați cu o sfoară sau o cordeluță pe care o aruncau pe după gîtul victimelor lor spre a-i strangula, atunci cînd păreau că vor să se apere sau să cheme în ajutor oamenii pazei. (n.t.)

— Pe cinstea mea, ai dreptate.

— Aşa încît, dacă vrei să mă asculţi, am face mai bine să încercăm, dimpotrivă, să ne ajutăm unul pe celălalt... întocmai ca acum patru ani, pe vremea cînd — aşa cum ar spune domnul Delille, poetul la modă — micuţul zeu buclucaş ne ţinea înlănţuiţi sub legile sale. Căci am avut o slăbiciune unul pentru celălalt, cred că n-ai uitat, Thérèse?

— Nu, n-am uitat, răspunse Vignon cu un suspin de regret şi aruncîndu-i o privire tandră lui Rigobert care, în ciuda expresiei de viclenie întipărită pe faţă, era totuşi ceea ce femeile numesc un băiat drăguţ. Dar, adăugă, slăbiciunea ta n-a durat mult. După şase luni m-ai părăsit, într-o bună dimineaţă, şi ai dispărut fără ca eu să aflu vreodată ce s-a întîmplat cu tine.

— Am fost tare necăjit, te asigur, draga mea, că a trebuit să te abandonez într-un mod atît de brusc. De pe o zi pe alta, jupînul Lebel — intendentul general de la Parc-aux-Cerfs, căruia îi fusesem recomandat pentru talentele mele speciale — m-a numit agent titular al „brigăzii sale de cercetări" şi, în acea calitate, m-a pus imediat să fac o mulţime de călătorii, în mai toate direcţiile. Înţelegi, aşadar, că n-a fost vina mea şi că nu trebuie să-mi porţi pică... Spre a reveni la ceea ce ne preocupă, îţi spuneam, deci, că ajutîndu-ne unul pe altul, am putea reuşi să ne îndeplinim cu mai mare uşurinţă planurile fiecăruia.

— Sunt de acord, Rigobert, deşi treaba mea este deja îndeajuns de avansată pentru a nu mai fi util să-ţi cer concursul.

— Ai noroc: pînă în prezent, a mea nici nu s-a urnit. Tot ce am realizat pînă acum este că am intrat în mănăstirea Picpus sub această deghizare. În rest...

Şi tînărul făcu un gest grăitor, prin care exprima că lăsa în seama hazardului să-i ofere mijloacele de a-şi duce la bun sfîrşit misiunea.

— Dar, chiar aşa, îşi reluă vorba Vignon, cum ai reuşit să înşeli vigilenţa lui moş Tanguy, cel mai grozav cerber din cîţi au existat vreodată?

— Dîndu-mă drept nepotul lui.

— Nepotul lui!... Deci are un nepot?

— Aşa se pare.

— Evident, nu ştia nimic despre aşa ceva, căci nu mai departe decît ieri mi-a mărturisit că nu are nici o rudă.

— Chiar aşa şi credea. Cu toate acestea, are totuşi un nepot, iar acel nepot... sunt eu!

— Ei, na-ţi-o! Lămureşte-mă.

— Ar dura prea mult. Îţi voi explica mai tîrziu. Mulţumeşte-te să ştii că, în această împrejurare, vechiul meu talent actoricesc m-a ajutat mult să-l înlocuiesc pe adevăratul nepot, care există... Dar tu, Thérèse, cum ai izbutit să treci pragul acestei fortăreţe?

— O! într-un mod mult mai puţin complicat. Am vizitat vreo zece prelaţi şi le-am spus, fiecăruia, următoarele: „Am pe conştiinţă cîteva păcate pe care aş dori să le răscumpăr retrăgîndu-mă pentru un timp la călugăriţele augustine. Aţi binevoi să-mi daţi o scrisoare spre a-mi înlesni intrarea la mănăstire care, după cîte ştiu, nu se deschide decît în urma unor recomandări? Iată o sută de livre pentru biserica dumneavoastră..." Nu mi-a refuzat nici unul. Apoi, înarmată cu aceste scrisori, n-a trebuit decît să bat la poarta sfîntului locaş din Picpus pentru ca, imediat, aceasta să se deschidă larg în faţa mea.

— Ai fost iscusită, Thérèse. Dar prin ce este mai avansată afacerea ta decît a mea?

— Prin faptul că eu ştiu cum să procedez pentru a o scoate de aici pe aceea pe care mi-a indicat-o doamna Croislin. Şi, încă, la fel de lesne ca şi cum m-aş plimba.

— Adevărat? Aş fi curios să-ţi cunosc metoda. S-ar putea să profit de ea.

Dacă vrei, poţi, vei vedea. În prima zi după intrarea mea în mănăstire, m-am împrietenit cu o călugăriţă bătrînă folosită la activităţi gospodăreşti, pe la bucătărie o anume maică Benoîte, foarte pătrunsă de bigotism

şi asupra căreia mi-am dat silinţa să cîştig rapid suficientă influenţă spre a ajunge s-o domin. Nu mi-a trebuit prea mare efort: maica Benoîte are o minte simplă, înclinată către misticism, şi-şi petrece timpul încercînd să pătrundă înţelesul ascuns al Scripturii, din care mărturiseşte că nu înţelege nimic. Mizînd pe naivitatea ei, i-am propus s-o ajut şi am început să-i explic, cu o mulţime de comentarii inventate de mine, toate lucrurile care i se păreau a fi obscure; i-am servit, adică, o amestecătură confuză şi mai de neînţeles, dar care a uluit-o şi a făcut-o să creadă că posed o ştiinţă superioară. Mi-am repetat explicaţiile ori de cîte ori s-a oferit prilejul şi, cînd am văzut că în ochii ei treceam drept o fiinţă aproape supranaturală, i-am vorbit în felul următor: „Dragă maică, deoarece eşti singura persoană din acest locaş cu care am putut avea aceste convorbiri edificatoare, îţi voi încredinţa un secret. Am călătorit mult şi am vizitat numeroase ţări străine, împinsă fiind de dorinţa de a studia diferitele culte închinate lui Dumnezeu pe întreaga suprafaţă a globului pămîntesc. Am discutat despre sfintele mistere cu bonzii din China, cu brahmanii din India, cu muftiii din Turcia, cu popii din Rusia şi cu încă mulţi alţii. Şi în decursul acestor călătorii îndepărtate am adunat cunoştinţele ce mi-au îngăduit să te lămuresc. Dar cel mai preţios bun pe care l-am adus din drumurile mele este un cadou pe care mi l-a făcut un preot al lui Vishnu, drept răsplată pentru rîvna cu care îl ascultam. Acel demn slujitor al trinităţii hinduse, un venerabil bătrîn de peste optzeci de ani, văzîndu-mă pe punctul de a-l părăsi, mi-a vorbit astfel: „Fiica mea, sunt atît de mişcat de supunerea respectuoasă pe care mi-ai arătat-o în timpul cît ai stat cu mine încît, înainte de a ne despărţi pentru totdeauna, vreau să-ţi fac un dar aşa cum încă n-am făcut vreodată nici unui muritor. Este un elixir, a cărui virtute e că, de îndată ce absorbi cîteva picături din el, îţi provoacă o stare de extaz şi, pe durata acestuia, sufletul, descătuşat de învelişul său material, se înalţă pînă în regiunile eterului şi zăreşte divinitatea în suprema sa splendoare. Cu toate acestea, elixirul — a cărui compoziţie, cunoscută numai de

mine, este fructul a şaizeci de ani de cercetări — nu acţionează decît asupra «credincioşilor», nu şi asupra celor ce resping adevărul. Efectul său se face simţit, fără nici o greutate, asupra sufletului tău." Cu aceste cuvinte, mi-a dat un mic flacon umplut cu o substanţă verzuie şi m-a îndemnat să fac o încercare cît mai curînd cu putinţă. I-am dat ascultare şi chiar în aceeaşi seară, înainte de culcare, am turnat într-un pahar cu apă, aşa cum îmi recomandase, cîteva picături din elixirul său. Cam după două ore, m-am cufundat, deodată, într-o stare de încîntare sublimă care m-a transportat, în minte, pînă la tronul lui Dumnezeu, pe care am avut atunci nespusa cinste de a-L vedea în mijlocul legiunilor Sale de serafimi. Era o fericire pe care nici un cuvînt nu ar putea s-o descrie!... Ei, bine! maică," — i-am spus — „ca o recunoaştere a grijii atente cu care am fost înconjurată de cînd mă aflu aici, aş dori să fac pentru dumneata şi pentru tovarăşele dumitale ceea ce a făcut pentru mine bunul bătrîn, adică să vă ofer bucuria de a-L vedea pe Dumnezeul nostru Sfînt în toată gloria Sa. Dar, deoarece nu pot reuşi acest lucru decît prin intermediul unei alte persoane, ar fi necesar ca dumneata să mă secondezi. Eşti de acord?" Maica Benoîte, care nu pusese nici o clipă la îndoială veridicitatea povestirii mele exotice, s-a pus, bineînţeles cu cel mai mare zel, la dispoziţia mea. „Aşa că" — am adăugat — „iată cum va trebui să procedezi: în primul rînd, îmi vei jura că nu vei vorbi cu nimeni despre toate acestea, căci dacă s-ar întîmpla ca maicile să-şi exprime vreo îndoială cu privire la puterea elixirului, acesta şi-ar pierde efectul. Apoi" — i-am mai spus, după ce bătrîna îmi jurase, aşa cum o rugasem — „deoarece sunteţi multe şi, desigur, doar cîteva picături n-ar fi de ajuns pentru toate, vei turna conţinutul acestui flacon în băutura pe care obişnuieşti s-o serveşti la masa de seară, noaptea fiind mai prielnică decît ziua spre a permite sufletului să zboare către infinit." În acelaşi timp, i-am înmînat o mică fiolă ce conţinea un puternic narcotic.

— Pe toţi dracii! exclamă Rigobert.

— „Am calculat" — am adăugat — „că deoarece masa de seară se serveşte la ora şapte, iar ultima rugăciune se face la nouă, aţi putea lua parte la aceasta mai înainte de a resimţi simptomele premergătoare extazului, dat fiind că sunt necesare aproximativ două ore ca ele să apară. În felul acesta, practicile dumneavoastră religioase nu vor fi întrerupte. Ne-am înţeles, dragă maică?" Sora Benoîte m-a încredinţat că se va conforma cu stricteţe instrucţiunilor mele şi că, chiar a doua zi seara, va folosi preţioasa licoare. Şi, fiindcă această conversaţie a avut loc ieri, înseamnă că astăzi a administrat narcoticul întregii comunităţi.

— Eşti sigură de asta?

— Foarte sigură. Mai întîi, nu pentru că aşa mi-a spus ea, dar m-am şi convins eu însămi în timpul rugăciunii de seară la care asistam. Nu exista nici măcar o singură călugăriţă care să nu fie pe jumătate adormită, şi nu făceau excepţie nici Louise Moutier şi Blanche de Nevers. Aşa încît este exact ca şi cum ne-am afla aici doar noi doi. Şi de aceea îţi spuneam, la începutul convorbirii noastre, că n-avem a ne teme c-am putea fi auziţi.

— De a fi auziţi nu, într-adevăr. Dar de a fi văzuţi, asta s-ar putea, căci mai rămîne moş Tanguy care, chiar dacă este surd, are totuşi ochi buni.

— Atîta rău! probabil că şi el a băut din elixir, căci trăieşte cu hrana obişnuită de la mănăstire.

— Adevărat, s-ar putea să fie precum spui.

— Vezi, deci, că suntem stăpînii locului.

— Dar atunci, dacă mă gîndesc la cele ce-am aflat de la tine, înseamnă că problema mea s-a simplificat foarte mult. Şi acum, mie, care-mi chinuiam mintea străduindu-mă să găsesc o modalitate ca să-mi duc la îndeplinire sarcina, nimic nu-mi este mai uşor: voi putea ieşi de la Picpus cu fata mea, fără a întîmpina nici cel mai mic obstacol.

— Ca şi mine, cu a mea... şi încă pe poarta cea mare. Iată cheia acesteia, pe care m-am dus s-o iau din vorbitor, unde se afla agăţată, adăugă Thérèse, scoţînd la iveală

un enorm cilindru de fier, care ar fi putut servi drept ghioagă. În clipa asta, un valet al doamnei de Coislin mă aşteaptă cu o trăsură în faţa intrării. Iar adineauri, cînd m-ai văzut făcînd un semn peste zid, de pe scara pe care mă urcasem, tocmai îi atrăgeam atenţia omului că trebuie să se apropie spre a o primi în caleaşca lui pe domnişoara pe care trebuie s-o ia... şi pe care domnişoară nu-mi rămîne decît să mă duc s-o ridic din patul său şi s-o transport uşurel pînă la vehicul.

— Şi unde urmează s-o conduci?

— Mai întîi la castelul Chèvreloup, reşedinţa actuală a doamnei de Coislin. De acolo, micuţa va fi trimisă, fără îndoială, la Parc-aux-Cerfs.

— La Parc-aux-Cerfs? Ei, nu! Dar, draga mea, nu va fi primită. Aşezămîntul acela îi aparţine doamnei de Pompadour, şi acolo nu pătrund decît cele care sunt trimise de ea personal. Doamna Bertrand, directoarea, are ordine formale în privinţa asta.

— Sărmanul meu Rigobert, deşi ai făcut parte din personalul casei, nu eşti deloc informat în legătură cu cele ce se întîmplă în acel loc. Află, aşadar, că doamna Bertrand este o persoană foarte şireată, care cunoaşte la perfecţie toate micile intrigi de la Curte. În consecinţă, nu ignoră faptul că favorita este ameninţată să fie detronată de către doamna de Coislin şi că, dacă o asemenea schimbare s-ar înfăptui, cea care ar avea, din acel moment, puteri depline la Parc-aux-Cerfs ar fi aceasta din urmă. Va avea deci grijă şi de capră, şi de varză. Şi cînd doamna Coislin îi va transimte rugămintea de a lăsa să pătrundă — în secret — în seraiul regelui, o tînără odaliscă aleasă de ea, putem fi siguri că nu va îndrăzni s-o refuze, în pofida tuturor ordinelor stricte de care îmi vorbeşti.

— În mod clar, nu cunoşteam toate amănuntele astea. Şi dacă, vreodată, lucrurile ar ajunge la urechile jupînului Lebel...

— Ia stai! Sper că nu tu eşti acela care i le vei povesti?

— Nici să nu te gîndeşti. La urma urmei, puţin îmi pasă dac-o servesc pe una sau pe cealaltă. Esenţial este să fiu folosit în continuare şi să mi se plătească talentele potrivit cu valoarea lor.

— Evident. Dar acum, gata cu pălăvrăgeala. Au trecut douăzeci de minute de cînd stăm degeaba şi timpul zboară. Dacă vrei — după cum pari să te fi hotărît — să profiţi, spre a-ţi face treaba, de prilejul ce ţi se oferă în seara asta, grăbeşte-te. Peste o jumătate de oră se va lumina de ziuă... A-propos, ai şi tu la îndemînă o caleaşcă?

— Nu, eu am o barcă. După ce o răpesc pe domnişoara de Nevers, o duc pînă la Sena, care se află la o depărtare de cel mult un sfert de oră de mers, iar apoi mă îmbarc împreună cu ea pe o luntre al cărei vîslaş este unul de-ai noştri şi care trebuie să ne transporte pînă la Saint-Cloud. Abia acolo vom lua o trăsură spre a merge la Versailles. Ar fi imprudent să traversez oraşul, chiar şi la ora asta, într-o asemenea tovărăşie. Căci dacă întîmplarea ar face ca fata să fie recunoscută de vreo persoană din anturajul ei, rămasă pînă la ceas tîrziu pe străzile Parisului, s-ar naşte un scandal răsunător şi greu de muşamalizat. În ceea ce o priveşte pe Louise Moutier, faptul de a fi văzută nu-i prea important şi înţeleg că tu iei mai puţine precauţii.

— N-ai decît să faci cum vrei. Haide, eu mă duc să-mi caut fata.

— Iar eu, p[illegible]-a mea. Aceasta-i aripa în care locuieşte, nu-i aşa?

— Da, la primul etaj. Fereastra camerei este cea pe care-o vezi acolo. N-ai cum te înşela, scara dă exact în faţa ei.

— Bine, mulţumesc. Nu-mi va fi greu s-o găsesc.

Cei doi complici se despărţiră.

În vreme ce Thérèse Vignon se îndrepta către clădirea principală, Rigobert intra în aripa stîngă a mănăstirii, de unde, peste mai puţin de zece minute, ieşea purtînd în braţe un trup suplu şi svelt, cu totul inert.

Era cel al Blanchei de Lagardère-Nevers.

— E un noroc, şopti ticălosul, că a adormit pe pat încă îmbrăcată, altminteri aş fi fost nevoit s-o iau cu nişte veşminte cam sumare. Ceea ce, trebuie să recunosc, ar fi fost destul de jenant pentru sfiiciunea mea. Să faci o plimbare de şapte leghe cu o tînără persoană doar cu o cămăşuţă pe ea!... Fata e, totuşi, drăguţă!... Dar Thérèse? Va termina şi ea în curînd? De vreme ce poate descuia poarta cea mare, consider inutil să mai încerc să trec prin cealaltă. Cu un cîine de pază ca moş Tanguy, trebuie să te temi întotdeauna.

Deodată, tocmai cînd încheia aceste vorbe, tresări şi ciuli urechea. Un zgomot neobişnuit, urmat de plînsete şi gemete, răzbătea din interiorul clădirii principale.

— Ce înseamnă oare gălăgia asta? se întrebă. Te pomeneşti că Thérèse s-a înşelat, crezînd că toată lumea doarme... şi poate că acum călugăriţele sunt pe urmele ei? La dracu! Dac-ar fi aşa, am fi prinşi ca nişte şoareci în cursă.

Îşi încordă auzul.

Zgomotul continua. O clipă rămase nehotărît: trebuia oare să fugă cu domnişoara de Nevers şi s-o lase pe Vignon să se descurce cum va putea? Era foarte tentat să procedeze aşa. Dar dîndu-şi seama că salvarea lui depindea de necromantă, îşi înăbuşi laşitatea şi se decise să meargă să vadă despre ce era vorba.

Aşadar, o aşeză pe fată pe pămînt, rezemînd-o de zid, şi alergă spre o intrare pe care o văzuse. Înaintînd pe un coridor, dădu, după cîţiva paşi, de o scară ale cărei trepte le urcă repede. Odată ajuns sus, fu martorul unei scene stranii: în faţa lui se întindea un lung coridor, luminat de o lampă de veghe pusă pe o etajeră prinsă de zid, în capătul în care se afla el. În lungul coridorului se înşirau chiliile maicilor. Prima dinspre scară era cea a maicii superioare. Următoarea, cea a Louisei Moutier. Pe pragul acesteia se afla Thérèse Vignon, ţinînd-o strîns cu o mînă pe tînăra locatară adormită şi împingînd-o, cu cealaltă, pe stareţa care, gata să-şi piardă puterile, se agăţa de veşmintele ei.

Iată cum se ajunsese la această scenă:

Maica Philippine absorbise, ca şi celelalte augustine, licoarea dată maicii Benoîte de către ghicitoarea în cărţi, licoare amestecată în băutura servită la masa de seară. Cu toate acestea, fiindcă abia îşi muiase buzele în pahar, înghiţise doar o infimă cantitate de narcotic şi, în locul somnului de plumb care ar fi trebuit s-o doboare, nu fusese cuprinsă decît de o moleşeală, un soi de amorţeală generală care, deşi îi paralizase trupul, îi lăsa mintea aproape lucidă.

Rezultatul a fost că, atunci cînd doamna Vignon a intrat în chilia Louisei Moutier, stareţa a auzit foarte limpede scîrţîitul balamalei uşii şi zgomotul făcut de nemernică, în timp ce o ridica pe fată de pe pat.

Mirată de acea mişcare neobişnuită la pupila sa şi cuprinsă, totodată, de o spaimă subită, reuşise, nu fără mare greutate, să-şi recapete o parte din puteri şi să ajungă pe coridor unde, îngrozită, o văzuse pe cea care-i era cunoscută sub numele de doamna Thibaut pregătindu-se să plece cu Louise, luînd-o ca pe o pradă.

Atunci se aruncase asupra mizerabilei şi îi scăpaseră plînsetele auzite de Rigobert.

Spunem „plînsete", deoarece nu am putea numi altfel sunetele răguşite şi înăbuşite pe care le emitea, deşi intenţia ei evidentă era de a scoate strigăte pătrunzătoare. Din nefericire pentru ea, gîtul său încleştat refuza să lase să-i treacă glasul, făcînd-o să devină practic afonă.

La vederea tînărului, Thérèse strigă, arătîndu-i-o pe Louise Moutier:

— Repede, Rigobert, vino repede să mă scapi de povara asta, ca să mă pot descotorosi de stareţă, altminteri suntem pierduţi.

O clipă îi fu de ajuns ticălosului pentru a înhăţa fata.

Chipul călugăriţei exprimă o spaimă nespusă, căci acum simţea că nu mai are puteri să se opună răpirii pupilei sale. Într-adevăr, de îndată ce avu mîinile libere, necromanta se desprinse cu brutalitate din strînsoarea ei şi începu să coboare scara, împreună cu Rigobert, care purta fata. Dar, văzîndu-i gata să dispară, sărmana femeie

păru să-şi recapete forţele şi porni în urma lor, ca un automat, sporindu-şi gemetele.

— Dracu s-o ia de plîngăcioasă! se mînie fostul comediant. Mult o să ne mai conducă în felul acesta? Va sfîrşi prin a ne da de gol. Pe cinstea mea, cu atît mai rău; în cazuri grave, remedii drastice: o voi urca din nou în chilia ei şi o voi lega de pat cu cerceafurile. Hai, ia-o tu pe micuţă.

— Aşteaptă, ripostă Thérèse. Va urca ea singură. Şi întorcîndu-se către stareţă, femeia îşi aţinti asupra ei fulgerul privirilor şi-şi întinse mîinile în direcţia corpului acesteia cu un gest foarte autoritar.

— Ai înnebunit? o întrebă tînărul. Ţi-am spus s-o ţii tu pe fată.

— Dormi!... porunci Thérèse fără a-i răspunde. Dormi! Vreau să dormi!...

Auzind aceste cuvinte, maica superioară fu cuprinsă de o ultimă revoltă şi, întinzînd cu putere mîinile spre a încerca s-o apuce pe domnişoara Moutier, strigă, de data aceasta cu un glas sfîşietor:

— Louise, Louise!... fiica m...

Dar nu fu în stare să rostească mai mult. Se opri deodată, ca şi cum în faţa ei s-ar fi înălţat o barieră. Parcă ar fi primit o lovitură.

— Dormi!... repetă Thérèse, mărindu-şi intensitatea privirii.

Braţele călugăriţei se lăsară în jos, iar pleoapele, după ce clipiseră de mai multe ori, se coborîră încet peste ochii pe care, puţin cîte puţin, îi acoperiră pe deplin.

— Acum, porunci doamna Vignon, înapoiază-te în camera ta şi rămîi acolo pînă cînd soarele va fi străbătut un sfert din drumul său.

Supunîndu-se cu docilitate ordinului, maica Philippine sui cu paşi de automat cele cîteva trepte pe care le coborîse şi reintră în chilie, a cărei uşă o auziră închizîndu-se.

— Este uluitor! aprecie Rigobert. Se vede că faci casă bună cu dracul şi n-aş dori să fiu duşmanul tău, frumoaso...

— Te-ai dus s-o iei pe Blanche de Nevers?

— Da, da, este aici, aproape. Am lăst-o o clipă la aer curat, ca să vin să văd ce se întîmpla acolo sus.

— Ei, bine! dă-mi-o pe micuța Moutier și du-te s-o reiei pe Blanche... eu mă grăbesc.

Rigobert o înapoie pe copilă femeii Vignon, ieși împreună cu ea pe coridor și, în vreme ce complicea sa, înconjurînd clădirea, se îndrepta către poarta cea mare, se duse spre locul unde domnișoara de Nevers, fără cunoștință, stătea rezemată de zid.

Ajungînd lîngă Blanche, care continua să fie cufundată într-un somn adînc, ex-comediantul se aplecă s-o ridice. Dar nu-i atinsese nici măcar vîrful degetelor, cînd o umbră se proiectă pe gard și un glas aspru strigă în spatele său:

— Ei, dar ce se-ntîmplă? Ce faci acolo, Joson? Aș fi tare curios să aflu!

Parcă fulgerat, Rigobert se îndreptă ca un resort și făcu o întoarcere care-l aduse aproape nas în nas cu moș Tanguy. Stupefacția ce-l cuprinse pomenindu-se pe neașteptate în prezența bătrînului grădinar fu atît de mare, încît rămase înlemnit și zăpăcit de nu mai era în stare să scoată nici o vorbă.

Și totuși, el era vinovat pentru acea prezență. Cauza fusese greșeala de a uita să închidă lucarna micii încăperi, atunci cînd părăsise căsuța. Într-adevăr, pătrunzînd în locuință, aerul rece de afară sfîrșise prin a-l trezi pe moș Tanguy. Căci trebuie să spunem că bătrînul soldat, deși se hrănea cu mîncarea obișnuită de la mănăstire, avea mare grijă să se abțină în ceea ce privește lichidele, alcătuite din puțin — foarte puțin — vin, lungit cu multă apă, iar uneori chiar din apă chioară, pur și simplu.

În mod regulat, el înlocuia acea băutură cu unul sau două pahare de vin de Bourgogne, din care avea mereu cîteva sticle bine ascunse în fundul unui dulap, și care-l satisfăcea pe deplin.

Tot astfel procedase și în acea seară, scutindu-se, fără a-și da seama, de înghițirea narcoticului ticăloasei

Vignon. Şi aşa se explica trezirea lui, sub efectul răcorii nocturne.

Simţind cum frigul îl mîngîie cu aripa lui rece, se gîndise, pe bună dreptate, că trebuia să fi rămas'vreo uşă sau fereastră deschisă, şi se sculase spre a verifica. Începuse prin a controla uşa şi fereastra camerei sale şi, văzînd că ambele erau închise ermetic, se dusese în cămăruţă, unde descoperise imediat geamul ridicat al lucarnei şi dispariţia nepotului său.

Extrem de mirat de lipsa lui Joson, pornise pe dată în căutarea sa şi, după ce scotocise prin toate colţurile grădinii de zarzavat, intrase în grădina mare. Negăsindu-l nici acolo, se pregătea să se întoarcă acasă, spunîndu-şi că poate, în absenţa lui, tînărul s-o fi întors şi el, cînd, de departe, zărise o siluetă mişcîndu-se în preajma mănăstirii.

Se apropiase cu paşi de lup şi-l recunoscuse pe fugar, pe care-l interpelase aşa cum am văzut.

— Hai, răspunde... Te întreb ce faci acolo? repetă bătrînul, privindu-l pe Rigobert cu ochi întrebători, în care s-ar fi putut citi orice altceva decît blîndeţe. Ai obiceiul să te plimbi noaptea, băiete?

Printr-o mişcare instinctivă, fostul actor se aşează în faţa Blanchei, acunzînd-o cu totul vederii moşneagului. Cu toate acestea, situaţia lui era cît se poate de dificilă, căci, dintr-o clipă într-alta, dacă şi-ar fi dat cît de cît osteneala, acesta putea s-o descopere.

Se scurse un sfert de minut, în timpul căruia nemernicul îşi recăpătă sîngele rece.

„N-am decît un singur mijloc de a ieşi din încurcătura asta" îşi spuse, de îndată ce izbuti să raţioneze, „şi anume, să încerc să cumpăr complicitatea bătrînului, iar dacă refuză, să-l pun în imposibilitatea de a se opune plecării mele cu fata ducelui."

Şi punîndu-şi imediat gîndul în aplicare, strigă în urechea fostului ostaş:

— Moş Tanguy, vei căpăta cinci sute de livre, dacă mă laşi să-mi fac liniştit treaba ce mi-a fost încredinţată.

— Cum? exclamă, uimit, grădinarul. Ce-mi tot cînţi acolo cu cele cinci sute de livre ale tale şi cu treaba ta?

— Îţi spun că dacă te prefaci că nu vezi nimic din cele ce se vor petrece, îţi voi aduce mîine douăzeci şi cinci de ludovici cu efigia lui Ludovic al XV-lea. E limpede?

Şi, deplasîndu-se, i-o arătă cu un gest cinic pe Blanche, asupra căreia cădea o palidă rază de lună, creîndu-i un fel de nimb de martiră.

— Un cadavru! strigă moş Tanguy îngrozit.

— Ba nu! ba nu! portestă Rigobert. Vezi doar bine că tinerica asta doarme.

Bătrînul se aplecă s-o privească pe domnişoara de Nevers şi, după o clipă, îşi înălţă capul. Şocul pe care-l resimţise recunoscînd-o îl făcuse să păleasca, iar apoi pe chip îi apăruseră pete vinete. Văzînd atitudinea hotărîtă a ticălosului, care acum nu se mai obosea să-şi joace rolul de ţărănoi, înţelegea, în fine, că dacă nefericita ce zăcea în faţa lui se află într-o astfel de stare, înseamnă că există intenţia de a săvîrşi asupra ei o crimă de o sută de ori mai înspăimîntătoare decît un asasinat.

Aşa încît, neascultînd decît de mînia ce-i cuprinsese mintea, se năpusti asupra lui Rigobert, strigînd:

— Banditule! Vrei s-o răpeşti pe copilă spre a o arunca pradă poftelor vreunui nenorocit de libertin, nu-i aşa? Dar sunt şi eu pe-aici şi voi şti să te împiedic.

Izbitura pe care i-o dădu ex-comediantului fu aşa de puternică, încît nu lipsi mult ca acesta, neprevăzînd agresiunea, să cadă la pămînt. Dar se lovi de zid şi se sprijini de el.

— Va să zică aşa, spuse cu o expresie batjocoritoare şi recăpătîndu-şi echilibrul, vrei să faci pe răul cu mine, în loc să ne înţelegem amîndoi frumuşel? Cum vrei, moş Tanguy, te priveşte.

— Da, mă priveşte, şnapanule, răspunse bătrînul, apucîndu-l de gît. Mai întîi o s-o păţeşti pentru că ţi-ai bătut joc de mine... pentru că m-ai făcut să cred că eşti fiul sărmanei mele Monique, care mai curînd ar fi murit

decît să aducă pe lume un scelerat ca tine!... Tîlharule! de unde ai furat hîrtiile pe care mi le-ai arătat azi-dimineaţă?

— Eşti curios, moşnege... Dar ajunge cu asta. Pentru ultima dată, refuzi oferta mea: cinci sute de livre, mîine, mai înainte de ora zece?

Printr-un fenomen destul de frecvent la surzi, exasperarea care-l cuprinsese pe bătrînul grădinar aproape că-l făcuse să-şi recapete auzul. Sub stimulul mîniei, nervii săi auditivi îşi recîştigau o parte din sensibilitate, aşa încît el nu pierdea nici un cuvînt din cele pe care i le adresa Rigobert care, totuşi, vorbea la o oarecare distanţă de urechile lui.

— Nu numai că-ţi refuz ruşinosul tîrg, ripostă, dar te voi şi da pe mîna oamenilor poliţiei, ca să te trimită acolo unde ţi-e locul, adică la galere.

Între timp, se străduia să-l trîntească jos pe tînăr, spre a-l face prizonier. Robust cum era, spera să izbutească să-l învingă repede, cu atît mai mult cu cît izbitura cu care aproape că-l răsturnase la început îl îndemna să creadă că rezistenţa lui va fi de mică durată.

Din păcare, se înşela. Rigobert era şi el foarte puternic şi avea, în plus, avantajul tinereţii.

De îndată ce acesta din urmă se convinse că nu era posibilă nici o înţelegere cu fostul ostaş, trecu, de la defensiva în care rămăsese pînă atunci, la ofensivă. Printr-o mişcare energică îl sili pe moş Tanguy să-i dea drumul, apoi, înconjurîndu-l cu braţele şi strîngîndu-l puternic, îl prăvăli brusc pe spate, menţinîndu-l la pămînt prin apăsarea unui genunchi pe piept. După care, scoţîndu-şi din buzunare o batistă, o răsuci ca pe un căluş şi i-o puse bătrînului în gură. De asemenea, desfăcîndu-şi centura lungă ce-i înconjura mijlocul, îi legă zdravăn cu ea mîinile şi picioarele.

Totul fusese executat cu o asemenea iuţeală, încît sărmanul om nici nu avusese timp să-şi dea seama ce i se întîmplă.

Cînd Rigobert îl văzu astfel, perfect imobilizat, se ridică şi-i spuse:

— Îmi pare tare rău, „unchiule", că am fost silit să recurg la această soluţie extremă. Dar, ştii bine, serviciul Majestăţii Sale mai înainte de orice. Copila asta frumoasă îşi va încheia somnul într-unul din micile saloane ale haremului regal... La revedere şi... fără supărare.

Vorbind astfel, o ridică pe domnişoara de Nevers şi se îndreptă repede, la rîndul său, către poarta cea mare.

Odată ieşit din mănăstire, ticălosul nu se mai gîndi decît să se îndepărteze de ea cît mai rapid şi, în curînd, putea fi văzut mergînd cu paşi mari către Sena, tăind-o de-a curmezişul peste nişte terenuri virane care, în secolul trecut, făceau din acea parte a Parisului, astăzi atît de populată, un adevărat deşert.

3

În urmă cu opt zile, cînd jupînul Lebel îi transmisese ordinele primite de la doamna de Pompadour, şi anume de a o răpi pe fiica ducelui de Lagardère-Nevers şi de a o preda la casa secretă a regelui, Alcide Rigobert pornise la treabă fără a-şi da prea bine seama de dificultăţile pe care le va avea de înfrînt.

Se convinsese totuşi în curînd că misiunea sa era mult mai grea de îndeplinit decît îşi închipuise la început.

După primele informaţii pe care le luase cu privire la modul în care putea pătrunde în mănăstirea augustinelor de la Picpus — locuinţa de moment a fetei pe care urma s-o răpească — înţelesese că asta era o treabă ce necesita o dibăcie puţin obişnuită, fără de care ar da greş cu totul încă de la primii paşi.

Într-adevăr, dacă poarta cea mare a mănăstirii nu se deschidea decît în urma unei autorizaţii speciale date de stareţă, cea mică era aproape la fel de cu neputinţă de trecut, deoareçe paza ei era încredinţată lui moş Tanguy, un cerber bătrîn care nici nu se lăsa înduioşat şi nici nu putea fi cumpărat.

În ciuda celor şaptezeci de ani ai săi, bătrînul era încă vînjos şi-şi îndeplinea foarte bine dubla slujbă de grădinar şi de paznic. Nu avea, după cum ştim, decît o mică infirmitate: era surd ca o celulă a Bastiliei. Dar asta nu-l stînjenea deloc în realizarea funcţiilor sale.

— Cum dracu' — se întreba Rigobert — aş putea pătrunde acolo fără a trezi suspiciuni?

Problema i se părea dificilă şi în zadar îşi muncise creierii ca s-o rezolve, cînd, într-o seară, întorcîndu-se prin cartierul Saint-Antoine, după ce petrecuse o parte a zilei studiind mănăstirea din toate părţile, aşa cum făcea zilnic de o săptămînă, fusese acostat de un ţărănoi cu mutră de prostovan, care-l întrebase pe nepusă masă:

— Dom'le, nu-l ştii cumva, dăloc, pă unchi-miu, Yvonnec Tanguy, care-i un fost soldat militar?

„Nu" — fusese cît pe-aci să răspundă scurt Rigobert, pentru a se descotorosi de el.

Dar înainte de a rosti cuvîntul, îşi adusese aminte, spre marele lui noroc, că numele de Tanguy era cel al grădinarului inviolabilului locaş pe care-l asedia cu ochii de atîta amar de vreme.

— Cum ai zis? întrebase, oprindu-se brusc în faţa omului. Vrei să ştii dacă-l cunosc pe un fost militar pe nume Yvonnec Tanguy?

— Adevăru'-adevărat, domnu', nu mint deloc! continuase necioplitul. Unchi-miu Tanguy, fratele lu'soră-sa Monique din Quimperlé, dă lîngă Quimper.

— Cum arată unchiul dumitale? îl chestionase omul domnului Lebel, vrînd să vadă dacă-i va face portretul grădinarului de la mănăstire, pe care-l zărise de mai multe ori în momentul cînd deschidea poarta pentru furnizori.

— Habar n-am, domnu', i se răspunsese. Eu, cum s-ar zice, nu l-am cunoscut neam.

— Nu l-ai văzut niciodată?

— Să mor dacă mint! Şi asta pen'c-a plecat dă la noi din sat 'nainte să vin eu pă lume.

— Măcar ştii cu ce se ocupă?

— Ba nici atît! nici puţin, nici deloc, nici atîtica!

Răspunsurile negative ale voinicului îl puneau în încurcătură pe Rigobert. Unchiul Tanguy să fie oarè acelaşi Tanguy cu cel de la mănăstire? Era important să afle, căci, tot vorbind, ticluise în minte un plan destinat a-i permite să pătrundă, în sfîrşit, la călugăriţele augustine. Dar pentru asta, ar fi trebuit să fie absolut sigur că unchiul tînărului din Quimperlé şi grădinarul schimnicelor de la Picpus erau una şi aceeaşi persoană.

— Ascultă, băiete, îi spuse după o clipă de gîndire. Astăzi nu-ţi pot da nici o indicaţie precisă cu privire la ruda dumitale. Dar, fiindcă te văd într-o încurcătură şi pentru că îmi place să-i îndatorez pe oameni, mă voi duce chiar deseară să mă informez în legătură cu el, în toate locurile în care obişnuiesc să merg şi, dacă vrei să te afli mîine, la aceeaşi oră, în locul acesta, s-ar putea să-ţi dau lămuriri utile referitor la el.

— Apăi, domnu', dacă-i aşa, sunt sluga lu' mata, domnu', zise tînărul trăgîndu-se de o şuviţă de păr, căci continua să-şi ţină în mînă pălăria lui mare. Atunci, aşa! mîine, taman după slujba de seară, am să stau înţepenit acilea, aşteptîndu-te.

Şi cu aceste cuvinte, cei doi interlocutori se despărţiseră, ducîndu-se fiecare într-ale sale.

Fiind mult prea şiret pentru a neglija acel prilej care putea fi bun, Alcide Rigobert se dusese imediat să dea pe gît cîteva păhărele într-o cîrciumă din cartier, al cărei patron era un oarecare Bonnard, despre care ştia că furniza vin mănăstirii şi, fără a da nimic de bănuit, îi vorbise despre moş Tanguy.

Cîrciumarul, om destul de vorbăreț de felul său, îi oferise, fără a se lăsa rugat, o mulțime de informații, și astfel aflase că omul era originar din Quimperlé și că, pe vremuri, fusese soldat. De nenumărate ori îi dăduse el însuși lui Bonnard aceste amănunte.

Neavînd nevoie să știe mai multe, Rigobert ieșise din cîrciumă și alergase la un prieten de-al lui, care avea față de el multe datorii bănești și, drept urmare, era foarte dornic să-l servească.

Se întîmpla că omul, în vîrstă de vreo cincizeci de ani, fusese cîndva în armată și-și păstrase o urmă de înfățișare militărească. Fără a-i aduce la cunoștință planul său, emisarul jupînului Lebel îi explicase ce servicii aștepta din partea lui. Trebuia să se dea drept unchiul tînărului breton pe care i-l va aduce, și să se descurce astfel încît să-l rețină în locuința sa vreme de șapte sau opt zile. După care urma să-i facă vînt fără prea multe fasoane, băiatul fiind prea prost pentru ca măcar să se supere pe el.

Individul a acceptat fără nici-o dificultate să joace rolul ce i se distribuise și a doua zi, după ce-l găsise pe tînărul din Quimperlé, punctual, la locul întîlnirii, Rigobert îl condusese la amicul său, pe drum asigurîndu-l pe băiat că reușise să-i găsească ruda.

Întrevederea fusese înduioșătoare, iar prietenul exactorului reușise să fie atît de iscusit, încît „nepotul" său n-a bănuit defel înșelăciunea.

Odată sfîrșite primele efuziuni, Rigobert propusese ca ei trei să facă un mic chef pentru a pecetlui mai bine recunoașterea. Propunerea fusese acceptată, așa cum lesne ne închipuim, mai ales că cel care făcea cinste era bunul și inimosul Alcide. Coborîse să cumpere cele necesare, îndeosebi numeroase sticle de vin, și cei doi complici se așezaseră la masă împreună cu cel pe care-l păcăliseră.

Tînărul din Quimperlé mînca și bea ca un adevărat breton ce era.

— Mamă Doamne! Mamă Doamne! spunea cu admirație, înghițind vinul ce i se turna cu dărnicie. Ăsta chiar că-i un cidruleț bun, potrivit la gust și tare de te arde! Fără să mint, c-ar fi păcat!

Numai că, nefiind obișnuit să bea must de cidru, la cel de al șaselea pahar plin ochi se rostogoli sub masă, beat criță.

Asta și urmăriseră ceilalți doi.

Îl dezbrăcaseră și-l culcaseră pe pat. Intrînd în stăpînirea veșmintelor și documentelor băiatului, Rigobert plecase, recomandîndu-i din nou prietenului său să nu-l lase pe tînăr să-i scape înainte de data convenită.

Acum era în măsură să-și pună în aplicare planul, căci bretonul, căruia „cidruleţul" îi dezlegase limba, istorisise pe larg toate poveștile sale de familie, într-un jargon ciudat, pe care ex-comediantul, decis să-l utilizeze spre propriul profit, îl studiase fără a lăsa să-i scape nici o nuanță.

Așadar, lui Rigobert nu-i mai rămăsese decît să-și dea înfățișarea unui țăran breton, pentru a-l înlocui fără greutate în fața adevăratului moș Tanguy.

Obținuse deja costumul — e drept, cam prea larg pentru el, căci voinicul de la care-l împrumutase cu atîta delicatețe era clădit ca un taur tînăr — și se pricepea să imite pronunția nazală. De altminteri, mulțumită vechii sale meserii de actor, nu avea să-i fie greu să-și realizeze cu succes vicleșugul.

În dimineața zilei premergătoare dublei răpiri de la mănăstirea Picpus, bătrînul Tanguy era ocupat să curețe de omizi un răzor de anghinare, cînd o pietricică, aruncată de afară, îi căzuse pe braț.

— Fir-ar el de pat de muscheță! ocărîse (acea înjurătură inocentă era singura la care stareța acceptase să închidă ochii, ținînd seama de răul ireparabil pe care o împușcătură a respectivei arme i-l făcuse omului). Ia stai puțin, ia stai, pușlama... o să-ți lungesc eu urechile!...

Și, luînd o prăjină lungă de care se slujea ca arac pentru mazăre și cu care avea de gînd să mîngîie viguros coastele

agresorului său, pornise către poarta furnizorilor, pe care o deschisese repede, gata să alerge în urmărirea îndrăzneţului pus pe şotii. Dar abia se rotise poarta în balamale, că moş Tanguy se pomenise cu gîtul cuprins de două braţe robuste care-l strîngeau mai-mai să-l înăbuşe şi, în acelaţi timp, simţise pe obraji două sărutări zgomotoase.

Bietul om, uimit peste măsură de acea îmbrăţişare neaşteptată, rămăsese la început nemişcat, ca înlemnit.

În cele din urmă, reuşind să se desprindă din strînsoarea în care simţea că-şi pierde răsuflarea, se apucase să-l privească pe cel care se deda la acea ciudată explozie de dragoste.

Era un lungan tînăr de douăzeci şi trei-douăzeci şi patru de ani, cu o faţă rumenă şi cu o expresie de stupizenie tîmpă, îmbrăcat într-un costum de ţăran breton. Lîngă el, pe pămînt, se afla un pachet legat de capătul unei bîte zdravene din lemn de corn.

— Mamă Doamne! Mamă Doamne! Da' tare-mi pare bine, unchi-miu, că te văz! schelălăi tînărul cu o voce piţigăiată şi dînd să se arunce din nou de gîtul bătrînului. Apoi chiar că da, unchi-miu, fără să mint dăloc, chiar că mă bucur!

— Cum?... Ce spui?... îl întrerupse bătrînul, care nu auzea nimic din frazele debitate de necunoscut.

— Îţi ziceam, unchi-miu, că iată-mă-s, nepotu' lu' matale, Joson... Joson Miroux, fecioru' lu' sora matale, Monique din Quimperlé, dă lîngă Quimper.

De data aceasta, tonul băiatului devenise atît de puternic, încît reuşise să facă să vibreze timpanul amorţit al unchiaşului.

— Dumneata!... tu!... nepotul meu!... exclamase după un moment de uluire şi crezînd că n-a auzit bine.

— Da, unchi-miu... Fecioru' lu' sora matale Monique, repetase bădăranul. Ştii doar, aia de l-a luat cu cununie pe Yves Miroux, ăl de topea cînepa?

Acele cuvinte îi reamintiseră imediat bătrînului soldat că atunci cînd, cu douăzeci şi cinci de ani în urmă,

plecase la armată, lăsase în sat o soră mai mică decît el, de curînd căsătorită și despre a cărei soartă nu mai aflase de atunci nimic, deoarece nu se mai întorsese niciodată acolo.

Ne putem lesne închipui ce uimit era să primească, deodată, știri în legătură cu ea, ba încă într-un mod atît de ciudat. Și, pentru prima dată după foarte multă vreme, simți în inimă un soi de înduioșare.

— Monique!... ești fiul lui Monique?... întrebă cu vădită emoție.

— Adevăru'-adevărat, unchi-miu, eu îs copilul ei, și ea-i aia de m-a trimis la mata, răspunsese bretonul, venind cu gura pînă lîngă urechea bătrînului grădinar.

— A! ea te-a trimis? Așadar și-a mai adus aminte de mine... după douăzeci și cinci de ani?

— Pă sufletu' meu! Dacă-i vorba de adevăr-adevărat, apăi asta-i adevăru'-adevărat, că și-a adus aminte. Ba încă-și aducea aminte de multe ori. Nu trecea săptămîna să nu se vaite cam așa: „Frate-miu, săracu' Yvonnec al meu, bună Fecioară! Ce-o mai fi fost făcut, de cînd ne-a lăsat? Unde-o fi fiind la ora asta, acum în prezent?"

— Adevărat? Spunea ea așa?!... Cînd te-oi întoarce în sat, să-i spui...

— Mamă, Doamne! Of! Mamă, Doamne! da' n-o să mă-ntorc neam, nici deloc, nici prea curînd, unchi-miu, îl întrerupsese Joson, făcînd o strîmbătură de-ți rupea inima.

— Dar de ce?

— Doamne! Of! Mamă, Doamne! repetă tînărul, pen'că buna femeie și-a dat sufetu'!

— A murit? strigase moș Tanguy, profund îndurerat la auzul acelei vești.

— Din păcate, da. E o lună-n cap d-atunci... Ce nenorocire!...

Rostind aceste cuvinte, voinicul se pornise pe plîns și pe gemete jalnice.

Moş Tanguy însuşi avea ochii umezi şi era foarte tulburat; căci plăcerea pe care o simţise aflînd că sora lui nu-l uitase, fusese urmată de durerea de a o fi pierdut. Cu toate acestea, socotind că un bărbat — cu atît mai mult un fost ostaş — trebuie să se întărească în faţa durerii, se stăpînise şi reluase vorba.

— Haide, puştiule, nu trebuie să te văicăreşti aşa. Este o nenorocire, într-adevăr, şi încă una mare, sunt de acord. Dar, la urma urmei, nici tu şi nici eu nu puteam face nimic. Încetează-ţi plînsul sau, cel puţin, nu mai plînge aşa de tare.

— O să-ncerc, unchiule, replică Joson, ştergîndu-şi ochii cu amîndouă mîinile. Dac-ai şti ce femeie bună era mama!... Of! fără să mint, cînd o văz't că ăsta era sfîrşitu' sfîrşitului şi că trebuia să se ducă la Dumnezeu, m-a chemat lîngă ea şi mi-a zis aşa: „Joson, bietu' meu băiat, uite că acuşi-acuşi vine horcăitu' morţii... Cînd oi fi în pămînt, uite ce să faci: pen'că nu eşti prea mintos, ba chiar eşti o ţîră *idiot,* şi pen'c-aici cam rîd oamenii dă tine dîn pricina asta, aşa că nu-ţi poţi găsi dă lucru, o să pleci dîn sat ş-o să te duci să-l cauţi pă unchi-tu, Yvonnec. Nu ştiu unde-o fi fiind, nici dacă mai e pă lumea asta. Dar am ca o idee că nu-i mort dăloc şi că trăieşte în Paris. E-un fost soldat militar şi, după cîte-am auzit, foştii ăştia se cam sălăşluiesc, toţi, în capitală. Aşa că vei pleca acolo, ş-o să-l caţi cît ăi putea, peste tot, în oraşu' ăla mare. Cînd l-ăi găsi — dac-o să-l găseşti — să-i spui: „Unchi-miu, eu îs fecioru' lu' sora matale Monique şi vin la mata în scopu' ca să-mi găseşti să fac ceva, pen'că la noi nu-i dă lucru pentru mine." Şi a mai adăugat: „O să te rostuiască pă undeva, oriunde, pen'că la Paris e loc pentru toţi care are braţe, chiar şi pentru nişte nevinovaţi ca tine." Aşa că, dă cum am înfipt crucea pă mormîntu' ei, mi-am făcut bagaju' ş'-am pornit la drum. Şi, îndată ce-am pus picioru-n Paris, acu' trei zile, am întrebat pă toţi pă care-i întîlneam: „Nu-l ştiţi dăloc

pe unchiu-miu Yvonnec Tanguy, un fost soldat militar? „Nu", îmi răspundeau unii, rîzîndu-şi dă mine... „Da' ce face unchi-tu?", mă întrebau alţii. „Habar n-am, fără să mint", le răspundeam ăstora. „Tot ce ştiu e că e fra-su lu' sor-sa Monique Miroux din Quimperlé, dă lîngă Quimper." Şi, mamă Doamne! îţi vine să crezi că asta nu-i lămurea neam, că nici unu' din ei nu-mi putea da informaţii despre mata. Două zile pline am tot umblat pîn oraş, fără să am mai mult noroc, şi începeam să-mi ies dîn pepeni cînd ieri, pă-nserat, aşezîndu-mă la o masă-ntr-o cîrciumă dîn cartierul Saint-Antoine, ca să-mi vîr ceva între măsele, mi-a venit gîndu' să-i pun întrebarea mea şi patronului. „Moş Tanguy!", numa' ce-l auz că-mi zice. „Păi bine' nţeles că-l ştiu: e grădinaru' dă la mănăstirea maicilor augustine dîn Picpus. Dîn cînd în cînd îi vînd cîte-o sticlă de ţuică, să-i mai dau curaj bietului om."

— Ia te uită, te aflai la Bonnard? îl întrerupsese bătrînul grădinar. Într-adevăr, cîteodată cumpăr de la el cîte o sticlă de coniac.

— Adevăru'-adevărat? Da, asta e: Bonnard! I-am văz't numele pă firmă... „Mulţam frumos!" — i-am zis bucuros. „Apoi atunci dau o fugă la Picpus." „Degeaba te duci astă-seară" — mai zice cîrciumaru'. „N-o să poţi intra deloc." Şi-mi zice cum că mata nu deschizi poarta decît în anumite zile şi la anume ore. „Atunci la ce ore trebe să mă duc?" îl întreb. Şi-mi răspunde: „Poimîine pă la ora două. E tocma' ziua furnizorilor ş-o să intri cu ei odată." „Bine", zic. „O să mă duc poimîine." Da' cînd m-am trezit azi-dimineaţă, am simţit că n-o să pot niciodată să-ndur să am răbdare încă o zi mai 'nainte să te văz, şi iată-mă pornind repejor spre Picpus. Sunt aci dă mai bine d-o oră, ba bine că nu, şi chiar ăsta-i adevăru' Şi cînd te-am văz't, pîn gaura cheii, în grădina de zarzavaturi, mai întîi te-am chemat pînă n-am mai putut. Şi dac-am văz't că nu te mişti, mi-am adus aminte că prietenu' lu'

mata, Bonnard, mi-a zis că ai urechile-astupate şi, mamă, Doamne! ca să-ţi dau de ştire că-s acilea, ţi-am azvîrlit o pietricică.

— Care-a fost cît pe-aci să mă omoare, prostule, îl certase în glumă bătrînul.

— Nu se poa', unchi-miu!

— Ei, na! întreabă-mă pe mine... În sfîrşit, n-are nici o importanţă: nu mă plîng, pentru că dacă n-ai fi făcut aşa, nu te-aş fi văzut decît abia mîine. Dar taică-tău, a murit şi el?

— O! el, cînd s-a dus, io nu eram mai 'nalt dăcît atîtica.

— Bietul de tine, iată-te singur, acum!

— Dîn păcate, da, unchi-miu. Nu te mai am decît pă mata.

Moş Tanguy rămăsese pe gînduri. Hotărît lucru, nu-şi va abandona nepotul. Cu toate acestea se întreba ce va face cu el. Să-l ţină la mănăstire, nici nu era de imaginat. Cu excepţia lui, nici un bărbat nu avea dreptul de a intra acolo.

— Joson, i se adresase, nu ştiu încă ce-am să pot face pentru tine. După cîte îmi dai de înţeles, nu eşti prea isteţ şi, în condiţiile astea, mi se pare destul de greu să-ţi găsesc o slujbă. Nu vreau totuşi ca sora mea să se fi bizuit degeaba pe fratele ei şi voi încerca să-ţi găsesc ceva de lucru. În orice caz, te previn că nu vei putea rămîne lîngă mine: regulamentul locului se opune cu stricteţe. Aşa că doar în afară aş putea să-ţi găsesc un rost. Numai că, al naibii să fiu dacă ştiu unde. Mai întîi şi-ntîi, ce te pricepi să faci?

— Fără să mint, că-i păcat, declarase băiatul, ştiu să sap, să plivesc, să prăşesc, să stropesc, să sădesc varză, morcovi, napi şi încă o grămadă dă alte lucruri, cam dă soiu' ăsta, să-nţelege.

— Văd ce ţi s-ar potrivi: o slujbă la un zarzavagiu. Asta se nimereşte bine, pe cuvînt. Pe-aproape de Vincennes sunt mulţi dintr-aceştia, şi tocmai zilele astea trebuie să

mă duc pe-acolo să caut sămînță de legume. O să te angajez la unul din ei.

La auzul intențiilor pe care moș Tanguy le avea în legătură cu el, tînărul din Quimperlé nu-și putuse reține un gest iute de dezamăgire, și nici o contractare bruscă a trăsăturilor, care-i transformase cu totul expresia de stupizenie a feței. Dar totul fusese atît de rapid, încît unchiașul nu-și dăduse seama de nimic.

— Da, dar de acum și pînă cînd voi merge la Vincennes, ce să fac cu tine? adăugase.

— Ce-vrei mată, unchi-miu.

— Ai ceva bani?

— Aveam treizeci dă monede d-argint cînd am plecat din Quimperlé... Mi-a mai rămas una ș-atît.

— E puțin, asta nu-ți ajunge pentru mai mult de două zile.

Bătrînul se cufundase din nou în gînduri.

— Ascultă, Joson, îi spusese după un timp, uite cum ne-am putea aranja pentru moment. Vei intra în grădină, te vei instala în coliba mea și vei sta acolo liniștit, fără să faci nici un zgomot. Eu mă voi duce să-i explic treaba doamnei Stareță și-i voi cere permisiunea de a te ține lîngă mine trei sau patru zile, adică pînă-ți găsești o slujbă. Înțelegi?

— Da, unchi-miu, răspunsese Joson, ai cărui ochi sclipiseră, de astă dată, cu o lucire de bucurie.

Și moș Tanguy se întorsese în grădină, luîndu-l cu sine pe nepot, pe care-l condusese imediat la ceea ce el numea, poate cu puțin dispreț, *coliba* lui și care era, de fapt, o căsuță din cărămidă, lipită de zidul împrejmuitor, în apropiere de poarta de intrare. Îl închisese acolo pe băiat răsucind de două ori cheia în broască și se dusese apoi la maica superioară spre a obține din partea ei autorizația pentru găzduirea lui Joson timp de cîteva zile.

Nu trecu un sfert de oră că se și întorsese.

— Ai noroc, băiete, îi anunțase nepotului. Doamna Stareță binevoiește să îngăduie să te adăpostesc aici pînă ce-ți vei face un rost.

O nouă sclipire de bucurie, şi mai intensă decît prima, strălucise în ochii tînărului din Quinperlé.

— Adevăru'-adevărat! E o femeie de treabă, doamna Stareţă a matale, unchi-miu — declarase — ş-o să-i zic un „mulţumesc" mare dă tot cînd oi vedea-o.

— Şi chiar că vei avea pentru ce, căci, vezi tu, ceea ce face este interzis prin regulamentul mănăstirii. Dacă treaba s-ar afla în afară, ar primi o mustrare zdravănă din partea arhiepiscopului, care nu glumeşte cu lucrurile-astea. Aşa încît va trebui să stai cît mai mult ascuns.

— O să m-ascund, unchi-miu, o să stau tot timpu-n camera asta, dacă trebe.

— Nu ţi se cere chiar atîta. Vei putea să m-ajuţi lucrînd cîte ceva în grădina de zarzavaturi. Dar sub nici un pretext — ţine minte, sub nici un pretext — să nu treci de gardul viu pe care-l vezi acolo, căci dac-o faci, vei fi dat afară imediat.

— 'Nţeles, unchi-miu, 'nţeles. Îţi promit că vîrfu' sabotului meu n-o să se-ntoarcă nici măcar o dată în direcţia aia.

— Bine, aşa să fie, am încredere în tine.

— Da' cînd o s-o văz, pe doamna Stareţă a matale?

— Acuşica, după masa de prînz... Fiindcă nu trebuie să fii văzut de nimeni din mănăstire, mi-a spus că va veni dînsa aici, ca să i te prezint. Vrea să te cunoască, firește.

— Aşa şi trebe, unchi-miu.

— Pînă atunci, dacă nu eşti prea obosit, poţi să-ncepi deja, să-mi dai o mînă de ajutor, să termin de curăţat anghinarea de omizi.

— Îs gata să te servesc, unchi-miu... şi cu mare bucurie. Nu-mi place cum s-ar zice dăloc să stau, fie ş-un minut, fără să muncesc.

— Atunci, la treabă.

La ora unu după prînz, venise maica superioară.

— Acesta-i băiatul, doamnă Stareţă, îi spusese moş Tanguy, arătîndu-i-l pe Joson, care stătea în picioare lîngă

el, bîţîindu-se cu stîngăcie şi avînd întipărită pe chip o expresie şi mai tîmpită decît o avusese de dimineaţă.

Stareţa îl cercetase pe nou-venit cu o privire atentă.

— Bietul de el nu-i foarte dezgheţat, adăugase bătrînul. Ştiţi, n-a plecat niciodată din sat, dar încetul cu încetul, aerul de la oraş îl va face să devină mai îndrăzneţ. Şi, de altfel, pentru munca pe care o va avea de îndeplinit acolo unde-i vom găsi de lucru, n-are nevoie de prea multă isteţime.

Pe măsură ce-şi aţintea privirea asupra mocofanului, ochii călugăriţei erau tot mai sfredelitori. Înfăţişarea personajului nu-i plăcea decît pe jumătate.

Joson părea cam stînjenit de privirile ei şi, din cînd în cînd, căuta să i le evite.

— Nepotul dumitale are, fără îndoială, hîrtii care să-i stabilească identitatea? îl întrebase stareţa pe grădinar.

— Pe cinstea mea, am uitat să mă încredinţez, mărturisise acesta, dar trebuie să aibă aşa ceva. Nu-i aşa, Joson, că ai hîrtii dintr-astea?

— Adevăru'-adevărat, unchi-miu, făr' să mint, replicase bretonul. Mă duc să ţi le-aduc.

Îşi luase pachetul, scotocise înăuntru şi scosese de-acolo un soi de plic din pînză, care conţinea diverse hîrţoage.

— Na, poftim, unchi-miu, îi spusese lui moş Tanguy, întinzîndu-i-le una cîte una. Uite, mai întîi, actu' meu dă botez, apoi extrasu' dă moarte a lu' răposata biata dă maică-mea, şi uite-l şi p-al lu' tata.

Unchiaşul, neştiind să citească, le trecea, pe rînd, stareţei, care le cerceta în amănunţime.

— Sunt într-adevăr doveditoare — declarase după ce le sucise şi răsucise pe toate părţile — şi stabilesc, fără posibilitate de îndoială, idenitatea băiatului... Este tot ce doream să ştiu.

— O! eu, unul, n-a trebuit să mă uit de două ori ca să fiu sigur că-i cu adevărat feciorul soră-mi Monique:

este izbitor cît de mult are aerul familiei şi, văzîndu-l, aş putea crede c-o am în faţă pe mama lui.

Stareţa fusese pe punctul de a-i mărturisi lui moş Tanguy că, în acest caz, sora nu trebuie să-i fi semănat prea mult, căci trăsăturile lui Joson se deosebeau total de cele ale grădinarului. Dar se gîndise c-ar face mai bine să păstreze remarca pentru ea şi, după o ultimă privire către cei doi ţărani din Quimper, se îndepărtase spunîndu-şi: „Băiatul acesta ar trebui să fie supravegheat. Ochii lui nu-mi plac deloc."

Ştim deja că, făcînd-o să bănuiască vreo fraudă, intuiţia maicii Philippine n-o înşela deloc, dar intenţiile sale de supraveghere nu aveau să împiedice îndeplinirea dublei răpiri puse la cale de Rigobert, falsul nepot al lui moş Tanguy, împreună cu Thérèse Vignon.

4

La 20 iunie 1763, adică a doua zi după întîmplările descrise mai înainte, un mare număr de oameni se înghesuiau în preajma noii pieţe Ludovic al XV-lea.

Se inaugura statuia pe care starostele negustorilor, Gabriel-Jérôme de Bullion, hotărîse, în 1744, împreună cu consilierii municipali, s-o înalţe în cinstea regelui, spre aducerea-aminte a însănătoşirii acestuia, în urma bolii care se abătuse asupra lui la Metz şi care fusese cît pe-aci să îmbrace în doliu Franţa.

Poate că va stîrni mirare faptul că acea hotărîre, luată cu optsprezece ani în urmă, aşteptase atît de mult timp pînă să fie pusă în aplicare. Dar primii cincisprezece ani fuseseră folosiţi de către sculptorul Edme Bouchardon spre a-şi desăvîrşi opera, iar ceilalţi trei, pentru a căuta amplasamentul unde avea să fie instalată statuia.

Amplasamentul ales — şi care urma să primească denumirea de „piaţa Ludovic al XV-lea" — era un spaţiu larg, cuprins între Sena, depozitul de bijuterii al Coroanei, palatul Tuileries şi Champs-Elysées.

Ornamentarea pieţii nu a fost începută decît mai tîrziu, după desenele lui Gabriel.

În epoca aceea, podul care leagă cele două maluri ale fluviului nu exista încă şi, aşa cum am spus mai înainte, piaţa era oarecum închisă între boschete — spre vest, bariera Senei — către sud, terasele de la Tuileries — la est, şi depozitul Coroanei — la nord, unde se forma colţul cu noua stradă Royale.

Deci, după cum spuneam, în ziua aceea se inaugura impunătoarea efigie a lui Ludovic al XV-lea.

Datorită importanţei ceremoniei, regele asistă împreună cu întreaga sa Curte. Pe o estradă, bogat împodobită şi îmbrăcată în catifea roşie cu franjuri aurii, stătea monarhul, avînd în spatele lui, la dreapta, pe doamna de Pompadour şi, în acelaşi rînd cu ea, o tînără femeie de vreo treizeci de ani, de o frumuseţe mîndră şi îndrăzneaţă, care se numea doamna marchiză de Coislin.

Deşi era o nouă-venită — apariţia sa la Curte nu data decît de cel mult trei luni — nimeni nu ignora faptul că ea se pricepuse să cîştige, încă din prima zi, bunăvoinţa lui Ludovic al XV-lea, care nu pierdea nici o ocazie de a-şi manifesta preferinţa pentru ea, lucru ce n-o mulţumea deloc pe marchiza de Pompadour.

La orele trei fix, perdeaua ce înfăşura statuia fu ridicată şi opera lui Edme Bouchardon apăru în faţa ochilor mulţimii.

După ce monarhul admirase îndeajuns propria-i imagine, Alexandre de Ségur, marele staroste al poliţiei, înaintă pînă la picioarele estradei şi rosti un lung discurs în cinstea regelui, scoţînd în evidenţă marile şi nobilele fapte pe care le săvîrşise.

Se spune că discursul era atît de umflat, atît de plin de exagerări în toate privinţele, încît semăna mai mult a satiră decît a panegiric. În aşa măsură, încît Ludovic

al XV-lea, care nu era un prost, a părut jenat. Cu toate acestea l-a ascultat pînă la capăt fără a-l întrerupe, mulțumindu-se să-și ascundă stînjeneala — atunci cînd frazele sforăitoare ale starostelui poliției deveneau mult prea laudative — întorcîndu-se cînd spre doamna de Pompadour, cînd către doamna de Coislin, ca pentru a le cere părerea. Întrebare mută, la care și una și cealaltă răspundeau cu un zîmbet și printr-un semn aprobator din cap, deși nu auzeau nici un cuvînt din cele ce se spuneau, datorită ocupației lor constante de a-și arunca, reciproc, priviri pline de ură și dispreț.

La orele cinci, totul era terminat și Ludovic al XV-lea se pregăti să se întoarcă la Versailles.

Aproape imediat, doamnele de Pompadour și de Coislin părăsiră și ele piața. În clipa în care cea dintîi era gata să urce în trăsură spre a-l ajunge din urmă pe regescul său amant, a cărui caleașcă se îndrepta deja în goană către Cours-la-Reine, un bărbat, care-și croise drum prin grupul de persoane din anturajul său, i se adresă cu glas reținut:

— Doamnă marchiză, ordinele v-au fost executate. Micuța se află la locul indicat.

— Ah! exclamă bucuroasă favorita. A putut fi răpită, în cele din urmă!

— Azi-noapte, doamnă.

— Bine, îți mulțumesc mult, jupîn Lebel. Sunt încîntată de cele ce-mi comunici. Întoarce-te repede acolo. Mă voi duce deseară să dau porunci cu privire la respectiva domnișoară.

Bărbatul plecă.

Doamna de Pompadour o căută din ochi pe vecina sa de estradă, de care se depărtase și, zărind-o la o distanță de cîțiva pași, îi aruncă o privire, de data aceasta de triumf. Dar, spre marea sa uimire, aceasta îi răspunse printr-o expresie aemănătoare.

În timpul scurtei convorbiri a favoritei cu jupînul Lebel, o femeie, care nu era alta decît Thérèse Vignon, se apropiase de doamna de Coislin și-i șoptise:

— Doamnă, sunt fericită să vă încunoştinţez că tînăra Louise Moutier se află la castelul dumneavoastră din Chèvreloup.

— Ah! exclamase, cu aceeaşi bucurie, marchiza. Aţi izbutit să puneţi mîna pe ea?

— Da, doamnă, azi-noapte.

— Mulţumesc. Îţi sunt foarte recunoscătoare şi te voi plăti în consecinţă. Întoarce-te la ea; fără îndoială, îmi vei fi necesară.

Şi iată pentru ce ochii doamnei de Coislin avuseseră o strălucire asemănătoare cu cei ai doamnei de Pompadour.

Extraordinara longevitate a perioadei de favoritism a doamnei de Pompadour, care data din 1745, se datora unei dibăcii cu adevărat diabolice pe care o desfăşura fără încetare, dacă nu spre a păstra inima lui Ludovic al XV-lea care, deja de cîţiva ani, se răcise în ceea ce o privea, măcar pentru a evita ca acesta să nu încheie o altă legătură serioasă, al cărei rezultat ar fi fost, cu siguranţă, dizgraţia ei.

Dibăcia sa consta în următoarele: fiindu-i imposibil să împiedice numeroasele infidelităţi ale regelui, şi temîndu-se mereu că, printre acele cuceriri trecătoare, nu care cumva să întîlnească vreuna care să o umbrească, luase decizia de a-i furniza ea însăşi obiectele plăcerii, prezentîndu-i frumuseţi alese cu propria ei mînă şi din partea cărora era, bineînţeles, sigură că n-ar avea nimic a se teme.

— Ludovic al XV-lea n-are decît să aibă capricii, oricîte ar pofti, spunea doamna. Puţin îmi pasă. Esenţialul este să nu aibă nici o metresă.

Ludovic al XV-lea, care nu ţinea neapărat la elementul „neprevăzut", accepta cu destulă bunăvoinţă acea reglementare a dragostelor sale.

Dar meseria adoptată de doamna de Pompadour nu era o sinecură, căci monarhului îi plăcea foarte mult schimbarea şi cerea tot mereu noi „subiecte de experienţă". Aşa încît favorita se străduia să le împrospăteze adesea pe acestea, pe care le recruta fie la Curte, fie din

burghezime, ba chiar şi dintre simple muncitoare tinere şi cochete.

Totuşi, cu timpul, obosind să tot caute astfel de vînat, plănui, împreună cu doamnele du Hausset şi de Mirepoix, prietenele şi ajutoarele ei obişnuite în acea vînătoare de femei, să creeze, pur şi simplu, un harem al regelui. În felul acesta, ar putea alege el însuşi pe aceea dintre odalisce care i-ar conveni cel mai mult.

După ce fusese studiat în profunzime de către cele trei doamne, respectivul plan dăduse naştere unui tratat ale cărui clauze fuseseră redactate pe loc.

În esenţă — căci, din cauza cinismului expresiilor folosite, nu ne-am permite să le redăm *in extenso* [1] — clauzele stipulau că tinere persoane între cincisprezece şi şaisprezece ani vor fi aduse într-un loc special spre a fi puse la dispoziţia monarhului şi că vor rămîne acolo pînă ce acesta avea să consimtă să le redea libertatea; că, drept răsplată pentru prizonieratul lor temporar, ele vor primi, la plecare, o importantă indemnizaţie care le va asigura viitorul.

Clauzele primind deplina aprobare a regelui, s-a trecut fără întîrziere la instalarea „locului special". A fost cumpărată la Versailles o căsuţă, la numărul 4 pe strada Saint-Médéric, al cărei amplasament s-ar înscrie, în zilele noastre, în triunghiul alcătuit de străzile Satory, des Rosiers şi Saint-Martin.

Locul — care, pe vremuri, fusese proprietatea unui senior — a fost cumpărat de Ludovic al XIII-lea pentru a-l transforma într-un loc de întîlnire pentru vînătorile regale. Tufişurile din preajma noului adăpost nu întîrziaseră să slujească zbenguielilor rumegătoarelor sălbatice cu care au fost populate. De aici se trage denumirea de Parc-aux-Cerfs.

Localitatea Versailles cunoscînd o mare dezvoltare sub domnia lui Ludovic al XIV-lea, s-a hotărît despădurirea locului numit Parc-aux-Cerfs. Dar, departe de

[1] *In extenso* (lb. latină) = pe larg. (n.t.)

a se pierde, denumirea a fost trecută asupra întregului cartier din care făcea parte strada Saint-Médéric.

Nu vom descrie scenele scandaloase ce se petreceau zilnic în căsuța lui Ludovic al XV-lea. Să ne mulțumim spunînd că victimele aruncate ca pradă lăcomiei senzuale a acelui principe erau în număr incalculabil și aparțineau tuturor condițiilor sociale.

Agenții din slujba lui Lebel, prim valet al regelui și ministru al plăcerilor sale, le răpeau de la părinții lor, cu toate plînsetele și protestele acestora, cărora li se astupa gura fie azvîrlindu-i în închisoare, fie exilîndu-i — dacă țipau prea tare, sau, uneori, dîndu-le o mare sumă de bani dacă acceptau să cadă la o înțelegere.

Să ne grăbim să adăugăm că prea puțini erau cei care se resemnau să se învoiască la acest tîrg degradant.

Unele dintre acele nefericite rămîneau acolo destul de multă vreme: așa, de pildă, surorile Murphy, două grațioase irlandeze, pe care Boucher[1] le-a pictat în costumul adoptat de ducesa de Ferrara pentru a poza în fața lui Tizian[2]. Altele nu treceau pe acolo decît ca niște umbre, după pofta mai mică sau mai mare pe care i-o stîrneau stăpînului, care se despărțea de ele dîndu-le cîte o zestre sau căsătorindu-le cu oameni josnici sau creduli.

În modul acesta de viață ciudat, atît regele cît și marchiza erau în cîștig. El, nemaifiind nevoit să aștepte, așa cum i se întîmplase uneori, să-i fie descoperită o „prospătură", de vreme ce dispunea de un harem foarte numeros, în care nu trebuia decît să aleagă; ea, văzîndu-se scăpată de grija pe care o avusese, pînă atunci, de a se trezi, într-o bună dimineață, înlocuită de o rivală serioasă.

Timp de opt ani, lucrurile merseseră în felul acesta, spre deplina satisfacție a amîndurora. Iar metresa titulară,

[1] *Boucher* (François) (1703—1770): pictor francez, specializat în scene pastorale și subiecte mitologice. (n.t.)

[2] *Tizian* (Tiziano Vecellio) (1490—1576): pictor italian, elev al lui Giorgione. A devenit un artist internațional, lucrînd pentru papa și mai mulți regi ai Franței. Arta lui este impregnată de un puternic lirism și susținută de o tehnică îndrăzneață. (n.t.)

copleşită de favoruri ca niciodată, nu-şi mai văzuse puterea atacată nici pentru o clipă. Dar, la începutul anului 1763, adică la vremea în care se situează istorisirea noastră, a apărut la Curte o oarecare marchiză de Coislin care, imediat, s-a constituit solicitantă la postul ocupat de doamna de Pompadour.

Doamna de Coislin, originară din Milano, era o femeie splendidă, posedînd ceea ce se înţelege printr-o „frumuseţe ameţitoare", atrase imediat atenţia regelui, care fu cuprins pe dată de o pasiune atît de puternică pentru ea, încît le abandonă cu totul pe locatarele de la Parc-aux-Cerfs.

În faţa primejdiei ce-o ameninţa, doamna de Pompadour se sperie cumplit. Nu se putea înşela. Manevrele doamnei de Coislin erau îndeajuns de transparente pentru a nu-i lăsa vreo îndoială cu privire la scopul urmărit. Şi femeia părea atît de sigură de victorie, încît îndrăznea s-o braveze pe favorită în faţa întregii Curţi.

Într-o seară, la Marly, cînd întîmplarea le alăturase pe cele două rivale la o masă de *bouillotte* [1], la care jucau una împotriva celeilalte, milaneza îi spuse deodată favoritei, cu o nechibzuită insolenţă:

— Pun totul la bătaie!

Şi, deoarece doamna de Pompadour păstra tăcerea, mai spuse o dată că pune totul pe o miză, adăugînd triumfătoare:

— Am brelan de regi!

Rostind cuvintele, o privise pe favorită cu o expresie atît de victorioasă, încît aceasta prinse cu uşurinţă aluzia. Furioasă la culme, aproape că-şi azvîrli cărţile în nasul îndrăzneţei.

Ca pentru a-i spori ciuda, Ludovic al XV-lea, care văzuse de departe scena, se apropie între timp şi, voind să răscumpere lipsa de respect a metresei sale faţă de o

[1] *Bouillotte* (lb. franceză): joc de cărţi obişnuit în Franţa în secolul al XVIII-lea.(n.t.)

persoană de rang nobil, luă brațul doamnei de Coislin și făcu împreună cu ea un tur al saloanelor.

Aceasta era o favoare ce putea fi considerată drept o mărturisire publică a pasiunii monarhului. Și, din acea zi, favorita văzu împuținîndu-se cu repeziciune omagiile ce i se aduceau de cînd ajunsese la putere și constată, în același timp, că acele omagii se îndreptau acum către doamna care începea deja să fie numită „cea nouă."

Dar nu era ea femeia care să se lase detronată atît de lesne. Se gîndea că, oricît de puternic ar fi, capriciul regelui pentru frumoasa milaneză nu avusese timp să se înrădăcineze adînc în inima lui și că, fără îndoială, va fi în stare să-i împiedice deplina înflorire.

Ce trebuia să facă, oare, în acest scop?

Să-i opună doamnei de Coislin o femeie ale cărei farmece să facă asupra regelui o impresie mai puternică decît ale acesteia. Soluția i se părea infailibilă, astfel încît porni imediat în căutarea celei de care urma a se sluji spre a-și eclipsa rivala și a-și păstra situația.

Treaba nu era ușoară, căci, deoarece doamna de Coislin avusese puterea de a-l face pe rege să abandoneze haremul din Parc-aux-Cerfs, care conținea totuși frumuseți de prim ordin, trebuia să găsească o odaliscă a cărei perfecțiune s-o întreacă pe cea a acestora... și chiar pe a marchizei. Așa încît trecu mult timp pînă s-o întîlnească pe cea dorită. În cele din urmă, reuși.

Într-o zi, cînd, împreună cu doamnele du Hausset și de Mirepoix, se plimba înspre Vincennes, văzu trecînd, într-o caleașcă, două fete minunat de frumoase, acestea fiind domnișoarele de Lagardère-Nevers și Louise Moutier, ce făceau una din acele excursii despre care am vorbit.

Marchizei îi scăpă o exclamație de bucurie.

— Iată pasărea rară pe care o căutăm, le declară confidentelor sale, arătîndu-le drăgălașa pereche. Sunt

de părere că, în fața unei asemenea comori, Coislin n-o să prea strălucească... Ce spuneți, dragele mele?

— Într-adevăr, replicară cele două doamne. Copilele sunt fermecătoare. Care este, după aprecierea dumneavoastră, pasărea rară?

— Cea brună, fără discuție! Cum puteți pune o asemenea întrebare?

— O minune! încuviință doamna de Mirepoix. O adevărată minune!

— Necazul este că, pentru noi, ea este fructul oprit, remarcă doamna du Hausset.

— Cum așa?

— Pentru că e domnișoara de Nevers și fiindcă — trebuie să admiteți — nu putem acționa cu ea așa cum facem de obicei cu fetele de rînd.

— Draga mea, ripostă cu nerușinare doamna de Pompadour, te înșeli cumplit dacă-ți închipui că acest considerent mă va opri. Fie că este sau nu domnișoară de Nevers, micuța asta pare să îndeplinească toate condițiile dorite pentru atingerea țelului pe care-l urmăresc și, orice...

Se întrerupsese brusc și-și ascunsese chipul retrăgîndu-se în fundul trăsurii, căci, într-o caleașcă ce venea din sens opus, i se păruse că recunoaște fața încîntată și batjocoritoare a marchizei de Coislin.

— ...și orice ați putea crede — continuă, ca un fel de sfidare, după trecerea celeilalte trăsuri — ne vom purta cu această fiică de duce exact la fel cum procedăm cu celelalte.

— Și totuși, obiectă doamna du Hausset, puțin mirată de lipsa de considerație cu care favorita intenționa să trateze o persoană nobilă, nu vă temeți că, atunci cînd va afla cine este fata, regele nu va fi prea mulțumit că i-a fost predată fiica unuia dintre cei mai buni gentilomi ai săi cu aceeași ușurință cu care-i este pusă la dispoziție odrasla unui simplu slujbaș?

— Şi că, dacă s-ar întîmpla una ca asta, faptul n-ar face decît să accelereze căderea noastră, în loc să ne reînalţe? trase concluzia doamna de Mirepoix.

— Nici pe departe, replică marchiza. Îl cunosc pe Louis şi sunt convinsă că rangul domnişoarei va fi pentru el un motiv de atracţie în plus. Încredeţi-vă în mine, frumoaselor, şi nu vă mai faceţi griji. De altminteri, iau asupra mea întreaga răspundere a lucrurilor.

Însoţitoarele doamnei de Pompadour nu gîndeau chiar ca ea. Dar văzînd siguranţa pe care părea s-o aibă faţă de rezultatul avantajos al acţiunii sale, nu mai ridicară nici o obiecţie şi-i promiseră să-i dea tot ajutorul.

Am văzut cum cele trei complice aranjaseră apoi răpirea Blanchei de la mănăstirea Picpus.

Să explicăm acum motivele ce stătuseră la baza atentatului asemănător pus la cale de doamna de Coislin împotriva Louisei.

Aşa cum am mai arătat, milaneza se pricepuse, încă de la prezentarea ei la Curte, să exercite asupra lui Ludovic al XV-lea o atracţie îndeajuns de puternică pentru a-l determina să neglijeze desfătările de la Parc-aux-Cerfs şi spre a i-o face aproape indiferentă pe cea care le organizase.

Dar, deoarece monarhul nu era, nici pe departe, un platonic şi fiindcă milaneza, prost inspirată, păstrase mereu o anumită rezervă, purtîndu-se cu el aşa cum ar fi procedat cu un simplu gentilom, adică necrezînd că trebuie să i se dăruie decît după ce-şi va fi asigurat compensaţii serioase, dragostea autocratului nu întîrziase să descrească.

În felul său, era şi el interesat. Îi făcea plăcere să se creadă iubit pentru el însuşi şi, chiar dacă mai tîrziu le plătea foarte scump, i se părea foarte firesc ca victimele sale să se sacrifice cu totul pentru augusta lui persoană.

Spre nenorocirea ei, doamna de Coislin nu gîndea în modul acesta. Principiul său era plata pe loc. Aşa că

prompta schimbare a atitudinii regelui îi produse o mare dezamăgire, distrugîndu-i multe speranţe.

Fiică a unor meseriaşi oarecare din Milano, îl întîlnise pe marchizul de Coislin în timpul unei şederi a acestuia în oraşul lombard şi, seducîndu-l prin frumuseţea pe care nu voise să i-o vîndă, se căsătorise cu el în scurt timp.

Căsnicia nu durase mult. După un an, marchizul, deja în vîrstă, murise subit, lăsîndu-i tinerei sale soţii întregul patrimoniu, care era considerabil.

Pomenindu-se liberă şi stăpînă pe o rentă de mai multe sute de mii de livre, noua marchiză, însetată de plăceri, se dusese la Veneţia, cetatea nebuniilor şi a dragostei, şi începuse o viaţă de petreceri, risipindu-şi averea cu o asemenea repeziciune, încît în cîţiva ani nu-i mai rămăsese decît o parte relativ mică. Doar atunci cînd trebuise să-şi reducă cheltuielile şi cînd se văzuse silită să socotească, abia atunci îi venise mintea la cap.

Şi, într-o zi, cînd se plîngea unui amant al său — căci avea mai mulţi — de faptul că ajunsese practic la ruină, acesta îi spusese:

— Draga mea, pot să-ţi indic o cale, nu numai de a-ţi reface averea, dar şi de a cîştiga o poziţie socială de o sută de ori superioară celei pe care o ai acum. Dacă vrei să-mi urmezi sfaturile, nimic nu e mai uşor. Eşti încă extraordinar de drăguţă şi, dac-ai avea poftă, l-ai putea duce în ispită chiar pe un sfînt. Iată, deci, ce trebuie să faci: să-ţi aduni rămăşiţele patrimoniului tău, sau, mai curînd, al soţului tău, şi să te duci la Curtea Franţei, unde te vei prezenta în virtutea titlului pe care-l porţi. Ludovic al XV-lea are ca favorită pe o femeie trecută de patruzeci de ani şi de care, potrivit informaţiilor mele, începe să se satureze. Or, dacă manevrezi cu dibăcie, sunt convins că ai reuşi destul de uşor să-i iei locul. Vrei să încerci?

— Pornesc, răspunsese cu voiciune doamna de Coislin, uluită de strălucitoarele perspective întrezărite. Dar — adăugă — fiindcă am nevoie de un ghid care să mă iniţieze în obiceiurile de la Curte, ţi-aş fi îndatorată dacă m-ai însoţi.

— Tocmai voiam să-ţi fac această propunere, replicase personajul. Cu siguranţă, experienţa mea îţi va fi necesară în multe împrejurări.

Două luni mai tîrziu văduva marchizului de Coislin sosea în împrejurimile Versailles-ului, împreună cu amantul cel priceput — un oarecare cavaler Zeno, ex-reprezentant în Franţa al Republicii Veneţia — şi cumpăra castelul de la Chèvreloup, fosta reşedinţă a seniorilor cu acel nume.

Apoi, de îndată ce se instalase, se prezentase la Curte unde, datorită numelui moştenit de la soţul său, fusese primită fără cea mai mică dificultate.

Favoarea imediată de care se bucurase din partea regelui o încurajase să-şi închipuie că prezicerea cavalerului avea să se împlinească şi deja îşi făcea cele mai ambiţioase planuri cînd, deodată, în dragostea lui Ludovic al XV-lea pentru ea survenise acea perioadă de regres care o dezamăgise atît de mult.

Cu toate acestea, deoarece răceala monarhului faţă de nou-venită nu se vădea încă prin semne exterioare, doamna de Pompadour nu avea cunoştinţă despre ea şi continua să se teamă ca şi în prima zi.

În situaţia critică în care se afla, doamna de Coislin îl consultă pe Zeno, pe care neprevăzuta schimbare îl necăji tot atît cît şi pe ea, dacă nu mai mult; căci îşi baza mari speranţe pe viitorul doamnei şi se bizuia că va obţine un beneficiu serios, de care avea stringentă nevoie.

Într-adevăr, ex-ambasadorul, departe de a deveni mai bun, după ciudata şi urîta afacere în urma căreia se văzuse silit să renunţe la postul său diplomatic, se adîncise şi mai rău într-o viaţă dezordonată şi desfrînată, ce înghiţise puţinul ce-i rămăsese din avere, iar acum sfîrşise prin a se mulţumi să trăiască din expediente.

Doamna de Coislin constituia, aşadar, pentru el o scîndură de salvare, fără îndoială ultima pe care mai putea să se bizuie de acum înainte.

Amîndoi ţinuseră sfat pentru a găsi mijlocul prin care să evite soarta ce-i ameninţa.

— Ei, bine! Mai avem o şansă să reuşim, declarase cavalerul după o îndelungată gîndire.

— Aşa crezi?

— Desigur, *per bacco!* Să imităm exemplul pe care ni-l dă favorita pentru a se menţine la putere.

— Cum, ai vrea să mă înjosesc făcînd oribila meserie de codoaşă pentru plăcerile regelui? se revoltase doamna de Coislin.

— De ce nu?

— Dar eu nu am patruzeci de ani! replicase femeia cu acreală, fiind jignită în amorul ei propriu de femeie drăguţă, căreia îi repugna modalitatea aceea de păstrare a aprecierii monarhului.

— De vreme ce nu putem face altceva, buna mea prietenă? Căci regele nu vrea să cumpere mîţa-n sac, iar tu, dimpotrivă, nu vrei să-i dai nimic înainte de a fi sigură de anumite compensaţii.

Şi Zeno îşi argumentase propunerea cu atîta iscusinţă, scosese în evidenţă motive aşa de convingătoare, încât sfîrşise prin a o determina pe marchiză să-i adopte părerea.

— Bine, fie! se decisese. Accept această înjosire.

— La început, să nu-i prezinţi regelui decît o singură persoană, o sfătuise cavalerul. Vom vedea mai apoi cum va trebui să procedăm.

Lucrul fiind astfel convenit, cei doi asociaţi porniseră, ca şi doamna de Pompadour, în căutarea unei victime. Dacă este adevărat că minţile nobile gîndesc la fel, se pare că aceeaşi însuşire o au şi cele ticăloase, căci, în ziua în care favorita, hotărînd s-o smulgă iubirii alor săi pe Blanche de Lagardère-Nevers, crezuse c-o vede pe rivala sa într-o caleaşcă ce mergea în sens invers, nu se înşelase deloc.

Întîmplarea, tot atît de favorabilă metresei titulare cît şi celei care încerca s-o înlocuiască, le făcuse să se plimbe, în aceeaşi zi, spre pădurea Vincennes. Astfel încît milaneza

şi veneţianul, ca şi cele trei doamne din cealaltă trăsură, le putuseră vedea pe Blanche şi pe Louise care se întorceau împreună la Picpus şi, fiind impresionaţi, la fel ca cele trei, de frumuseţea fetelor, se grăbiseră să se informeze cu privire la ele.

— *Diavolo,* înjurase Zeno, după ce-şi făcuseră ancheta. Să nu ne legăm de domnişoara de Lagardère-Nevers, n-am avea decît necazuri. Am avut cîndva nişte încurcături cu tatăl ei, ducele, şi pot afirma că e o persoană a cărui mînie n-ar fi cîtuşi de puţin plăcută.

Fraza fusese completată printr-o strîmbătură plină de răutate, pe care interlocutoarea sa nu o remarcase, dar care era, desigur, o dovadă a slabei satisfacţii pe care o simţea la gîndul acelei vechi amintiri.

— Cît despre cealaltă, continuase, cu ea nu trebuie să ne jenăm: este o mică orfană fără importanţă şi care, departe de a ne purta pică, va trebui, dimpotrivă, să ne fie recunoscătoare că i-am creat o asemenea situaţie.

Numele de Moutier nu-i spunea nimic. Chiar dacă inima îi mai vibra cînd îşi amintea de o fată de care-şi bătuse joc în mod laş, atrăgînd-o în casa lui de distracţii din Montmartre, în memoria veneţianului nu rămăsese nici o urmă a numelui ei.

— Ai dreptate, cavalere, gîndise cu glas tare doamna de Coislin. Ar fi o imprudenţă să-i dăm un asemenea rol unei domnişoare de neam nobil, şi asta chiar neţinînd seama de caracterul protectorului ei natural, şi e mai bine s-o alegem pe tînăra Louise Moutier. Dar cum să punem mîna pe ea?

— Asta mă priveşte, replicase Zeno. Cunosc o ghicitoare în cărţi la care mă duc uneori să-mi citească soarta. Îi voi obţine cu uşurinţă colaborarea, cu ajutorul unei plăţi bune. O consider îndeajuns de dibace şi am toate motivele să cred că va reuşi repede să ne pună la dispoziţie fetiţa.

Se dusese atunci la Thérèse Vignon, ca venind din partea doamnei de Coislin — căci nu voia să se

compromită şi avea multe motive să dorească să stea cît mai în umbră cu putinţă — şi, împreună cu ea, pusese la cale răpirea Louisei.

— Şi mai ales, zoreşte-te, îi recomandase. Suntem grăbiţi. Trebuie neapărat ca totul să se termine în cel mult opt zile.

Ştim că Thérèse scurtase serios acel termen, deoarece abia la trei zile după întoarcerea ei la mănăstire fugea de-acolo cu orfana.

Cele două marchize, aflînd simultan că fetele pe care le destinau regelui căzuseră în puterea lor, fuseseră convinse, fiecare în parte, că şi-a asigurat victoria asupra rivalei şi-şi aruncaseră priviri sfidătoare. Nu-şi închipuiau, bineînţeles, că amîndouă avuseseră aceeaşi idee şi că foloseau aceleaşi arme pentru a se combate.

5

La ora la care doamnele de Pompadour şi de Coislin erau informate că ordinele le fuseseră executate, doi bărbaţi tineri, am putea spune doi adolescenţi, intrau în satul Picpus şi se prezentau la poarta principală a mănăstirii călugăriţelor augustine.

Unul era marchizul de Lagardère-Nevers, fratele geamăn al Blanchei, care, reîntors din Lorraine cu douăzeci şi patru de ore mai înainte de înapoierea tatălui şi a mamei sale, n-avusese răbdare decît atît cît să-şi scuture praful de pe urma călătoriei şi alergase să-şi îmbrăţişeze sora.

Celălalt era vicontele Romuald de Dizons.

Cei doi tineri erau prieteni apropiaţi. Amiciţia lor data din ziua în care prezenţa neaşteptată a vicontelui contribuise atît de mult la a le scuti pe Blanche şi pe Louise de purtările grosolane ale soldaţilor beţi. De atunci, între

Henri şi domnul de Dizons se născuse o simpatie reciprocă şi tinerii întreţineau relaţii frecvente.

Este de la sine înţeles că marchizul avea ştiinţă despre dragostea vicontelui pentru domnişoara Moutier. Chiar el fusese cel care-i înlesnise o întrevedere cu ea, însoţindu-l în acea zi.

Avînd firi aproape asemănătoare, adică fiind însufleţiţi de un spirit de dreptate şi plini de avînt, mereu gata să-şi încrucişeze spada în apărarea oropsitului împotriva asupritorului, celor doi gentilomi nu le fusese greu să se aprecieze reciproc.

Cu toată mîndria sa înnăscută, fiul ducelui, mai tînăr cu doi sau trei ani decît noul său prieten, îi recunoscuse imediat, ca de la sine înţeles, o oarecare superioritate faţă de el.

Într-adevăr, dacă Henri moştenise, de la tatăl şi de la bunicul său, acel elan de luptă şi sîngele mereu fierbinte care-i făcea să constituie o familie de eroi, vicontele, fără a-i fi cu nimic mai prejos în această privinţă, era mai ponderat de cum sunt, de obicei, tinerii de vîrsta lui. Dacă se aprindea iute, avea totuşi şi tăria sufletească necesară pentru a se stăpîni la timp, atunci cînd judecata sa corectă şi rapidă îl sfătuia că aşa e bine.

O asemenea stăpînire de sine îi mira mult pe marchiz şi-l umplea de o admiraţie cu atît mai mare cu cît el însuşi se simţea incapabil să-şi controleze mînia.

— Ah! — îi spunea uneori, în glumă — eşti ultimul cavaler al Mesei Rotunde, dragul meu Romuald, şi-ţi porţi vîrsta de cîteva secole mult mai uşor decît domnul de Saint-Germain.

— N-ai decît să rîzi de mine, Henri, replica vicontele, al cărui chip, de obicei trist, se ilumina de un zîmbet slab. Asta nu înseamnă că dacă ai fi ceva mai serios, iar eu n-aş fi înlănţuit de dragostea mea nefericită, şi dacă am uni lancea mea scurtă, de vechi viteaz, cu spada ta — prima din Franţa! — n-am putea face adevărate minuni.

Vicontele spunea adevărul: în mod firesc, Henri era foarte îndemînatic cu armele; asta era ceva în sîngele neamului Lagardère. Dar primind şi lecţiile combinate ale ducelui, ale lui Cocardasse şi ale celor doi Passepoil — patru lame dintre care fiecare valora cît zece — nu-i trebuise mult timp pentru a-şi depăşi profesorii.

La un exerciţiu de scrimă desfăşurat în faţa regelui, la Marly, cu un an în urmă, Henri, care la vremea respectivă nu avea decît şaisprezece ani, dezarmase, unul după altul, opt gentilomi. La runda a doua, cu uşurinţă, ca în joacă, sfîşiase, cu trei găuri în triunghi, vesta lui Boniface Passepoil, noul profesor de la şcoala de scrimă de lîngă Petit-Châtelet. În runda a treia, în timp ce Bertrand Duguesclin îşi învingea tatăl, băiatul, printr-o lovitură teribilă, inventată de el, atinsese nodul de dantelă de la gîtul ducelui... însuşi ducele de Lagardère! Şi asta, după ce descoperise o apărare la faimoasa lovitură secretă a lui Nevers!

De la acel memorabil exerciţiu de scrimă data reputaţia tînărului marchiz, căci, felicitîndu-l, Ludovic al XV-lea îi spusese destul de tare pentru a fi auzit de toţi:

— Domnule, dacă aţi întîlni oameni îndeajuns de îndrăzneţi încît să vă enerveze, ar trebui, pentru a face confruntarea echitabilă, să-i rugaţi să-şi alăture rudele şi prietenii cînd şi-ar regla cu dumneavoastră neînţelegerea.

Aşadar, la întoarcerea sa din Lorraine, înainte de a merge la Picpus, Henri de Lagardère-Nevers trecuse pe la prietenul său, vicontele, şi-i spusese:

— Dragul meu Romuald, ţi se oferă un prilej s-o vezi pe Louise, o plăcere de care ştiu că eşti prea adesea lipsit. Mă duc la mănăstire să-i vestesc Blanchei întoarcerea noastră. Vino cu mine, în calitate de prieten, şi, deoarece îmi voi exprima dorinţa s-o salut şi pe domnişoara Moutier, vei profita ca, în acelaşi timp, să schimbi cu ea cîteva cuvinte.

Ne putem uşor închipui cum se grăbise sărmanul îndrăgostit să-i accepte propunerea.

Prin urmare, aveau amîndoi sufletul plin de bucurie în vreme ce făceau să răsune clopotul mare care trebuia să le anunțe vizita, și erau tare nerăbdători așteptînd să fie poftiți înăuntru.

Li se deschise în curînd. De-abia se întredeschisese poarta și se și grăbiră să intre. Imediat, privirile lor le căutară pe Blanche și pe Louise pe care, ținînd seama de blîndețea anotimpului, presupuneau că le vor găsi plimbîndu-se fie în curte, fie în grădină.

Nevăzîndu-le nici acolo, nici dincolo, se îndreptară aproape în fugă spre mănăstire, unde erau desigur reținute de vreo practică religioasă. Deodată, atenția le fu însă atrasă de mai multe grupuri de călugărițe care vorbeau însuflețite și păreau a fi sub influența unei puternice emoții.

— Dar ce se-ntîmplă? se întrebară. S-ar spune că s-a petrecut ceva neobișnuit!

Se apropiară de unul din grupuri și încercară să afle de la călugărițe motivele agitației în care le găseau.

— Ah! dac-ați ști, domnilor!... Dac-ați ști... răspunseră. Este groaznic, cumplit!

— Dac-am ști ce? Ce e groaznic și cumplit?...

Maicile șușotiră o clipă între ele, apoi, pe un ton în care se ghicea încurcătura, se hotărîseră să spună doar:

— Nu putem, domnule. Doamna Stareță vă va lămuri.

Și se îndepărtară repede, spre a nu fi nevoite să li se mai pună alte întrebări.

Henri și domnul de Dizons schimbară priviri îngrijorate și, cuprinși deodată de o presimțire sinistră, se duseră într-o fugă la vorbitor unde, cu inima strînsă de spaimă, așteptară venirea maicii superioare.

Aceasta, înștiințată de vizita lor la mănăstire, nu întîrzie să-și facă apariția.

Mai înainte ca tinerii s-o fi întrebat, strigă cu un glas vibrînd de indignare și durere:

— Domnilor, astă-noapte a fost comisă o crimă oribilă și fără precedent. Niște răufăcători îndrăzneți au reușit să răpească două ființe ce se aflau aici, sub protecția mea, fugind cu ele fără ca eu să mă pot opune.

— Blanche! Louise! izbucniră deodată marchizul şi vicontele care, cu gîndul doar la cele dragi lor, nu se gîndiseră nici o clipă c-ar fi putut fi vorba de alte persoane.

— Aşa este: la Blanche şi Louise mă refer.

— Pe Sfîntul Dumnezeu! spuseseră amîndoi în acelaşi timp şi ca şi cum ar fi rostit un jurămînt. Fapta asta mîrşavă va face să curgă sînge!

— Mi-au fost răpite acum cîteva ore de nişte nemernici care au folosit, fiecare, un vicleşug diabolic pentru a pătrunde în mănăstire şi a-mi înşela vigilenţa, continuă maica Philippine. Judecaţi dumneavoastră înşivă.

Şi le făcu cunoscută strategia adoptată pe de o parte, de doamna Thibaut, iar pe de alta, de falsul nepot al lui moş Tanguy, precum şi modul în care îşi săvîrşiseră ticăloşia.

Dar mărturisi că nu cunoştea adevăratele nume ale tîlharilor, căci cu siguranţă femeia ce se prezentase drept doamna Thibaut dăduse un nume fals, tot aşa cum făcuse şi complicele ei, pentru a intra în mănăstire.

După ce-şi încheie relatarea, cei doi tineri rămaseră zdrobiţi şi, pe moment, nu se gîndiră să întrebe cu ce scop fuseseră răpite Blanche şi Louise. Nu vedeau decît un singur luçru: faptul că dispăruseră şi că se aflau în puterea unor indivizi de cea mai abjectă speţă.

— Ah! banditii! exclamă deodată Henri, cu vehemenţă. Vor plăti cu viaţa acest atentat odios!... Viconte, să zburăm în ajutorul sărmanelor copile şi să nu ne oprim decît atunci cînd le vom găsi... Vino, vino...

— O clipă, domnilor, se împotrivi maica superioară. În graba de a le regăsi, dumneata, domnule de Nevers, pe sora dumitale, iar dumneata, domnule de Dizons, pe... pupila mea, uitaţi că nu cunoaşteţi locul în care au fost duse.

— Aşa este, încuviinţă marchizul. Atît Romuald cît şi eu suntem atît de uluiţi de lovitura pe care am primit-o, încît nu mai judecăm limpede şi am fi plecat fără o ţintă

precisă. Dar, doamnă, sunteţi cumva în cunoştinţă de cauză?

— Da, cred că sunt... cel puţin în ceea ce o priveşte pe Blanche, căci în legătură cu Louise nu pot face decît presupuneri.

— Vorbiţi, doamnă, în cazul acesta vorbiţi repede... timpul ne goreşte.

— Deşi eşti tînăr, domnule marchiz, îmi închipui că nu ignori existenţa unui loc numit Parc-aux-Cerfs, unde regele se dedă, după cum mi s-a spus, unor distracţii vinovate?

— Într-adevăr, nu o ignor, dar ce legătură are...?

Apoi, înţelegînd brusc gîndul călugăriţei, exclamă, în vreme ce sîngele îi împurpura chipul:

— Cum! bănuiţi că sora mea, fiica ducelui de Nevers, ar fi sechestrată într-un asemenea loc?

— Mă tem că da — ticălosul care a luat-o i-a afirmat lui moş Tanguy că acolo o duce.

— O! este cu neputiţă, doamnă... Blanche, acest înger de puritate, într-un astfel de loc!...

— Ah! aş vrea din tot sufletul ca mizerabilul să fi mînţit. Din nefericire, intuiţia îmi spune că a rostit adevărul.

— Infamie! infamie! strigă marchizul, năucit de cele ce afla, căci cunoştea soarta rezervată nefericitelor care intrau în căsuţa de pe strada Saint-Médéric. Dar voi alerga la Versailles s-o smulg din acea vizuină şi, chiar de-ar fi să trec totul prin foc şi sabie, pînă la apusul soarelui va trebui să-mi fie redată.

— Ia seama, domnule de Nevers, în împrejurarea aceasta s-ar putea ca violenţa să nu vă fie spre bine. De altfel, accesul în respectiva locuinţă trebuie să fie extrem de dificil, şi fără îndoială că este imposibil să se pătrundă acolo cu forţa.

— Am spada mea, doamnă — ripostă tînărul, cu trăsăturile însufleţite de mîndrie — şi, cu ea, mă pun chezaş că-i voi îndepărta pe toţi cei care se vor opune trecerii mele.

— Știu că ești deosebit de curajos, spuse cu blîndețe maica superioară, și că nu primejdia este cea care-i poate face să dea înapoi pe cei din neamul dumitale. Cu toate acestea, oricît de valoros ai fi, eforturile dumitale ar rămîne fără îndoială, inutile, deoarece locuința este păzită, zi și noapte, de o companie de soldați al căror consemn este foarte strict.

— În acest caz, ce mă sfătuiti să fac, doamnă? gemu tînărul care, cu toată marea dorință de a merge imediat să încerce să-și elibereze sora, era obligat să admită logica acelui raționament și, ca urmare, se simțea descurajat.

— Să acționezi printr-un subterfugiu.

— Prin subterfugiu? Și care anume?

— N-aș putea să-ți indic unul cu precizie. Dar ducîndu-te să studiezi locurile, mi se pare c-ai putea reuși să descoperi mijlocul ce ți-ar permite să ajungi pe nesimțite pînă la Blanche, sau, dacă ar fi prea dificil, să faci să-i parvină un mesaj în care vei fi pus la cale, de mai înainte, un plan de evadare. Înțelegi, cele ce-ți spun sunt doar simple idei. Totul depinde de inițiativa dumitale. Dacă metoda prin forță ar da greș, Blanche ar fi în mod iremediabil pierdută.

Domnul de Lagardère-Nevers păru să cumpănească vorbele stareței.

— Fie precum spuneți, sfîrși prin a replica. Mă plec în fața rațiunii dumneavoastră și voi face așa cum mă sfătuiți. Totuși — adăugă, frămîntînd mînerul spadei sale — aș fi preferat să folosesc acest oțel pe care tatăl meu mi l-a pus la șold pentru a apăra cauzele drepte... și știe bunul Dumnezeu că cea de acum este una dintre acestea!...

După o scurtă pauză, cu un zîmbet amar, continuă:

— Un getilom să recurgă la vicleșuguri, ca un om al legii, pentru a-și apăra onoarea!... Nu-i penibil?

— Are inima lui Philippe! șopti călugărița, învăluindu-l pe tînăr într-o privire plină de duioșie.

În timpul acestei conversații, vicontele străbătuse în sus și-n jos vorbitorul, cu pași sacadați. Zdrobit de propria-i durere, părea să fie la o sută de leghe departe de problemele ce se discutau lîngă el.

Auzind ultima remarcă a prietenului său, se opri brusc în loc, și, fără a-i da un răspuns, întrebă cu un ton de implorare, adresîndu-i-se călugăriței:

— Și eu, doamnă, și eu? unde trebuie să mă duc s-o caut pe Louise?

— Dumneata, domnule de Dizons, nu vei merge la căsuța regelui. Cu siguranță ea nu se află acolo, sau, cel puțin, nu încă. Fiindcă, fără să știu de unde îmi vine acest gînd, am certitudinea că și soarta ei este de a fi dusă acolo. Dar, pentru moment, se află în altă parte.

— Dar unde, doamnă?

— N-aș putea spune cu precizie. Pot totuși să-ți dau unele indicii utile. V-am relatat cum, în momentul răpirii, femeia aceea — așa-zisa doamnă Thibaut — temîndu-se că, în ciuda puținelor forțe ce-mi rămăseseră, aș putea reuși să-i împiedic pașii agățîndu-mă de picioarele ei, m-a obligat, cu ajutorul unei forțe oculte, să mă înapoiez în chilia mea. Ei, bine! Tocmai acea forță, creînd între ea și mine un soi de legătură invizibilă, mi-a îngăduit s-o urmăresc, cu ochii minții, în fuga ei precipitată.

— Să fie cu putință? se bucură Vicontele.

— Da. Din nefericire, necunoscînd numele locurilor prin care a trecut și pe cel al localității în care s-a oprit, repet, nu pot să precizez nimic.

— Oricum, doamnă, împărtășiți-ne cele ce știți. Deoarece noi cunoaștem destul de bine împrejurimile Parisului, s-ar putea ca, după indicațiile dumneavoastră, să izbutim să reconstituim itinerariul pe care l-a urmat.

— Atunci, ascultați.

Și, pentru a vedea mai bine în propria-i minte, maica superioară închise pleoapele, apoi vorbi ca și cum ar fi asistat chiar atunci la fuga Théresei Vignon cu tînăra fată.

— Iată, spuse, ce anume desluşesc limpede, în ciuda somnului în care sunt cufundată. Odată ajunsă la poarta mănăstirii, femeia se urcă împreună cu Louise într-o trăsură care se îndepărtează imediat, cu toată viteza cailor săi. Trăsura se apropie de Sena, în lungul căreia merge pînă într-un sat ale cărui prime căsuţe se află pe mal şi unde fluviul face un cot brusc spre stînga.

— Billancourt! exclamă Henri, deodată interesat de acea stranie experienţă. Cunosc locul.

— Acolo, continuă stareţa, trece peste un pod în spatele căruia zăresc un tîrg mare.

— E Sèvres, fără îndoială, afirmă la rîndul său domnul de Dizons, cu glas tremurător. De multe ori am trecut peste acel pod pentru a merge acolo.

— Ajunge în oraş, după ce a urcat o pantă abruptă, îl traversează şi pe el şi porneşte pe un drum mărginit de arbori.

— Drumul de la Sèvres către Versailles, nu pot să mă-nşel... Ah! nefericita Louise!... Orice-aţi spune, doamnă, tot la Versailles a fost dusă, exclamă deznădăjduit vicontele care, acum, nu se mai îndoia că domnişoara Moutier a fost internată, ca şi Blanche, în seraiul lui Ludovic al XV-lea.

— După o jumătate de oră de goană, trăsura soseşte în apropierea unui oraş mare, în care văd largi alei înverzite, monumente imense şi splendide.

— Eram sigur: Versailles! rosti din nou domnul de Dizons.

— Intră în oraş...

— ...şi se îndreaptă către o stradă pustie, unde se opreşte în faţa unei căsuţe înconjurate de o grădină... adăugă, aproape fără voia sa, tînărul, cu fruntea brobonită de sudoare.

— Nu. Străbate oraşul în diagonală, iese printr-o poartă laterală şi se angajează pe un drum îngust, în lungul căruia sunt risipite, pe stînga şi pe dreapta, mici cătune.

Vicontele își îndreptă trupul, respirînd ca și cum ar fi primit o lovitură puternică în piept: Louise nu se afla la Parc-aux-Cerfs. Dar acum era cuprins de un alt soi de îngrijorare. Nu cunoștea deloc localitățile de dincolo de Versailles și, în consecință, nu știa unde putuse fi dusă domnișoara Moutier.

— Iată-mă dezorientat, recunoscu foarte dezamăgit. N-am mers niciodată pe-acolo... Dar tu, Henri?

— Nici eu, răspunse marchizul.

— În cele din urmă, încheie călugărița, vizitiul micșorează viteza cailor și trăsura se oprește cam în fața grilajului unei locuințe somptuoase care îmi pare a fi un castel.

— Un castel? Bun; acesta-i un indiciu care ne va fi foarte util, zise vicontele. Locuințele de acest fel nu trebuie să fie foarte numeroase în zonă... Și apoi, ce s-a mai întîmplat după oprirea trăsurii?

— După aceea, din păcate, nu mai disting nimic, răspunse maica superioară, deschizînd ochii. În creierul meu este o noapte totală, oricîte eforturi aș face să zăresc vreo luminiță.

Probabil că între acea femeie și mine s-a interpus un obstacol care a rupt firul ce mă lega de ea. Și dorința de a ști ce s-a făcut cu Louise nu este una dintre cele mai mici griji ce mă frămîntă. Ce se-ntîmplă cu ea acum? Ce soartă are? În ce mîini se află? Tot atîtea întrebări la care nu găsesc răspuns.

— Dar la care eu, doamnă, voi răspunde în curînd, declară plin de energie domnul de Dizons. Datorită pistei pe care ne-ați furnizat-o, voi porni imediat în căutarea ei, și jur că nu vor trece de două ori douăzeci și patru de ore și veți putea s-o strîngeți la piept pe Louise, redevenită liberă... Doar dacă nu voi fi murit! adăugă cu voce mai scăzută.

În timp ce vorbea, chipul bărbătesc al vicontelui se însuflețise și parcă se transfigurase.

— Domnul să te audă şi să te ajute, îi răspunse stareţa foarte înduioşată, căci copila aceasta este toată bucuria, toată fericirea mea pe lume. Fără ea, existenţa mea nu mai este decît întunecime şi neant...

Apoi, dîndu-şi seama că fratele Blanchei o privea cu mirare, şi roşind din cauza minciunii pe care avea să fie nevoită s-o spună, se corectă, cu intenţia de a explica elanul de iubire cam prea puternic pentru un simplu tutore vorbind despre pupila ei:

— N-am promis, oare, celor care mi-au încredinţat-o, să fiu pentru ea ca o a doua mamă?

Ca majoritatea oamenilor a căror minte echilibrată se află într-o luptă continuă cu un temperament prea impetuos, domnul de Dizons îşi înfrîna repede rarele gesturi de mînie care-i scăpau. Ca pentru a încerca să atenueze reproşul din cuvintele pe care urma să le rostească, şopti cu multă blîndeţe:

— Înţeleg, doamnă, că aveţi această iubire profundă faţă de Louise, căci este atît de bună şi de blîndă, încît toate inimile i se deschid. Dar vedeţi că, oricît de mare ar fi această iubire, nu a reuşit s-o apere de un groaznic atentat. Ah! de ce n-aţi vrut să vă înduplecaţi la stăruinţele mele, să îngăduiţi unirea noastră? Astăzi n-ar trebui să ne temem pentru ea...

— Aceste cuvinte nu sunt generoase, domnule, spuse biata femeie, pălind. Nu sunt oare destul de năpăstuită de nenorocirea care m-a lovit?

— Vai! iertaţi-mă, doamnă, aveţi dreptate... durerea îmi ia minţile... sufăr şi eu foarte mult... Să mă gîndesc că cea pe care, cu toată persistenţa dumneavoastră de a mi-o refuza, o consideram ca trebuind să devină, într-o zi, tovarăşa mea de viaţă, s-ar putea să fie, chiar acum, supusă unor ultragii de neînchipuit!...

Urmă o tăcere în timpul căreia cei doi interlocutori rămaşi — căci, la rîndul său, Henri de Lagardère-Nevers străbătea cu paşi mari vorbitorul spre a-şi astîmpăra nerăbdarea — aproape că-şi puteau număra bătăile inimilor.

Maica superioară șovăia să pronunțe cuvintele ce-i veneau pe buze. Era evident că în sufletul ei se dădea o puternică luptă, căci frămîntarea i se citea pe față.

În cele din urmă, privindu-l pe tînăr drept în ochi, exclamă cu căldură:

— Ei, bine! domnule, sunt de acord cu dorința dumitale: elibereaz-o pe Louise din capcana în care a căzut, fă imposibilul pentru a mi-o înapoia în răstimpul promis, și mă oblig să pun mîna ei într-a dumitale!

Nebun de bucurie, vicontele fu nevoit să se rezeme de spătarul înalt al unui fotoliu de răchită, spre a nu cădea în genunchi în fața stareței. Și, temîndu-se să nu fi auzit greșit, încă neîndrăznind să creadă într-o asemenea fericire, pe care va trebui, poate, s-o plătească fie cu sîngele, fie cu libertatea lui, îngăimă foarte încet și sperînd să nu primească o dezmințire:

— Să fie oare adevărat... în fine, mi-o dați?

— Da, domnule de Dizons... Așadar, să fie soția dumitale. Deoarece însuși Dumnezeu ți-a oferit prilejul de a-i veni în ajutor, recunosc că-i este necesară o altă protecție decît a mea; că, spre a fi apărată, are nevoie de un braț mai puternic decît al meu... Fiți, amîndoi, binecuvîntați... Dacă vei fi îndeajuns de norocos încît s-o smulgi sorții care o amenință, parcurgeți, așadar, împreună drumul atît de greu al vieții. Eu, din străfundurile acestei mănăstiri, îl voi ruga pe Dumnezeu să îndepărteze de pașii voștri mărăcinii și spinii.

— O, doamnă, vă mulțumesc, vă mulțumesc! exclamă vicontele luînd mîinile stareței și, plin de recunoștință, acoperindu-i-le cu sărutări. Așa precum spuneți, ne dăruiți fericirea, Louisei și mie... Iar acum, însuflețit de un nou curaj, zbor să-i vin în ajutor... nu vreau să mai rămîn în această incertitudine care mă ucide.

— Mergeți, domnilor! Dumneata, domnule de Nevers, să-ți salvezi sora, iar dumneata, domnule de Dizons, să-ți salvezi logodnica. Dar, mai ales, vă recomand amîndurora să fiți prudenți!

Vicontele şi marchizul — acesta din urmă întrerupîndu-şi umbletul febril — promiseră să urmeze acest sfat, apoi îşi luară rapid rămas-bun de la maica superioară.

— Doamne! murmură aceasta cînd rămase singură, fii scut pentru aceşti tineri viteji care se duc să lupte pentru o cauză dreaptă... Dar eu — se corectă deodată — eu voi sta oare inactivă?... Nu, nu! pe măsura mijloacelor mele, trebuie şi vreau să le ajut pe sărmanele copile... Pe Blanche, care mi-a fost încredinţată de Philippe, şi pe Louise... acest alt eu al meu. Da, sunt datoare s-o fac! Mă voi duce la monseniorul de Beaumont, voi merge la rege, ba chiar, dacă e necesar, mă voi arunca, spre a cere dreptate, la picioarele acelei femei care murdăreşte cea mai înaltă treaptă a tronului!...

La rîndul său, părăsi vorbitorul.

Era atît de absorbită în gîndurile sale, încît, înainte de a ieşi, nu o observă pe maica Véronique, care, de la începutul întrevederii sale cu cei doi tineri, stătuse ascunsă în spatele uşii, nepierzînd nici un cuvînt din convorbirea lor. Îndată după plecarea ei, aceasta-şi abandonă ascunzătoarea şi se urcă în chilia sa, unde se încuie. Apoi, sigură că nu va fi surprinsă, scoase dintr-o casetă un mic medalion ce reprezenta un tînăr ofiţer de la gărzile franceze şi rosti, cu glas emoţionat:

— Şi eu, Philippe, îşi jur că mă voi strădui să-ţi salvez fiica!... În felul acesta voi putea răscumpăra o parte din răul pe care vi l-am făcut, ţie şi mamei tale... De-aş avea fericirea să reuşesc!

6

Fiica lui Philippe de Lagardère-Nevers se trezi, a doua zi, către ora trei după-amiaza. Dar trecu mult timp pînă să-şi recapete întreaga luciditate.

Îşi simţea capul greu, mintea înceţoşată, lipsită de vioiciune, de parcă ar fi fost sfărîmată.

În cele din urmă, creierul începu totuşi din nou să-i funcţioneze, gîndurile i se limpeziră şi greutatea ce-i apăsa membrele se micşoră treptat.

Atunci aruncă o privire în jurul său: se vedea culcată, complet îmbrăcată, pe un divan situat în mijlocul unui salonaş de formă octogonală, tapetat cu mătase de un roşu aprins şi înzestrat cu un mobilier de o execuţie delicată şi artistică.

— Unde mă aflu, oare? se întrebă. Nu-i cu putinţă: visez, desigur, şi visul va înceta dintr-o clipă într-alta.

Şi, îndoindu-se din ce în ce mai mult că ar fi trează, începu să bată cu piciorul în pardoseală, apoi să parcurgă încăperea în lung şi-n lat, să deplaseze mobilele, ajungînd chiar ca, printr-o mişcare prea bruscă, să răstoarne un taburet care, izbindu-se de o porţiune de parchet neacoperită de covor, făcu un zgomot destul de mare.

În timp ce fata se apleca să ridice taburetul, auzi lîngă ea un foşnet de stofă. Se întoarse iute: în faţa ei se afla o femeie în vîrstă care, aplecîndu-se ceremonios, o privea, cu un zîmbet mieros pe buze.

De unde apăruse acea femeie? Cum intrase? Un nou mister pentru Blanche, care nu remarcase nici o uşă de acces în salon.

Nou-sosita era o matroană trupeşă şi voinică, ce părea să aibă cel puţin şaizeci de ani.

— Ei, bine! micuţa mea dragă — i se adresă femeia cu o voce subţirică, în care se strecura un uşor accent străin — va să zică, te-ai trezit? Cum te simţi? Puţin obosită, fără îndoială?... În loc să te odihnească, ştiu bine, somnul prea îndelungat te oboseşte, iar al dumitale a durat...

— Cine sunteţi, doamnă? o întrebă fata cu un ton poruncitor, în loc de a-i răspunde. Cine sunteţi, de îndrăzniţi să-mi vorbiţi cu o asemenea familiaritate?

— Cine sunt, copila mea? După nume, doamna Bertrand, iar după funcţiuni, servitoarea dumitale, prea umila

dumitale slugă... mereu gata să execute ordinele pe care vei binevoi să mi le dai.

— Doamna Bertrand!... Servitoarea mea!... Nu înțeleg. Nu v-am văzut niciodată și, prin urmare, nu vă cunosc. Dar, fiindcă mă asigurați că sunteți în slujba mea, spuneți-mi cum se face că, deși aseară am adormit la mănăstirea Augustinelor din Picpus, mă trezesc în locul acesta care-mi este cu totul străin.

— Ce-mi tot spui? se minună bătrîna, prefăcîndu-se cu o extraordinară iscusință. Te aflai ieri în sfîntul locaș al călugărițelor de la Picpus?

— Sigur că da. De trei săptămîni mă retrăsesem acolo pe durata absenței părinților mei, plecați actualmente în Lorraine. Ieri mi-am petrecut acolo întreaga zi, ca și seara, și degeaba caut să-nțeleg prin ce vrajă chilia mea, atît de simplă și modestă, s-a transformat, ca prin minune, în timpul somnului meu, în salonul acesta atît de bogat mobilat și decorat așa de artistic.

— Poate că o zînă bună te-a vizitat și ți-a făcut această surpriză, micuțo, se fandosi matroana, cu o expresie care se voia malițioasă.

— Chiar dacă a venit sau nu o zînă bună să mă viziteze — declară fata cu semeție — vă atrag încă o dată atenția, doamnă, să vă controlați expresiile a căror familiaritate deplasată nu o pot suporta, și să-mi explicați imediat această enigmă pe care mintea mea refuză s-o dezlege.

— Dar... dar... se bîlbîi doamna, cu totul surprinsă de acea noblețe a tonului, cu care nu era obișnuită. Mă întrebi, acum, ceva la care mi-e absolut imposibil să-ți răspund. Cum vrei să-ți spun ceva ce nu știu nici eu?

— Cum adică? Nu puteți să mă lămuriți în această problemă?

— Deloc, absolut deloc.

— Iată un mister ciudat, remarcă Blanche, privind-o țintă în ochi pe doamna Bertrand.

Apoi după o pauză, reluă vorba:

— Cel puțin ați putea să-mi spuneți unde mă aflu, aici? Nici la prietenele mele, nici în oricare altă parte unde m-am dus cu părinții mei n-am văzut vreodată lucruri asemănătoare cu tot ce mă înconjoară.

— Asupra acestui punct, pot să te satisfac. Te afli aici la cineva care-ți vrea binele... foarte mult bine.

De data aceasta, Blanche nu-și putu reține un puternic hohot de rîs, într-atît i se părea de hazlie o asemenea pretenție impertinentă din partea unui străin.

— La cineva care-mi vrea binele! repetă cu o ironie veselă. Înțeleg din ce în ce mai puțin. Explicați-vă.

— Acea persoană va veni în curînd și-ți va spune ea însăși tot ce vei dori să afli.

Expresia Blanchei deveni dintr-o dată aspră, în timp ce rostea:

— Doamnă, nu știu despre cine vorbiți. În afară de părinții mei și de cîțiva prieteni, nu recunosc absolut nimănui dreptul de a-mi vrea binele. Binevoiți, așadar, să-mi indicați modul în care pot părăsi acest loc, în care nu descopăr nici o ieșire, astfel încît să pot pleca spre mănăstirea din Picpus, de unde am ieșit în urma unui eveniment, pînă acum inexplicabil pentru mine.

Nu se poate spune că doamna Bertrand nu era oarecum stînjenită. Niciodată, nici una dintre locatare nu se arătase nici așa de recalcitrantă, nici atît de imperioasă. Dar era o femeie cu multe resurse interioare și trebuie să fi dovedit numeroase calități pentru a fi fost aleasă de jupînul Lebel și a deveni paznic la Parc-aux-Cerfs.

— Dragă domnișoară — replică, deci, cu un glas mieros — dacă mi-ar fi cu putință, crede-mă că ți-aș face pe plac, cu cea mai mare grabă. Dar, vai! Îmi este strict interzis să-ți dau astfel de indicații. Nu poți pleca decît cu învoirea persoanei despre care am vorbit.

— Ce tot spuneți, doamnă, excalmă Blanchè, apropiindu-și brusc arcurile sprîncenelor ei negre. Nu sunt liberă să plec de aici, după placul meu?

— Nu, cu siguranță.

— Dar, la urma urmei, ce fel de locuinţă este aceasta? întrebă domnişoara de Nevers, stăpînindu-şi, cu mare efort, spaima tulbure care începuse să se nască în ea.

— Locuinţa asta, domnişoară, — replică doamna Bertrand pe un ton insinuant şi făcîndu-şi singură curaj — este un loc minunat, în care fete tinere, ca dumneata, se bucură de o fericire aproape divină. Toate dorinţele le sunt îndeplinite, de îndată ce le exprimă. Au la dispoziţie cele mai somptuoase rochii, cele mai deosebite bijuterii. Le sunt oferite mii de distracţii, pentru a li se înveseli fără încetare mintea şi a li se bucura inima... Fiecare oră, fiecare minut... fiecare secundă le aduce o nouă plăcere, iar zilele lor se scurg într-un nesfîrşit şir de încîntări. Este un Eden, un adevărat paradis terestru, în care vei fi Eva — Eva unui Adam care te va adora şi te va copleşi cu toate fericirile de pe lumea asta. Ah! copilă norocoasă, ce de bucurii te aşteaptă! Ce existenţă de basm îţi este rezervată!...

Domnişoara de Nevers rămăsese mută, aproape uluită, îndoindu-se mai mult ca oricînd c-ar fi trează. Nu înţelegea cu precizie semnificaţia cuvintelor ce-i ajungeau la urechi, dar instinctul — santinelă vigilentă care veghează în inima oricărei fecioare — o făcea să presimtă un pericol iminent ce-i ameninţa onoarea.

— Tăceţi, doamnă!... Nici un cuvînt în plus!... Scutiţi-mă de prezenţa dumneavoastră pe care n-aş putea s-o mai suport... Nu sunt capabilă să pătrund înţelesul ascuns al cuvintelor dumneavoastră, dar un glas secret îmi spune că sunt insultătoare pentru mine... Lipsiţi, aşadar, din ochii mei, sau chem în ajutor.

Doamna Bertrand era atît de departe de a prevedea un atare deznodămînt. încît fu rîndul ei să rămînă uluită. Cu toate acestea, revenindu-şi repede şi închipuindu-şi că fata n-o înţelesese bine, încercă să explice mai limpede:

— Ei! na-ţi-o, draga mea copilă, poate că nu m-am exprimat bine?! Îţi repet că te vei bucura aici de toate fericirile omeneşti, că vei fi...

— Destul, doamnă, destul!!! o întrerupse Blanche, ai cărei ochi negri scînteiau. Vă poruncesc să ieşiţi imediat, altminteri veţi avea de suportat pedeapsa pentru purtarea dumneavoastră nedemnă... pedeapsă de care părul alb nu v-ar putea scuti... Aflaţi că sunt fiica ducelui de Lagardère-Nevers, şi tatăl meu este unul dintre primii gentilomi ai Franţei. Cînd va afla odiosul atentat a cărui victimă am fost, îi va pedepsi pe autori în mod exemplar. Aşa că ieşiţi, vă spun — adăugă făcînd un pas înainte. Ieşiţi dacă nu ţineţi să vă agravaţi situaţia prin purtarea dumneavoastră!

Într-o anume privinţă, bătrîna nu era pe deplin liniştită, căci „micuţa", cum o numea, avea cu adevărat manierele unei persoane capabile să folosească violenţa. Cît despre ameninţări, puţin îi păsa, ştiind prea bine că nu trebuia să se teamă de nimic în privinţa asta, dat fiind că doamna de Pompadour şi regele erau complicii ei. Aşa încît atitudinea îi fu destul de dîrză. Nu se clinti nici cu un pas şi începu s-o cerceteze pe fată cu o privire plină de curiozitate.

Observînd puţina grabă pe care matroana o punea în executarea ordinului pe care i-l dăduse, Blanche continuă pe un ton poruncitor:

— La urma urmei, rămîneţi unde aveţi poftă. Prefer să vă cedez locul. De la dumneavoastră nu pretind decît un singur lucru, dar de data aceasta veţi fi nevoită să vă supuneţi: aşa cum v-am mai cerut adineauri, va trebui să-mi indicaţi mijlocul prin care să părăsesc acest loc.

— Domnişoară, replică doamna Bertrand, îţi voi răspunde, tot ca şi mai înainte, că-mi este peste putinţă... cel puţin, fără a avea asentimentul...

— Ei! ce-mi pasă de asentimentul acela! îi tăie vorba Blanche, pierzîndu-şi răbdarea. Îmi închipui că nu sunt în sclavie? Cu ce drept mi se ia libertatea? Haideţi, doamnă, repede, faceţi precum spun, de-abia aştept să fiu afară.

— Nu pot, domnişoară, gemu bătrîna, încercînd să potolească furia prizonierei sale prin mimarea disperării. Tot ce veţi vrea, dar asta nu.

— Luaţi seama, doamnă! ameninţă fata, stăpînindu-se cu mare greutate. Luaţi seama, am ajuns la capătul răbdării!

Fără îndoială, şi răbdarea doamnei Bertrand era la capăt, căci niciodată, absolut niciodată, nu fusese închisă vreo leoaică de felul acesta în cuşca de pe strada Saint-Médéric.

Înarmîndu-se cu încă o doză de curaj, îndrăzni să spună:

— Greşeşti mult, domnişoară, încăpăţînîndu-te să-mi ceri această indicaţie, fiindcă, orice-ai face şi orice-ai spune, nu o vei obţine.

— Aşa! n-o voi obţine!?... strigă domnişoara de Nevers, a cărei exasperare, îndelung stăpînită, izbucni în sfîrşit. Ei, bine! este ceea ce vom vedea!...

Şi, fără a-şi da prea bine seama de faptele sale, dar sub imboldul sîngelui fierbinte ce-i clocotea în vine, se năpusti asupra matroanei, cu ochii plini de fulgere şi gata să-şi înfigă unghiile în obrajii ei.

Degetele crispate ale Blanchei atingeau deja faţa ruşinos de fardată a doamnei, pe care aveau să lase dîre însîngerate, cînd aceasta, printr-o mişcare bruscă într-o parte, izbuti să le evite contactul.

Domnişoara de Nevers, împinsă de avîntul său, se pomeni în felul acesta cu femeia în spatele ei. Iute ca fulgerul, se întoarse către bătrînă, dar chiar în acea clipă îşi simţi capul înfăşurat într-o ţesătură mătăsoasă, ale cărei capete îi fură răsucite strîns în jurul gîtului. Era opera doamnei Bertrand care, profitînd de scurtul moment în timpul căruia fata nu-i putuse vedea mişcările, sfîşiase — cu o prezenţă de spirit şi cu o repeziciune remarcabile la o femeie de vîrsta ei — o bucată din propriu-i şorţ şi-i acoperise capul pînă la umeri, avînd grijă să facă un nod zdravăn la ceafă.

Pomenindu-se cu acest soi de glugă pe cap, Blanche fu nevoită, înainte de a se repezi din nou la matroană, să se oprească spre a se descotorosi de învelişul care o orbea şi o înăbuşea totodată. Cînd reuşi — ceea ce nu-i luă decît cîteva secunde, ţinînd cont că, în loc de a pierde timp cu deznodatul, sfîşiase ţesătura, fără a-i păsa de bogata ei garnitură de dantelă de Malines — îşi dădu seama că se afla singură în salon.

Doamna Bertrand dispăruse, se evaporase, ca şi cum pardoseala s-ar fi întredeschis sub picioarele ei.

Subita dispariţie a bătrînei, tot atît de inexplicabilă pentru domnişoara de Nevers ca şi sosirea ei, nu făcu decît să sporească enervarea fetei.

Ca o fiară prinsă în cursă, începu să alerge în toate părţile, aruncîndu-se asupra pereţilor, izbindu-i cu pumnii, zguduindu-i puternic prin împingeri cu întregul ei trup, în speranţa că vreo uşă secretă va sfîrşi prin a ceda sub loviturile repetate.

Dar, vai! foarte curînd fu nevoită să se convingă că eforturile sale erau trudă zadarnică. Pereţii rămîneau de o rigiditate inexorabilă.

Alergă spre fereastră. Poate va izbuti să rupă grilajul subţire pus în faţa geamurilor, apoi, după ce va sparge unul din acestea, să treacă prin deschizătură şi să fugă.

Din păcate, şi de astă dată, deşi alcătuit din sîrme subţiri, grilajul era de o soliditate în stare să reziste la orice efort.

În zadar îşi zdrobi degetele şi-şi rupse unghiile: nu reuşi decît să deformeze cîteva ochiuri ale plasei metalice şi asta fu tot. Nici unul nu se rupse.

Dîndu-şi seama că este incapabilă să-şi recapete ea singură libertatea, fu curpinsă de o disperare fără margini. În ea se petrecu o reacţie şi furia, ce i se potoli puţin cîte puţin, fu urmată de o stare de adîncă prostraţie.

Cu paşi maşinali, se înapoie pe divanul pe care se trezise, se lăsă să cadă pe el, lipsită de puteri şi, cu faţa ascunsă în palme, plînse amar.

După ce-l ajunse din urmă pe rege, la încheierea inaugurării statuii din piaţa Ludovic al XV-lea, doamna de Pompadour se grăbi să-l informeze că la căsuţa de pe strada Saint-Médéric îl aşteaptă o surpriză.

— Ei, nu! exclamă monarhul, prefăcîndu-se indiferent. Avem, oare, o nouă locatară?

— Da, sire... una de o rară frumuseţe.

Ludovic schiţă un gest plin de scepticism şi repetă:

— Ei, nu!

— Veţi vedea, se grăbi să adauge doamna de Pompadour. Niciodată n-aţi avut prilejul de a admira o asemenea bijuterie. Este o comoară de graţie şi de farmec fără pereche.

— Marchiză, îmi stîrneşti foarte tare curiozitatea şi ard de nerăbdare să ajung la Versailles, spuse regele, ai cărui ochi, de astă-dată, străluciră. Dar cum ai reuşit să te abaţi de la obiceiurile dumitale, înlocuind prin această minune pocitaniile din ultima vreme, care m-au făcut să uit drumul către căsuţă? Oare întîmplarea este cea care te-a ajutat d-o descoperi?

— Majestatea Voastră a ghicit bine. Într-adevăr, prin cel mai mare hazard am întîlnit-o pe acea tînără persoană, în cursul unei plimbări în împrejurimile pădurii Vincennes.

— Mai dă-mi, te rog, cîteva detalii despre ea.

Favorita ştia ce însemna acea întrebare, care-i era adresată de fiecare dată cînd la locuinţa de pe strada Saint-Médéric avea loc o nouă „intrare".

Era pe punctul de a-i mărturisi deschis numele de familie şi rangul Blanchei, cînd, amintindu-şi de observaţiile pe care i le făcuseră doamnele du Hausset şi de Mirepoix în legătură cu pericolul pe care l-ar putea

adevărul — deşi, după părerea ei, cunoşterea realităţii ar fi trebuit să constituie, dimpotrivă, o atracţie în plus pentru acesta — fu cuprinsă de o temere care-i opri vorbele pe buze.

— Sire — răspunse, aşadar — nu ştiu nimic precis despre acea tînără persoană. Aşa cum v-am spus, am remarcat-o într-o zi, cînd mă dusesem să fac o excursie înspre Vincennes, şi aflînd că locuia, pentru moment, în mănăstirea călugăriţelor augustine de la Picpus, am aranjat să fie răpită, fără a mă mai preocupa cine anume putea fi.

— Într-o mănăstire! exclamă Ludovic al XV-lea, scandalizat şi schiţînd un gest de spaimă. Ia stai, marchiză, nu cumva eşti păgînă? Ai comis un sacrilegiu! Înţelegi? Un groaznic sacrilegiu! Cum, ai îndrăznit să săvîrşeşti o asemenea impietate?

Vorbind astfel, monarhul era sincer. Într-adevăr, cu toate păcatele sale, Ludovic respecta religia, sau, cel puţin, îşi închipuia că o respectă, şi nu suporta să i se aducă insulte, de orice natură ar fi fost. Aşa încît era de bună credinţă cînd se simţea indignat de dezvăluirea doamnei de Pompadour, căci nu se putea împiedica să nu fie cuprins de o teamă salutară atunci cînd se gîndea la Dumnezeu, teamă care, cu tot dezmăţul său, îi tempera adesea pornirile senzuale.

Dar „Cotillon a II-a" cum o numise regele Prusiei, nu era femeia pe care acest acces religios s-o emoţioneze cine ştie cît. Deşi reală, cucernicia monarhului era puţintel cam superficială. Acest strănepot al Regelui-Soare nu era departe de a crede, ca şi strămoşul său, că Dumnezeu şi el îşi datorau o consideraţie reciprocă. Şi drept urmare, ca o simplă dovadă de respect faţă de propria-i persoană, trecea uneori, direct, de la riturile cultului religios la cele ale amorului, pe care le îndeplinea cu nu mai puţină fervoare.

Favorita nu ignora defel aceste mici cusururi. Rămase deci tăcută timp de o clipă, spre a-i permite lui Ludovic

al XV-lea să se calmeze. Apoi, cînd îl văzu potolit, deşi încă bombănind, continuă:

— Vă spuneam, aşadar, Sire, că n-aş putea să vă informez cu privire la rudeniile acelei tinere fete. Cu toate acestea, vă pot încredinţa că este o persoană de un oarecare rang. Mi-a fost uşor să-mi dau seama după manierele sale distinse, după ţinuta plină de noblețe şi de mîndrie. Îmi veţi mulţumi, cu siguranţă, că v-am descoperit o asemenea perfecţiune... Dac-aş şti un cuvînt mai expresiv, l-aş utiliza pentru a v-o descrie...

— Bine, bine — o întrerupse Ludovic al XV-lea care, îmboldit de dorinţa neobişnuită pe care i-o insufla marchiza, deja nici că se mai gîndea la „groaznicul sacrilegiu" pe care, cu puţin mai înainte, i-l reproşase cu atîta vehemenţă.Şi,cu glas mai scăzut, ca pentru sine, adăugă:

— Voi vedea... voi aprecia...

Era atît de nerăbdător să se afle faţă-n faţă cu atît de mult lăudatul obiect, încît porunci vizitiului să dea bice cailor, a căror viteză i se părea prea mică. Cu toate acestea, galopau.

De-abia se oprise caleaşca în faţa aşezămîntului din Parc-aux-Cerfs, că regele mai curînd sări decît coborî din ea şi, urmat de doamna de Pampadour, intră grăbit în apartamentele sale, la uşa cărora se afla o santinelă. La apropierea lui, aceasta îi întoarse în mod ostentativ spatele.

Aşa era consemnul! Ludovic al XV-lea hotărîse astfel, pentru a nu fi recunoscut de soldaţi.

Doamna Bertrand, zîmbind pe cît putea de graţios, veni în întîmpinarea sa.

— Ei, bine! o întrebă marchiza, ce face „cea nouă"?

— Ah! ce face!... replică matroana, cu un zîmbet care o nelinişti pe doamna Pampadour.

— Dar cum rosteşti vorbele acestea?! I s-o fi întîmplat ceva neplăcut.

— Nu ei, ci mie.

Şi bătrîna ticăloasă povesti cu de-amănuntul toată întrevederea însufleţită pe care o avusese cu Blanche. Cînd ajunse la faza prin care fata o pusese la punct dezvăluindu-i numele tatălui său şi ameninţînd-o cu trăsnetele acestuia, o privire a marchizei o făcu să-şi reţină cuvintele. Înţelese că pînă la noi ordine, regele trebuia să nu ştie cine era tînăra.

După ce-şi încheiase relatarea, nu fără a descrie pe larg incidentul fatal, ale cărui peripeţii le amplifică peste măsură, spre a da de înţeles că doar cu greu scăpase dintr-o mare primejdie, doamna Bertrand mai spuse:

— Într-un cuvînt, este un diavol în carne şi oase. Şi dacă nu mi-ar fi dat prin gînd să-i înfăşor capul cu şorţul meu, ca să scap de ghearele drăcoaicei, nu încape nici o îndoială că acum aş fi desfigurată... da, nici mai mult, nici mai puţin, desfigurată. Ceea ce, trebuie să recunoaşteţi, ar fi fost un mare păcat.

Jelaniile şi mimica grotescă a matroanei aduseră un zîmbet pe buzele regelui şi ale marchizei.

Doamna de Pampadour nu era nemulţumită de istorisirea bătrînei. Ştiindu-l pe Ludovic duşman al banalităţii şi observînd, încă de mult, că începuse să se dezintereseze de Parc-aux-Cerfs, ghicise, ca o şireată ce era, care era cauza acelei îndepărtări şi chiar ajunsese să ia hotărîrea de a stila una dintre locatare, învăţînd-o să joace comedia rezistenţei. Mulţumită unei astfel comedii, regele ar fi recăzut mai uşor sub propria-i dominaţie, căci trecerea de la uşoarele şi obişnuitele cuceriri la picanteria unei lupte, ce i-ar da iluzia triumfului, ar fi fost pe placul său.

Şi tocmai cînd luase acea hotărîre, o răpise pe Blanche, şi mintea spirituală a marchizei se amuzase la gîndul de a o folosi în planurile ei, înlocuind falsa rezistenţă printr-o rezistenţă reală.

Previziunile favoritei n-o înşelau deloc, căci imediat după relatarea plîngăreaţă a doamnei Bertand, monarhul manifestă o poftă puternică de a vedea cît mai grabnic „diavolul în carne şi oase".

— Să dea cineva fuga la castel, să-i spună lui Lebel să vină să mă pregătească, porunci. Dar, mai bine, nu! Este cam neplăcut, dar nu este permis să las să mă aştepte frumuseţea. Astăzi mă voi lipsi de serviciile sale.

De abia rostise aceste cuvinte, că o faţă spînă, ce purta toate stigmatele ipocriziei celei mai josnice şi ale neruşinării celei mai puţin ascunse, se arătă în uşa întredeschisă.

— Sire, iată-mă — spuse, intrînd, nou-venitul, care nu era altul decît primul valet de cameră.

Ludovic zîmbi mulţumit şi spuse pe un ton neglijent:

— Ah! dumneata eşti, Lebel... Pe Sfîntul Dumnezeu! Vii tocmai la timp pentru a mă echipa de război.

Jupînul Lebel sosea de la Paris.

Ne amintim că el era cel ce o prevenise pe favorită despre prezenţa Blanchei la Parc-aux-Cerfs. Bănuind că stăpînul său, informat despre această veste de doamna de Pompadour, va cere să fie introdus numaidecît la tînăra fată şi ştiind şi că, mai înainte, va avea nevoie de serviciile sale, pornise din nou, în mare grabă, spre Versailles.

După cum am văzut, sosise la momentul cel mai potrivit.

— Haide, Lebel, repetă regele, echipează-mă repede.

Trecu apoi într-o încăpere alăturată celei în care se afla şi care avea aspectul unui cabinet de toaletă. Imediat, valetul de cameră îi scoase haina luxoasă, de paradă, pe care o purta, îi desprinse cordonul Sfîntului Ludovic, precum şi diverse alte podoabe ce i-ar fi putut trăda identitatea, apoi îl îmbrăcă cu un soi de tunică ornamentată cu brandenburguri, îl ajută să încalţe nişte cizme fine încreţite la îndoitura genunchiului şi îi puse pe cap o căciulă bogată de astrahan.

Sub acest nou înveliş, înfăţişarea lui Ludovic al XV-lea era tot măreaţă, dar nu prezenta nici un semn că ar avea dreptul să se aşeze pe cel mai important tron din Europa.

Căci, trebuie să spunem că, tot ca şi strămoşul său, strănepotul lui Ludovic al XIV-lea avea faţă de regalitate un respect şi mai adînc decît cel faţă de religie.

Fiind conştient de faptul că excesele sale de pe strada Saint-Médéric nu cadrau deloc cu demnitatea de care un rege nu trebuie să se despartă niciodată, avea grijă ca, înainte de a li se deda, să se dezbrace de podoabele majestăţii, devenind un simplu gentilom. Trebuind să fie totuşi „un anume personaj", pentru a le impresiona şi a se impune odaliscelor sale, pretindea că este un prinţ polonez, pe nume Boleslas Kzinski, rudă cu regina.

După ce fu înveşmîntat aşa cum am arătat, monarhul porni cu pas sprinten către salonaşul în care era închisă domnişoara de Lagardère-Nevers, în vreme ce doamna de Pompadour se întorcea la castel să le anunţe celor două prietene, doamnelor du Haussct şi de Mirepoix, starea de spirit favorabilă în care se găsea regele cu privire la victima lor.

8

De cînd Blanche, în urma tentativei sale de a fugi, se trîntise pe divan, vărsînd lacrimi de furie şi de ruşine, ea rămăsese în aceeaşi poziţie, adică prăbuşită, cu trupul îndoit şi cu mîinile crispate pe faţă.

Deodată, un zgomot sec, asemănător cu cel al declanşării unui resort, o făcu să tresară şi să se ridice.

În salon apăruse brusc o rază de lumină, şi în colţul unei uşi secrete ce se deschise în peretele din faţa ei stătea un valet care ţinea ridicat un sfeşnic cu şase braţe, a cărui lumină cădea pe chipul lui neînsemnat şi pe livreaua sa de culoare pastelată.

Mirată, se uita la om şi la sfeşnic, uitînd să mai încerce să fugă prin acea deschizătură ce i se oferea, cînd văzu intrînd în cameră un personaj de vîrstă mijlocie, îmbrăcat într-un costum ce-l arăta a fi un străin. De îndată ce intră,

valetul fixă sfeşnicul într-o aplică pusă lîngă perete în acest scop şi dispăru imediat prin uşa secretă pe care o închise iute ca fulgerul în urma lui.

Ludovic al XV-lea — ştim deja că el era personajul — înainta către domnişoara de Nevers, cu chipul surîzător.

Ajuns la doi paşi de ea, se opri şi se înclină într-un salut ceremonios. Dar de-abia o contemplase, că pe trăsăturile sale se întipări o nespusă admiraţie.

Nici unul din ei nu-l văzuse niciodată pe celălalt. Şi iată pentru ce: ducele de Lagardère-Nevers, deşi îşi avea locul însemnat în primul rang printre gentilomii care aveau dreptul de a se apropia de monarh, nu fusese decît rareori la Curte si, atunci cînd nu putuse evita să se ducă, o făcuse întotdeauna fără a fi însoţit de fiica sa.

Regele o vedea, aşadar, pe Blanche pentru prima dată şi rămăsese uimit de extraordinara ei frumuseţe. Detalia cu o admiraţie tot mai mare, ca unul care se pricepe să aprecieze, fiecare dintre trăsăturile atît de fin cizelate şi a căror armonie ar fi fost o sfidare pentru pensula unui Sanzio.

Blanche se ridicase şi acum stătea în picioare lîngă divan. Îl studia şi ea pe monarh cu atenţie. Dar, fără a şti de ce, în ciuda cumsecădeniei ce i se vedea pe chip, simţea un fel de neîncredere care o îndemna să rămînă în defensivă. Îi surprindea în ochi o lucire care o neliniştea şi se simţea stînjenită sub privirea lui cercetătoare.

Fascinat, Ludovic nu se grăbea să i se adreseze fetei.

Ea fu cea care, prima, se hotărî să vorbească.

— Dumneavoastră sunteţi, domnule, cel care este autorizat să mă lase, în sfîrsit, să ies din această închisoare? îl întrebă pe un ton semeţ.

— Aşadar, sunteţi prizonieră?

— Oare nu asta sunt, strigă Blanche, dacă mă aflu astfel, reţinută, împotriva voinţei mele, într-un loc fără ieşire?

— Oh! fără ieşire... replică Ludovic al XV-lea, arătînd printr-un gest porţiunea de perete prin care intrase.

— Vreau să spun, fără ieşire pentru mine, căci uşa aceea are un secret pe care nu-l cunosc.

— Îl veţi cunoaşte.

— În cazul acesta, imediat, căci nu vreau să stau nici o secundă mai mult în temniţa asta.

— Lăsaţi-mă, cel puţin, să mă prezint, domnişoară: sunt prinţul Boleslas Kzinski. Apoi, permiteţi-mi ca, mai înainte, să discut cîteva clipe cu dumneavoastră.

— Nu! strigă impetuoasa fată, bătînd din picior. Nu vă cunosc şi nu vreau să aud nimic... Nu este de ajuns că a trebuit să suport sarcasmele unei servitoare insolente?... Domnule, dacă sunteţi cu adevărat gentilom, faceţi să înceteze această sechestrare şi nu mai adăugaţi nici o întîrziere la redarea libertăţii care mi-a fost răpită în mod laş!

Deşi în bună parte prevenit, Ludovic al XV-lea nu se aştepta la o revoltă atît de îndîrjită. Dar se simţea într-al noulea cer, la gîndul că, în lupta ce se pregătea, va trebui să pună în joc toate subtilităţile minţii sale, cam ruginită din lipsă de antrenament.

— Copilă dragă, şopti pe un ton patern, dacă binevoieşti, ne vom aşeza unul lîngă altul şi vom sta de vorbă liniştit, ca doi prieteni buni. Şi poate că aşa voi reuşi să-ţi explic ceea ce pare să te mire atît de mult.

Şi, cu un gest al mîinii, o invită pe Blanche să se reaşeze pe divan pe care, în acelaşi timp, se aşeză el însuşi.

Domnişoara de Nevers ezită o clipă, surprinsă de întorsătura pe care o luau lucrurile, apoi se hotărî să-l imite. Aproape fără voia ei, interlocutorul îi impunea.

— Mă întrebi, domnişoară, continuă acesta, cum se face că ai fost adusă aici si pentru ce eşti obligată să rămîi? Ia să vedem, nu ţi-a trecut prin minte că s-ar putea ca, pentru toate acestea, să existe o raţiune majoră?

— O raţiune majoră? repetă fata deschizîndu-şi mari ochii, care falsului prinţ îi părură două diamante negre. Într-adevăr, domnule, nu văd ...

— Dumneata nu vezi, dar dacă altcineva ar vedea în locul dumitale?

— Dacă ar vedea ce anume? Nu ştiu ce vreţi să spuneţi...

Monarhul ar fi putut răspunde că nici el nu ştia, deoarece debita fraze pentru a-şi da timp să născocească un motiv plauzibil prin care să-i explice domnişoarei de Nevers încarcerarea ei.

Profitînd de o clipă de tăcere, aceasta încercă să spună cine este. Tocmai îi venise gîndul că poate a fost confundată cu o alta.

— Sunt fiica... începu.

— Ştiu... ştiu... o întrerupse regele, îmi sunteţi foarte bine cunoscută.

Nu-i fusese de loc greu să distingă în noua captivă o persoană de origine aristocratică. Doar că, printr-un straniu compromis al conştiinţei, se ferea să-i afle identitatea, de teamă să nu audă un nume pe care ar fi obligat să-l respecte.

Şi îşi reluă tonul patern:

— Ia să vedem, nu ţi s-a spus adineauri că cineva îţi vrea binele?

— Ah! nu-mi vorbiţi despre asta, exclamă Blanche. Bătrîna care a venit în acest salon, acum yreo două ore, mi-a vorbit în sensul acesta, e adevărat, dar i-am replicat că, în afară de părinţii mei, care acum, din nefericire, sunt departe de Paris...

— Ei! vezi, asta e! se repezi regele, pe care aceste cuvinte îl făcuseră să găsească motivul pe care-l căuta.

— Cum, asta e !?

— Ei da, domnişoară, această îndepărtare de capitală a părinţilor dumitale este cauza a tot ce ţi se întîmplă.

— Înţeleg din ce în ce mai puţin.

— Tatăl dumitale se duce deseori la Curte, nu-i aşa?

— Dimpotrivă, foarte rar.

— Ah! făcu prinţul polonez, căruia acest răspuns păru a nu-i fi căzut bine.

— Ar putea să se ducă acolo în fiecare zi, dacă ar vrea, căci este ducele de...

— Bine, bine, ţi-am spus că ştiu... o întrerupse din nou stăpînul lui Lebel, care, nevrînd să afle imediat numele tinerei fete, făcea, fără să ştie, jocul favoritei.

— ...dar este un anturaj prea zgomotos pentru el şi, deoarece îi place liniştea, preferă să nu se prezinte la Curte.

— Şi aceasta îi e greşeala. De aici i se trage dizgraţia.

— Dizgraţia! strigă Blanche, fără a remarca ciudatele contradicţii din cuvintele interlocutorului său.

— Din nefericire, da, dizgraţia, repetă acesta. Lipsa lui continuă de la Curte l-a jignit pe rege care, pentru a-l pedepsi, l-a exilat pe domeniile lui.

Această dezvăluire de necrezut o uimi pe fată în asemenea măsură, încît o bună bucată de timp rămase fără grai.

Merită să fie remarcat faptul că, pînă atunci, falsul prinţ polonez îşi jucase îndeajuns de bine rolul, deoarece, împotriva oricărei aşteptări, reuşise să se facă ascultat de către nerăbdătoarea sa prizonieră şi să obţină din partea ei un soi de încredere, dacă ţinem seama că acceptase să discute.

— Tatăl meu în exil? izbuti Blanche să îngaime, în cele din urmă. Este imposibil! Dacă ar fi aşa, m-ar fi lăsat singură la Paris? Nu, nu-i cu putinţă. De altminteri, mi-ar fi spus acest lucru.

— Probabil că s-a temut să nu-ţi facă o supărare şi s-a gîndit că, deocamdată, este mai bine să nu spună nimic.

— Nu, nu. Dacă ar fi aşa, m-ar fi luat cu el, sunt convinsă. De altfel, absenţa lui din Paris este cît se poate de firească, deoarece se repetă în fiecare an, la aceeaşi epocă.

— Exact. A profitat de faptul că exilul său coincidea cu unul din exodurile sale anuale pentru a ţi-l ascunde.

— Dumnezeule mare! Ce aflu de la dumneavoastră?... Sărmanul meu tată!...

Şi fata, ai cărei nervi fuseseră solicitaţi de prea multă vreme, izbucni în hohote de plîns, în timp ce Ludovic al XV-lea se felicita, în sinea lui, pentru iscusinţa sa. Cunoştea acum calea ce va trebui s-o urmeze spre a cuceri sărmana copilă şi a o face să-şi suporte cu răbdare prizonieratul. Cînd văzu că intensitatea durerii se mai potolise, o întrebă:

— Acum, începi să înţelegi?

— Nu înţeleg, vai! decît un singur lucru — îi replică printre lacrimi — şi anume că trebuie să mă duc fără întîrziere la tatăl meu. Deşi îi are lîngă el pe mama şi pe fratele meu, sunt sigură că-mi simte lipsa.

Nu ştia, firește, că acesta din urmă se întorsese la Paris.

— Ba nu, copilă dragă, nu trebuie deloc să faci aşa ceva, se grăbi să riposteze monarhul, al cărui plan ar fi fost distrus de punerea în aplicare a acestei decizii. În loc de a te duce la tatăl dumitale, este cu mult mai bine pentru dumneata să încerci să-i obţii rechemarea.

— Eu? şi în ce mod?

— Mergînd să o soliciţi celui de care ea depinde.

— Regelui?

— Bineînţeles.

— Mă va respinge.

— Te pot încredinţa că, departe de a te respinge, te va asculta cu cea mai mare binevoinţă şi, cu siguranţă, îţi va lua în considerare cererea.

— De unde ştiţi?

— O ştiu, pentru că... mă aflu în prezenţa sa în mod frecvent şi fiindcă, drept urmare, am putut constata, în mai multe rînduri, cît este de îndurător faţă de toate nefericirile... chiar şi pentru cele pe care le-a creat el însuşi.

— Atunci, pentru ce le creează?

— Pentru că este obligat la asta.

— Niciodată nu eşti obligat să faci răul... Şi eu, care mi-l închipuiam bun şi indulgent...

— Așa și este în realitate... replică regele, care, în felul acesta, își decerna cu de la sine putere o diplomă de bunătate.

— Dacă ar fi, cum de l-a exilat pe cel mai bun dintre oameni, pe tatăl meu, pe care el însuși l-a făcut duce de...

— Îți repet, a făcut-o spre a-l pedepsi pentru disprețul pe care-l arată față de Curte, se grăbi Ludovic să explice. Dar, în mintea sa, gîndea: „Ia te uită! Se pare că mie îmi datorează titlul său tatăl acestei copile... pe cine oare am făcut duce?... "

— Și cît timp va dura exilul tatălui meu?

— Nu știu. Un an, poate doi...

— Așadar, credeți că eu l-aș putea scurta?

— Ai putea chiar să-l faci să înceteze imediat, dacă procedezi cum trebuie.

— În cazul acesta mă voi duce imediat la rege, spuse fata, ridicîndu-se.

— O! Majestatea Sa nu poate fi abordată atît de ușor, replică monarhul, îndemnînd-o să se așeze din nou. Trebuie să-i fii prezentat.

— Dumnezeule! gemu Blanche, simt că-mi pierd mințile. Cui m-aș putea adresa eu care nu cunosc pe nimeni?

— Dar nu sunt eu aici?

— Adevărat!... sunteți prinț, așa mi-ați spus, nu?... prinț polonez?

— Și, în plus, oarecum înrudit cu Majestatea Sa regina.

— Ah! înțeleg! exclamă mica prizonieră, care continuă cu însuflețire:

— Ei, bine, domnule, dacă îmi veți face acest imens serviciu, vă voi purta o veșnică recunoștință!

— Ți-l voi face cu atît mai bucuros, copila mea, cu atît mă aflu aici chiar cu acest scop.

— Aici! Tresări domnișoara de Nevers, căreia cuvîntul acesta îi reaminti brusc în ce situație se afla. Aici!

Ah! Nu mă mai gîndeam la locul în care mă găsesc. Dar pentru ce am fost adusă aici în timpul somnului şi împotriva voinţei mele ?... Ceea ce constituie un mod ciudat de a-mi face servicii. Nefericirea tatălui meu nu-mi putea fi adusă la cunoştinţă chiar la mănăstire?

— A existat temerea ca nu cumva să faci exact aşa cum ai spus: în loc de a merge să soliciţi iertarea lui, să te fi dus direct la tatăl dumitale, ceea ce n-ar fi slujit la nimic.

— Ar fi slujit să-l mîngîie, spuse Blanche.

— Şi să-l lase la nesfîrşit în exil... Aşa că mi-am permis să fac uz de o uşoară violenţă, spre a te pune în imposibilitate de a părăsi Parisul, şi pentru a te obliga să pledezi, în faţa regelui, în favoarea tatălui.

— Aşadar, dumneavoastră vă datorez răpirea mea?

— Da, căci sunt unul dintre cei mai buni prieteni ai părintelui dumitale şi acest fapt m-a îndemnat să procedez aşa cu dumneata. Iată de ce îţi spuneam, la începutul convorbirii noastre, că din cauza unei raţiuni majore ai fost adusă aici, unde eşti obligată să şi rămîi.

Poate că domnişoara de Nevers ar fi trebuit să se mire că nu-l văzuse niciodată, nici la tatăl său, nici în altă parte, pe acest prieten atît de zelos. Dar era mult prea afectată de trista veste pe care o aflase pentru a-şi da seama de ciudăţenie.

Cu toate acestea, îi mai rămîneau unele lucruri de lămurit. Cum trebuia să interpreteze vorbele stranii pe care i le spusese femeia? Ce însemnau toate acele toalete somptuaoase, bijuteriile cu care urma să fie împodobită; cuvîntul acela de *Eden,* folosit de bătrînă şi, mai ales, adoratorul pe care i-l anunţase? Sinceritatea ei firească nu putea să se împace cu atîtea mistere. Îi pomeni despre ele prinţului polonez, faţă de ale cărui bune intenţii nu mai avea nici o urmă de îndoială.

— Înţeleg despre ce este vorba, replică acesta, evident în formă bună din punct de vedere al imaginaţiei şi avînd răspuns la toate. Doamna Bertrand, menajera mea,

are un fel de a vorbi foarte încîlcit. A avut intenţia, pur şi simplu, să-ţi explice că nu poţi apărea în faţa regelui în costumul dumitale de mănăstire şi că, pentru a respecta eticheta, trebuie să porţi o toaletă de Curte, care comportă, bineînţeles, nişte veşminte luxoase, bijuterii şi altele... şi că toate acestea se află aici, la dispoziţia dumitale. Tot aşa, desigur, a folosit cuvintul *Eden* spre a se referi la această locuinţă, în realitate doar o modestă casă de agrement, şi anume a mea. Cît despre adoratorul despre care vorbea, s-a exprimat, fără îndoială, greşit; trebuie să fi vrut să spună „prieten", prieten sincer, atîta tot.

Temerile Blanchei erau potolite şi nu mai avea nimic de obiectat.

— Domnule, îi spuse din nou, nu ştiu cum v-aş putea mulţumi pentru marele ajutor pe care binevoiţi să mi-l daţi în această împrejurare dureroasă. Dar n-aţi vrea oare să mă copleşiţi cu amabilitatea dumneavoastră, prezentîndu-mă regelui cît mai curînd cu putinţă?

— Vom merge împreună la el mîine seară, copilă dragă.

— De-abia mîine seară?

— Vei înţelege de ce sunt obligat să-ţi cer această amînare. Mîine seară, o doamnă de la Curte, doamna marchiză de Coislin, dă o mare petrecere, un bal mascat, în castelul său de la Chèvreloup, nu prea departe de Versailles, unde te afli în prezent. Am aflat că Majestatea Sa urmează să vină pentru cîteva clipe la acea petrecere. Or, ştiu din proprie experienţă că este mult mai abordabil şi mai înclinat spre clemenţă atunci cînd se află pe un teren neutru, în mijlocul distracţiilor, decît atunci cînd e ocupat cu treburile statului. Prefer, aşadar, să aştept un astfel de moment prielnic pentru a i te prezenta, aşa încît să fim mai siguri de reuşita demersului dumitale.

— O! vă mulţumesc, vă mulţumesc, domnule... exclamă cu însufleţire domnişoara de Nevers. Vă voi binecuvînta cît voi trăi.

Şi, sub imboldul profundei recunoştinţe pe care o simţea faţă de generosul străin, îi luă mîinile şi i le strînse călduros într-ale sale. Acest gest avu un rezultat neprevăzut.

La contactul cu epiderma mătăsoasă a fetei, pretinsul polonez — căruia, de cînd şedea alături de Blanche, îi fusese extrem de greu să rămînă rece în faţa farmecelor pe care ochii săi încîntaţi nu încetau să i le descopere — simţi alergîndu-i în vine o flacără arzătoare şi, uitînd orice prudenţă, o trase la piept, cu o mişcare bruscă, şi-i puse pe obraz o sărutare fierbinte.

Gestul fusese atît de rapid, încît domnişoara de Nevers nu putuse să se ferească. Dar imediat scoase un ţipăt de ruşine şi se ridică în picioare, tremurînd de furie.

Pieptul i se zbătea cu palpitaţii repezi şi o mînie cumplită îi aprindea privirile pe care le aţintea asupra monarhului.

— Ce se întîmplă, domnişoară, şi de unde provine această atitudine subit ostilă pe care o observ la dumneata? Te-am jignit, oare, fără să vreau?

— Chiar îndrăzniţi să-mi puneţi această neruşinată întrebare? ripostă domnişoara de Nevers, pe un ton aspru. Pînă acum nici un bărbat, cu excepţia tatălui şi a fratelui meu, n-a avut cutezanţa de a mă săruta, şi consider jignitoare pentru mine libertatea pe care v-aţi îngăduit-o .

— Dacă este aşa, îmi pare, într-adevăr, nespus de rău că nu m-am stăpînit. Regret imens şi, crede-mă, intenţia mea nu era de a te ofensa. Dar cum puteam să-mi închipui că un sărut aproape părintesc ar putea să te supere? Uită-te la mine, copilă dragă, sunt departe de a fi tînăr şi mi se pare că vîrsta mea ar putea îndepărta de la această familiaritate orice gînd lipsit de respect.

Deşi Blanche nu-şi amintea să fi simţit vreodată o senzaţie asemănătoare sub buzele tatălui său, intonaţia plină de cumsecădenie pe care Ludovic al XV-lea se pricepu s-o dea cuvintelor sale începu să-i potolească iritarea. Apoi, constatînd că, aşa cum spunea, vinovatul

nu mai era la prima tinereţe — ba chiar, nici pe departe — şi că, prin urmare, desigur că pentru el ea nu era decît o copilă, sfîrşi prin a se convinge că se alarmase degeaba şi-i înapoie întreaga ei încredere. Şi mai mult încă: ajunse să-şi reproşeze izbucnirea faţă de el.

— Domnule, îi răspunse, dacă aşa stau lucrurile, eu sunt cea care trebuie să regrete că am putut să vă bănuiesc de o faptă nedemnă. Iertaţi-mi, aşadar, purtarea, şi fiţi mai încredinţat ca niciodată de recunoştinţa mea pentru ajutorul pe care mi-l promiteţi.

— Domnişoară — replică monarhul, foarte fericit că o vedea pe fată revenind atît de repede la sentimente mai bune faţă de el — nu am ce să-ţi iert. Promptitudinea supărării dumitale nu face decît să sporească stima pe care ţi-o port. Îmi dovedeşte cît eşti de susceptibilă la tot ce ar părea că-ţi atinge onoarea şi n-aş putea decît să-ţi adresez cele mai sincere felicitări pentru acest lucru. Acum, ca să ne încheiem convorbirea, îngăduie-mi să-ţi reamintesc că aici te afli la dumneata, că poţi să te distrezi cum îţi va plăcea şi că nu trebuie decît să te exprimi pentru ca orice dorinţă să-ţi fie îndeplinită imediat.

— Vă mulţumesc, domnule. Sunt mult prea preocupată de demersul pe care-l voi face în scopul de a obţine graţierea tatălui meu pentru a mă gîndi la orice fel de distracţii. Nu aş cere decît o singură favoare, şi anume aceea de a nu fi închisă întruna în această cameră care îmi pare o închisoare şi, dacă este cu putinţă, să merg din cînd în cînd să respir aerul de afară.

— Tocmai voiam să-ţi fac această propunere. Acolo, în spate, se află o grădină pe care ai vedea-o dacă n-ar exista copacii din faţa ferestrei. Te vei putea plimba prin ea cît îţi va plăcea. Pe de altă parte, *locuinţa* dumitale nu se limitează la această unică încăpere, care, sunt de acord, seamănă puţin cu un *in-pace*. Vei vedea din ce este alcătuită.

Izbi într-un clopoţel şi valetul cu livrea în culori pastelate, care adusese sfeşnicul, apăru într-o clipă.

— Spune-i doamnei Bertrand să vină, îi porunci regele.

După o jumătate de minut, aceasta se prezentă.

— Doamnă Bertrand, fii bună, te rog, și arată-i domnișoarei celelalte încăperi ale apartamentului său.

Dînd ascultare ordinului, bătrîna se îndreptă către o porțiune a peretelui și, apăsind cu mîna un anumit loc al mulurii aplicate în lungul lambriurilor, îl făcu să se deschidă deodată, tot așa cum se mai deschisese pentru a permite trecerea vizitatorului.

Domnișoara de Nevers zări atunci un dormitor decorat și amenajat în mod minunat, la al cărui capăt din fund se afla un pat imens, cu perdele de mătase purpurie.

Ceva mai încolo, apăru o altă deschidere și, de data aceasta, văzu un elegant cabinet de toaletă cu o cadă din marmură trandafirie si dotat cu numeroasele accesorii pe care le comportă, de obicei, un astfel de sanctuar.

Socotind că este inutil să-și prelungească prezența lîngă Blanche, Ludovic al XV-lea se pregăti s-o părăsească.

— Domnișoară, îi spuse, mă voi retrage. Îmi închipui că ai cu adevărat nevoie să fii singură cu gîndurile dumitale. Aceste gînduri să nu fie prea triste, căci, dacă am hotărît să facem demersul în legătură cu tatăl dumitale, îți prezic că va avea o soluționare fericită. Așadar, la revedere. Voi veni mîine, spre a te conduce la castelul din Chèvreloup.

Apoi sărută curtenitor mîna pe care domnișoara de Nevers nu îndrăzni să și-o retragă și plecă însoțit de doamna Bertrand, după ce-i făcu semn să-l urmeze.

Cînd amîndoi fură destul de departe spre a nu fi auziți de Blanche, regele îi dădu matroanei cîteva instrucțiuni.

— Mai întîi — îi recomandă — nu-i mai vorbi în felul acela care a speriat-o atît de tare. Ai fost foarte imprudentă, referindu-te la toalete splendide, podoabe prețioase și, mai ales, pomenindu-i despre un adorator. Cuvintele ți-au fost nepotrivite și am fost nevoit să le

modific cu totul înțelesul, pentru a goni din mintea ei impresia proastă pe care i-o făcuseră. Puțină perspicacitate din partea dumitale ți-ar fi permis totuși să vezi că tînăra aceasta nu seamănă deloc cu celelalte pensionare ale noastre și că nu este, ca ele, ușor de sedus prin momeala luxului și speranța de a fi adorată. Apoi să nu uiți — dacă vorbești cu ea despre mine, eu sunt prietenul tatălui său și nimic altceva.

— Și chiar sunteți, sire? întrebă doamna Bertand, cu un zîmbet cinic. Situația n-ar fi decît cu atît mai picantă.

— Ei, nu! replică Ludovic al XV-lea cu nerăbdare și părînd ofensat de acea presupunere — dar m-am dat drept atare în ochii ei.

Apoi, vorbindu-și sieși: „De fapt s-ar putea..."

— În fine — continuă cu glas tare — deoarece am autorizat-o să se bucure de grădină oricînd i-ar plăcea, ai mare grijă ca, de îndată ce-și va exprima dorința de a merge să se plimbe prin ea, să iei măsuri ca să devină imediat pustie. Nu trebuie să întîlnească pe nimeni, absolut pe nimeni; căci, în caz contrar, orice indiscreție ar putea s-o facă să afle unde se găsește și atunci, oricît am mai încerca, ne-ar fi imposibil s-o mai ținem aici... cel puțin, nu de bună voie... Ah! și, mai ales, să n-o vadă pe Camille... Întîlnirea dintre aceste două fete ar fi dezastruoasă. M-ai înțeles?

— Perfect, sire, răspunse matroana, și promit să vă urmez cu strictețe recomandările.

După ce-și schimbă costumul, Ludovic al XV-lea ieși, încîntat, din Parc-aux-Cerfs. Nu simțea nici o remușcare pentru minciunile spuse Blanchei și nici pentru chinurile morale la care o supunea. Dar era oarecum perplex în legătură cu modul în care va trebui să acționeze spre a descurca ițele încîlcite chiar de el.

„Atîta rău!" își spunea. „Cînd voi ajunge să nu mai fiu nevoit să mă prefac față de micuța aceasta, voi găsi, cu siguranță, mijlocul de a-mi face iertat vicleșugul."

9

Informaţiile date de maica superioară a mănăstirii Picpus tînărului Henri de Lagardère-Nevers şi vicontelui de Dizons cu privire la direcţia luată de Thérèse Vignon cînd fugise cu Louise, adormită, erau cît se poate de exacte.

Dar ne aducem aminte că firul invizibil care o lega pe maica Philippine de ghicitoare se rupsese brusc în momentul opririi caleştii în faţa unui grilaj, în spatele căruia se vedea un castel şi, ca urmare, blînda femeie ce avea tutela prietenei Blanchei nu le putuse spune tinerilor ce se întîmplase, în continuare, cu pupila sa.

Vom umple această lacună. Mai întîi să explicăm pentru ce darul de a ghici, cu care era înzestrată călugăriţa, o servise tot timpul cît trăsura parcursese drumul de la Paris la Chèvreloup, dar se neutralizase aşa brusc.

În clipa în care vehiculul se oprise şi cînd Thérèse Vignon se pregătea să coboare din el, îndrăzneaţa complice a lui Alcide Rigobert îşi adusese deodată aminte că, în graba sa de a fugi de la mănăstire, uitase, cînd se văzuse plecată, să o scoată pe stareţă din somnul hipnozei, lăsînd-o pradă doar toropelii produse de băutura soporifică. Or femeia nu ignora deloc faptul că, atunci cînd o persoană adusă în stare de somnambulism lucid nu a fost „eliberată" de către hipnotizatorul său, ea rămîne strîns legată de acesta, identificîndu-se cu el, şi asistă astfel la toate acţiunile lui, indiferent de distanţa ce-i desparte.

Aşa încît, la gîndul — care abia atunci îi venise — că maica superioară o urmărise, fără îndoială, cu ochii minţii, pînă la locul unde se afla, prima sa grijă fusese să rupă legătura periculoasă ce o înlănţuia de victima ei.

În acest scop, tot ocărîndu-şi neglijenţa, îşi îndreptase ochii în direcţia Parisului şi, mental, cu toată puterea de voinţă de care era în stare, îi poruncise stareţei să nu mai fie sub influenţa fluidului său magnetic, ceea ce se şi produsese.

De îndată ce Thérèse crezu că nu mai are a se teme de acea supraveghere ocultă, deşi îşi dădea seama că eliberarea era cam tîrzie şi că asta ar putea s-o coste scump, coborî din trăsură şi se duse să descuie grilajul, a cărui cheie îi fusese încredinţată.

Trăsura pătrunsese imediat pe proprietatea doamnei de Coislin, caii mergînd la pas spre a-i îngădui ghicitoarei în cărţi, care nu urcase din nou alături de tînăra fată, s-o urmeze cu uşurinţă.

Castelul se afla la o distanţă de treizeci de stînjeni faţă de grilaj, ceea ce înseamnă, în zilele noastre, şaizeci de metri. Se ajungea la el mergînd în lungul unei întinse peluze dreptunghiulare, înconjurată de o alee largă mărginită de ronduri de flori amenajate într-un desen încîntător.

După ce Thérèse Vignon însoţise trăsura mergînd pe lîngă peluză, ajunse la capătul ei, în faţa unui peron cu şase trepte de marmură albă ce duceau spre parterul locuinţei. O scoase pe copilă din caleaşcă şi o purtă în braţele sale robuste aşa cum mai făcuse cînd o răpise din chilia ei şi, urcînd sprintenă peronul, intră în clădire.

Peste zece minute, o aşeza pe Louise pe un pat instalat într-o încăpere alăturată apartamentelor doamnei de Coislin şi pe care aceasta i-o indicase pentru a o găzdui pe domnişoara Moutier, în cazul în care ea însăşi ar fi absentă în momentul sosirii sale — şi chiar acesta era cazul, după cum aflase Thérèse de la vizitiu.

Într-adevăr, de două zile pline, marchiza se afla la Versailles, unde, datorită luptei în care se angajase împotriva doamnei de Pompadour — luptă ce se apropia de punctul critic — crezuse că este util să rămînă la post, spre a descifra mai limpede jocul rivalei şi, ca urmare, să şi-l ascundă mai bine pe-al său.

— În sfîrşit! exclamă ghicitoarea în cărţi, scoţînd un oftat de uşurare, aşadar, mi-am îndeplinit sarcina. Iat-o pe domnişoară la Chèvreloup, şi încă fără zgomot şi scandal, întocmai cum ne-a fost înţelegerea. Se poate spune că am făcut treabă bună. Acum, nu-mi mai rămîne decît s-o anunţ pe marchiză. Pînă atunci, mă voi odihni un pic. Cred că merit.

Şi după ce se încredinţase că Louise, pe care o lăsase complet îmbrăcată, era instalată confortabil pe patul ei, trecu într-o încăpere alăturată şi, la rîndul său, se întinse pe un şezlong, adormind în curînd cît se poate de liniştită, de parcă ar fi săvîrşit o faptă meritorie.

Către ora zece dimineaţa, Thérèse Vignon fu trezită de un tărăboi cumplit ce izbucnise în castel.

La început schiţă un gest de teamă, ca oamenii a căror conştiinţă nu este curată. Dar amintindu-şi repede că marchiza urma să dea o mare petrecere, zîmbi de propia-i frică, înţelegînd că zarva provenea de la numeroşii tapiţeri şi decoratori care pregăteau saloanele.

Aşa că se sculă şi se pregăti să plece către Versailles. Cu toate acestea, înainte de a porni la drum, se duse să se anunţe la cavalerul Zeno, care nu părăsea niciodată castelul.

Ex-reprezentantul Veneţiei era încă în pat. Neştiind cum să-şi petreacă timpul şi fiind, de altminteri, leneş prin firea lui, obişnuia să se scoale tîrziu, zăcînd într-o amorţeală trîndavă.

La numele de Vignon ce-i fu anunţat de către un servitor, se smulse brusc din somnolenţă şi, presimţind că au apărut noutăţi, porunci, fără a se preocupa cîtuşi de puţin de convenienţe, să fie imediat introdusă ghicitoarea în cărţi.

Ordinul îi fu executat. Cînd rămase singură cu el, aceasta îi relată pe scurt detaliile răpirii, apoi, în încheiere, adăugă:

— Acum că micuţa se află aici, trebuie s-o păzim. Deoarece sunt obligată să lipsesc pentru a mă duce la marchiză, şi fiindcă s-ar putea ca domnişoara să se

trezească înaintea sosirii mele, mai ales cu zgomotul ăsta infernal pe care-l fac tapițerii dumneavoastră, ar trebui ca, dacă s-ar întîmpla acest lucru, să fiți în clipa respectivă lîngă ea, astfel încît să-i dați imediat o explicație în legătură cu schimbarea locuinței sale. M-am gîndit deja la un soi de pretext. Să-i spuneți, de exemplu, că mătușa ei — maica superioară a mănăstirii — observase la fată o slăbire a forțelor; că a fost răpită în timpul somnului tot la porunca acesteia, care se temea, din partea ei, la o împotrivire în momentul despărțirii... Vedeți dumneavoastră cum să potriviți povestea ca s-o faceți credibilă.

— Bine, bine, replică Zeno, mă ocup eu de asta. Dumneata dă fuga repede s-o găsești pe marchiză.

Thérèse Vignon plecă.

Zeno avea la vremea aceea patruzeci și opt de ani. Cei patrusprezece care trecuseră de cînd l-am pierdut din vedere[1] îi transformaseră simțitor persoana și, desigur, nu în avantajul lui.

Părul îi încărunțise mult și se rărise, lăsîndu-i complet dezgolite unele porțiuni ale capului, cu toate loțiunile de vopsit și în ciuda fierului de ondulat pe care-l folosea; trăsăturile i se îngroșaseră, înecate într-o buhăială adipoasă ce invadase pînă și cele mai mici contururi și făcea să-i atîrne cărnurile, ca niște piei moi care se bălăngăneau.

Dar, în ciuda ultragiilor timpului, încă mai încerca să facă pe țanțoșul. Se îmbrăca întotdeauna cu multă grijă și adopta niște purtări tinerești. De altfel, era mereu amabil, pricepîndu-se să le vorbească femeilor în limbajul ce li se potrivea, adică spunîndu-le miile de nimicuri care le plac atît de mult. Fără îndoială, prin această calitate o cucerise, cîndva, pe doamna de Coislin, ajungînd să-i devină amant.

De îndată ce credinciosul său valet, napolitanul Agricola, îl îmbrăcase, vopsise, frizase și chiar machiase ușor, se duse în camera în care era culcată Louise.

[1] Vezi volumul *Fiul lui Lagardère*. (n.a.)

Fata părea un înger adormit.

Cu ochii lucind de curiozitata, Zeno înaintă cît putu de uşor spre pat şi începu s-o contemple. Dar de-abia o privise cu atenţie, că tresări brusc şi-şi încruntă sprîncenele.

„Iată ceva ciudat!" îşi spuse. „Oare nu m-am trezit de tot?... Aş putea să jur că am mai văzut chipul acesta... cîndva, demult!"

— *Corpo di Bacco!* exclamă după cîteva minute de cercetare. Da, este ea!... e chiar *ea!* Trăsătură cu trăsătură!... Nu visez cîtuşi de puţin; mi se pare c-o văd aici, în faţa mea... întocmai cum era acum optsprezece ani!... Îi recunosc farmecul, graţia... întreaga structură minunată a farmecelor ei delicate...

Şi, nemişcat lîngă pat, o învăluia acum pe fată cu o privire plină de o infinită blîndeţe.

Înfăţişarea Louisei reînviase în sufletul lui o imagine extraordinar de puternică, o imagine pe care timpul o atenuase, dar pe care niciodată nu reuşise s-o şteargă cu totul. Era cea a unei micuţe brodeze pe care o cunoscuse în vremea tinereţii sale şi de care se îndrăgostise nebuneşte; ba chiar atît de nebuneşte, încît, neputînd obţine să fie a lui de bună voie, nu ezitase să săvîrşească o crimă spre a-şi satisface dorinţele vinovate.

Şi, pe măsură ce amintirile îi deveneau mai limpezi, mai precise, îşi retrăia, în toate etapele, pasiunea pentru acea sărmană Marine care, în întreaga lui viaţă de desfrîu, fusese singura, unica lui dragoste.

Îşi reamintea prima dată cînd o văzuse la doamna de Verteuil, lucrînd la o dantelă, într-un colţ al salonului. Îşi aducea aminte de puternica impresie pe care i-o făcuseră farmecele persoanei sale, ideea fixă ce încă de atunci pusese stăpînire pe el: aceea de a o poseda cu orice preţ; vicleşugurile la care recursese în acest scop şi, în fine, ruşinoasa stratagemă prin care o atrăsese în casa lui de distracţii, acea *Folie* din Montmartre, de unde fata nu mai ieşise decît dezonorată.

Apoi îi revenea în minte şi ziua în care ea îi mărturisise că simte palpitînd în trupu-i fructul crimei lui şi cum, la puţin timp după aceea, fata dispăruse de la persoana în al cărei serviciu era, fără ca el să fi putut şti vreodată ce se mai întîmplase cu ea, decît că se afla sub protecţia sergentului Philippe, supranumit „sergentul Belle-Épée", devenit mai tîrziu duce de Nevers.

Gîndul că pe lume exista poate un copil al cărui tată era el, îi trecuse uneori prin minte, în decursul anilor ce treceau. Dar nu se oprise niciodată asupra lui.

Dar acum, cînd cîntărea la rece faptele de odinioară şi cînd avea sub ochi imaginea celei pe care o iubise, îl cuprindea o bănuială în legătură cu existenţa acelui copil — bănuială ce era întărită prin emoţia ce-i înjunghia inima la vederea fetei adormite.

În plus, o voce interioară îi şoptea numele de familie al micuţei lucrătoare: „Moutier", acelaşi cu cel purtat de această tînără.

O învăluia, aşadar, pe Louise în priviri din ce în ce mai scrutătoare şi, văzînd clipă de clipă, afirmîndu-se tot mai mult strania asemănare care-l izbise atît de puternic, se simţea cuprins de o tulburare ciudată.

S-a spus adesea că inima omenească este de nepătruns. Nimic mai adevărat, iar cea a cavalerului oferea o nouă dovadă.

Într-adevăr, acest nemernic, al cărui suflet cuprindea toate viciile, care-şi bătuse joc de cele mai sfinte lucruri, ale cărui zile fuseseră un neîntrerupt şir de mîrşăvii şi de fapte rele, se simţea deodată cuprins de unul dintre cele mai înălţătoare sentimente ce i-a fost dat omului să le trăiască: dragostea părintească.

Pe buze îi urcă un cuvînt pe care-l rosti şoptit, ca şi cum s-ar fi temut să nu-l audă Louise:

— Fiica mea... să fie oare fiica mea?...

Îl birui îndoiala.

— Da, da, este copila mea... copilul Marinei... Totul mi-o spune... Ah! pentru ce nu pot avea deplină certitudine?

Şi, cu o nerăbdare febrilă, aşteptă trezirea domnişoarei Moutier. Fără îndoială, de la ea va afla imediat dacă se înşeală.

Orele se scurgeau şi, cu cît trecea ziua, cu atît mai mult se convingea de paternitatea sa faţă de Louise. Ajunse chiar să se obişnuiască atît de bine cu această idee, încît i se părea imposibil să fi greşit.

Dar fata continua să rămînă cufundată într-un somn adînc. Fiind mai puţin robustă decît Blanche, narcoticul ghicitoarei în cărţi avusese asupra ei o acţiune mai puternică.

În cele din urmă, către ora cinci după-amiaza, se trezi.

Thérèse Vignon încă nu se întorsese. În loc de a o fi întîlnit pe doamna de Coislin la Versailles, aşa cum presupusese, nu reuşise s-o găsească pe marchiză — după cum am văzut — decît la Paris, la sfîrşitul ceremoniei de inaugurare a statuii din piaţa Ludovic al XV-lea şi, drept urmare, nu avea să revină la Chèvreloup decît mult mai tîrziu.

Cum lesne ne închipuim, uimirea Louisei, cînd redeveni conştientă de cele ce o înconjurau, nu fu mai mică decît cea a domnişoarei de Nevers, la trezirea în salonaşul din Parc-aux-Cerfs.

Ochii ei îngrijoraţi se îndreptară imediat spre cavaler.

Acesta, devenit mai omenos datorită recentelor sale gînduri, şi înţelegînd ce sentiment tulbure putea să-i inspire fetei vederea lui, nu-i dădu timp să se sperie.

— Domnişoară, — îi spuse, amintindu-şi tocmai la vreme de pretextul inventat de doamna Vignon şi de care, pentru că nu găsise altul mai bun, hotărî să se slujească, mai înainte de orice, spre a-i explica fetei prezenţa ei la castel — domnişoară, îmi închipui cît de ciudat îţi poate părea faptul că te găseşti în aceste locuri necunoscute. Dar vei cunoaşte motivul şi vei înţelege că totul este foarte simplu: te afli aici din ordinul mătuşii dumitale, maica superioară de la Picpus.

Şi deoarece chipul Louisei dovedea cît se poate de clar mirarea pe care o producea vestea unui ordin atît de neobişnuit, Zeno continuă:

— Da, domnişoară, şi numai sănătatea dumitale este cea care a putut-o decide să accepte sacrificiul despărţirii. De cîteva luni, buna femeie observa că nu eşti foarte sănătoasă şi voia să te scoată din vecinătatea marelui oraş, a cărui atmosferă îţi era dăunătoare şi, totodată, dorea să-ţi ofere distracţii de care, la vîrsta dumitale, ai mare nevoie; distracţii incompatibile cu regulamentul auster al mănăstirii. Pentru a-şi realiza intenţiile, nu aştepta decît un prilej favorabil. Cînd acesta s-a prezentat, a profitat imediat de el şi te-a trimis aici, pe o proprietate care se află îndeajuns de departe de Paris pentru a nu fi atinsă nici de miasmele, nici de emanaţiile sale dăunătoare.

— Ce-mi tot spuneţi, domnule? exclamă Louise care, mai întîi mută de mirare, îşi recăpătă graiul. Sunt cu adevărat bolnavă?

— Bolnavă! Cuvîntul este poate exagerat, dar sănătatea dumitale nu este perfectă... Să vedem, răspunde-mi cu toată sinceritatea, nu ai cîteodată stări de melancolie, de oboseală, care te apucă fără vreun motiv aparent?

Louise se gîndi şi-şi aminti că, într-adevăr, i se întîmpla din cînd în cînd să se simtă abătută, lipsită de energie, ca şi cum un resort s-ar fi rupt în ea. Mai ales de cînd i se puneau piedici în legătură cu dragostea ei pentru domnul de Dizons.

— Dar, pe cuvînt, răspunse cu nevinovăţie, dacă uneori mă simt rău, dacă am unele tulburări — cum se spune, cred — aceste uşoare indispoziţii, fără nici o importanţă, n-au îngrijorat-o niciodată pe mătuşa mea, căci nu s-a întîmplat vreodată să-mi vorbească despre gîndul de a mă trimite în afara Parisului, pentru a mă scăpa de ele.

— Te înşeli din nou, domnişoară. Mătuşa s-a neliniştit din cauza sănătăţii dumitale de îndată ce s-a

înrăutățit. Așa că, ascultînd de sfaturile pe care i le-am dat în calitate de medic, a gîndit că trebuie să profite de ocazia ce i se prezenta. Crede-mă, nu este nimic ciudat în felul cam brusc în care a acționat. Buna călugăriță suferea mai mult decît dumneata din cauza acestei despărțiri urgente. Și de aceea, fiindu-i frică atît de propia-i slăbiciune cît și de a dumitale, temîndu-se că în clipa despărțirii n-ați mai avea, nici una, nici cealaltă, puterea necesară, a preferat să evite momentul, întotdeauna dificil, al luării de rămas bun.

— Ah! exclamă Louise cu ochii înotînd în lacrimi. N-am bănuit niciodată că mătușa mea ar avea astfel de intenții în ceea ce mă privește. Nimic, în purtarea sa față de mine, nu era de natură să mă lase să fac atare presupuneri. Dar acum îmi dau seama de tot acest mister. Sărmana mătușă! Dacă a procedat așa, desigur că nu poate fi decît spre binele meu.

Apoi, după o pauză și schimbîndu-și gîndul, reluă:

— Dar totuși, ceea ce mi se pare de neînțeles, este cum am putut fi adusă aici fără a-mi da seama.

— Mă așteptam la întrebarea dumitale, domnișoară. Și iată răspunsul: cu aprobarea maicii superioare, ți s-a administrat un narcotic care te-a făcut să dormi adînc.

Zeno socotea că nu exista nici un inconvenient dacă i-ar face această mărturisire care, de altminteri, se potrivea foarte bine cu felul în care decurgea conversația.

— Un narcotic! șopti fata deschizînd ochii mari. De ce o asemenea precauție?

— Pentru că era cuprinsă în executarea planului, stabilit între mătușa dumitale și mine, de a te îndepărta de ea fără a-ți vedea lacrimile și fără a-ți auzi plînsul. Am greșit, domnișoară, recomandîndu-i maicii superioare acest mijloc de a nu-i spori durerea prin spectacolul întristării dumitale?

— Nu, domnule, răspunse Louise, ca un suspin. Dacă mătușa mea a decis să plec, este mai bine că s-a procedat

în felul acesta, căci, altminteri, cred că niciodată n-aş fi avut curajul de a mă despărţi de ea.

În ciuda tonului ferm cu care-şi rostise cuvintele, sărmana copilă îşi simţea inima tare grea.

— Şi la ce persoană mă aflu? vru să ştie.

— La o doamnă de rang înalt, o doamnă de la Curte, care este văduvă.

— Şi se numeşte?

Zeno se întrebă dacă trebuia să-i dezvăluie adevăratul nume al marchizei. Dar, gîndindu-se că, mai mult ca sigur, copila nu auzise niciodată vorbindu-se despre ea, se hotărî:

— Se numeşte doamna de Coislin, zise.

— Numele acesta îmi este necunoscut.

— Nici nu este posibil să-l cunoşti, deoarece doamna nu a venit decît de puţină vreme în Franţa. De altfel, chiar dacă ar fi trăit aici de mai mulţi ani, nu cred că la mănăstire l-ai fi putut auzi.

— La mănăstire, nu; în sfîntul locaş nu pătrunde nici un zgomot din lume. Dar nu am trăit întotdeauna acolo şi atunci cînd locuiam la palatul Lagardère-Nevers, auzeam adesea pronunţîndu-se numele doamnelor şi gentilomilor care alcătuiesc anturajul regelui.

Cavalerul, care căuta o portiţă pentru a o chestiona pe fată cu privire la viaţa ei, cu intenţia de a obţine vreo informaţie în stare să-l lămurească referitor la identitatea sa, o prinse în grabă pe cea oferită prin această frază.

— A! ai locuit în palatul ducelui de Nevers, domnişoară? o întrebă. În ce calitate?

— În calitate de prietenă a domnişoarei Blanche de Nevers, împreună cu care am fost crescută şi lîngă care am rămas pînă la vîrsta de cincisprezece ani.

— Aşadar, nu aveai proprii dumitale părinţi?

— Mi s-a spus că au murit pe cînd eram încă mică de tot. Nici măcar nu mi-i amintesc.

— Şi mătuşa aceasta, tutoarea aceasta, pe care o ai la Picpus, este cumva sora mamei... sau a tatălui dumitale?

Zeno aşteptă tremurînd răspunsul la întrebarea lui. Dacă era vorba de sora tatălui, desigur că speranţele sale s-ar fi spulberat; în vreme ce, dacă ar fi a mamei!... Oare nu era posibil ca Marine să fi avut o soră? Şi, apoi, cine putea să-l încredinţeze că acea mătuşă, pe care el nu o văzuse niciodată, era cu adevărat... o mătuşă?

— Este sora mamei mele, răspunse Louise.

În ochii cavalerului luci o rază de bucurie şi un suspin adînc îi scăpă din piept.

— Îţi vorbeşte, uneori, despre cei pe care i-ai pierdut?

— Nu, niciodată. În mai multe rînduri, am încercat să discutăm despre ei, dar, de fiecare dată, a părut stînjenită şi a schimbat vorba. De altminteri, acelaşi lucru se întîmpla şi cînd, pe vremea în care mă aflam la palatul Nevers, îi întrebam pe duce şi pe ducesă în legătură cu acest subiect. Remarcam la ei o jenă pe care nu mi-o puteam explica. Am tras concluzia că în viaţa părinţilor mei exista un mister pe care se considera mai bine să nu-l cunosc. Şi vă mărturisesc că această totală ignoranţă cu privire la ei îmi este destul de dureroasă.

— Şi, prin urmare, nu ştii nimic despre părinţi?

— Absolut nimic.

— Care este numele mătuşii dumitale... numele de familie?

— Nu-l cunosc.

— Nu ai întrebat-o niciodată?

— Ba da, la sosirea mea la mănăstire, am rugat-o să mi-l spună, căci ducele şi ducesa mă preveniseră că numai de la ea l-aş pute afla, dar mi-a răspuns: „Copila mea, aici nu mai am decît un nume, acela de maica Philippine, şi prin el sunt legată de Dumnezeu. Cît despre celălalt, numele familiei mele, l-am părăsit pentru totdeauna în momentul în care am păşit pragul acestui sfînt locaş, iar buzele mele nu-l vor mai rosti niciodată." Vă puteţi închipui că n-am mai insistat, şi nici n-am mai făcut vreo tentativă să-l aflu.

Răspunsurile fetei nu-i dădeau lui Zeno nici un indiciu serios în legătură cu cele ce voia să ştie. Cu toate acestea, deducea din ele aproape o confirmare a bănuielilor sale. Deodată, un gînd îi fulgeră prin minte, ca un fier roşu. Îşi amintise cu ce intenţie fusese adusă Louise la Chèvreloup. Fiind profund absorbit, pînă atunci, de ideea fixă de a descoperi identitatea fetei, scopul prezenţei sale acolo îi scăpase cu desăvîrşire.

„O! aşa ceva nu se va întîmpla!" îşi spuse. „Fiica mea, dată pradă regelui, şi chiar de mine!... Niciodată!... Niciodată!... În viaţa mea m-am făcut vinovat de multe josnicii, de nenumărate infamii, dar nu sunt încă într-atît de decăzut, atît de degradat, încît să săvîrşesc o faptă aşa de monstruoasă."

Apoi acest gînd fu urmat de un altul:

„Dar acum, ce să fac? Marchiza se bizuie atît de mult pe mine pentru a recăpăta favoarea lui Ludovic al XV-lea! Asta e ultima ei carte, atu-ul major care trebuie s-o facă să cîştige partida. Fără această soluţie, ne prăbuşim. Spun *ne,* fiindcă din norocul ei ar decurge, cu siguranţă, şi al meu."

În inima lui se dădea o luptă. Spre lauda sa, vom spune că aceasta a fost de scurtă durată. Ceea ce încă era bun în el învinsese curînd răul.

Cufundat într-o adîncă meditaţie, Zeno nu se mai gîndea s-o chestioneze pe fată. Aceasta îi respecta tăcerea, întrebîndu-se care să-i fi fost cauza.

Într-un tîrziu, ieşind din reverie, cavalerul îi spuse:

— Domnişoară, cele ce-am aflat despre dumneata îmi măresc interesul pe care mi-l inspirai deja. Întotdeauna e trist să nu mai ai pe nimeni pe lume... nici măcar o mamă!

— Nu sunt singură, de vreme ce o am pe mătuşa mea.

— Adevărat... Şi o iubeşti mult, pe mătuşa dumitale?

— O! da, tot atît cît aş iubi-o dacă ea ar fi cea care mi-a dat viaţă. Dar cred că ea mă iubeşte şi mai mult:

este atît de bună, atît de afectuoasă cu mine, încît nu-mi închipui că o mamă ar putea fi mai tandră cu propriul său copil.

— Chiar aşa?! se miră Zeno. Apoi, în mintea lui, îşi spuse: „Haide, dacă sunt pe jumătate convins că mă aflu în prezenţa fiicei mele, acum nu sunt departe de a avea şi certitudinea că stareţa de la Picpus este Marine. Altminteri, nu-mi pot explica această mare dragoste dintre ele. Mîine, pe indiferent ce cale, va trebui să-mi limpezesc îndoielile... Da, chiar mîine!"

— Dar, de fapt, domnule, ce voi face aici? îl întrebă Louise.

— Nimic altceva decît să respiri aerul curat şi înviorător care te înconjoară. Se află aici o grădină mare, un parc imens. Vei putea să te plimbi toată ziua. Te voi însoţi... Dacă, totuşi, nu-ţi displace.

— Dimpotrivă.

Adevărul este că Zeno îi inspira fetei încredere. Se simţea atrasă faţă de el printr-o simpatie instinctivă, ce i se părea că seamănă întrucîtva cu cea pe care o simţise cu prilejul primei întrevederi cu mătuşa ei.

— Acum, copila mea, continuă cavalerul, vei mînca ceva pentru a-ţi recăpăta forţele. N-ai gustat nimic de la masa de aseară, de la mănăstire, şi cu siguranţă îţi este foame. Voi porunci să ţi se aducă de mîncare, iar apoi vom merge amîndoi să dăm o raită pe-afară.

O oră mai tîrziu, cavalerul şi Louise se plimbau, braţ la braţ, printre rondurile de flori, cînd, la poarta de intrare, apăru Thérèse Vignon.

Potrivit ordinelor primite de la doamna de Coislin, venea să-i ţină tovărăşie doamnişoarei Moutier.

— Ia te uită, doamna Thibaut! se miră aceasta.

— Doamna Thibaut? repetă cavalerul privind în jur. Unde o vezi oare pe acea doamnă, copila mea?

— Acolo, replică Louise, indicînd-o printr-un gest pe ghicitoarea în cărţi. Se afla, împreună cu mine, la Picpus.

Zeno nu se mai gîndea la doamna Vignon şi prezenţa ei îl necăji foarte tare. Vederea unei asemenea ticăloase alături de Louise îi era mai mult decît neplăcută.

— Ei! da, pe toţi sfinţii! exclamă, părînd că abia atunci o zăreşte pe nou-venită.

Şi, dornic să dea un motiv plauzibil pentru prezenţa ei la Chèvreloup, continuă:

— Doamna Thibaut este însăşi persoana la care stimata dumitale mătuşă a apelat pentru a te răpi de la mănăstire. Deoarece nu voia să împărtăşească nici uneia dintre călugăriţele augustine secretul răpirii dumitale, a fost nevoită să ceară ajutorul cuiva străin, şi dînsa este cea care ţi-a turnat narcoticul. Nu intrase la Picpus decît cu acest scop... Dar îngăduie-mi să mă duc să-i spun cîteva vorbe. Mă întorc îndată.

Foarte contrariat, deşi nu lăsa să se vadă nimic, merse în întîmpinarea Thérèsei Vignon, care înainta în grădină şi, spre a evita unele gafe pe care le-ar fi putut face dacă ar vorbi cu Louise, o puse repede la curent cu convorbirea avută cu aceasta, trecînd, bineînţeles, peste întrebările lui referitoare la familie. Reveni apoi lîngă copilă, în vreme ce necromanta se îndrepta spre castel unde — deoarece rolul îi fusese luat de cavaler — nu mai avea decît s-o aştepte pe doamna de Coislin, ca să-şi primească plata pentru treaba făcută.

10

Părăsind mănăstirea unde tocmai aflaseră, din gura maicii superioare, dubla răpire a Blanchei şi Louisei, marchizul Henri de Lagardère-Nevers şi vicontele de Dizons se sfătuiră imediat cu privire la mijloacele pe care va trebui să le folosească spre a le smulge pe tinerele fete din mîinile în care căzuseră.

De comun acord, se hotărîră, mai întîi, să nu-şi împrăştie forţele, adică să rămînă împreună şi să se ajute

reciproc în cele ce urmau să întreprindă, în legătură atît cu una dintre prizoniere, cît şi cu cealaltă.

Apoi, deoarece cunoşteau cu exactitate locul în care era sechestrată domnişoara de Nevers, se deciseră să meargă, mai întîi, în ajutorul acesteia.

Neavînd indicaţii precise referitoare la ascunzătoarea în care se afla Louise, li se părea, într-adevăr, mai corect să nu întîrzie eliberarea Blanchei pînă ce vor descoperi unde era ascunsă Louise, lucru ce, cu siguranţă, le va cere un oarecare timp.

Cît despre felul în care îşi vor organiza acţiunile, înţeleseră că nu puteau stabili nimic definitiv înainte de a fi la faţa locului.

În ciuda orei tîrzii — trecuse de şase şi jumătate seara — Henri voia să meargă imediat la Parc-aux-Cerfs, pentru a lua, fără nici o amînare, măsuri în vederea evadării surorii sale. Dar vicontele îi făcu remarca judicioasă că era mai bine să-şi lase vizita pe a doua zi, deoarece, dacă s-ar duce acolo chiar în acea seară, vor ajunge după ce se va fi înnoptat şi, în consecinţă, goana lor n-ar servi la nimic. Ceea ce marchizul trebui să accepte.

Aşa încît abia în dimineaţa următoare porniră către Versailles. Parcurseră drumul călare şi ajunseră la primele case în momentul cînd clopotele băteau de ora unsprezece.

Odată sosiţi, constatară că nu le era prea clar ce direcţie să urmeze. Nici unul din ei nu ştia unde era situată locuinţa pe care o căutau. Auziseră totuşi adesea vorbindu-se despre ea, dar nu-şi aminteau ca, de faţă cu ei, să i se fi indicat amplasamentul.

Vicontele aruncă o privire în jurul său.

— Ascultă, spuse după o clipă. Iată, cred, unde vom putea obţine uşor informaţiile pe care le dorim, fără a trezi nici o suspiciune.

Vorbind astfel, domnul de Dizons arătă cu degetul un han cu înfăţişare modestă, situat la marginea drumeagului pe care mergeau şi care era o continuare a drumului dinspre Paris, alcătuind un fel de cartier al Versailles-ului.

— De acord, aprobă marchizul. Să întrebăm acolo.

Hanul la care se pregăteau să se oprească cei doi tineri avea firma *La Clopotul-Despicat* [1], denumirea fiind întărită printr-o pictură atîrnată deasupra uşii şi care reprezenta un clopot enorm, pe care un cavaler din Evul Mediu, purtînd armură, părea că tocmai l-a izbit cu sabia, despicîndu-l în două, pe lungime, ca şi cum ar fi fost vorba de o turtiţă de unt.

În partea de jos a acestei opere de artă se puteau citi următoarele trei cuvinte:

Jérôme PICHARD, hangiu

Tinerii se apropiară de casă. Imediat, patronul, care auzise, fără îndoială, paşii cailor, apăru în prag şi, la vederea mustăriilor arătoşi ce-i soseau, înaintă spre ei plin de zel.

Marchizul şi vicontele descălecară şi-l încunoştinţară pe om că aveau de gînd să se odihnească la el cîteva clipe.

— Intraţi, domnilor, le spuse gazda. Tocmai acum nu am pe nimeni şi nu veţi fi deranjaţi cu nimic. Să vă duc caii la grajd, sau să-i las afară?

— Du-i la grajd, răspunse marchizul, căci, avînd intenţia ca, de îndată ce ne vom fi odihnit, să facem o plimbare pe jos, prin oraş, ţi-i vom lăsa în grijă pentru o oră sau două.

— Bine, domnilor. Puteţi fi liniştiţi în privinţa lor. Ca fost brigadier de cavalerie în regimentul din Lorraine, mă pricep la îngrijirea cailor şi-i voi trata cum se cuvine.

Omul se îndepărtă cu animalele, iar cei doi prieteni intrară în han.

Sala în care pătrunseră era mare şi destul de luminoasă, cu excepţia colţurilor, în care domnea un oarecare întuneric.

Tinerii se duseră să ia loc la o masă dintr-unul din unghere şi aşteptară întoarcerea lui Jérôme Pichard. Acesta reveni curînd.

— Serveşte-ne o sticlă de vin, comandă marchizul.

— De care domnilor?

[1] *La Clopotul-Despicat*: denumirea în textul original în lb. franceză este *A la Cloche-Fendue*. (n.t.)

— Indiferent de care.

După o rapidă coborîre în pivnița sa, Jérôme Pichard reapăru cu una din acele sticle venerabile de Bourgogne, pîntecoasă și cu gîtul scurt, așa cum se fabricau în vremea respectivă, și al cărei aspect era o făgăduință de desfătare a cerului gurii.

După ce marchizul și vicontele goliseră fiecare cîte un pahar, fără a părea că știu prea bine ce beau — indiferență pe care hangiul o remarcă și care-l îndureră mult — cel dintîi i se adresă omului:

— Cunoști bine Versailles-ul?

— Foarte bine. Locuiesc aici de cînd am ieșit din armată, și se vor împlini curînd douăzeci de ani de atunci.

— În cazul acesta trebuie să știi unde se află Parc-aux-Cerfs?

— Parc-aux-Cerfs! exclamă hangiul, tresărind. Sigur că da, știu, dar, drept să vă spun, cu cît se vorbește mai puțin despre acele locuri, cu atît mai bine, căci nu fac prea mare cinste orașului.

Părerea exprimată de Jérôme Pichard cu privire la infamul refugiu le plăcu mult tinerilor.

— Ei bine, am vrea să ne spui cu precizie unde este situat.

— Domnilor, dacă nu se cade să se bîrfească pe seama acelei „căsuțe", știu din sursă sigură că s-ar putea să fie periculos să te apropii prea mult. După ce v-am dat acest avertisment, mă grăbesc să adaug că nu cred că am dreptul să vă refuz informația cerută. Cu toate acestea, iertați-mi sinceritatea, vă mărturisesc că sunt mirat că trebuie să dau aceste indicații unor persoane de vîrsta dumneavoastră. Ceea ce vă împinge să mergeți într-acolo nu este, probabil, decît curiozitatea de a vedea de aproape acea locuință care se bucură de o atît de tristă celebritate. Dar, credeți-mă, curiozitatea aceasta este dăunătoare și nu poate decît să dea naștere, în mintea dumneavoastră, unor gînduri vinovate. Așa că, dac-ar fi să vă dau un sfat...

— Te înșeli, jupîne Pichard, îl întrerupse domnul de Dizons, care încă nu vorbise. Curiozitatea nu are nimic de a face cu ceea ce ne atrage către „căsuța de distracții

regale", și dovada este că nu vrem să-i cunoaștem amplasamentul decît pentru a ne servi drept punct de reper.

Deși, din vorbele hangiului, tinerii căpătaseră convingerea că nu trebuie deloc să se ferească de el, vicontele se gîndea că poate totuși, spre a evita o indiscreție involuntară din partea lui, ar fi mai bine să ascundă adevărul.

— Vei înțelege îndată, continuă. Un prieten al nostru, care locuiește în Versailles și pe care l-am întîlnit curînd la Paris, ne-a invitat să venim astăzi să luăm prînzul cu el. Dar nu ne mai aducem aminte care îi este adresa. Tot ce ne amintim este că ne-a spus că locuiește nu departe de Parc-aux-Cerfs, pe o stradă alăturată. Așa încît, dacă am ști unde se află acest loc, ne-ar fi ușor să găsim, în preajmă, casa prietenului nostru.

— A! perfect, am înțeles... și dacă vreți să vă mărturisesc, îmi place mai mult așa, replică Jérôme Pichard. Mi-ar fi părut rău dac-ar fi fost pentru ce credeam. Este regretabil măcar și faptul că niște bărbați atît de tineri ca dumneavoastră au cunoștință despre un asemenea loc.

— Și acum, jupîne Pichard, îl întrerupse vicontele, dacă vrei să ne informezi, te ascultăm.

— Acordați-mi o secundă de atenție, domnilor, și veți ști tot atît de mult cît și mine. Ieșind de aici, urmați drumul pînă ce dați de o intersecție. Odată ajunși acolo, apucați prima stradă la dreapta, care vă va duce la strada Bazinelor, pe care veți merge pînă la capăt. Acolo mai faceți o dată la dreapta, traversați piața Rezervoarelor și veți vedea în fața dumneavoastră strada Saint-Médéric, iar la numărul patru se află așezămîntul despre care vorbim. Ca să ajungeți acolo vă trebuie cel mult o jumătate de oră.

— Mulțumim frumos, vom nimeri fără greutate.

Marchizul și vicontele își mai turnară cîte un pahar, plătiră sticla și se pregătiră de plecare.

Își părăseau deja scaunele, cînd, deodată, vreo zece indivizi năvăliră în sală. În fruntea lor era un bărbat de treizeci-treizeci și cinci de ani, cu obrajii complet rași și cu înfățișarea unuia dintre acei măscărici de prin tîrguri, obișnuiți să se schimonosească pe scene

Erau cu toţii beţi criţă şi făceau o hărmălaie asurzitoare, din care puteai deduce, fără teamă că te-nşeli, că mai staţionaseră, fără îndoială îndelung, şi în alte cîrciumi din vecinătate, înainte de a ajunge la *Clopotul-Despicat*.

Deoarece rămăseseră în faţa uşii, gesticulînd şi trăncănind, provocîndu-se — unii pe alţii — cine va bea mai mult pînă a nu se rostogoli sub masă, marchizul şi vicontele, prea puţin dornici să fie nevoiţi să se strecoare printre astfel de bădărani, se hotărîră să aştepte ca toţi să fie aşezaţi la mese, spre a putea ieşi nestingheriţi.

— Hei, omule, îi strigă hangiului acela care părea să conducă banda, serveşte-ne şi dă-i zor... Mai întîi, zece ulcele din cel mai bun *guleraş* [1] al tău, şi pe urmă mai vedem noi.

Denumirea de „guleraş", folosită pentru a se referi la vinurile din regiunile Argenteuil şi Suresnes, era pe vremea aceea foarte populară, căci culoarea lor semăna destul de bine cu cea a guleraşului abaţilor mondeni.

— Bine-ai vorbit, Rigobert, îl încurajă unul dintre tovarăşii lui. Deşi asta nu înseamnă decît cîte o ulcică pentru fiecare, ne putem mulţumi să începem cu asta.

— Dacă vă spun că mai vedem noi, pe urmă, replică individul cu faţa rasă şi care, aşa cum ni-l arată numele, nu era altul decît complicele doamnei Vignon în răpirea de la mănăstirea din Picpus.

Jérôme Pichard nu păru prea grăbit să aducă ulcelele comandate. Clientela lui curentă era alcătuită din căruţaşi, călători modeşti, negustori ambulanţi, în general oameni liniştiţi, şi nu era deloc obişnuit să primească asemenea pleavă. Ca urmare, se întreba dacă, în loc să-i servească pe derbedeii aceia, n-ar face mai bine să-i dea afară.

Văzînd prea puţina grabă cu care-i executa ordinul, Rigobert îi strigă din nou:

— Ei bine! omule, eşti surd? Cum se face că încă nu ai coborît în pivniţă? Te pomeneşti că ţi-o fi teamă că

[1] *Guleraş*: în lb. franceză = petit-collet. (n.t.)

n-o să fii plătit. Dacă-i aşa, uite că te liniştesc... poftim, priveşte!

Şi vorbind astfel, ticălosul scotoci în jiletca lui — o haină cu buzunare imense, care-i ajungea pînă la jumătatea pulpelor — şi scoase un pumn de ludovici pe care-i săltă în căuşul palmei.

— Ia ascultă ce frumos cîntă, mititeii de ei, continuă. Nu sînt din aramă, îţi garantez, căci ies din casa de bani a domnului Lebel, care mi i-a numărat el însuşi, azi-dimineaţă... Crezi că-i de ajuns ca să-ţi plătim otrava ta scîrboasă?

La auzul numelui de Lebel, cei doi tineri tresăriră. Ştiau că este primul valet de cameră al lui Ludovic al XV-lea, cel însărcinat cu supravegherea dezmăţurilor regale, şi imediat le trecu prin minte că s-ar putea prea bine ca despre el să vorbească individul. Dar ce legătură să fi existat între jupînul Lebel şi acesta? Problema îi intriga mult. Îşi făgăduiră să nu plece înainte de a o lămuri.

Deşi vedea aurul şi-i auzea clinchetul, hangiul continua să stea nemişcat lîngă cei doi gentilomi, iar sprîncenele lui încruntate, precum şi felul puţin încurajator în care-i privea pe intruşi arătau că nu avea defel simţăminte binevoitoare faţă de ei.

Constatînd atitudinea sa ameninţătoare, marchizul şi vicontele, ghicindu-i intenţiile şi temîndu-se să nu-l vadă că-i dă afară pe derbedei mai înainte ca ei să afle ceea ce doreau să ştie, îi dădură de înţeles că era în interesul lui să-i servească.

— Este singurul mod în care poţi scăpa de ei, trase concluzia marchizul.

— Prietenul meu are dreptate, îl sprijini vicontele. Cînd vorbi complet beţi, îi vei îndepărta mai uşor, în vreme ce, dacă ai încerca s-o faci acum, cînd nu sînt decît ameţiţi, ai fi obligat să te baţi cu ei... şi, zău aşa, sînt zece...

— O! nu mă tem nici cît negru sub unghie de zece cadeţi de soiul ăsta, replică Jérôme Pichard.

— Nici nu ne îndoim, replică domnul de Dizons, zîmbind. Este totuşi de presupus că te-ai alege cu unele pagube, mai mari sau mai mici, pentru care n-ai primi nici o despăgubire.

— Asta-i adevărat, îi dădu dreptate hangiul. În timpul luptei, şnapanii ar fi în stare să-mi distrugă o parte din mobilier, fără ca eu să pot obţine de la ei nici o compensaţie bănească.

Apoi, după o uşoară ezitare, continuă:

— De acord, cred că sfatul dumneavoastră e bun şi-l voi urma, aducîndu-le ceea ce vor.

În timpul acestei scurte convorbiri între cei doi gentilomi şi fostul brigadier al regimentului din Lorraine, Rigobert, închipuindu-şi că acesta din urmă fusese orbit de aurul lui şi va face pe dracu-n patru spre a-i servi, se aşezase cu banda lui la o masă, nu prea departe de cea la care stăteau Henri şi Romuald, şi nu se mai ocupa de hangiu.

De cum luaseră loc, unul dintre beţivi, acelaşi care aprobase comanda celor zece ulcele, se adresă fostului comediant, întrebîndu-l:

— Ia spune, Rigobert, trebuie să fi dat o lovitură cu adevărat grozavă, dacă domnul Lebel ţi-a umplut atît de bine buzunarul!?

— A! da, chiar că una grozavă, răspunse nemernicul. Şi nu doar c-o spun, pe cinstea mea. Dar, pe toţi dracii! să ştiţi că nu mi-a fost nici prea uşor!

— Povesteşte-ne, vrei? Trebuie să fie nostim.

— Sînt de acord, copii. Numai că vă previn: *motus!* Dacă trăncăniţi despre asta în Versailles, v-aţi ras... şi eu împreună cu voi. Înţelegeţi, este vorba de o treabă în legătură cu Parc-aux-Cerfs.

— Sîntem muţi ca peştii, te poţi bizui pe noi, afirmară ceilalţi beţivi.

— Bine, atunci deschideţi-vă urechile, încep: cunoaşteţi cu toţii, bănuiesc, mănăstirea călugăriţelor augustine de la Picpus.

— Da, da, răspunseră mai multe glasuri.

— Ei bine, acum două zile, în acel loc de rugăciune încă se mai afla o frumoasă fată de neam mare.

Sosirea lui Pichard, încărcat cu zece ulcele, îl întrerupse. Lichelele aproape că i le smulseră din mîini şi, dintr-o înghiţitură, le şi goliră pe jumătate. După ce le repuseră pe masă, Rigobert îşi reluă povestirea:

— Vă spuneam, aşadar, copii, că alaltăieri, la mănăstirea Picpus, încă se mai aflau două fete tinere...

— Mai înainte ai spus că una, remarcă rîzînd unul dintre beţivani. Ai de gînd să măreşti cifra la fiecare sorbitură?

— Nu, două!... Am spus două!... Presupun că eu ştiu mai bine, nu?

— Hai, să zicem că două. Dar, în mod sigur, spuseseşi una... precizînd chiar că era de neam mare.

— A! ia staţi, zise ex-comediantul, căruia aceste ultime cuvinte părură să-i limpezească ideile. Pe cinstea mea, aveţi dreptate, n-am vorbit decît despre una, şi iată de ce: pentru că, deşi urma să fie răpite două, pentru mine nu era decît una: aia de neam mare. Cealaltă era pentru Thérèse.

— Cine mai e şi Thérèse asta?

— Ei bine! Thérèse, ce naiba! Thérèse Vignon, ghicitoarea în cărţi de pe Pont-au-Double.

— N-o cunoaştem. Dar n-are importanţă, zi-i înainte.

— Numai că eu „lucram" pentru doamna de Pompadour, pe cînd ea — pentru doamna de Coislin, o marchiză cam de soiul Jeannei Poisson.

Auzind numele rivalei favoritei, cei doi tineri îşi aruncară priviri pline de înţeles. Ştiau acum pe ce mîini încăpuse Louise. Îşi întipăriră în minte acel nume, precum şi pe cel al necromantei.

— Ce ne tot înşiri, Rigobert, cu Thérèse a ta, de pe podul nu-ştiu-care şi cu peştii marchizei? rînji cel care-l

întrerupse primul. Povestea ta este o treabă de apă dulce, zău așa, și prefer vinul!... Oare nu mai știi ce vorbești?

— La dracu'! voi sînteți cei care nu înțelegeți nimic. Mi se pare că ceea ce vă spun e destul de limpede... Hai, lăsați-mă să vă istorisesc fără să mă întrerupeți. Altminteri, îmi păstrez povestea pentru mine.

Amenințarea își făcu efectul și, după ce toți făgăduiseră că de acum înainte nu vor mai scoate o vorbă, fostul actor își reluă relatarea.

E de la sine înțeles că nu o vom reda, deoarece nu ar fi decît repetarea faptelor deja cunoscute. Ne vom mărgini la a spune că, deși era beat, descrise cu toate amănuntele diversele peripeții ale dublei răpiri a Blanchei și Louisei, avînd grijă să-și atribuie rolul cel mai greu și să-l minimalizeze pe cel al ghicitoarei în cărți, spre a scoate în evidență ceea ce el numea iscusința lui.

Apoi, cînd termină adaugă:

— Ei, ce ziceți? Nu mințeam deloc cînd vă spuneam, adineauri, că mi-a fost greu. Dar nu pot să mă plîng: jupînul Lebel s-a arătat generos și, pentru același preț, sînt gata s-o iau de la capăt.

Își întări spusele, făcînd să-i zornăie buzunarul cel burdușit.

— Te înțeleg, replică unul din tovarășii lui, sînt convins că merită osteneala. Și cum le cheamă pe domnișoarele alea? Pentru că încă nu ne-ai spus.

— Ia te uită, așa-i, am uitat.

Într-adevăr, pentru a se referi la cele două fete, Rigobert folosise diverși termeni, dar nu le rostise numele.

— Atunci aflați, îi lămuri, că a mea are un nume răsunător: o cheamă Blanche de Lag...

Nu reuși să-și încheie vorba.

Un proiectil, pornit din locul în care se aflau tinerii, îl nimerise din plin în față, zdrobindu-i falca și făcîndu-l să scoată un groaznic răcnet de durere, în vreme ce din gură îi țîșnea un val de sînge, iar o ploaie de cioburi de sticlă și vin îi împroșca pe auditorii lui uluiți.

Explicația era că fratele Blanchei, dîndu-și seama că nemernicul era pe punctul de a le da tovarășilor săi, spre luare în derîdere, numele respectat al nevinovatei copile, nu găsise alt mijloc de a-l împiedica decît să arunce, cu toată puterea, cu masiva sticlă de vin de Bourgogne, încă plină pe jumătate cu savurosul lichid.

Și fusese un noroc că aceasta îl izbise chiar peste buze, zdrobindu-i-le mai înainte ca ele să fi putut rosti ultimele silabe ale numelui fetei.

Printre beţivani urmă o clipă de uluială. Nu pricepeau bine ce se întîmplase, căci încă nu-i văzuseră pe cei doi gentilomi care stătuseră mereu ascunși în umbră.

Cînd, în cele din urmă, zărindu-i pe marchiz și pe viconte, înțeleseră ce se petrecuse, fură cuprinși de mînie; și înarmîndu-se, fiecare, ba cu un pahar, ba cu cîte un scaun, se năpustiră asupra celor doi prieteni, în vreme ce Rigobert, ameţit de lovitură, se prăbușea de pe scaunul său, lăsînd să-i scape gemete surde.

Banda amenințătoare ajunse lîngă Henri și Romuald, care își scoaseră imediat spadele din teacă, mai curînd spre a-i speria pe șnapani decît cu intenţia de a le folosi împotriva lor.

Dacă Jérôme Pichard s-ar fi aflat acolo, nu e nici o îndoială că s-ar fi interpus între tabere și ar fi împiedicat, într-un fel oarecare, ca lucrurile să nu meargă mai departe. Dar deși Rigobert nu-i inspira cine știe cîtă milă, căci îi auzise istorisirea și știa, prin urmare, cu cine are de-a face, crezuse că e de datoria lui să meargă, din simplă omenie, să aducă de afară apă proaspătă cu care să-i poată spăla fața însîngerată.

În momentul în care sala hanului era pe punctul de a fi transformată în cîmp de bătălie, era ocupat, așadar, să scoată găleata din fîntîna din curte.

Vederea vîrfurilor ascuţite de oţel, ce luceau la cîteva degete de piepturile lor, îi opri în loc pe beţivi, în rîndul cărora se născu o oarecare neîncredere.

— Ticăloşilor, le strigă marchizul, dacă mai faceţi un pas, unul singur, sau dacă aruncaţi spre noi obiectele cu care v-aţi înarmat, aflaţi că trupurile voastre vor sluji drept teci acestor săbii!

Tonul decis cu care rostise cuvintele le dădu din nou de gîndit atacanţilor.

— Pentru ce aţi sfărîmat falca prietenului nostru Rigobert? cuteză să întrebe cel mai îndrăzneţ dintre ei.

— Pentru că prietenul vostru este un ticălos care, nemulţumindu-se că a săvîrşit o cumplită infamie, se mai şi mîndreşte cu ea, plin de neruşinare, şi încearcă, lăudîndu-se în faţa unor imbecili ca voi, să distrugă reputaţia unei tinere fete a cărei onoare este mai presus de orice.

— Imbecili! ne-a numit imbecili! strigară cîţiva dintre derbedei, părînd cu adevărat şocaţi de epitetul cu care îi cadorisise tînărul.

— Şnapani, dacă preferaţi, şi pentru a nu spune mai mult — întări glasul grav al vicontelui de Dizons — căci, aprobînd crima tovarăşului vostru, îi deveniţi complici.

— Ei bine, şi ce dacă? chiar de i-am fi cu adevărat complici, ce-ar fi rău în asta? replicară mai mulţi alţii.

— Dimpotrivă, adăugă cel care vorbise primul, ar fi cu atît mai bine pentru noi, fiindcă, în loc să avem buzunarele goale, le-am avea, ca el, pline de frumoşi ludovici de aur!

— Canalii! strigă marchizul, copleşit de un asemenea cinism, aţi merita să vă fac să vă înghiţiţi cuvintele acestea neruşinate!

Şi, fără a se gîndi mai bine, lăsîndu-se în voia firii sale impetuoase, întinse brusc braţul, încercînd să-l atingă pe unul dintre cei care se aflau mai aproape de el. Beţivii, crezînd că erau atacaţi, deveniră şi mai furioşi şi, rămînînd încă la distanţă, aruncară asupra tinerilor o ploaie de diverse obiecte cu care se înarmaseră.

Pahare şi scaune zburară peste capul marchizului şi al vicontelui, care avură mult de furcă pentru a se feri de ele; unele îi izbiră totuşi destul de brutal.

Asta era prea mult. Situația nu se putea prelungi, altminteri ar fi fost cu siguranță uciși. Se repeziră, așadar, către agresorii lor, hotărîți să nu-i menajeze.

Se porni o încăierare generală.

Cu toată vitejia celor doi tineri, după cîteva clipe, victoria părea a se decide în favorea celor mai numeroși. Henri tocmai primise un scaun pe brațul drept care, din cauza durerii, își pierdu o parte din putere. Iar Romuald fusese lovit în frunte de un ciob de pahar și, deși rezultatul nu era decît o rană lipsită de gravitate, sîngele ce curgea din ea îl orbea, împiedicîndu-l să-și țintească bine loviturile.

Din fericire, în clipa aceea intră în sală Jérôme Pichard, ținînd în mînă găleata plină. Dintr-o ochire, își dădu seama de situația primejdioasă în care se aflau tinerii. Imediat, lăsînd jos găleata și nemaigîndîndu-se să aline suferințele ex-comediantului, alergă, fără a pierde o secundă, în ajutorul gentilomilor.

Nu se lăudase deloc afirmînd că nu zece „cadeți de soiul acesta" l-ar putea face să se teamă. La început, pătrunse în rîndurile agresorilor folosindu-și pumnii ca pe două ciocane de forjă care-ar izbi o nicovală, ceea ce avu efectul rapid de a-i deschide o cale pînă la cei doi prieteni. Apoi, postîndu-se în fața acestora și apărîndu-i astfel cu trupul său, continuă să distribuie în dreapta și-n stînga niște ghionți aplicați cu atîta putere, încît în jurul său se formă, în curînd, un gol total.

Îi fusese de ajuns un sfert de minut pentru a doborî patru dintre beți — care zăceau nemișcați pe pardoseală — și pentru a-i sili pe ceilalți să se retragă la o distanță respectabilă.

— Ștergeți-o, ticăloșilor, le strigă acestora, altminteri vă apuc, pe fiecare, de ceafă și vă dau pe ușă afară ca pe niște cîini murdari. Hai, repede! arătați-mi călcîiele.

Deoarece beții, pe jumătate năuciți de avalanșa de lovituri ce se abătuse asupra lor, rămîneau imobili, părînd că n-au priceput invitația hangiului, acesta înaintă

spre ei. Dar ticăloşii nu aşteptară ca patronul *Clopotului-Despicat* să ajungă aproape. La gîndul c-ar fi putut face precum spusese — lucru de care îl credeau în stare, ţinînd seama de extraordinara demonstraţie de forţă pe care le-o oferise — îşi recăpătară subit posibilităţile de mişcare şi, îmbrîncindu-se, se repeziră spre uşă şi se năpustiră afară ca şi cum le-ar fi luat foc nădragii.

Rigobert, ţinîndu-se cu amîndouă mîinile de falcă, îi urmă cu aceeaşi rapiditate. Parţial dezmeticit datorită incidentului care-i întrerupsese povestirea, se gîndise că, dacă unul dintre gentilomi îi închisese gura cu un asemenea argument, trebuie să fi avut motive serioase.

„Fără îndoială sînt nişte rude ale domnişoarei, pe care întîmplarea le-a adus aici", îşi spusese, apropiindu-se destul de mult de adevăr.

Aşa încît, văzînd rezultatul luptei şi debandada prietenilor săi, socoti că este prudent să dispară cît mai repede, pentru a nu rămîne singur cu tinerii de la care, în mod vădit, nu putea să se aştepte la nimic bun. În sală nu mai rămăseseră decît beţivii care-şi pierduseră cunoştinţa. Fără multe fasoane, jupînul Jérôme Pichard îi luă, doi cîte doi, cîte unul în fiecare mînă, şi-i cără în drum, unde lăsă aerului proaspăt grija de a-i readuce în simţiri.

Cînd îşi termină treaba, se întoarse la cei doi prieteni şi le spuse:

— Domnilor, nu intenţionez deloc să vă reproşez sfatul pe care mi l-aţi dat, de a le servi de băut lichelelor ăstora, dar veţi fi de acord că totuşi am greşit că n-am rămas la prima mea idee, adică să mă fi descotorosit de ei imediat.

— Fiindcă cele ce s-au întîmplat sînt din vina noastră, te vom despăgubi pentru stricăciunile pe care ţi le-au produs şnapanii, răspunse marchizul, crezînd că bravul hangiu făcea aluzie la spargerea paharelor şi a mobilelor precum şi la vinul ce nu-i fusese plătit.

— Stricăciunile nu-nseamnă nimic, replică Jérôme. Îmi pare rău, desigur, de paharele mele sparte, de scaunele rămase fără picioare şi de pierderea mărfii, dar nu la asta mă refeream.

— A! Atunci, poate, la agresiunea acelor derbedei împotriva noastră.

— Da, şi la urmările pe care le-ar fi putut avea. Căci, cinstit vorbind, puţin a lipsit să nu vă omoare. Fără să mă laud, dar pot spune că m-am întors tocmai la ţanc.

— Desigur, îl aprobă vicontele, intervenţia dumitale pur şi simplu ne-a salvat viaţa, şi pentru asta îţi mulţumim din inimă.

— Bine, bine, nu-mi datoraţi nici o recunoştinţă pentru atît de puţin lucru. Eraţi oaspeţii mei, aşa că era de datoria mea să vă vin în ajutor... Cît despre mine, domnule, adăugă Jérôme Pichard adresîndu-i-se lui Henri, nu pot decît să vă felicit pentru felul în care l-aţi împiedicat pe ticălosul acela să le dezvăluie tovarăşilor săi numele sărmanei fete care aparţine, desigur, unei familii dintre cele mai respectabile.

Neputînd bănui legătura de rudenie dintre marchiz şi noua pensionară de la Parc-aux-Cerfs, punea pe seama tinereţii — vîrstă la care inima se revoltă atît de repede împotriva faptelor mîrşave — sentimentul de dezaprobare manifestat de gentilom faţă de crima săvîrşită de fostul comediant.

Domnul de Dizons, temîndu-se că, aşa mînios cum era, Henri ar fi fost în stare să-i mărturisească hangiului rudenia sa cu victima lui Rigobert, întrerupse brusc conversaţia, spunînd:

— Dragul meu Henri, dacă vrei să-mi asculţi sfatul, hai să pornim acum în căutarea prietenului nostru care, cu siguranţă, îşi pierde răbdarea aşteptîndu-ne, căci a trecut aproape o oră de cînd ne aflăm aici.

— Ai dreptate, răspunse tînărul de Nevers, reamintindu-şi brusc scopul prezenţei lor la Versailles. Să plecăm, deci, altminteri ne ratăm treaba... pierdem masa, vreau să spun.

Vicontele îşi spală rana de pe frunte, din fericire nu gravă, aşa cum am mai spus. Marchizul îşi fricţionă cîteva secunde braţul dureros apoi, după ce — aproape împotriva voinţei hangiului — îl despăgubiseră pe acesta din urmă pentru daunele rezultate din lupta lor cu beţivii, se îndreptară cu paşi repezi către Parc-aux-Cerfs.

Cînd tinerii, după ce urmaseră itinerariul indicat de hangiu, intrară cu hotărîre pe strada Saint-Médéric, nu zăriră nimic altceva decît o trăsură ce staţiona în faţa numărului patru.

Aşa cum putură constata, fiecare pavilion era dotat cu o gheretă în care stăteau cîte o duzină de soldaţi.

Îşi dădură imediat seama că o astfel de desfăşurare de forţe ar face imposibil accesul în acea parte a aşezămîntului.

— Ar fi o nebunie să încercăm ceva, şopti vicontele de Dizons la urechea tovarăşului său. Maica superioară de la Picpus avea dreptate spunînd că am fi arestaţi la cea mai mică tentativă de a pătrunde în această veritabilă fortăreaţă.

— Îţi împărtăşesc părerea, Romuald, replică marchizul, dezamăgit. Dar, în cazul acesta, mă întreb ce vicleşug să folosim pentru a lua legătura cu Blanche şi spre a-i pregăti evadarea.

— Să vedem.

Trecînd prin faţa vehiculului staţionat observară că panourile acestuia nu purtau nici cifre, nici vreun blazon. Livreaua vizitiului, care moţăia liniştit pe capră, avea o singură culoare şi nici un fel de însemne.

— E trăsura regelui! spuse cu glas scăzut domnul de Dizons.

— Eşti sigur?

— Mi s-a spus că într-o caleaşcă de felul acesta vine în locul ăsta blestemat.

— Atunci înseamnă că se află aici.

— E posibil.

— Lîngă Blanche, poate! gemu surd tînărul. O! infamie! Şi cînd te gîndeşti că nu pot să mă arunc asupra lui!

— Păstrează-ţi sîngele rece, Henri. Enervarea ta ne-ar putea trăda. Priveşte, sîntem deja observaţi.

Vicontele nu se înşela cîtuşi de puţin.

Prezenţa celor doi gentilomi pe strada Saint-Médéric provocase o oarecare agitaţie printre soldaţii din posturile de pază şi unii începeau să le arunce priviri bănuitoare.

— Vino, Henri, vino, spuse vicontele îndemnîndu-şi prietenul să se îndepărteze împreună cu el. Aici orice gură-cască este suspect şi trebuie să ne grăbim să părăsim locul.

— Şi unde vrei să mă conduci?

— Pe partea cealaltă. S-ar putea ca acolo să avem mai multe şanse de reuşită.

Tinerii părăsiră strada Saint-Médéric, dădură ocol clădirilor şi ajunseră la zidul din spatele aşezămîntului, care aproape că se atingea cu cel al parcului Versailles-ului şi forma cu acesta un gang îngust — un fel de drum de rond pentru paznicii de închisoare — cu o lăţime de aproximativ trei picioare, şi în care creşteau, în voie, buruieni şi plante parazite.

Locul era cu totul pustiu şi cei doi prieteni nu aveau de ce se teme c-ar fi spionaţi. Porniră în lungul gangului.

— Drace! exclamă Henri, măsurînd cu privirea zidul ce împrejmuia haremul. Pătrunderea noastră acolo mi se pare a fi la fel de problematică prin spate cît şi prin faţă, căci cred că doar dacă am fi păsări am putea ajunge pe creasta gardului.

— Nu-i chiar atît de greu, dragul meu Henri, replică vicontele, ai cărui ochi se aţintiseră asupra unui punct al zidului, nu prea departe de ei. Vezi acolo, la douăzeci de paşi de noi, tufa aceea de iederă, care acoperă zidul pînă la două treimi din înălţimea lui?

— Da. Ei bine?

— Ei bine, aceasta va fi scara noastră.

— Cum, tijele acelea fragile? Cu siguranţă nu vor fi îndeajuns de solide pentru a ne suporta greutatea.

— Ele, nu; aşa că nici nu intenţionez să le utilizez drept sprijin.

— Atunci, nu pricep deloc...

— Cu toate acestea, e simplu. Trebuie să ştii, dragă Henri, că iedera este duşmanul pietrei: o foloseşte pentru a se căţăra dar, în acelaşi timp, o şi distruge, căci pe măsură ce urcă, îşi înfige în ea mii de burghie minuscule şi, oricît de mici ar fi găurelele din piatră, aceste burghie dezagregă în aşa măsură moleculele, încît, sub acţiunea lor continuă, pietrele sfîrşesc prin a nu mai alcătui decît o substanţă sfărîmicioasă, ce poate fi foarte lesne perforată cu orice obiect cît de cît dur. Şi deoarece iedera aceasta trebuie să se fi comportat într-un mod asemănător, voi scobi cîteva din ele cu sabia, construind astfel o scară foarte convenabilă.

În vreme ce prietenul îi vorbea, Henri se apropiase de tufa de iederă. Îndepărtă frunzele, spre a-i îngădui vicontelui să se încredinţeze de starea pietrelor pe care le ascundeau, ceea ce acesta se şi grăbi să facă, vîrîndu-şi mîna în locul dezgolit, mişcarea fiindu-i urmată imediat de o exclamaţie de bucurie.

— Ce-ţi spuneam? întrebă radios, arătîndu-şi degetele pe vîrfurile cărora se putea vedea un strat subţire de nisip umed. Doar dacă ating pietrele, se şi fărîmiţează. Sînt de o friabilitate extraordinară.

— Ai dreptate, pe cinstea mea, recunoscu tînărul Lagardère, plin de admirație față de știința prietenului său.

Vicontele trecuse deja la treabă, scormonind de zor zidul cu vîrful sabiei. Marchizul îl imită.

În zece minute făcuseră patru trepte înșirate în zigzag și destul de adînci pentru a putea pune în ele jumătate de talpă.

— Acum, îl sfătui domnul de Dizons pe marchiz, urcă-te pe umerii mei, Henri. Sapă deasupra celor pe care le-am făcut alte patru cavități asemănătoare și, cu asta, scara noastră va fi gata.

Fratele Blanchei se conformă ordinelor prietenului său și, curînd după aceea, patru noi trepte erau săpate în piatră.

De pe cea mai de sus, putea să ajungă ușor la creasta zidului și să se salte pe aceasta printr-un efort al brațelor.

— Dacă tot ești la jumătatea drumului, profită de asta, Henri, și urcă-te imediat pe zid.

— Chiar asta voi face, dragul meu Romuald... cu regretul de a nu-ți putea oferi același serviciu, căci ție îți va fi mai greu decît mie.

— Atîta pagubă! Nu contează. De altminteri, îmi vei întinde mîna ca să mă ajuți să urc ultimele trepte. În felul acesta vom fi chit.

Distanța care îl despărțea încă pe marchiz de creasta zidului fiind destul de mică, nu dură mult pînă ce se pomeni stînd călare pe aceasta, pe o pernă moale de plante agățătoare, de licheni și *parachemiță* [1], care alcătuiau un covor gros.

La picioarele sale se întindea o grădină mare și frumoasă, mărginită, în fața lui, de casele din Parc-aux-Cerfs.

Pentru moment, nu vedea pe nimeni în ea.

[1] *Parachemiță* (bot.): *Parietaria officinalis*, plantă erbacee care crește pe lîngă ziduri. (n.t.)

În vreme ce o cerceta cu privirea în toate direcțiile, cu speranța de a descoperi vreun indiciu al prezenței Blanchei, vicontele se cățără la rîndul său.

— Dă-mi mîna, Henri, îl rugă de cum ajunse la ultima scobitură.

— Iat-o! zise tînărul care, cu un efort viguros, îl trase pe domnul de Dizons lîngă el.

— Nu zăresc nici urmă de om, remarcă acesta, după ce, și el, scotocise cu ochii grădina. S-ar crede că nimeni nu locuiește aici.

— Tocmai așa-mi spuneam și eu... Cu atît mai bine, Romuald, ne va fi ușor să facem o recunoaștere. Hai, înainte!

Vorbind astfel, marchizul se pregăti să sară în grădină.

— O clipă, Henri, spuse logodnicul Louisei Moutier, reținîndu-l tocmai cînd își lua avînt. Mă gîndesc la ceva: ce-ar fi dacă în loc să coborîm, am rămîne liniștiți unde ne aflăm? Nu crezi că este mai bine?

— Să rămînem pe zid? Ce idee stranie!

— Odată coborîți în grădină, vom fi exact ca într-o închisoare. Pentru a ieși, nu vom avea posibilitatea de a săpa, pe fața asta a zidului, ale cărui pietre nu au suferit acțiunea iederei, trepte ca cele pe care le-am făcut pe cealaltă parte și, drept urmare, într-un moment oarecare vom cădea, în mod fatal, în mîna soldaților de pază — perspectivă nu prea atrăgătoare, trebuie să recunoști, dacă ținem seama de rangul proprietarului locului și de firea lui răzbunătoare.

— Drace! exclamă tînărul domn de Nevers, nu mă gîndisem la asta. Din fericire, tu le cîntărești pe toate și raționamentul tău este foarte corect: orice retragere ne-ar fi tăiată. Dar, în acest caz, cum vom reuși să luăm legătura cu Blanche?

— Așteptînd-o. De cum o vom vedea apărînd în grădină — căci e de presupus că într-o zi frumoasă ca asta nu va rămîne închisă în casă și va dori să se bucure

de aerul plăcut — de îndată ce-o vom zări apărînd, spun, vom face astfel încît să ne vadă şi ea şi o vom chema să-i vorbim. Vom putea să discutăm pe îndelete şi vom lua, împreună cu ea, măsurile necesare evadării.

— Ideea este bună. Îngăduie-mi totuşi o întrebare. Dacă vom fi văzuţi din case, ceea ce se prea poate, şi dacă sîntem obligaţi s-o luăm la fugă înaintea sosirii surorii mele, ce se va alege de planurile noastre?

— De ce n-am încerca — răspunse vicontele, arătînd patul de verdeaţă pe care stăteau — să ne strecurăm sub aceste plante agăţătoare, a căror ţesătură îmi pare îndeajuns de deasă pentru a ne ascunde cu totul?

— O! excelent, prietene, excelent! se entuziasmă tînărul Lagardère. Adevărat, frunzişul ne va masca în întregime.

Tinerii ridicară îndată plasa de plante, se lungiră sub ea şi se acoperiră cît putură de bine cu frunzele.

Şi bine făcuseră că nu pierduseră timpul: nu trecuseră nici zece secunde de cînd stăteau ascunşi, cînd, dintr-una din case, ieşiră un bărbat şi o femeie, care se îndreptară în direcţia lor.

Bărbatul, de vîrstă mijlocie, purta un costum polonez. Femeia, o copilă de cel mult şaisprezece ani, era îmbrăcată cu un capot lung, umflat de o proeminenţă abdominală semnificativă.

Se apropiară repede de zid, mergînd unul alături de celălalt, fără să-şi vorbească.

— Cine poate fi acest personaj? şopti Henri.

— Nu ştiu, replică vicontele cît de încet putu. Dar prezenţa unui senior polonez în aceste locuri este cel puţin ciudată, căci mi se spusese că, în afară de Majestatea Sa şi de primul valet de cameră, nici un bărbat nu este admis aici.

Cel care înainta astfel şi îl intriga atît de mult pe domnul de Dizons era, în realitate, Ludovic al XV-lea. Dar, deoarece ochii tinerilor încă nu reuşiseră să-i distingă trăsăturile chipului, nici unul din ei nu-l putuseră recunoaşte, în costumul său străin, pe monarhul care se

travestise în chip de prinţ — polonezul Boleslas Kzinski — ca de fiecare dată cînd venea la Parc-aux-Cerfs.

Ludovic al XV-lea şi cea care-l însoţea se opriră deodată la doi paşi de zid.

— Haide, Camille, spuse cel dintîi, să discutăm în mod raţional. Te-am adus aici anume pentru a avea toată libertatea să ne lămurim fără ca nimeni să ne audă. Ce înseamnă scena aceea ridicolă pe care mi-ai făcut-o acolo? Să te arunci la picioarele mele, să mă implori să nu te abandonez, sau să mă ameninţi că te omori dacă nu te mai iubesc! Într-adevăr, nu înţeleg nimic din toate acestea... absolut nimic.

— Nu vă prefaceţi, prinţe, replică fata cu ton ferm şi privindu-şi interlocutorul drept în ochi. Dimpotrivă, înţelegeţi foarte bine motivul rugăminţilor mele fierbinţi.

„Un prinţ!" îşi spuse în sinea lui vicontele. „Ce mister mai este şi acesta? Oare Lebel îşi înşeală stăpînul?"

— Încă o dată, draga mea... încercă să protesteze seniorul polonez care, fără voie, coborî privirea în faţa ochilor scormonitori ai însoţitoarei sale.

— Prinţe — continuă aceasta, pe acelaşi ton — vă repet că este inutil să vă prefaceţi. Vreţi să-mi aduceţi o rivală?

— Eu? Dar cum îţi închipui, Camille? Şi cine sau ce a putut să-ţi vîre în cap o asemenea idee?

— Cine? Nimeni: evident că nimeni nu a venit să-mi facă o astfel de confidenţă... Ce? — asta e altceva.

— Ha! ha! rîse monarhul încercînd să ia lucrurile în glumă, hai să vedem despre ce e vorba. Sînt curios.

— Ascultaţi. Acum două nopţi, pe la orele trei spre ziuă, deoarece căldura înnăbuşitoare mi-a alungat somnul de pe pleoape, am auzit trecînd prin faţa locuinţei mele o trăsură ce s-a oprit puţin mai departe. Mirată de un eveniment atît de neobişnuit şi neputînd crede că eraţi domnia voastră, venind la mine — ţinînd seama că niciodată nu mă vizitaţi la asemenea oră — neîncrederea de care vă vorbeam m-a împins să încerc să-mi dau seama

ce înseamnă asta. Aşa că m-am ridicat din pat, am deschis uşurel fereastra şi am vrut să privesc în stradă. Dar curiozitatea nu mi-a fost satisfăcută, căci obloanele erau închise pe dinafară, iar crăpătura îngustă de la mijloc era prea mică spre a mă lăsa să văd trăsura.

De la primele cuvinte ale povestirii fetei, cel căruia îi vorbea îşi încruntase imperceptibil sprîncenele, dar şi le destinse la auzul ultimei fraze şi-şi ridică ochii spre cer, ca pentru a-l lua drept martor al mulţumirii sale. Acea mişcare îi aduse chipul în plină lumină şi cei doi tineri ascunşi în iederă reuşiră să-l vadă.

— Regele! nu se putu împiedica să spună vicontele Romuald.

— Regele! repetă Henri, ai cărui ochii fulgerară.

Din fericire pentru tînăr, prietenul său, temîndu-se de impetuozitatea firii sale, îl supraveghea atent şi-i puse o mînă pe gură, iar cealaltă pe umăr, în clipa în care, printr-un imbold necugetat, era gata să se avînte în grădină.

Cîteva frunze ale plantelor agăţătoare pe care le mişcară căzură la picioarele regelui. Poate că Ludovic ar fi atribuit o oarecare importanţă acestei ciudăţenii, dacă întreaga sa atenţie n-ar fi fost absorbită de dezvăluirile pe care Camille le continua.

— Dacă ochii mei nu vedeau nimic, în schimb urechile auzeau nişte cuvinte schimbate între două persoane. Una dintre ele — şi, după voce, am recunoscut-o pe doamna Bertrand — spunea: „Aşadar, asta-i micuţa?..." „Da", răspundea cealaltă, al cărei glas nu-l cunoşteam. „Ei bine! spune-i să coboare din trăsură!"... „Ar fi greu, deoarece doarme şi nu se va trezi decît mîine, pe la mijlocul zilei..." „Doarme?! A! bine, înţeleg. În cazul acesta, ia-o în braţe şi du-o pînă în salonul cu grilaj." Aici a urmat un moment de linişte, în timpul căruia am auzit zgomotul arcurilor trăsurii care au gemut ca şi cum ar fi trebuit să suporte o greutate mare. Apoi, doamna Bertrand a exclamat bucuroasă:

„O! Ce drăguță e! stăpînul va fi grozav de mulțumit... Pe cinstea mea, cred că s-a terminat cu Camille..."

— Cum! strigă Ludovic al XV-lea prefăcîndu-se indignat, a spus doamna Bertrand asta?

— Da, prințe, sînt chiar cuvintele sale, răspunse fata cu glasul plin de amărăciune. De altfel, oare nu totul, la dumneavoastră, îmi arată că nu mai țineți la mine?

— Ei, poftim! Și cum vezi asta, te rog frumos?

— După niște indicii care nu mă pot înșela. Mai întîi și-ntîi, ieri, cînd ați venit să-mi faceți vizita zilnică, n-ați stat decît o clipă lîngă mine. Apoi, în loc de a fi curtenitor, afectuos, ca de obicei, erați rece ca gheața, nu-mi vorbeați decît pe un ton sec, indiferent. Pînă și mîngîierile mele păreau că vă deranjează... Chiar și adineauri, am vrut să vă reține: m-ați împins aproape cu brutalitate grăbindu-vă să scăpați de îmbrățișările mele. Și atunci m-am aruncat la picioarele dumneavoastră, implorîndu-vă să nu mă abandonați... căci pîntecele meu a fost fecund și peste cîteva luni voi fi mamă.

— Consider inutil să-ți reamintesc, Camille, că viitorul copilului este asigurat, ca de altfel și al tău, și încă în niște condiții foarte avantajoase.

— Da, îmi aduc aminte de promisiunile dumneavoastră: vom fi bogați amîndoi, așa mi-ați spus, nu?

— Ei bine! asta nu este de ajuns pentru a-ți îndepărta orice neliniște care te frămîntă? Și totuși, ai părut foarte mulțumită atunci cînd ți-am adus la cunoștință intențiile mele în această privință.

— Dacă am părut mulțumită, prințe Kzinski, este pentru că n-am văzut, în acea grijă pentru mine și pentru mica ființă ce va veni, decît o dovadă în plus a iubirii dumneavoastră. Dar nu-mi păsa că voi fi sau nu bogată, căci nu-mi închipuiam că, într-o zi, voi fi despărțită de dumneavoastră.

— Ai fost oare atît de nebună încît să speri o unire...

— ... legală, încheie Camille. Să mă ferească Dumnezeu! Deși sînt naivă, deși nu cunosc rosturile vieții,

nu sînt chiar aşa de lipsită de judecată încît, măcar o clipă, să fi îndrăznit să aspir — eu, o sărmană fată de origine plebee — să devin tovarăşa legitimă a unui mare senior ca dumneavoastră. Iată în ce constau, pur şi simplu, gîndurile mele; îmi spuneam, şi nu fără dreptate: „Dacă iubitul meu a trecut de vîrsta la care inima caută mereu un nou lanţ, şi dacă pare să se simtă bine lîngă mine; dacă-i place să vină la mine ca să uite necazurile vieţii, să dea jos masca impusă de convenienţele mondene, atît de greu de purtat; să-şi reîntărească sufletul obosit prin contactul cu al meu, care nu cunoaşte şi nici nu va cunoaşte vreodată povara măririlor, pentru ce n-aş rămîne mereu alături de el, în rolul de prietenă devotată? Voi fi aici, mereu gata să-l reconfortez, să-i mîngîi tristeţea, să mă străduiesc, pe măsura puterilor mele, să îndepărtez din drumul lui spinii şi mărăcinii. Şi toate astea nu în văzul lumii, ci tot aşa cum am făcut-o şi pînă acum, în umbră, neştiută de nimeni, netrăind, neexistînd decît pentru el." Da, iată care era singura mea ambiţie! Dar, vai! Unde sînt frumoasele mele visuri? Dispărute, odată cu dragostea dumneavoastră... această dragoste care, de două zile, aparţine alteia. Cît despre mine, aşa cum a spus doamna Bertrand, s-a terminat. Nu-mi rămîne decît să plec... Nu mai sînt decît ceva care încurcă locul, care stînjeneşte... Doamne! Doamne! ce-am făcut oare pentru a fi atît de nefericită?...

Şi din ochii fetei se porni un nou potop de lacrimi.

— Într-adevăr, draga mea, eşti obsedată! replică regele, în a cărui voce se simţea o vie nemulţumire.

Apoi, plictisit să se tot prefacă, şi grăbit să sfîrşească cu neplăcuta scenă, continuă:

— Bine, să admitem că pasiunea mea faţă de tine a mai slăbit în intensitate şi că inima mea caută în altă parte un nou aliment pentru nevoia ei constantă de iubire. Nu eşti totuşi încredinţată de prietenia mea? O prietenie bună şi sinceră, pe care ţi-o închin de pe acum, şi care nu te va trăda niciodată. Îmi închipui că o astfel

de iubire valorează tot atît de mult cît şi cealaltă... şi are, faţă de aceea, avantajul de a fi mult mai durabilă. Cît despre a pleca de aici, nimeni nu te obligă. Cu toate acestea, dacă vrei să pleci, ai toată libertatea. Imediat după plecarea dumitale se va avea grijă să ţi se ofere o situaţie ce-ţi va permite să ocupi un rang în societate, să te bucuri de lux, şi...

— Opriţi-vă! îl întrerupse Camille îndreptîndu-şi trupul cu mîndrie şi făcînd un puternic efort să-şi înghită lacrimile. N-aş putea să vă ascult mai mult. V-aţi hotărît să recunoaşteţi, în sfîrşit, că v-am devenit indiferentă? Bine. Această mărturisire îmi spune ce am de făcut şi voi părăsi aceste locuri în care acum, văd limpede, sînt în plus. Dar refuz să accept pomana pe care mi-o oferiţi, căci chiar dacă nu sînt decît o fată săracă, dintr-o familie obscură, nu înseamnă că sînt lipsită de simţul onoarei. Aflaţi, aşadar, de vreme ce mi se pare că nu ştiţi, că m-am *dăruit* dumneavoastră, şi nu m-am *vîndut*... De altminteri, pentru ceea ce am de gînd să fac după ce voi ieşi de aici, sărăcia sau bogăţia...

— Şi ce hotărîre ai luat?

— Moartea va fi singurul meu refugiu. Acum, înainte de a pleca, de a vă părăsi pentru totdeauna, un ultim cuvînt.

Şi, învăluindu-l pe rege într-o privire adîncă, sărmana Camille adăugă, apăsînd pe fiecare vorbă:

— Sire, ceea ce faceţi este rău!...

— Cum? Ce-am auzit? exclamă Ludovic al XV-lea, tresărind puternic. Cu ce titlu mi te adresezi?

— Cu cel care-i aparţine Majestăţii Voastre.

— Dar cum ai putut afla?...

— Printr-o scrisoare pe care, într-o seară, fără a băga de seamă, aţi lăsat-o să cadă în camera mea şi a cărei adresă mi-a dezvăluit adevăratul dumneavoastră rang. De altfel, dezvăluirea nu a schimbat cu nimic sentimentele mele faţă de dumneavoastră, căci, mai înainte de a fi regele Franţei, eraţi regele inimii mele, titlu mult mai presus, în

ochii mei, decît celălalt... Revin la cele ce spuneam, Sire. Ceea ce faceţi este rău. Nu sînt mai mult de şase luni de cînd eram toată bucuria tatălui şi a mamei mele, modeşti comercianţi din Cité şi care mă socoteau mîngîierea bătrîneţilor lor. Într-o noapte, doi necunoscuţi au năvălit în locuinţa noastră şi, cu toate plînsetele şi strigătele nefericiţilor bătrîni, m-au tras afară şi m-au adus aici. În disperarea în care mă aruncase acea odioasă faptă, eram hotărîtă să folosesc toate mijloacele spre a-mi recăpăta libertatea, chiar dac-aş fi fost nevoită să săvîrşesc o crimă. Dar aţi apărut, v-am iubit, şi mi-am uitat pe loc planurile de fugă, răpirea a cărei victimă fusesem şi, vai! chiar şi durerea în care, desigur, se prăbuşiseră sărmanii mei părinţi... Da, iubirea mea mă absorbea cu totul şi mă făcea atît de laşă, încît tot ce nu era legat de ea nu exista pentru mine. Astăzi, fără a vă păsa de reputaţia mea pierdută, fără a vă aminti de orele atît de plăcute pe care le-am petrecut împreună, Majestatea Voastră găseşte de cuviinţă să mă arunce ca pe un obiect inutil! Aveţi toată libertatea s-o faceţi, Sire. Voinţa dumneavoastră este suverană şi nu-mi rămîne decît să mă înclin în faţa ei. Dar vă repet, este rău!... e rău!... Şi cînd, într-o zi, Dumnezeu ne va cîntări faptele, ale amîndurora...

— Încetează, Camille, îţi poruncesc să încetezi!... îi ordonă în momentul acela Ludovic al XV-lea care, sub efectul uimirii de a vedea că fata îi cunoaşte identitatea, nu se gîndise s-o întrerupă înainte de apelul pe care-l făcuse către dreptatea divină, dreptate de care îi era o teamă de nestăpînit. Secretul ce l-ai surprins este de o asemenea gravitate, încît mă văd obligat să iau, în legătură cu tine, măsuri de siguranţă speciale. Întoarce-te în camera ta imediat şi aşteaptă acolo ordinele mele.

— Vă jur, Sire, că nimeni nu va şti niciodată... încercă fata să protesteze.

— Du-te, îţi spun, repetă Ludovic al XV-lea cu vehemenţă. Nu vreau să aud mai mult, pleacă... Dar pleacă odată!...

Şi, cu un gest violent, îi arătă Camillei drumul către pavilionul în care locuia.

Subjugată de acel ton imperios şi de privirea cumplită ce i-o aruncau ochii regelui, sărmana copilă înclină capul în tăcere şi se îndepărtă încet, cu paşi maşinali şi dînd toate semnele celei mai adînci disperări.

Falsul prinţ polonez o urmări cu ochii, continuînd să ţină braţul întins şi semănînd destul de bine, în acea poziţie — dar cu oarecare deosebire totuşi — cu arhanghelul ce-i izgonea pe Adam şi pe Eva din paradisul terestru.

După ce o văzuse dispărînd, îşi lăsă braţul în jos, rămase cîteva clipe pe gînduri, apoi, la rîndul său, părăsi locul, părînd foarte preocupat.

„Majestatea" lui, pe care o lăsa întotdeauna, cu atîta grijă, la porţile haremului său, era acum prejudiciată prin confidenţa pe care i-o făcuse Camille.

Puţin mai tîrziu, marchizul şi vicontele, cărora nu le scăpase nici un cuvînt din ciudata discuţie pe care am relatat-o, auziră, din direcţia intrării în Parc-aux-Cerfs, zgomotul unei trăsuri pornind în mare viteză.

Se ridicară de sub cuvertura lor de frunze şi văzură o trăsură dînd colţul străzii Saint-Médéric şi îndreptîndu-se către castel.

— Este regele care pleacă, spuse marchizul, al cărui chip era încruntat din cauza exasperării prea îndelung reţinută. Unde se duce?

— Se grăbeşte să-i relateze doamnei de Pompadour conversaţia pe care a avut-o cu fata aceea, mai ales sfîrşitul, şi să-i ceară sfatul — replică vicontele.

— Sărmana Camille! Ce se va întîmpla cu ea?

— Ar trebui să spui: „sărmana Franţă", şopti cu amărăciune Romuald de Dizons. Sărmana Franţă, care trebuie să asculte de un astfel de om... Cît despre fată, va deveni ceea ce au devenit atîtea altele care, preferînd, ca şi ea, să se înmormînteze de vii, decît să-şi facă publică dezonoarea, au recurs la singurătatea mănăstirii.

— Doar dacă, așa cum și-a exprimat intenția, nu se va omorî, pentru a nu mai trebui să sufere.

— Ar fi, într-adevăr, un remediu pentru suferințele sale. Dar să sperăm că se va gîndi mai bine și-și va schimba hotărîrea, căci este foarte trist ca, la vîrsta ei, să ajungi la asta, cînd n-ai fost vinovat decît că ai crezut în iubire...

— Iubirea unui rege!... sublinie marchizul. Se pare că o astfel de iubire merită o pedeapsă!

Cei doi tineri tăcură și se scurseră cîteva clipe fără ca liniștea și singurătatea locului să fie tulburate din nou. Și prietenii începeau să fie cuprinși de teama că, din cine știe ce motiv, cea pe care o așteptau nu va mai veni, cînd, în sfîrșit, o zăriră coborînd peronul unui mic pavilion.

— Iat-o! exclamară simultan.

Domnișoara de Nevers intrase pe o alee ce pornea de la pavilion și se termina la un luminiș circular, înconjurat de arbori plantați ca niște bolți, sub care erau instalate bănci rustice.

Era prima sa ieșire de cînd ajunsese la Parc-aux-Cerfs. Nu-l revăzuse pe seniorul Kzinski.

Sosind la luminișul în care se termina aleea, se așeză pe una dintre băncile mai umbrite și, pentru a-și trece timpul, începu să rupă petalele unui trandafir pe care-l culesese.

Așa cum stătea, se afla cu fața spre cei doi tineri. Aceștia căutară să vadă pe chipul ei semne ale suferinței psihice pe care, după cum își închipuiau, trebuie să le fi îndurat din ajun. Dar în expresia ei nu descoperiră nimic ce ar fi putut trăda astfel de suferințe. Constatară doar că era puțin tristă și gînditoare.

Liniștea ei aparentă îi miră pe cei doi tineri. Mai ales Henri de Lagardère ar fi vrut să-și vadă sora mai neliniștită, mai frămîntată.

Dînd la o parte cu capul încîlcitura de plante, o strigă încetișor:

— Blanche!

Auzind chemarea, domnişoara de Nevers tresări şi se ridică repede, privind în jur. Pe chipul ei se citea totodată mirarea şi mîndria jignită. În mod evident, nu admitea ca o persoană străină, fie chiar şi prinţul polonez, să-şi permită să i se adreseze atît de familiar.

După un timp, în care inspectă cu privirea împrejurimile fără a vedea nici ţipenie — căci nu se gîndea să-şi ridice ochii spre creasta zidului — întrebă cu glas tare şi cu o intonaţie cam aspră:

— Cine mi-a pronunţat numele?

— Eu sînt, Blanche. Eu, fratele tău, răspunse Henri, vorbind ceva mai tare şi ridicîndu-se mai mult deasupra ramurilor. Uită-te spre zid şi mă vei vedea.

De data asta domnişoara de Nevers se lămuri. Îşi îndreptă privirile în direcţia indicată şi-i zări pe cei doi tineri, căci Romuald îşi scosese şi el capul dintre frunzele ce-l acoperiseră.

Ar fi greu să descriem uimirea fetei. Ochii larg deschişi şi fixitatea privirii spuneau îndeajuns de limpede că se îndoia de cele ce vedea.

De fapt, prin ciudăţenia ei, acea apariţie era, într-adevăr, de natură s-o uluiască. Dar Henri, dîndu-şi seama de uimirea ei, vru s-o facă să înceteze imediat:

— Da, eu, chiar eu sînt, împreună cu domnul de Dizons, o încredinţă el din nou. Vino lîngă noi şi-ţi vom explica cum de ne aflăm aici.

Blanche, dîndu-şi în fine seama că nu era victima unei halucinaţii, aruncă repede trandafirul şi părăsi banca, alergînd spre zid. Apoi, dînd frîu liber bucuriei pe care o simţea la vederea fratelui său, exclamă:

— Cum? Henri, dragă Henri, tu eşti cel pe care am norocul să-l revăd astăzi? O! ce fericită sînt. Intră repede în grădină, să te îmbrăţişez strîns, pentru tot timpul cît am fost despărţiţi unul de altul. Gîndeşte-te, se împlinesc în curînd două luni de cînd m-ai părăsit!... Dar, ia stai: desigur, te-ai întors singur din Lorraine? Care e

scopul revenirii tale la Paris? Vii oare să-l vezi pe rege în legătură cu tatăl nostru?

— Ce tot spui? se miră Henri auzindu-i întrebarea. Să-l văd pe rege în legătură cu tata? Nu-înțeleg ce vrei să spui prin asta.

— Ah! așadar nici tu nu știi. Ei bine, o să-ți împărtășesc vestea imediat. Dar, mai întîi, vino lîngă mine, să putem discuta liniștit.

— Dragă Blanche, replică tînărul, îți repet că nu știu ce vrei să spui. În momentul acesta nu-i vorba despre tatăl nostru, ci despre tine, numai despre tine care, printr-o cursă infamă, ai fost atrasă aici.

— Știu, mi s-a mărturisit acest lucru.

— Cum, au avut îndrăzneala!... exclamă tînărul marchiz; a cărui frunte se înroși. Și tu nu te-ai revoltat, n-ai sărit în sus de indignare?

— O! ba da, la început am fost furioasă. Dar apoi, cînd mi s-a adus la cunoștință motivul răpirii mele, a trebuit să recunosc c-a fost bine că s-a procedat în felul acesta și am redevenit calmă. Chiar i-am și mulțumit celui care a aranjat totul.

Cei doi prieteni erau uluiți auzind-o pe fată vorbind cu atîta liniște despre ceea ce lor li se părea a fi monstruos.

— Dar, nefericito, continuă Henri, așadar ignori unde te afli, aici?

— Absolut deloc: sînt la prințul Boleslas Kzinski, un prieten al familiei noastre.

— Ai fost înșelată într-un mod odios... te afli...

Mai mult ca sigur că marchizul, cu firea lui iute, i-ar fi dezvăluit în mod brutal surorii sale numele locului în care fusese adusă și ce soartă o aștepta acolo, dacă Romuald nu i-ar fi tras deodată de mînecă, silindu-l să se întrerupă brusc spre a se agăța de ramuri cu amîndouă mîinile, ca să nu cadă de pe zid. De altminteri, nu schiță nici un gest de mînie față de mijlocul atît de dur folosit de prietenul său pentru a-l împiedica să-și dea drumul la

limbă, căci înțelese repede că era inutil să-i spună Blanchei lucruri care i-ar pîngări puritatea sufletească.

— În fine, continuă după ce-și recăpătase echilibrul, te afli acolo unde n-ar trebui să te afli... iar vicontele și cu mine am venit cu scopul de a te scoate de aici.

— Dimpotrivă, locul meu este aici, și vreau să rămîn.

Un asemenea răspuns chiar că era sortit să schimbe într-o adevărată iritare nerăbdarea care-l cuprinsese deja pe tînărul Lagardère. Dar Romuald de Dizons, în ciuda stupefacției sale, își repetă, în chip de avertisment, gestul de mai înainte, obligîndu-l să păstreze un calm aparent atunci cînd continuă:

— Îți spun, Blanche, că s-a abuzat de credulitatea ta. În legătură cu tine s-au plănuit lucruri oribile pe care, dacă vei mai rămîne aici, le vei afla, din păcate, în curînd.

— Dragă Henri, vorbești în felul acesta pentru că, văd bine, nu știi nimic despre dizgrația tatălui nostru, care ți-a fost ținută ascunsă, ca și mie. Dar cînd vei ști tot ce mi s-a adus la cunoștință, nu mă vei mai îndemna atîta să plec.

— Dizgrația tatălui nostru!?... repetă marchizul, neputîndu-și crede urechilor. Ce veste-mi dai? Ducele n-a fost niciodată dizgrațiat!

— Ba da, după cîte se pare, insistă fata, pe care lipsa de încredere a fratelui o enerva. Dar vino odată lîngă mine! Îți voi explica tot. Pe cealaltă parte, există o intrare la care sînt sigură că nu va trebui decît să te prezinți, cu domnul de Dizons, spunînd că ești fratele meu, însoțit de un prieten de-al tău, pentru a fi lăsat să intri aici imediat.

— Naivitatea ta este de neînchipuit, sărmana mea soră, replică Henri, oarecum descurajat. Crezi că dacă am fi putut să ajungem pînă la tine prin intrarea din față ne-am mai fi ostenit să ne cățărăm pe zidul acesta?

— Da, de fapt e adevărat, spuse fata, care abia atunci păru să-și dea seama de situația neobișnuită a celor doi tineri și nu-și putu reține un hohot de rîs. Dar de ce v-ați cocoțat așa?

— Pentru că accesul nici unui străin nu este permis aici, aşa încît asta era singura posibilitate de a-ţi vorbi şi de a ne înţelege cu tine în privinţa modului în care va trebui să te facem să evadezi. Căci ai aflat, cu siguranţă, că eşti prizonieră?

— Da, dar îţi repet, o prizonieră benevolă! deoarece am acceptat această captivitate şi nu vreau să-mi calc cuvîntul.

— Asta-i prea mult! strigă marchizul, neputînd să-şi mai stăpînească mînia pe care i-o cauza încăpăţînarea Blanchei de a rămîne la Parc-aux-Cerfs, precum şi faptul că nu putea să-i spună surorii sale că se înşeală, fără a-i dezvălui adevărul cu privire la rolul pe care era sortită să-l joace. Va să zică, adăugă, în ciuda a tot ce ţi-am spus, vrei să rămîi la... seniorul Kzinski?

— Desigur, de vreme ce de el depinde să obţin graţierea ducelui. Ne-am înţeles că va veni astă-seară să mă ia pentru a mă conduce la un bal mascat dat de o doamnă de la Curte, în castelul său învecinat cu Versailles şi unde mă va prezenta regelui, astfel încît să-l pot implora, personal, să facă să înceteze exilul sărmanului nostru tată. Aşa cum m-a asigurat, demersul meu nu se poate să nu fie încununat de succes. Vezi bine, Henri, că-mi este imposibil să părăsesc acest loc.

— Ah! replică marchizul, cu ironie, asta-i povestea la care s-a recurs pentru a te păcăli?

— Nu este o poveste, şi dacă, aşa ca mine, ai fi discutat despre toate acestea cu prinţul, n-ai mai spune că nu e adevărat.

— Domnişoară, interveni domnul de Dizons, fratele dumneavoastră are perfectă dreptate. Tot ce vi s-a spus este o minciună grosolană şi nu ştiu cum v-aş putea convinge să vă puneţi de acord cu noi spre a fugi cît mai repede din locul acesta.

— Cum, şi dumneavoastră, domnule viconte, gîndiţi la fel ca Henri?

— Absolut.

— Ei bine, asta chiar că mă supără, căci tocmai mă pregăteam să vă rog să faceți uz de prietenia ce vă leagă pentru a-l hotărî pe fratele meu să mă însoțească la acel bal. Sînt sigură că dacă l-am fi rugat amîndoi, regele ar fi fost mai înduioșat decît dacă m-ar auzi doar pe mine.

Cei doi tineri înțeleseră că era peste puterile lor să dea la o parte vălul care o orbea pe domnișoara de Nevers și simțiră o mare durere.

— Hai, continuă fata, nu vrei să te hotărăști să intri la prințul Kzinski, împreună cu domnul de Dizons? Mă duc să anunț să vi se deschidă. Orice ai spune, sînt convinsă că nu va fi nici o dificultate.

Auzindu-i propunerea, Henri se mulțumi să ridice din umeri, fără a mai răspunde. Își epuizase argumentele.

— Ce-i de făcut, Romuald? îi șopti viconteluì. Eu nu mai înțeleg nimic. Încăpățînarea aceasta a Blanchei, de a nu ne crede, mă derutează de tot.

— Îți mărturisesc că și eu sînt în aceeași situație, răspunse domnul de Dizons, tot cu glas scăzut. Dar, ia stai! dacă am schimba tactica și am încerca s-o răpim în timpul seratei despre care vorbește?

— Pe toți sfinții! Te-ai gîndit bine. Da, da, așa vom face! Profitînd de zgomot, de mulțime, o vom atrage deoparte și, cu voie, fără voie, vom fugi cu ea.

— Chiar așa. E de presupus că locuința acestei doamne de la Curte nu este o fortăreață, așa cum e casa secretă a regelui, și că vom putea ieși lesne de acolo... Dar, à-propos, întreab-o unde și la cine are loc balul?

Henri îi puse Blanchei întrebarea.

— La castelul Chèvreloup, la marchiza de Coislin, fu răspunsul.

Cei doi prieteni se priviră și nu-și putură reține o exclamație de uimire. Potrivit celor povestite de Rigobert la hanul *La Clopotul Despicat,* era probabil ca în mîinile doamnei de Coislin să se afle actualmente Louise Moutier. Ce să fi însemnat toate acestea?

În vreme ce tinerii rămăseseră pe gînduri, întrebîndu-se ce concluzie să tragă din acea bizară coincidență, văzură deodată un grup de zece soldați, conduși de un subofițer, ieșind dintr-una din case și îndreptîndu-se repede în direcția lor.

La cîțiva pași în urmă mergea doamna Bertrand, făcînd gesturi largi cu brațele încărcate de bijuterii și a cărei față, proaspăt acoperită cu un strat gros de fard, se scorojea de furie.

Cu o clipă mai înainte, bătrîna ticăloasă, vrînd să vadă în ce fel își ocupa timpul Blanche în cursul primei sale plimbări, coborîse în grădină și o zărise în mare conversație cu doi tineri din care se vedeau doar capetele, răsărind pe deasupra iederei ce îmbrăca creasta zidurilor.

Fără a ști cu precizie despre ce era vorba, înțelesese totuși că, dacă foloseau un astfel de mijloc de comunicație cu prizoniera ei, desigur că intrușii intenționau să împiedice, din față, planurile regelui în legătură cu fata. Așa încît, alergînd la cel mai apropiat post de pază, chemase în ajutor ostașii, spunîndu-le că doi răufăcători încercau să pătrundă pe proprietatea regală, sărind gardul.

Văzînd mica trupă, Henri și Romuald înțeleseră că era timpul să părăsească terenul. Totuși, nevrînd să pară că fug în fața primejdiei, și mai curînd pentru demnitate și nu pentru a brava, se deciseră să rămînă măcar pînă ce li se va face prima somație, și se ridicară în picioare, spre a dovedi că nu este de demnitatea lor să se ascundă.

La rîndul său, Blanche îi zărise pe cei ce se apropiau și părea foarte intrigată de venirea soldaților, a căror prezență în acele locuri îi era necunoscută.

Ajunși la o mică distanță de zid, oamenii se opriră. Își dădură seama că așa-zișii răufăcători erau doi tineri gentilomi cu o înfățișare foarte respectabilă. Ca urmare, subofițerul care-i comanda, un bătrîn sergent cu trăsături energice, dar cinstite și sincere, crezu că este de datoria lui să se poarte cu oarecare menajamente.

— Domnilor, li se adresă, consemnul nostru fiind să ne folosim armele împotriva oricărei persoane ce ar

încerca să pătrundă în această incintă sau să afle ce se petrece aici, vă poftim să plecaţi imediat dacă nu vreţi să vi se întîmple ceva neplăcut.

— Drace! consemnul vostru e aspru, prietene, replică domnul de Dizons.

— Aşa este, domnule, dar asta nu înseamnă că nu trebuie să-l respectăm. Aşadar, binevoiţi să vă retrageţi chiar în clipa aceasta.

— Ei bine! Acum crezi, Blanche, că nu este uşor de intrat aici?

Fata îi privea cînd pe unul, cînd pe celălalt, fără a înţelege ce însemnau toate acestea.

— Domnilor, mai spuse subofiţerul, vă somez din nou şi pentru ultima dată să plecaţi. Altminteri, vom fi obligaţi să tragem asupra dumneavoastră, lucru de care, mie unul, vă asigur că mi-ar părea rău.

Şi, spre a-i intimida pe tinerii care nu păreau să se grăbească a-i da ascultare, se prefăcu că-şi armează muscheta. Mişcarea nu avea încă nimic ofensiv. Din păcate, cîţiva dintre oamenii săi o interpretară ca pe un ordin de a ochi şi-şi îndreptară ţevile armelor către zid.

O clipă de-ar mai fi trecut, poate că ar fi tras, dacă Blanche, pricepînd, în fine, că viaţa lui Henri era în pericol — din cauza iubirii sale frăţeşti nu se gîndea şi la domnul de Dizons — nu s-ar fi repezit în faţa soldaţilor, strigînd:

— Dumnezeule! ce faceţi?... este fratele meu!... Nu trageţi!... Nu trageţi!

Şi, printr-un gest violent, încercă să ridice cu mîinile sale ţevile muschetelor.

Dar unul din oameni, surprins de acea bruscă intervenţie, îşi apăsă fără voie degetul pe trăgaciul armei şi se auzi o împuşcătură.

Blanche scoase un ţipăt sfîşietor şi se întoarse, cu chipul descompus de spaimă. Se aştepta să-l vadă pe marchiz zăcînd însîngerat pe pămînt. Spre mare ei bucurie îl zări încă în acelaşi loc şi fără nici cea mai mică urmă de rană.

Într-adevăr, din cauza smuciturii pe care o imprimase muschetei, atunci cînd îi apucase ţeava, proiectilul trecuse mult pe deasupra zidului şi se rătăcise în tufişurile parcului.

Fata îşi împreună mîinile, ca pentru o rugăciune de mulţumire, apoi, zdrobită de emoţie, se lăsă moale la pămînt, leşinată.

Doamna Bertrand fu încîntată de această împrejurare care rezolva o situaţie dintre cele mai tensionate. O luă repede în braţe pe domnişoara de Nevers şi, cu o putere de care n-ai fi crezut-o în stare, dispăru în fugă, purtîndu-şi povara.

— Cum? Este fratele ei? şoptea în timp ce se îndepărta. Îmi spusese că lipseşte din Paris. Măcar de n-ar fi reuşit, micul şarpe, s-o convingă să nu mai aibă încredere în noi. Dacă a izbutit, ar trebui să luăm totul de la început, şi cine ştie dacă, de data asta, am putea rezolva doar prin blîndeţe? O voi face să-şi revină cît mai repede în simţiri, ca să ştiu exact care-i situaţia. În orice caz, regele trebuie să nu afle ce s-a întîmplat... Ar spune că nu sîntem vigilenţi.

Văzînd că bătrîna nemernică pleacă luîndu-i sora, Henri făcuse o mişcare instinctivă de a se avînta să-i vină în ajutor, dar se reţinu, amintindu-şi de ce convenise cu Romuald.

— Să plecăm, prietene, îi spuse acesta. De acum înainte nu mai avem ce face aici. Să sperăm că deseară vom fi mai norocoşi.

Apoi i se adresă subofiţerului care, aflînd calitatea în care se afla acolo tînărul, nu mai avusese curaj să-i facă o nouă somaţie, nici lui, nici domnului de Dizons:

— Plecăm, sergent. Mai înainte, ţin totuşi să-ţi spun că îndeplineşti o slujbă înjositoare.

— Pe toţi sfinţii! domnule, ştim prea bine lucrul acesta, ocărî omul, muşcîndu-şi mustaţa. Este o ruşine pentru noi, dar ce vreţi, executăm ordinele ce ni se dau... Serviciul Majestăţii Sale! adăugă mai încet, pe un ton ironic.

După care, recomandă oamenilor săi să execute o jumătate de întoarcere şi, împreună cu ei, reveni la post.

La rîndul lor, Henri şi Romuald părăsiră locul şi, după ce se duseră să-şi ia caii de la hanul *La Clopotul Despicat,* se întoarseră la Paris, spre a încerca să obţină informaţii privind balul de la castelul Chèvreloup şi pentru a născoci un mijloc de a se face admişi acolo. Ceea ce, ţinînd seama de relaţiile lor, nu li se părea a fi prea greu.

Cînd îşi reveni în simţiri, primul cuvînt al Blanchei fu de a-l chema pe Henri. Doamna Bertrand prevăzuse această cerere.

— Micuţa mea, îi zise, fratele dumitale a venit să te vadă pe cînd erai leşinată; dar n-a vrut să rămînă, de teamă ca prezenţa lui să nu-ţi provoace, atunci cînd te vei trezi, o emoţie prea puternică, avînd ca urmare o nouă sincopă.

Slobozi minciuna cu o asemenea îndrăzneală, încît fata o luă drept adevăr şi, în recunoştinţa ei, nici nu se gîndi să se simtă jignită de apelativul „micuţo", folosit de paznica ei.

— Ce rău îmi pare că n-a rămas, răspunse cu blîndeţe. Sînt sigură că n-aş fi leşinat şi aş fi fost fericită să-l îmbrăţişez. Ne iubim atît de mult, noi doi! În fine, sper că-l voi revedea curînd.

Apoi, amintindu-şi de sosirea soldaţilor şi de ce fusese cît pe-aci să se întîmple, o întrebă pe bătrînă în legătură cu acestea.

Femeia îi explică atunci că proprietatea prinţului era izolată şi că, deoarece hoţii erau adesea tentaţi să pătrundă acolo, dînsul socotise necesar să apeleze la paza unor trupe. De altfel, nu înţelegea pentru ce fratele ei şi persoana care-l însoţea nu se prezentaseră la intrarea din strada Saint-Médéric. Este adevărat că nici un străin nu era lăsat să intre pe proprietate, dar ei, neputînd fi consideraţi ca atare, firește că ar fi fost primiţi imediat. Ideea lor bizară de a se căţăra pe zid făcuse să fie luaţi

drept niște oameni mînați de intenții rele și rezultatul fusese acea regretabilă neînțelegere.

— Și în plus — adăugă spre a o liniști pe deplin pe fată și nebănuind că spunea adevărul — știind că în seara asta veți merge la bal, la doamna de Coislin, domnul, fratele dumneavoastră, m-a rugat să vă informez că va fi prezent acolo, împreună cu prietenul său... Uitasem să vă comunic acest lucru.

Vestea o bucură mult pe domnișoara de Nevers și contribui în mare măsură la a-i șterge din minte proasta impresie pe care i-o făcuse scena a cărei martoră fusese.

11

Chiar cu începere din dimineața acelei zile, castelul din Chèvreloup fusese invadat de o armată de muncitori ce aveau sarcina de a-l pregăti să primească numeroșii oaspeți care urmau să ia parte la petrecerea dată de doamna de Coislin.

Spectacolul acestor preparative, care, cu două zile mai înainte, i-ar fi plăcut foarte mult cavalerului Zeno, acum, dimpotrivă, constituia pentru el un motiv de imensă durere, căci știa că peste cîteva ore Louise avea să-i fie prezentată regelui și că, bineînțeles, cu cît cadrul în care va apărea va fi mai strălucitor, cu atît frumusețea îi va fi pusă mai bine în valoare și-l va impresiona mai mult pe acesta.

Și — ignorînd prizonieratul Blanchei în căsuța din strada Saint-Médéric și puternica pasiune pe care i-o inspirase lui Ludovic al XV-lea — trăgea concluzia că monarhul, subjugat de farmecele domnișoarei Moutier, va dori imediat s-o transforme pe aceasta în obiectul distracțiilor sale.

Or, mai mult ca oricînd, era hotărît să-și apere fiica de această înjosire, chiar dacă, pentru asta, ar trebui

să-şi petreacă restul zilelor tot atît de sărac ca ultimul dintre zdrenţăroşi.

Dar cum să izbîndească acum, cînd lucrurile erau atît de avansate, să-ncurce planurile doamnei de Coislin, care se bizuia pe ele pentru a o înlocui pe marchiza de Pompadour?

Întreaga zi, închis în apartamentul său — în care nu-l primise nici pe credinciosul său compatriot şi valet, Agricola — se gîndi, aşadar, la căile pe care le-ar putea folosi pentru a evita nenorocirea ce-l ameninţa. Dar nici o idee practică nu-i răsări în minte şi se apropia ora şase fără ca el să fi luat vreo hotărîre, cînd află că marchiza, care-şi petrecuse după-amiaza la Versailles şi la Paris spre a-şi distribui invitaţiile, tocmai se întorsese la castel.

Atunci, brusc, se decise: îi va spune complicei sale adevărul şi-i va demonstra enormitatea crimei pe care era pe cale să-l oblige s-o săvîrşească.

Cu gîndul acesta şi fără a mai întîrzia, se duse la castelană.

— Soseşti cum nu se poate mai bine, cavalere, îi spuse cînd îl zări, căci tocmai mă pregăteam să-i poruncesc lui Agricola să te cheme. Am să-ţi comunic ceva foarte important.

— Şi eu la fel, doamnă, replică Zeno, şi acesta este motivul care mă aduce la tine.

— Şi tu? dar ce anume? îl întrebă.

Apoi, îngrijorată de tristeţea pe care o vedea întipărită pe trăsăturile interlocutorului său, adăugă repede:

— Hai, vorbeşte! Despre ce este vorba? Las comunicarea mea după a ta.

— Este vorba despre prezentarea domnişoarei de Moutier în faţa regelui, prezentare ce nu mai poate avea loc.

— Cum? exclamă doamna de Coislin, care-şi închipui că n-a auzit bine. Ce-ai spus?...

— Am spus că nu mai este posibil s-o silim pe biata copilă să joace rolul pe care i-l destinasem.

— Ei, na! Asta-i ceva nou, zău așa! rîse ironic marchiza, lăsîndu-se să cadă pe un scaun. Și, mă rog frumos, de ce ar fi imposibil?

— Iată: am căpătat convingerea că Louise are o legătură de rudenie... destul de strînsă cu mine.

La auzul acestei neașteptate afirmații, marchiza îl privi pe Zeno cu o expresie de stupoare, încercînd să vadă pe fața lui dacă nu cumva glumește.

— Legături de rudenie înt-atît de strînse, continuă el, încît ar fi greu să fie și mai apropiate... Într-un cuvînt, este fiica mea.

— Fiica ta! strigă doamna de Coislin, care, de data asta, crezu că devenise nebun.

— Da, doamnă, fiica mea! repetă Zeno cu gravitate.

— Cavalere, spuse amenințător marchiza, din două una: ori ți-ai pierdut mințile, ceea ce m-ar face să-mi pară foarte rău pentru dumneata, ori îți bați joc de mine, lucru ce-mi displace profund.

— Nici una, nici alta, doamnă, și-ți voi dovedi că cele spuse de mine merită deplină crezare.

Venețianul îi povesti apoi cum, cu optsprezece ani în urmă, așa ambasador cum era, se îndrăgostise de o mică brodeză numită Marine Moutier, de care își bătuse joc și care, atunci cînd evenimentele îl obligaseră să plece din Paris și s-o părăsească, purta în pîntece fructul dragostei lui.

— Și, adăugă, ieri, studiind trăsăturile Louisei, după ce fusese adusă — lucru pe care l-am putut face pe îndelete în timpul somnului ei — mi-a sărit în ochi asemănarea ei izbitoare cu acea Marine Moutier și, în aceeași clipă, m-am simțit atras față de ea printr-un interes cu totul deosebit. Cînd s-a trezit, am chestionat-o imediat, cu iscusință, în legătură cu originea sa, relațiile, numele ei de familie și, în final, m-am convins că este copilul fostei mele victime.

— Dragul meu Zeno, replică doamna de Coislin, povestea dumitale este, într-adevăr, amuzantă, și ți-ai

ratat complet vocația. Cu imaginația fertilă pe care o posezi, ai fi fost un romancier destul de fecund.

— N-ai decît să-ți bați joc, doamnă, dacă așa-ți place, și poți să nu mă crezi. Oricum, îți repet, nu trebuie să te mai bizui pe Louise pentru a-ți duce la îndeplinire intențiile.

— Domnule Zeno, ripostă doamna de Coislin, ești, cu adevărat, de o rară naivitate. Așadar presupui, așa, pur și simplu, că dacă ți se năzare ceva, eu voi renunța la partida pe care o joc actualmente?

— Nu-ți spun să renunți; te rog doar să o joci cu o altă persoană decît cu domnișoara Moutier.

— Aha! și-ți închipui că mai am de ales?

— Doamne, de ce nu?

— De ce? Frumoasă întrebare!... Vei afla: astăzi, înainte de a reveni la Chèvreloup, m-am dus pe strada Saint-Médéric spre a ști ce șanse de succes avem. Voiam să mă informez de la doamna Bertrand — care, după cum știi prea bine, este și în solda mea — dacă inima regelui e disponibilă sau, cel puțin, dacă nu-i ocupată mai serios decît de obicei. Și te las să ghicești dintr-o sută, ce mi-a adus la cunoștință.

Deoarece cavalerul făcea semne că nu bănuiește, doamna continuă cu o izbucnire de furie:

— Ei bine — și chiar această veste importantă voiam să ți-o comunic — mi-a spus că doamna de Pompadour tocmai introdusese la Parc-aux-Cerfs o fată de o minunată frumusețe, de care Ludovic al XV-lea s-a îndrăgostit pe loc, și pe care urmează s-o aducă, în seara asta, la balul meu. Și acum, încă mai crezi că-mi este posibil să amîn, fie și cu o singură zi, încercarea de a recîștiga favorurile regelui folosind-o pe domnișoara Moutier?

— Mărturisesc, doamnă, că ești zorită de evenimente, dar ce pot face? Hazardul nu ne-a fost prielnic, nici unuia din noi, dîndu-ne pe mînă pe unica persoană pentru care misiunea respectivă este imposibilă.

— Dacă asta este părerea ta, nu-i și a mea. Cred, dimpotrivă, că Louise e singura persoană în stare să

îndeplinească această misiune și să ne asigure victoria, eclipsînd-o prin perfecțiunea farmecelor ei pe noua pensionară a haremului regal.

— Dar dacă-ți spun, doamnă, că e fiica mea! repetă Zeno, care începea să se înfurie. Înțelegi: *fiica mea!*

— Ei, na! ești nebun, nebun de legat! În plus, chiar dacă ai fi cu adevărat tatăl Louisei, acum ar fi prea tîrziu pentru a da înapoi... Într-o asemenea situație, mi-aș sacrifica propria-mi fiică, de-aș avea vreuna. Dar, slavă Domnului! nu am, și conștiința mea este liniștită cînd mă gîndesc la aventura pe care visez s-o văd înfăptuindu-se, deoarece dumneata însuți ai născocit acest plan.

Rostise ultimele cuvinte cu sarcasm.

— Și, cu asta — continuă — du-te, cavalere, și binevoiește s-o anunți pe domnișoară că doresc să-i vorbesc. Trebuie s-o pun să probeze travestiul pe care-l va îmbrăca deseară; travesti întru totul asemănător cu cel destinat proaspetei cuceriri a regelui. I-am cerut doamnei Bertrand o descriere exactă, pentru a combate cu arme egale și, urmîndu-i indicațiile, m-am dus eu însumi la Capelle, croitorul Curții, despre care știa că posedă mai multe costume identice. Se află aici, în cutia asta. Este o îmbrăcăminte completă de georgiancă, foarte la modă acum, și sînt sigură că o va prinde de minune. Așa că grăbește-te, Zeno. Sînt nerăbdătoare s-o văd cu aceste veșminte.

Doamna de Coislin schiță un gest cu mîna, spre a-l îndemna pe cavaler să plece.

— Așadar, doamnă, replică acesta, în ciuda a tot ce ți-am spus, insiști să te slujești de Louise ca de un instrument de seducție pentru Ludovic al XV-lea?

— Ei, poftim! ripostă marchiza, enervată, poate nu m-ai înțeles? Mi se pare că este suficient de clar

— Atît de clar, doamnă, încît acum văd ce-mi rămîne de făcut, declară cavalerul, pe un ton aspru.

— La naiba! Îți rămîne să aștepți evenimentele.

— Ba deloc, doamnă. Îmi rămîne să-i dezvălui domnișoarei Moutier groaznica mașinație a cărei victimă este și s-o previn împotriva ta.

— Ai îndrăzni să faci una ca asta? strigă marchiza, ridicîndu-se brusc, cu ochii plini de fulgere.

— Desigur, și chiar imediat.

Doamna de Coislin își dădu seama de primejdie și căută o cale s-o evite. După atitudinea decisă a lui Zeno, nu se îndoia că ar face așa cum amenințase; or, pentru ea, asta ar fi însemnat pierderea iremediabilă a partidei.

Cavalerul se îndrepta către ușă și deja o deschisese, pregătindu-se să-i treacă pragul și s-o închidă mai înainte ca doamna de Coislin să se poată opune, cînd, deodată, simți în ceafă o durere violentă, ca și cum un vîrf ascuțit i-ar fi pătruns în carne, în vreme ce gîndurile i se încețoșau și un frig de moarte îi înghețа sîngele în vine.

Printr-un gest disperat, încercă să lupte împotriva amorțelii care-l cuprindea. Dar totul fu în zadar și, forțele părăsindu-l dintr-o dată, se prăbuși greoi pe spate, rămînînd nemișcat pe pardoseală... la picioarele marchizei, care fu nevoită să facă un pas înapoi spre a nu fi izbită de trupul lui.

Într-adevăr, ea fusese cea care împiedicase plecarea lui Zeno. Văzîndu-l gata să dispară și negăsind altă cale de a-l reține, nu ezitase să folosească un mijloc extrem — de altminteri, singurul pe care-l avea la dispoziție: înarmată cu un ac de aur lung și gros, în formă de stilet, pe care și-l scosese din pieptănătură, unde-l avea prins ca podoabă, se repezise în urma lui și i-l înfipsese în ceafă — primul loc ce-i fusese la îndemînă.

Acționînd astfel nu intenționase decît să-l rănească pe cavaler, pentru a-i întîrzia ieșirea din cameră și a cîștiga timp să-i bareze în vreun fel drumul. Nu se gîndise să-i curme viața. Așa încît, la vederea nefericitului întins în fața ei, nemișcat și fără suflare, rămase înlemnită de groază. Nu putea crede că fapta ei putuse avea un asemenea rezultat.

— Oare l-am ucis? se întrebă cu spaimă şi fără a îndrăzni să-l atingă spre a se încredinţa că era într-adevăr mort.

În cele din urmă, adunîndu-şi tot curajul, se aplecă şi-i puse mîna pe inimă. Nu simţi nici o bătaie.

— Nu mai e decît un cadavru! spuse, ridicîndu-se îngrozită.

Dar, în loc de a o zdrobi, constatarea o făcu să-şi recapete pe dată prezenţa de spirit. Înţelegea în ce situaţie critică se afla şi întrevedea cu spaimă cumplitele consecinţe ce ar putea decurge pentru ea, dacă, vreodată, fapta i-ar fi cunoscută. Trebuia deci, cu orice preţ, să rămînă neştiută.

Aşa că se grăbi mai întîi să încuie uşa pe dinăuntru, astfel ca nimeni să nu poată veni s-o surprindă. Apoi se aplecă din nou asupra trupului spre a scoate din rană acul, făcînd să dispară dovada crimei sale.

Procedînd la această operaţie, observă că urmele erau aproape imperceptibile şi că nu curgea sînge: de-abia se formase, la orificiu, o mică picătură roşiatică. Deoarece părul acoperea cu totul împunsătura acului, aceasta era imposibil de descoperit.

Convinsă, acum, că nu va putea fi acuzată de uciderea lui Zeno, marchiza se gîndi să-i vestească imediat decesul, despre care va spune că a survenit brusc, în timpul convorbirii lor Dar îşi dădu seama că asta ar însemna să aducă tristeţea în mijlocul petrecerii ce se pregătea, şi se hotărî să amîne anunţarea morţii pe a doua zi.

Pînă atunci, deoarece nu putea lăsa trupul acolo unde se găsea, îl va ascunde undeva unde nimănui nu i-ar trece prin cap să-l caute. În ziua următoare, îl va reaşeza în aceeaşi încăpere, pentru a da credibilitate celor ce plănuia să spună.

În spatele camerei sale se afla o încăpere mare şi întunecată, ce-i folosea drept capelă personală şi în care nu intra niciodată nimeni. Acolo, cadavrul cavalerului va fi ferit de orice privire.

Luînd această hotărîre, îl apucă de picioare, îl trase, străbătînd întreaga cameră, pînă la capelă, iar acolo îl puse în colțul cel mai întunecat. Apoi ieși, încuind cu grijă ușa.

Înfăptuise toată treaba cu cel mai mare calm, ca și cum ar fi fost vorba de ceva foarte simplu. Spaima inițială fusese urmată de o perfectă liniște... Deja se obișnuise cu crima ei.

De altminteri, nu se învinovățea absolut deloc pe ea însăși pentru acea crimă, spunîndu-și că fusese involuntară și că trebuia să fie pusă în seama fatalității.

Așa că vocea îi era cît se poate de calmă atunci cînd, peste cîteva minute, îi porunci cameristei, sosită în grabă la auzul clopoțelului, să se ducă s-o roage pe domnișoara Moutier să poftească la ea pentru a proba costumul de bal.

12

Către ora opt seara, doamna Bertrand intră la Blanche, ducînd pe brațe un maldăr de catifele și mătăsuri.

— Draga mea micuță, îi spuse, am venit să te îmbrac pentru bal. Iată două travestiuri dintre care unul îți este destinat. Sînt niște costume georgiene. Uite ce drăguțe sînt! Îmbrăcată așa vei fi o dulceață.

În vreme ce vorbea, desfășura veșmintele sub ochii domnișoarei de Nevers.

— Amîndouă sînt absolut identice, adăugă, doar că unul este puțin mai mare decît celălalt. Le vom proba, să vedem care ți se potrivește mai bine.

De la leșinul său — provocat, așa cum știm, de împușcătura trasă de un soldat prea zelos — fiica ducelui Philippe, vrînd să creadă în sinceritatea doamnei Bertrand și convinsă, prin ultimele cuvinte ale acesteia, că femeia avusese,

într-adevăr, o convorbire cu fratele ei, se străduia să fie mai puțin semeață față de bătrînă și nu se mai revolta decît în sinea sa de modul familiar în care se exprima.

După ce fata încercase ambele costume, se decise pentru cel mai puțin amplu, care i se potrivea mai bine ca talie.

Doamna Bertrand îi ratifică alegerea.

— Iar acum, că iată-te îmbrăcată, vom trece în cabinetul tău de toaletă. Mai avem încă o mulțime de lucruri de făcut înainte de a fi pe deplin gătită.

Ieșiră amîndouă din salonul cu grilaje, lăsînd acolo costumul recunoscut ca inutil.

Trecuseră abia cinci minute de cînd încăperea era pustie, cînd o umbră se strecură ușurel prin ușa rămasă întredeschisă, înhăță costumul abandonat și fugi imediat, fără ca pașii să-i fi făcut nici cel mai mic zgomot.

O jumătate de oră mai tîrziu, cînd toaleta Blanchei era terminată și cînd cele două femei se întoarseră în salonul în care fata trebuia să aștepte sosirea falsului prinț polonez, un foșnet mătăsos se auzi în exterior și, aproape imediat, își făcu apariția doamna de Pompadour, care, toată numai zîmbete, se îndreptă către domnișoara de Nevers.

Foarte mirată și jignită de faptul că o „străină" intra în apartamentul său cu tot atît de puține fasoane ca și cum ar fi fost la ea acasă, mîndra fiică a ducelui de Lagardère se pregătea, cu sinceritatea ce o caracteriza, s-o admonesteze — poate puțin cam ritos — pe intrusă, cînd, pentru a evita o scenă neplăcută, doamna Bertrand se gîndi să schițeze un soi de prezentare.

— O prietenă a domnului prinț, domnișoară, spuse, în vreme ce privirea ei, încercînd să recomande prudența, o întîlnea pe cea oarecum surprinsă a favoritei.

— Ah! exclamă Blanche, uitîndu-și nemulțumirea la auzul explicației.

— Da, copila mea, confirmă doamna de Pompadour, intrînd în rolul pe care simțea că e nevoită să-l joace. Una dintre cele mai bune prietene ale sale, și în calitatea

aceasta m-a trimis să te previn că trebuie să nu contezi pe el să te conducă la balul doamnei de Coislin. O afacere foarte importantă îl reține acum lîngă regină — ruda sa, după cum probabil știi — și, spre marele său regret, îl împiedică să-și respecte cuvîntul.

— Cum? strigă îndurerată fata, nu mă va prezenta regelui în seara aceasta?

— Ba da, domnișoară. Îl vei regăsi la Chèvreloup, unde va veni de îndată ce va fi liber, adică peste aproximativ o oră. Îți trimite doar vorbă că nu te poate însoți, așa cum îți făgăduise.

— Dar atunci, cine mă va conduce?

— Eu, domnișoară, dacă totuși îți place compania mea... Iată, sînt și eu în ținută de seară, adăugă marchiza, arătînd costumul pe care-l purta: cel al unei doamne de la Curtea lui Henric al III-lea, în care părea foarte atrăgătoare, în ciuda celor patruzeci și trei de ani trecuți ai săi.

— De vreme ce sînteți o prietenă a prințului Kzinski, primesc cu plăcere să vă urmez, doamnă, răspunse Blanche. Dar v-aș ruga să-mi faceți marea favoare ca, odată sosite la bal, să rămîneți mereu lîngă mine pînă la sosirea lui, căci dacă m-ați părăsi, fie și o singură clipă, n-aș ști ce să fac și m-aș simți pierdută.

— Îți promit în mod formal, domnișoară: nu te voi părăsi decît pentru a te lăsa în mîinile sale.

— În cazul acesta, doamnă, vom pleca atunci cînd veți voi.

— Ei bine! vino... caleașca mea este la poartă.

Și, după ce mai aruncase o ultimă privire toaletei domnișoarei de Nevers și constatase că fata era absolut fermecătoare, doamna de Pompadour o luă cu sine pe acea fecioară mîndră pe care se gîndea s-o sacrifice, ca pe atîtea altele, pe altarul înverșunatei sale ambiții.

De îndată ce rămase singură, doamna Bertrand voi să ia înapoi costumul rămas în salon și a cărui dispariție

n-o remarcase încă: dar degeaba îl căută peste tot, nu reuşi să-l găsească.

Doamna de Pompadour nu minţise spunîndu-i domnişoarei de Lagardère că regele era reţinut lîngă regină în legătură cu o problemă importantă.

Încă de multă vreme, Maria Leczinska suferea de boala care avea s-o ucidă patru ani mai tîrziu, şi anume o inflamare a intestinelor, cauzată de abuzul de mîncăruri foarte condimentate.

Or, după masa de seară, fusese cuprinsă de o criză atît de puternică a bolii sale, încît persoanele ce erau de faţă, temîndu-se de un sfîrşit fatal, îl informaseră imediat pe Ludovic al XV-lea. Acesta, deşi se pregătea să plece în strada Saint-Médéric, nu şovăise să alerge lîngă ea, dorind ca, deoarece o părăsise în timpul vieţii, să fie prezent măcar în ultimele ei clipe.

Dar sărmanei femei încă nu-i sunase ceasul şi, cînd regele sosise, criza — combătută prin îngrijirile unui medic chemat în mare grabă — scăzuse deja în intensitate şi nu mai exista nici un simptom alarmant.

Atunci, din piept îi scăpase un oftat adînc de uşurare, atît datorită bucuriei de a o vedea pe „biata sa Marie" în afara oricărui pericol — căci, cu toată izolarea în care o lăsa, avusese întotdeauna o afecţiune pentru ea — cît şi pentru că, în felul acesta, se putea duce la serata doamnei de Coislin, la care, în primul moment, crezuse că va fi nevoit să renunţe.

Avînd totuşi scrupule s-o părăsească pe bolnavă înainte ca aceasta să-şi revină pe deplin, se înţelesese cu favorita ca ea să fie cea care s-o conducă pe Blanche la bal, unde el însuşi va veni ceva mai tîrziu, sub numele de prinţul Boleslas Kzinski.

Marchiza, care urma să asiste şi ea la serată şi era deja echipată, fusese foarte încîntată să-şi ia în seama ei acea sarcină, nu fără a avea grijă de a-i descrie regesculuí său amant costumul domnişoarei de Nevers astfel încît, în

cazul în care cele două femei s-ar despărți una de alta, monarhul s-o poată recunoaște ușor pe fată, în ciuda măștii ce-i va acoperi fața.

Cu începere de la ora nouă, se strînsese deja lume multă în vastele și splendidele saloane ale castelului Chèvreloup, a cărui siluetă impunătoare, iluminată de la bază pînă în vîrfuri, strălucea în noapte ca un far uriaș.

Petrecerea se desfășura la parter și la primul etaj. Sus, se dansa; jos, oaspeții se plimbau, discutau sau jucau cărți.

Toți invitații erau în travesti și purtau măști. Doar doamna de Coislin, în calitate de stăpînă a casei, avea chipul descoperit și era îmbrăcată într-o somptuoasă toaletă de Curte, al cărei corsaj, foarte larg răscroit, nu ascundea decît prea puțin minunile carnației ei cu tonuri calde.

Frumoasa italiancă făcea onorurile casei cu o grație perfectă.

Încă nu o adusese pe Louise în saloane. Nu voia s-o introducă decît atunci cînd regele va fi prezent, astfel încît să-i apară în toată prospețimea și frumusețea ei, pe care oboseala seratei le-ar fi putut face să-și piardă din strălucire, dacă ar fi fost nevoită să o suporte mai dinainte.

Doamna de Pompadour se afla de cîtăva vreme la castel, dar potrivit celor convenite între ea și Ludovic, stătea deoparte împreună cu Blanche, într-un salonaș de la parter, unde domnea o singurătate aproape deplină și unde, la adăpostul măștilor sub care-și ascunseseră trăsăturile, le era ușor să-și păstreze incognito-ul.

În prealabil, avusese grijă să se înțeleagă cu doamnele du Hausset și de Mirepoix, care o precedaseră la petrecere și pe care le informase, în mod discret, despre sosirea ei, să o vestească imediat ce va fi anunțată venirea regelui.

În timp ce în saloanele de bal dansurile se succedau fără întrerupere și cu un antren îndrăcit, la parter se continuau jocurile și se întețeau conversațiile.

Se discuta mai ales în legătură cu zvonul, a cărui sursă nu era cunoscută, că Majestatea Sa avea să-şi facă intrarea însoţit de o tînără minune, o nouă cucerire, după cum se afirma, de o frumuseţe aproape ireală. Şi toţi puneau întrebări.

Desigur că doamna de Coislin, ca şi doamnele du Hausset şi de Mirepoix, complicele favoritei, ar fi putut răspunde, dar, trebuind să pară că nu ştiu nimic în legătură cu asta, se fereau să vorbească.

Aşa că apariţia lui Ludovic al XV-lea era aşteptată cu mare nerăbdare.

Către ora zece, în vreme ce în saloane se sporovăia în felul acesta şi în clipa în care curiozitatea generală ajunsese la culme, o trăsură foarte simplă, lipsită de orice pompă, se opri în faţa peronului castelului. Sosea regele.

Credincios regulii pe care şi-o impusese, de a renunţa la „majestatea" lui atunci cînd se ducea la serate neoficiale, nu avea cu el nici escortă, nici halebardieri care să-i anunţe prezenţa. Cu toate acestea, nu era singur: îl însoţea unul dintre cei mai apropiaţi intimi ai săi, ducele d'Ayen.

Acest d'Ayen, om foarte spiritual, îl distra adesea prin şotiile sau glumele sale, sau prin povestirea unei sumedenii de anecdote amuzante.

După ce coborîră din trăsură, monarhul şi ducele urcară treptele peronului şi intrară în vestibul. Deoarece ducele o luase puţin înainte spre a pregăti trecerea regelui, deschizînd uşile ce i se aflau în drum, acesta din urmă simţi deodată un braţ ce se strecura sub al său, strîngîndu-l cu putere.

Surprins de o familiaritate atît de îndrăzneaţă, se uită să vadă cine şi-o permitea şi uimirea îi deveni stupoare cînd îşi dădu seama că era o femeie mascată, foarte tînără după cît se zărea din partea de jos a feţei, îmbrăcată într-un costum de georgiancă, aşa cum îi spusese doamna de Pompadour că va fi cel purtat de Blanche.

Dar atunci, însemna că ea era cea care se afla lîngă el?

Întorcîndu-se pe jumătate către necunoscută, începu s-o studieze, spre a obține o certitudine în această privință. Se convinse repede: era chiar ea, fără putință de îndoială. De altminteri, cine altcineva ar fi venit la el în felul acesta?

Dar, ceea ce nu înțelegea, era cum de nu se mai afla împreună cu doamna de Pompadour și rătăcea astfel, ca pierdută, departe de invitați, printre lacheii cu livrele galonate, singurii care populau marele vestibul al castelului Chèvreloup.

— Binevoiești să-mi spui, domnișoară, o întrebă, cum se face că te întîlnesc aici, fără a fi în compania doamnei care te-a adus?

Georgianca nu răspunse, dar apăsarea brațului său se accentuă.

— Ai intrat, desigur, în mulțime, împreună cu acea doamnă și ai pierdut-o, nu-i așa?

Un sunet nearticulat, scos de fată și care-i părea a fi o afirmație, îl făcu să creadă că a ghicit bine. Așa că adăugă:

— A bun! în acest caz, totul se explică. Lipsită de ghidul dumitale și neștiind unde să te duci, te-ai refugiat în acest loc izolat, în așteptarea sosirii mele, despre care știai că va avea loc în curînd. Da, da, acum înțeleg. De altfel, este cel mai bun lucru ce-l puteai face.

Apoi, observînd la însoțitoarea sa o mare tulburare, prin care-și explică tăcerea ei, îi spuse:

— Revino-ți, domnișoară. Îmi închipui cît de emoționată ai fost pomenindu-te, deodată, singură în mijlocul tuturor acestor oameni dintre care nu cunoști pe nimeni. Dar acum, cînd sînt cu dumneata, emoția nu-și mai are rost și ar trebui să te simți pe deplin liniștită...

La ultimele cuvinte, georgianca se strînse și mai tare lîngă el, ca și cum s-ar fi temut că promisiunea lui nu se va realiza.

Ludovic al XV-lea, care — pe durata convorbirii și spre scandalizarea valeților care se credeau pe terenul

lor — se oprise în mijlocul vestibulului, își reluă mersul către saloane.

Invitații, preveniți de ducele d'Ayen despre venirea regelui, se îmbulziseră la intrarea saloanelor, atît pentru a-și exprima respectul față de suveran, cît și spre a vedea mai repede minunea pe care o aducea.

Doamna de Coislin, în loc să se comporte ca toți ceilalți, se grăbise să meargă s-o caute pe Louise, pe care ținea s-o aibă alături cînd își va primi ilustrul oaspete.

Nici doamnele du Hausset și de Mirepoix nu pierduseră vreo secundă și se duseseră la doamna de Pompadour

Deoarece domnul d'Ayen nu crezuse necesar să vorbească despre scena din vestibul, ele nu știau nimic despre întîlnirea monarhului cu fata mascată și sperau s-o anunțe pe favorită la vreme pentru a-i permite s-o conducă pe Blanche mai înainte ca el să se fi arătat oaspeților

Între timp, Ludovic al XV-lea continua să înainteze împreună cu cea care-l însoțea.

Așa cum lesne ne putem închipui, georgianca deveni imediat centrul de atenție al tuturor privirilor, mai ales ale femeilor care, cu gelozie, căutau sub mască semnele acelei extraordinare frumuseți ce se spunea că ar caracteriza-o.

Dar după cîteva minute, în toți ochii se putea citi o mirare și pe buzele tuturor apăru un zîmbet zeflemitor

Privirile nu se opreau numai asupra chipului „minunii"; acum îi învăluiau întreaga persoană, cercetînd-o în cele mai mici amănunte cu o insistență neobișnuită. Și pe măsură ce examinarea se prelungea, mirarea generală sporea.

Nedîndu-și seama de nimic — nici de expresia batjocoritoare întipărită pe fețe, nici de ținuta stîngace a tovarășei sale, care era totuși cît se poate de vizibilă — regele continua să înainteze cu același pas calm și liniștit, îndreptîndu-se către salonul de gală unde urma să fie primit de doamna de Coislin.

În grupurile aflate la mai mare distanță de perechea nou-sosită, unde nu exista teama de a fi auzit de suveran, impresiile provocate de vederea georgiencei se schimbau cu glas destul de tare.

— Ei, nu! spunea rîzînd mica vicontesă de Pontbrillant, al cărui bust, foarte împodobit cu diamante, spre a-i îndreptăți numele, părea să servească drept trăsătură de unire între bătrînul duce de Richelieu și tînărul Courtenay Ei, nu! dar cea care ne este prezentată va fi în curînd doică?

— Cu siguranță — răspundea, în spatele ei și pe un ton plin de gelozie, doamna de Valançay Căci nu te poți înșela: totul, la această tînără persoană, indică o apropiată maternitate.

— Atunci, ce înseamnă asta? riposta doamna de Pontbrillant, întorcîndu-se. Nu ni se anunțase o nouă cucerire?

Cam peste tot se schimbau vorbe asemănătoare și fiecare presimțea că se va asista la o dezvăluire ciudată.

În cele din urmă, Ludovic al XV-lea intră în marele salon.

Marchiza de Coislin îl aștepta acolo cu Louise, care, îmbrăcată tot în georgiancă și cu un lup pe față, stătea la cîțiva pași în spatele ei.

Copila era departe de a bănui rușinoasa soartă ce i se pregătise și-i mulțumise călduros marchizei pentru plăcerea ce i-o făcea prezentînd-o la Curte.

De îndată ce doamna de Coislin îl văzu pe ilustrul său oaspete trecînd pragul salonului, merse în întîmpinarea lui, urmată de Louise, pe care avea de gînd s-o prezinte imediat după obișnuitele complimente. Statura ei înaltă și corpolentă o ascundea în întregime vederii regelui pe domnișoara Moutier

În momentul în care începuse să înainteze, o ușă laterală se deschise brusc și două femei mascate, una conducînd-o de mînă pe cealaltă și aceasta din urmă purtînd și ea costumul de georgiancă, veniră în fața lui Ludovic al XV-lea.

Cea dintîi își scoase masca: era doamna de Pompadour

Anunțată de cele două prietene de sosirea regelui, sau mai bine zis, a prințului Boleslas Kzinski, favorita își părăsise imediat refugiul împreună cu domnișoara de Nevers, spre a i se înfățișa, lăsîndu-le pe doamnele du Hausset și de Mirepoix să se amestece din nou printre invitați. Dar, ajungînd în vestibulul în care își închipuia că-l va găsi pe monarh, aflase că acesta intrase deja în saloane, dînd brațul unei doamne travestite în georgiancă.

Bănuind, datorită acestei ultime informații, că amantul ei fusese victima cine știe cărei confuzii, poate chiar a unei mistificații, și vrînd să facă să înceteze pe dată fie una, fie cealaltă, în loc să încerce să străbată mulțimea compactă ce o despărțea de rege — tentativă care ar fi silit-o să piardă un timp prețios — mersese pe un drum ocolit ce ducea spre salonul de recepție, astfel încît să ajungă acolo ori înaintea lui, ori în clipa în care el ar intra.

La vederea ei și a însoțitoarei sale, falsul prinț polonez rămase nemișcat din cauza uimirii, ațintind asupra lor priviri întrebătoare.

Neștiind ce se întîmplă, doamna de Coislin continuă să se apropie repede cu domnișoara Moutier care, ascultînd de un semn pe care i-l făcuse, venise alături de ea, apărînd sub ochii regelui.

Astfel încît Ludovic al XV-lea avea o georgiancă în față, o a doua în dreapta și o a treia la brațul său. Toate trei fiind, cu mici diferențe, aproape identice.

Monarhul, a cărui mirare sporise la vederea Louisei, le privea în tăcere, pe rînd, ca și pe italiancă și pe doamna de Pompadour și, încetul cu încetul, expresia chipului i se întuneca.

Intuia că se afla într-o situație ridicolă și, nimic nefiindu-i mai neplăcut, deși într-un fel abdicase de la titlurile sale pentru a veni la acea petrecere, întrebă pe un ton tăios, exprimîndu-se din obișnuință la persoana întîi plural și arătîndu-le cu privirea pe domnișoara Moutier și pe însoțitoarea favoritei:

— S-ar putea să Ni se spună cine sînt aceste două persoane și în ce scop sînt aduse în prezența Noastră?

Doamna de Coislin era pe punctul de a profita de întrebarea pusă, prezentînd-o pe Louise, a cărei mască se pregătea deja s-o scoată, cînd doamna de Pompadour, surprinsă de tonul de o suverană semeție folosit de regescul său amant pentru a pronunța acele cuvinte, se grăbi să răspundă pentru a-i tăia rivalei sale vorba, cît și ca să-l trezească pe el la realitate.

— Prințe, persoana pe care o vedeți lîngă mine este cea pe care m-ați rugat s-o conduc aici și pe care urma s-o las în mîinile dumneavoastră.

— Ce spui, doamnă? exclamă uluit monarhul. Ea să fie aceea?...

— Chiar ea, confirmă favorita.

— Dar atunci, cu cine sînt eu? șopti el, vorbind, de data aceasta, așa cum obișnuia să se exprime Boleslas Kzinski.

Și se întoarse iute spre georgianca agățată de brațul său, încercînd să-i zărească trăsăturile. Aceasta părea gata să-și piardă cunoștința.

— Jos măștile! porunci deodată Ludovic al XV-lea cu un glas tunător

Era un ordin adresat tuturor, cel puțin așa fu înțeles de strălucita adunare, și puține au fost persoanele care au încercat să i se sustragă, cu atît mai mult cu cît tonul cu care fusese dat arăta destul de clar că, de acum înainte, monarhul nu mai avea de gînd să-și ascundă identitatea.

De îndată ce auziră ordinul, doamnele de Pompadour și de Coislin scoaseră măștile Blanchei și Louisei.

Cît despre cea a necunoscutei — căci nu am putea s-o denumim altfel — aproape că trebui să se folosească forța pentru a-i fi luată. O ținea cu amîndouă mîinile și și-o apăsa cu disperare pe față. Cu toate acestea, în cele din urmă îi fu smulsă.

Doamna du Hausset se aflase acolo tocmai la timp pentru a îndeplini această faptă caritabilă.

— Camille! strigă regele, recunoscîndu-şi metresa abandonată. Camille!... tu aici!...

Era într-adevăr, sărmana prizonieră din strada Saint-Médéric. În urma scenei pe care o avusese de dimineaţă cu Ludovic al XV-lea, fusese obsedată de un singur gînd: să încerce, prin orice mijloace, să rupă legăturile noi în care avea să fie înlănţuit cel care o făcuse să devină mamă. În acest scop, profitînd de tulburarea doamnei Bertrand datorită faptului că o văzuse pe Blanche vorbind cu fratele ei, precum şi de împrejurarea că paznica ei îşi slăbise vigilenţa faţă de ea tocmai ca urmare a acelei tulburări, sărmana spionase şi încercase să afle tot ce se făcea şi se spunea acolo, în legătură cu pseudo-rivala ei.

Reuşise astfel să ştie că Blanche trebuia să meargă în acea seară, însoţită de rege, la un bal mascat dat la castelul Chèvreloup, şi pîndise paşii şi demersurile bătrînei „stareţe a mănăstirii amorului"; o văzuse ducînd cele două travestiuri şi reuşise să pună stăpînire pe unul din ele. Apoi, după ce-l îmbrăcase repede şi-şi pusese o mască, escaladase zidurile închisorii sale, folosind o scară de grădinărie, şi închiriase, într-o piaţă din Versailles, o lectică, poruncind să fie dusă la locuinţa doamnei de Coislin.

Odată ajunsă la castel, se ghemuise în spatele unei uşi din vestibul, ferindu-se astfel de privirile indiscrete ale valeţilor şi ale invitaţilor ce soseau întruna,şi aşteptase venirea regelui împreună cu Blanche. Căci nu ştia că, reţinut fiind la regină, acesta o rugase pe doamna de Pompadour s-o conducă, în locul lui, pe fată.

Era hotărîtă să-i reproşeze încă o dată monarhului laşitatea purtării sale faţă de ea, spre a-i arăta celei pe care o presupunea destinată să-i urmeze cît costa greşeala de a crede în dragostea lui. Şi asta în mod public, pentru ca efectul reproşurilor sale să fie mai mare.

O oră întreagă asistase îngrijorată la mersul încoace şi încolo al lacheilor şi la sosirea invitaţilor, fără a fi zărită de nici unul din ei.

În fine, regele își făcuse intrarea. Dar, nevăzîndu-l împreună cu Blanche, își uitase frumoasa hotărîre și, printr-un elan mai puternic decît propria-i voință, se dusese imediat să-l ia de braț.

După întrebările pe care i le adresase, înțelesese îndată că îmbrăcămintea georgiană pe care o purta și pe care nu și-o pusese decît pentru a putea pătrunde în castel îl înșela cu privire la persoana ei, făcîndu-l s-o ia drept Blanche, iar aceasta — așa pricepuse din vorbele lui — trebuia să se afle deja acolo.

Neîndrăznind să-i mărturisească realitatea, se lăsase condusă de el prin saloane, resemnîndu-se să suporte toate consecințele tăcerii sale.

Auzind exclamația regelui, căzu în genunchi, într-o atitudine de implorare.

— Iertare!... Iertare!... bolborosi nefericita. Dacă ați ști... este o fatalitate!

— Camille!... repetă Ludovic al XV-lea, crezînd că are halucinații, într-atît de neverosimilă i se părea situația. Dar prin ce întîmplare?... Cum ai putut ieși?... Mai ales, cum de ai îndrăznit?...

— Iertare! O! iertare!... repetă fata, cu glas întretăiat. Sufeream atît de mult... am venit pentru... pentru...

— Vai! nebuno... Nebuno!... Ce-ai făcut? continuă monarhul aruncîndu-i priviri cumplite, care o copleșeau cu totul, storcîndu-i șuvoaie de lacrimi.

Nimeni nu se mai gîndea să rîdă de nenorocita fată, căci toți își dădeau seama că era una dintre numeroasele victime ale poftelor regelui și acum, dimpotrivă, se întreceau în a o plînge, datorită puternicei simpatii pe care le-o inspira.

Se lăsase o tăcere adîncă. Toți cei prezenți așteptau, îngrijorați, deznodămîntul ciudatei scene.

Și, deodată, surveni un incident care creă diversiune.

Blanche și Louise, recunoscîndu-se, se repeziseră una spre cealaltă, cu exclamații de bucurie Izolate așa

cum fuseseră, regăsirea li se părea miraculoasă. Ce se întîmpla? Nu știau nimic.

Spectacolul neobișnuit al tuturor lucrurilor și imprejurărilor ce li se înfățișau le tulbura mintea și nu le mai îngăduia decît o percepere confuză a celor ce se petreceau.

Blanche uitase motivul prezenței sale la bal; căci expresia de asprime și răutate ce se întipărise pe chipul „prințului Boleslas Kzinski" i-l arăta într-o lumină nouă și nemaiavînd nimic comun cu personajul patern din ajun, „prietenul devotat al familiei"

În același timp, își amintea că, în urmă cu cîteva ceasuri, fratele ei și domnul de Dizons îi vorbiseră despre niște primejdii ce o pîndeau, primejdii în care, atunci, nu voise să creadă.

— Louise — o întrebă în șoaptă pe prietena ei și arătînd spre personajul îmbrăcat ca un prinț polonez, în jurul căruia se înghesuia, plină de respect, mulțimea invitaților — știi cine este bărbatul acesta?

— Bărbatul acesta, Blanche? Am auzit, adineauri, spunîndu-se c-ar fi regele, dar că aici nu trebuie să i se dea acest titlu.

— Regele! gemu înăbușit domnișoara de Nevers, nu mai puțin uluită decît dacă la picioarele ei ar fi căzut trăsnetul.

La auzul acestei dezvăluiri, întrevăzu vag întregul adevăr

— Să fugim, Louise, să fugim... îi spuse domnișoarei Moutier.

— Să fugim! De ce?

— Vino... vino... îți voi explica...

Încercă să-și tragă după sine prietena, dar emoția îi paralizase energia și-i fu cu neputință să facă măcar un pas

Atenția regelui fusese distrasă de la Camille datorită acestei întîmplări neprevăzute, care, pentru el, constituia o nouă enigmă.

Cine era oare acea fată, şi ea foarte frumoasă, de ce se afla la doamna de Coislin, şi cum de era atît de intimă cu Blanche?

Toate acestea deveneau din ce în ce mai de neînţeles şi ajunsese să se întrebe dacă era cu adevărat treaz.

Camille rămăsese îngenuncheată, aşteptîndu-şi, ca o condamnată, pronunţarea sentinţei.

Ştia că greşeala ei era mare; ar fi suportat totuşi fără nici un murmur pedeapsa, pentru o singură privire de iubire din partea călăului său. Dar, vai! lui Ludovic nici nu-i trecea prin minte să-i acorde acea dovadă a iertării.

Regele nu se gîndea decît cum să iasă din situaţia falsă în care se afla, fără a-şi pierde „majestatea". După ce meditase cîteva minute asupra acestei probleme dificile, crezu că a găsit soluţia.

— Doamnă — i se adresă favoritei, în aşa fel încît să nu fie auzit decît de ea — ceea ce se întîmplă acum este atît de straniu, încît vreau să lămuresc lucrurile imediat. Deoarece locul, aici, n-ar fi prielnic unei astfel de explicaţii, fii bună şi întoarce-te pe dată în strada Saint-Médéric, cu Camille şi cu Blanche. Voi merge şi eu acolo fără întîrziere.

Luînd apoi braţul ducelui d'Ayen, aflat în primul rînd de curioşi, o salută scurt pe doamna de Coislin şi plecă repede, escortat de aceasta care nu contenea, deşi zadarnic, să-l roage să rămînă.

De cum dispăruse, doamna de Pompadour se pregăti să se conformeze ordinului primit. În acest scop, mai întîi o conduse pe Camille la doamnele du Hausset şi de Mirepoix, rugîndu-le să pornească înainte, împreună cu ea; apoi se îndreptă către Blanche.

— Vino, domnişoară, îi spuse, încercînd s-o îndepărteze de Louise. Trebuie să ne întoarcem imediat la dumneata acasă.

„Nu... nu..." vru să strige domnişoara de Nevers. Dar din gîtul ei contractat nu ieşi nici un sunet.

Fu în stare doar să apuce braţul Louisei, ca pentru a o implora s-o apere, căci rolurile erau inversate acum,

cînd după două zile de emoţii puternice, Blanche vedea că voinţa îi slăbeşte.

— Vino odată, domnişoară, insistă marchiza, cu o oarecare nerăbdare. Aşa a poruncit prinţul.

Şi o luă de mînă pe copilă.

— Prinţul! repetă Blanche, îngrozită şi rezistînd pe cît putea.

Domnişoara Moutier, ignorînd adevărata cauză a spaimei manifestate de prietena sa şi atribuind-o temerii că vor fi despărţite, încercă s-o liniştească:

— Nu-ţi fie frică, draga mea, nu te voi părăsi... vom pleca împreună.

— Dar, domnişoară, nu am intenţia să te iau şi pe dumneata, remarcă doamna de Pompadour De ce vrei s-o însoţeşti pe această persoană?

— Pentru că este prietena mea şi fiindcă văd că vrea să rămînă cu mine.

Cuvîntul „prietenă" o izbi pe favorită. O privi mai atent pe Louise şi sfîrşi prin a o recunoaşte pe tînăra fată care ocupa un loc alături de Blanche, în trăsura în care o văzuse pe aceasta din urmă, cu prilejul plimbării sale la Vincennes.

„Ia te uită! ia te uită!" se miră în sinea sa, „ce caută oare la doamna de Coislin?"

Deodată, în mintea ei se făcu lumină. Constatînd minunata frumuseţe a blondei copile, ghicise planurile italiencei.

— Ah! ticăloasa! şopti printre dinţi. A înţeles, desigur, că farmecele ei nu mai sînt suficiente pentru a-l captiva pe rege, şi a vrut să acopere lipsa lor printr-altele, mai puţin trecute.

Regina Cotillon a II-a nu se gîndea deloc că ar fi putut fi judecată în acelaşi fel, ba chiar şi mai sever, căci doamna de Coislin nu era încă decît la începuturile sale, pe cînd ea avea pe conştiinţă mai mulţi ani de infamie.

Descoperirea planului rivalei o convinse să nu se mai opună ca Louise s-o însoţească pe Blanche. După ce se

mai gîndise o dată, înțelesese că interesul său era, dimpotrivă, s-o ia și pe ea.

„Avînd-o acolo, sub mînă", își spuse, „voi fi mult mai în măsură s-o împiedic s-o înlocuiască pe Blanche în inima lui Ludovic, decît dacă aș lăsa-o în puterea doamnei de Coislin, care, cu prima ocazie, i-o va arunca în brațe, așa cum, fără îndoială, intenționa să facă în seara asta. Așa că, fără nici o clipă de ezitare, trebuie să-i îngădui să vină."

Ca urmare, i se adresă domnișoarei Moutier:

— A! dacă ești prietena ei, asta-i altceva, domnișoară: nu mai am nimic de obiectat. Așadar, veniți... veniți amîndouă.

Blanche nu mai încerca să opună nici o rezistență. Se afla sub efectul unei moleșeli de neînvins, ce-i anihila complet voința. Și ieși din salon mai mult purtată de către favorită și de Louise.

Spre a nu oferi invitaților un nou subiect de curiozitate, doamna de Pompadour le condusese pe cele două fete pe drumul ocolit pe care venise. Astfel încît doamna de Coislin, ocupată să-l însoțească la plecare pe rege prin tot șirul de încăperi, nu-și dădu seama de dispariția micii sale captive care, la rîndul său, fiind și ea tulburată de tot ce se întîmpla, nu se gîndise s-o prevină.

Puțin mai tîrziu, trei calești ieșeau pe poarta castelului Chèvreloup. Încă nu se depărtaseră de acesta la mai mult de o sută de stînjeni, cînd doi călăreți, gonindu-și caii în triplu galop, ajunseră în fața castelului pe o potecă ce traversa cîmpul și forma cu drumul coarda unui arc a cărui curbă era acesta.

Unul era marchizul Henri de Lagardère-Nevers, celălalt — vicontele Romuald de Dizons.

Cu toate numeroasele demersuri făcute în cursul zilei pentru a obține invitații la balul doamnei de Coislin, de-abia tîrziu spre seară reușiseră să și le procure, căci toate persoanele care posedau așa ceva voiau să le utilizeze în folos propriu.

Din fericire, tocmai cînd începeau să-şi piardă speranţa că strădaniile lor vor avea succes, întîmplarea îi făcuse să se întîlnească cu doi dintre prietenii lor care, fiind invitaţi cu o oră mai înainte să supeze cu o nimfă de la Operă şi preferînd deliciile acelei petreceri în trei în locul balului italiencei, consimţiseră bucuros să le cedeze invitaţiile lor.

De cum le căpătaseră, se duseseră să închirieze două costume de tîlhari din Abruzzi [1], sub care, mulţumită pelerinei largi ce constituia principalul lor atribut, se puteau ascunde cu totul; apoi plecaseră călare spre Chèvreloup.

Iar acum, soseau, după o oră de goană neîntreruptă, mergînd, după ce trecuseră de Versailles, pe poteca pe care i-am văzut apărînd şi pe care o aleseseră pentru a scurta drumul ce le mai rămăsese de făcut.

La două sute de paşi de castel, îşi opriră brusc caii.

— Cred că ne putem lăsa animalele aici fără teamă, spuse Romuald. Nimeni nu va veni să le caute în locul acesta.

— Este şi părerea mea, replică Henri. Vor fi destul de bine protejate de întuneric, şi sîntem siguri că le vom găsi unde le-am lăsat.

Descălecară, legară frîiele cailor de doi platani, apoi, după ce-şi acoperiră feţele cu măşti, se îndreptară către locuinţa doamnei de Coislin, în care, în curînd, pătrunseră.

În prealabil, avuseseră grijă să se încredinţeze că sabia le alunecă uşor în teacă, deoarece, deşi deghizarea lor nu comporta o asemenea armă, se feriseră să renunţe la ea. S-ar fi putut să fie nevoiţi s-o folosească.

Cînd intrară în saloane, fură izbiţi de slaba animaţie a petrecerii. Invitaţii, adunaţi în grupuri şi discutînd cu glas scăzut, păreau mai degrabă nişte conspiratori ocupaţi

[1] *Abruzzi*: regiune muntoasă în centrul Italiei, în munţii Apenini, culminînd cu vîrful Gran Sasso (2.914 m) şi cuprinzînd provinciile Aquila, Quieti, Pescara şi Teramo. (n.t.)

să urzească cine știe ce complot sumbru, decît niște persoane venite să se distreze.

Cei doi tineri erau mirați de ceea ce vedeau. Cum se explica strania atitudine a celor prezenți, șușotelile, mișcările indignate ce le scăpau multora dintre ei?

Treceau printre grupuri, încercînd să prindă din zbor vreun cuvînt care să-i lămurească. Dar crîmpeiele de conversație auzite nu le spuneau nimic.

Lăsînd pe mai tîrziu încercarea de a afla ce însemnau toate astea, nu se mai ocupară decît s-o găsească pe Blanche. Cît despre Louise, neștiind că marchiza de Coislin o adusese la petrecere și presupunînd că se afla în apartamentele castelului, își promiteau s-o răpească după ce domnișoara de Nevers avea să fie în siguranță.

Mai înainte de orice, voiră să știe unde era regele. Deoarece, așa cum le spusese Blanche mai devreme, acesta trebuia s-o însoțească la Chèvreloup, își închipuiră că o vor găsi fie cu el, fie printre persoanele care-l înconjurau.

Cu toate acestea, degeaba parcurseră saloanele, nu-l zăriră deloc pe Ludovic al XV-lea.

Știm că asta ar fi fost dificil.

— Poate că încă nu a venit, își exprimă părerea marchizul.

— Sau poate că a și plecat, replică vicontele.

— A și plecat! repetă Henri, cu glasul schimbat. Mă faci să mă cutremur, Romuald, căci dacă acesta ar fi adevărul, ar însemna că a plecat cu Blanche și, atunci, planul pe care l-am conceput ar fi zădărnicit.

— Nu este decît o ipoteză, ține cont de asta. S-ar putea, dimpotrivă, să nici nu fi venit, așa cum spui.

— În cazul acesta, cel mai bine ar fi să ne informăm.

— Evident.

De cîteva clipe atenția le era atrasă de purtarea unui personaj care se plimba, solitar, prin mulțime, se oprea la fiecare grup, asculta ce se vorbea, apoi își relua curînd mersul, ca și cum ceea ce auzise nu l-ar fi interesat decît în mică măsură.

Era deghizat în astrolog şi purta costumul tradiţional folosit de obicei pentru a reprezenta acest soi de şarlatani, adică o lungă mantie neagră, presărată cu aştri aflaţi în conjuncţie, precum şi o pălărie conică, împodobită şi ea cu simboluri stelare. Un lup de culoare stacojie îi ascundea faţa pînă la buze.

Am spus mai înainte că, la ordinul dat de monarh, pe un ton imperios, cu cîteva clipe mai devreme, toată lumea îşi scosese măştile. Printre ultimele rînduri de curioşi, mai rămăseseră totuşi unii care gîndiseră că pot să nu-i dea ascultare, iar ciudatul personaj îmbrăcat ca un astrolog era dintre aceştia.

Văzîndu-i singurătatea ce le-ar permite să-i pună întrebări cu o mai mare libertate, cei doi „tîlhari" se hotărîră să i se adreseze lui:

— Domnule, începu Henri, după ce i se alătură, am dori să obţinem de la dumneavoastră o informaţie, dacă totuşi sînteţi în măsură să ne-o daţi... Aţi vrea să ne...

Dar mai înainte de a-şi încheia fraza, astrologul, care-i văzuse apropiindu-se şi-i cercetase cu o privire scrutătoare, îl întrerupse brusc, spunîndu-i:

— Tăcere! Nu stăm bine aici, pentru a discuta. Veniţi cu mine, dumneavoastră şi prietenul dumneavoastră. Vom merge într-un loc în care vom fi mai în largul nostru.

Şi luîndu-i imediat de braţ pe tinerii care se lăsară în voia lui în mod maşinal, îi conduse pe un balconaş de pe faţada din spate, unde singurătatea era deplină.

— Domnilor, continuă atunci, v-am luat deoparte nu numai pentru că ştiu cine sînteţi amîndoi, dar cunosc şi motivul prezenţei dumneavoastră la Chèvreloup, şi presupun că vom avea de discutat despre lucruri pe care nu trebuie să le audă nimeni.

— Ştiţi cine sîntem? întrebă Romuald stupefiat.

— Da, domnule de Dizons.

— Şi cunoaşteţi motivul prezenţei noastre la această serată? adăugă Henri, nu mai puţin mirat.

— Perfect, domnule de Nevers.

Apoi, zîmbind şi arătîndu-şi costumul:

— Nu vedeţi că sînt un ghicitor şi că pentru cel care citeşte în aştri nu există nimic ascuns?

— Să nu glumim, domnule, îl întrerupse marchizul. Treacă-meargă că ne-aţi recunoscut sub măştile noastre, lucru pe care l-aţi reuşit, fără îndoială, studiind atent partea vizibilă a feţelor noastre, şi care denotă, pur şi simplu, o mare dibăcie din partea dumneavoastră. Dar faptul că ne cunoaşteţi planurile, pe lîngă că ar însemna o adevărată vrăjitorie — căci nici vicontele, nici eu nu am vorbit nimănui despre ele — dar ar implica, în mod firesc, şi că sînteţi la curent cu evenimentele care ne-au împins să le gîndim. Ca urmare, dacă nu v-aţi lăudat, vă somăm să ne spuneţi cum aţi intrat în posesia acestor cunoştinţe.

— Acesta e secretul meu... îngăduiţi-mi să-l păstrez. Tot ce vă pot mărturisi este că am aflat fiecare dintre aceste evenimente imediat ce avusese loc, atît dubla răpire de la mănăstirea Picpus — a surorii dumneavoastră, domnule marchiz, şi a logodnicii dumneavoastră, domnule viconte — precum şi demersul pe care l-aţi făcut în după-amiaza aceasta la Parc-aux-Cerfs, cu scopul de a o ajuta pe domnişoara de Nevers să evadeze.

— Dar cine sînteţi, domnule? exclamară simultan cei doi tineri, uluiţi.

— Nu v-ar folosi la nimic să ştiţi cine sînt, deoarece vă sînt total necunoscut şi unuia şi celuilalt. Mulţumiţi-vă să aflaţi, domnule de Nevers, că pe vremuri am fost destul de strîns legat de tatăl dumneavoastră, ducele. Spun „pe vremuri", pentru că, trăind timp de mulţi ani în afara Franţei şi nerevenind la Paris decît de curînd, încă n-am avut timp să reînnod relaţiile cu el. Iar dumneavoastră, domnule de Dizons, să ştiţi că, odinioară, am fost amestecat în nişte întîmplări care sînt îndeaproape legate de dumneavoastră şi pe care va trebui să vi le dezvălui într-o zi.

— Despre ce întîmplări vorbiți? îl întrebă vicontele.

— Le veți cunoaște, dacă voi crede că trebuie să vi le aduc la cunoștință. De altminteri, pentru moment n-ar prezenta nici un interes pentru dumneavoastră, se grăbi să adauge misteriosul personaj, spre a împiedica orice insistență din partea tînărului. Dar să revenim la informația pe care aveați de gînd să mi-o cereți. Să vedem, ce doriți să aflați?

— Pe toți sfinții! domnule, la ce-ar servi să ne întrebați? Știința dumneavoastră într-ale ghicitului nu este oare la îndemînă, pentru a ne scuti de oboseala de-a vă răspunde? spuse marchizul, cu o ușoară ironie.

— Adevărat... uitasem. Aflați, așadar, că domnișoara Blanche, care constituia obiectul căutărilor dumneavoastră, nu mai este aici.

— Nu mai este! Deci, mai înainte, fusese?

— Da... ca și regele, care a plecat și el.

— Împreună cu ea?

— Aproape.

— Ah! nenorocire! excalmă Henri. Am ajuns prea tîrziu!... Și e mult de atunci?

— Aproximativ un sfert de oră.

— Doar atît!... Repede, Romuald, să ne grăbim. Poate vom reuși să-i ajungem din urmă, înainte de a se întoarce la Parc-aux-Cerfs.

— Așteptați, interveni astrologul, văzîndu-i pe tineri pe punctul de a-l părăsi. Văd că nu vă grăbiți să mă întrebați ce s-a întîmplat cu domnișoara Moutier

— Louise! exclamă, la rîndul său, domnul de Dizons. Dar presupun că ea se află în interiorul castelului.

— Ba deloc: este împreună cu domnișoara de Nevers.

— Cum? Nu-mi explic...

— Iată ce s-a petrecut.

În cîteva cuvinte, astrologul le relată celor doi prieteni scandalul care izbucnise în cursul seratei și urmările lui.

Vicontele păru zdrobit.

— Îţi spun să ne grăbim, Romuald, repetă Henri. Acum eşti tot atît de interesat ca şi mine să nu mai întîrziem urmărirea.

— Da, da, să nu pierdem nici o clipă, răspunse domnul de Dizons.

— Mai aşteptaţi, domnilor, interveni din nou interlocutorul lor Trebuie să vă dau un sfat. Ascultaţi glasul raţiunii. Am aflat, domnule de Nevers, că tatăl dumneavoastră se va întoarce mîine. Chiar aşteptam cu nerăbdare revenirea sa din Lorraine, spre a-i face o vizită şi a relua cu el legăturile despre care vă vorbeam adineauri. Ei bine! De îndată ce va pune piciorul în palatul său, va afla, prin mine, situaţia domnişoarelor Blanche şi Louise, şi este mai mult ca sigur că un simplu demers din partea sa, pe lîngă rege, va fi de ajuns pentru a li se reda imediat libertatea.

Tînărul marchiz clătină din cap şi replică:

— De acum şi pînă mîine se pot întîmpla o mulţime de lucruri.

— Să sperăm că nimic ce-ar pune în primejdie onoarea celor care vă sînt dragi.

— Nu putem şti.

— În plus, îmi dau seama — adăugă ghicitorul în stele consultîndu-şi ceasul — că tot ce veţi face de acum înainte va fi inutil. De la Chèvreloup pînă în cartierul Parc-aux-Cerfs este un drum de doar douăzeci şi cinci de minute, şi au trecut deja douăzeci de cînd persoanele respective au plecat cu trăsurile. Aşadar, orice aţi face, nu le veţi putea ajunge înainte de sosirea lor în strada Saint-Médéric, şi, dacă veţi merge pînă acolo, veţi găsi, cu siguranţă, porţile încuiate, căci vor fi trecut cel puţin zece minute de cînd vor fi fost închise pentru toată lumea.

— Dacă porţile sînt încuiate, le vom sparge! strigă vicontele.

— Dar soldaţii din posturi vă vor aresta, nefericitule!... Nu vă lansaţi într-o asemenea aventură, sau, cel puţin, fiţi prudenţi.

— Să fim prudenți! exclamă Henri, cu ironie. Ieri, starețа de la Picpus ne vorbea ca și dumneavoastră, și noi am fost destul de proști ca s-o ascultăm. Și asta ne-a folosit mult, ce să spun. Nu, nu, ceasul amînărilor a trecut, acum vom merge drept la țintă. Adio, domnule.

Și cei doi tineri, nevoind să discute mai mult cu astrologul, care se străduia din nou să-i rețină, plecară repede spre ușă.

— Ah! nebunii, nebunii! gemu acesta, văzîndu-i că dispar. Atunci, să-i ajute Dumnezeu... eu am făcut tot ce am putut spre a-i împiedica să se ducă la pieire și n-am nimic să-mi reproșez.

Apoi, adăugă:

— Mai ales, facă Dumnezeu ca domnul de Dizons să nu se întîlnească cu regele, cu spada în mînă!... o luptă între ei doi ar fi un lucru abominabil. Dar așa ceva este puțin probabil. Am toate motivele să cred că se vor izbi de niște porți închise și nu vor avea de furcă decît cu soldații.

Cu aceste cuvinte, reintră în saloane și-și reluă preumblarea printre grupuri.

Acum, serata se desfășura într-o atmosferă plictisitoare. Un văl de tristețe se lăsase asupra mulțimii, îndepărtînd veselia. Dintre toți, poate că doamna de Coislin era singura fericită de cele ce se petrecuseră.

Cînd se reîntorsese în salonul de recepție, după ce îl condusese la plecare pe monarh, la început se înfuriase din cauza plecării Louisei împreună cu doamna de Pompadour. Dar trecîndu-i prin minte un gînd care putea fi luat drept replica celui pe care-l avusese aceasta în legătură cu prezența fetei la Parc-aux-Cerfs, își spusese:

— De fapt, madam Pește[1] a fost de-a dreptul neîndemînatică: mă ajută aiît de bine, cum nici nu-și închipuie,

[1] *Madam Pește:* ne aducem aminte că numele real al doamnei de Pompadour era *Jeanne Antoinette Poisson*, iar în limba franceză, cuvîntul *poisson* înseamnă *pește*. (n.t.)

căci mă face să ating ţelul pe care-l urmăream, şi anume acela de a obţine intrarea micuţei în aşezămîntul de pe strada Saint-Médéric. Ba chiar, sînt aproape sigură că va rămîne acolo mai mult timp decît domnişoara de Nevers — căci am recunoscut-o —, care este de neam mult prea nobil pentru a deveni o pensionară de durată şi, cu siguranţă, va ieşi de acolo în curînd. Pe cînd Louise, o orfană al cărui unic sprijin este acea stareţă a călugăriţelor augustine — persoană de minoră importanţă — are, dimpotrivă, numeroase şanse de a rămîne acolo. Şi cum, pe scurt, eu sînt cea care am scos-o din umbra mănăstirii, nu se poate ca regele să nu-mi fie recunoscător. În concluzie, trebuie mai degrabă să-i mulţumesc doamnei Pompadour, decît să-i port pică pentru ceea ce a făcut.

Deoarece raţionamentul o liniştise pe deplin, nu se mai gîndise apoi decît să redea petrecerii înfăţişarea pe care o avusese mai înainte. Dar în zadar se străduise: spiritele se întristaseră şi nimeni nu mai avea chef să se distreze.

Părăsind castelul, Henri şi Romuald alergaseră să-şi ia caii şi se avîntaseră, cu toată viteza, pe poteca pe care i-am văzut apărînd, gîndindu-se — aşa cum le spusese, de fapt, astrologul — că le va fi imposibil să-i ajungă din urmă pe rege şi pe cei care-l însoţeau.

Nu le trebui mai mult de zece minute pentru a sosi la primele case din Versailles, şi încă două pînă în strada Saint-Médéric, pe care, de cum intrară, zăriră staţionînd cam pe la mijlocul ei trei caleşti, în jurul cărora se mişcau mai multe persoane.

Avură o tresărire de bucurie. Ceea ce vedeau îi îndemna să presupună că fetele nu se aflau încă în interiorul haremului regal şi, drept urmare, le dădea speranţa că vor putea să le smulgă pe dată din mîinile celor ce le răpiseră.

Şi trebuie să spunem că presupunerile lor nu erau greşite.

Pe drum, unul dintre caii de la trăsura regelui căzuse şi nu mai putuse fi pus pe picioare înainte de a i se scoate cu totul hamurile, ceea ce întîrziase cu un sfert de oră sosirea trăsurilor, astfel că, în clipa în care tinerii apăreau la colţul străzii, acestea abia se opriseră.

Persoanele pe care le vedeau cei doi prieteni erau doamnele du Hausset şi de Mirepoix, împreună cu Camille, precum şi regele şi ducele d'Ayen, coborîţi, toţi cinci, de îndată ce trăsurile stătuseră în loc.

Doamna de Pompadour se afla încă într-a sa, împreună cu Louise şi Blanche, aceasta din urmă inertă şi într-o stare de prostraţie.

Marchiza şi domnişoara Moutier încercau s-o învioreze, dar fără succes: nu era conştientă de cele ce-o înconjurau şi nu-şi mai recunoştea nici prietena.

Henri şi Romuald ajunseră într-o secundă în dreptul trăsurilor Descălecînd, se repeziră, cu sabia ridicată, asupra regelui şi a ducelui d'Ayen care, ambii, de-abia avură timp să şi le scoată pe-ale lor spre a se apăra.

Aşa cum se temuse astrologul, întîmplarea îl adusese pe domnul de Dizons chiar în faţa lui Ludovic al XV-lea, lăsîndu-l pe duce marchizului.

Orbiţi de mînia ce-i copleşea, tinerii îşi pierduseră orice discernămînt.

— Daţi-mi-o înapoi pe Louise! îi strigă regelui vicontele, fără a-şi aminti, din cele ce le relatase ghicitorul, că regele nu era implicat în plecarea logodnicei sale de la Chèvreloup, de vreme ce ea însăşi insistase s-o însoţească pe domnişoara de Nevers şi că, plecat înaintea lor, monarhul nu putea şti că logodnica lui se afla acolo.

— Înapoiaţi-mi-o pe Blanche, îi porunceа la rîndul său ducelui, Henri de Lagardère-Nevers, care uita, şi el, că d'Ayen rămăsese cu totul neutru în toată afacerea şi nu o cunoştea deloc pe sora sa.

— Ei, na! cine sînt apucaţii aceştia? întrebă regele, în vreme ce para loviturile date de vicontele, reuşind abia cu greu să le evite.

În clipa în care regele punea întrebarea, soldații din cel mai apropiat post de pază, atrași de zgomotul săbiilor ce se ciocneau cu furie, veniră în goană și, în ciuda puternicei rezistențe ce li se opunea, îi dezarmară în curînd pe tineri, conducîndu-i imediat într-o sală a postului.

Lupta durase atît de puțin, încît femeile nici nu avuseseră timp să se sperie. Cît despre domnișoara Moutier, nici nu o remarcase, fiind cu totul absorbită de îngrijirile pe care i le dădea Blanchei.

Cînd, în fine, calmul fu restabilit, toată lumea intră în așezămînt.

Peste cîteva minute, șeful detașamentului de serviciu, un căpitan, se prezentă în fața lui Ludovic al XV-lea, care tocmai comenta cu d'Ayen cele se petrecuseră.

— Sire, spuse ofițerul, rog pe Majestatea Voastră să-mi dea ordine cu privire la cei doi mizerabili care au atentat la viața domniei voastre și a domnului duce.

— Cine sînt nebunii aceia? întrebă regele care, după ce trecuse primejdia, și față de noutatea faptului, era mai mult curios decît mînios.

— După cîte mi-am putut da seama, lăsînd la o parte îmbrăcămintea pe care o poartă, îmi par a fi niște gentilomi, răspunse ofițerul.

— Gentilomi! se arătă surprins Ludovic al XV-lea.

— Da, Sire.

— Dacă crezi că sînt gentilomi, trimite-i la Bastilia, porunci monarhul. Ne vom ocupa, într-una din zile, cu ajutorul locotenentului nostru de poliție, să limpezim afacerea asta.

Ofițerul se retrase, iar Ludovic al XV-lea, care își revenise „după o alarmă atît de serioasă", se duse, împreună cu d'Ayen, în căutarea doamnei de Pompadour, spre a-i cere explicația supărătoarei încurcături ce se produsese la doamna de Coislin.

La scurt timp după plecarea tinerilor de la castelul Chèvreloup, saloanele începuseră să se golească. Așa cum

am mai spus, tristețea luase locul veseliei și, deoarece petrecerea nu mai avea nimic atrăgător, invitații plecau.

Ba chiar plecau atît de repede încît, într-o jumătate de oră, din numeroșii oaspeți pe care i-am văzut participînd la serată, nu mai rămăsese decît unul singur, pierdut, s-ar putea spune, în imensa sală ce fusese transformată în salon de gală.

Acel oaspete, ultimul dintre toți, era bărbatul cu mască stacojie.

Castelana, oarecum dezamăgită de soiul acela de derută în care i se îndepărtau musafirii, dar socotindu-se pe deplin eliberată de îndatoririle sale de stăpînă a casei, se pregătea să se ducă în apartamentele sale, cînd îl zări în fundul încăperii, rezemat de pervazul unei ferestre și cu capul ridicat, ca și cum ar fi fost ocupat să privească bolta cerului.

— Ia te uită! spuse, recunoscîndu-i costumul. Este astrologul acela pe care l-am remarcat de mai multe ori în seara aceasta și care n-a încetat să se plimbe, neoprindu-se nicăieri. Ciudat personaj, după cîte mi s-a părut. De fiecare dată cînd mi-am încrucișat drumul cu al său, i-am văzut ochii ațintiți asupra mea cu o stranie insistență, care mă stînjenea, ba chiar mă speria: s-ar fi zis că încearcă să-mi pătrundă pînă în străfundurile sufletului. Dar ce-o fi făcînd? Oare consultă aștrii? La urma urmei, acesta-i este rolul.

În clipa în care își încheia monologul, necunoscutul se întoarse și, zărind-o la rîndul său pe marchiză, se apropie de ea, făcu o plecăciune adîncă, apoi se retrase cu pași rari.

Doamna de Coislin simțise din nou apăsarea privirii cercetătoare, a cărei ascuțime o făcuse să se înfioare.

— Omul acesta are puteri de deochi, șopti și, pe gînduri, urcă în apartamentul ei.

Astrologul părăsi salonul care începea să fie învăluit în întuneric, căci valeții sfîrșeau de stins candelabrele.

Dar, ajungînd în grădină, în loc să continue să meargă spre poarta de ieşire, omul nostru ocoli castelul, trecu în spatele lui şi se ascunse într-un boschet, ridicîndu-şi ochii către partea de mijloc a edificiului.

Pe latura aceea şi la al doilea etaj era situată capela marchizei.

— Ce mister pluteşte asupra acestei locuinţe? şopti ca pentru sine. În vreme ce mă aflam la fereastră, mi s-a părut că aud o chemare, venind de sus... un fel de strigăt de spaimă, aş putea jura! Trebuie să ştiu ce-nseamnă asta. Cu atît mai mult cu cît la doamna de Coislin am sesizat semnele caracteristice ale unei obsesii persistente, iar între sprîncenele ei am zărit un anumit stigmat care nu-mi anunţă nimic bun pentru ea. Să aşteptăm, dar, să ni se dea dezlegarea acestei enigme.

Reîntoarsă în camera sa, marchiza fusese dezbrăcată de către cameristă şi-şi pusese un veşmînt de noapte uşor, ce-i lăsa dezgolite braţele şi pieptul şi ale cărui falduri largi, învăluindu-i trupul aproape fără a i-l atinge, îi dădeau iluzia de a fi, ca şi zeiţele, pe deplin lipsită de văluri. Apoi, fiind prea agitată pentru a trece la odihnă, se dusese să se întindă pe o canapea, lăsîndu-se în voia gîndurilor în legătură cu diversele incidente din cursul seratei.

Îşi aminti, mai întîi, de preocuparea ei constantă cu privire la moartea cavalerului Zeno, preocupare ce o frămîntase în ciuda eforturilor de a scăpa de ea.

Apoi, îşi aduse aminte de individul cu mască stacojie şi de privirea lui sfredelitoare, sub care se simţea atît de stînjenită.

— Cine poate fi omul acesta? se întreba, şi pentru ce mă privea aşa? Petrecerile acestea mascate îşi au inconvenientele lor... Parcă poţi să ştii cine-ţi vine în casă? căci, folosind un lup, orice derbedeu poate trece drept un gentilom.

După ce, prin aceste cuvinte, se răzbunase oarecum pe astrolog, gîndurile i se îndreptară către alte subiecte

şi, în cele din urmă, ajunse să-şi reamintească strania întîmplare ce pusese capăt recepţiei sale.

În toată afacerea asta, cel mai bun lucru pentru ea era că rezultatul fusese admiterea Louisei la Parc-aux-Cerfs.

Ah! dacă, mulţumită fetei, ar izbuti să devină favorita titulară! Ce triumf pentru ea!

Începu să treacă în revistă toate avantajele legate de o asemenea funcţie: să primească omagiile nobilimii, să vadă la picioarele sale mulţimea de curteni şi adoratori; să dispună, după plac, de funcţii şi posturi; să trateze de la egal la egal cu oamenii de stat, impunîndu-le voinţa ei, ba chiar să-i silească să-i suporte capriciile. Într-un cuvînt, să se bucure de toate privilegiile regalităţii, ca şi cum ar fi regina în persoană.

Puţin cîte puţin, aţipi şi sfîrşi prin a se cufunda într-o stare vecină cu somnul.

Trecură două ore.

Deodată, marchiza fu smulsă din moţăială de un zgomot sec, ce se auzi lîngă ea, sau, cel puţin, la mică distanţă. Tresări şi, speriată, deschise imediat ochii, să-şi dea seama ce anume îl cauzase.

Dar nu văzu nimic care s-o lămurească.

Considerînd că nu-i de ajuns să cerceteze camera cu privirea, se ridică şi începu s-o parcurgă în toate sensurile, sperînd să descopere sursa zgomotului. Trudă zadarnică.

Plictisindu-se să tot caute şi sfîrşind prin a crede că avusese o halucinaţie, se pregătea să-şi reia locul, cînd o izbitură puternică răsună pe partea interioară a uşii capelei sale, ca şi cum cineva ar fi încercat s-o împingă cu putere dinspre înăuntru către înafară.

Rămînînd brusc nemişcată în locul în care se afla, cu ochii larg deschişi de o spaimă nespusă, simţind că i se face părul măciucă, cu membrele şi întreg trupul cumplit de înţepenite, părea o statuie a groazei.

Ce se întîmpla oare în capelă, şi cine putea izbi aşa în uşă?

Nu putea fi Zeno, căci era mort de-a binelea, aşa cum se încredinţase ea însăşi, înainte de a-i tîrî cadavrul pînă acolo.

Se produse o nouă izbitură, urmată în curînd de altele, din ce în ce mai puternice.

La fiecare din ele, vedea batantul uşii gata să cedeze sub presiunea care o zguduia şi spaima i se preschimba în groază.

Deodată, în urma unei împingeri mai puternice decît cele ce o precedaseră, broasca fu smulsă şi uşa, dată cu putere în lături, se deschise larg, izbindu-se cu zgomot de perete.

În pragul capelei se afla cavalerul!...

Cu toate că în momentul în care Zeno se prăbuşise, ca fulgerat, la picioarele marchizei, trupul său prezentase toate aparenţele morţii, viaţa rămăsese în el într-o stare latentă.

Acul cel lung, străpungîndu-i ţesuturile cărnoase ale cefei, nu rănise nici un organ vital, aşa cum crezuse doamna de Coislin. Doar că, atingînd uşor baza creierului mic, provocase o sincopă atît de puternică, încît marchiza se lăsase înşelată şi o luase drept încetarea vieţii.

În realitate, nu fusese decît o paralizie trecătoare a întregului organism, principala consecinţă fiind oprirea aparentă a funcţionării inimii.

Veneţianul rămăsese mult timp într-o stare de insensibilitate totală. Dar, către mijlocul seratei, circulaţia sîngelui începuse să se restabilească şi, revenindu-şi puţin cîte puţin, sfîrşise prin a-şi recăpăta pe deplin cunoştinţa.

Ne putem închipui cît de mare i-a fost uimirea cînd s-a pomenit, în beznă, întins cît era de lung pe pardoseală.

Cu toate acestea, revenindu-i memoria, nu întîrzie să-şi amintească felul în care se încheiase discuţia sa cu doamna de Coislin şi ghici cam ce urmase.

— *Per Dio!* înjurase. Ticăloasa, presupunînd că m-a trimis *ad patres*, m-a aruncat aici ca pe un pachet, cu

intenţia probabilă ca mîine să facă să dispară pretinsul meu cadavru. Din fericire, mă aflu încă pe lumea aceasta, *San-Pietri-Polo!* şi sper să i-o dovedesc în curînd.

Apoi, imediat, se gîndi la Louise.

Oare marchiza îşi executase planul, şi acesta avusese rezultatul scontat? Cum să afle?

Se ridică în picioare, nu fără greutate, căci se simţea încă foarte slăbit, datorită îndelungatei rigidităţi în care-i rămăseseră membrele.

Zări o pată luminoasă. Era fereastra.

Se îndreptă spre ea, ţinîndu-se de pereţi să nu cadă. Ajuns la geam, îl deschise şi trase în piept răcoarea nopţii. Dar plămînii lui, care nu-şi recăpătaseră perfecta funcţionare, absorbiră dintr-o dată o asemenea cantitate de aer proaspăt încît aproape că se sufocă şi se prăbuşi pe pardoseală, unde îşi pierdu din nou cunoştinţa.

Mai înainte, totuşi, instinctul îl făcuse să lase să-i scape o disperată chemare în ajutor Fusese strigătul pe care-l auzise bărbatul cu masca stacojie.

De data aceasta Zeno era doar leşinat şi, dacă încetase să gîndească, cel puţin trupul îi funcţiona normal.

Rămase aproape trei ore într-o totală nemişcare şi doar tîrziu, după întoarcerea doamnei de Coislin în camera sa, îşi reveni din această a doua cădere în nesimţire.

Îşi dădu seama, cu bucurie, că acel repaos forţat avusese efectul de a-i reda parţial puterile. Îi fusese mai salutar decît mişcarea.

Din acea clipă, hotărî să scape, prin indiferent ce mijloc, din capelă, pe care o recunoscuse.

Se duse la uşă şi, mai întîi, o apăsă cu genunchiul, spre a-şi da seama de gradul ei de rezistenţă — şi aceasta fusese cauza trosnetului care o intrigase într-atîta pe marchiză.

După acea încercare, dîndu-şi seama că nu va reuşi să facă să cedeze uşa decît prin zguduiri puternice, aşteptase o clipă, adunîndu-şi forţele, iar apoi îşi luase cel mai mare elan cu putinţă şi se aruncase asupra ei.

Am văzut ce teamă o cuprinsese pe marchiză în urma acelui prim şoc. Renunţăm să-i descriem spaima nebună la auzul celor ce-i succedaseră şi, mai ales, la ivirea cavalerului.

— Ce-ai făcut cu fiica mea, doamnă? o întrebă acesta, pe un ton imperios.

Doamna de Coislin auzi întrebarea, dar i se păru că glasul apariţiei are o rezonanţă deosebită, ca şi cum ar fi răsunat din pămînt.

La drept vorbind, simţul auzului, foarte alterat din cauza tulburării în care se afla, nu-i permisese să perceapă decît un sunet foarte atenuat, abia distinct.

Tot astfel, vederea ei, afectată de aceeaşi cauză, i-l arăta pe Zeno sub o înfăţişare stranie. Nu-l vedea decît într-un mod difuz, şters. I se părea că trupul lui nu mai are un contur limpede, ci că se topeşte într-un soi de aburi care-l făceau imprecis, dînd impresia că pluteşte.

Această bizară aberaţie a simţurilor este un caz patologic foarte bine cunoscut de medici. Ea survine în urma unei spaime puternice, ca cea pe care o simţise marchiza, sau după orice alt şoc psihic suficient de dur pentru a perturba funcţiile creierului.

Dubla iluzie a cărei victimă era doamna de Coislin îi confirma credinţa că în faţa ei se află o fiinţă supranaturală. Şi, în acest caz, la ce bun să-i răspundă?

Tăcerea ei îl irită pe venetian, care-şi repetă întrebarea, înaintînd spre marchiză. Dar pe măsură ce se apropia ea se retrăgea, pas cu pas, cu o rigiditate de automat.

La început, cavalerul nu observase starea de profundă tulburare în care se afla. Dar acum o vedea si se întreba care-i poate fi cauza. Deodată, înţelese: îl lua drept o stafie.

De altminteri, Zeno cunoştea credulitatea ei faţă de tot ce era în legătură cu cele din afara lumii terestre şi-şi închipuia ce efect trebuia să producă asupra ei. Aşa încît, în loc să încerce să-i înlăture eroarea, se strădui, dimpotrivă, s-o înşele şi mai mult, sperînd ca în felul

acesta s-o facă să-i mărturisească mai lesne ceea ce dorea el să ştie.

Continuă deci:

— Da, doamnă, eu sînt!... eu, pe care m-ai asasinat şi care mă întorc anume din lumea spiritelor pentru a te întreba: ce-ai făcut cu fiica mea?... Ce-ai făcut cu copilul meu?... Vorbeşte!...

Rostind aceste cuvinte, înaintă din nou.

La rîndul său, se retrase şi ea, mereu cu acelaşi pas de automat, ce nu producea nici un zgomot, fiind înnăbuşit în lîna groasă a covorului.

— Ţi-ai desăvîrşit crima, adăugă Zeno, sau, în ultimul moment, te-a reţinut remuşcarea şi ţi-ai lăsat victima să scape?... Vorbeşte, doamnă... dar vorbeşte odată!...

Şi sperînd să ajungă lîngă ea spe a o sili să-i dea un răspuns, chiar dacă rolul său de stafie ar fi avut de suferit, se repezi către ea.

Nu avu timp să străbată nici jumătate din distanţa ce-i despărţea: făcînd un salt înapoi, cu o supleţe la care cu greu te-ai fi aşteptat din partea ei în acea clipă, femeia dispăru în capelă, alergă spre fereastra deschisă şi sări pe dalele balconului.

Zeno trecu printr-o clipă de cumplită îngrijorare.

— Opreşte-te, doamnă, opreşte-te! strigă, uiţi că balustrada de fier forjat a acestui balcon a fost demontată?

La rîndul său, se repezi încercînd s-o reţină.

Marchiza nu auzea nimic. Braţele sale goale, ieşind din vaporoasa toaletă de noapte, se întinseră către el într-un gest de repulsie şi groază; călcîiele ei depăşeau marginea pietrei. Încet, partea superioară a trupului i se îndoi către spate, ca suptă de vid; apoi, brusc, dispăru în noapte, din gîtul încleştat izbucnindu-i un strigăt de agonie. Mătasea capotului flutura cu un sinistru foşnet ca de aripi.

Fu rîndul lui Zeno să fie copleşit de groază.

După clipa de stupoare, se culcă pe piatra balconului şi, lungit pe burtă, pentru a nu-i veni ameţeală, îşi întinse doar capul, privind în jos.

Marchiza zăcea pe pământ — o formă albă, nedesluşită şi nemişcată.

Zeno alergă în grădină, coborînd scările cîte patru trepte odată şi, într-o secundă, ajunse la locul în care căzuse fosta lui amantă. Oricît de repede venise, un alt bărbat i-o luase înainte şi, stînd lîngă ea, îi ridicase capul şi i-l examina cu atenţie.

Era astrologul.

Cavalerul era mult prea emoţionat pentru a se gîndi să-l întrebe ce întîmplare îl adusese acolo.

— În ce stare se află? se interesă cu îngrijorare.

— Este moartă, răspunse necunoscutul.

— Moartă! nefericita! exclamă Zeno. N-am putut ajunge la timp ca s-o reţin.

— Nici de data aceasta, semnul fatal nu m-a înşelat, spuse necunoscutul.

Cei doi bărbaţi rămaseră tăcuţi, unul în faţa celuilalt.

Cavalerul părea uluit. Moartea aceasta neaşteptată îl năucea.

— Ce hotărîre luaţi? îl întrebă astrologul, după trecerea cîtorva minute.

— Dar... nu ştiu... se bîlbîi venetianul. Poate că ar trebui să anunţăm imediat personalul castelului.

— Nu este şi părerea mea, replică străinul. Dacă valeţii ar fi înştiinţaţi acum, ar trebui, fără îndoială, să li se dea detalii cu privire la accident, şi asta va da naştere unei agitaţii fără sfîrşit. Aşadar, după mine, este mai bine ca, deocamdată, să lăsăm ca lucrurile să rămînă între noi.

— Dar totuşi, cadavrul nu poate fi abandonat aici toată noaptea.

— Sigur că nu. Aşa că-l vom transporta sus.

— Noi?

— Noi înşine.

Astrologul o şi apucase pe marchiză de umeri.

În fața acestei invitații mute, Zeno nu îndrăzni să se mai lase rugat și-i luă la rîndul său gleznele, acoperind-o pudic cu capotul sfîșiat, care atîrna.

Apoi, împreună, mergînd cu precauție spre a nu trezi nici un servitor, urcară din nou în camera doamnei de Coislin și-i depuseră trupul pe canapea, chiar în locul în care, cu un sfert de oră mai înainte, se odihnise plin de viață și de vigoare, în toată frumusețea liniilor sale armonioase.

Cînd sfîrșiră, astrologul îl chemă pe Zeno într-o încăpere alăturată și-i spuse:

— Acum, povestiți-mi tot ce s-a întîmplat.

Tonul autoritar cu care fuseseră rostite cuvintele îl surprinse pe cavaler, care abia acum sesiză ciudățenia prezenței unui străin, în plină noapte, la Chèvreloup, unde nu mai rămăsese nimeni.

— Dar, dați-mi voie, domnule. Tocmai îmi dau seama că încă nu m-am gîndit să vă întreb...

— Cine sînt și ce caut la castel la ora asta? îl întrerupse omul cu mască stacojie. Veți ști nu peste mult timp. Povestiți-mi mai întîi pentru ce s-a aruncat marchiza pe fereastră.

Cavalerul se simți dominat de tonul poruncitor al misteriosului personaj și se hotărî să-i facă pe plac.

— Pentru a înțelege bine cum de a ajuns doamna de Coislin la acea căzătură fatală, spuse, trebuie să vă pun în prealabil la curent cu anumite fapte a căror realitate îmi va produce o adevărată suferință, căci vă vor arăta ce eram abia cu zece zile în urmă, adică o ființă abjectă, demnă de tot disprețul.

— Ce erați? Nu cumva v-ați schimbat, cavalere Zeno? îl întrebă, neîncrezător, astrologul.

— O! da... dar, mă cunoașteți?

— Bineînțeles. Se împlinesc în curînd optsprezece ani de cînd v-am cunoscut... și nu mă laud cu asta, puteți fi sigur!

Cavalerul era din nou pe punctul de a-l întreba pe interlocutorul său cine este, cînd o privire tăioasă a acestuia îi opri pe buze vorbele.

— Faptele despre care vreau să vorbesc, reîncepu, sînt următoarele: marchiza şi cu mine complotasem împreună să răpim...

— ... din mănăstirea Picpus o orfană numită Louise Moutier, în scopul de a o da pradă regelui. Presupun că asta vreţi să spuneţi?

— Într-adevăr. Cum se face că ştiţi?

— Nu vă interesează: ştiu. Ştiu şi că acea orfană a fost răpită şi adusă în acest castel... Pe urmă?

Ascultîndu-l pe străin, Zeno simţea o uimire tot atît de mare ca cea a lui Henri şi a lui Romuald, cînd o scenă asemănătoare avusese loc între ei şi astrolog.

— Pe urmă? zise. Dacă v-aţi putea închipui că în acea domnişoară Moutier am recunoscut-o pe...

— Îmi închipui, îl întrerupse, din nou, omul cu masca stacojie. Seamănă foarte mult cu mama ei.

— Ah! va să zică inima nu m-a înşelat!... Ea este, nu-i aşa?... Este însăşi fiica mea!... izbucni cavalerul.

— Chiar ea... copila celei care a fost Marine Moutier.

— Eram sigur, dar cele ce-mi spuneţi mă conving pe deplin. Nenorocirea este că, deoarece această asemănare nu m-a izbit atunci cînd am întîlnit-o prima dată, căci vederea mi-a slăbit, abia aici am ajuns să descopăr ce legături există între noi...

— Pentru ce „nenorocirea?" Îmi închipui, dimpotrivă, că v-aţi bucurat, gîndindu-vă că dacă regele o lua pe fiică, l-ar despăgubi cu dărnicie pe tată?

— Cum îndrăzniţi să spuneţi aşa ceva, domnule? răcni Zeno, apucînd încheietura mîinii interlocutorului său şi strîngînd-o, mai să i-o sfarme. Un tată să-şi dea copila!... Multe crime am săvîrşit în viaţa mea, am fost adesea ticălos, dar niciodată, niciodată!... mă auziţi?

niciodată nu mi-ar fi trecut prin minte să mă cobor la o crimă atît de monstruoasă.

Strigătul de indignare al cavalerului aduse în privirea necunoscutului o strălucire de bucurie.

— Bravo cavalere, bravo! îl aprobă cu căldură. În ochii mei, asta vă răscumpără păcatele şi mă face să uit ce aţi fost odinioară. Şi atunci, ce-aţi făcut?

— Mai e nevoie să vă spun?

Şi Zeno îi împărtăşi astrologului hotărîrea luată, de a folosi toate mijloacele cu putinţă pentru a o scăpa pe Louise de infamia căreia i-o destinase la început; îi relată discuţia avută cu marchiza în legătură cu asta şi care fuseseră urmările. Îi relată apoi faptele descrise de noi mai înainte, din clipa primei sale treziri în capelă, pînă la căderea pe fereastră a marchizei.

Necunoscutul îl ascultase cu atenţie. Cînd termină, îi spuse:

— Vă mulţumesc pentru informaţiile pe care mi le-aţi dat. Îmi erau necesare. Acum voi răspunde la una dintre întrebările dumneavoastră, cea care se referă la prezenţa mea în castel, la o oră atît de neobişnuită. Eram unul dintre invitaţii doamnei de Coislin sau, pentru a vorbi mai cinstit, doar unul dintre oaspeţii săi. Or, fiind, prin firea mea, un bun observator, remarcasem, încă de cînd venisem, că marchiza lăsa adesea să-i scape gesturi nervoase, corespunzînd cu o schimbare subită a fizionomiei sale, ca şi cum ar fi fost brusc cuprinsă de o puternică îngrijorare. Ceea ce-mi atrăgea, de asemenea, atenţia asupra ei era o mică pată, de un roz pal, ce se formase între sprîncenele ei, aproape de rădăcina nasului. Acea pată era, pentru mine, un pronostic funebru. Îmi arăta că marchiza era ameninţată de o catastrofă iminentă. Într-adevăr, am văzut întotdeauna un stigmat asemănător apărînd la persoanele pe care le aşteaptă o moarte apropiată. Mă refer la o moarte violentă!... Toate aceste

elemente reunite mă îndemnau, aşadar, să o supun pe doamna de Coislin unui soi de cercetare psihică şi, de mai multe ori, privirile mele încercaseră să citească cele mai ascunse gînduri ale sale. Din păcate, timpul trecuse fără ca eu să fi reuşit să-mi satisfac, cît de puţin, curiozitatea; şi, deoarece petrecerea se încheiase, eram gata, în disperare de cauză, să mă retrag, aşa ca toată lumea, cînd, aflîndu-mă lîngă o fereastră deschisă, un strigăt, un fel de vaiet venind din afară, a ajuns pînă la mine.

— Strigătul pe care l-am scos cînd am leşinat, zise Zeno.

— Aşa se pare... Atunci, gîndind că trebuie să existe o legătură între acel vaiet şi preocuparea ce o frămînta pe marchiză, şi poate şi cu pata roz pal, în loc de a ieşi, doar m-am prefăcut că plec, dar am rămas în castel... spre a urmări cursul evenimentelor. Iată ce vă lămureşte deja cu privire la unul din puncte. Cît despre cine sînt... vă voi spune în altă parte decît aici, deoarece vă iau cu mine.

— Mă luaţi? abia reuşi să întrebe cavalerul, aproape cu teamă.

— Da. Am fost duşmanul dumneavoastră. Vă mai eram duşman chiar şi cu o clipă în urmă. Dar din momentul acesta, dacă spuneţi adevărul, sînt prietenul dumneavoastră. Purtarea generoasă pe care aţi avut-o faţă de Louise Moutier şterge în ochii mei, aşa cum am mai spus, tot trecutul dumneavoastră.

— À-propos, dar ea, Louise, despre ea nu-mi vorbiţi? Oare doamna de Coislin a reuşit să i-o ofere regelui? O! dacă s-a întîmplat aşa!... Eraţi de faţă, spuneţi-mi repede...

— Cele pe care vi le-aş putea spune în legătură cu ea ne-ar lua prea mult timp. Mulţumiţi-vă să ştiţi doar că nu trebuie să vă temeţi pentru ea... Cel puţin, cred că pot să vă asigur de asta. Şi-acum, să plecăm! Nu peste multă vreme veţi afla totul cu privire la ea. Se apropie zorile şi nu trebuie să fim văzuţi ieşind din această

locuință. Mîine mă voi ocupa de înhumarea marchizei și voi găsi o explicație pentru moartea ei.

Cu aceste cuvinte, astrologul îl îndemnă pe cavaler să iasă și, împreună, porniră pe jos pe drumul către Roquencourt, unde sperau să găsească o trăsură.

13

Ducele Philippe de Lagardère-Nevers, însoțit de soția sa, ducesa, se întoarse la Paris chiar în dimineața zilei de după acea petrecere — atît de fertilă în evenimente.

Contesa Aurore de Lagardère, mama sa iubitoare, se stinsese în brațele lui cu doi ani în urmă, iar Philippe trebuise să se ducă de mai multe ori în Lorraine spre a regla problemele succesiunii. Totul încheindu-se de astă dată, se grăbise să plece spre capitală cu o oarecare ușurare.

Intrînd în palatul lor, ducele și ducesa avură o surpriză neplăcută. În loc de a-și vedea fiul ieșindu-le în întîm- pinare, așa cum erau îndreptățiți să se aștepte că se va întîmpla, văzură venind spre ei un bătrîn servitor, care călătorise împreună cu marchizul în calitate de valet de cameră și pe al cărui chip era întipărită o expresie de tristețe.

— Ce este, Florent? îl întrebă repede ducele, și pentru ce pari îndurerat?

— I s-a întîmplat oare ceva lui Henri? adăugă ducesa.

— Pe cinstea mea, dragii mei stăpîni, replică Florent, nu știu ce să vă răspund, ținînd seama că domnul marchiz nu s-a întors azi-noapte la palat.

— Nu ți-a spus nimic, nu te-a prevenit că va lipsi noaptea? întrebă Olympe.

— Adevărul este, doamnă, că domnul marchiz mă avertizase că se va întoarce foarte tîrziu, trebuind să meargă la un bal mascat, dat de o doamnă de la Curte în castelul

său, situat în împrejurimile Versailles-ului, dar nu fusese vorba că nu se va întoarce deloc.

— Ce crezi despre asta, dragul meu? i se adresă soţului său.

— Doamne, dragă Olympe, răspunse Philippe, cred că Henri s-a distrat grozav de bine la balul acela; că, deşi avusese la început intenţia de a nu petrece acolo decît cîteva ore, probabil că s-a lăsat convins să rămînă toată noaptea, şi că, fără îndoială, îl vom vedea revenind dintr-o clipă într-alta.

Ducesa îl mai chestionă pe bătrînul Florent cu privire la ocupaţiile fiului său în ultimele patruzeci şi opt de ore. Dar omul nu fu în stare s-o lămurească, deoarece marchizul nu trecuse decît în fugă pe la palat.

Ducele şi ducesa fură nevoiţi să se hotărască să aştepte întoarcerea marchizului pentru a afla mai multe.

Dacă n-ar fi fost atît de devreme — era şapte dimineaţa — s-ar fi dus imediat la mănăstire, atît erau de nerăbdători s-o înconjoare cu mîngîieri pe Blanche, de care erau despărţiţi de trei luni. Dar, temîndu-se că prezenţa lor în sfîntul locaş la o oră atît de matinală să nu provoace prea mult deranj, îşi amînară vizita pentru ceva mai tîrziu şi urcară în apartamentul lor.

Ducesa Olympe, fiica marchizului şi a marchizei de Chaverny, se afla atunci în toată înflorirea frumuseţii sale. De la căsătoria sa cu ex-sergentul Belle-Épée, nici un nor nu venise să tulbure liniştea existenţei sale fericite.

În epoca despre care vorbim, Philippe trecuse cu puţin de vîrsta la care-i murise tatăl, cînd acesta îşi făcuse un pat din cadavrele asasinilor săi. Era încă frumos, viteaz şi puternic, şi ştia să poarte la înălţime demnitatea rangului său şi onoarea numelui.

Trecuse abia un sfert de oră de cînd ducele şi ducesa se reinstalaseră în apartamentul lor, cînd fură anunţaţi că maeştrii Cocardasse şi Passepoil, cei doi bătrîni profesori de scrimă, atît de renumiţi pe vremuri şi cu care nu încetaseră să întreţină relaţii prieteneşti, cereau să li se permită să-şi prezinte respectele.

— Să intre, pe toți sfinții! Să intre! exclamă ducele.

Cocardasse *junior* — pentru totdeauna, veșnic junior — și Amable Passepoil, „micul său profesor de arme", se schimbaseră oarecum de cînd i-am părăsit, trebuie s-o recunoaștem.

Zăpada anilor se cernuse uniform peste claia de păr încîlcită și hirsută a celui dintîi și peste șuvițele linse și gălbui ale celui de-al doilea.

Spinarea li se încovoiase puțin sub apăsătoarea povară a anilor; genunchii nu mai aveau elasticitatea, arcuirea care, odinioară, îi făceau să se întindă cu atîta putere... și grație.

Cu toate acestea, erau încă doi voinici: bătrîni, poate; ramoliți, niciodată!

Era o plăcere să-i vezi pe amîndoi cînd, ținînd în mîna dreaptă spada, se distrau făcînd scrimă în sala de arme a lui Passepoil-fiul — Boniface, ex-soldatul de la gărzile franceze, succesor al tatălui său la școala de arme de la Petit-Châtelet.

După ce bătrînul Florent le comunică răspunsul ducelui, intrară amîndoi deodată, îndreptîndu-și trupul și bombîndu-și pieptul.

Cocardasse salută printr-un gest amplu, care umplu spațiul. Passepoil, cu o mișcare mai puțin largă, dar mai „distinsă"

După îndeplinirea acestei formalități, gasconul luă cuvîntul, cu gura lățită într-un surîs amabil.

Se adresă mai întîi ducelui.

— Hei! puștiule, micul meu pro...

Un ghiont repezit de cotul lui Passepoil și pe care-l primi în coaste, îl sili să-și încheie cuvîntul printr-un formidabil sughiț.

— Uiți eticheta, nobilul meu prieten, îi strecură Passepoil în surdină. Fii atent: „domnule duce..."

— Chiar așa! Amable ăsta are dreptate, continuă Cocardasse, abia recăpătîndu-și suflul. Limba mea afurisită... Iertați-mă... Eu...

— Dragi prieteni, îl întrerupse plin de afecțiune Philippe. V-am spus deja de mai bine de o mie de ori și vă mai repet și astăzi că între noi nu trebuie să existe niciodată etichetă și că aș dori să mă considerați mereu ca fiind sergentul „Belle-Épée" Hai, ne-am înțeles, o dată pentru totdeauna, sau mă veți sili să vă fac întruna aceeași observație?

— Așa, înghite-o Amable, rînji gasconul, aruncîndu-i tovarășului său o privire triumfătoare.

— Dacă domnul duce insistă, asta-i altă treabă, replică Passepoil. Totuși, convenienţele...

— Hei! convenienţele... las' că le cunosc mai bine ca tine, micuțule, auzi? Așa că dă-mi pace, vai de păcatele mele!

— Ei! prieteni, nu vă certați, interveni Philippe. Ați venit să vă prezentați respectele pentru întoarcerea noastră, nu-i așa? Ei bine, deși nu ne-ați pomenit încă nimic despre asta, considerăm că le-am primit și vă mulțumim sincer pentru intenție. Acum, dacă vreți, să vorbim despre altceva. L-ați văzut, desigur, pe Henri, ieri sau alaltăieri?

— Ba deloc, îl credeam cu dumneavoastră.

— Habar n-aveam că se află la Paris.

— Cum? n-a venit la voi? Au trecut patruzeci și opt de ore de cînd se află aici.

— Ne-ar fi făcut totuși mare plăcere să-l vedem, spuse Passepoil, și tot așa și ex-profesorului său, feciorul meu, Boniface.

— Dar doamnei Mathurine?! adăugă gasconul. Ea, care l-a ținut pe genunchi cînd era mic; este atît de bună, draga de ea.

— Cocardasse! Iar vorbești despre nevastă-mea?

— Și bine fac, ingratule! Calitățile acestei frumoase jumătăți a ta nu găsesc decît în mine o oglindă sinceră, zău așa!

— Asta e ceva ciudat, remarcă ducele, urmîndu-și gîndurile care începeau să-l preocupe în legătură cu

absența fiului său. Oare ce a putut să-l rețină în timpul acestor două zile, făcîndu-l să-și neglijeze astfel prietenii?

Între cei patru interlocutori se lăsă tăcerea. Philippe și Olympe reflectau la ciudățenia purtării tînărului și încercau să și-o explice.

— Dar atunci — întrebă deodată ducele, izbit de o nouă idee — dacă nu prin Henri, de la cine ați aflat că trebuia să ne întoarcem la Paris astăzi și, mai ales, la o oră atît de matinală?

— Ei! La dracu'! replică gasconul, tocmai asta mă pregăteam să povestesc, în momentul în care Amable mi-a dat un brînci așa de zdravăn în coaste.

Apoi, indicîndu-i acestuia, printr-un gest imperativ, că nu mai voia să fie întrerupt, continuă:

— Mai întîi trebuie să-ți spun că atunci cînd au mijit zorile acestei zile nu știam încă deloc că reapăruseți în capitală și nu bănuiam nici cînd ar fi fost să vă întoarceți. Și închipuie-ți, cu mai puțin de o oră în urmă, tocmai cînd deschisesem ochii, na, poftim că iubițelul meu și cu mine îl vedem sosind acasă, pe cine crezi?... Chiar așa! ia ghicește, te rog! Te las să încerci dintr-o sută, ca și pe doamna Olympe.

— Doamne! ne este destul de greu, observă Philippe.

— Nu ghicești, așa-i? Unu... doi... trei!... Hai, nu te mai las să te chinui mult. Ei bine! era domnul de Posen... știi bine... baronul... care apărea în felul ăsta.

— Baronul de Posen! excalmară simultan Philippe și Olympe, foarte mirați de ceea ce aflau.

— Chiar așa! În persoană, cum mă vezi și cum te văd, confirmă Cocardasse.

— Așadar, s-a hotărît, în sfîrșit, să se întoarcă în patrie? continuă ducele. Se împlinesc șaisprezece ani de cînd a plecat, fără ca, în toată această perioadă, să fi avut vreo veste despre el și, pe cinstea mea, aproape ajunsesem să credem că nu mai trăiește.

— Și noi la fel, nu-i așa, Amable?

— Da, nobilul meu prieten; astfel încît vă închipuiți, domnule duce și doamnă ducesă, cît de uluiți am fost cînd l-am văzut.

— Vă înțeleg, într-adevăr, uimirea amîndurora, replică Philippe. Olympe și cu mine n-am fi fost mai puțin mirați. Și pentru ce venise să vă caute la o asemenea oră? A sosit, fără îndoială, de ieri, și n-a vrut să piardă timpul pentru a reînnoda prietenia cu voi. Asta e, presupun?

— Dă-mi voie, interveni gasconul. Și pentru asta, desigur, dar și pentru altceva. Cu atît mai mult, cu cît nu ieri s-a întors la Paris. După cum ne-a spus, de îndată ce ne îmbrățișasem, a sosit de cîteva zile; și a adăugat că, dacă nu se prezentase pînă acum la noi acasă, motivul este că, de cum a pus piciorul în Paris, a fost prins de niște treburi care nu-i lăsaseră nici o clipă liberă.

— Apoi a continuat în felul următor — interveni Passepoil care, spre marea neplăcere a lui Cocardasse, luă cuvîntul și-l păstră: „Dacă vin să vă caut, prieteni, de cu noaptea-n cap, o fac pentru că trebuie să vă cer un serviciu urgent care, sînt sigur, nu se poate să vă displacă. Ba chiar dimpotrivă. Iată despre ce este vorba: ducele Philippe și doamna Olympe s-au reîntors azi-dimineață. Le-am văzut trăsura cînd am trecut, acum douăzeci de minute, prin fața palatului Nevers. Și vă rog să mergeți imediat la ei, să-i anunțați că voi avea cinstea de a mă duce să-i văd, prevenindu-i, totodată, că scopul vizitei nu este numai cel de a prezenta respectele mele, ci și de a le aduce la cunoștință anumite evenimente care îi interesează; evenimente ce, deși succeptibile de a le produce o oarecare supărare, nu au totuși nimic alarmant."

— Despre ce este vorba, Dumnezeule? exclamă Olympe, negîndindu-se decît la absența anormală a fiului său.

— Degeaba am insistat să aflăm, a fost total inutil. S-a mărginit să repete că nu este ceva prea grav.

Această știre ciudată le cree, atît lui Philippe cît și soției sale, o stare de perplexitate. Încercau să-și imagineze

natura evenimentelor despre care era vorba şi dacă la început se gîndiseră că îl priveau pe Henri, întrevedeau şi posibilitatea ca Blanche să fie cea la care se refereau.

— Ia stai! Mi-a venit o idee! zise deodată Cocardasse. Ce-ar fi să ne ducem, Amable şi cu mine, să-i ieşim în întîmpinare baronului? Acum trebuie să fie pe aproape de palat şi o să-l facem să se zorească mai tare. E-n ordine?

— Bine, aprobă Philippe, căruia propunerea păru să-i placă, deoarece, din fire, era prea nervos pentru a suporta răbdător aşteptarea. Dacă în felul acesta îi puteţi grăbi sosirea cu cîteva clipe, tot vom cîştiga ceva.

— Vino, micuţule, i se adresă gasconul lui Passepoil. O să mergem fiecare în direcţia opusă celuilalt, aşa ca să nu ne scape. La revedere, puştiule! Doamnă Olympe vă salut... Doar sîntem ai dumneavoastră, zău aşa!

— Domnule duce, doamnă ducesă, am onoarea de a vă prezenta umilul meu salut, rosti incorijibilul Amable, făcînd o plecăciune ceremonioasă.

Cu aceste cuvinte, bătrînii profesori dispărură.

Nu trecuse nici un sfert de oră de la plecarea lor, cînd credinciosul Florent veni să-l anunţe pe baronul de Posen, care intră imediat.

Baronul de Posen, sau domnul Hélouin — căci ne amintim că acel titlu nobiliar, precum şi numele plebeu defineau un unic personaj — era, cu prea puţine diferenţe, acelaşi om pe care l-am cunoscut odinioară.

Anii trecuseră peste el fără să-i dăuneze, şi ar fi trebuit să-l examinezi cu lupa ca să vezi puţinele stricăciuni cu care îl însemnaseră.

Nu-şi părăsise niciodată meseria de poliţist amator, în care dobîndise o rară dibăcie. De altfel, l-am văzut deja la lucru. Dar experienţa, dezvoltîndu-i tot mai mult flerul de copoi, sfîrşise prin a-i ascuţi calităţile intuitive şi de observaţie; şi asta într-o asemenea măsură, încît domnul de Sartine, locotenent-general de poliţie, nu avea nici un agent destul de priceput în stare să-l întreacă, nici ca iscusinţă, nici ca putere de înţelegere a lucrurilor.

Nenumărate afaceri tenebroase, cu care fusese însărcinat de către persoane particulare, fuseseră limpezite de el cu o inteligență aproape miraculoasă. Și pentru a urmări și a încheia cu succes una dintre aceste afaceri, atît de complicată încît l-ar fi putut pune în încurcătură chiar și pe sfinx, rămăsese atît de mult departe de Franța.

De cum intrase baronul de Posen, Philippe îi merse în întîmpinare și-i spuse:

— Dragă domnule Hélouin, cred că nu te îndoiești de plăcerea cu care ducesa și cu mine te revedem după o absență atît de îndelungată. Totuși, cu îngăduința dumitale, vom amîna pe altă dată capitolul efuziunilor, pentru a vorbi, fără alt preambul, despre ce anume ni te aduce.

— Tocmai voiam să-ți fac această propunere, dragul meu Philippe, replică baronul, adăugînd cu un zîmbet: Îndrăznesc să cred că-mi dai voie să te numesc astfel, ținînd seama de vechea noastră prietenie?

— Desigur. Ba chiar m-aș supăra pe dumneata dacă, așa ca maestrul Passepoil, ni te-ai adresa întruna cu „duce" și „ducesă" A-propos, l-ai văzut, fără îndoială, pe el sau pe Cocardasse?

— Într-adevăr, cînd am intrat pe strada dumneavoastră, l-am văzut pe acesta din urmă. Mi-a spus cu ce nerăbdare mă așteptați. Așa că, deși mă grăbeam să vin cît mai repede aici, mi-am zorit și mai mult pașii, după ce l-am trimis să-l găsească pe Passepoil în compania căruia s-a întors probabil la Petit-Châtelet, așa cum l-am rugat. Nu țineam deloc ca ei să afle acum cele ce am să vă dezvălui. Și, cu asta, ajung la ceea ce vă interesează.

Cu menajamente cît mai mari cu putință, domnul Hélouin le aduse la cunoștință ducelui și ducesei ce li se întîmplase, de două zile, Blanchei și Louisei.

Dar cu toată moderația cu care relată evenimentele, Philippe și Olympe rămaseră atît de încremeniți, încă de la primele lui cuvinte, încît se întrebau dacă nu erau prada unui groaznic coșmar Împrejurare care îi permise baronului să-și ducă pînă la sfîrșit istorisirea.

— Pe sîngele lui Isus! răcni în cele din urmă Philippe, cînd îşi recăpătase glasul. Fiica mea, Blanche a mea, la Parc-aux-Cerfs!... Ah! dracu' să mă ia! Regele, cît este el de rege, îmi va plăti scump acest cumplit ultragiu!

Şi ridicînd glasul, de mai să spargă geamurile, strigă:

— Un cal!... să mi se înşeueze repede un cal... alerg la Versailles!...

În timpul acesta, Olympe, care se prăbuşise fără vlagă pe un scaun, lăsa să-i scape gemete stinse şi părea gata să-şi piardă cunoştinţa. Sărmana mamă, rănită în ce avea mai scump pe lume, îşi simţea inima sfîşiată de durere.

Deodată, venind în faţa baronului, ducele, cu ochii plini de fulgere, îl apostrofă:

— Şi dumneata spui că acesta este un lucru de mică importanţă? Dacă n-aş ţine seama de deosebitele servicii pe care mi le-ai făcut, ţi-aş cere pe loc, domnule de Posen, satisfacţie pentru ceea ce consider că este o ironie criminală.

— Dragul meu Philippe, te conjur, nu-ţi pierde firea în halul acesta, replică domnul Hélouin. Mai întîi, nu chiar în aceşti termeni m-am exprimat faţă de Cocardasse şi de Passepoil. Vorbisem despre consecinţele neînsemnate ce ar decurge din evenimentele despre care e vorba, şi nu de gravitatea pe care o comportă ele în sine.

— Cum?! Consideri că aici ar exista nişte consecinţe neînsemnate? Fiica mea dezonorată, cumplit pîngărită, nemaiavînd în faţă decît o viaţă nenorocită, lipsită, de acum înainte, de orice bucurie şi fericire! Noi înşine obligaţi, pentru a nu fi nevoiţi să suportăm ruşinea înjosirii ei, să fugim, să dispărem... Nu fără a fi spălat insulta în sîngele vinovatului!

— Stai, prietene, tocmai în asta constă greşeala dumitale. Nu te repezi să-ţi închipui tot ce e mai rău... Nu, fiica voastră nu este dezonorată. Este şi astăzi la fel de pură ca atunci cînd se afla la mănăstirea călugăriţelor augustine. Am dovezi certe că Ludovic al XV-lea a fost obligat s-o respecte.

— Spui adevărul, domnule de Posen? strigă ducele.

— Amintește-ți că nu afirm niciodată nimic de care să nu fiu absolut sigur Prin demnitatea purtării sale, i-a impus regelui. Vezi bine, așadar, că răul este mult mai mic decît credeai la prima vedere. Poate fi chiar reparat curînd, în întregime, printr-un simplu demers al dumitale pe lîngă monarh care, de altminteri, ignoră originea nobilă a domnișoarei Blanche — uitasem să-ți spun acest lucru — și care, de îndată ce-o va afla, se va grăbi, desigur, să vă înapoieze copila.

— Atît ar mai lipsi, să întîrzie măcar cu o secundă! amenință Philippe.

După o scurtă pauză, adăugă:

— Nu-i va rămîne totuși satisfacția de a fi întipărit pe fruntea fiicei mele stigmatul de neșters al infamiei, prin simplul fapt că a locuit în locul acela oribil?

— Din nou greșești, Philippe! Cine va ști asta?

— Cine? Toată lumea, la naiba!

— Nu, dimpotrivă, nimeni, cu excepția totuși a dumneavoastră, a stareței de la Picpus și a mea. Invitații doamnei de Coislin, în fața cărora a apărut doar o clipă cu fața descoperită, nu o cunosc și, în viitor, nu vor avea niciodată prilejul să o vadă. În plus, nu știau pentru ce se afla alături de doamna de Pompadour și nici de unde venea cu aceasta. Cît despre favorită — cea mai vinovată în toată afacerea — am motive să cred că va păstra o tăcere totală asupra acestor triste întîmplări.

— Slavă Domnului! Ar costa-o prea mult dacă ar sufla fie și un cuvințel!

Domnul de Posen continuă:

— Nu vorbesc, bineînțeles, de acel Alcide Rigobert și de acea Thérèse Vignon, care cunosc și ei secretul. Pe aceștia, iaŭ asupra mea să-i fac să tacă într-un mod radical. Așadar, încă o dată, recunoașteți, împreună cu mine că, din punct de vedere al consecințelor, treaba se reduce la niște proporții neînsemnate?

Philippe fu nevoit să-i dea dreptate. Onoarea copilei sale era nevătămată, iar reputația îi va rămîne neatinsă.

Se hotărî să plece imediat la Versailles.

În vreme ce-şi termina pregătirile, baronul părea cufundat în gînduri.

— Dragul meu Philippe, îi spuse deodată, înainte de a pleca, îngăduie-mi să-ţi aduc la cunoştinţă că demersul tău nu trebuie să aibă ca unic obiectiv punerea în libertate a domnişoarei Blanche.

— Aşa este, replică ducele, trebuie s-o solicit şi pe cea a sărmanei Louise. Egoismul părintesc mă făcea să uit. Fii liniştit, vor ieşi împreună din Parc-aux-Cerfs.

— Asta nu-i totul. Va trebui să ceri şi eliberarea altor două persoane.

— Poftim? Nu înţeleg. Despre ce persoane vrei să vorbeşti?

— Despre fiul dumitale şi despre domnul de Dizons.

— Despre fiul meu? exclamă deodată Olympe care, eliberată de o spaimă, recădea într-alta. Ce i s-a întîmplat, Dumnezeule!? Este în pericol? Fie-ţi milă, spune-ne repede, domnule...

— Explică-te, baroane, insistă ducele. Unde se află Henri şi Romuald? Înţelesesem că marchizul şi-a petrecut noaptea la un bal mascat dat de o doamnă de la Curte, care locuieşte în împrejurimile Versailles-ului.

Domnul de Posen îşi trase un fotoliu, luă loc cu o plăcere evidentă şi şopti, privindu-şi gazdele care — în îngrijorarea ce-i cuprinsese — neglijaseră, pînă atunci, să-i ofere un scaun.

— Îmi daţi voie, nu-i aşa? Aceasta ar fi prima odihnă pe care mi-o permit de aproape douăzeci şi patru de ore, căci m-aţi luat repede la întrebări, fără să-mi daţi răgaz nici cît să respir

Baronul îi povesti ducelui întîmplările pe care le cunoaştem, lupta ce se desfăşurase între cei doi tineri, rege şi d'Ayen, arestarea lui Henri şi a lui Romuald de către soldaţii din gardă, pe strada Saint-Médéric, apoi porunca dată de monarh, de a fi conduşi la Bastilia.

În tot cursul acestei povestiri, Philippe se plimbă nervos, interlocutorul putîndu-i urmări expresiile ce i se reflectau pe chip.

— Ah! ce băieţi buni! exclamă, cînd baronul făcu o pauză să-şi recapete suflul. Cît de vitejeşte s-au purtat! Şi noi, care îl acuzam pe Henri că ne uitase, pentru a-şi vedea doar de plăceri.

— O! da, îmi recunosc fiul! adăugă Olympe, cu mîndrie. Sîngele familiei Lagardère nu se dezminte!

— Şi spui c-au fost întemniţaţi la Bastilia?

— Adică aşa urmau să fie, dar n-au putut fi primiţi acolo, din lipsă de locuri.

— Şi atunci, unde sînt? La Vincennes, poate?

— Nici la Vincennes, deoarece şi donjonul este plin... Singurul loc unde mai erau locuri disponibile era la Grand-Châtelet, aşa că acolo au fost închişi.

— La Grand-Châtelet?... Cu asasinii şi cu hoţii! Sfinte Doamne! nu este cu putinţă!

— O! nu vin în contact cu aceia. Văd că nu cunoşti, dragă Philippe, actuala organizare a închisorii. Conţine, ce-i drept, mulţi răufăcători, dar este şi reşedinţa unor oameni de rang nobil, care sînt trimişi acolo atunci cînd la Bastilia şi la Vincennes este prea mare aglomeraţie, ceea ce, după cîte se pare, se întîmplă uneori.

— Eşti sigur că Henri şi Romuald se află la Châtelet?

— Foarte sigur, răspunse domnul de Posen. Pentru a obţine această informaţie am fost nevoit să-mi întîrzii venirea la dumneavoastră, trimiţîndu-vi-i, între timp, pe Cocardasse şi Passepoil.

— E-n ordine. Mă voi ocupa eu să-i scot de-acolo.

— În ceea ce-l priveşte pe marchiz, este aproape sigur că nu se va ivi nici o dificultate şi nu va trebui să spuneţi decît un sigur cuvînt pentru a fi eliberat. Mai întîi, nu l-a atacat decît pe ducele d'Ayen, ceea ce permite ca lupta sa cu acesta să fie considerată drept un simplu duel. În al doilea rînd, el se bătea spre a o elibera pe sora sa şi, în consecinţă, agresiunea lui era cît se poate de

legitimă. Dar cazul vicontelui este cu totul altul. El l-a atacat pe rege în persoană, ceea ce înseamnă o crimă de lezmajestate. În plus, nefiind rudă de nici un grad cu domnişoara Moutier, agresiunea sa nu poate fi nici pe departe justificată ca aceea a fiului dumneavoastră. S-ar putea să se invoce aceste două motive pentru a vi se refuza punerea lui în libertate.

— Drace! zise ducele, devenind perplex, observaţia dumitale mi se pare corectă. Nu mă gîndisem deloc la o astfel de eventualitate.

Apoi, după cîteva clipe de gîndire, adăugă:

— Atîta rău! Nu contează! Cînd voi pleda cauza lui Henri, o voi pleda şi pe a sa, şi cu atîta căldură, încît nu se poate ca Ludovic al XV-lea să nu sfîrşească prin a-mi acorda şi iertarea lui.

— Hm! tare mi-e teamă să nu te-nşeli, dragă Philippe. Ştii bine că Majestatea Sa nu cedează cu nimic în tot ceea ce se referă la sacrosancta sa persoană, şi este puţin probabil ca, prin simpla dumitale elocvenţă, să reuşeşti să-l înduplecl cu privire la soarta domnului de Dizons.

— Cu toate acestea, este singurul mijloc de care dispun, doar dacă nu-mi procuri un altul.

— Este tocmai ceea ce voi face, replică baronul, şi cred că, folosindu-l, încercarea dumitale va avea mai mult succes.

În timp ce vorbea, domnul de Posen scosese din buzunar un portofel, alesese dintr-unul din compartimentele lui o hîrtie împăturită în patru şi acum i-o prezentă ducelui.

— Ce-i asta? întrebă Philippe.

— Asta... este o scrisoare din partea mamei vicontelui, scrisă de ea tatălui acestuia, cu cîteva ceasuri înainte de a muri...

— A! vasăzică, nu se afla lîngă ea în acea clipă dureroasă?

— Cine, el? exclamă baronul, cu un zîmbet ironic... Era mult prea ocupat în altă parte, pentru a putea fi

acolo. Dar, citește. Aceste rînduri îți vor spune, desigur, mai multe decît aș fi eu în stare s-o fac.

Ducele despături hîrtia și citi cu glas tare cele ce urmează:

« Ludovic,

Eu voi muri... voi muri, părăsită de tine, care nu mă mai iubești, fără ca măcar să știu de ce nu-mi mai arăți afecțiune; părăsită de familia mea, care m-a renegat din ziua în care m-am dăruit ție și pentru care am încetat, de multă vreme, să mai exist.

Pierderea dragostei tale, Sirele meu, adăugată celei a iubirii părinților mei, m-ar face, așadar, să privesc moartea ca pe o eliberare, dacă, plecînd, n-aș fi frămîntată de o cumplită grijă.

Mă gîndesc, într-adevăr, la soarta viitoare a micii ființe pe care o voi lăsa singură pe lume și care, peste cîțiva ani, va avea de înfruntat toate greutățile vieții, fără nici o apărare, fără nimeni care s-o îndrume și s-o ajute să treacă peste obstacolele pe care, în mod inevitabil, le va întîmpina. Căci știu că nu trebuie să se bizuie pe nimic din partea ta. M-ai lăsat să înțeleg acest lucru cît se poate de limpede, cu prilejul ultimei noastre întrevederi, de la care, vai! a trecut deja atît de multă vreme!

Sînt de acord că banii pot rezolva multe probleme, să îndepărteze multe dificultăți. Cu toate acestea nu pot înlocui grija unui tată, mereu gata să te rețină pe panta alunecoasă a răului, să te lumineze cu privire la faptele condamnabile spre care poți fi atras atît de ușor.

Or, cine știe dacă, într-o zi, Romuald, lipsit de sprijinul și sfaturile unei minți cu experiență, nu va ajunge să comită una dintre acele greșeli grave față de care oamenii sînt atît de severi și pe care le pedepsesc cu toată asprimea judecății lor?

Deși aceasta nu este decît o simplă ipoteză, vei admite, din nefericire, că așa ceva se poate întîmpla.

Ei bine! Ludovic, iată rugămintea mea: te implor să-mi promiți că dacă, vreodată, copilul meu — nu îndrăznesc să spun „copilul nostru" — ar ajunge, în urma unor împrejurări

oarecare, să se afle în fața legilor omenești și într-o situație îndeajuns de disperată încît să nu mai aibă nimic de așteptat decît din partea atotputernicei tale autorități, să-i întinzi, într-o astfel de situație, o mînă clementă, ajutîndu-l cu generozitate să iasă din ea.

Fă-mi această promisiune, Ludovic, și, la rîndul meu, îți făgăduiesc să nu-l las niciodată pe Romuald să afle secretul nașterii sale.

În acest scop, voi lua măsurile necesare împreună cu persoana ce mă asistă în ultimele clipe și pe a cărei discreție mă pot bizui cu toată încrederea.

Răspunde-mi repede, Sirele meu, căci simt că-mi pierd puterile clipă de clipă... și nu aș vrea să plec înainte de a ști că ai acceptat să-mi îndeplinești dorința.

Aceasta va fi suprema mea consolare.

Adio! Ludovic, adio!

Adèle de RICHEMONT"

După ce ducele termină de citit, Olympe și el, stupefiați, îl priviră pe domnul de Posen.

— Dar atunci, domnul de Dizons?...

— Este fiul Majestății Sale!

— O! bietul băiat! exclamă Olympe, cu glasul plin de compătimire. Așadar, baroane, ai fost amestecat în această întîmplare ciudată?

— Chiar mult, de vreme ce domnișoara de Richemont locuia în casa de pe strada Ferronnerie, unde regele îi făcea nespusa onoare de a veni s-o dezonoreze! Eu sînt cel care mă aflam lîngă ea în clipamorții sale și cu mine luase măsurile necesare pentru ca Romuald să ignore pentru totdeauna numele celui căruia îi datorează viața.

— Aș paria că nefericita era foarte tînără?

— Nu împlinise nici douăzeci de ani, doamnă. Bănuiesc că ghiciți ce se întîmplase? Este povestea obișnuită a tuturor amorurilor lui Ludovic al XV-lea, domnișoara de Richemont fiind una din primelesale victime în vreme ce Camille este una dintre ultimele.

— Şi regele a dat un răspuns favorabil acestei scrisori? se interesă Olympe.

— Da, a fost îndeajuns de mărinimos să se îndure. Uitaţi-vă ce a scris pe dosul paginii pe care o ţineţi în mînă.

Ducele întoarse hîrtia şi citi şi următoarele cuvinte, scrise de mîna monarhului:

«*Se va face aşa cum mi se cere în această scrisoare.*

LUDOVIC»

— Asta-i tot? întrebă, la rîndul său, Philippe.

— Tot. Şi a trebuit să insist mult pentru a obţine puţinul acesta, căci eu sînt cel care m-am dus la rege. Aşa am reuşit să aduc o cît de mică linişte domnişoarei de Richemont, înainte de a-i închide ochii, ceea ce s-a şi întîmplat în aceeaşi seară.

— Şi cine şi-a luat în seamă copilul?

— Eu. Ştii, dragul meu Philippe, că, spre a-mi răscumpăra greşeala de care mă făcusem vinovat dîndu-i ajutorul meu acelei Bathilde de Wendel, pentru a te răpi doamnei contese, mama dumitale, încercam să fac o faptă bună ori de cîte ori se oferea prilejul. Or, cred că nu puteam să mă descarc mai bine de povara ce-mi apăsa conştiinţa, decît nelăsînd să-mi scape acea ocazie. L-am luat, deci, pe micuţul în vîrstă de abia cinci luni, m-am îngrijit să fie hrănit şi, cînd a împlinit patru ani, văzîndu-mă obligat să părăsesc Parisul spre a îndeplini, în străinătate, o misiune ce intra în atribuţiile mele —aşa cum v-am spus la vremea respectivă, cînd mi-am luat rămas bun de la dumneavoastră şi cum, desigur, vă reamintiţi — l-am încredinţat unui prieten al meu, un gentilom în vîrstă, ce trăia singur şi al cărui nume era domnul de Gabrian. Acesta urma să-l crească şi să-i dea o educaţie aleasă, pe durata absenţei mele, a cărei lungime nu o puteam prevedea. Cu toate acestea, înainte de a pleca, am avut buna idee de a mă duce, cu de la mine putere, să-i fac o vizită lui Ludovic al XV-lea. Îmi reamintisem că-i promisese domnişoarei

de Richemont să asigure, din punct de vedere bănesc, soarta fiului său, şi voiam să aflu dacă mă puteam bizui pe el în privinţa asta. Trebuie să mărturisesc că l-am găsit în dispoziţii excelente. Mi-a părut chiar foarte emoţionant cînd i-am vorbit de fosta lui victimă şi, în mai multe rînduri, a şoptit, cu lacrimi în glas: „Sărmana Adèle!... sărmana Adèle!..."

— O milă cam tardivă, remarcă Olympe, cu ironie.

— Aşa am gîndit şi eu, cînd l-am auzit. De altminteri, îmi explicam compătimirea lui postumă prin faptul că trecuseră deja patru ani de cînd doamna de Pompadour îl ţinea sub jugul său, şi că, drept urmare, atracţia lui faţă de ea pierzînd, desigur, mult din prima sa ardoare, inima regelui, redevenită oarecum liberă, îşi reamintea probabil, cu un regret plin de înduioşare, acea dragoste atît de pură de care îşi bătuse joc. „Vom depune imediat pe numele lui două sute de mii de livre la un notar", mi-a spus, „şi acesta îi va plăti o rentă cu dobînda ei de cinci la sută"... „Această rentă va fi viageră?" l-am întrebat. „Căci dacă ar fi astfel şi dacă, într-o zi, s-ar căsători, ar avea familie, iar apoi ar muri, n-ar lăsa nimic în urma lui..." „Nu, nu," mi-a răspuns Ludovic, „renta va reveni urmaşilor săi, cu condiţia, bineînţeles, ca aceştia să fie direcţi şi nu colaterali..."... „Desigur", am încuviinţat. Atunci, mi l-a indicat pe notarul care urma să primească fondurile, mi-a dat o notă scrisă de mîna lui pentru a mă acredita pe lîngă acesta, apoi mi-a făcut semn să plec.

— Şi nu şi-a manifestat dorinţa de a-şi îmbrăţişa copilul? întrebă ducesa.

— Nu. Doar că, după ce se interesase de sănătatea lui, a părut foarte bucuros cînd i-am spus că este bună şi mi-a mulţumit călduros că avusesem grijă de el, adăugînd că nu se îndoia că voi face din el un om cinstit. La care am fost cît pe-aci să-i replic că sperам din toată inima să văd că va avea obiceiuri mai puţin desfrînate decît cele ale tatălui său. Situaţia materială a lui Romuald

fiind rezolvată, m-am înțeles cu domnul de Gabrian să aibă grijă ca băiatul să nu-și cunoască niciodată originea. Așa cum am convenit, prietenul meu urma să-l încunoștințeze, mai tîrziu, că este orfan și să-i explice că era tutorele lui. Apoi, la întrebările pe care, cu siguranță, avea să i le pună în legătură cu tatăl și cu mama sa, trebuia să-i răspundă că aceștia erau de naționalitate engleză și că, în urma unei epidemii, muriseră în India, unde făceau o călătorie. Acolo îi cunoscuse și se împrietenise cu ei, astfel încît, în lipsa unei rude apropiate, lui i-l încredințaseră ca pupil.

— Ei, na! Pentru ce trebuia să faci din el un fiu al Albionului? se miră Philippe.

— Am ajuns la hotărîrea aceasta din următoarele considerente: deoarece copilul nu avea nume de familie — căci nu ar fi fost bine să-l lăsăm să-l poarte pe cel al mamei sale — decisesem să-i dăm noi unul și chiar să-i adăugăm un titlu de noblețe, astfel încît să se prezinte bine în lume. Dar îndeplinirea formalităților necesare în Franța pentru a obține atît numele cît și titlul durau mult, iar ducerea lor la bun sfîrșit cerea un timp interminabil, așa că ne-am gîndit că era preferabil să ne adresăm Angliei, unde un astfel de caz se rezolvă mult mai expeditiv, mai ales că domnul de Gabrian avea, la Londra, relații în birourile Cancelariei. Am întreprins, deci, imediat negocierile necesare și afacerea a fost tratată atît de repede, încît, nu mult timp după aceea, aveam în mînă documente autentice, stabilind că protejatul nostru se va numi, de atunci înainte, vicontele de Dizons. Nume și titlu sub care, într-adevăr, a fost cunoscut începînd din acea zi. Iată, dragul meu Philippe, pentru ce Romuald este un așa-zis supus britanic și iată și întreaga lui poveste, pe care nu-mi închipuiam că ți-o voi spune vreodată, neputînd să prevăd cele ce s-au întîmplat, și anume că se va împrieteni cu fiul dumitale, că va deveni logodnicul fiicei Marinei și, în fine, că vei ajunge să fii nevoit să ceri regelui iertarea lui.

— Îți mulțumesc, prietene. Îmi pare bine că am aflat toate aceste lucruri.

— În încheiere, aș adăuga că domnul de Gabrian este acea persoană în vîrstă care s-a prezentat aici spre a cere mîna Louisei.

— Da, este adevărat, acum îmi amintesc că tutorele vicontelui se anunțase sub acest nume. Regret că nu știam atunci ceea ce știu astăzi. L-aș fi felicitat călduros pentru faptul că a făcut din pupilul său un gentilom atît de perfect.

— Este ceea ce am fost și eu bucuros să constat. Acum, dragă Philippe, adăugă domnul de Posen ridicîndu-se, nu vreau să te reții mai mult. Aleargă imediat să ceri eliberarea celor patru, eliberare pe care regele nu ți-ar putea-o refuza nici în privința lui Romuald, de vreme ce ești înarmat cu ceva ce poate deschide, în fața lui, toate ușile și zăvoarele, oricît de groase ar fi unele și oricît de formidabile ar fi celelalte.

— Dau fuga, replică ducele, începînd imediat să se pregătească de plecare spre Versailles. Dragă Olympe, sper că mai înainte de a se însera, vom avea fericirea de-a ne îmbrățișa copiii.

— Să te-audă Dumnezeu, Philippe, răspunse ducesa. Am atîta nevoie de mîngîierile lor!

Ducele ieși împreună cu domnul de Posen.

În vreme ce cel dintîi sărea în șa și părăsea în grabă palatul, cel de-al doilea, cu un mers deloc obosit, în ciuda neînsemnatei odihne pe care consimțise să și-o acorde, se îndrepta către strada Ferronnerie, unde încă se afla locuința sa.

Un galop susținut îl aduse pe Philippe la Versailles, de unde era decis să nu se întoarcă decît însoțit de Blanche și de Louise și în posesia ordinului de eliberare a celor doi tineri.

Ajuns la Trianon — reședința obișnuită a lui Ludovic al XV-lea — merse de-a dreptul la apartamentele ocupate de acesta. Acolo fu primit de un gentilom din garda

camerei regale, care se nimerea să fie un prieten al său şi se numea domnul de Varades.

— Ce naiba cauţi aici, la ora aceasta, domnule de Nevers, şi unde-ai fost pînă acum, că nu te-am văzut atîta vreme? îi întrebă gentilomul.

— Dragul meu de Varades, răspunse Philippe, tocmai m-am întors din Lorraine şi doresc să-l văd chiar acum pe rege. Am să-i comunic ceva foarte important, ce nu suferă nici o întîrziere. Binevoieşte, aşadar, să mă anunţi Majestăţii Sale.

— Dragă duce, dacă n-ar depinde decît de mine, crede-mă că mi-ar face o adevărată plăcere să mă duc să-i fac cunoscută regelui audienţa pe care i-o soliciţi... Din păcate, îmi este imposibil.

— Cum imposibil! Şi de ce?

— Motivul este foarte simplu: Majestatea Sa nu se află aici.

— Datorită cărei împrejurări?

— Mă întreb şi eu.

— Ciudată idee, să plece la o oră atît de matinală!

— Să plece? O! nu, căci nici nu s-a întors aici azi-noapte.

— Dumnezeule! strigă Philippe, cuprins de o teamă subită, în vreme ce, fără voia lui, sîngele îi înroşea obrazul. Să fie oare la Parc-aux-Cerfs?

Se gîndea la Blanche şi la Louise — mai ales la Blanche — care, dacă aşa stăteau lucrurile, îl avuseseră prin apropiere.

— Sst! sst! Aceasta-i o denumire pe care nu-i bine s-o pronunţi! exclamă domnul de Varades, mirat de exclamaţia ducelui şi neînţelegînd deloc interesul pe care părea să-l manifeste faţă de problema dacă Majestatea Sa petrecuse, sau nu, noaptea în strada Saint-Médéric. Şi, în plus, nu te-aş putea informa în privinţa aceasta, fiindcă ignor cu desăvîrşire dacă măcar s-a dus ieri acolo.

Ducele nu îndrăzni să-i spună că el însuşi era sigur de asta.

În momentul acela apăru un mușchetar care, adresîndu-i-se domnului de Varades, îl anunță că era eliberat din slujba sa la Trianon, regele aflîndu-se la castel, unde urma să rămînă o vreme.

— Perfect! exclamă domnul de Varades, rîzînd. Iată că mi se încheie săptămîna de gardă, iar dumneata, dragul meu duce, ai căpătat informația dorită. Locotenente, fără să știi, ne-ai făcut amîndurora un mare serviciu.

— Într-adevăr, domnul nu putea sosi la un moment mai potrivit, confirmă Philippe, căci aș fi fost foarte necăjit dacă n-aș fi putut s-o văd în dimineața aceasta pe Majestatea Sa. La revedere, deci, dragul meu de Varades. Mă și reped într-acolo.

Și plecă grăbit, nerăbdător să-i vorbească lui Ludovic al XV-lea.

La castel nu se intra tot atît de ușor ca la Trianon. Înainte de a ajunge la apartamentele regelui, ducele fu nevoit să străbată o mulțime de încăperi care se succedau într-un șir neîntrerupt, în fiecare din ele aflîndu-se fie ușieri, fie ofițeri din garda regală, cărora trebuia să li se prezinte.

Sfîrși totuși prin a ajunge la apartamentele regale.

Acolo avu o nouă dezamăgire: anticamera era goală, lucru cu totul neobișnuit la ora sculării regelui, și i se spuse că acesta tocmai își anunțase intrarea la regină, abia cu un sfert de oră în urmă.

— Ei, poftim! își spuse Philippe, încă o întîrziere. Dar, pe Dumnezeul meu! chiar de s-ar afla la capătul lumii, trebuie să-l caut oriunde ar fi!

Partea castelului ocupată de Maria Leczinska era alăturată celei locuite de regescul său soț... atunci cînd, din întîmplare, locuia acolo, ceea ce, de cîțiva ani, se întîmpla foarte rar. Dar deoarece ușile de comunicație erau rezervate în mod exclusiv celor doi soți sau intimilor lor, Philippe trebui să facă un mare ocol pentru a ajunge în anticamera prin care pătrundea în apartamentul reginei.

Un uşier, santinelă vigilentă, stătea în prag.

Îi spuse să meargă să-l întrebe pe rege, din partea sa, dacă binevoia să-i acorde o întrevedere de cîteva clipe, dar nu în prezenţa suveranei.

Făcînd o plecăciune adîncă, uşierul se prevală de consemnul său, răspunzîndu-i, ca şi domnul de Varades, că demersul nu-i era cu putinţă. Majestatea Sa dăduse ordin strict să nu fie deranjat sub nici un motiv, chiar dacă miniştrii săi ar fi venit să-i supună atenţiei cele mai grave probleme.

— A! şi la ce durată se referă acest ordin? întrebă Philippe, cuprins de îngrijorare.

— La o durată de opt zile, domnule duce.

— Opt zile! exclamă Philippe, zdrobit.

O lovitură de măciucă nu l-ar fi năucit mai mult decît cele două cuvinte auzite căci, din păcate, înţelegea prea bine ce puteau însemna.

O fracţiune de o clipă se gîndi s-o anunţe pe regină, dar în acest caz ar fi trebuit, în mod obligatoriu, să-i împărtăşească secretul, şi îi repugna ideea de a-i aduce la cunoştinţă că fiica lui fusese dusă acolo unde se afla.

Deodată, avu o inspiraţie: să se ducă la doamna de Pompadour — care, după Ludovic al XV-lea, era persoana cu cea mai mare putere asupra aşezămîntului din strada Saint-Médéric — şi să-i ceară să le redea imediat libertatea celor două fete, chiar dacă, pentru aceasta, ar fi fost nevoit să recurgă la cele mai grave ameninţări.

— Pe Sfîntul Dumnezeu! îşi spuse, deoarece doamna Cotillon a II-a este cea care le-a dus acolo, tot ea le va scoate, şi vom vedea dacă îndrăzneşte să refuze. Iar în ceea ce-i priveşte pe Henri şi pe Romuald, mă voi duce la domnul de Sartine, locotenentul general de poliţie, şi voi încerca să obţin din partea lui garanţia că nici o procedură nu va fi îndeplinită împotriva lor.

Odată luată această decizie, se întoarse repede la Trianon, spre a-i smulge favoritei ordinul de ieşire pe care-l dorea.

Dar abia intrase în apartamentele sale, forțînd consemnul printr-un brînci, că se pomeni în prezența a doi bărbați îmbrăcați în negru care, amîndoi cu mînecile suflecate, discutau cu o asemenea însuflețire, încît păreau gata să se devoreze unul pe celălalt.

Primul dintre cei doi, mic, gras, cu o față buhăită și congestionată, putea să aibă între șaizeci și cinci și șaizeci și opt de ani; celălalt, înalt, slăbănog, cu un chip osos, de o paloare ca de icter, părea cu cîțiva ani mai puțin în vîrstă.

Philippe se opri mirat la cîțiva pași de ei. Îi recunoscuse de la prima privire.

Cel mic, cu fața stacojie și sangvină, era doctorul César Cabalus, inovatorul îndîrjit al metodei de tratament bazate pe sudoare.

Cel lung și slab, cu chip colțuros, era confratele său, Ange Raphaëli.

„Ce dracu' caută aici imbecilii aceștia doi?" se întrebă, neînțelegînd nimic din prezența lor la favorită.

— Pe toți sfinții! le strigă ducele, apucîndu-i pe fiecare de cîte un braț și scuturîndu-i zdravăn. Pentru cine vă aflați la Trianon?

— Ei! la naiba! Pentru doamna de Pompadour, desigur! răspunseră aproape la unison.

— Cum, marchiza este bolnavă?

— Mai mult decît bolnavă, domnule duce: e grav atinsă de *synochus imputris*, sau, pentru a folosi un limbaj profan, de „febră putridă", replică doctorul Cabalus.

— Nu-l credeți. Este vorba de o flegmazie cereb... încercă să-l contrazică Raphaëli.

— Să vă ia dracu' cu păsărească voastră! îl întrerupse Philippe, enervat. Nu-mi pasă ce are! Nu înțeleg decît un singur lucru: că este bolnavă... și încă grav, după cele ce-mi spuneți.

Era furios că acest eveniment neprevăzut îl împiedica să obțină ceea ce dorea. Îi rămînea totuși o speranță: aceea ca cei doi imbecili de la care căpătase știrea să se înșele, luînd drept boală gravă o simplă indispoziție.

Era pe punctul de a-i chestiona în continuare pentru a şti care era de fapt situaţia, cînd un alt personaj îşi făcu intrarea.

Nou-venitul nu era altul decît François Quesnay[1], de douăzeci de ani medic al regelui şi care se bucura de o mare autoritate printre savanţi.

La vederea sa, speranţa lui Philippe se năruí. Ştia că acela nu era deranjat pentru nişte prostii şi, drept urmare, trase concluzia că boala favoritei era cu adevărat gravă.

Quesnay străbătu rapid încăperea, adresă un salut ducelui, cu care întreţinea relaţii, fără a le da atenţie celor doi doctori empirici, pe care-i recunoscu dintr-o ochire, şi intră la doamna de Pompadour.

Philippe se hotărî să-i aştepte ieşirea, spre a-i cere informaţii precise şi a afla dacă mai avea vreo şansă să obţină o întrevedere cu marchiza — lucru de care, acum, se îndoia foarte mult.

Între timp, César şi Ange, neavînd altceva mai bun de făcut, începură să se certe şi mai rău în legătură cu synochus-ul şi flegmazia.

După o perioadă de o oră, doctorul Quesnay reapăru. Avea o expresie îngrijorată şi puţin încurajatoare.

Philippe îl abordă:

— Doctore, i se adresă, aş dori să am o scurtă convorbire cu doamna de Pompadour Este atît de bolnavă încît să nu mă poată primi, fie doar şi o clipă?

— Foarte bolnavă, dragul meu duce, răspunse Quesnay, şi nu-ţi voi ascunde că sînt extrem de neliniştit în privinţa ei.

— Chiar aşa!? În acest caz, îmi este absolut imposibil s-o văd?

— O! absolut. De altminteri, n-ar înţelege ceea ce i-aţi spune, deoarece este pradă unui puternic delir, care, mă tem, se va accentua. N-am putut să-i pun întrebări

[1] *François Quesnay* (1694—1774): medic francez, chirurg al lui Ludovic al XV-lea şi unul dintre fondatorii economiei politice; şef al şcolii franceze a fiziocraţilor, reprezentînd economia liberală bazată pe libera concurenţă şi pe liberul schimb. (n.t.)

nici măcar asupra cauzei răului său; acesta, sînt convins, trebuie să fie urmarea unui puternic şoc psihic.

— Ce nenorocire! exclamă Philippe, văzînd că nu-i izbuteşte planul.

Quesnay, presupunînd că exclamaţia se referea la starea favoritei, îl privi cu mirare. Nu ştia că-i purta un asemenea interes.

— Ei, asta este! Adio, doctore, spuse ducele. Dar aţi putea avea amabilitatea să mă anunţaţi de îndată ce starea marchizei va fi mai bună? Mi-aţi face un serviciu.

— Cu cea mai mare plăcere... dacă, totuşi, va exista o îmbunătăţire.

— Fireşte.

Philippe de Lagardère era disperat din cauza celor ce se întîmplau. În felul acesta, eliberarea fetelor, ca şi cea a prizonierilor de la Châtelet, ara amînată cu cel puţin o săptămînă.

Este drept că, în ceea ce-i privea pe Henri şi pe Romuald, ideea lui de a i se adresa domnului de Sartine, pentru ca lucrurile să rămînă într-un *statu-quo* [1] îl liniştea destul de mult în legătură cu soarta lor, deşi cunoştea cît de zelos era guvernatorul închisorii, contele d'Alby.

Dar referitor la Blanche şi Louise era foarte îngrijorat şi simţea că clocoteşte de mînie cînd se gîndea că vor fi nevoite să mai stea încă opt zile în strada Saint-Médéric. Ah! Dacă n-ar fi fost scandalul care, în mod evident, ar fi rezultat, n-ar fi ezitat nici o secundă să recurgă la forţă pentru a le răpi de acolo. Numai că, acţionînd în felul acesta, ar fi însemnat să aducă povestea la cunoştinţa tuturor. Şi cine ştie ce vorbe s-ar fi spus atunci pe socoteala fiicei sale şi a Louisei?

„Nu, nu, asta nu!", îşi spunea. „Este totuşi mai bine să aştept."

Stăpînit de aceste gînduri triste, pornise deci din nou către Paris, lăsîndu-se purtat de cal în pas mărunt, căci nu se grăbea să-i anunţe Olympei rezultatul negativ al

[1] *Statu-quo* (lb. latină): cuvinte folosite ca o prescurtare a locuţiunii *in statu-quo antem* = în aceeaşi situaţie ca mai înainte. (n.t.)

dublului său demers, cînd, în spatele său, auzi zgomotul făcut de o trăsură în plină viteză.

Se întoarse şi zări o caleaşcă fără blazon, condusă de un vizitiu a cărui livrea nu purta, nici ea, vreun semn distinctiv.

Jaluzelele pe trei sferturi coborîte îngăduiau să se arunce o privire înăuntru.

Vehiculul înainta cu rapiditate şi ajunse în dreptul lui.

În momentul în care era pe punctul de a-l depăşi, în spaţiul lăsat liber de jaluzeaua de pe partea pe care se afla ducele apăru un braţ alb şi delicat, care se agita cu putere, părînd că vrea să-i atragă atenţia. În aceeaşi clipă, auzi două ţipete, aproape simultane, scoase de nişte glasuri feminine.

„Oho!" gîndi, în vreme ce firea lui cavalerească îl făcea să devină atent. „Iată ceva care seamănă foarte mult a răpire. Fără îndoială, o nouă şi mîrşavă fantezie a vreunui mare senior. Dar, pe cinstea mea! Nu se va putea spune că am lăsat să se înfăptuiască această crimă — dacă este, într-adevăr vorba de o crimă — fără a fi făcut totul pentru a o împiedica."

În vreme ce-şi spunea aceste cuvinte, trăsura o luase înainte şi se depărtase deja de el cu vreo cincizeci de stînjeni.

Frumoasa mînuţă albă ce ieşise peste portieră îşi întetea mişcările şi părea că-l cheamă cu disperare.

Îşi înfipse pintenii în coapsele calului şi, în galop, ajunse din urmă trăsura.

— Opreşte! îi strigă vizitiului. Vreau să ştiu cine sînt persoanele din trăsură şi unde le duci?

Drept orice răspuns, omul dădu un bici zdravăn cailor, cu rezultatul de a-i face să capete o viteză nebună.

— Pe Sfînta Cruce! insistă Philippe, ai de gînd să opreşti şi să-mi răspunzi, lichea, sau îţi voi trage o bătaie să mă ţii minte?

Valetul zîmbi cu insolenţă şi, fără să scoată o vorbă, îşi biciui mai tare animalele.

— Să mă ia dracu'! înjură ducele, jignit peste măsură că se vedea bătaia de joc a unui asemenea individ. Vei fi pedepsit, lepădătură!

Şi, profitînd de o clipă în care şfichiul de piele ajungea la îndemîna lui, îl apucă brusc, îl trase spre el şi, punînd stăpînire pe bici, îi dădu cîteva lovituri vizitiului, care începu imediat să scoată urlete de disperare; apoi, spre a scăpa de acea viguroasă şi meritată chelfăneală, omul sări jos de pe capră şi se rostogoli în praf.

Între timp, caii, pe coapsele cărora căzuseră cîteva dintre lovituri, îşi acceleraseră şi mai mult galopul şi păreau că sînt pe punctul de a scăpa de sub control.

Philippe îşi dădu seama de primejdie. Galopă grăbit pînă în dreptul capetelor animalelor, puse mîna pe unul din hăţuri, aproape de zăbală, şi, ţinîndu-şi în loc propriul cal, trase înapoi cu toată puterea.

Puţin a lipsit ca acţiunea lui îndrăzneaţă să nu-l smulgă din şa, căci calul înfrînat în felul acesta încercă mai întîi să scape de strînsoare prin puternice smucituri ale grumazului. Dar mîna ducelui era de oţel şi ţinea hăţul ca într-o menghină.

Animalul, înţelegînd probabil că toate eforturile îi erau zadarnice, nu mai încercă să lupte şi, în curînd, se hotărî să se oprească, obligîndu-şi tovarăşul să devină la fel de ascultător.

Reuşind astfel să stăpînească animalele înnebunite, ducele mînă atelajul pînă la marginea drumului, îl legă zdravăn de un copac, apoi alergă la una din portierele trăsurii, vrînd să-i ridice jaluzeaua.

Dar aceasta trebuie să fi fost prevăzută cu un resort, căci nu izbuti s-o salte.

Tocmai se gîndea cum va putea să se prezinte persoanelor pe care le ascundea, cînd acelaşi braţ care mai ieşise apăru din nou, în vreme ce o voce spunea:

— Tată, tată dragă, sînt eu, Blanche, şi o am alături pe Louise. Deschide-ne... deschide-ne repede...

— Cum? strigă ducele, nebun de bucurie şi crezînd că visează, tu eşti, Blanche... şi tu, Louise? Voi sînteţi în trăsură?

— Da, da, noi sîntem...

Bucuria care-l cuprinse pe Philippe datorită acestei întîlniri neaşteptate, în clipa în care nu spera să-şi mai vadă copila înainte de trecerea mai multor zile, fu atît de mare, încît, la început, rămase timp de cîteva clipe sufocat şi lipsit de puteri.

Cu toate acestea, revenindu-şi repede, se pregăti să le ajute pe fete să coboare, fiind nerăbdător să le strîngă la piept. Spre marea lui mirare, observă, abia atunci, că portierele nu aveau nici un mîner cu care să poată fi deschise şi că nu exista decît un orificiu mic şi rotund, semănînd cu gaura unei chei.

— Aşadar, sînteţi încuiate cu cheia? le întrebă pe fete.

— Da, confirmară, iar cheia o are vizitiul.

Philippe îl căută pe acesta cu privirile. Îl descoperi în depărtare, îndeletnicindu-se să-şi fricţioneze alternativ braţele şi picioarele, care este de presupus că avuseseră de suferit de pe urma contactului brusc cu pămîntul.

Îi făcu semn să se apropie. Dar licheaua, necunoscîndu-i intenţiile şi temîndu-se, fără îndoială, de o nouă bătaie, se feri să-i dea ascultare.

Văzînd asta, Philippe, nevrînd să se înjosească fugind după el, se hotărî să se lipsească de cheia lui şi, folosindu-şi spada, izbi cu putere portiera în dreptul micului orificiu, cu intenţia de a sparge broasca. În curînd, sub loviturile sale repetate, se desprinse o plăcuţă de fier şi mecanismul acesteia apăru la vedere. Nu-i trebui mult timp pentru a-l sfărîma şi a forţa încuietoarea.

Portiera se deschise şi fetele săriră din trăsură, aruncîndu-se în braţele lui Philippe.

Timp de zece minute, de o parte şi de alta nu fu decît un schimb de mîngîieri şi de cuvinte întretăiate de lacrimi de bucurie.

— O! tată, tată, dac-ai şti, spuse la un moment dat Blanche, ascunzîndu-şi fruntea roşie de ruşine la pieptul ducelui.

— Știu totul, draga mea, replică acesta. Întorcîndumă azi dimineață acasă, am aflat imediat despre răpirea voastră de la mănăstire, și pentru a vă elibera mă dusesem la Versailles, de unde, nereușind să-l văd pe rege și nici pe... o altă persoană de care depindea libertatea voastră, reveneam întristat, cînd întîmplarea v-a scos în calea mea.

— ... și ne-a permis să te întrezărim prin jaluzele, adăugă Blanche.

— Da, ceea ce a fost un noroc, căci nu bănuiam deloc că ați putea fi în ea. Dar să nu mai vorbim despre toate astea. Ați avut, amîndouă, un coșmar pe care trebuie să-l uitați cu totul. Așa că purtați-vă ca și cum v-ați fi trezit dintr-un vis urît și alungați din mințile voastre pînă și cel mai mic amănunt în stare să vi-l reamintească.

După ce emoția fiecăruia se mai potolise, Philippe se gîndi să se întoarcă în capitală. Din păcate, ținînd seama de împrejurări, drumul era greu de făcut. Într-adevăr, nu le putea lua pe Blanche și pe Louise în șa, la spatele lui. Cît despre a folosi trăsura din care le scosese, ar fi preferat mai curînd să facă de zece ori drumul pe jos. Cu aspectul ei dubios, i se părea că păstrează ceva din rușinea legată de Parc-aux-Cerfs.

— Dar, de fapt, unde vă ducea? le întrebă pe fete.

— Se pare că eram duse înapoi la călugărițele augustine, răspunse Blanche.

— Ce dracu-nseamnă toate astea? se miră ducele. Realmente nu mai înțeleg nimic. Dar, la urma urmei, puțin îmi pasă. Important este că sînteți cu mine. Acum, — adăugă — să vedem cum facem rost de o trăsură.

Deoarece nu le putea părăsi pe cele două copile spre a se duce în căutarea unui vehicul, se gîndi să-i dea vizitiului sarcina acestei corvezi.

Așadar, îi făcu imediat semn acestuia să se apropie, avînd inspirația ca, spre a-l liniști cu privire la intențiile sale, să-i arate o pungă îndeajuns de rotunjoară. Efectul fu instantaneu. În fața acestei demonstrații pacifiste și generoase, vizitiul nu mai șovăi și se apropie.

— Iată — îi spuse ducele, cînd omul ajunse la o distanţă convenabilă — aurul acesta este al tău, dacă dai fuga chiar acum să-mi cauţi la Versailles o trăsură de închiriat. Va sluji totodată să te despăgubească pentru loviturile de bici primite, pe care ţi le-ai fi putut scuti dacă m-ai fi ascultat, adică dacă te-ai fi oprit fără să mă înfrunţi.

— Domnul meu, replică omul, pe un ton pocăit, aveam poruncă strictă să merg într-un suflet pînă la mănăstirea călugăriţelor de la Picpus şi să nu mă opresc nicăieri, pentru nici un motiv De aceea încercam să scap de dumneavoastră.

— Aşadar, e chiar adevărat că acolo le duceai?

— Vă jur domnule. Trebuia să le las acolo pe nobilele domnişoare, şi voi fi aspru pedepsit pentru că n-am executat ordinul, deşi n-a fost din vina mea.

— Nu, nu vei fi pedepsit, deoarece, dacă te duceai la Picpus, scopul era de a mi le încredinţa mie pe cele două fete. Aşa încît, oprindu-te, nu am făcut decît s-o iau înaintea dorinţelor persoanelor ce te trimiseseră.

Apoi, voind să taie scurt conversaţia:

— Hai, du-te să ne cauţi pe undeva o trăsură, îi porunci. Te vom aştepta aici... dar grăbeşte-te. Punga aceasta va deveni a ta cînd te vei întoarce.

— O, nu voi întîrzia mult, domnule. Ne aflăm la doi paşi de Versailles şi chiar la intrare există un grajd.

Vizitiul se îndepărtă imediat, în goană, stimulat de recompensa promisă.

Un sfert de oră mai tîrziu, se întorcea cu un vehicul îndeajuns de mulţumitor, pe capra căruia stătea, alături de el, un alt vizitiu, căci el însuşi trebuia să se ocupe de trăsura lui şi nu se putea oferi să conducă.

Blanche şi Louise se instalară în noua trăsură şi, după ce Philippe îşi încălecase şi el calul, porniră cu toţii în mare viteză către Paris. Ducele galopa în dreptul uneia dintre portiere, spre a nu le pierde din vedere pe cele două copile, cu care schimba adesea zîmbete vesele.

După ceva mai mult de o oră, domnişoara de Nevers se afla în braţele mamei sale, aproape nebună de fericire, iar Louise în cele ale Marinei, care făcea eforturi supraomeneşti să-şi stăpînească emoţia şi să nu-i dezvăluie fetei ce legături existau în realitate între ele.

14

Să nu tulburăm acele duioase efuziuni şi să ne întoarcem acum la seara din ajun, în momentul în care — la sfîrşitul luptei pe care trebuise s-o susţină, împreună cu d'Ayen, împotriva lui Henri şi a lui Romuald — Ludovic al XV-lea intrase în micul pavilion din Parc-aux-Cerfs.

După ce dăduse ordinul ca cei doi tineri să fie duşi la Bastilia, îşi aminti că venise pe strada Saint-Médéric în scopul de a obţine explicaţii în legătură cu scena ce se petrecuse la doamna de Coislin.

Deoarece Camille era persoana cea mai în măsură să dea aceste explicaţii, porunci să-i fie adusă.

Dar află că sărmana copilă tocmai se întinsese pe pat, într-o stare îngrijorătoare.

Spre a-şi răscumpăra cruzimea, monarhul ceru să fie condus la ea, cu intenţia de a o mîngîia cu cîteva cuvinte blînde. Dar fata era atît de abătută, trupeşte şi sufleteşte, încît rămase complet impasibilă la orice îi spuse. Părea că nici nu-şi dă seama că el era acolo.

Conştient de inutilitatea demersului său, Ludovic se înapoie în micul pavilion, unde rămăseseră doamna de Pompadour şi ducele d'Ayen. Era foarte întristat că o văzuse pe Camille în starea aceea. Dar, spre a-şi descărca într-o oarecare măsură conştiinţa şi ca să nu-şi asume întreaga răspundere pentru eventualele urmări, îşi spuse brusc că toate acestea nu s-ar fi întîmplat dacă fata ar fi fost supravegheată, astfel încît să nu poată evada.

— Să fie chemată doamna Bertrand! porunci de îndată ce se întorsese lîngă favorită şi duce. Vrem să aflăm de la ea motivul acestei neglijenţe faţă de locatara sa.

Femeia se prezentă. Bătrîna ticăloasă nu se simţea în apele sale. Bănuia că nu pentru a o felicita o chemase regele.

Fiind întrebată de către acesta în legătură cu lipsa de supraveghere faţă de Camille, mai ales în urma ordinelor pe care i le dăduse chiar în acea dimineaţă, de a-i pîndi întruna orice faptă şi gest, nu prea ştiu ce să răspundă şi se încurcă în explicaţii confuze.

— Doamnă Bertrand, — îi reteză vorba Ludovic al XV-lea, a cărui proastă dispoziţie continuase să se accentueze, în timp ce-i ascultase trăncăneala inutilă — în tot ce am auzit, Ne este greu să găsim fie şi un singur motiv pentru a-ţi scuza neglijenţa. În consecinţă, Ne vom vedea siliţi să-ţi retragem conducerea acestui aşezămînt.

— O! să nu faceţi una ca asta, domnule Kzinski! strigă bătrîna, înspăimîntată de această hotărîre, căci postul îi convenea cît se poate de mult, în toate privinţele. Nu, nu mă veţi goni de aici, unde v-am făcut atîtea servicii apreciabile. Dacă o singură dată n-am fost vigilentă, nu voi greşi şi a doua oară, vă jur. La drept vorbind, pot fi iertată: toată ziua am avut-o pe cap pe acea domnişoară de Nevers şi...

Dar se întrerupse brusc şi-şi muşcă buzele, căci numele de familie al Blanchei îi scăpase fără să vrea.

— Ce spui?! strigă Ludovic al XV-lea, încruntîndu-se şi uitînd-o imediat pe Camille. Ce nume ai pronunţat?

Doamna de Pompadour îi aruncă femeii o privire furioasă. Bătrîna făcuse o greşeală cu mult mai mare decît aceea de a fi lăsat-o să fugă pe prima pensionară.

— Te întrebăm despre cine vorbeşti, doamnă Bertrand, repetă regele, cu autoritate. Răspunde: cărei persoane îi dai numele de Nevers?

„Starea mănăstirii amorului" rămase mută, cu ochii aţintiţi în podea. Se simţea pierdută.

— Nu vrei să răspunzi? tună Ludovic. Atunci — adăugă, adresîndu-i-se favoritei — dumitale, doamnă, îţi vom pune întrebarea. Cine este acea domnişoară de Nevers la care s-a făcut aluzie?

Colillon a II-a luă o atitudine asemănătoare cu cea a doamnei Bertrand.

În faţa muţeniei celor două femei, regele continuă, adresîndu-i-se tot favoritei:

— Nu Ne închipuim că este vorba de fiica ducelui de Lagardère-Nevers, nu-i aşa, doamnă?

Temîndu-se că o tăcere mai lungă din partea ei ar putea să-l enerveze şi mai tare pe amantul său, favorita de decise să înfrunte furtuna.

— Sire — spuse pe un ton măsurat, căutîndu-şi cuvintele — trebuie să mărturisesc... că, dimpotrivă, chiar despre ea este vorba... dar, daţi-mi voie să vă explic cum.

Nu putu să continue. Ludovic al XV-lea se ridicase în picioare, cu fulgere în priviri, uitînd că el însuşi voise să nu afle numele Blanchei, atunci cînd aceasta încercase să i-l spună.

— Ce-ai făcut, doamnă? strigă cu o voce ca de tunet. Ai îndrăznit să Ne dai pradă acea copilă, fiica unuia dintre cei mai buni gentilomi ai Noştri? Este o faptă cumplită, doamnă, auzi?! Ai comis o crimă oribilă... pentru care îţi vom da o pedeapsă exemplară...

— Iertare, Ludovic, ascultă-mă... încercă să spună favorita, reuşind, ca o comediantă iscusită ce era, să-şi stoarcă din ochi cîteva lacrimi.

— Nu, doamnă, nu te vom asculta cîtuşi de puţin. Orice-ai putea spune nu te-ar disculpa... O! să aduci o Nevers la Parc-aux-Cerfs! Iată-Ne, din cauza dumitale, într-o frumoasă situaţie faţă de duce, tatăl său! situaţie din care nu Ne este cu putinţă să ieşim fără ruşine. Ce-i vom răspunde, cînd Ne va cere socoteală pentru purtarea Noastră faţă de fiica sa?

— Sire, Sire! am greşit, sînt de acord... iartă-mă... răul încă mai poate fi reparat.

— Reparat?! rîse zeflemitor monarhul. Ai neruşinarea să-ţi baţi joc de Noi?... Nu, doamnă, răul n-ar putea fi reparat, deoarece şederea domnişoarei de Nevers în casa aceasta, dispreţuită de toţi supuşii Noştri, poate constitui, pentru ea şi pentru părinţii ei, cauza unor nenorociri mai mari. Singurul mod de a atenua, în parte, inconştienta dumitale infamie este de a lua măsuri pentru ca acea copilă să fie dusă, imediat, acolo de unde ai răpit-o, şi cerem ca acest lucru să fie înfăptuit fără nici o întîrziere.

— Ţi se va îndeplini porunca, Sire, răspunse favorita, tremurînd toată.

— Cît despre dumneata, doamnă, izbucni Ludovic al XV-lea, nu vrem să te mai vedem... nu vrem să mai apari în nici un loc în care Ne vom afla. Nu mai eşti nimic. Îţi vom repartiza o reşedinţă îndepărtată, unde te vei retrage şi unde vei rămîne pînă la sfîrşitul zilelor dumitale.

— O! Sire! gemu doamna de Pompadour, ţi-am meritat chiar într-atîta supărarea?

— Frumoasă întrebare, doamnă! Fapta dumitale este revoltătoare şi nu încape nici o iertare. Ar trebui să te consideri norocoasă că Ne mulţumim să te izgonim pentru totdeauna din prezenţa Noastră.

— Ludovic!... Ludovic!... îl imploră sărmana Cotillon a II-a, care nu vroia să creadă în atîta asprime. Te conjur, ai milă! Gîndeşte-te la ce existenţă mă condamni, de acum înainte! Este o moarte anticipată... Ce voi deveni, departe de tine?

— Ce vei voi, doamnă, încheie el, implacabil. Ne este indiferent. Aşadar, doamnă, chiar de mîine vei primi ordinele Noastre şi vei părăsi Parisul... Domnul să te aibă în pază!...

Şi, cu un gest larg către metresa lui, ca şi cum ar fi vrut s-o gonească imediat departe de el, ieşi grăbit, urmat de ducele d'Ayen — personaj mut în toată această scenă. Apoi, în loc de a se înapoia la Trianon, porunci să fie dus îndată la castel.

Rămasă singură, marchiza de Pompadour se prăbuşi zdrobită pe un scaun. Era atît de distrusă, încît nici nu-i mai trecu prin minte să se descarce pe doamna Bertrand, cauza întregii nenorociri şi care, profitînd de faptul că ea era abătută, ieşi, prudentă, pe nesimţite. Cînd doamnele du Hausset şi de Mirepoix, ocupate pînă atunci cu îngrijirea Camillei, veniră la prietena lor, o găsiră într-o stare de totală prostraţie, şi doar cu mare greutate reuşiră s-o facă să le relateze ce se întîmplase între ea şi rege.

Amîndouă se străduiră s-o consoleze:

— Atîta pagubă! spuse doamna de Mirepoix. Eşti, într-adevăr, prea bună, draga mea, că-ţi faci sînge rău pentru atît de puţin. Ştii totuşi foarte bine cum este Ludovic. Pentru un nimic, fulgeră şi tună, se ambalează, spune că te trimite la spînzurătoare sau că va porunci să fii tras pe roată de viu, ca pe urmă, după ce i se potoleşte furia, să nu-şi mai aducă aminte de nimic.

— Da... ştiu, răspunse cu glas stins doamna de Pompadour Dar astăzi nu era ca de obicei... O! nu! am văzut limpede că era profund jignit şi că hotărîrea lui în legătură cu mine este irevocabilă. Nu ştiu de ce, dar un glas secret îmi spune că între Ludovic şi mine totul s-a sfîrşit.

— Glas înşelător, draga mea. Lasă să treacă o noapte peste întîmplarea asta şi mîine nici nu se va mai şti ceva despre ea. Acum, dacă vrei să ne asculţi, te vei duce să te odihneşti. E tîrziu şi ai nevoie de somn.

— I-am promis regelui s-o trimit imediat pe domnişoara de Nevers înapoi la Picpus... Aş vrea măcar să-i îndeplinesc poruncile.

— Chiar ai această intenţie?

— O! da, da, este unica şansă de a căpăta iertarea lui Ludovic. Voi profita de această împrejurare ca să mă descotorosesc de creatura aia a ticăloasei de Coislin. Atît ar mai lipsi ca ea să rămînă aici, în timp ce domnişoara de Nevers ar pleca!

— Şi ai perfectă dreptate. Dacă una din ele pleacă, trebuie să plece şi cealaltă. Totuşi, expediera amîndurora poate aştepta pînă mîine dimineaţă. Acum ora este prea

înaintată pentru a le trimite la mănăstire. Cînd vom sosi la Trianon, îl vom anunța pe jupînul Lebel să ia măsurile necesare și fetele vor părăsi Parc-aux-Cerfs de îndată ce se vor trezi.

— Mă asigurați că așa va fi?

— Absolut, draga mea.

Doamna de Pompadour acceptă să fie luată de cele două doamne care o conduseră la apartamentul său și o obligară să se culce, pentru a găsi în somn uitarea necazurilor ei.

Din nefericire, mînia regelui avea să aibă pentru ea urmări tot atît de funeste ca pentru Camille, ba chiar și mai funeste, după cum vom vedea.

După o noapte de insomnie, spre ziuă fu cuprinsă de o febră așa de mare, încît prietenele sale, care ținuseră s-o vegheze cu rîndul, fură nevoite să cheme de urgență un medic. Veniră trei... Restul este cunoscut.

Cu puțin timp înainte ca toate acestea să se petreacă la doamna de Pompadour, Ludovic al XV-lea — care, gîndindu-se la evenimentele din ajun, avusese și el o noapte agitată și, obosit să se tot răsucească în pat, se pregătea să poruncească să fie îmbrăcat — primi o misivă adusă de un diacon din partea arhiepiscopului Parisului.

— Ce dracu' mai vrea domnul de Beaumont? șopti monarhul, rupînd cu nu prea mare grabă pecetea episcopală ce închidea misiva, sigur fiind de mai înainte că nu laude îi adresa prelatul, care nu scria niciodată decît pentru a-i reproșa viața lui dezordonată.

De la primele rînduri, făcu o strîmbătură îngrozitoare. Niciodată pînă atunci domnul de Beaumont, care totuși, de obicei, spunea lucrurilor pe nume, nu folosise termeni atît de energici pentru a-i înfiera moravurile.

Dar cu totul altceva citi cînd ajunse la mijlocul capitolului:

... În fine, doamna stareță a călugărițelor augustine de la Calvaire și o bună femeie cu numele de maica Véronique, ce face parte din congregație, tocmai mi-au adus la cunoștință

că, pentru a-şi încununa cu demnitate viaţa de desfrîu, pentru a umple măsura deja plină a faptelor sale nedemne, Majestatea Voastră a dispus să le fie violată mănăstirea, punînd să fie răpite de sub sfintele ei bolţi două tinere fete ce se aflau adăpostite acolo; apoi a sechestrat acele copile într-un loc al cărui nume nu merită să fie pomenit, cu scopul de a le folosi pentru ruşinoasele sale plăceri... »

— Dar nu eu!... nu eu!... exclamă Ludovic cu glas tare, ca şi cum ar fi fost în prezenţa acuzatorului său. Nu eu, ci marchiza... ea singură a făcut totul... Mai întîi, nu este decît o fată, nu două!

Într-adevăr, ştim că regele ignora că Louise, răpită de doamna de Coislin, o însoţise pe Blanche în strada Saint-Médéric.

Îşi reluă lectura.

«Crima aceasta, Sire,» — continua arhiepiscopul Parisului — *«le depăşeşte ca grozăvie pe toate celelalte, căci săvîrşind-o, L-aţi jignit pe Domnul Dumnezeul nostru în însuşi locaşul Său.*

Aşteptaţi-vă, aşadar, să vedeţi în curînd mîna Sa răzbunătoare abătîndu-se asupra domniei voastre, spre a vă face să ispăşiţi acest cumplit sacrilegiu. Există totuşi, Sire, un mijloc prin care v-aţi putea răscumpăra în ochii Săi, dacă nu în întregime, cel puţin în parte: anume, de a vă trimite imediat victimele înapoi, în sfîntul locaş, de unde au fost smulse cu forţa. O astfel de faptă va cîntări în faţa Regelui regilor şi va putea să-i micşoreze mînia... »

— Ei, na! atunci chiar aşa, sînt cu adevărat două? se întrebă monarhul. Nu înţeleg... Cu toate acestea n-am văzut-o decît pe domnişoara de Nevers care, la ora actuală, trebuie să se fi înapoiat la mănăstire, doar dacă plecarea ei din strada Saint-Médéric n-a fost amînată pînă în această dimineaţă, ceea ce este foarte posibil... Să fie chemat jupînul Lebel! ordonă apoi. lar în sinea sa, îşi spuse: „cu siguranţă, el trebuie să ştie cum stau lucrurile."

Jupînul Lebel nu întîrzie să se prezinte. Tocmai sosise la castel, după ce, potrivit instrucțiunilor pe care doamnele du Hausset și de Mirepoix nu uitaseră să i le dea, pregătise plecarea către Picpus a Blanchei și a Louisei.

Cînd regele îl întrebă pentru ce i se vorbea despre două fete, cîtă vreme după știința sa una singură fusese adusă pe strada Saint-Médéric, încercă să-i explice în ce mod domnișoara Moutier ajunsese acolo împreună cu cealaltă, adăugînd că, de altminteri, amîndouă aveau să părăsească Parc-aux-Cerfs peste o jumătate de oră.

— Bine, foarte bine, aprobă regele, în felul acesta vom fi în regulă. Așadar, doamna de Coislin este cea care a dispus să fie răpită acea domnișoară Moutier? Și în ce scop?

— Nu știu, răspunse valetul de cameră.

— O vom întreba.

— Majestății Voastre îi va fi imposibil. Doamna a murit.

— Ce spui? Doamna de Coislin a murit?

— Da, Sire. Tocmai s-a primit știrea la Versailles. A fost găsită azi-dimineață, în camera sa, întinsă pe o canapea și cu capul spart. Se crede că este urmarea unui accident. O fereastră din capela sa, situată la al doilea etaj, se afla în reparații și se presupune că, din nebăgare de seamă, a căzut prin ea.

— Spuneai totuși că a fost găsită în camera sa?

— Fără îndoială că, nemurind pe loc, a avut puterea de a urca pînă la ea pentru a muri acolo.

Regele era impresionat în mod dureros. Oare nu Dumnezeu fusese cel care voise s-o pedepsească în felul acesta pentru răpirea prietenei Blanchei din mănăstirea de la Picpus?

— Doamna de Pompadour se află la Trianon? întrebă, nu fără o oarecare frică, de parcă s-ar fi temut că și asupra ei se va fi abătut mînia cerească.

— Da, Sire. Numai că, după cîte se spune, este foarte bolnavă.

— Foarte bolnavă? Dar aseară era sănătoasă.

— Se pare că i s-a făcut rău cu o oră în urmă. Chiar acum s-a trimis după un medic.

— Este, deci, în pericol? întrebă monarhul, îngrijorat.

— N-aş vrea s-o sperii pe Majestatea Voastră, dar nu-i pot ascunde că situaţia sa creează multă nelinişte.

De data aceasta, Ludovic nu se mai îndoi că justiţia Stăpînului a toate era cea care se manifestă în felul acesta... Le lovise, aproape în acelaşi timp, pe primele două vinovate. Cînd avea să vină şi rîndul lui?

Şi atunci, cu mintea încă plină de imputările vehemente ale domnului de Beaumont şi temîndu-se că Dumnezeu nu-l va ierta nici pe el, se hotărî, spre a-L dezarma, să-şi impună o penitenţă severă.

— Lebel, îi spuse valetului de cameră, te vei duce, în numele Nostru, s-o rogi pe Majestatea Sa regina să binevoiască să Ne cedeze o parte din apartamentele sale. Voinţa Noastră este de a Ne retrage lîngă dînsa timp de o săptămînă.

Asta era ceea ce numea el „o penitenţă severă".

După ce se încheie ceremonialul sculării sale, Ludovic al XV-lea se duse, aşadar, la regină, avînd mai înainte grijă, ca de obicei, să interzică în mod expres să vină cineva să-l deranjeze, idiferent sub ce pretext.

Şi iată de ce nu putuse ducele de Nevers să-i solicite iertarea fiului său şi a domnului de Dizons.

Vom vedea, în cele ce urmează, cum îşi suportau captivitatea cei doi tineri impetuoşi.

PARTEA A DOUA

REGINA COTILLON

1

Deşi plecaseră de pe strada Saint-Médéric cam pe la miezul nopţii, Henri şi Romuald nu au fost întemniţaţi la Châtelet decît după ora şase dimineaţa; şi asta, ca urmare a timpului pierdut pentru a fi conduşi mai întîi la Bastilia, apoi la Vincennes.

Profitînd de întîrzierea cu care fusese încarceraţi, ofiţerul de pază la Parc-aux-Cerfs care, spre mai mare siguranţă, ţinuse să-i însoţească chiar el, se străduise din nou, în cursul drumului, să scoată de la ei cîteva informaţii privind mobilul care-i îndemnase să-şi comită fapta. Dar, ca şi mai înainte, îi opuseseră o tăcere totală, pe care, cu toate insistenţele lui, nu reuşi să-i convingă s-o părăsească.

După eşecul încercării lor, Romuald redeveni repede stăpîn pe el însuşi şi, aplecîndu-se la urechea prietenului său — încă clocotind de furie — avusese timp să-i şoptească, mai înainte ca paznicii să-i despartă:

— Nici un cuvînt, Henri! Să nu le dezvălui nici numele tău, nici motivul agresiunii noastre!

— Şi, mă rog, de ce n-aş spune cum mă cheamă?

— Orgoliosule! îi răspunsese vicontele, zîmbind în ciuda situației lor disperate. Pentru că o atare dezvăluire ar avea un mare răsunet, ale cărui consecințe s-ar răsfrînge în mod fatal asupra Blanchei și a Louisei, atingîndu-le mai mult ca oricînd reputația. Or, este exact ceea ce tu și cu mine dorim să evităm cu orice preț, nu-i așa?

Se pare că gravitatea acestei recomandări fusese înțeleasă de către marchiz, căci există momente critice în care și cei mai zăpăciți oameni pot căpăta mintea întortocheată a unor diplomați.

Așa încît, la puțină vreme după aceea, în cîteva cuvinte rapide pe care reușiseră să le schimbe în timpul scurtei lor ședere la postul de pază, tinerii noștri își comunicaseră gîndurile și luaseră, de comun acord, hotărîrea de a lăsa fără răspuns toate întrebările ce le-ar fi puse în legătură cu acel subiect, resemnîndu-se — pentru a suporta numai ei urmările faptelor lor — să treacă drept ceea ce se va găsi cu cale să fie luați.

De îndată ce ofițerul îi predase guvernatorului închisorii Châtelet, căruia i-i recomandă în mod cu totul special, aducîndu-i la cunoștință „oribila crimă" de care se făcuseră vinovați, acesta dispuse să fie conduși la procurorul ce se ocupa de „criminali", astfel încît să se treacă imediat la interogarea lor

Procurorul, cu stare vechi în tagma oamenilor legii, pe nume Eusèbe Papelard, era un bătrînel cu o figură destul de cumsecade, cu o minte îngustă, dar care încerca să-și dea aere de finețe și șiretenie, lăudîndu-se în dreapta și-n stînga că se pricepe să facă limpezi ca apa de cristal chiar și cele mai obscure cazuri.

Cînd cei doi prizonieri intrară în cabinetul lui, în care tocmai venise și el, împreună cu grefierul, le aruncă o privire cercetătoare și, deși perspicacitatea îi era destul de relativă, nu-i fu greu, nici chiar lui, să-și dea seama că avea de a face cu niște gentilomi.

După un moment de tăcere, în cursul căruia continuă să-i examineze într-un mod ce se voia profund, i se adresă scribului:

— Hilaire Cornudet, îi voi interoga pe aceşti „domni" — avea un anume respect faţă de nobilime — pregăteşte-te, aşadar, să le consemnezi răspunsurile.

— Sînt gata, domnule procuror, răspunse grefierul, înmuindu-şi pana în călimară şi trasînd, pentru a o probă, cîteva linii pe o foaie de hîrtie.

— Bine, atunci să începem. Mai întîi şi-ntîi, domnilor, spune-ţi-ne numele, prenumele, vîrsta şi rangul dumneavoastră...

Henri şi Romuald rămaseră cu gurile închise.

— Ei bine, domnilor, nu m-aţi auzit? insistă Eusèbe Papelard.

Tinerii făcură semn că da.

— Şi nu vreţi să răspundeţi?

Tinerii făcură semn că nu.

— Atunci, declară magistratul, pricep despre ce-i vorba: ţineţi să nu se ştie cine sînteţi. Bine, bine, înţeleg asta: în situaţia în care vă aflaţi, este îndeajuns de firesc să încercaţi să vă ascundeţi identitatea. Dar nouă nu ne pasă. Vom sfîrşi oricum prin a o afla, fiţi siguri.

Apoi, către grefier:

— Guvernatorul le-a dat deţinuţilor numere?

— Treizeci şi şase pentru acesta — răspunse scribul indicîndu-l pe Henri — şi treizeci şi şapte pentru acela — adăugă arătîndu-l pe Romuald.

— Bun, ne ajunge pentru moment. Să trecem peste asta şi să ajungem la alte întrebări. Dumneavoastră, domnule, spuse magistratul adresîndu-i-se marchizului. Sînteţi acuzat că ieri-seară, între orele unsprezece şi miezul nopţii, aflîndu-vă pe strada Saint-Médéric, în Versailles, i-aţi atacat, cu spada în mînă, pe rege şi pe unul dintre prietenii săi, ducele d'Ayen, în scopul de a-i ucide pe amîndoi. Lucrurile sînt confirmate în raportul ofiţerului gărzilor, care au fost îndeajuns de norocoase pentru a împiedica acel îngrozitor atentat — raport întocmit în conformitate cu spusele bravilor soldaţi, martori ai agresiunii. Recunoaşteţi faptele?

Henri se mulțumi să ridice din umeri.

— Le recunoașteți? Perfect! zise procurorul, vrînd să ia gestul drept o afirmație. Așadar, acest punct nu mai trebuie să fie discutat... Acum e rîndul dumneavoastră, domnule, continuă, vorbindu-i vicontelui. Sînteți acuzat că tot ieri, la aceeași oră și în același loc, ați atacat aceleași persoane, într-un scop asemănător Recunoașteți și dumneavoastră faptul?

Drept orice răspuns, Romuald îl imită pe Henri.

— Din ce în ce mai bine, aprobă Eusèbe Papelard. Hilaire, consemnează că acuzații recunosc fără dificultate crima ce li se impută... Acum, să ne spuneți, și unul și celălalt, ce anume v-a împins să comiteți acest atentat.

— Domnule, se hotărî să pronunțe Romuald, vă prevenim că, orice ați face pentru a obține de la noi informații cu privire la ceea ce numiți „atentatul" nostru, eforturile vă vor fi zadarnice. Sîntem ferm decișI să nu dezvăluim nimic în legătură cu motivele ce ne-au îndemnat să acționăm.

Hilaire Cornudet își ridică ochii spre a-l privi cu stupoare, în vreme ce procurorul replica ciocănindu-și fruntea cu degetul:

— Aha! iată cel puțin un lucru limpede. Dar hotărîrea dumneavoastră nu-mi displace: meritul meu în lămurirea acestui caz va fi cu atît mai mare. Mai întîi, în pofida costumelor de tîlhari din Abruzzi pe care le purtați, îmi dau seama, grație extraordinarei mele ușurințe de pătrundere a misterelor, că nu sînteți defel niște oameni de rînd, de origine plebee, ceea ce mă duce imediat la concluzia că nefiind oameni de nimica, trebuie să fiți, *a fortiori* [1], gentilomi. Asta-i clar. Or, fiind gentilomi, deduc, de asemenea, că dacă i-ați agresat pe Majestatea Sa și pe ducele d'Ayen, nu ați făcut-o, desigur, spre a-i jefui, așa ca niște simpli borfași. Cu atît mai mult cu cît aceia nu au deloc obiceiul de afolosi o sabie pentru a-și exercita respingătoarea meserie. În general, cu rare excepții, ei nu utilizează decît un cuțit bine ascuțit și de

[1] *A fortiori* (lb. latină) = cu atît mai mult. (n.t.)

mici dimensiuni, pe care-l pot ascunde cu uşurinţă. Şi asta e clar, sînteţi de acord?

Păru că aşteaptă o aprobare din partea tinerilor. Dar aceştia rămaseră nepăsători, aşa încît continuă:

— Acum, să vedem ce mobil v-a condus la încercarea de a comite acest regicid? căci, evident, atacul dumneavoastră era îndreptat doar împotriva regelui şi, dacă aţi luptat împotriva ducelui, motivul este că întîmplarea a făcut ca el să se afle împreună cu suveranul... Nu se atentează la viaţa unui monarh decît în două cazuri: unul, pe care l-aş denumi „din cauză politică," celălalt — cazul numit „din răzbunare" Oare atentatul dumneavoastră se integrează în primul caz? Cu siguranţă nu. La vîrsta pe care o aveţi, nu te ocupi de politică. Prin urmare, trebuie să-l încadrăm în categoria de răzbunare. Dar ce motiv aveaţi pentru a vă răzbuna pe suveran? Să căutăm!

Ajungînd aici, Eusèbe Papelard se răsturnă într-un fotoliu, îşi încrucişă mîinile pe burtă şi, ridicîndu-şi ochii spre tavan, păru că se cufundă într-o profundă meditaţie.

Se scurseră cinci minute. Deodată magistratul tresări, reveni în prima sa poziţie şi exclamă:

— Am găsit! Şi iată, fără nici cea mai mică îndoială, ce anume v-a înarmat braţul. Ştim că prin tratatul din 10 februarie 1763, a cărui principală clauză a fost cedarea către Anglia a Canadei, a Cap-Breton-ului, a Mississippi-ului, a Grenadei, a insulei Dominique, a Senegalului şi aproape a tuturor coloniilor franceze din India, ştim, spun, că prin acest tratat, Ludovic al XV-lea şi-a atras nemulţumirea multor familii franceze nobile şi că unele dintre acestea avînd o parte din patrimoniul lor, celelalte avîndu-l în întregime în acele regiuni îndepărtate, şi-au văzut averea, primele — micşorată, cele din urmă — pierdută în totalitate. Nu sînteţi cumva odraslele uneia din aceste familii, şi n-aţi voit oare să-l pedepsiţi pe rege pentru ceea ce părinţii dumneavoastră consideră a fi o spoliere? Tare-mi vine să cred că da.

Auzind concluzia trasă de Eusèbe Papelard, Henri şi Romuald, care se liniştiseră încă de la începutul acestei expuneri, îşi zîmbiră unul altuia. La asta se putea gîndi un procuror: că puteai ucide pe cineva din interes material.

— Aha! vedeţi c-am ghicit! strigă magistratul, pentru care — la fel ca ridicarea din umeri a tinerilor — acel zîmbet fu o aprobare a celor ce tocmai spusese. Asta e, nu-i aşa? Chiar asta?...

Cei doi prieteni se feriră să-i declare că se înşeală. Eroarea pe care o făcea le servea mult prea bine interesele pentru a i-o înlătura.

— *Ergo* [1], continuă Eusèbe Papelard, în ceea ce priveşte mobilul crimei, afacerea este acum cît se poate de limpede. Nu rămîne decît să vă aflăm numele. Dacă vreţi, vom lăsa asta pe altă dată. Înainte de a vă supune unui nou interogatoriu, trebuie să consult lista ce enumeră toate numele familiilor care posedau proprietăţi în teritoriile coloniale specificate de mine mai înainte. Şi acum, Hilaire, du-te să-l chemi pe temnicerul de la „Palat", unde, datorită rangurilor lor, aceşti domni au dreptul de a fi găzduiţi.

„Palatul" — numit astfel în derîdere — era clădirea rezervată gentilomilor şi nu era altceva decît fosta sală a gărzilor, ale cărei ferestre fuseseră zidite şi care fusese divizată în celule, printr-un mare număr de pereţi despărţitori groşi.

Grefierul lipsi cîteva minute şi reapăru însoţit de un individ înalt, cu trăsături grosolane şi de o urîţenie respingătoare. De centură îi atîrna — ca un însemn al funcţiei sale — o enormă legătură de chei.

La cea mai mică mişcare a lui, acestea se ciocneau puternic, producînd un sunet sinistru, pe care nu-l puteai auzi fără să te-nfiori.

Cerberul purta numele de Schfick, nume ce-i indica naţionalitatea. Era, într-adevăr, un fost sergent din regimentul

[1] *Ergo* (lb. latină) = deci, prin urmare (n.t.)

regal german, căruia i se dăduse acea slujbă datorită brutalității sale și totalei insensibilități față de necazurile semenilor săi.

Vederea lui le produse lui Henri și lui Romuald o puternică repulsie. Niciodată, pînă atunci, nu le fusese dat să vadă o ființă umană cu o înfățișare atît de respingătoare.

— Schlick, i se adresă Eusèbe Papelard, îi vei conduce pe acești deținuți în prevenție la „Palat" Au celulele treizeci și șase și treizeci și șapte.

— Bine, domnule procuror, răspunse Schlick. La ce tarif sînt?

— Ah! ai dreptate, uitasem. Hilaire, arată-le pancarta. Vor indica ei înșiși tariful la care vor să fie încadrați.

Grefierul desprinse de pe perete, unde era agățat, un cartonaș pătrat pe care era lipită o foaie de hîrtie tipărită și-l puse sub nasul tinerilor. Aceștia citiră cele de mai jos:

«Prizonierii sînt obligați să plătească, pentru fiecare zi de douăzeci și patru de ore, un drept de găzduire sau întemnițare al cărui tarif este stabilit, în conformitate cu decizia din 9 aprilie 1425, precum urmează:

— un marchiz	*cincisprezece livre* [1]
— un conte.	*zece livre*
— cavaler cu drept de a alcătui o bannieră[2]*, sau un scutier .*	*douăzeci de soli* [3]
— un simplu nobil.	*cinci soli*
— un lombard	*douăzeci și doi de denieri* [4]
— un evreu.	*unsprezece soli*
— orice alt prizonier.	*opt denieri*

[1] *Livră*: monedă a cărei valoare a variat potrivit locului și epocii și care a fost înlocuită de franc. (n.t.)

[2] *Bannieră*: unitate militară feudală. (n.t.)

[3] *Sol*: monedă franceză, a douăzecea parte din vechea livră. (n.t.)

[4] *Denier*: veche monedă franceză, valorînd cît a douăsprezecea parte dintr-un „sou"; (sou: denumire dată pe vremuri mai multor monede franceze; în general, monedă de cinci franci). (n.t.)

În plus, toți, fără nici o deosebire, trebuie să plătească săptămînal patru denieri pentru pat, și încă doi pentru locul pe care-l ocupă.»

Cînd terminară de citit, tinerii rămaseră tăcuți. Nu aveau nici un sol asupra lor. Cei cîțiva ludovici pe care-i luaseră cu ei în ajun, cînd plecaseră spre Versailles, le fuseseră confiscați de către soldații din postul de pază, care și-i împărțiseră între ei.

— Ei bine! interveni procurorul, văzînd că tinerii nu scoteau nici o vorbă, la ce tarif doriți să fiți încadrați?

— La cel în care vă va plăcea să ne includeți, răspunse Romuald care, printr-o scurtă privire, se consultase cu Henri.

— A! ne lăsați nouă alegerea?

— Pe deplin, replică marchizul, dat fiind că, neavînd nici un ban asupra noastră și neștiind cum ne-am putea achita cheltuielile, nu ne recunoaștem dreptul de a indica nici un tarif.

— Înțeleg: spre a vă păstra incognito-ul, deși buzunarele vă sînt văduvite de numerar, nu vreți să faceți apel nici la punga rudelor, nici la cea a prietenilor dumneavoastră.

— Precum spuneți.

— Bine, bine, ne este indiferent. Casa închisorii Châtelet nu va pierde prin asta nici un ban. Cînd vi se va cunoaște familia, o vom face să achite cheltuielile rezultate din șederea dumneavoastră aici.

Apoi îi spuse lui Hilaire Cornudet:

— Hilaire, pune-i pe deținuți la tariful de... de... ia să vedem, să nu fim prea pretențioși... de cîte douăzeci de soli fiecare. Este cel pentru cavaler sau scutier. Presupun că, și unul și altul, sînteți cel puțin atît, nu?

Marchizul, dince în ce mai agasat de prostia lui Eusèbe Papelard, era pe punctul de a da acestei întrebări un răspuns tăios, cînd procurorul, văzînd un fulger sclipindu-i în ochi, adăugă:

— Haide, haide, calmați-vă, vă vom face pe plac. Dar sînt foarte mulțumit de cele ce-mi dați de înțeles: asta îmi va înlesni stabilirea identității dumneavoastră... ca, de altfel, și a celei a domnului ce vă însoțește, căci este evident că sînteți rude apropiate, poate chiar frați. Aveți o ușoară asemănare, un aer de familie care mă face să cred asta. În fine, vom vedea.

Apoi, din nou către temnicer:

— Schlick, acum poți să-i iei pe domnii. Sînt liberi... liberi să te urmeze, bineînțeles.

Schlick întinse spre tineri o mînă păroasă, puternică și mare ca cea a unui troglodit, și păru că vrea s-o pună pe umărul lui Henri, care era cel mai apropiat de el, exprimînd astfel faptul că-i lua în stăpînire pe prizonierii de a căror pază răspundea de acum înainte.

Dar, în acea clipă, pentru a evita să fie mînjit printr-un asemenea contact, marchizul se dădu repede înapoi, ducîndu-și cu un gest mașinal mîna la șold, în căutarea spadei pe care își închipuia că o mai are.

— Aha! vrei să faci pe răul, frumosul meu domnișor? rîse gîlgîit scîrbosul purtător de chei, înțelegînd intenția tînărului. E-n ordine, te vom pune cu botul pe labe, și asta nu va dura mult, poți fi sigur. Mă oblig ca în mai puțin de două zile să te fac blînd ca un mielușel, pe cît de adevărat este că mă numesc Schlick.

Văzînd că nu se putea aștepta la nici un cîștig de la noii săi oaspeți, mizerabilul nu se dădea în lături de a se purta cu ei în modul cel mai josnic, promițîndu-și, de asemenea, să-i facă să plătească prin tot felul de mizerii pierderea pe care i-o cauzau.

De altminteri, așa se proceda întotdeauna cu cei care se aflau într-un caz identic.

La auzul cuvintelor insolente pe care i le spusese, Henri păli de furie și; ascultîndu-și firea impetuoasă, era gata să se arunce asupra individului ca să-i aplice pe mutra infectă o pereche de palme zdravene, cu riscul a ceea ce ar fi putut urma, cînd Romuald îl reținu la timp.

— Tratează cu dispreț aceste injurii, prietene, îl sfătui cu glas scăzut. Vin de prea jos pentru a te putea atinge.

Aceste cuvinte îl siliră pe marchiz să-și recapete calmul.

— Ai dreptate, îi răspunse pe același ton, liniștindu-se imediat. Omul ăsta-i o brută. I-aș fi făcut o prea mare cinste.

— Haideți, fără șușoteli la ureche, îi întrerupse Schlick, venind să se posteze între ei... și să pornim.

Îi împinse cu brutalitate pe Henri și pe Romuald care, resemnați, îi suportară fără murmur grosolănia.

Celulele treizeci și șase și treizeci și șapte ce le fuseseră atribuite erau situate la o distanță destul de mare față de cabinetul procurorului.

Înainte de a ajunge acolo, fură nevoiți să străbată mai multe coridoare care, prin cotiturile și întortocheturile lor complicate, alcătuiau un adevărat labirint. În cele din urmă, se opriră în fața a două uși masive, alăturate, pe lemnul cărora se puteau citi numerele 36 și 37 scrise cu cifre de șase degete.

Schlick le deschise cu zgomot, permițînd intrarea în două încăperi de dimensiuni extrem de mici în ceea ce privește lățimea și lungimea, dar cu tavanul la foarte mare înălțime.

— Iată-vă coliviile, drăguțele mele păsărele, le spuse temnicerul. Dacă vă-ndeamnă inima, puteți cînta cît veți voi. Nu vă temeți că v-ați deranja vecinii: n-aveți nici unul... sau, cel puțin, cei pe care-i aveți dedesubt sînt prea tari de urechi pentru a vă auzi, adăugă cu un rîs sinistru, izbind pardoseala cu piciorul.

Fără a încerca să priceapă la ce vecini făcea aluzie Schilck, Henri și Romuald voiră ca, înainte de a se despărți, să-și strîngă o ultimă oară mîna. Dar temnicerul le ori brusc brațele.

— Efuziunile sînt inutile, le zise, continuîndu-și rîsul schimonosit, iar a vă spune adio nu are rost, căci este ca

și cum ați fi împreună: nu vă desparte decît un mic perete gros doar de un picior.

Neînjosindu-se să replice acestei noi grosolănii, tinerii se mulțumiră să schimbe o privire, îndemnîndu-se unul pe celălalt să aibă curaj, după care intrară imediat în celule unde, în clipa următoare, erau închiși cu cîte trei zăvoare.

Primul lucru pe care-l făcură, de cum îl auziseră pe Schlick depărtîndu-se, fu să cerceteze locul în care se aflau, constatînd doar că celulele erau aproape goale. Un pat, o măsuță și un scaun cu trei picioare constituiau singurul mobilier.

Patul, care merita mai curînd numele de culcuș mizerabil, era alcătuit din două capre șchioape ce susțineau trei scînduri putrede pe care era azvîrlită o saltea de paie pe jumătate ruptă și devenită, datorită unei îndelungate folosiri, tot atît de plată și de tare ca și scîndurile.

Cearșafuri nu existau. Un pătrat de lînă, mare doar cît să acopere jumătate din trup, le înlocuia, slujind totodată drept învelitoare.

Fiecare celulă primea lumina zilei printr-o deschizătură îngustă prevăzută cu bare groase de fier, forjate la cald astfel încît să prezinte niște ghimpi asemănători vîrfurilor de săgeată și încrucișate ca un grilaj, iar îndoielnica iluminare obținută dădea locului o înfățișare cu atît mai mizerabilă.

Henri și Romuald, fiecare de partea sa, erau cuprinși de o mare tristețe. Dacă ar fi putut măcar să stea de vorbă unul cu altul, să-și comunice sentimentele apăsătoare, s-ar fi simțit mai ușurați. Din nefericire, nu vedeau cum ar reuși acest lucru, căci așa cum le spusese Schlick, cele două celule erau despărțite printr-un zid gros.

Pentru orice eventualitate, Romuald îl sondă prin izbituri cu scaunul: era în întregime plin, după cum se putu încredința prin sunetul sec pe care-l obținea la toate loviturile. În plus, constată că era construit din pietre

mari ce se îmbinau perfect între ele, fără a lăsa nici cel mai mic interstițiu.

Vrînd totuși să încerce dacă nu cumva, chiar și așa, glasul său nu ar ajunge pînă la marchiz, își lipi buzele de cea mai apropiată piatră și strigă cît îl țineau puterile:

— Mă auzi, Henri?

Propriile-i cuvinte îi reveniră atenuat și-l învăluiră de parcă ar fi strigat într-un cavou.

Cu toate acestea, ca răspuns îi parveni și un alt sunet, dar atît de slab, atît de puțin audibil, încît s-ar fi spus că vine de la o depărtare de o leghe. De altminteri nu putu desluși nici un cuvînt, ceea ce-l făcu să creadă că prietenul său nu-i înțelesese întrebarea și auzise doar un sunet de voci, tot așa cum tocmai auzise și el.

Experiența îi îngădui cel puțin lui Romuald să constate că nu în felul acesta ar putea comunica în mod util.

La rîndul său, Henri — care nu auzise, nici el, decît un vag ecou răzbătînd prin perete și care era însuflețit de aceeași dorință de a găsi o cale de comunicare cu vicontele — era frămîntat de gînduri asemănătoare.

Pentru moment, amîndoi se limitară la această încercare. Obosiți și unul și celălalt, după noaptea albă petrecută, se hotărîră să se odihnească și, aproape simultan, de parcă s-ar fi consultat, se aruncară fiecare pe patul său, unde, datorită tinereții, somnul nu întîrzie să-i viziteze, în ciuda grijilor ce-i apăsau.

La prînz, fură treziți brusc de venirea lui Schlick, care le aducea mîncarea — o rație cît se poate de mică și de puțin apetisantă: o bucățică de carne de vită fiartă și seacă, cîteva legume uscate de par-ar fi fost lemn și o bucată de pîine veche de trei zile, mare cît o jumătate de pumn alcătuiau partea solidă a „prînzului". Cît despre partea lichidă, aceasta era reprezentată de puțină apă de o curățenie dubioasă, conținută într-un mic ulcior de gresie cu buza ciobită și lucind de unsuros ce era.

— Iată-vă hrana, le spuse fiecăruia nesuferitul om, continuînd să rîdă gîlgîit. Dacă vă place să mîncați bine,

n-aveți de ce vă plînge, căci cei douăzeci de soli ai voștri nu vă dau dreptul decît la un singur festin de acest fel pe zi. Dar eu sînt om bun și, dacă trebuie, o să dau de la mine pentru a vă face rost de două ori de un asemenea chiolhan.

După cum putem ghici, ticălosul mințea cu nerușinare, căci aveau dreptul, dimpotrivă, la o hrană sănătoasă și relativ copioasă. Dar se înțelesese cu cel însărcinat cu asigurarea alimentelor să nu le dea decît lucruri bune de aruncat și într-o cantitate derizorie.

Scîrba pe care le-o inspirau cele pe care li le pusese Schlick în față îi împiedică la început pe cei doi tineri să se atingă de ele. Dar cererile imperioase și repetate ale stomacelor lor, care funcționau în gol încă din seara din ajun, sfîrșira prin a le învinge repulsia și se hotărîră să le atace.

De îndată ce terminase trudnica și neplăcuta încercare de a mînca, Henri se aruncă din nou pe salteaua lui de paie și-și reluă somnul.

Dar domnul de Dizons rămase treaz. Odihna de mai înainte fusese de ajuns pentru a-l readuce la starea normală. Pentru a-și face de lucru, se gîndi să vadă încotro dădea ferestruica. Ca să ajungă la ea, Romuald apropie de perete masa, puse deasupra scăunelul și se cocoță pe acest eșafodaj.

Printre barele ce o închideau pe dinafară zări, în depărtare și într-o direcție ușor oblică, turnurile în formă de solniță ale spitalului Hôtel-Dieu[1]

„Ia te uită!" gîndi. „Ne aflăm pe partea către Sena. Pe cinstea mea, nici nu bănuiam. După toate drumurile și ocolurile pe care am fost obligați să le facem pentru a veni aici, nu mai știam deloc unde sîntem... Ptiu!" — adăugă după cîteva clipe, aspirînd aerul ce-i venea de

[1] *Hôtel-Dieu*: cel mai vechi spital din Paris, situat în piața din fața catedralei Notre-Dame și înființat de Landri, cel de al optulea episcop al Parisului, ulterior sanctificat. În urma unui incendiu, în anul 1772, a fost reconstruit pe același amplasament, iar în 1878 a fost înlocuit printr-o nouă clădire, de cealaltă parte a pieții. (n.t.)

afară. „Ce miros ciudat este acesta?... Pe Sfîntul Dumnezeu, ai putea jura că pute a cimitir!"

Într-adevăr, în nări îi ajungeau în valuri niște emanații urît mirositoare, asemănătoare celor degajate de trupuri moarte intrate în descompunere.

„Am ghicit: este cu siguranță stîrvul vreunui cal sau al unui cîine care, după ce a fost cărat de fluviu, a eșuat în fața Châtelet-ului. Ce duhoare!... "

Spre a păstra poziția înălțată în care se afla și pentru a micșora apăsarea greutății sale asupra oscilantului eșafodaj improvizat, se rezemase cu ambele antebrațe pe marginea peretelui. Stînd așa, observă mai multe linii scobite în piatră și care păreau să alcătuiască un desen regulat, parțial ascuns sub praf

Curios să știe ce putea fi, șterse cu mîneca peretele, dînd la iveală întreaga mîzgăleală, pe care începu s-o studieze cu atenție.

Era un patrulater, împărțit printr-o linie mediană în două dreptunghiuri asemănătoare, cu lungimea mai mare decît lățimea. În fiecare din aceste dreptunghiuri erau săpate alte mici figuri geometrice.

Romuald recunoscu repede planul propriei sale celule și al celei a lui Henri, pe care erau indicate sumar obiectele ce se aflau în ele.

De altfel, ar fi fost greu să te înșeli, căci numerele 36 și 37, înscrise în josul fiecărui dreptunghi, arătau destul de clar ce anume reprezentau.

— Cine-o fi făcut planul acesta? se întrebă. Fără îndoială vreun deținut, spre a-și omorî timpul.

În clipa în care-și dădea acest răspuns, ochii îi căzură asupra unui punct mare cît un bob de mei, situat într-un colț al dreptunghiului 36.

— Ia stai, ce înseamnă punctul acesta? se miră. În celula mea nu văd nimic ce-ar putea fi reprezentat prin el.

Apoi, orientîndu-se, își continuă observațiile:

— Să vedem: se afla înstînga, pe peretele care mă desparte de 37, și anume de cealaltă parte a ușii. Care

vasăzică, acolo, își încheie deducțiile, întinzînd mîna către un colț al zidului.

Urmări direcția mîinii și-și dădu seama că indica cel mai întunecos ungher al celulei.

Constatarea îl făcu să-i vină o bănuială. Auzise deseori povestindu-se că prizonierii sînt foarte îndemînatici în a-și crea, în ciuda supravegherii temnicerilor, o mulțime de mici ascunzători a căror existență o cunosc doar ei. Cine știe dacă punctul acela nu indica o astfel de ascunzătoare? Probabil că unul dintre precedenții locatari ai celulei 36 reușise să-și procure diverse obiecte interzise prin regulament și, pentru a nu-i fi luate, le ascunsese într-un loc secret. Apoi, cu puțin timp înaintea eliberării sale, prevăzînd că s-ar putea să fie încarcerat acolo din nou și că, poate, va avea nevoie de acea ascunzătoare, sau chiar din simplă grijă față de cel care-i va lua locul — căci prizonierii au între ei o simpatie secretă dar firească — îi indicase în acest mod amplasamentul.

Nu era decît o presupunere, dar faptul era admisibil.

Vrînd să se încredințeze pe dată cum stăteau lucrurile, coborî de pe eșafodajul său și, apropiindu-se de colțul peretelui despărțitor, începu să-l pipăie cu grijă, sperînd să descopere un indiciu revelator.

Încercare zadarnică: mîna lui nu întîlni nimic anormal.

Atunci luă scăunelul și-și reîncepu sondajele, prin izbituri cu scăunelul, de data aceasta cu mai mare atenție.

Se aștepta ca o sonoritate diferită să-i trădeze existența unui gol, a unei cavități mai mici sau mai mari. Dar zidul continua să sune a plin, oriunde l-ar fi izbit.

Deodată, la ultima lovitură pe care o dădu în jos, către pardoseală, i se păru că scăunelul nu revenise la fel de rapid ca mai înainte, ca și cum șocul ar fi fost amortizat.

Mirat, izbi din nou în același loc și lucrul se repetă. Lemnul scaunului părea să se înfunde în perete.

Se aplecă repede spre a-și da seama de cauza acestei ciudățenii și, după ce pipăi zidul, descoperi că una dintre pietre era puțin retrasă, nemaifiind aliniată cu celelalte.

— Ce-o fi însemnînd asta? se întrebă, din ce în ce mai uimit. Să fie chiar ceea ce caut? S-ar putea, căci este puțin probabil ca piatra aceasta să fie mobilă fără nici un motiv...

Continuă să izbească blocul de calcar pe care, încetul cu încetul, îl făcu să dispară în fundul alveolei sale, din care în curînd îl scoase chiar cu totul, împingîndu-l în partea cealaltă, în celula marchizului.

Cînd obținu acest rezultat, tînărul scoase o exclamație de bucurie.

Orificiul creat prin absența pietrei era îndeajuns de mare pentru a permite trecerea dintr-o celulă în cealaltă a unor persoane de corpolența lui Henri.

Fără a pierde o secundă, Romuald voi să-l folosească. Își vîrî capul în gaură, împinse cu totul piatra care astupa deschiderea pe partea cealaltă și, ajutîndu-se cu mîinile și picioarele, reuși cu ușurință să se strecoare dincolo.

Cînd se ridică în picioare, constată că se află în celula 37, și anume în spatele capătului patului pe care dormea marchizul. Odihna acestuia nu fusese deloc întreruptă de munca efectuată de prietenul său.

Deși nerăbdător să-i vorbească și de a-i arăta descoperirea lui, vicontele n-avu inima să-l trezească, preferînd să-l aștepte să-și deschidă singur ochii.

Trecu un sfert de oră pînă ce Henri își încetă somnul.

Zărindu-l pe Romuald lîngă el, își închipui că visează. Dar acesta, îndemnîndu-l să se scoale, îl duse în fața găurii și-i explică felul în care hazardul îl făcuse să găsească acea cale de comunicare.

— Aceasta-i o nouă șmecherie de-a ta, dragul meu prieten, comentă Henri. Nu pot repeta îndeajuns de mult că ești, într-adevăr, de o rară istețime.

Acum, că-și puteau vorbi fără martori, se gîndiră îndată să discute despre Blanche și Louise.

Care le era soarta în acel moment?

Oare ducele de Nevers, revenit desigur la Paris chiar în acea dimineață și prevenit, fără îndoială, de către acel

straniu personaj deghizat în magician, pe care-l întîlniseră la Chèvreloup, întreprinsese demersurile necesare pentru imediata lor punere în libertate?

Fără a şti de ce, erau îndemnaţi să-şi răspundă afirmativ la această întrebare pe care şi-o puneau amîndoi.

Într-adevăr, după o matură gîndire, nu mai simţiră nici o îngrijorare în legătură cu soarta celor două fete şi-şi explicară faptul prin aceea că, mai mult ca sigur, ele se aflau acum în deplină securitate.

Dar dacă aşa stăteau lucrurile, aveau un motiv în plus să-şi păstreze incognito-ul.

Dat fiind că, acum, nefericita întîmplare din Parc-aux-Cerfs se încheiase, îşi spuneau că dacă ar face stîngăcia de a dezvălui cine erau şi scopul agresiunii lor faţă de rege, astfel de mărturisiri ar readuce-o în discuţie şi ea ar deveni de notoritate publică.

Cît despre pedeapsa ce-i aştepta, ei bine! erau în stare s-o suporte, oricare ar fi fost.

Cu toate acestea, cînd luară această decizie, nu le trecea prin minte că le-ar fi ameninţată chiar viaţa.

În realitate, ei nu atentaseră la zilele monarhului. Încercaseră pur şi simplu să-i ia cu forţa două copile pe care el avea de gînd să le dezonoreze. De aici şi pînă la a vrea să-l ucidă era cale lungă.

Aşa încît, închipuindu-şi pedeapsa maximă ce li s-ar putea da, nu vedeau în perspectivă decît exilul sau închisoarea pe viaţă.

Chiar şi asta li se părea exagerat. Căci pentru Romuald ar fi însemnat pierderea pentru totdeauna a Louisei, blînda sa logodnică, pe care o iubea cu o dragoste atît de profundă, iar pentru Henri — pierderea familiei atît de îndrăgite.

Fără a regreta defel ceea ce făcuseră, ajunseseră astfel să recunoască totuşi că ar fi putut să acţioneze cu mai mare dibăcie.

În fine, era prea tîrziu să mai aibă regrete. Nu le rămînea decît să se resemneze să-şi îndure soarta.

Cei doi tineri rămaseră toată ziua împreună. Către orele șase seara, ale căror bătăi le auziră la marele orologiu al Châtelet-ului, Romuald crezu că-i mai prudent să se întoarcă în propria-i celulă. Trecu, așadar, din nou prin gaura făcută și Henri împinse piatra în locașul său, unde se potrivea așa de bine, încît între ea și vecinele sale nu rămînea nici cel mai mic gol.

Desigur că celui care o dislocase astfel îi trebuise un timp extrem de îndelungat și o mare îndemînare pentru a reuși să execute acea lucrare perfectă. Căci, dacă nu știai că piatra e mobilă, nici cel mai expert ochi n-ar fi fost în stare să-și dea seama de asta.

Nu trecuseră nici cinci minute de cînd vicontele se întorsese în celula sa, cînd Schlick apăru ducînd „cina", alcătuită exact din același meniu ca și „prînzul"

Spre marea plăcere a tînărului, doar intră și ieși, fără a-i adresa vreo vorbă.

Imediat ce rămaseră singuri, le veni aceeași idee: de a lua masa împreună.

De data aceasta, fu rîndul marchizului să se ducă la Romuald. Astfel reuniți, alimentele le păreau mai puțin respingătoare, iar închisoarea nu atît de mizerabilă.

Deoarece nu mai aveaua se teme că ar putea fi deranjați de Schlick, nu se despărțiră decît tîrziu în noapte.

Amîndoi bănuiau că în dimineața următoare vor trebui să se înfățișeze din nou la procuror — întîlnire pe care o așteptau cu mare îngrijorare, căci era posibil ca, în ciuda prostiei sale, Eusèbe Papelard să reușească în cele din urmă să le descopere identitatea, eventualitate care ar fi fost o mare nenorocire pentru ei.

Drept urmare, toată dimineața așteptară plini de neliniște să fie chemați la cabinetul acestuia.

Dar orele treceau fără ca nimeni să vină spre a-i conduce la el.

Ca și în ajun, Schlick își făcu apariția la prînz.

Deși îi venea greu să intre în vorbă cu individul, Romuald voi totuși să-capete de la el informații cu privire la momentul în care vor fi chemați la magistrat.

— La ce oră trebuie să fim duşi în faţa procurorului? îl întrebă.

— Da' de ce să fiţi duşi la el? replică Schlick.

— La naiba! nu pentru plăcerea de a-l admira, nici pe el, nici pe jupînul Hilaire Cornudet. Am avut ieri prilejul acesta şi ne-a ajuns.

— Cu toate astea, ar fi singurul motiv care v-ar putea pune acum în prezenţa sa.

— Ah! pe cinstea mea! cu atît mai bine. Preferăm să fie aşa. Să ne facă ce vor voi, dar să nu ne mai interogheze; este tot ce ne dorim, de vreme ce din gura noastră nu se va afla niciodată nimic.

— Ce s-ar putea afla în plus faţă de cele ce-aţi mărturisit deja?

— Cele ce-am mărturisit? replică Romuald mirat.

— Bineînţeles. După cîte mi-a spus Hilaire, aţi recunoscut c-aţi vrut să-l ucideţi pe Majestatea Sa, în scopul de a vă răzbuna rudele pentru pierderea averii, în urma unui tratat de stat. Nu e nevoie să se ştie mai mult ca să vi se poată instrui procesul. Cît despre nume, se va găsi desigur mijlocul prin care să fiţi convinşi să vi-l spuneţi, atunci cînd va sosi momentul.

— Am recunoscut noi asta?

— O ştiţi tot atît de bine ca şi mine.

Romuald îşi aduse aminte că, într-adevăr, tăcerea lor din ajun, în cabinetul procurorului, fusese interpretată de acesta drept o acceptare a ridicolelor sale afirmaţii.

Drace! La început nu se gîndiseră la consecinţele acelei mărturisiri tacite, dar lucrurile luau o întorsătură urîtă. Căci, în acest caz, erau consideraţi de-a binelea regicizi, ceea ce nu mai implica exilul sau închisoarea pe viaţă, ci chiar moartea.

Şi ce moarte! Cea mai înjositoare dintre toate.

Vicontele cunoştea prea bine pedeapsa rezervată celor ce atentau la existenţa unui suveran: era un şir de torturi, unele mai groaznice decît altele, şi doar gîndul la ele îl făcea să fie străbătut de un fior de-a lungul şirii spinării.

Ca el şi Henri să fie supuşi unei astfel de pedepse i se părea totuşi atît de monstruos, încît nici nu voia să creadă aşa ceva.

Închipuindu-şi că temnicerul cunoştea pedeapsa ce li se va aplica, îl întrebă, nu fără o uşoară schimbare în glas:

— Şi ce se va face, în cazul nostru?

— Presupun că bănuiţi oarecum? rînji Schlick, cu o expresie plină de răutate.

— Poate, dar nu într-un mod clar. Aşa că am prefera să ştim cu exactitate.

— Dacă vă face plăcere, vă voi spune. Veţi fi duşi amîndoi în piaţa Grève[1].

— În piaţa Grève!

— Păi nu? Acolo sînt duşi, de obicei, regicizii.

Regicizii! Aşadar era adevărat, erau consideraţi ca atare. Şi le era imposibil să se disculpe fără a da în vileag adevărul, ceea ce nu vor face niciodată!

Ce situaţie îngrozitoare!

Schlick părea să simtă o satisfacţie feroce la vederea spaimei ce-l cuprinsese pe Romuald. Mulţumit de ce făcuse, plecă, părăsindu-l pe viconte cu gîndurile lui triste.

Deoarece la Henri intrase înainte de a veni la Romuald, lăsă pentru seară sau pe a doua zi plăcerea de a-i spune marchizului cele ce-i adusese la cunoştinţă celui dintîi.

Afirmîndu-i vicontelui că nici el, nici Henri nu vor trebui să mai apară în faţa lui Eusèbe Papelard, ticălosul spusese adevărul; dar nu pentru motivul pe care i-l dăduse, ci dintr-o cu totul altă cauză.

Aşa cum îşi făcuse planul, Philippe de Lagardère-Nevers se dusese la domnul de Sartine, locotenentul general al poliţiei — despre care se spune că-şi găsea

[1] *Piaţa Grève (Place de Grève* : Piaţă în Paris, devenită în 1866 „Piaţa Primăriei" *(Place de l'Hôtel de Ville)*. Muncitorii fără lucru se duceau acolo în speranţa de a se angaja. În perioada din timpul domniei lui Carol al VI-lea (1380—1422) şi pînă la Restauraţie (1814—1830), a fost locul în care se duceau la îndeplinire execuţiile capitale. (n.t.)

sursa proverbialei sale şiretenii într-un număr incalculabil de tabachere scumpe — şi-l puse la curent cu evenimentele ce duseseră la încarcerarea celor doi tineri, rugîndu-l să-i poftească pe domnii de la Châtelet să nu înceapă procedura în respectiva afacere.

Domnul de Sartine se arătase foarte binevoitor faţă de cererea lui şi se dusese imediat la domnul Alexandre de Ségur, care era pe atunci marele staroste al poliţiei din Paris. La rîndul său, acesta promisese, foarte amabil, că va suspenda instrucţia începută în cazul celor doi prizonieri, pînă în momentul în care regele va putea fi din nou văzut.

Rezultatul fusese un ordin trimis lui Eusèbe Papelard, de a nu-i mai interoga de acum înainte pe aşa-zişii regicizi.

Ordinul, pe care Schlick îl aflase prin intermediul lui Hilaire Cornudet, îl făcuse pe cerber să presupună că, acum, situaţia lor era suficient de limpede pentru a nu mai fi nevoie să fie clarificată şi mai mult.

Să adăugăm că domnul de Ségur ignora felul în care vicontele şi marchizul erau trataţi la Châtelet, şi că este de la sine înţeles că, în caz contrar, ar fi luat imediat măsuri de remediere.

De-abia rămăsese Romuald de Dizons singur în celula sa, cînd marchizul, împingînd piatra mobilă, se strecură prin gaură şi intră la prietenul său.

Părea a fi, şi el, stăpînit de o puternică emoţie.

— Ei, bine! Romuald, i se adresă cu un rîs nervos, acum ştim la ce să ne aşteptăm.

— Cum? Ai auzit ce-a spus?

— Totul! Interstiţiile din jurul pietrei, de care îmi lipisem urechea, mi-au permis să nu pierd nici un cuvînt din discuţia ta cu el.

— Asta înseamnă că sînt scutit de a ţi-o repeta. Dar ascultă, Henri, dacă ştii tot atît de multe cît şi mine, ce hotărîre luăm? Eşti dispus să înduri acea moarte în piaţa Grève?

— Cum poți crede asta, Romuald? Mai curînd mi-aș sparge capul izbindu-mi-l de pereții celulei!

— Și eu la fel. Așadar, cu orice preț trebuie să scăpăm de o asemenea moarte, mai mult din cauza înjosirii ce s-ar răsfrînge, fără îndoială, asupra celor pe care-i iubim și respectăm, decît din pricina atrocității torturilor

— Cu orice preț! Prin sinucidere... sau în alt mod.

Cu toată cumplita gravitate a situației lor, un zîmbet flutură pe buzele vicontelui, în vreme ce relua:

— Nu-ți ascund, prietene, că aș prefera să fie „în alt mod".

— Sinceritatea mă obligă, Romuald, să-ți fac o mărturisire asemănătoare, doar că mă întreb cum vom proceda?

— Eu unul nu văd decît un singur mijloc: să evadăm.

— La asta mă gîndeam și eu: să evadăm și să părăsim Franța. Căci, bineînțeles, nu ne-am putea întoarce la casele noastre, unde am fi siliți să rămînem pentru totdeauna sechestrați, de teamă să nu fim recunoscuți și arestați din nou. Și unde, în ciuda acelei sechestrări continue, am sfîrși, cu siguranță, prin a cădea, într-o bună zi, în mîinile justiției.

— Să evadăm, deci, îl aprobă vicontele. Dar cum să procedăm?

— Mijlocul nu-i prea greu, prietene.

— Îl cunoști?

— La naiba! continuă Henri cu o siguranță de sine plină de candoare, mi se pare că nimic nu-i mai simplu. Deseară, cînd Schlick va veni din nou, ne vom arunca asupra lui, îl vom lega fedeleș și, după ce-i vom fi pus un căluș, vom pleca liniștiți.

— Ești iute la hotărîri, Henri, îi spuse vicontele, zîmbind.

Tînărul marchiz îl privi mirat.

— Doamne, zise, cred că așa trebuie să acționăm.

Și, într-adevăr, nu-și putea închipui că s-ar putea proceda în alt fel, căci cu toată înfrîngerea lor din Parc-aux-Cerfs, se credea încă sigur pe el de îndată ce era vorba să se bată.

După un răstimp, vicontele continuă:

— Văd că nu te gîndeşti la caracterul întîmplător şi prea puţin practic al acestui mod de a proceda. Mai întîi, deşi noi sîntem robuşti, Schlick pare să dispună şi el de o forţă rar întîlnită şi, cu toate că ne-am lupta doi împotriva lui, este fără îndoială în stare să ne reziste suficient de mult timp pentru a i se veni în ajutor. Apoi, chiar dacă-l doborîm, va trebui să ieşim, şi asta...

— Recunosc, dragă Romuald, că nu mă gîndesc deloc la toate acestea, mărturisi marchizul descumpănit. Dar atunci ce-i de făcut?

În mod maşinal, ochii tînărului se îndreptară către barele încrucişate ca un grătar care închideau fereastra.

— Dacă am demonta grătarul acesta? propuse.

— Dragă Henri — replică Romuald cu tonul acela calm şi stăpînit cu care un profesor îşi continuă lecţia — pentru a demonta un grilaj ca acela, chiar dac-am avea la dispoziţie sculele necesare, ar trebui să depunem o muncă de giganţi, căci, mai înainte, am fi obligaţi să desprindem pietrele în care sînt fixate zdravăn ştifturile sale. Apoi, zgomotul pe care l-am face ar atrage atenţia asupra noastră şi ne-ar da în vileag intenţiile, tot atît de limpede ca şi cum ni le-am proclama cu glas tare. Oricum, ar fi mai bine să retezăm barele cu un fierăstrău. Din păcate, nu avem la dispoziţie nici asemenea instrument *ad-hoc* [1]

— Întreb din nou: atunci ce-i de făcut?

— Să ne gîndim!

Tînărul Lagardère îşi izbi fruntea cu pumnii. În împrejurări grele, era om de acţiune, dar sfaturile sale nu meritau decît rareori să fie luate în seamă.

— Hai să mergem să vedem în celula mea, propuse după un timp de tăcere. Acolo treaba ni se va părea mai lesnicioasă.

— Este îndoielnic, replică Romuald, fiindcă celula ta seamănă întocmai cu a mea... Hai totuşi să trecem dincolo. Într-o astfel de situaţie nu trebuie să neglijăm nimic.

[1] *Ad-hoc* (lb. latină)= care se potriveşte scopului dat. (n.t.)

Cînd cei doi tineri se apropiară de gaură spre a se duce în celula 37, piciorul vicontelui izbi cu destulă putere piatra mobilă ce se afla alături, aruncînd-o la o distanță cam de un cot. Ușurința cu care se deplasa un bloc de asemenea dimensiuni îl surprinse pe viconte, inspirîndu-i bănuiala că masa lui n-ar fi compactă.

Marchizul se și aplecase spre a se strecura prin trecerea deja folosită. Romuald îl opri:

— Așteaptă, Henri. Înainte de a merge la tine, aș vrea să cercetez cu atenție piatra asta.

Henri se ridică.

— În ce scop? întrebă mirat.

Romuald îi explică.

— A! crezi că este goală pe dinăuntru?

— Așa-mi pare.

— Ca să vezi! Dacă-i așa, ar fi ceva neobișnuit, căci în cazul acesta ne-am afla în prezența a ceea ce prizonierii numesc o „ascunzătoare".

— Exact. Și chiar și numai pentru ciudățenia faptului, mi-ar plăcea să descopăr un astfel de loc.

— Și mie. Desigur, n-ar fi lipsit de interes.

Deoarece piatra se găsea în cel mai întunecat ungher al celulei, spre a o supune unui examen atent, tinerii fură nevoiți s-o aducă în zona în care obscuritatea era mai mică. În timp ce o tîrau într-acolo, remarcară mica ei greutate în raport cu dimensiunile sale, ceea ce le întări convingerea că pe dinăuntru era goală.

De îndată ce piatra ajunsese într-un loc convenabil, se aplecară asupra ei și începură să-i studieze cu grijă cele cinci fețe ce se ofereau vederii. Dar nu constatară nimic anormal: suprafețele erau perfect netede și intacte.

— Să ne uităm dedesubt, zise Henri.

— Da, probabil că acolo este „ascunzătoarea", încuviință Romuald.

Răsturnară blocul. Imediat, zăriră la mijlocul său o scobitură cu diametrul între patru și cinci degete, al

cărei orificiu era astupat cu o îngrămădire de materiale asupra naturii cărora nu se lămuriră pe dată.

— Iată ce căutam! exclamă Romuald. Dar ce-o fi asta? adăugă, punînd mîna pe „dop"

Apoi, după ce-l pipăise:

— Ia te uită, s-ar zice că-i o țesătură impregnată cu pămînt sau cu ipsos.

— Hai să dăm repede la o parte capacul ăsta, spuse Henri, sînt nerăbdător să văd ce-i dedesubt.

Era mai ușor de spus decît de făcut, căci dopul părea foarte bine înțepenit. Cu toate acestea, după cîteva clipe de eforturi, reușiră să-l scoată.

Dopul fusese confecționat, într-adevăr, din bucăți de stofă, mai întîi legate strîns împrejur cu sforicele, iar apoi acoperite cu un soi de mortar, spre a-i da consistență și a-l face să adere de pereții pietrei.

După ce constatase acest lucru, vicontele își vîrî mîna în gaură și scoase de acolo o cărticică învelită în pergament. La vederea ei, tinerii resimțiră o mare dezamăgire.

— Ce ideee caraghioasă a avut posesorul acestei cărțulii: s-o pună în ascunzătoarea asta de parc-ar fi un obiect prețios! Te pomenești că oferă rețeta de fabricat aur? întrebă Henri în bătaie de joc.

— Pe cinstea mea, nu, replică Romuald, care deschisese cartea. Ba chiar, nici pe departe, deoarece este un tratat cu privire la starea de grație, al cărui titlu este „Augustinus", autorul fiind un oarecare *Corneille Jansénius* [1].

— Ei bine! exclamă tînărul marchiz, dînd frîu liber dezamăgirii sale. Repet că ideea de a ascunde în așa mare secret cîteva foi de hîrtie fără valoare și pe care n-aș da nici un ban este bizară și stupidă.

Fără a răspunde, Romuald cerceta cartea cu atenție.

[1] *Corneille Jansénius:* întemeietorul jansenismului (v. volumul *Sergentul Belle-Epée* al romanului *Fiul lui Lagardère* de P. Féval-fiul. (n.t.)

— Ia te uită, zise la un moment dat, pe coperta de dedesubt se află ceva scris de mînă: dar este atît de șters, încît literele nu se deslușesc. Privește, Henri.

Marchizul luă cartea și o studie la rîndul său.

— Într-adevăr, zise, este imposibil să citești vreun cuvînt din mîzgăleala asta. Să vedem totuși dacă, mergînd mai aproape de lumină, nu izbutim să descifrăm despre ce-i vorba.

Ca și în ajun, vicontele construi un eșfodaj folosind masa și scăunelul și, cocoțîndu-se pe acesta, ținu cartea în dreptul deschiderii, astfel ca lumina să cadă direct pe locul în care se afla scrierea.

Literele îi apărură mai distincte și, după cîteva bîjbîieli, fu în stare să citească cele ce urmează:

«Cel ce va descoperi această carte, dacă-și va recăpăta libertatea, să se ducă, atunci cînd va ieși din această celulă, la intersecția drumului ce leagă Bondy de Paris. Să sape adînc la piciorul crucii ce se înalță acolo și va găsi o casetă în care se află cincizeci de mii de livre de aur.

Fratele meu și cu mine, fiind jefuiți de către iezuiți, care ne-au închis aici socotindu-ne eretici, am reușit totuși să smulgem această sumă din mîinile lor lacome și s-o ascundem în acel loc, cu speranța de a o relua cînd am redeveni liberi.

Dar aseară am fost informați că astăzi urmează să fim duși la eșafod.

Neavînd nici o rudă și nevoind defel ca aceste cincizeci de mii de livre să fie pierdute pentru totdeauna, indicăm în această carte, pe care o vom pune într-o ascunzătoare, locul în care se află, rugîndu-l pe Dumnezeu să facă astfel ca, într-o zi, să cadă în niște mîini ce le vor da o bună folosință.

Jean și François Séguin, burghezi din Paris

Astăzi, 17 noembrie 1703»

Vicontele citise cu glas tare. De îndată ce sfîrși, sări jos pe pardoseală.

— Cincizeci de mii de livre! Drace! Oamenii aceia ne-au făcut un cadou tare drăguț, spuse Henri.

— Desigur, și ne este cu atît mai bine venit, cu cît, dacă vom izbuti să evadăm, vom fi nevoiți să ne îndepărtăm cît mai grabnic de Paris, fără a avea timp să împrumutăm de la nimeni nici cea mai mică sumă, așa că ne-am afla într-o situație foarte dificilă, cu buzunarele goale... lucru la care, mai înainte, nici nu ne gîndeam.

— Pe cinstea mea, nu, nu-mi trecuse prin minte și, ca și tine, constat că banii aceia — mai bine zis, aurul acela — ne pică în cel mai nimerit moment.

— Numai că, ia seama, Henri, pentru ca ruga acelor frați nenorociți să le fie împlinită, ne vom strădui să folosim cea mai mare parte a banilor spre a face fapte bune, nepăstrînd pentru noi decît atît cît ne va face trebuință. Dar — adăugă vicontele, zîmbind din nou — iată că stăm și plănuim, ca și cum i-am stăpîni deja. Mi se pare că înainte ca toate acestea să se întîmple, avem destul de multe de făcut.

— Așa este. Așadar, să continuăm, mai întîi, să căutăm un mijloc pentru a ieși de aici și, așa cum ne-am înțeles, hai să trecem în celula mea.

— Să trecem.

O clipă mai tîrziu, cei doi prieteni se aflau la numărul 37

Romuald avusese dreptate: celula semăna perfect cu cea de la numărul 36. Singura diferență era că pardoseala, acoperită în ambele cu plăci, părea mai deteriorată în cea destinată lui Henri. Aici se spărseseră mai multe, și găurile rămase în urma lor, fiind fără îndoială mai vechi, erau foarte adînci. Ba chiar unele lăsau să se vadă scheletul de lemn și șipcile ce susțineau plafonul încăperii de dedesubt.

Tinerilor nu le trebui mult timp ca să-și dea seama că celula nu oferea mai multe posibilități de evadare decît vecina ei.

Întreaga după-amiază îşi puseră mintea la contribuţie, încercînd să găsească o idee practică. Dar nu le veni nici una.

La ora cinei, după ce Romuald se întorsese în celula lui, Schlick — aşa cum promisese — nu lăsă să-i scape primul prilej pentru a-l înştiinţa pe Henri de cele ce-i aşteptau în scurt timp pe amîndoi.

Odată Schlick plecat, domnul de Dizons veni la marchiz. Îşi reluară căutările cu şi mai mare înverşunare, dar vai! tot fără succes.

— Mii de trăsnete! sfîrşi prin a ocărî marchizul, disperat. Te rog să-mi ierţi înjurătura asta, Romuald, dar vom fi oare chiar constrînşi să ne sinucidem?

— Ajung să mă tem că da, replică vicontele.

— Ei bine, dacă-i aşa, continuă Henri, exaltat, mai bine să sfîrşim numaidecît. Mă voi sui pe masă şi, de acolo, mă voi azvîrli cu capul înainte pe plăcile acestea, care vor fi, sper, destul de milostive spre a-mi sparge craniul.

În timp ce vorbea, îşi izbi cu putere călcîiul de podea, ca pentru a-i încerca rezistenţa. Dar, nedîndu-şi seama că se află lîngă una din găurile despre care am vorbit, piciorul, în loc să întîlnească plăcile, pătrunse în soiul acela de groapă, sfărîmînd împletitura de şipci destinată să susţină stratul de mortar în care erau încastrate plăcile şi dispărînd pînă la gleznă.

Un nor de praf umplu celula.

— Pe toţi dracii! înjură Henri cu oarecare uimire. Un pic mai mult şi-mi rupeam piciorul. Sînt de acord să mor dintr-o dată, dar nu şi cu bucăţica. Romuald, ajută-mă să ies de-aici. Mi s-a prins cizma între scînduri şi e strînsă ca între fălcile unei menghine.

Vicontele nu se putuse împiedica să surîdă văzînd mutra dezumflată a prietenului său, în urma acelei fapte de vitejie. Se grăbi totuşi să-i vină în ajutor şi, după cîteva eforturi, reuşi să-i desprindă piciorul din capcana pe care o făcuse el însuşi.

Groapa devenise acum un abis: avea o adîncime de o jumătate de cot.

Deodată, nasul domnului de Dizons fu afectat în mod neplăcut de mirosul acela infect pe care-l simțise deja în ziua precedentă, atunci cînd încercase să privească afară, dar care, acum, părea să vină din gaură.

— Ei, na-ți-o! exclamă. Iată ceva bizar. Nu simți, Henri, ce duhoare pestilențială urcă de-acolo?

— Cum nu, răspunse marchizul. Tocmai mă întrebam de unde ne vine această neplăcere în plus. Ce infecție! Oare care să-i fie cauza? Să fie acolo vreun animal mort, în curs de putrefacție? Mă grăbesc să astup la loc cavitatea. Duhnește prea tare.

— Nu, nu, oprește-te, se opuse repede Romuald. Nu poate fi ceea ce crezi. Și ieri, privind printre gratiile celulei mele, au ajuns pînă la nările mele niște miasme asemănătoare, dar venind de afară, iar eu am crezut, ca și tine, că proveneau de la cadavrul vreunui animal eșuat pe malurile Senei. Dar este aproape sigur că ieri mă înșelam, tot așa cum, fără îndoială, te înșeli tu astăzi.

După un timp de gîndire, întrebă:

— Oare deasupra cărei încăperi ne aflăm? Tare-aș vrea să știu.

— Dar cum faci ca să afli?

— Scobind gaura asta, pe care te-am împiedicat s-o astupi la loc, pînă cînd, dacă-i cu putință, îi vom străpunge fundul.

— Da, este o idee... Cel puțin, asta ne va procura cîteva minute de distracție.

Tinerii se puseră imediat pe treabă.

Scoaseră din cavitate șipcile rupte, pietrișul, sfărîmăturile de plăci care o umpleau pe jumătate și, în curînd, ajunseră la un strat de tencuială ce alcătuia plafonul încăperii de jos.

— Acum, atenție, spuse Romuald. Să încercăm să nu facem decît o gaură foarte mică, doar atît cît să aruncăm o privire.

— Bineînțeles, aprobă Henri. Mă gîndesc totuși la ceva: și anume că, datorită întunericului care desigur domnește acolo, fără îndoială că nu vom vedea nimic.

— S-ar putea! replică vicontele, care părea să aibă un gînd ascuns.

— A! bănuiești că este luminat?

— Nu m-aș mira defel.

— Dar atunci, dacă e lumină, înseamnă și că acolo se află cineva; și dacă se află cineva, va observa ce facem noi, și asta nu ne va ajuta să progresăm.

— Cît ești de vorbăreț, dragul meu Henri, replică Romuald, cu un surîs enigmatic. Este posibil ca, de data aceasta, să fi ghicit corect: n-ar fi cu neputință ca jos să fie lume. Cu toate acestea, nu trebuie să ne facem griji în legătură cu această eventualitate, căci „lumea" ce s-ar putea afla acolo nu este de natură să ne încurce socotelile. Pregătește-mi, folosind puțin praf umezit cu apă, o biluță de mărimea unei nuci, astfel ca să formeze un soi de chit. Voi avea nevoie de ea peste o clipă.

Spunînd acestea, în timp ce marchizul îi îndeplinea ordinul, vicontele luă un ciob de placă și zgîrie ușor stratul de tencuială, pe o suprafață cam de mărimea unei monede de aramă.

Apoi, după ce subțiase îndeajuns de mult acea suprafață, aplică pe ea bila pe care o frămîntase Henri, în așa fel încît s-o facă să adere și, cu o mică smucitură de jos în sus, desprinse bucata de tencuială.

Un val de duhoare fetidă răbufni imediat prin orificiul astfel obținut, în vreme ce, prin el, se zărea o slabă lumină, ca de mormînt.

— Ptiu! exclamă marchizul, astupîndu-și nările. Dar etajul de jos este un abator!

Fără a lua în seamă exclamația prietenului său și deși simțul mirosului — tot atît de delicat ca al acestuia — îi suferea din cauza emanațiilor, Romuald își vîrî cu curaj capul în cavitate, apropiindu-și ochiul de acel vizor de tip nou.

— Bănuiam eu! declară după un moment de observare şi ridicîndu-se dintr-un salt. Ah! iată-l în sfîrşit, acel mijloc de a fugi pe care l-am căutat zadarnic toată ziua... Iată-l!

— Ai descoperit modul în care să fugim?

— Da... priveşte tu însuţi, replică vicontele.

Stăpînindu-şi repulsia, marchizul se aplecă, la rîndul său, deasupra găurii. Dar abia aruncase o privire în jos, că se ridică palid şi cu ochii rătăciţi.

— Dumnezeule! strigă, ce-nseamnă asta? Îţi baţi joc de mine, Romuald? Am văzut patru cadavre întinse pe nişte dale!

— Într-adevăr, patru sînt.

— Iar deasupra atîrnă o frînghie lungă.

— Frînghia clopotului.

— Şi, în fund, o luminiţă cu o strălucire lugubră.

— Candela.

— Dar ce loc este acesta? întrebă Henri, înfiorîndu-se.

— Ei, la naiba! este cavoul expoziţiilor funebre. Cu alte cuvinte: morga!

— Ah! Asta-i morga?

— Da, n-o cunoşteai, aşadar, deloc?

— Absolut deloc. Nu ştiam nici măcar că se află la Châtelet.

— Eu ştiam, deoarece m-am dus acolo de mai multe ori, din curiozitate.

— Ce loc îngrozitor! Simpla lui vedere îmi produce greaţă.

— Sînt de acord că este departe de a fi o privelişte plăcută. Cu toate acestea, noi trebuie s-o contemplăm cu ochi încîntaţi.

— O! cum poţi vorbi astfel!

— Desigur, deoarece, pentru noi, reprezintă anticamera libertăţii.

— Poftim? cum asa?

— Uşa ei dă direct pe malul Senei şi ne va fi de ajuns s-o deschidem pentru a fi liberi. Dar asta e ultima dificultate pe care va trebui s-o învingem. Nu ştiu încă în ce fel vom reuşi.

— Ai dreptate, ca întotdeauna, Romuald, îl aprobă marchizul. Cînd ne hotărîm să ne încercăm norocul?

— Cred că este, poate, prea devreme. De-abia a sunat ora zece. Ar fi mai bine să aşteptăm cel puţin încă o oră.

— Ei, bine! să aşteptăm. Dar dacă, pentru a ne trece mai uşor această oră, am începe, de pe acum, să ne pregătim trecerea prin plafon?

— Putem s-o facem. Dar să fim cu urechea la pîndă, spre a evita să fim surprinşi de Schlick, şi să avem, de asemenea, grijă să nu lăsăm să cadă jos nici o sfărîmătură. Dacă paznicul — „omul de la morgă", cum i se spune — nu a adormit încă, sau dacă are somnul uşor, s-ar putea ca zgomotul să-l îndemne să vină în încăpere şi atunci am fi prinşi.

— Cum? Paznicul este acolo, chiar şi noaptea?

— Desigur

— Ia te uită! Şi la ce bun? Pentru a-i împiedica pe morţi să n-o ia la fugă?

— Nu, Henri, şi greşeşti că vorbeşti cu uşurinţă despre defuncţi. Dacă paznicul rămîne peste noapte, este spre a le da ajutor celor care reînvie.

În privirea marchizului se citi cea mai profundă uimire.

— Ce spui? întrebă.

— Spun că se poate întîmpla ca un nefericit, trimis la morgă la simpla recomandare a unui nepriceput, aşa cum sînt bărbierii noştri, sau culeş de pe drumul public în urma unei sincope ce simulează încetarea vieţii, să-şi revină după un timp mai mult sau mai puţin îndelungat. Şi deoarece pentru asta nu şi-ar alege el momentul şi presupunînd că i-ar veni pofta s-o facă noaptea, dacă nu s-ar afla nimeni de faţă spre a-i da îngrijiri imediate, ar putea prea bine să moară cu adevărat.

— Ah! înţeleg. Dar cînd un individ se întoarce în felul acesta la viaţă, riscă mult — dacă paznicul doarme adînc — să fie lipsit de îngrijirile lui, căci îmi închipui că acesta nu se culcă în sala mortuară.

— Gîndeşti corect: are o cămăruţă alături. Şi tocmai de aceea s-a instalat în această sală, luminată cu o candelă

de îndată ce se înserează, un clopot mare, cu dangăt răsunător, reînviatul netrebuind decît să tragă de frînghia lui pentru a-l trezi pe paznic, oricît de adînc ar dormi. Frînghia pe care ai văzut-o atîrnînd deasupra lespezilor pe care sînt depuse trupurile.

— Drace! ce mutră ciudată trebuie să facă nefericitul căruia i s-ar întîmpla aşa ceva!

— Într-adevăr, trebuie să fie destul de neplăcut surprins. Şi l-am auzi pe tutorele meu, domul de Gabrian, spunînd că, deşi rar, faptul se produce totuşi.

— Măcar de nu s-ar întîmpla în timp ce vom fi noi acolo. Oricît de puţin fricos aş fi, nu mi-ar plăcea să mă întîlnesc nas în nas cu unul ce revine din cealaltă lume.

— Să sperăm că nu vom păţi aşa ceva, dragul meu Henri, căci chiar că ar însemna că avem ghinion.

Tot vorbind, cei doi tineri lucrau la lărgirea orificiului superior al cavităţii, muncă ce nu le cerea prea multă trudă. Plăcile se desprindeau singure, iar şipcile se rupeau cu uşurinţă.

Cavitatea se afla între două grinzi transversale, groase, care o mărgineau la fiecare capăt, pe direcţia lungimii.

În curînd, prizonierii noştri o făcuseră îndeajuns de mare pentru a putea trece fără greutate prin ea. După ce scobiseră pînă la a nu le mai rămîne în faţă decît un strat subţire de tencuială, ce alcătuia plafonul propriu-zis, se opriră.

Operaţia pe care o mai aveau de făcut era atît de simplă, încît nu voiau s-o efectueze decît în ultima clipă, adică atunci cînd va suna ora unsprezece.

Nerăbdători, numărară minutele, secundele. În sfîrşit, turnul cu clopot al catedralei Notre-Dame dădu tonul. Unsprezece bătăi răsunară în tăcerea nopţii care se înşufleţi imediat de dangătele de la Sainte-Chapelle şi ale altor orologii cu care se mîndrea „La Cité"

— Haidem, decise Romuald, a sosit clipa! Dumnezeu să ne-ajute, sîntem în mîinile Sale.

— Haidem, repetă cu hotărîre Henri şi, precum spui, fie ca Cel Atotputernic să ne apere... avem nevoie de sprijinul Său.

Fără a mai pierde timp, îndepărtară stratul de tencuială ce alcătuia fundul cavităţii, aruncînd bucăţile în celulă. Apoi, cînd acel ultim obstacol dispăru, se pregătiră să coboare.

— Henri, dacă nu vezi nici un inconvenient, voi trece eu primul, declară vicontele.

— Nu văd nici unul, răspunse marchizul.

— În cazul acesta pornesc.

Zis şi făcut: Romuald se strecură prin deschizătură, ţinîndu-se cu ambele mîini de una din grinzile transversale. Peste o clipă, atîrna în gol, cu picioarele la o distanţă cam de un stînjen deasupra podelei. Rămase două secunde astfel apoi, deodată, dînd drumul grinzii, căzu uşor la pămînt, fără a face, în cădere, decît un zgomot abia auzit.

Încăperea în care ajunsese avea o înfăţişare cu adevărat îngrozitoare, şi moartea se arăta acolo sub aspectul ei cel mai sinistru.

În sală se aflau şase lespezi destinate a primi cadavrele. Patru dintre ele erau, deocamdată, ocupate. După cum constatase marchizul, cadavrele erau complet goale. În fundul încăperii, în faţa fiecăruia, se vedeau, agăţate în nişte cuiere, veşmintele pe care le purtaseră cînd fuseseră aduse la morgă.

Doi dintre morţi erau victime ale înecului: un bărbat foarte tînăr şi o fată, de asemenea foarte tînără: poate doi îndrăgostiţi care se uniseră în moarte, neputîndu-se uni în viaţă.

Un al treilea fusese călcat de o trăsură şi din pieptul lui, zdrobit de vehicul, ieşeau coastele rupte, care străpunseseră pielea în mai multe locuri.

Cel de-al patrulea, ultimul, contrasta cu vecinii săi. Era un băiat tînăr, de cel mult douăzeci şi doi, douăzeci şi trei de ani, mare şi voinic, cu părul de un blond cînepiu şi foarte lung, răsfirat pe umeri, şi al cărui trup, cu o musculatură admirabilă, nu purta nici o urmă de rănire.

Doar la cap, în partea de sus a frunții, se afla o rană de mici dimensiuni, cu aspectul unei izbituri și care, prin aspectul său benign, te făcea să te îndoiești c-ar fi putut să-i provoace moartea.

În spatele acestui cadavru atîrna o îmbrăcăminte completă de țăran breton.

Romuald cuprinse toate acestea într-o privire rapidă și, nevăzînd nimic suspect, îi făcu semn lui Henri să coboare și el.

— Dar — îl sfătui în șoaptă — ai grijă să nu atingi cu piciorul frînghia. Este aici, aproape, și a fost cît pe-aci ca eu s-o ating din nebăgare de seamă.

Henri era gata să răspundă cu glas tare, promițînd că-i va urma recomandarea, cînd, deodată, păli cumplit și se trase brusc înapoi, încordîndu-și auzul către ușa celulei sale.

— Hai, Henri, reluă vicontele, e rîndul tău; fii atent la clopot.

Henri de Lagardère își dădu drumul să alunece prin gaură. Din nefericire, în momentul în care, după ce trecuse în întregime, marchizul se pregătea să se lase să cadă, una dintre mîini părăsi grinda mai repede decît ar fi vrut el și, în efortul instinctiv de a o apuca din nou, picioarele i se izbiră de frînghie care, pusă în mișcare, făcu să sune clopotul.

Apoi, aproape în aceeași clipă, Henri căzu ca un bolovan.

Romuald de-abia avu timp să deschidă brațele spre a-l prinde, altminteri, în cădere, s-ar fi putut lovi rău.

— Doamne Sfinte! ce-ai făcut și ce s-a-ntîmplat? exclamă în surdină vicontele. Sîntem pierduți... va veni paznicul... O! ce nenorocire!

— Vai! da, este o nenorocire!... gemu marchizul, disperat. Dar, orice ni s-ar întîmpla, pericolul cel mai grav a trecut!

— Să ne ascundem acolo, sugeră domnul de Dizons, arătînd un pătrat mare de umbră, format de soclul de zidărie ce susținea lespedea pe care se afla întins țăranul

breton. Dacă, printr-un noroc, omul de la morgă n-ar fi auzit!

Se ghemuiră repede în spatele soclului, cu frunțile transpirate de frică.

Deodată, auziră deasupra lor un zgomot ușor, și înălțîndu-și privirile, văzură trunchiul bretonului ridicîndu-se încet, pînă ce ajunse aproape în poziție verticală, în vreme ce brațele se întindeau către spate în căutarea unui punct de sprijin: un spectacol înspăimîntător, ce-i cutremură din creștet pînă-n tălpi.

Își reținură cu greu un țipăt de groază, rămînînd fascinați de cele ce vedeau și neputîndu-și dezlipi privirile de acel trup gol, a cărui albeață se desprindea cu un efect fantastic din semiobscuritatea locului.

Știau totuși — pentru că Romuald vorbise cu cîteva minute mai înainte despre asta — că faptul al căror martori erau se petrecea uneori. Cu toate acestea, amîndoi se așteptau atît de puțin să asiste la una din acele treziri macabre, încît erau cumplit de răscoliți și-și simțeau sîngele zvîcnind în artere, mai să le spargă.

Bretonul, ridicat în șezut, rotea în jur priviri năuce, lipsite de orice strălucire. Dacă materia începuse să trăiască, mintea continua să rămînă cufundată în tenebrele neantului.

Deodată, un nou zgomot se făcu auzit dinspre cămăruța în care stătea paznicul — încăpere ce se afla spre celălalt capăt al cavoului.

Tinerii înțeleseră că urma să intre îngrijitorul morgii. Fusese trezit, desigur, de sunetul clopotului și venea să vadă care dintre tăcuții și pașnicii săi locatari își permitea să-i tulbure somnul.

Iminența primejdiei îl făcu pe Romuald să-și recapete sîngele rece. Cu degetele sale nervoase, apucă brusc de ceafă cadavrul recalcitrant și trase înapoi pe lespede trunchiul bretonului care, inconștient, nu opuse nici o rezistență și recăzu într-o totală nemișcare.

În acel moment, paznicul deschidea uşa şi intra.

Moş Balthazar, cum i se spunea, era un om de vreo şaizeci de ani, dar încă verde şi viguros. De mai bine de douăzeci de ani de cînd era acolo, mai fusese trezit în felul acesta de patru sau de cinci ori. În consecinţă, ceea ce se întîmpla nu părea să-l mire prea mult.

— Cine a tras clopotul? întrebă îndată ce intră.

Întrebarea, pusă pe un ton jovial, era oarecum îndrăzneaţă, căci ar fi trebuit să presupună că nu erau mai mulţi înviaţi.

Sunetul glasului său îl făcu să tresară pe breton, ale cărui picioare şi braţe se agitară puţin. Paznicul observă acele mişcări.

— A! tu eşti, băiete? spuse, înaintînd către ţăran. Ei, bine, nici că mă mir Chiar mi se păruse că nu trecuseşi cu totul în „pe loc repaos", atunci cînd te-au adus aici. Hai, o să te scoatem imediat din dormitorul ăsta... Nu te speria.

În timp ce rostea ultimele cuvinte, ajunsese lîngă breton şi se pregătea să-i vorbească din nou, spre a-l linişti, cînd, iuţi ca fulgerul, Henri şi Romuald ţîşniră din spatele lespezii şi săriră asupra lui.

Moş Balthazar, surprins de atacul neaşteptat şi nepricepînd cum se făcea că doi bărbaţi plini de viaţă se aflau în locul acela, unde, cu rare excepţii, ca cea de acum, nu intrau niciodată decît morţii, uită, la început, să se apere.

Revenindu-şi totuşi repede din uimire, încercă să se elibereze din braţele ce-l strîngeau, zguduindu-şi cu putere agresorii.

Dar aceştia erau înzestraţi cu o mare vigoare, pe care o sporea gîndul primejdiei care-i ameninţa; căci dacă l-ar fi lăsat pe om să le scape s-ar fi zis cu ei.

Aşa încît se porni o luptă îndîrjită de ambele părţi. Şi era înspăimîntător să vezi cele trei fiinţe strîngîndu-se cu furie în acelaşi al ultimului repaos, izbind, în timpul mişcărilor lor bruşte, cadavrele care, la lumina pîlpîindă a candelei, păreau că revin la viaţă, rîzînd cu ochii lor sticloşi. Spre a-l împiedica pe bătrînul Balthazar să

cheme în ajutor, încă de la începutul luptei Romuald îi înfundase în gură o pulpană a hainei sale, pe care i-o apăsa cu forţa pe buze. Aceasta îl sufoca pe moşneag, a cărui faţă devenea tot mai vînătă. Văzînd simptomul, vicontele îi spuse:

— Nu mai opune rezistenţă şi lasă-ne să ne vedem de treaba noastră. Îţi scot căluşul. Nu vreau să-ţi facem nici un rău. Dar, pur şi simplu, încercăm să evadăm din Châtelet, unde am fost întemniţaţi pe nedrept. Ne promiţi să fii mut?

Omul avu o clipă de ezitare. Dar, în cele din urmă, dîndu-şi seama că nu era cel mai tare, schiţă un gest de încuviinţare.

Pe dată, căluşul îi fu scos.

— Acum, adăugă Romuald, te vom lega fedeleş şi te vom lăsa în sala aceasta, doar dacă nu ne promiţi din nou că nu ne vei împiedica fuga. Te învoieşti?

Moş Balthazar rămînea nehotărît. Se gîndea la ciudata propunere ce i se făcea.

— Mă învoiesc, se decise să răspundă. La urma urmei, eu sînt pus să păzesc casa morţilor, nu pe a viilor Numai că eu sînt cel care ţin să fiu legat fedeleş, ba chiar legat ca un adevărat pachet, pentru a lăsa să se creadă că aţi fugit împotriva voinţei mele.

— Asta ne convine, bătrîne, răspunse Romuald. Căci ne-ar părea foarte rău dacă ar trebui să înduri o pedeapsă din cauza noastră.

— Ei, bine! atunci grăbiţi-vă: paznicul şef are obiceiul de a face un rond prin curte cam pe la ora asta şi dacă, din întîmplare, ar intra aici, aşa cum face uneori, cu el nu v-ar merge la fel de uşor cum v-a mers cu mine.

— Nu va dura mult, replicară tinerii.

Luară îmbrăcămintea omului călcat de trăsură — celelalte fiind prea murdare — şi cît ai zice peşte, îl transformară pe „omul de la morgă" într-un veritabil balot.

— Bun, spuse acesta cînd treaba fu încheiată. Acum duceţi-mă într-un colţ, ca să-mi pot rezema capul de perete şi să-i trag un pui de somn pînă mîine.

— Să-ţi punem un căluş? îl întrebă Henri. L-am lăsa lejer, pentru a-ţi permite să respiri fără greutate.

— Nu, este inutil. Voi spune că mi-am pierdut cunoştinţa luptîndu-mă cu voi şi c-am rămas aşa pînă dimineaţa.

Henri şi Romuald îl cărară pe bătrîn pînă într-un colţ al sălii şi-l aşezară astfel încît să stea cît mai comod cu putinţă.

— Sărmane om, i se adresă Romuald, regretăm mult, crede-ne, că sîntem nevoiţi să-ţi impunem să petreci o noapte atît de proastă. Dar dacă, într-o zi, ne este dat să te răsplătim pentru bunăvoinţa cu care ne-ai înlesnit fuga, îţi dăm cuvîntul că o vom face negreşit.

— Bine, bine, să nu vorbim despre asta. De ce mă uit mai bine la voi, de-aia mă încredinţez că nu sînteţi nişte criminali şi, prin urmare, neîncercînd să vă barez calea, sînt departe de-a săvîrşi o faptă rea: asta-mi ajunge ca recompensă.

— N-are a face, îţi repetăm că...

— Nu vă pierdeţi timpul, băieţi, plecaţi repede... Cheia uşii este agăţată în cămăruţa mea... Ah! Doamne Sfinte! exclamă deodată moş Balthazar, dar înviatul?... Nu-l putem lăsa acolo. Şi apoi, are nevoie de îngrijiri, fără îndoială?...

— Fir-ar să fie! aşa este, zise vicontele. Îl uitasem, nefericitul. Ce să facem cu el?

— Mai înainte de toate... îi sfătui bătrînul, fricţionaţi-l zdravăn pentru a-i restabili circulaţia sîngelui, şi apoi daţi-i o înghiţitură de vin; găsiţi la mine, într-o sticlă. După asta, dacă lucrurile merg bine, luaţi-l şi găsiţi-i un adăpost, indiferent unde. Cînd se va face ziuă, va şti, cu siguranţă, să se descurce singur

Deşi consecinţa era o întîrziere periculoasă a plecării lor, cei doi prieteni nu puteau refuza acel act de umanitarism.

Aşadar, potrivit sfaturilor paznicului, se apropiară de breton care, ridicat în şezut, se uita la cele ce se petreceau în jurul său cu aceeaşi privire stupidă ca mai

înainte. Era uşor de văzut că creierul lui nu reîncepuse să funcţioneze.

Henri îl apucă de un braţ, Romuald de celălalt şi amîndoi se pregăteau să-i facă o frecţie puternică pe fiecare membru.

Dar băiatul, neînţelegînd ce vroiau cu el, sau mai curînd crezînd, probabil, că cei doi aveau intenţii rele în privinţa sa, scoase un mîrîit înăbuşit şi, fără nici un efort vizibil, doar încordîndu-şi muşchii, îi zvîrli brusc pe amîndoi la trei paşi înapoi.

— Pe cinstea mea! zise moş Balthazar, plin de admiraţie. Mi se pare că băiatul n-are nevoie să i se pună sîngele în mişcare. S-ar zice că-i ajunge aşa cum îl are. Atunci, dacă-i atît de vioi, nu vă mai rămîne decît să-l îmbrăcaţi şi s-o ştergeţi împreună cu el.

— Drace! şi eu cred că n-are sîngele amorţit, fu de acord Henri. N-am fost pentru el decît nişte fire de paie. Ce forţă!

— Este un tînăr Hercule! adăugă Romuald, aproape rîzînd de acel incident neprevăzut. Zău aşa, pentru cineva care se-ntoarce de pe lumea cealaltă, are încă destul de multă viaţă în trup. Dar să ne terminăm repede treaba, altminteri nu mai plecăm niciodată.

Vicontele se duse să ia din cui hainele bretonului şi i le aduse, îndemnîndu-l:

— Îmbracă-te băiete, te vom scoate de-aici. Şi să ştii că nimeni nu vrea să-ţi facă vreun rău.

Văzîndu-şi lucrurile, băiatul păru şi mai năucit, de parcă se întreba de ce nu se aflau pe el. Se privi şi, descoperind că era în pielea goală, fapt de care nu-şi dăduse încă seama, se grăbi să se îmbrace.

Între timp, Henri se dusese să aducă cheia şi deschisese pe jumătate uşa de ieşire.

— Rămas bun, om cumsecade, îi spuseră paznicului marchizul şi vicontele, înainte de plecare. Ne vom aminti de ce ai făcut pentru noi.

— Duceţi-vă, copii, răspunse moş Balthazar Dacă m-am înşelat asupra voastră, cu atît mai rău pentru mine. Dar nu cred c-am greşit.

— Şi ai dreptate, replică Romuald.

Apoi, adresîndu-i-se bretonului care, acum îmbrăcat, rămăsese nemişcat ca o statuie, adăugă:

— Vino cu noi!

Mocofanul stătu o clipă nehotărît, plimbînd prin sala mortuară o privire în care începea să străbată o lumină de inteligenţă şi, deodată, ca şi cum s-ar fi speriat de cele ce vedea, se grăbi să facă un salt spre uşă, ajungîndu-i din urmă pe cei doi prieteni şi, împreună cu ei, trecu în fine pragul groaznicului loc.

Erau liberi.

2

Tinerii respirară cu adevărată voluptate briza proaspătă a nopţii, umplîndu-şi cu nesaţ plămînii. Li se părea că şi ei revin la viaţă şi erau cuprinşi de un fel de beţie, ca o ameţeală.

La rîndul său, sub influenţa binefăcătoare a aerului curat ce-i învăluia, bretonul renăştea pe deplin. Trăsăturile sale, deşi destul de regulate în ansamblul lor, trădau cea mai perfectă şi cea mai profundă prostie. Cu toate acestea, o expresie de bunătate naturală îndepărta ceea ce ar fi putut fi neplăcut pe chipul său, făcîndu-l mai degrabă simpatic.

Chica lui cînepie, încîlcită şi zburlită, îi răsărea peste o frunte bombată, atît de îngustă, încît aproape că se unea cu sprîncenele stufoase.

După ce se lăsaseră cîteva clipe în voia beţiei de a se simţi liberi, Henri şi Romuald se gîndiră să se depărteze. Cu toată ora înaintată a nopţii şi în ciuda pustietăţii ce domnea în jur, vecinătatea Châtelet-ului prezenta pentru ei o primejdie prea mare pentru a rămîne acolo mai mult timp.

Se aflau pe malul Senei, ale cărei valuri întunecate le vedeau la mai puțin de douăzeci de pași în fața lor.

Avînd nevoie să se sfătuiască în legătură atît cu ce anume vor face cu bretonul, cît și ce vor face ei înșiși, se hotărîseră să meargă în lungul fluviului, unde nu se temeau c-ar fi surprinși de paza de noapte, căci știau că numeroasele patrule care, de cînd apunea soarele și pînă-n zori, străbăteau interiorul Parisului, nu se aventurau niciodată prin pustietățile acelea.

Spre mai mare siguranță, în loc de a urmări cursul fluviului, ceea ce i-ar fi adus înapoi către centrul capitalei, merseră în susul lui, îndepărtîndu-se astfel de toată zona locuită.

În preajma locului în care, de atunci, a fost construit portul Arsenalului, adică de îndată ce se văzură la o bună distanță de Châtelet, se opriră să vorbească pe îndelete.

— Prietene — i se adresă Romuald prostănacului, care se oprise, ca și ei — vom fi nevoiți să te părăsim. Dar, ținînd seama de ce-ai pățit, n-am vrea să te lăsăm așa, sub cerul liber și în toiul nopții... Unde locuiești?

— Ca să zic adevăru', habar n-am.

— Cum, nu știi unde locuiești? insistă vicontele, mirat.

— Chiar așa! nici puțin, nici atîtica, nici deloc! ripostă bretonul, pe un ton jalnic.

— Nu ai locuință? La urma urmei, se poate, căci pari a fi debarcat de curînd la Paris. De cînd te afli aici?

— Mămulică! stați să văz să număr

Și băiatul, întinzînd în față una din mîinile lui enorme, îi desfăcu încet cu cealaltă degetele, unul cîte unul, începînd cu degetul mare și înaintînd către cel mic.

— Na că-i bine! Of! Doamne, pe cinstea mea, da! exclamă cînd ajunse la acesta.

— Cinci zile? întrebă Romuald, care părea să înțeleagă ciudatul calcul. Doar n-ai stat fără adăpost de cinci zile? Ia să vedem, unde te-ai culcat ieri?

— Ah! naiba s-o ia de treabă! Aș vrea și eu să știu, strigă bretonul, brusc înfuriat. Tare mi-ar plăcea să dau dă netrebnicii aia dă și-au rîs de mine, și tare le-aș mai mîngîia coastele. Zău așa, le-ar rămîne semne o bună buca' dă vreme.

— Există niște persoane care și-au bătut joc de dumneata?

— Ah! păi da, cum nu!

— Și în ce fel?

— Fir-ar ea de treabă, pen'că vreți să știți, o să vă povestesc istoria. Ia numa' s'ascultați. Mai întîi, trebe sa vă spun că mă cheamă Joson Miroux și m-am născut la Quimperlé, care-i lîngă Quimper

Auzind acel nume, tinerii tresăriră. Li se părea că nu le este necunoscut, dar nu-și aduceau aminte în legătură cu ce și cînd le ajunsese la urechi.

— Și uite-așa, continuă băiatul, nu luna asta, ailaltă, văzînd că biata maică-mea s-a dus dîn pricina vîrstei și a bolii, și că rămîneam singur acolo în ținutu' nost', unde nu găseam deloc ce să trebăluiesc, mi-am făc't bagaju' și, ascultînd sfaturile pă care mi le dăduse cu un pic înainte să se ducă, am plecat la Paris cu gînd să dau de fra'su, care-i într-o slujbă și în stare să mă rostuiască undeva. Dă cum am pus picioru' în orașu' ăsta mare, m-am pus pă căutat pă fratele ăla, care sigur că e unchi-miu și umblam drept 'naintea mea, întrebînd pă fiștecare, foarte cinstit: „cunoașteți pă unchi-miu Tanguy, un fost militar dîn armată, născut la Quimperlé, lîngă Quimper?"

— Tanguy! exclamară de data aceasta simultan Henri și Romuald, în mintea cărora începea să se facă lumină cu privire la identitatea bretonului, deoarece știau că numele era cel al bătrînului grădinar de la Picpus.

— Da, Yvonnec Tanguy, fra'su lu' sor'sa Monique, biata maică-mea dă mamă, completă băiatul, neobservînd mirarea ascultătorilor săi.

Apoi continuă:

— Trecuseră deja cîteva ore bune dă cînd tot umblam pă străzile oraşului ăsta mare, făr' ca nime' să-mi fi putut arăta unde era unchi-miu, cînd, la sfîrşitu' sfîrşitului, dau păste un cadet care mă-ntreabă: „Ce-i unchi-tu?" „Doamne!" îi zic, „nu ştiu nici puţin, nici deloc."... „Da' ce face?"... „Nu ştiu nici atîtica, zău aşa!"... „Ei, bine", zice ăla, „s-ar putea ca io să-l ştiu pă omu' ăsta. Am treburi cu unu' pă care-l cheam-aşa, da' nu ştiu dacă-i unchi-tu. Vino dă vezi, o să te duc la el." Şi cu asta, mă duce într-o casă unde găsesc un bătrîn care-mi zice: „Băiete, pen' că eşti Joson Miroux, io sînt unchi-tu Yvonnec Tanguy, din Quimperlé dă lîngă Quimper şi fra'su lu' biata maică-ta, sor'mea Monique. Aşa că să ne pupăm zdravăn, nepoate, că făr' să mint, e un adevărat noroc că ne-am întîlnit!"... Trebe să spun că io nu-l văzusem niciodată pă unchi-miu, care-a plecat dîn sat 'nainte să vin eu pă lumea asta şi că d-aia nu-l cunoşteam defel, nici deloc, nici atîtica. Ş-atunci ne îmbrăţişăm tare amîndoi, dă drag, o buca' dă vreme, şi p-ormă cadetul ăl de m-adusese propune să sărbătorim că ne-am găsit, trăgîndu-i un chef. Bătrînu' zice că vrea, io zic că-mi convine şi mie, că tot aveam burta goală încă din zori şi gîtu' mai uscat ca lemnu', dă cît vorbisem toată dimineaţa, şi dacă ne-am înţeles, cadetu' se duce iute să caute dă băut şi dă mîncat. Ah! fir-ar ea de treabă! nu zic ca să mă laud, nu zău, da cît cidruleţ mi-a intrat aci 'năutru în mai puţin decît un tur de cadran, sigur că n-ar putea să-ncapă într-un muind. Şi trebe să mai zic că, dacă pîn-acu n-am mai băut dăcît cidru dulce d'ăla dă la noi, capu' a-nceput să mi se-nvîrte chiar dă la prima oca pă care-am înghiţit-o şi abia eram cu petrecerea la juma, că eram gata, tot atît dă-nfierbîntat dă băutură, ca trompetistu' din Quimperlé în zi de sărbătoare. Da' asta nu-i împiedica p-ăilalţi să-mi umple-ntruna paharu', făcîndu-mă să tot beau şi să tot beau. Aşa că pîn' la urmă, m-am prăvălit ca plumbu' sub masă ş-am şi adormit. Din clipa aiaşi pînă ieri dimineaţă, nici că ştiu ce s-a mai întîmplat.

— Şi de ieri de dimineaţă, ce-ai mai păţit? îl întrebă Henri.

— Ah! pă Dumnezeu dîn cer! asta-i partea a mai frumoasă dîn toată istoria, o să vedeţi. Un pic mai 'nainte dă prînz, cum stăteam io aşa culcat după chefu' dîn ajun, numa ian că-l auz, într-o cameră dă lîng-a mea, pă cadetu' ăla zicîndu-i bătrînului: „Acu' putem să-i dă a drumu' băiatului. Io mi-am făc't treaba şi degeaba-l mai ţinem aci."... „Bine", răspunde bătrînu' „Mă duc să mă descotorosesc dă prostovan, ca să pornească iar să-l cate pă unchi-su Yvonnec Tanguy; p-ăl adevărat, dă data asta."... „Uite-i hainele", zice iar cadetu' „Să i le pui pă pat, să nu-şi dea seama că le-am folosit io." Ş-atunci pă loc am priceput că-şi bătuseră joc dă mine şi că bătrînu' nici gînd să fie unchi-miu. Of! Doamne! Vă daţi seama ce jignit şi mînios eram. Un pic mai tîrziu, după ce cadetu' plecase, mă pomenesc cu bătrînu'-n camera mea. „Băiete" numa' ce-l auz că-mi zice, „n-am avut timp să pregătesc prînzişoru' dă dimineaţă; o să gustăm ceva-ntr-o cîrciumă. Îmbracă-te iute şi coboară. Io te-aştept jos." „Bun", zic în mintea mea, „ăsta are de gînd, aşa cum s-au înţeles, să scape dă mine cînd om ieşi din cîrciumă. Da' nu-mi pasă: pen'că tot nu-i unchi-miu Tanguy, nu ţin să rămîn cu el. Numa' că-nainte să-l părăsesc, şi ca să-l învăţ minte că mi-a făcut înşelătoria aia, o să-i trag o duzină dă lovituri la ţurloaie, să-l fac să danseze şi să ţopăie jobadaô[1] de-o să-şi aducă aminte o buca' dă vreme. Ş-atunci mă-mbrac fuga-fuguţa şi uite-ne plecaţi amîndoi pîn Paris. Tot aşteptam s-ajungem la cîrciumă, cînd, p-o stradă, na poftim că ne ciocnim d-o grămaʼ dă lume care ne taie drumu' Ne băgăm în mulţime să vedem ce e şi vedem pă jos un biet cal, care zăcea pă coaste, gata să-şi dea sufletu'. Pen'că nu era deloc plăcut să te uiţi, după un picuţ, io vreau să plec d-acolo şi-ntind mîna să-l trag pă om dă mînecă. Da', fir-ar

[1] *Jobadaô* : dans populaire din Bretagne. (n.t.)

ea dă treabă! bătrînu' nu mai era acolo. Îl caut io pă peste tot... nici gînd să dau dă el. Pricep atunci că pentru special d-aia s-a despărțit dă mine: îmi făcuse figura... mă pierduse în Paris... Pă Sfîntu' Dumnezeu! asta-i sigur! Dintr-o dată, se zisese și cu gustarea mea dă dimineață, și cu dansu' nostru din Quimper, pă care-aveam dă gînd să i-l învăț în chip dă adio. Mămulică, Doamne! așa-i dac-am fost 'diot, și nu-mi rămînea decît să mă consolez singur dă păținia mea. Ș-atunci, zicîndu-mi așa, m-apuc iar din nou să-mi continui drumu' drept 'nainte, făr' să știu încotro mă duceam, cînd, d'odată, la o cotitură, mă ciocnesc d'un ăla în care-l recunosc pă cadet. „Aha! ticălos netrebnic", îi zic, înhățîndu-l dă guler, „pen'că te țin, o să plătești pentru doi." Și-mi ridic picioru' să-l pocnesc. Da' din păcate, nici nu-mi terminasem ultima vorbă, că uite-mi-l că-mi scapă pîntre dește ca un țipar. Mămulică, Doamne! îmi iau avînt, cu capu'nainte, ca să-l izbesc în piept. O! Doamne! și sigur și-adevărat că ăla dă se dădea drept cadet era iute și mintos. Face ce face și mă lasă să trec pă lîngă el și io mă duc de-a dreptu' și mă izbesc așa tare d-o bornă că mă dărîm și cît p-aci să plec pă lumea ailaltă. Din clipa aia n-am mai văz't și n-am mai auzit și nici c-am mai știut dă mine și nici pen'ce m-am pomenit adineauri în abatoru' ăla împuțit, întins, în pielea goală, p-o piatră rece, și-n juru' meu cu niște oameni care-ar fi făc't mai bine să zacă-ngropați în țărînă. Așa că acu' știți — adevăru'-adevărat, făr' să mint — treaba care-am pățit-o. Și d-aia vă zic că tare-aș vrea să fiu condus la casa ticăloșilor ălora doi, dă mi-au făc't bătaia asta de joc. Mi ți i-aș face să danseze jobadaô țapăn și mult, pă cinstea mea de Joson Miroux, că ăsta mi-i numele.

Tinerilor le fu foarte greu să-l facă pe breton să înțeleagă că nu aveau cum să știe unde locuiau cei care-l înșelaseră și că era mai bine să-și amîne pe mai tîrziu răzbunarea. După cele ce le povestise, nu mai aveau nici un dubiu cu privire la identitatea bietului băiat. El era

cel ce, fără să știe, oferise ticălosului care-o răpise pe Blanche mijlocul de a pătrunde în mănăstirea călugărițelor augustine.

— Așadar, prietene, te afli în Paris fără domiciliu? îl întrebă vicontele.

— Păi, zău, domnu', îmi pare că da.

— Și fără ca nimeni să aibă grijă de tine? adăugă marchizul.

— Păi, zău, nu, domnu'. Nu era decît unchi-miu Yvonnec, care-ar fi putut să aibă un piculeț dă drag pentru mine, da pen'că habar n-am un' să-l cat', e ca atunci cînd aș fi singur

Henri și Romuald stătură să cumpănească. Le era ușor să-i spună lui Joson unde locuia ruda lui. Se întrebau totuși dacă era bine s-o facă.

Aflaseră din gura maicii Philippine, stareța, că în urma luptei cu agentul jupînului Lebel, moș Tanguy suferise un asemenea șoc, încît mintea îi fusese serios zdruncinată și că, drept urmare, căzuse într-o stare de evasi-imbecilitate. Așa încît se întrebau dacă a-l trimite pe Joson ar fi o faptă caritabilă din partea lor, căci băiatul, după toate aventurile a căror victimă fusese, ar putea fi afectat în mod dureros văzîndu-l pe unchiul său în așa stare și, mai ales, dacă ar afla că el este cauza — e drept, indirectă — a nenorocirii ce se abătuse asupra bătrînului. Cu atît mai mult cu cît, acesta fiindu-i total necunoscut, pentru el n-ar fi o pierdere prea mare dacă nu l-ar regăsi deloc.

Aceste gînduri, care treceau simultan prin mintea celor doi prieteni și pe care, în ciuda întunericului, și le citeau unul altuia în ochi, erau cauza ezitării lor în a-l informa pe Joson cu privire la cel pe care-l căuta.

Deodată, vicontele îl trase pe marchiz puțin mai la o parte.

— Mi-a venit o idee, Henri, îi spuse. Dacă l-am păstra pe băiatul acesta pe lîngă noi?

— Este tocmai ceea ce voiam să-ți propun, Romuald.

Se apropiară de breton.

— Prietene, i se adresă vicontele, căruia Henri îi lăsă grija de a purta negocierile, vrei să ne spui ce ai de gînd să faci acum?

— Acu, la ora asta în prezent, ca să spun adevăru', domnu', nu știu nici puțin, nici deloc!

— Nu numai la ora asta, dar și mîine și în zilele următoare? insistă domnul de Dizons.

— Cît despre mîine, o să m-apuc iar să umblu pîn Paris, să văd dacă nu pot să dau pă unJeva dă unchi-miu Tanguy, da', dă data asta, făr' să mai întreb pă nimeni, ca să nu mi se mai facă mizerii ca aia. P-ormă, dacă pîn' la rugăciunea dă seară nu l-am găs-t deloc, atunci m-oi duce drept 'nainte, unde-o vrea bunu' Dumnezeu, pen' că-mi vine să crez că orașu' ăsta mare n-are aeru' care-mi face mie bine.

— Tare mă tem pentru tine, prietene, replică vicontele, că nici mîine nu vei fi mai norocos în căutarea unchiului tău, decît ai fost și pînă acum.

— Dîn păcate, s-ar putea.

— Este chiar sigur, crede-mă, își întări spusele Romuald. Dar, de vreme ce tocmai mi-ai afirmat că ai intenția să părăsești Parisul pentru a merge la întîmplare, drept înainte și fără a ști ce se va alege de dumneata, n-ai vrea să-ți oferim o slujbă care se nimerește chiar să te îndepărteze de capitală?

— Pă Sfînta Cruce! ba bine că nu. Numa' că v-am zis dăja că io nu știu să fac, cum s-ar zice, mai nimic. Biata maică-mea-mi zicea mereu că nu mi-s dăstul dă dezghețat să-nvăț o meserie... și-mi pare, zău așa, că avea dreptate.

— O! slujba pe care ți-o propunem este cu siguranță la îndemîna ta.

— Mămulică! domnu', dacă credeți așa, mie, unu', îmi convine grozav și nu pot dăcît să vă zic mulțam frumos. Da' cînd o să fie că-mi dați locu' ăla?

— Imediat.

— A! se miră oarecum băiatul. Şi ce-o să am dă făcut?

— Să ne însoţeşti, pur şi simplu.

— Pă cinstea mea! dacă nu-i decît atîtica, nu-i greu, zău aşa, şi sigur că-s dăstul de isteţ să nu mă-ncurc dăloc la treaba asta. Atunci, aşa s-a zis şi s-a-nţeles, mă luaţi în slujbă?

— Ne-am înţeles pe deplin, îl asigură Romuald.

Apoi, adresîndu-i-se marchizului, îi spuse în şoaptă:

— Acum, Henri, să discutăm despre planurile noastre. Ce facem?

— După părerea mea — răspunse tînărul, tot şoptit — mai întîi ar trebui să profităm de cît timp mai este noapte pentru a merge la Bondy, să vedem dacă acea casetă, menţionată în cartea pe care am găsit-o în piatra mobilă, nu a fost scoasă cumva din locul indicat.

— Aşa mă gîndeam şi eu... şi nu ştiu de ce, dar am convingerea că se află încă acolo.

— Atunci, la drum către Bondy. Pînă acolo sînt două leghe; avem doar o oră şi jumătate de mers.

Le fură de ajuns trei sferturi de ceas pentru a ajunge la Lilas şi a urca pe colina de la Romainville, încă un sfert de ceas pentru a străbate satul, încă unul pentru a coborî coasta la Noisy-le-Sec; apoi intersectară drumul spre Villemonble şi ajunseră pe drumul către Bondy, care se bifurca în unghi drept cu cel ce leagă Parisul de Meaux.

Aşa cum indicaseră fraţii Séguin în *Augustinus*, la intretăierea celor două drumuri se înalţa o cruce. În faţa acesteia şi de partea cealaltă a drumului se afla un fel de împrejmuire, al cărei perimetru era delimitat de un gard viu nu prea înalt. În mijlocul împrejmuirii se vedea o movilită, în vîrful căreia era înfipt un stîlp ce purta o tăbliţă pătrată, cu aspectul unui afiş.

Zorii începeau să mijească. În lumina născîndă, obiectele şi întreaga natură se desluşeau treptat din vălul lor de umbră, căpătînd contururi mai nete şi devenind mai uşor de recunoscut.

Henri şi Romuald constatară atunci că ridicătura de teren ce se afla în împrejmuire nu era alcătuită decît din sfărîmăturile unei case ce se înălţase probabil, cîndva, în acel loc şi care fusese dărîmată pînă-n temelii.

Trecuseră, cu siguranţă, ani mulţi de cînd dărîmăturile acelea erau îngrămădite acolo, căci mormanul era acoperit de jos şi pînă sus, cu un strat gros de humus în care creşteau, în deplină libertate, buruieni şi plante parazite.

Pe tăbliţa prinsă în vîrful stîlpului, tinerii văzură o inscripţie scrisă cu roşu. Deoarece nu o puteau citi de la distanţa la care se aflau — căci literele erau pe jumătate şterse din cauza intemperiilor — trecură peste gardul viu şi, apropiindu-se de movilă, reuşiră să desluşească textul următor

«Aceste resturi sînt cele ale locuinţei
lui Jean şi François Séguin,
Burghezi din Paris,
Eretici şi apostaţi,
Condamnaţi la moarte, huliţi pe vecie.
Aceeaşi soartă va să le fie
Celor ce, ca ei,
Păcătui-vor prin erezie şi apostasie»

— Ia te uită! zise Henri, aici locuiau fraţii Séguin?

— Aşa se pare, replică Romuald, dar, desigur, nu foloseau casa decît în chip de locuinţă de agrement, ca şi cele pe care le vedem în împrejurimi. Principala lor reşedinţă trebuie să fi fost în Paris. Dar asta ne explică pentru ce au ascuns aici cele cincizeci de mii de livre.

[1] *Textul original în lb. franceză este:*

Ces débris sont ceux de la demeure
de Jean et François Séguin,
Bourgeois de Paris,
Hérétiques et apostats,
Condamnés à perdre la vie.
Ainsi sera fait de ceux qui,
Comme eux,
Commettront le crime d'hérésie et d'apostasie. (n.t.).

— Dar chiar așa, cum dracu' vom proceda spre a ajunge pînă la casetă? N-aveam nici o sculă.

— Drace! este-adevărat, răspunse vicontele. Nu ne-am gîndit nici unul din noi la asta.

Își rotiră privirile în toate părțile, încercînd să descopere vreun obiect ce-ar fi putut fi utilizat drept instrument de săpat.

În timpul celor zece minute ce trecuseră deja, Joson nu se dezlipise de cruce. Ca un bun breton ce era și respectînd obiceiul din ținuturile sale, potrivit căruia ori de cîte ori întîlnești un simbol al creștinismului trebuie să i te-nchini și să te rogi, băiatul se achita cu conștiinciozitate de datoria lui.

Gîndindu-se că, mulțumită forței sale herculeene, ar putea să le fie de mare ajutor în căutările pe care urmau să le întreprindă, Romuald îl chemă să li se alăture.

Joson dădu fuga imediat.

Cînd tinerii îi explicară ce se pregăteau să facă, spuse, scărpinîndu-se în cap:

— Fir-ar să fie, domnii stăpînii mei, pricep, da, cum nu!... Nu cumva căutați ceva cu care să săpați pămîntu'?

— Da, cam așa.

— Așteptați un picuț, mă duc să scotocesc în grămadă. Poate c-o fi p-acolo ce ne trebe. Făr' să mint, zău așa.

Începură toți trei să caute, prin dărîmături, vreo bucată de fier sau de lemn tare, de care să se folosească pentru a scormoni pămîntul.

Este de la sine înțeles că lemn și metal se aflau din abundență în maldărul acela de materiale ce reprezenta o întreagă casă; dar bucățile pe care le găseau nu corespundeau cu dorințele lor

Văzînd că toate încercările le rămîn fără succes, erau tot mai mult cuprinși de îngrijorare. Mai era puțin pînă la răsăritul soarelui și deja li se părea că zăresc agitație în Bondy, de care nu se aflau prea departe. Dacă ar avea ghinionul să atragă atenția locuitorilor, s-ar fi terminat cu speranțele lor: ar fi fost obligați să abandoneze caseta.

— Hei! la priviți colea! domnilor, strigă deodată Joson, tare cred c-am dat peste ce ne trebe: uitați-vă de vedeți, dacă nu-i o răsplată pentru bunătatea dumnea-voastră!

În același timp, le arătă celor doi prieteni o poartă grilajată pe care tocmai o trăsese de sub cîteva blocuri de piatră. Acestea, acoperind-o cu totul, o feriseră de rugină, dacă nu în întregime, cel puțin în bună parte.

— Un grilaj! constată Romuald. Și cum vrei să-l folosim pentru a face o groapă?

— Păi nu zic să mînuiești chestia asta așa, cu totu', nu deloc! Da' o poți folosi și-n alt fel, apucînd una din barele-astea ascuțite.

— Da, așa ar fi perfect. Numai că ceea ce este dificil, ca să nu spun imposibil, e să desprinzi una din bare.

La auzul acestei replici, Joson își permise să rîdă.

— Ba de loc! ba de loc! spuse cu glas scăzut. Ian uitați-vă dă vedeți.

Pînă la o treime din înălțimea sa, grilajul, care trebuie să fi slujit drept poartă de intrare a unei grădini ce înconjura casa, era alcătuit dintr-o placă de fier plină, din care porneau barele, menținute în apropierea capătului lor de sus printr-o vergea tranversală, găurită la mijloc pentru a le lăsa să treacă prin ea și deasupra căreia se terminau prin niște vîrfuri.

Bretonul îl tîrî cu totul de sub dărîmături și-l puse, culcat, pe pămînt, apoi proțăpindu-se cu picioarele depărtate — unul pe placa de tablă, celălalt pe vergeaua transversală de la capătul superior — apucă una din bare cu amîndouă mîinile și, încordîndu-și mușchii, trase cît putu de tare.

Henri și Romuald, spectatori admirativi ai acestui exercițiu de forță, văzură bara apropiindu-se încet de el, curbîndu-se și ieșind puțin cîte puțin din alveola corespunzătoare din vergea, pentru ca, în final, să se elibereze brusc din aceasta.

— Așa, zise Joson. Uite că-i dăja gata la un capăt. Acuși nu mai trebe decît s-o rupi din partea ailaltă.

Zis și făcut: ridică grilajul în poziție verticală și imprimă tijei de fier o mișcare de du-te-vino cu o asemenea amplitudine, încît, deodată, se frînse net la nivelul tablei.

Nu mai rămînea decît să fie îndreptată la loc. Joson o apucă de cele două capete, îi sprijini mijlocul curburii pe una din pulpele sale și, apăsînd ca și cum ar fi vrut să îndrepte un băț, o făcu repede să-și recapete prima sa formă.

Spre marea umire a celor doi tineri gentilomi, voinicul nu părea deloc obosit de această realizare.

— Dumnezeule Sfinte! prietene — îi spuse Romuald — după cîte văd, n-ar fi bine să te cerți cu unul ca tine... Dar, ia spune-mi: dacă smulgerea acestei bare te-a costat atît de puțin efort, n-ai putea să mai desprinzi alte două, în același mod? În felul acesta am avea fiecare cîte una.

— Ba, cum să nu, stăpîne-miu... așteaptă numa'... Da' nu trebe să zici numele lu' Bunu' Dumnezeu: e păcat mare, asta-i sigur și-i adevărat!

După ce făcuse această lăudabilă recomandare, Joson se puse din nou pe treabă și, peste cîteva clipe, smulsese din grilaj alte două tije de fier, pe care le îndreptă cu aceeași ușurință ca și pe cea dintîi.

— Foarte bine, aprobă marchizul. Acum, la muncă! Sînt nerăbdător să terminăm.

— Sînt și eu, nu mai puțin ca tine, Henri, replică vicontele, căci la ora asta ar fi trebuit să fim deja departe.

Luară fiecare cîte o bară și, lăsînd-o pe a treia voinicului, se duseră la piciorul crucii.

Înainte de a începe să sape, Romuald socoti că era necesar să-i dea tovarășului lor o oarecare explicație în legătură cu cele ce aveau să facă.

— Prietene, îi spuse, în urmă cu mai mulți ani, părinții noștri, pregătindu-se să plece într-o călătorie,

au ascuns aici, în pămînt, o casetă în care se află mulți bani. Caseta aceea am venit s-o căutăm.

— Aha! aprobă Joson. E cam la fel tot așa și la noi. Îs unii care, așa, 'nainte să plece dîn sat, fac ascunzători la rădăcina copacilor, în pădure, ca să-și vîre-acolo agoniseala. Uneori o găsesc cînd se-ntorc, da' alteori, ba, n-o mai găsesc deloc. Îs alții mai mintoși care-au găsit-o dăja.

— Să sperăm c-o vom găsi... pe-a noastră, zise vicontele care, auzindu-i cuvintele, fu cuprins, ca și Henri, de o teamă subită ca aurul pe care se bizuiau atît de tare să nu fi dispărut de mult.

Acest gînd le sluji drept stimulent și atacară plini de elan pămîntul. Sub eforturile lor continue și, mai ales, sub cele ale băiatului, care, el singur, muncea mai vîrtos decît ei amîndoi lalolaltă, nu trecu mult și se adînci o groapă destul de mare. Continuau să sape, cînd, deodată, vîrful barei lui Henri întîlni un obstacol pe care alunecă, producînd un sunet strident.

Cei doi prieteni tresăriră de bucurie. Scormoniră repede în locul în care se afla obstacolul și, în curînd, scoaseră la lumină o casetă mică din oțel, cu o suprafață în jur de zece degete pătrate și o înălțime de cinci sau șase degete.

Caseta, închisă ermetic, nu prezenta nici o încuietoare. Era prevăzută cu un mîner fixat în centrul feței superioare.

În timp ce, îndeplinindu-le ordinul, Joson reumplea cît mai repede groapa, cei doi se traseră mai la o parte și cercetară caseta. Era foarte grea și, cînd o clătinau, se simțea înăuntru o deplasare a conținutului, însoțită de un clinchet metalic.

— Iată c-a apărut o nouă dificultate, constată Henri. După cîte-mi dau seama, adică după felul în care este închisă, se pare că vom fi obligați să spargem caseta.

— Fapt este că nu văd deloc în ce fel am putea-o deschide, ripostă Romuald. De vreme ce nu există nici

o broască pentru cheie, trebuie să aibă un secret. Dar cum să-l descoperim?

— Da, cum? Fără nici cea mai mică indicație, mi se pare imposibil. Măcar dac-am dispune de timp, poate că am izbuti să-l dibuim. Din păcate, sîntem grăbiți, căci, după cîte-mi închipui, ar fi bine să avem imediat ceva bani.

— Este chiar absolut necesar, fie doar și pentru a ne cumpăra, chiar în dimineața aceasta, haine prin care să înlocuim costumele noastre de carnaval.

— Ei, bine! La probleme grave, soluții radicale: să spargem recipientul spre a obține conținutul. Trei sau patru lovituri date de Joson cu bara îi vor veni cu siguranță de hac casetei.

— Chiar asta va trebui să ne hotărîm să facem, confirmă Romuald. Totuși e regretabil, căci în felul acesta vom fi obligați să luăm asupra noastră tot aurul acesta, în loc să-l păstrăm înăuntru, putînd fi astfel transportat mai lesne.

Exprimîndu-și opinia, domnul de Dizons își petrecea mîinile pe diversele fațete ale cutiei în speranța de-a găsi vreun indiciu al unui resort ascuns. În timpul acestei investigații, degetele sale întîlniră o mică ridicătură, ca o băşicuță, situată exact sub mîner. La noroc, apăsă pe ea.

Instantaneu, un declic ușor se auzi în interior și partea superioară, ce constituia un capac, se ridică într-o parte.

— S-a făcut! exclamă Henri, bucuros. Obișnuita ta ingeniozitate ne-a ajutat și de data aceasta, draga Romuald.

Fără a răspunde la compliment, vicontele deschise repede capacul. Sub privirile uluite ale celor doi prieteni apăru o grămăjoară de aur scînteietor, din care țîșneau străluciri roșcate, ale căror raze se încrucișau într-o multitudine de atomi luminoși.

Grămada era alcătuită numai din monede de doi ludovici purtînd efigia lui Ludovic al XIV-lea.

— Vom lua fiecare asupra noastră cîte patruzeci de ludovici, ca bani de buzunar; îi vom încredința caseta lui Joson, care va fi instituit paznicul ei, și vom porni îndată

către Saint-Denis[1], unde îmi închipui că vom găsi haine potrivite!

— Poate vom cumpăra şi cai?

Tinerii făcură precum spuseseră şi, după ce-şi umpluseră, fiecare, buzunarele cu cîte aproape două mii de livre, închiseră la loc caseta.

Joson sfîrşise de reumplut groapa şi se ocupa să calce cu conştiinciozitate pămîntul spre a-l tasa, aducîndu-l la nivelul de mai înainte. Absorbit în munca sa, nu fusese defel atent la convorbirea „patronilor" săi, care, de altminteri, vorbiseră îndeajuns de încet pentru ca nici un cuvînt să nu ajungă pînă la el.

— Joson, băiete, — îi spuse vicontele, înmînîndu-i caseta — ţie îţi dăm sarcina să păzeşti această casetă, în care se află bani mulţi. Vezi să n-o pierzi sau să laşi pe cineva să ţi-o ia, căci nu ştim ce ne-am face dacă s-ar întîmpla una ca asta.

— Pricep, stăpîne-miu, da' nu mergeţi să-i găsiţi pe bunii bătrîni?

— Care buni bătrîni? întrebă Henri, neînţelegînd.

— Vrea să se refere la părinţii noştri, îi explică vicontele, în şoaptă. Şi tare, răspunse:

— Ba chiar aşa, prietene.

— Nu vă fie teamă, nici frică, domnu', îl linişti bretonul. N-o să las pe nimeni să-şi caşte ochii la ea dă prea aproape. Cît despre a o pierde, Isuse Hristoase! ar trebui ca mai 'nainte să-mi cadă braţele.

— Bine, avem deplină încredere în vigilenţa ta.

Caseta cîntărea între treizeci şi treizeci şi cinci de *livre*[2] — un fulg pentru omul nostru din Quimperlé care, fără a se folosi de mînerul ei — şi, de fapt, cu greu

[1] *Saint-Denis:* oraş la nord de Paris, actualmente important centru industrial, cuprinde o catedrală, construită pe fundaţiile unei mănăstiri înfiinţate de regele Dagobert prin anul 630 şi în care se află înmormîntaţi regii Franţei. (n.t.)

[2] *Livră:* veche unitate de măsură pentru greutăţi, cu valoare variabilă, şi a cărei denumire se atribuie, în mod abuziv, jumătăţii de kilogram, în Franţa, livra echivala cu 489,5 g; în Anglia — cu 453,592 g. (n.t.)

i-ar fi încăput în el două degete — şi-o puse sub braţ, cum ar fi procedat cu un simplu portofel.

Henri şi Romuald se îndreptară către Saint-Denis, aflat la o depărtare de două leghe de acolo.

Drumul pe care mergeau începea să fie frecventat şi, pe măsură ce se apropiau de oraş, remarcau o mare agitaţie.

— Pariez că este zi de tîrg! spuse Romuald.

— Aşa mă tem, replică Henri.

— Te temi? De ce?

— Pentru că va fi aglomeraţie şi, îmbrăcaţi aşa cum sîntem vom atrage curiozitatea tuturor

— Dimpotrivă, prietene, părerea mea este că vom fi mult mai puţin remarcaţi decît dacă n-ar prea fi lume. Şi, pe urmă, situaţia prezintă pentru noi un mare avantaj. Deoarece, într-o zi de tîrg, cu siguranţă că negustorii locali îşi deschid prăvăliile mai devreme decît de obicei, ne vom face cumpărăturile imediat.

— Am putea profita şi să mîncăm, mărturisesc că mor de foame. Stomacul meu, care de două zile n-a primit decît raţia nenorocită de la închisoare, cere cu energie o hrană mai substanţială.

— Şi-al meu la fel, pe cinstea mea! zise vicontele.

Zăriră o cîrciumă ce tocmai se deschidea şi în care muşterii începeau să dea năvală.

Intrară şi ei, împreună cu Joson, şi cerură de mîncare. Li se servi slănină rece, gulii, brînză şi o pîine rotundă, de casă. Nu erau nişte mîncăruri foarte gustoase, dar Henri şi Romuald, care, timp de patruzeci şi opt de ore, fuseseă condamnaţi să înghită alimentele dezgustătoare pe care li le servea Schlick la Châtelet, le găsiră totuşi o savoare delicioasă şi le făcură mare cinste.

Joson, de asemenea: băiatul se despăgubea pentru îndelungatul post pe care-l îndurase, căci, deşi de la sosirea sa în Paris băuse mult, de mîncat nu mîncase deloc.

După ce-şi terminară masa şi achitară consumaţia, cei doi prieteni porniră în căutarea unui negustor de haine vechi. Găsind unul în piaţa tîrgului, înlocuiră

costumele de tîlhari din Abruzzi cu niște haine obișnuite, foarte simple, ce-i făceau să semene a mici burghezi. Era exact ceea ce-și doriseră. Ne putem închipui că nu țineau deloc să li se poată bănui rangul.

O oră mai tîrziu, călare pe trei cai viguroși pe care reușiseră să și-i procure tot acolo, cei doi prieteni ai noștri și Joson părăseau Saint-Denis-ul pe drumul către Épinay.

Băiatul nu era nici pe departe un călăreț perfect, dar strîngea cu atîta putere coapsele calului înte pulpele sale, încît părea să se facă una cu acesta și nici o forță omenească n-ar fi reușit să-l răstoarne din șa.

Prețioasa casetă fusese legată zdravăn în partea din față a șeii bretonului, astfel încît să n-o piardă nici o clipă din ochi.

Acum, să ne despărțim pentru o clipă de fugari și să ne întoarcem pentru a vedea ce se petrece la Paris.

În dimineața acelei zile, în întreaga capitală se răspîndise o știre lugubră: doamna de Pompadour murise în cursul nopții, către orele trei spre ziuă.

Cu toate resursele profesiunii sale, doctorul Quesnay rămăsese neputincios în fața atacului necruțător al bolii, și moartea o răpise cu o rapiditate fulgerătoare.

Pînă în seara din ajun, lui Ludovic al XV-lea i se ascunsese starea în care se afla metresa sa. Cînd o află din gura reginei — informată, la rîndul său, de către doamna du Hausset — alergă imediat lîngă ea și rămase la căpătîiul bolnavei pînă în ultima ei clipă, înconjurînd-o cu toate atențiile și oferindu-i toate consolările de natură să ușureze apropierea momentului fatal.

Simțea o reală durere văzînd-se despărțit de cea cu care trăise timp de nouăsprezece ani și care se pricepuse să capete o atît de mare dominație asupra lui. Așa că o plîngea în mod sincer. Nu pentru că ar fi avut o prea mare dragoste pentru ea, dar această despărțire întrerupea

o obișnuință atît de îndelungată, încît lacrimile îi puteau fi atribuite mai curînd ciudei, decît disperării.

Quesnay, a cărui prezență la Trianon devenise de acum inutilă, se întorsese la castel. Amintindu-și că ducele de Lagardère-Nevers păruse extrem de interesat de starea sănătății marchizei, și necunoscînd motivul acelui interes, își închipui că dă dovadă de curtenie trimițîndu-i imediat un servitor să-i ducă o notă scrisă de mîna lui, cu următorul conținut:

«Dragul meu duce,

Acum două zile m-ați rugat să vă încunoștințez de îndată ce s-ar produce o ameliorare a sănătății doamnei marchize de Pompadour.

Ținînd seama de cumplitele suferințe pe care le îndura, s-a produs o schimbare, de altminteri, cea pe care o prevedeam și vă făcusem s-o întrevedeți. De o oră marchiza nu mai există.

Regele, care a petrecut la căpătîiul său cea mai mare parte a nopții, pare a fi profund îndurerat.

Al dumneavoastră devotat,
François QUESNAY»

Ducele primi acest bilețel la ora cinci dimineața.

Singurul amănunt interesant pentru el era că Ludovic al XV-lea își părăsise refugiul, devenind abordabil, adică ar fi putut acorda iertarea lui Henri și a lui Romuald.

Se grăbi să se îmbrace și, poruncind să i se înșeueze un cal, alergă spre Versailles.

Gîndindu-se că dacă monarhul asistase la ultimele clipe ale favoritei, trebuia să fie încă găsibil la Trianon, [illegible] duse direct acolo.

Spre marea sa satisfacție află că nu se înșela. Ceru [illegible] fie anunțat lui Ludovic al XV-lea.

Ora era abia șase și jumătate.

Regele fu foarte mirat de acea vizită. Ce voia de la [illegible], la o astfel de oră și în locul în care se afla?

Deodată, își aminti de mărturisirea pe care, cu două zile în urmă, i-o făcuse doamna de Pompadour în legătură cu identitatea Blanchei.

Își reaminti și că fata îl informase despre șederea tatălui său în Lorraine — amănunt de care chiar se slujise pentru a inventa povestea cu exilul acestuia.

Și atunci, uitînd că de două zile el însuși nu fusese vizibil, își închipui că ducele, revenit la Paris în timpul nopții și pus la curent cu cele ce i se întîmplaseră copilei sale, nu răbdase să mai piardă o clipă și venise să-i ceară o reparație.

Dar își spuse că domnul de Nevers alegea un moment cît se poate de nepotrivit; căci, dacă venise să-l caute la Trianon, trebuia să fi aflat ce anume îi explica prezența acolo. Cu toate acestea, vrînd să-și răscumpere în parte greșelile — cît și pe cele ale defunctei — față de duce, consimți să-l primească.

Philippe fu introdus.

— Domnule de Nevers — i se adresă imediat Ludovic al XV-lea; cu mintea stăpînită doar de acea idee și dornic să termine repede cu respectiva problemă — cred că știu ce anume îmi procură cinstea vizitei dumneavoastră, atît de matinală și în acest loc. Dar credeți-mă că eu nu sînt cu nimic vinovat în neplăcutul eveniment a cărui victimă a fost domnișoara de Nevers și că, dimpotrivă, îl regret sincer

— Am fost asigurat, într-adevăr, Sire — răspunse ducele — că fiica mea a fost condusă și închisă într-o... anumită... căsuță din Versailles, fără știrea dumneavoastră. Mi s-a afirmat, în plus, că ați dat ordin ca ea să fie dusă fără întîrziere înapoi, acolo de unde fusese răpită.

Trebuie să spunem că Philippe nu căpătase această ultimă informație decît în ajun, de la domnul Hélouin, care, aflînd despre scena în cursul căreia doamna Bertrand lăsase să-i scape numele de familie al Blanchei, venise imediat să i-o aducă la cunoștință. Iar ducele fusese cu atît mai dispus să dea crezare povestirii, cu cît aceasta

fusese confirmată, ca să zicem aşa, în avans, prin răspunsurile vizitiului ce conducea trăsura închisă în care le găsise pe Blanche şi pe Louise.

Domnul de Lagardère-Nevers continuă plin de demnitate:

— Deoarece, Sire, îmi îngăduiţi să discut despre această chestiune, faptul că am aflat de ordinul dumneavoastră mi-a produs o mare uşurare, căci, vă jur, mi-ar fi fost extrem de greu să fiu în cruda alternativă de a-mi renega dragostea şi îndatoririle de părinte, de a călca în picioare onoarea casei mele, sau de a-l urî şi a-l dispreţui pe suveranul meu.

Îndrăzneala vorbirii îl făcu pe Ludovic al XV-lea să se încrunte şi fu cît pe-aci să-i aducă pe buze o replică trufaşă. Cu toate acestea rămase mut, admirînd, fără a şi-o recunoaşte, atitudinea mîndră a acestui gentilom al cărui blazon puţin lipsise să nu i-l murdărească. Fără îndoială, recunoştea el însuşi că dacă i-ar fi dezonorat fiica, domnul de Nevers ar fi avut dreptul să nutrească faţă de el astfel de sentimente.

— Dar, Sire — continuă ducele, coborînd tonul — nu spre a vă vorbi despre ce i s-a întîmplat domnişoarei de Nevers mi-am permis să vin s-o deranjez pe Majestatea Voastră. Aş dori să discut despre o altă problemă care, deşi cu totul diferită de aceasta, se leagă de ea în mod direct.

— A! se miră regele. Dar despre ce altă problemă este vorba?

— Este vorba, Sire, despre agresiunea pe care au săvîrşit-o doi tineri, alaltăieri seară, pe strada Saint-Médéric.

— Îi cunoaşteţi cumva?

— Foarte bine, şi de aceea am venit la Majestatea Voastră spre a solicita iertarea lor

— Cum, iertarea lor? exclamă Ludovic. Ah! dar aşa ceva, domnule, cere gîndire. Deşi sînt foarte dispus să compensez, în cea mai mare măsură, neplăcuta... confuzie

făcută în privința domnișoarei-fiica dumneavoastră, n-aș putea totuși — oricît de apropiate v-ar fi acele două ciudate personaje, ceea ce, de altfel, cu greu mi-aș explica — să vă acord iertarea lor așa, pe loc.

— Cred, Sire, că vă este imposibil să mi-o refuzați.

La auzul acestei cutezătoare afirmații, regele tresări:

— Într-adevăr? Și de ce?... Și, mai întîi, dacă-i cunoașteți, cine sînt de fapt? Eu unul nu am înțeles nimic din atacul lor brutal, și nevrînd, în mărinimia mea, să văd în ei niște fanatici de felul lui Damiens[1], eram înclinat să-i consider pur și simplu ca pe niște nebuni dintr-o specie ceva mai periculoasă.

— În acel moment erau, într-adevăr, nebuni, dar nebunia ce-i stăpînea era dictată de onoare.

— Ce spuneți?

— Spun, Sire, că unul voia să-și scape sora, iar celălalt logodnica, de soarta infamă ce le aștepta.

Și, în cîteva cuvinte, ducele îi adusese la cunoștință cum, ca și Blanche, Louise Moutier fusese răpită din mănăstirea de pe strada Picpus, spre a fi condusă la castelul Chèvreloup.

De altminteri, Ludovic știa toate acestea datorită asprei scrisori a monseniorului de Beaumont, cît și din explicațiile lui Lebel. Dar ceea ce nu bănuia era identitatea celor doi tineri și motivul acțiunii lor. Așa încît exclamă cu deplină sinceritate:

— Cum, unul dintre cei doi adversari ai noștri să fie...

— Însuși fiul meu, replică ducele, marchizul Henri de Lagardère-Nevers care, reîntors la Paris cu puțin înaintea mea, aflase despre răpirea surorii sale.

— Drace!... Înseamnă că Dumnezeu s-a arătat îndurător față de d'Ayen și de mine, căci știu că domnul marchiz, fiul dumneavoastră, are o spadă cumplit de iute și de îndemînatică... Iar celălalt?

— Celălalt este... al dumneavoastră, Sire!

[1] *Damiens* (Robert, François) (1715—1757): Ca urmare a faptului că l-a lovit cu un cuțit pe Ludovic al XV-lea, a fost condamnat la moarte prin rupere în bucăți. (n.t.)

— Poftim? exclamă Ludovic al XV-lea, crezînd că n-a auzit bine.

— Majestatea Voastră să-şi dea osteneala să citească aceste rînduri, replică Philippe care, spre a se conforma pe deplin recomandărilor domnului de Posen, îi întinse regelui scrisoarea domnişoarei de Richemont.

Ludovic luă repede epistola şi o parcurse iute cu privirea.

— Doamne! spuse cînd o termină. Este copilul acelei nefericite Adèle?

— Chiar el, Sire.

— Adèle!... repetă regele în şoaptă, ca şi cum ar fi vorbit în aparte. Sărmana fată, da, îmi amintesc de ea... Deşi doar a trecut prin viaţa mea, a lăsat o urmă încă neştearsă, ca un parfum delicat ce mi-a înmiresmat pentru totdeauna inima.

Şi păru că se întoarce, în gînd, cu douăzeci de ani în urmp, la epoca legăturii sale cu nefericita pe care o abandonase în mod atît de crud.

Philippe îi respectă reculegerea.

După scurgerea cîtorva minute, Ludovic al XV-lea reveni la realitate şi, cu un glas puţin tulburat rosti:

— Aveţi dreptate, domnule de Nevers, Ne este imposibil să vă refuzăm iertarea pe care o solicitaţi. Vă este acordată.

Apoi, îngrijorat şi vorbindu-şi sieşi:

— Dumnezeule! împotriva cui a trebuit să mă apăr, în lupta ce-a avut loc pe strada Saint-Médéric! Oare, spre a mă pedepsi, cerul ar fi îngăduit lupta atroce a unui fiu ce-şi încrucişează spada cu a tatălui său?

Ducele văzu pe chipul monarhului o spaimă atît de mare, încît nu îndrăzni să-i spună adevărul, preferînd să-l lase chinuit de îndoială.

— Sire, răspunse, aspectul acesta n-a putut fi clarificat şi este de presupus că nici cei doi tineri nu ştiu nimic.

— Cu atît mai bine, respiră puţin uşurat Ludovic, asta mă lasă să presupun că Dumnezeu n-a vrut să se

întîmple un lucru atît de oribil...Duceți-vă repede să-i eliberați pe prizonieri.

Și regele, după ce porunci să i se aducă hîrtie și cerneală, scrise cu propria sa mînă ordinul de punere în libertate a lui Henri și a lui Romuald.

— Vă mulțumesc, Sire, spuse Philippe, pregătindu-se de plecare.

Dar Ludovic îl reținu:

— Încă un cuvînt, domnule de Nevers: tînărul acela știe... cine este tatăl său?

— Pînă în prezent, nu, Sire, nu știe. Totuși, dacă doriți, pot să-i spun.

Regele ezită o clipă, apoi răspunse:

— Nu, este inutil. E preferabil ca el să continue să nu știe. Dac-ar afla, ar fi tot atît de jenant pentru el cît și pentru mine.

Era exact ceea ce-i spusese, cîndva, domnișoarei de Richemont.

Philippe își reținu cu greu un zîmbet de milă. Orgoliul de moment învinsese bunele sentimente ale omului.

Ducele se întoarse într-o fugă la Paris și se grăbi să se ducă la Châtelet.

Fu primit imediat de către marele staroste al poliției, domnul de Ségur, căruia îi înmînă ordinul regelui.

— Domnule duce, îi spuse interlocutorul său, sînt cu atît mai bucuros să primesc acest ordin, cu cît abia azi-dimineață am aflat că fiul dumneavoastră și prietenul său au fost închiși în cele mai proaste celule, situate în acea parte a Châtelet-ului care este rezervată gentilomilor, și care se află sub supravegherea unui temnicer rău și crud. Ticălosul acesta — pe care, de altfel, îl voi da afară chiar acum — se complace, într-adevăr — după cum tot de curînd mi s-a spus — în a le juca tot felul de renghiuri urîte prizonierilor, dacă aceștia nu i-au făcut vreun dar la intrare, sau dacă nu i-au promis o răsplată bună cînd ar ieși. Așadar, dacă fiul dumneavoastră și prietenul său n-au făcut nici una, nici alta, ne putem teme c-au avut de suferit de pe urma răutății sale și, cînd ați sosit, tocmai mă duceam să mă informez în legătură cu asta.

— Mizerabilul! se revoltă Philippe. Credeți că, în cazul despre care vorbiți, a fost atît de laș încît să sporească prin injurii inutile disperarea celor doi copii?

— Din păcate, așa mă tem. De altfel, de vreme ce sînteți aici, domnule duce, vom merge noi înșine să-i eliberăm și să aflăm chiar din gura lor cum au fost tratați.

Domnul de Ségur și Philippe se duseră, deci, la „Spital", unde, nimeni nefiind prevenit despre venirea lor, îl găsiră pe Schlick în tête-à-tête cu o jumătate de oca de țuică.

— Nemernicule, i se adresă domnul de Ségur, cu băutura asta îngrozitoare îți întreții răutatea, nu-i așa? Am aflat adineauri cum te porți cu nefericiții care uită să fie generoși cu tine. Dar vei fi pedepsit pe măsură, fii fără grijă.

— Nu știu ce vrea să spună domnul șef, se bîlbîi Schlick, cu o limbă cleioasă. Eu sînt bun cu toată lumea și blînd din fire.

— Da, cînd ți se plătește, dacă nu, ești al dracului de rău. Condu-ne la celulele 36 și 37 Vom afla de la cei care le ocupă dacă au a se plînge de tine.

— La celulele 36 și 37! repetă temnicerul, pălind la gîndul că cei doi prizonieri nu aveau pentru ce să-l laude.

— Ah! ai pălit, continuă domnul de Ségur. Asta-mi dovedește îndeajuns că ai ce-ți reproșa în legătură cu ei. Hai, fă ce-ți spun, te urmăm.

— Poate c-am fost puțin aspru cu ei, se hotărî să mărturisească Schlick, crezînd că prin acea recunoaștere și-ar face iertată cruzimea față de Henri și de Romuald. Dar ăștia sînt niște regicizi și înțelegeți că... nu-i așa... cu niște oameni ca ei...

— Regicizi! ce vrei să spui, netrebnicule! exclamă ducele surprins și scandalizat că-l laude pe ticălos calificîndu-i astfel pe Henri și pe Romuald.

— Doamne, păi dac-au vrut să-l omoare pe rege, întinzîndu-i o cursă, spre a se răzbuna pentru că fuseseră ruinați prin tratatul din 1763, replică Schlick, ținînd să arate că știa ce crimă li se imputa tinerilor

Philippe crezu că temnicerul își pierduse și puțina minte pe care-o avea.

Dar domnul de Ségur, la care ajunsese raportul lui Eusèbe Papelard, îl lămuri ce anume însemnau cuvintele gardianului.

Ducele ridică din umeri. Ar fi rîs bucuros dacă situația ar fi fost potrivită pentru așa ceva.

Marele staroste îi repetă lui Schlick ordinul de a-i conduce la locul indicat, iar omul porni mergînd înaintea șefului său și a domnului de Nevers.

Ajungînd în fața numărului 36, teutonul deschise ușa, îi lăsă pe vizitatori să intre și, ducîndu-se la numărul 37, se pregăti să deschidă și acea celulă.

— Ce-nseamnă asta, ticălosule, ce-ai făcut cu prizonierul tău? îi strigă în clipa aceea domnul de Ségur care, de îndată ce păși împreună cu ducele în interiorul celulei, văzuse că este goală.

Schlick veni imediat, în fugă, neînțelegînd ce voia să spună marele staroste și, la rîndul său, intră în celula cu numărul 36.

— Te întreb ce s-a întîmplat cu cel ce ocupa această încăpere? insistă șeful său, îndreptînd asupra temnicerului o privire scrutătoare.

Acesta, dîndu-și și el seama de absența lui Romuald, părea uluit.

— *Der Teufel* ! înjură, brusc trezit din beție. A fugit!

— A fugit? Și cum? Ușa asta n-a fost forțată și barele ferestrei sînt intacte. Pe unde să fi putut fugi?

— Nu știu, domnule, gemu Schlick, apucîndu-se cu amîndouă mîinile de claia lui de păr roșcat și încîlcit. Cu siguranță și-a vîrît dracul coada. Aseară, cînd i-am adus cina, era încă aici, foarte liniștit, și nu pricep deloc cum de-a putut să plece-așa, fără să treacă prin ușă sau prin fereastră.

— Fără îndoială că imbecilul acesta a încurcat celulele, își dădu părerea domnul de Nevers.

— Nu, ripostă marele staroste, care scotocea încăperea cu privirea, ne aflăm cu adevărat în cea destinată prietenului fiului dumneavoastră, iar dispariția lui este realmente inexplicabilă, căci nimic n-a fost mutat de la locul său, nimic!

— Așadar, Henri este alături? întrebă Philippe, pe care acel mister nu-l impresiona tot atît de mult cît celelalte două, căci egoismul patern îl făcea să se gîndească mai întîi la fiul său.

— Da, doar dacă totuși n-a făcut și el la fel ca vecinul său. Ne vom lămuri imediat.

Apoi, adresîndu-i-se lui Schlick, îi porunci:

— Deschide repede la 37!

Teutonul îi dădu ascultare. De-abia se rotise ușa în țîțîni, că un strigăt de uimire ieși din pieptul celor trei bărbați.

O duhoare pestilențială le izbise simțul mirosului și, în același timp, zăriră gaura ce se căsca în mijlocul pardoselii celulei și prin care marchizul și vicontele coborîseră în sala mortuară.

Domnul de Nevers și marele staroste se repeziră la gaură și se aplecară deasupra ei. De jos se auzeau gemete, însoțite de cuvinte rostite cu greutate.

Domnul de Ségur înțelese ce se putuse întîmpla.

— Fiul dumneavoastră și domnul de Dizons au evadat, îi spuse ducelui de Nevers.

— Evadat! exclamă Philippe.

— Doamne, da, nici mai mult nici, mai puțin. Am dovada certă. Sala care se află dedesubt este cea a morgii, și pe acolo au fugit. Modul în care au procedat este cît se poate de ingenios. După ce au găurit podeaua, așa cum vedem, au sărit jos, au provocat, făcînd zgomot, venirea paznicului, iar după ce l-au redus la neputință, i-au luat cheile ușii de ieșire. N-a fost prea greu.

— Credeți?

— Sînt convins, iar gemetele pe care le auzim sînt, cu siguranță, cele ale „omului de la morgă", pe care l-au legat spre a-l împiedica să dea alarma. De altfel, ne vom

duce la amărîtul acela care ne va povesti cum s-au petrecut lucrurile.

— Dar cum a putut domnul de Dizons să i se alăture lui Henri? întrebă Philippe.

— Ah! într-adevăr, asta este, pînă acum, de neînțeles. Va trebui să pun să se cerceteze cu grijă peretele care desparte aceste două celule. Poate, în felul acesta, vom căpăta dezlegarea enigmei.

Ducele coborî împreună cu marele staroste la depozitul mortuar și acolo îl găsiră, firește, pe moș Balthazar, legat fedeleș, întocmai cum prevăzuse domnul de Ségur.

În ciuda poziției incomode și a culcușului său prea puțin moale, omul acela atît de cumsecade trăsese un pui de somn după plecarea celor doi tineri și nu se trezise decît atunci cînd auzise deasupra pași și voci. Așa că, imediat, începuse să se vaite, pentru a atrage atenția asupra sa.

Eliberat de legături și întrebat cu privire la modul în care avusese loc evadarea prizonierilor, povesti, bine-înțeles, că se luptase din toate puterile cu ei și că făcuse imposibilul spre a le opri trecerea, dar că, neizbutind, trebuise să-i lase să fugă, după ce ei îl puseseră în situația de a-i fi imposibil să anunțe autoritățile din Châtelet.

Avu totuși grijă să nu sufle un cuvînt despre învierea lui Joson: asta l-ar fi împins să spună mai multe decît ar fi avut intenția.

De altminteri, fiind singurul răspunzător pentru intrarea și ieșirea cadavrelor, nu era obligat să dea socoteală nimănui.

Neavînd nici un motiv de a suspecta sinceritatea relatării sale, ducele și marele staroste îi dădură totală crezare.

Știm că, de fapt, cu prea puține diferențe, ceea ce declarase era curatul adevăr

— Pe cinstea mea, dragă domnule de Nevers — îi spuse ducelui marele staroste al poliției, ieșind împreună cu el din morgă — ați sosit prea tîrziu. Châtelet-ul are reputația că-i păzește bine pe prizonierii ce i se încredințează, dar, după cum văd, tinerii dumneavoastră sînt

adevărați diavoli, de vreme ce au găsit mijlocul de a-și lua zborul mai înainte ca cineva să vină să le deschidă ușa coliviei... și chiar nu m-aș mira deloc să se fi întors pur și simplu la ei acasă, deoarece, refuzînd să vorbească, credeau că nu sînt cunoscuți.

— Mă tem că vă înșelați, domnule de Ségur, replică Philippe, pe al cărui chip se întipărise o cumplită îngrijorare. Cred că vă înșelați... cel puțin, în privința lui Henri, căci la ora șase, azi-dimineață, nu se întorsese încă la palat, și totuși de aici pînă la Marais nu sînt decît cîțiva pași.

— În cazul acesta, probabil că au cerut adăpost la un prieten.

— Să dea Dumnezeu s-aveți dreptate, replică din nou ducele care, cu toată tăria lui sufletească, nu-și putea ascunde îngrijorarea pentru soarta celor doi tineri.

După ce-și luă rămas bun de la marele staroste, se duse grabnic acasă. Avea o vagă speranță că fiul i s-ar fi putut întoarce în timpul lipsei sale.

Știm însă că nu se întîmplase astfel, și nefericitul părinte află și el curînd acest lucru.

Atunci, trimise după vești la domnul de Gabrian. Nici Romuald nu reapăruse și știm, din nou, că nu putuse să apară.

Înștiințat imediat despre aceste evenimente, domnul Hélouin porni pe dată la treabă, să descopere refugiul celor doi fugari, dar, de data aceasta, cu toată iscusința lui de polițist, eforturile sale rămaseră zadarnice.

Chiar în ziua în care, descurajat, își încetă căutările, care duraseră o săptămînă întreagă, marchizul, vicontele și Joson se îmbarcau, la Toulon, pe o corabie ce pleca spre America.

După o matură chibzuință, bieții copii, avînd încă în fața ochilor imaginea pieței Grève și gîndind că niciodată nu vor pune o distanță prea mare între ei și țara lor, se hotărîseră să părăsească Europa, îndreptîndu-se către meleagurile îndepărtate ale Lumii Noi unde, cu siguranță — își spuneau — nimeni nu se va gîndi să-i urmărească.

Va trebui să facem acum un salt destul de mare în timp şi să ajungem spre mijlocul anului 1678.

Doamna de Pompadour fusese repede uitată de Ludovic al XV-lea şi, dacă acesta se arătase oarecum emoţionat în momentul morţii sale, emoţia lui nu avusese decît o durată efemeră, căci, chiar în ziua înmormîntării ei, deoarece ploua, îşi îngăduise să spună zîmbind: „Marchiza nu va avea vreme frumoasă pentru călătoria sa."

Din toate cîte îi aparţinuseră acelei favorite, nu păstrase nimic: nici o relicvă, nici o amintire.

Ludovic mai suferise şi alte dolii, care îl afectau mult mai de aproape decît cel al doamnei de Pompadour.

Fiul său mai mare, Delfinul[1], decedase în urmă cu un an.

Două luni mai tîrzlu, regele Stanislas, tatăl reginei, murea, la rîndul său, în urma unui accident.

În fine, în luna martie a aceluiaşi an, a survenit moartea doamnei Delfine, Marie-Josèphe de Saxe, care nu se putuse consola de pierderea soţului; apoi, în luna următoare, acea nefericită Maria Leczinska, a cărei viaţă fusese un lung martiriu, s-a stins uşor, neavînd decît cuvinte de iertare pentru cel pe care era îndreptăţită să-l considere ca pe călăul său, adică cel care fusese nedemnul ei soţ.

S-ar părea că toate aceste dolii, pe care le-am enumerat anume, ar fi trebuit să aibă o influenţă asupra dispoziţiei

[1] *Delfinul* (în fb. franceză: *le Dauphin*: titlu cel desemna pe moştenitorul tronului Franţei (în general, fiul cel mare). Epitetul a fost folosit, la început, de către conţii din regiunile Vienneză, ei atîrnînd pe scut delfinul reprezentat pe blazonul lor. Primul conte de Vienneză, Guigues plin de datorii, şi-a vîndut pămînturile lui Filip al VI-lea (1349), care ca, în schimb, îi dă mai mulţi ani regenţa Franţei [illegible]

lui Ludovic al XV-lea, aducîndu-i măcar o cît de mică tristeţe în suflet. Dar nici gînd. Neclintita lui liniştesufletească nu fusese deloc zdruncinată. Suportase toate acele dureroase evenimente cu cel mai mare calm şi cu cea mai perfectă indiferenţă.

Nici seria cuceririlor sale galante nu se întrerupsese cîtuşi de puţin; căci dacă Parc-aux-Cerfs îşi încetase existenţa odată cu doamna de Pompadour, unul dintre principalii agenţi ai acesteia, valetul de cameră Lebel, continuase să-i prezinte o mulţime de frumuseţi atrăgătoare, care îşi luaseră sarcina de a-l face să uite dispariţia haremului său.

Cu toate acestea, locul primei favorite rămăsese vacant şi, cu trecerea timpului, începuse să se răspîndească părerea că Ludovic, acum în vîrstă de cincizeci şi nouă de ani, nu se mai gîndea s-o înlocuiască pe marchiză, cînd deodată, Parisul află că monarhul se îndrăgostise subit, nebuneşte, de o tînără fată ce număra abia douăzeci şi două de primăveri şi a cărei frumuseţe era, într-adevăr, minunată.

Pe vremea aceea, trăia la Paris un anume conte Jean du Barry, un aventurier care-şi procura resurse băneşti organizînd jocuri de noroc.

Pentru a atrage în tripoul său naivi buni de tras pe sfoară, acel personaj îşi alăturase o domnişoară care, datorită trăsăturilor sale angelice, fusese supranumită: „l'Ange"[1].

Se numea, în realitate, Jeanne Bécu şi era fiica unui oarecare Gomard şi a unei croitorese.

Într-o zi, după ce se vorbise în faţa jupînului Lebel despre ea, lăudîndu-i-se extraordinara frumuseţe, acesta se gîndi să să se ducă să dea o raită pe la conte.

Îşi dădu seama că farmecele Jeannei nu fuseseră exagerate şi se hotărî să i-o prezinte cît mai repede cu putinţă stăpînului său, punîndu-şi în acea prezentare cele mai mari speranţe.

[1] *l'Ange* (fr. franceză) = îngerul. (n.t.)

Obţinînd — pentru bani — acordul lui du Barry, o duse într-o dimineaţă la Versailles, făcînd-o să asiste la sculare regelui.

Monarhul fu orbit: crezu că vede o apariţie cerească.

Chiar în aceeaşi seară îi devenea metresă şi, cu începere din acea zi, se arătă atît de curtenitor faţă de ea, încît nimeni nu se îndoi că nu peste mult timp va fi ridicată la *demnitatea* de favorită.

Deja, toată lumea o numea *Cotillon a III-a*.

La scurt timp după aceea, se gîndiră să-i dea o stare civilă prezentabilă şi, în acest scop, nu găsiră nimic mai nimerit decît s-o mărite.

Cei care îşi luară obligaţia de a-i găsi un soţ fură mareşalul de Richelieu[1] şi ducele d'Aiguillon[2], fiul său mai mic.

Este de la sine înţeles că acel soţ trebuia să aibă un nume şi un titlu, spre a ascunde sub ambele originea plebee a favoritei.

Richelieu şi d'Aiguillon avură ideea de a i se adresa contelui du Barry, la care se afla Jeanne. Bătrîn, urît şi cu o reputaţie îndoielnică, poseda totuşi calităţile cerute, adică un nume şi un titlu... ceea ce era esenţial.

Se duseră, aşadar, la contele du Barry şi-i spuseră scopul vizitei lor

— M-aş căsători cu cea mai mare plăcere cu draga copilă, răspunse contele, dar, din păcate, domnilor, există un mic inconvenient.

— Care? Poate vîrsta dumneavoastră? Dacă nu-i decît asta, nici nu merită să discutăm despre aşa ceva. Ştiţi bine că nu veţi fi decît un soţ *in partibus*[3].

[1] *Richelieu* (Armand de Vignerot du Plessis, duce de ~) (1696—1788): mareşal al Franţei, nepot al cardinalului cu acelaşi nume. S-a distins în lupta de la Fontenoy (1745); guvernator al provinciilor Guyenne şi Gascogne. (n.t.)

[2] *Aiguillon* (Emmanuel Armand de Vignerot du Plessis de Richelieu, duce de ~) (1720—1788), ministru al lui Ludovic al XV-lea; în triumviratul alcătuit împreună cu Maupeau şi Terray, a fost însărcinat cu ministerul Afacerilor Externe şi al Războiului. (n.t.)

[3] *In partibus* (lb. latină): locuţiune folosită pentru a desemna un funcţionar fără funcţie, o persoană ce poartă un titlu pur onorific. (n.t.)

— Nu, nu despre vîrsta mea este vorba.

— Să fie oare... fizicul dumneavoastră? Nu are nici o importanță, iar mireasa îl va trece lesne cu vederea.

— Nu, este vorba despre soția mea.

— Cum? Sînteți căsătorit?

— Din păcate da. Se împlinesc în curînd cam douăzeci de ani de cînd sînt însurat.

— Și unde se află soția dumneavoastră? întrebă d'Aiguillon.

— Habar n-am, deoarece e mult de cînd nu mai trăim împreună.

— Dar atunci, poate că a murit?

— Să fi murit? O! nu, ba chiar este cît se poate de vie.

— Cum știți acest lucru?

— Cum? Pentru că, din timp în timp, primesc din partea ei un pui, pe care mi-l aduce un lungan, amantul ei... Prin acel pui îmi cere bani, sub amenințarea că dacă nu-i dau se întoarce la mine. Ceea ce, desigur, mă face să nu șovăi nici o secundă și-i dau. Și n-au trecut nici opt zile de la vizita individului... Am uitat să mă interesez de unde vine. Vedeți deci bine, domnilor, că-mi este imposibil să închei căsătoria pe care îmi faceți cinstea de a mi-o propune. Credeți-mă că-mi pare foarte rău.

— Nu ne îndoim și, dacă așa stau lucrurile, dragă conte, nu ne mai rămîne decît să ne retragem, spuse Richelieu. La revedere.

Mareșalul și fiul său se pregăteau să plece, cînd du Barry îi reținu.

— Dar, ia stați, continuă, mă gîndesc că s-ar putea să-l am în anturajul meu pe cel pe care-l căutați, în persoana unui frate care n-a făcut și el prostia de a-și pierde libertatea.

— A! Și cu ce se ocupă fratele dumneavoastră?

— Este ofițer

— Unde, la Paris?

— Nu, într-un regiment în garnizoană la Toulouse.

— Și credeți că va accepta... combinația?

— O! cu siguranță... sîntem foarte uniți.

— Ei bine! scrieți-i să vină, sau, și mai bine, duceți-vă să-l aduceți chiar dumneavoastră, îl sfătuiră tatăl și fiul.

— Prefer să-i scriu. Înțelegeți, eu nu-mi pot părăsi localurile, spuse du Barry făcînd aluzie la tripoul său.

— Faceți cum doriți, dar descurcați-vă astfel încît să fie aici în cel mult opt zile.

— Va fi, vă promit.

Într-adevăr, peste o săptămînă sosea în capitală un ofițer din regimentul din Gascogne și care nu era altul decît Guillaume du Barry, fratele imediat următor ca vîrstă al ex-protectorului Jeannei Bécu, și conte ca și fratele său mai mare.

Pus la curent de către acesta cu privire la ce anume se aștepta din partea lui, și înțelegînd fără greutate că astfel va face o afacere foarte bună, demnul personaj nu se lăsă deloc rugat pentru a acoperi cu numele și cu titlul său condiția plebee a drăguței pasiuni a regelui.

Căsătoria celor doi interesanți soți fu oficiată la biserica parohială Saint-Laurent.

Contractul fusese semnat cu cîteva zile mai înainte la contele Jean du Barry, care plînsese de bucurie, în parte fiindcă-și vedea protejata ajunsă într-o poziție socială atît de frumoasă, și în parte pentru că o vedea pe acea importantă sultană intrînd în familia sa.

Imediat după binecuvîntarea nupțială, contesa du Barry se duse să se instaleze la Versailles, unde avea, de acum înainte, drept de ședere, pe cînd soțul său, cu buzunarele doldora de aur, se întorcea la Toulouse, spre a se bucura în pace de o avere cîștigată așa de cinstit.

În ciuda schimbării stării civile, Jeanne Bécu nu fu mai bine văzută de nimeni. Iar Curtea, unde începea să se arate, își bătu joc de ea zdravăn și pe seama ei apărură o mulțime de cîntecele.

Un cîntec, intitulat „Frumoasa din Bourbon"[1], care fusese inspirat, cu puțin mai înainte, de căderea unei celebre curtezane, îi fu închinat și cîntat sub ferestre.

[1] *Frumoasa din Bourbon*: în textul original francez: *La Belle Bourbonnaise*. (n.t.)

Ne putem închipui că așa ceva o înfuria la culme, aproape îmbolnăvind-o. Dar, orice-ar fi făcut, nu putea închide gura cîntăreților care păreau că o bravează pe față.

Un alt motiv de umilire a ei era și faptul că, atunci cînd vorbea în societate, vedea ivindu-se pe toate chipurile o expresie ironică. Într-adevăr, felul ei de a se purta, vocabularul de vînzătoare de pește, constituiau pentru toți un subiect de bătaie de joc.

Degeaba se străduiau Richelieu și fiul său să corecteze acele defecte, dîndu-i lecții de ținută și de exprimare. Era trudă zadarnică din partea lor. Firea ei ieșea întotdeauna la suprafață.

Și, în plus, nu avea nici pe departe o minte isteață. Nepricepută la nici o afacere, de orice fel ar fi fost, nu era decît un obiect de plăceri pentru Ludovic al XV-lea, nimic altceva.

Cu toate acestea, deoarece o favorită trebuie întotdeauna să se afle în fruntea unui partid, sau mai curînd a unei confrerii, dușmanii primului ministru, de Choiseul[1], reușiră să o atragă de partea lor

D'Aiguillon, unul dintre cei mai înverșunați adversari ai acestui eminent om de stat, reuși chiar s-o facă să-l urască. Îi fusese cu atît mai ușor să izbutească acest lucru, cu cît, pe vremea cînd încă nu era decît *l'Ange*, încercase să-l atragă în mrejele sale pe domnul de Choiseul care, departe de a se lăsa prins, o amenințase — se spunea — că va porunci să fie închisă ca desfrînată.

Sub influența ei, moravurile de la Curte, și așa destul de libere, se înrăutățiseră și mai mult.

Deoarece instinctele de curtezană ale favoritei erau predominante, ea li se lăsa pradă fără nici cea mai mică reținere și cu un cinism care-l uimea pînă și pe Richelieu — care totuși era blazat în materie de desfrîu — oricît de nerușinat ar fi fost.

[1] Choiseul (Etienne François, duce de) (1719—1782): om de stat, secretar de stat la Afacerile Externe, apoi la Ministerul de Război; diplomat abilitate în repararea urmărilor Războiului de Șapte Ani (n.a.)

Dar fiindcă Versailles-ul i se părea prea apropiat de Paris, își organiza la castelul Fontainebleau orgiile, care le-ar fi făcut să pălească chiar și pe cele din epoca regenței.

În fruntea intimilor săi se găsea, firește, Richelieu. Acesta îi alcătuise un grup de prieteni apropiați printre care se numărau cei doi fii ai săi, ducele de Fronsac și ducele d'Aiguillon.

În ceea ce-l privește pe d'Aiguillon, acesta consimțea să asiste la supeurile favoritei mai mult din rațiuni de ordin politic decît de plăcere. În mîinile sale, doamna du Barry era doar o unealtă de care voia să se slujească spre a-și realiza planurile lui ambițioase.

Cu totul alta era situația fratelui său mai mare, ducele de Fronsac, care moștenise viciile tatălui lor și pentru care desfrîul constituia adevăratul său element. El era sufletul micilor supeuri, căci doamna du Barry, constatîndu-i aptitudinile speciale pentru a le condimenta de fiecare dată cu noi invenții, îi încredința întreaga lor organizare.

Ludovic al XV-lea îi dădea favoritei o libertate absolută, permițîndu-i să facă orice poftea.

Avea un motiv să procedeze astfel.

Monărhul îmbătrînea; se apropia cu pași mari de șaizeci de ani și dacă, în primele zile cînd o cunoscuse pe Jeanne Bécu, se lăsase, fără nici o reținere, în voia înflăcăratei sale pasiuni pentru ea, fusese în curînd nevoit să accepte că nu mai avea treizeci de ani și nici măcar patruzeci.

Pentru a-și reface sănătatea zdruncinată și spre a petrece în vreun fel timpul pe care nu-l mai putea consacra dragostei, monarhul se apucase de vînătoare.

În ziua în care reluăm firul povestirii noastre, Ludovic tocmai urma să încolțească un mistreț a cărui vizuină fusese descoperită în ajun, în pădurea Rambouillet.

Era ora șapte dimineață și marea curte a castelului de la Versailles oferea o priveliște însuflețită.

O mulțime de doamne și de gentilomi — primele, în elegante costume de amazoane, cu cocheta pălărioară asemănătoare celor purtate de gărzile franceze, înfiptă mîndru pe pletele lor brune sau blonde; ceilalți, în strălucitoarea uniformă de vînătoare, cu mijlocul încins cu regulamentara centură lată din piele galbenă, în care era prinsă o sabie scurtă, aproape un cuțit, destinată a *servi*[1] fiara în caz de nevoie, se plimbau încoace și-ncolo prin curte, schimbau mii de vorbe vesele și se bucurau de mai înainte de plăcerea pe care și-o vor face.

Pentru a pleca, nu se mai aștepta decît sosirea lui Ludovic al XV-lea.

Favorita nu lua niciodată parte la aceste partide de vînătoare. Libertatea ei fiind și mai mare în timpul absenței amantului său — care, în astfel de împrejurări, dura uneori două sau trei zile — doamna du Barry găsea întotdeauna un pretext pentru a rămîne la Versailles... ceea ce-i permitea să se ducă în liniște la Fontainebleau, cu Fronsac și cei ca el, care, la rîndul lor, făceau astfel încît să se eschiveze de la vînătoare.

Monarhul apăru la ora șapte și un sfert și încălecă imediat. Îl imitară cu toții și numeroasa societate ieși din castel, precedată, potrivit uzanței, de vînători cu copoi, de hăitași călări și de paznici de vînătoare ai Coroanei.

În ciuda celor cincizeci și nouă de ani trecuți, Ludovic al XV-lea încă mai era un călăreț excelent. De îndată ce ieșiră din oraș, își mînă în galop pursîngele pe care călărea și, urmat cu greu de strălucitoarea escortă a plăcerilor sale, goni cu toată viteza pe drumul către Trappes și du Mesnil-Saint-Denis.

Pe vremea aceea, pădurea Rambouillet nu era încă micșorată, prin tăieri, la mica suprafață împădurită pe care o vedem în zilele noastre. În epoca despre care vorbim, practic înconjura orașul cu același nume și se întindea spre Rochefort-en-Yvelines, pentru a nu se sfîrși

[1] *A servi* = a ucide un animal sălbatic încolțit, la vînătoare. (n.t.)

decît în pădurea de la Longues-Mares, în apropiere de Montfort-l'Amaury.

În mai puțin de trei ore și după ce nu se făcuseră decît trei scurte opriri, ajunseră la Vieille-Église și la liziera pădurii.

Cîțiva hăitași cu copoi, plecați de cu noapte să străbată pădurea și să supravegheze animalul care, potrivit obiceiurilor neamului său, se *retrăsese*, în zori, în *fortăreața* lui, îi așteptau acolo pe vînători, și numeroși rîndași țineau în frîu cai de schimb.

Șeful vînătorii de mistreți merse să se înțeleagă cu hăitașii, pentru a ști cu precizie către ce punct va trebui să fie îndreptată haita, apoi se întoarse să-și facă raportul în fața comandantului echipajelor care, după un schimb de cîteva cuvinte, se apropie, la rîndul său, de rege.

— Ei bine — îl întrebă Ludovic, descălecînd — cu ce fiară avem, de fapt, de a face, domnule d'Yauville?

— Cu un mistreț de trei ani, răspunse expertul în vînătoarea cu copoi.

— A! drace! ne va da, fără îndoială de furcă, șmecherul.

— Este de temut, Sire, căci domnul de la Branche tocmai mi-a spus că excrementele sînt mari și urmele adînci, ceea ce indică un animal periculos.

— În acest caz, va trebui să le îndepărtăm pe doamne. Vei anunța paznicilor să aibă grijă să vegheze asupra securității lor Nu-i așa, d'Yauville?

— Da, Sire.

— Și unde-i este vizuina?

— La o jumătate de leghe de aici, în apropiere de *Mlaștina Căprioarei.*

— Bine, cunoaștem locul, căci am mai vînat pe acolo. Așadar, la drum.

Și încălecînd, ca și toți din suita sa, un cal proaspăt, porni cavalcada în pădure.

Doamnele, prevenite că ar fi în primejdie dacă s-ar apropia prea mult, rămaseseră destul de în urmă, înfiorîndu-se ușor de teamă.

Ludovic al XV-lea, prinţii şi seniorii se opriseră la treizeci de paşi de vizuină. La un semn al regelui se începu izbirea crengilor, apoi, după ce copoii fură dezlegaţi, hăitaşii porniră să facă zarvă spre a stîrni mistreţul.

Animalul ieşi aproape imediat, cu părul zbîrlit. Ochii lui mici şi sîngeroşi aruncau fulgere, iar colţii i se ciocneau cu violenţă între ei.

Cîinii voiră să se repeadă, dar hăitaşii pedeştri îi reţinură folosind biciul. Înainte de a le da drumul, se dorea să se cunoască gradul de *înfierbîntare* al mistreţului.

Acesta nu avea de ales decît între două soluţii: ori să ţină piept haitei, rămînînd cu spatele către vizuină, ori s-o ia la fugă, avîntîndu-se spre pădure.

Ar fi fost preferabil să se hotărască pentru ultima cale, căci, în cazul acesta, vînătoarea ar fi devenit, desigur, mai plină de peripeţii.

Trecură două minute fără ca fiara să se decidă.

Deodată, doi cîini din faţă, rupînd rîndul, făcură un salt înainte.

— Aici, Rouflo!... Aci, Bas-Rouges, strigă un hăitaş, şuierîndu-şi biciul pe deasupra lor

Dar n-apucă bine să-şi încheie vorba, că mistreţul se şi năpusti asupra lui Rouflo — un superb şi viguros cîine din Ardennes — pe care-l spîntecă înfigîndu-i în burtă colţii şi azvîrlindu-l la zece paşi în spatele său, apoi, iertîndu-l pe Bas-Rouges, care totuşi încerca să-i sară în cap, se întoarse brusc în loc şi porni în goană, cu viteza unui fulger

Un strigăt de bucurie izbucni din toate piepturile: animalul fugea!

Imediat, hăitaşii îşi coborîră bicele şi dădură drumul haitei, care se avîntă cu o minunată simultaneitate, slobozind o cumplită larmă de lătrături.

— Şo!... pe el!... înfige-ţi colţii sus... Şo!...Şo!... înfigeţi, frumoşii mei!... strigau hăitaşii pedeştri spre a-şi însufleţi şi mai mult cîinii.

Întregul grup de vînători se puse în mișcare, urmărind haita în sunetul goarnelor.

Mistrețul luase deodată un avans considerabil, căci nu părea să fie oprit de nimic. După obiceiul semenilor săi, fugea în linie dreaptă, străpungînd tufișurile cele mai groase, cele mai spinoase și cele mai încîlcite, cu atîta ușurință de parcă ar fi fost simple cercuri de hîrtie.

Spre deosebire de el, cîinii erau nevoiți să facă multe ocoluri și, uneori, întîrziau ocolind un obstacol prin care nu puteau trece. Cu toate acestea, nu pierdeau urma și nu făceau nici o greșeală.

Era minunat să vezi înflăcărarea vînătorilor. Gonind cu toată viteza, îl urmau, grupați în pluton, pe rege, care se afla în frunte.

Doamnele se apropiaseră acum și galopau și ele, grupate, în urma gentilomilor

Alergară astfel vreme de o oră, tot timpul în desișul pădurii, fără a-l putea ajunge pe mistreț. În cele din urmă, ieșiră în cîmp.

— Vlu! Vlu! începură să strige hăitașii călări, ducîndu-și la gură goarnele Era strigătul consacrat, care înlocuiește îndemnul „șo pe el" atunci cînd mistrețul este vizibil.

Animalul se afla, într-adevăr, la două sute de stînjeni mai înainte, cu cîinii urmărindu-l la jumătatea distanței Acolo, nemaiavînd obstacole, haita putea să-l ajungă în mai puțin de un sfert de oră.

Și așa se și întîmplă: după zece minute, cîinii erau deja chiar în spatele lui, adulmecîndu-i părul.

Deodată, fără ca manevra să-i fi putut fi prevăzută, mistrețul făcu o cotitură în unghi drept, spinteca, fără a se opri, doi copoi care încercau să-l atace, apoi, puțin cîte puțin, tăie drumul oblic și reintră curînd în pădure, la un sfert de leghe mai departe.

Derutați, cîinii avuseseră o clipă de nehotărîre înainte de a-și continua urmărirea, ceea ce-i permisese fiarei să-și recapete o parte din avans.

Vînătoarea reîncepu cu şi mai mult elan.

Vînătorii cu copoi galopau în faţă iar în depărtare se auzea sunetul cornurilor.

Monarhul se grăbea să-i ajungă. Se înverşunase şi voia să încheie repede urmărirea. Un sfert de oră mai tîrziu, după ce lăsase mult în urmă grosul vînătorilor, ai căror cai nu erau de aceeaşi calitate cu al său, se afla singur, doar cu domnul d'Yauville, comandantul echipajelor

— Ei bine! îi spuse. Văd că nu te-ai înşelat, domnule: acest mistreţ de trei ani este un şmecher grozav şi ne demonstrează prea bine că, adineauri, nu avea de gînd să se dea bătut.

Încă mai vorbea, cînd gorniştii începură să sune un „hourvari"[1].

— Ce se-ntîmplă? exclamă regele. Au pierdut urma?

— Da, Sire, răspunse domnul d'Yauville, ticălosul s-a strecurat şi, deoarece ni i-a spintecat pe cei mai buni copoi, ceilalţi n-au mai avut mirosul tot atît de fin pentru a găsi „urma caldă".

Într-adevăr, se putea vedea haita, adulmecînd pămîntul în stînga şi-n dreapta, fără o direcţie precisă.

— Fir-ar al dracului! Asta-i prea de tot! înjură regele. Aşadar, mistreţul acesta-i un animal afurisit?!

— Aşa-mi vine să cred, Sire, răspunse comandantul echipajelor În orice caz, este un animal puţin obişnuit. Uitaţi-vă numai ce ramuri rupte a lăsat în urmă. Puţini mistreţi fac asemenea ravagii.

Şi domnul d'Yauville îi arătă monarhului o tufă spinoasă şi foarte deasă, în mijlocul căreia se vedea o gaură lată de două picioare, ce părea să fi fost făcută de o formidabilă ghiulea de tun.

— Drace! se minună Ludovic al XV-lea, n-am mai văzut niciodată aşa ceva.

[1] *Hourvari*: strigăt sau sunet de corn al vînătorilor, prin care îşi excită cîinii sau prin care îi recheamă pe o pistă urmărită anterior. (n.t.)

— Ah! exclamă în clipa aceea comandantul echipajelor. S-ar zice că a fost regăsită urma. Priviți, Sire, iată cîinii care pornesc din nou.

— Să-i urmărim, hotărî Ludovic care, unind vorba cu fapta, dădu pinteni calului și plecă în galop.

Toți gentilomii care, în clipa aceea, îl ajunseseră din urmă, îl imitară.

Dar, la mai puțin de un sfert de leghe, haita își încetini treptat viteza, sfîrșind prin a se opri: pierduseră din nou pista.

Un singur cîine — un splendid ogar siberian, care alerga în fruntea celorlalți, își continuă goana cu o viteză ametitoare.

Regele, care fusese pe punctul de a se opri, își închipui că ogarul avea mirosul mai fin decît tovarășii săi și se hotărî să-l urmărească, fără a ține seama dacă era însoțit sau nu — uitare care, așa cum vom vedea mai departe, avu urmări cît se poate de neașteptate pentru el.

Dar trebuia să facă eforturi mari. Siberianul, cu picioarele sale subțiri ce păreau a fi dotate cu arcuri de oțel, alerga ca o săgeată. Cu toate acestea, datorită pursîngelui său, regele izbutea să-l păstreze în raza de vedere. Ceea ce-l mira totuși era faptul de a-l vedea nu adulmecînd urma, ci alergînd cu capul ridicat ca și cum ar fi fost la o vînătoare de păsări.

— Ce naiba face? se întrebă intrigat Ludovic. Își închipuie oare că mistrețul s-a refugiat într-un copac? Pe cinstea mea, iată ceva amuzant!

Siberianul, care, probabil, puțin se sinchisise de ce-ar putea crede despre el monarhul, nu-și schimba cu nimic felul în care alerga, decît că-și mărea și mai mult viteza.

Cîinele și călărețul străbătură astfel, în goană, mai mult de o leghe.

Brusc, ogarul coti la stînga, trecu printr-un desiș de mesteceni, apoi, printr-un salt extraordinar, căzu aproape în mijlocul unui heleșteu ce-și ascundea oglinda apei

limpezi sub o nemaipomenită bogăție de nuferi și de alte plante acvatice.

Regele abia avu timp să smucească frîul calului pentru a nu face, la rîndul său, un plonjon în undele răcoroase. Pursîngele ajunsese deja cu pieptul printre ierburile ce mărgineau heleșteul.

În timp ce monarhul se reîntorcea pe uscat, cîinele începuse să înoate liniștit în largul apei, fără a căuta să ajungă pe malul celălalt. Părea chiar că acel exercițiu nautic îi face o mare plăcere, căci se ducea încoace și-ncolo, ca și cum ar fi fost la scaldă, și nu dădea semne că i-ar păsa de un mistreț de trei ani mai mult decît de-o ceapă degerată.

Regele era uluit. Na, poftim! Pentru a ajunge la așa ceva alergase peste cîmpuri mai să-și frîngă gîtul? Ce să-nsemne asta?

Căci, într-adevăr, alergase peste cîmpuri: recunoscuse acum heleșteul Clos-Renard, situat mai la vest de Saint-Léger-en-Yvelines, și se mira cum de putuse străbate, dintr-o suflare și fără a-și da seama, Pommeraye și pădurea Villeport.

Se uită în urmă să vadă dacă nu cumva unii dintre vînători nu se aflau în apropiere. Poate c-ar fi în stare să-i dea o explicație a bizarei excentricități a cîinelui. Dar văzu că era singur, absolut singur, și cît putea zări cu ochii, nu descoperi nici țipenie de ființă omenească.

— Drăcia dracului! ocărî, nu m-am mai gîndit că am un cal mai bun decît ai celorlalți și că, fără doar și poate, îi voi lăsa în urmă pe toți însoțitorii mei. Avînd cai de rasă inferioară, seniorii din suita mea s-au oprit, cu siguranță, la jumătatea distanței. Să mă duc repede spre ei, căci, fără îndoială, nu știu ce s-a-ntîmplat cu mine.

Făcu, deci, cale-ntoarsă, înțelegînd cam tîrziu că siberianul era un simplu fantezist care-l păcălise.

Ludovic al XV-lea se înșela, cînd credea că a luat-o maintea oamenilor săi: nici unul dintre vînători nu-l urmărise, atunci cînd pornise după siberian.

Motivul era că, dacă el nu-l cunoştea pe ogar, ceilalţi ştiau la ce să se aştepte din partea lui. Nu le era necunoscut faptul că, de curînd încorporat în haită, cîinele încă nu era obişnuit cu vînătoarea şi-şi permitea întruna cele mai năstruşnice toane. Una dintre ele — cea căreia i se deda cel mai adesea, datorită darului său de a simţi apa chiar de la o mare distanţă — era de a se repezi drept spre locul în care o ghicea şi de a face o baie, care, uneori, dura foarte mult.

Aşa încît, de îndată ce era văzut desprinzîndu-se din haită şi luînd-o la goană, cu nasul în vînt şi cu ochii spre cer, nu se mai îndoia nimeni, nici o clipă, de ceea ce avea să facă.

De altminteri, aşa cum am mai spus, cîinele acela nu era încă dresat şi, dacă era luat la vînătoare, scopul era mai curînd de a-i antrena pe ceilalţi prin extraordinara lui viteză, şi nu pentru a descoperi o urmă.

În consecinţă, atunci cînd Ludovix al XV-lea fusese văzut avîntîndu-se după el, nimeni nu se clintise. Îşi spuseseră toţi că, ţinînd seama de viteza siberianului, monarhul nu va întîrzia să-şi dea seama de eroarea sa şi va lăsa animalul să facă ce-i dădea prin cap.

Cu toate acestea, d'Ayen încercase să-l ajungă din urmă spre a-i explica situaţia, dar, în cîteva secunde, regele luase un asemenea avans, încît fusese nevoit, în curînd, să renunţe.

Aşadar, Ludovic al XV-lea porni înapoi pe drumul pe care-l parcursese — sau cel puţin aşa îşi închipui.

După douăzeci de minute, i se păru că nu mergea în direcţia cea bună. Oricît de rapidă îi fusese goana, îşi aminti cu claritate că străbătuse mai multe luminişuri, pe cînd acum, de cînd îşi reluase mersul, călărise tot timpul prin desiş. Era evident că greşise drumul.

Atunci, de teamă să nu se rătăcească de tot, se hotărî să se întoarcă din nou, revenind în punctul din care plecase. Spera ca astfel să se poată orienta.

Dar în zadar căută heleşteul Clos-Renard, îi fu cu neputinţă să-l găsească. Încercă înainte, înapoi, la stînga, la dreapta, degeaba: pînza de apă dispăruse.

— Oho! îşi spuse, contrariat că se vedea atît de pierdut, iată-mă într-o situaţie neplăcută. După ce indicii să mă ghidez spre a-i găsi pe vînători? Nu ştiu absolut deloc în ce parte a pădurii mă aflu.

Se gîndi o clipă, apoi adăugă:

— Pe cinstea mea, să încercăm la noroc: voi merge drept înainte. Poate că hazardul mă va sluji mai bine decît căutările mele şi-mi va scoate în cale vreun ţăran tăietor de lemne, care să mă ajute să ies din încurcătură.

Şi hotărînd astfel, lăsă frîul liber pe grumazul calului şi se încredinţă instinctului acestuia.

Era, desigur, cea mai bună decizie pe care ar fi putut-o lua.

Din nefericire, pursîngele, traversînd un loc în care copacii fuseseră doborîţi de curînd, călcă pe o aşchie tare de lemn, care i se înfipse între partea cărnoasă a copitei şi carne. Drept urmare, nu mai fu în stare să facă nici un pas.

Ludovic al XV-lea se grăbi să descalece pentru a încerca să-i scoată ţeapa. Dar oricît se strădui, nu izbuti. Tot ce reuşi fu să-l facă pe nobilul animal să necheze de durere. Sărmanul cal suferea atît de mult, încît îşi ţinea piciorul ridicat, neîndrăznind să-l mai pună pe pămînt.

Asta era chiar culmea ghinionului, căci, pe lîngă faptul că era rătăcit în plin codru, acum rămăsese şi fără cal. În plus, nefiind destul de nemilos pentru a-şi abandona pursîngele, se vedea nevoit să devină paznic al lui.

Apelă atunci la întreaga sa filozofie şi, după ce sili animalul rănit să se culce, se aşeză lîngă el, lăsîndu-i sfîntului Hubert[1], patronul său de moment, grija de a-l scoate din impas.

Deşi se afla foarte adînc în pădure, era convins că suita sa, nevăzîndu-l apărînd, va porni în căutare şi, mai

[1] *Sfîntul Hubert*: patronul vînătorilor, în doctrina catolică. (n.t.)

devreme sau mai tîrziu, îl vor găsi. Era, deci, doar o chestiune de timp, nimic mai mult.

Se scurse astfel un sfert de oră.

Deodată, în dreapta lui se auzi un zgomot puternic şi un tufiş, ce părea de nestrăbătut, se desfăcu sub efectul unei presiuni irezistibile, lăsîndu-l să treacă pe mistreţul pe care, bineînţeles, nu-l mai aştepta. Acesta, repezindu-se ca un proiectil, venea spre el în linie dreaptă.

Fiara era acoperită de spume şi de nămol, iar din bot i se scurgeau bale sîngerii, ce lăsau pete roşietice pe pămînt.

Regele se înspăimîntă atît de tare de apariţia inopinată a mistreţului, pe care-l credea foarte departe de locul în care se afla, încît rămase ca ţintuit, negîndindu-se nici măcar să încerce să se apere.

Cu toate acestea, instinctul de conservare sfîrşind prin a-i învinge stupoarea, se repezi la oblîncul calului spre a-şi lua pistoalele, socotind că, în împrejurările date, cuţitul său de vînătoare n-ar fi arma potrivită. Dar era atît de tulburat, încît nu reuşea să apuce nici o armă.

Animalul nu mai era decît la zece paşi de el. Deja, într-o viziune rapidă, Ludovic se închipuia zăcînd însîngerat pe pămînt, fiara scormonindu-i trupul cu colţii.

Deşi era curajos, acea moarte oribilă îl îngrozea şi-şi simţea părul ridicîndu-i-se pe cap măciucă. Pentru a nu o vedea, închise ochii.

Deodată, chiar în clipa în care mistreţul era pe punctul de a-l răsturna, răsunară, nu departe, două împuşcături aproape simultane, iar fiara, zvîrlită în afara direcţiei pe care o urma, trecu pe lîngă rege fără a-l atinge.

Ludovic al XV-lea, tot atît de uimit de a se pomeni scăpat de primejdioasa fiară cît şi de cele două detunături ce se auziseră, deschise ochii pe care crezuse că şi-i închisese pentru totdeauna şi zări, la şaizeci sau şaizeci şi cinci de stînjeni departe de el, dar apropiindu-se în galopul cailor, trei călăreţi înveşmîntaţi într-un mod destul de neobişnuit.

Purtau veste şi pantaloni din piele tăbăcită, iar pe cap — căciuli mari de blană, înfundate pînă la sprîncene.

În chip de încălţăminte, aveau un soi de ghete din piele roşie, deasupra cărora cădeau nişte ghetre, tot din piele şi de aceeaşi culoare şi care acopereau toată partea de jos a gambei.

Doi dintre ei, cei care trăseseră, erau înarmaţi cu flinte — carabine cu ţeavă lungă dintr-un oţel înnegrit, din care încă mai ieşea fum. La şoldul stîng al fiecăruia atîrna şi cîte o sabie cu apărătoare de argint oxidat. Cît despre cel de-al treilea, singura lui armă era un cuţit înfipt într-o teacă prinsă de centură printr-un lănţişor de oţel.

De altminteri, acesta din urmă se deosebea de tovarăşii săi prin aceea că îmbrăcămintea sa, deşi asemănătoare cu a lor, părea să aibă o croială mai obişnuită. La drept vorbind, numai proprietarul lor era cauza acestei diferenţe, într-atît stîngăcia sa firească contrasta cu ţinuta nobilă a celorlalţi doi.

O scurtă privire îi fu de ajuns regelui pentru a constata toate acestea, dar nu pierdu vreme să vadă mai mult, preferînd să-şi îndrepte din nou atenţia asupra mistreţului.

Călăreţii trebuie să fi fost nişte trăgători de prima mînă. Într-adevăr, cu toată distanţa, şi deşi ochiseră fără a-şi reduce viteza, fiara fusese nimerită de ambele împuşcături: unul dintre proiectile o atinsese în josul pieptului, celălalt îi spărsese un colţ şi-i smulsese o bucată din falca inferioară.

Cu toate acestea, nici una din răni nu era mortală.

Singurul lor efect fusese de a-i întrerupe elanul şi de a o sili să facă un salt oblic, salt căruia monarhul îi datora salvarea.

Acum animalul stătea nemişcat, aflîndu-se la distanţă egală faţă de rege şi faţă de necunoscuţi care, ca nişte călăreţi experimentaţi, îşi opriseră caii aproape în loc.

Mistreţul părea ameţit şi nehotărît cu privire la ceea ce va face, dar zăpăceala sa nu avea să dureze mult, după cum se putea vedea, auzindu-i grohăitul înfundat pe care începea să-l scoată.

Cei trei nou-sosiți descălecară repede și cei doi care erau înarmați cu flinte, vrînd de astă dată să tragă de aproape, spre a fi siguri că nu o vor rata din nou, înaintară cu hotărîre spre fiară, reîncărcîndu-și armele din mers. Între timp, tovarășul lor, cu care schimbaseră la iuțeală cîteva cuvinte, făcea un înconjur, astfel încît să ocolească mistrețul și să se apropie de Ludovic al XV-lea.

La început, animalul observă aceste pregătiri ostile fără a se clinti; dar, deodată, ca și cum ar fi ghicit intențiile agresoriilor săi, se întoarse brusc în loc și-și reluă cu toată viteza direcția de mai înainte, adică reveni către monarh care, din nou, se afla într-un pericol iminent.

În momentul acela, omul cu cuțitul era încă la o distanță de șase pași de rege. Calculînd că n-ar avea timp să i se alăture spre a-l apăra de acest al doilea atac, străbătu din două sărituri extraordinare spațiul ce-l mai despărțea de traiectoria urmată de mistreț.

Purtat de avîntul atacului său furios, animalul ajunse în fața lui și era să-l depășească; dar aplecîndu-se brusc și agățîndu-se cu brațul drept de trunchiul unui stejar tînăr, omul îl apucă de un picior.

Șocul fu atît de cumplit, încît copacul se frînse la nivelul solului, fiara se rostogoli în praf, iar oasele curajosului Hercule pîrîiră.

Apoi, fără a-și lăsa prizonierul să se dezmeticească, cu o forță demnă de Samson[1] și printr-o răsucire puternică a brațului îl răsturnă dintr-o dată pe spate și-i înfipse imediat cuțitul în gît, adîncindu-l pînă la plăsele.

Un enorm șuvoi de sînge țîșni în aer, iar fiara, aproape decapitată, se înțepeni într-o ultimă convulsie care fu și ultimul său semn de viață.

— Bravo, Joson! Bravo! strigară împreună ceilalți doi străini.

[1] *Samson*: judecător al Evreilor (sec. al XII-lea î.e.n.). Povestirile despre el au aspect de legendă; ele se referă la forța lui supraomenească, care l-a ajutat să lupte împotriva Filistinilor și care rezida în pletele sale. (n.t.)

— Sînteţi prea cumsecade, domnilor stăpîni, replică simplu, în chip de mulţumire, eroul acestei extraordinare dovezi de forţă şi îndrăzneală.

După acest răspuns care-i reaminteşte cititorului modul ciudat în care se exprima una dintre vechile sale cunoştinţe, mai avem oare nevoie să adăugăm că învingătorul mistreţului de trei ani era, de fapt, Joson Miroux? Într-adevăr, tînărul breton, urmîndu-şi stăpînii — pe ceilalţi doi străini: marchizul Henri de Lagardère-Nevers şi vicontele Romuald de Dizons, care se exilaseră de bunăvoie — se întorsese de curînd în Franţa, după o absenţă de cinci ani.

— Drăcia dracului! — exclamă la rîndul său regele, care rămăsese în admiraţia a ceea ce tocmai văzuse — iată, băiete, o faptă de vitejie de care nu s-ar fi ruşinat nici Hercule.

Scoţîndu-şi politicos căciula, Joson răspunse:

— Sluga dumneavoastră, domnu'. Treaba nu era tare grea, făr' să mint, că-i păcat, şi d-o fi ocazia să se repete, cu învoirea stăpînilor mei, aş putea să vă mai dau o tîră d-ajutor!

— Îţi mulţumesc, băiete, — replică regele, pe care naivitatea şi mai ales urarea bretonului îl făcură să zîmbească — dar nu ţin să-ţi experimentez din nou forţa şi curajul într-o împrejurare asemănătoare.

Între timp, Henri şi Romuald se apropiaseră. Nu mică le fu mirarea recunoscîndu-l, în acel personaj rătăcit în mijlocul pădurii, pe însuşi regele. Îşi desoperiră repede capul şi, rămînînd la o oarecare distanţă de monarh, aşteptară, respectuoşi, să le adreseze el primul cuvîntul.

În ciuda ciudatului şi exoticului lor costum, Ludovic al XV-lea îşi dădu seama imediat că avea în faţa sa nişte oameni de rang nobil.

— Domnilor, le spuse, vă mulţumesc de mii de ori că aţi apărut la momentul potrivit spre a-mi salva viaţa. Pot şti cui îi datorez un astfel de serviciu?

— Sire, răspunse Romuald făcînd o plecăciune, dorinţele Majestăţii Voastre sînt ordine. Ne numim,

prietenul meu — marchizul de Saint-Laurent, iar eu — vicontele de Montrèal.

— Mă cunoaşteţi? întrebă Ludovic, mirat că-i aude pe cei pe care-i lua drept nişte străini dîndu-i titlul cuvenit, căci nimic asupra lui, decît poate bogăţia veşmintelor şi cîteva particularităţi cunoscute numai în anturajul său, nu-i trăda înaltul rang.

— Da, Sire, replică Henri, deoarece, în urmă cu cîţiva ani, cu prilejul unei călătorii pe care am făcut-o în Franţa, am locuit la Paris şi am avut ocazia să vă vedem în nişte circumstanţe... care au întipărit în inimile noastre o imagine de neşters a domniei voastre.

— A! Şi anume ce circumstanţe? Aţi venit, desigur, la Curte?

Poate că Henri ar fi lăsat să-i scape un cuvînt imprudent, dar Romuald se grăbi să răspundă:

— Fără a o supăra pe Majestatea Voastră, n-am avut niciodată această onoare. Dar prietenul meu se referă la ceremoniile publice la care aţi asistat, ceea ce ne-a permis să vă vedem în mai multe rînduri.

— Înţeleg. Şi, prin urmare, nu sînteţi francezi?

— Iertare, Sire, dimpotrivă, foarte francezi.

— După cele ce mi-aţi spus, credeam că sînteţi nişte străini.

— Aşa şi sîntem, într-adevăr, dar, cu toate acestea, francezi.

— Cum aşa?

— Sîntem canadieni.

— Aha! acum îmi explic costumul acesta şi felul în care vorbiţi limba noastră... Ei bine! domnule de Montrèal şi domnule de Saint-Laurent — adăugă monarhul, cu multă amabilitate — îmi va face plăcere să discut cu dumneavoastră despre Canada, această a doua Franţă, atît de îndepărtată. Voi fi cu atît mai încîntat, cu cît informaţiile pe care le primesc în legătură cu ea sînt foarte rare şi vagi.

— Sire, șopti Romuald cu fermitate dar cu un accent de tristețe, Noua-Franță și-a pierdut numele. De cinci ani nu mai este colonia noastră.

— Ah! da, este adevărat, uitasem, murmură cu naivitate Ludovic al XV-lea.

— Cu toate acestea, continuă marchizul, în ciuda tratatului semnat de Majestatea Voastră și în pofida Englezului, inima fidelilor canadieni a rămas aceeași și sîntem cu atît mai bucuroși de dorința pe care v-ați exprimat-o, Sire, cu cît prezența noastră în Franța avea tocmai scopul de a veni să vă vorbim despre problemele țării noastre, despre care — iertați-ne că spunem astfel — probabil că nu știți nimic.

— La naiba! asta nu m-ar mira deloc. Dar, de fapt, ce se întîmplă pe-acolo? Nu păreți să fiți purtătorii unor vești bune!

— Acest subiect, Sire, nu poate face obiectul unei conversații de cîteva clipe și, dacă îngăduiți, am îndrăzni să vă solicităm o audiență, spre a-l discuta cu toată atenția și profunzimea cuvenită.

— Domnilor, audiența vă este acordată de mai înainte și nu va trebui decît să vă prezentați la Versailles, spre a fi primiți imediat de Noi.

— Sire, vă sîntem profund recunoscători.

— Iar acum, domnilor, un ultim serviciu: m-am rătăcit în pădurea aceasta și am lăsat departe de mine o suită destul de numeroasă, împreună cu care vînam. Nu cumva ați întîlnit-o în drumul dumneavoastră și nu m-ați putea îndrepta spre ea?

— Domnia voastră, Sire, sînteți singura persoană pe care am întîlnit-o pînă în clipa de față în pădure, și asta doar din pură întîmplare, căci eram gata să trecem fără a vă vedea, dacă nechezatul calului dumneavoastră nu ne-ar fi permis să vă descoperim. Și atunci cînd, zărindu-vă, ne pregăteam să venim încoace, am văzut mistrețul, repezindu-se să vă atace. Abia am avut timp să vîrîm un glonte în țeava flintei și să tragem, la noroc, s-ar putea

spune. Şi de aceea doar am rănit fiara la cap, în loc de a o ucide.

— A fost totuşi îndeajuns pentru ca eu să nu fiu răsturnat şi spintecat de ea şi, încă o dată, vă mulţumesc pentru minunata dumneavoastră intervenţie, de care, credeţi-mă, voi şti să-mi amintesc.

— Băiatul acesta merită mai mult decît noi recunoştinţa Majestăţii Voastre, spuse Romuald, arătînd spre Joson.

— Mai mult, nu, dar mărturisesc că tot atîta, şi voi şti să-l răsplătesc.

Apoi, scoţîndu-şi punga şi întorcîndu-se către breton, regele adăugă:

— Pînă ce voi putea face mai mult pentru tine, băiete, iată un mic aconto din ceea ce-ţi datorez. Restul va veni mai tîrziu.

Dar lui Joson nici nu-i trecu prin minte să înainteze spre a lua punga ce i se oferea, ci făcu un pas înapoi, devenind totodată roşu ca racul.

— Ei bine! exclamă Ludovic al XV-lea, mirat că-l vede atît de puţin grăbit să-i accepte cadoul, cine te împiedică să iei acest aur?

— Domnu' rege, pen'că asta sînteţi, după cîte se pare — replică voinicul cu o oarecare demnitate şi cu o sinceritate care îi făcea iertată totala lipsă de instruire — îmi aduceţi ofensă vrînd să mă plătiţi pentru chestia aia. Dac-am avut bafta să înjunghii animalu' ăla mai 'nainte să vă ia în colţi, trebe să-mi lăsaţi toată bucuria c-am făc't-o şi să nu mi-o micşoraţi zvîrlindu-mi nişte bani. Adevăru'-adevărat, nu-i bine.

— Dumnezeule! strigă monarhul, care nu se gîndi nici o clipă să se simtă jignit de libertatea cu care i se dăduse replica, iată un dezinteres rar întîlnit, pentru care te felicit din toată inima, băiete. Nu-i lucru obişnuit să refuzi aur de la regele Franţei şi pot să spun că, pînă acum, nu s-a mai întîmplat una ca asta.

Apoi, punîndu-şi punga la loc în buzunar, li se adresă celor doi tineri:

— Domnilor, primiţi felicitările mele pentru faptul de a avea în serviciile dumneavoastră un om atît de cumsecade. Ar fi de dorit ca mulţi dintre gentilomii pe care-i cunosc să aibă noblețea sa sufletească.

Henri şi Romuald făcură o plecăciune.

În momentul acela, se auzi în depărtare sunetul mai multor cornuri de vînătoare, ce se apropia treptat de locul în care se afla regele. Ba chiar, în curînd putură fi zăriţi — este drept, la o distanţă încă mare — vînători dispuşi în linie de bătaie şi înaintînd repede.

— În sfîrşit! exclamă Ludovic al XV-lea. Iată-i pe tovarăşii mei. Vor fi aici în scurt timp. Deoarece hazardul a făcut să ne întîlnim, vreţi, domnilor, să-mi faceţi plăcerea de a rămîne împreună cu noi? Veţi fi oaspeţii mei pînă diseară.

Auzindu-i propunerea, Henri şi Romuald schimbară priviri în care li se citea încurcătura.

— Sire, răspunse vicontele după o clipă de tăcere — regretăm profund că ne vedem obligaţi să refuzăm onoarea pe care aveţi bunăvoinţa să ne-o faceţi. Dar, deoarece am mers toată noaptea, precum şi o parte din dimineaţă, sîntem frînţi de oboseală şi de-abia aşteptăm să ne odihnim, de cum vom ajunge la Paris. Îngăduiţi-ne, aşadar, să ne continuăm fără întîrziere călătoria.

— Aş fi fost încîntat domnilor, să vă pot păstra în societatea mea pînă diseară. Cu toate acestea, faţă de motivele ce le invocaţi pentru a-mi refuza oferta, nu voi avea cruzimea de a insista mai mult. De altfel, a rămas stabilit că nu va dura mult pînă ce ne vom revedea. Amintiţi-vă că vă aştept în prima zi la Versailles.

— Nu vom uita, Sire, de vreme ce, aşa cum i-am adus la cunoştinţă Majestăţii Voastre, am venit în Franţa anume spre a o pune la curent cu cele ce se întîmplă în Canada.

— Aşa este. Deci, pe curînd, domnilor.

— Pe curînd, Sire.

Şi cei doi tineri, urmaţi de Joson, săriră imediat în şa, apoi se îndepărtară în grabă.

Tocmai cînd pieriseră din vedere, vînătorii îl zăriră pe rege care se îndrepta către ei şi-i alergară în întîmpinare. D'Ayen se afla în fruntea lor.

— Ah! Sire — strigă cu neprefăcută emoţie, căci avea faţă de Ludovic al XV-lea o reală afecţiune — ce spaimă ne-aţi produs! De o oră străbatem pădurea în toate direcţiile, pradă unei cumplite îngrijorări, întrebîndu-ne ce vi s-a întîmplat.

— Pe cinstea mea, dragă d'Ayen, replică monarhul, puţin a lipsit să nu mă găsiţi în stare de cadavru.

— Doamne Sfinte! Sire, ce spuneţi? se sperie ducele.

— Veniţi şi vedeţi că ceea ce spun este purul adevăr, spuse Ludovic, aducîndu-i pe d'Ayen şi pe ceilalţi la locul în care zăcea mistreţul înjunghiat.

— Cum? exclamă ducele, zărindu-l, aţi încolţit şi aţi doborît mistreţul, dumneavoastră singur? Ah! Sire — adăugă, pregătindu-se să-i aducă elogii suveranului — iată o faptă cu adevărat demnă de Majestatea Voastră şi care demonstrează cu ce curaj sînteţi...

Dar Ludovic al XV-lea îl întrerupse:

— Opreşte-te, d'Ayen. Nu merit cu nimic laudele pe care te grăbeşti să mi le adresezi. Nici n-am încolţit şi nici n-am ucis animalul. Dimpotrivă, el este cel care, în timp ce eu stăteam lîngă calul meu rănit, m-a atacat cu furie tocmai cînd mă aşteptat mai puţin şi a fost cît pe-aci să mă doboare, mai înainte ca eu să mă pregătesc de apărare.

— Dar totuşi dumneavoastră l-aţi ucis, Sire?

— Ba deloc.

Şi monarhul relată cele ce se petrecuseră.

Toţi vînătorii îl felicitară pe Ludovic pentru că scăpase dintr-o primejdie atît de mare, apoi îşi exprimară admiraţia pentru modul în care Joson „servise" mistreţul.

Nici unul dintre ei nu se simțea în stare de a săvîrși un asemenea act de curaj.

— Regretăm mult, spuse d'Ayen, că marchizul de Saint-Laurent și vicontele de Montrèal nu au putut rămîne cu noi; niciodată nu le-am fi putut mulțumi îndeajuns că ne-au păstrat-o în viață pe Majestatea Voastră. Dar de vreme ce urmează să vină la Versailles, îi vom întîlni și nu vor avea nimic de pierdut din cauza amînării acestei întîlniri.

Vînătoarea se încheiase.

Lui Ludovic i se dădu un nou cal — al său, deși reușiseră să-i scoată așchia, suferea totuși prea mult pentru a-l fi putut purta — și se alătură restului suitei, aventura suveranului constituind din nou, așa cum lesne ne închipuim, obiectul multor comentarii.

4

Cînd Henri și Romuald se îmbarcaseră pentru America, nu-și făcuseră planuri bine stabilite. Voiau doar să pună între ei și Franța cea mai mare distanță cu putință. Așa încît, însoțiți în continuare de Joson, se urcaseră pe prima corabie ce pleca spre Lumea Nouă și care se întîmpla să-și ridice pînzele în direcția insulei Terra-Nova[1]

Abia ajunși la destinație, la capătul a două luni de navigație, începură să se gîndească la felul în care își vor duce viața de acum înainte.

[1] *Terra-Nova* (în lb.franceză: *Terre-Neuve*; în lb. engleză: *Newfoundland*): mare insulă a Americii (116.677km2) situată la gura fluviului Saint-Laurent și care constituie, împreună cu partea de nord-est a peninsulei Labrador, una din provinciile Canadei. Climatul aspru îngăduie doar exploatarea pădurilor și pescuitul. Capitala provinciei este *Saint-Jean (Saint John's Town)*. (n.t.)

Marea insulă americană nu oferea deloc resurse de trai europenilor În cea mai mare parte a anului, cu excepția epocilor în care pe coastele ei erau în curs marile perioade de pescuit, insula era practic pustie.

În curînd își dădură seama că nu acolo trebuiau să se stabilească și se hotărîră să treacă pe continent, de care nu-i despărțea decît strîmtoarea Belle-Île.

Se îmbarcară la capul Quirpont pe o navă-cabotier grea aflată în golf, străbătură canalul Labrador și urcară în susul fluviului Saint-Laurent pînă la confluența cu rîul Saint-John, pe malurile căruia se afla un orășel, port de bază al cabotierului. Debarcară acolo. Ajunseseră în Canada de Jos, la aproximativ șaizeci și cinci de leghe de Québec.

Henri și Romuald deciseră să se ducă în acel oraș, urmărind, spre a nu pierde drumul, malurile înverzite ale marelui fluviu.

Dar, pe măsură ce se apropiau de orașul întemeiat de Jacques Cartier[1], tinerii noștri remarcară pretutindeni o fierbere, o surescitare extraordinară. Se informară și aflară că acea stare de tulburare era rezultatul tratatului din februarie 1763, care, prin cedarea acelei colonii franceze către englezi, trecuse, bineînțeles, sub dominația engleză întreaga populație francofonă ce locuia ținutul. Or, conaționalii eroilor noștri, după ce apăraseră cu atîta vitejie pămîntul canadian împotriva cotropitorilor, nu voiau să se supună acestei dominații și făceau, dimpotrivă, tot ce le stătea în puteri pentru a i se sustrage.

Cei ce se temeau că bogățiile le vor trece în mîinile „dușmanilor" — așa erau numiți englezii — au emigrat în Antile. Dar mulți au preferat să-și piardă averea decît să părăsească pămîntul pe care se născuseră, și au luptat cu toată hotărîrea să-și păstreze independența. Voiau să rămînă francezi în ciuda Franței.

[1] *Jacques Cartier* (1491—1557): navigator francez. A pus stăpînire pe Canada în numele lui Francisc I (1534) și a urcat în susul fluviului Saint-Laurent în timpul unei a doua călătorii (1535). A revenit în Canada în 1541. (n.t.)

Henri și Romuald fură foarte îndurerați să constate o asemenea stare de lucruri și îi cuprinse o mare milă pentru nefericiții lor compatrioți.

Cîteva mii de astfel de oameni dîrji se refugiaseră la Ottawa — teritoriu situat în apropiere de Montreal — unde se apărau cît puteau de bine împotriva englezilor care se străduiau să-i supună și să le impună obiceiurile și moravurile lor.

Cei doi prieteni li se alăturară și îi ajutară în mod util, încurajîndu-i și dîndu-le speranța că, într-o zi, situația lor se va schimba cu siguranță.

— Fără îndoială — le spuneau — în Franța nu se știe ce se întîmplă aici și nu sînt bănuite nenorocirile ce vă apasă, altminteri, sîntem convinși, regele ar lua măsuri energice pentru a face să înceteze necazurile și jignirile de tot felul pe care le îndurați. Cine știe dacă n-ar reuși chiar să anuleze acel tratat care v-a produs atîtea prejudicii și prin care națiunea noastră a pierdut una dintre cele mai frumoase colonii ale sale?

Aceste cuvinte de mîngîiere încălzeau inimile canadienilor, încurajîndu-i să persevereze în ideea lor de a rămîne francezi.

Dar mai rămînea o problemă: cum să-l informeze pe Ludovic al XV-lea despre toate acestea? Rapoartele ce-i fuseseră trimise referitor la situația din fosta colonie fie că fuseseră interceptate de englezi, fie că se pierduseră pe drum, sau, chiar dacă-i parveniseră, fuseseră citite cu ochi indiferenți de către miniștrii săi.

Ar fi trebuit ca unii dintre acei nefericiți să-și asume dificila sarcină de a se duce la rege și de a-i spune prin viu grai suferințele pe care le îndurau. Dar nici unul nu îndrăznea să întreprindă o asemenea călătorie. Cît despre Henri și Romuald, lucrul le era cu totul imposibil — cel puțin pentru moment — ținînd seama de motivele care-i siliseră să se expatrieze.

Se scurseseră în felul acesta aproape cinci ani fără ca în tristă situație a canadienilor să survină vreo ameliorare.

În cele din urmă, într-o zi, după ce se sfătuiseră îndelung, cei doi tineri luară hotărîrea de a pleca în Franța spre a-i aduce la cunoștință regelui necazurile prietenilor lor și de a încerca să obțină din partea lui promisiunea că-i va lua sub ocrotirea sa.

Se gîndeau că, acum, aspectul lor fizic se schimbase destul de mult pentru a nu fi recunoscuți și a putea să se prezinte drept străini.

Decizia lor fu primită cu entuziasm de canadieni, care-i priviră ca pe salvatorii lor

Tinerii se obligară sub jurămînt că vor face tot ce va depinde de ei ca să-l convingă pe rege să-i apere împotriva englezilor, adăugînd că nu se vor ocupa de nimic altceva înainte de a-și îndeplini această sfîntă datorie.

Și într-adevăr, de îndată ce debarcaseră în Franța, porniseră în mare grabă către Paris.

Se înțeleseseră să se numească: Henri — marchizul de Saint-Laurent, după numele unuia din cele mai mari fluvii ale Canadei, iar Romuald — vicontele de Montrèal, după numele orașului prin care trece acest fluviu și în care locuiseră în repetate rînduri.

Nu se înșelau defel închipuindu-și că sînt de nerecunoscut. Din doi adolescenți, așa cum fuseseră cu cinci ani în urmă, deveniseră doi bărbați în toată puterea cuvîntului, cu înfățișare mîndră și impunătoare. Apoi, nuanțele acelea albe și trandafirii ce le colorau cîndva chipurile, fuseseră înlocuite acum de un ten bronzat care-i făcea să semene cu niște adevărați „bushmen" — sau oameni ai pădurii — cu atît mai mult cu cît și costumele lor se asemănau cu ale acestora.

Ar fi fost, deci, greu să-i ghicești în ei pe cei doi ex-prizonieri de la Grand-Châtelet.

Chiar și Joson nu mai era acel Joson de odinioară. Suferise și el influența climatului american și obrajii lui bucălați și roșii ca niște mere din Bretagne se transformaseră, căpătînd o culoare brună. Pînă și părul său lung

și blond luase o nuanță mai puțin cînepie și tindea să devină castaniu.

Dar cei doi prieteni nu mai erau nici pe departe tot atît de bogați ca atunci cînd plecaseră. Din cele cincizeci de mii de livre de aur ale fraților Séguin nu le rămăsese mare lucru. În afară de cît fuseseră nevoiți să cheltuiască pentru ei, ceea ce nu constituia decît o sumă relativ modestă, restul slujise pentru a-și ajuta compatrioții mai nevoiași, îndeplinind astfel dorința celor doi jansenișți care — așa cum ne amintim — speraseră că averea lor va cădea în niște mîini care să știe să-i folosească spre a face bine.

Dar, neavînd alte nevoi, puținul pe care și-l păstraseră putea să le ajungă din plin pentru a-și duce traiul pînă ce vor reuși să-și procure alte resurse de subzistență, obiectiv de a cărui realizare aveau să se ocupe în timpul șederii lor la Paris.

Parcurgînd etape lungi și odihnindu-se doar atîta timp cît să-și recupereze forțele, nu le trebuiseră decît șase zile pentru a veni de la Saint-Nazaire — localitatea în care debarcaseră — pînă la Condé[1], unde sosiseră în zori, plecînd din nou la ora unsprezece pentru a ajunge la Paris prin Saint-Léger-en-Yvelines, Essarts-le-Roi, le Mesnil, Trappes și Versailles.

Am văzut întîmplarea miraculoasă prin care, străbătînd Clos-Renard, apăruseră în mod atît de oportun pentru a-l salva pe rege de furia mistrețului.

Norocul pe care-l avuseseră în acea împrejurare îi îndemna să presimtă că vor avea succes în misiunea lor.

S-ar putea naște întrebarea pentru ce, deși doreau să intre cît mai mult posibil în grațiile lui Ludovic al XV-lea, au refuzat amabila invitație pe care le-o adresase, de a rămîne întreaga zi în compania sa.

[1] *Condé (~ sur l'Escaut)*: capitala departamentului Nord (Franța), situată la vărsarea canalului Mons. Port fluvial foarte activ. (n.t.)

Exista însă un motiv serios, în care oboseala pe care o invocaseră nu întervenea cu nimic.

Motivul era dorința de a ajunge la Paris pentru a afla ce se mai întîmplase în lipsa lor și a căpăta veşti despre cei pe care-i lăsaseră acolo. Căci, datorită vieții pe care o duseseră în Canada, fuseseră total lipsiți de astfel de ştiri, fapt ce-i făcuse pe amîndoi să sufere: Henri, gîndindu-se neîncetat la ducele și la ducesa de Nevers, precum și la micuța și draga lui Blanche; Romuald — la cea pe care o iubea, Louise Moutier, acea copilă atît de blîndă de care fusese nevoit să se despartă tocmai atunci cînd, prin consimțămîntul stareței de la Picpus, îi devenise logodnică.

Aşadar, după ce-și luaseră rămas bun de la rege, plecaseră repede, spre a nu fi obiect de curiozitate pentru vînători și ca să evite mulțimea de întrebări mai mult sau mai puțin indiscrete ale acestora, întrebări ce le-ar fi prelungit întîrzierea.

Mergeau oarecum la întîmplare, urmînd unele indicații sumare pe care le primiseră la ultima lor etapă de odihnă. Aveau de gînd să se orienteze abia după ce vor ieşi din pădure.

După o jumătate de oră de mers, ajunseră la o potecuță ce părea că se îndreaptă către marginea pădurii. Porniră pe ea, mai mult spre a-și odihni caii, obosiți de îndelungatul drum prin pădure.

Deodată, la o cotitură, zăriră la mică distanță în fața lor doi pietoni ce mergeau liniştiți braț la braț, venind înspre ei. Erau doi bătrîni: unul înalt și uscat, celălalt de talie mijlocie și ușor obez. Cîte o spadă lungă, ce le atîrna de șold, cu vîrful tecii tîrîndu-se pe pămînt, îi arăta de la prima ochire ca fiind oameni ai spadei.

La vederea celor trei cavaleri își îndreptară iute spinările încovoiate de vîrstă și-și luară un aer marțial. Era clar că voiau să pară încă voinici și să ascundă ultragiile pe care anii le aduseseră persoanelor lor

De îndată ce fură destul de aproape pentru a le distinge trăsăturile, Henri și Romuald tresăriră. Doamne! nu se

puteau înşela, îi recunoşteau prea bine pe cei doi pietoni, deşi nu-i mai văzuseră de cinci ani de zile... şi două nume le veniră pe buze aproape simultan:

— Cocardasse! Passepoil! spuseră amîndoi, cu glas scăzut.

Ce naiba căutau, umblînd astfel, doar ei doi, prin pădurea Rambouillet?

Ajungînd în dreptul călăreţilor, gasconul şi normandul — căci erau, într-adevăr, chiar ei — se pregăteau să se dea la o parte, spre a le face loc, studiindu-le în acest timp costumele ciudate, cînd Henri şi Romuald, după ce-şi vorbiseră o clipă în şoaptă, îşi puseră caii de-a curmezişul potecii şi strigară într-un glas:

— Nu se trece!

— Vai de păcatele mele? Ce-nseamnă asta? zise Cocardasse, nu mai puţin uimit decît Passepoil de această ciudată manevră pe care nu şi-o explica. Ne baraţi drumul?

— Chiar aşa, răspunse Henri.

— Dar pentru ce? continuă gasconul, încruntîndu-şi deja sprîncenele. Dacă ne faceţi o glumă, vă prevenim, tineri domni, că micul meu profesor de scrimă şi cu mine nu sîntem defel dispuşi s-o suportăm. Aşa încît încetaţi imediat, dacă nu, pe Dumnezeul cel adevărat! Pétronille va avea *ea* de grijă să vă înlăture din cale.

— Aş vrea s-o văd şi pe-asta! ripostă Henri cu un aer de bravadă şi de-abia reuşind să-şi păstreze seriozitatea.

— Drăcia draculuj! înjură bătrînul profesor de arme, îndrăzniţi să-l sfidaţi pe Cocardasse-*junior* ! Ei bine, deci! o să rîdem!... Descalecă, puştiule, descalecă imediat. Veţi sta un pic de vorbă cu fata asta frumoasă, adaugă, scoţîndu-şi spada şi arătîndu-i-o cu amabilitate marchizului.

— Iertare, domnilor, interveni Passepoil, salutînd politicos cu pălăria, ne căutaţi pricină, nu-i aşa?

— Pe cinstea mea, da, replică Romuald.

— Și pentru ce anume? Nu ne cunoaștem unii cu alții.

— Este adevărat, continuă marchizul, numai că prietenul meu și cu mine sîntem străini, după cum puteți constata, și abia am debarcat în Franța; or, am jurat să ne încrucișăm săbiile cu primii doi tîrîtori de spadă pe care vom avea norocul să-i întîlnim, pentru a ne da seama de metoda franceză, care ne-a fost mult lăudată. S-a nimerit ca dumneavoastră să fiți acei „primii doi". Înțelegeți, așadar, că nu vă putem lăsa să treceți fără a ne măsura cu dumneavoastră.

— Doamne Sfinte! replică Passepoil, motivul acesta este la fel de bun ca oricare altul și, dacă-i așa, sînt cu totul la dispoziția dumneavoastră.

Cocardasse și Henri își încrucișaseră deja armele.

Tinerii își permiteau această glumă cu cei doi profesori de scrimă, deoarece acum nu mai erau atît de grăbiți să ajungă în capitală. Erau siguri că aceștia vor fi în măsură să le dea toate informațiile ce le doreau cu privire la ființele dragi lor și de care erau despărțiți de atîta timp, mai ales că lor avuseseră de gînd să li se adreseze cînd ar fi ajuns la Paris.

Cu toate acestea, provocaseră acel incident spre a afla în ce măsură puteau să se mai bizuie pe ei înșiși, ținînd seama de schimbarea ce intervenise în fizicul lor.

Dacă cei doi profesori de scrimă nu-i recunoșteau deloc, chiar și văzîndu-i de aproape — ei care, cîndva, îi frecventaseră atît de des, căci vicontele fusese și el un elev asiduu al sălii de scrimă situată lîngă Petit-Châtelet — dacă, precum spuneam, ar fi fost luați drept niște străini, erau siguri că n-ar mai avea a se teme de nimeni.

Fără a mînui sabia într-un mod tot atît de strălucit ca marchizul, domnul de Dizons era totuși o spadă excelentă. Drept urmare, nu era în primejdie înfruntîndu-l pe Passepoil.

Cele două perechi începuseră să-și izbească oțelul la cîțiva pași una de cealaltă, în vreme ce Joson, căruia

stăpînii săi nu-i împărtășiseră „secretul", căsca niște ochi cît farfuriile la vederea neașteptatei lupte. Se retrăsese la o depărtare de patru-cinci stînjeni, luînd cu sine caii. Nu frica îl silise, desigur — felul în care ucisese mistrețul era o dovadă suficientă — dar spada nu fusese niciodată punctul său forte.

— Fieru-i bun pentru animale, spunea, nu pentru creștini.

Spre a fi mai în largul său, Cocardasse își aruncase pălăria pe jos și, înveselit că se vedea din nou cu spada în mînă, înfruntîndu-l pe un „domnișor" căruia își promitea să-i creeze dificultăți, făcea pe fanfaronul cu o vervă îndrăcită.

— Vai de păcatele mele! domnii mei — îi tachină — păi, dacă-i vorba să vă dați seama de metoda franceză, chiar c-ați avut noroc, întîlnindu-ne pe micuț și pe mine. Vă vom servi cîteva figuri pentru care ne veți felicita, zău așa!

Apoi i se adresă lui Passepoil:

— Amable! iubițelule, poartă-te ușurel cu pușt[illegible] tău, cu blîndețe, știi tu, cu blîndețe, tot așa cum mă port și eu cu-al meu. Un piculeț de luare de sînge de colea, un piculeț de dincolo, nu mai mult, nu-i așa?

Henri, vrînd să se distreze o clipă pe socoteala lui, se prefăcea a nu fi decît de forță mediocră, lăsîndu-se chiar, din cînd în cînd, atins de spada lui, care-i făcuse deja cîteva semne ușoare pe vestă, ceea ce-l bucura grozav pe bătrînul profesor de scrimă, sau, mai curînd, părea să-l bucure. Căci în sinea lui era destul de mirat văzîndu-și vîrful spadei oprit mereu în momentul în care era pe punctul de a pătrunde în haina adversarului său.

Dar, mai gascon ca niciodată — deoarece vîrsta îi accentuase caracteristica obîrșiei — își închipuia că, prin veselia pe care-o afișa, îi va da celuilalt impresia că acest rezultat îl mulțumea pe deplin. Totuși, nu așa arătau acele „mici luări de sînge" de care vorbise. Cînd reuși să zărire a doua oară vesta marchizului, exclamă victorios:

— Ia te uită! încă o atingere, tinere, şi a fost bine plasată: exact la iadeş. Ce zici? Dac-aş vrea să fiu rău şi să înfig puţintel mai adînc...

— Dac-ai putea, îl corectă Henri pe un ton domol.

— Pe cinstea mea! Îşi bate joc, micuţul! Ia ascultă, drăgălaşul meu băieţandru, ai auzit vreodată, din întîmplare, vorbindu-se despre Cocardasse... Cocardasse-*junior?*

— Niciodată.

— Niciodată? Ia te uită! Păi, drăguţă, atunci veniţi, desigur, de la celălalt capăt al lumii?

— Cam aşa.

— În cazul acesta, nu mă mai mir, fiindcă doar pe acolo nu sînt cunoscut... şi chiar şi-acolo!... Dacă-i aşa, află, puştiule, că în ciuda celor şaizeci şi cinci de ani pe care-i numără în ceasul ăsta, Cocardasse-*junior* nu are pereche în ceea ce priveşte mînuirea spadei, nici în Franţa, nici în străinătate... şi nici în altă parte.

— Ei, nu!

— Ba, da! aşa e cum îţi spun, drăguţul meu băieţel. Nu-i adevărat, Amable?

— Absolut adevărat, ilustrul meu prieten, răspunse Passepoil, absolut adevărat: nu avem pereche nicăieri!

— Micuţul este martor; vedeţi, aşadar, că nu vă spun minciuni, continuă gasconul, care păru să nu remarce pluralul pe care-l folosise tovarăşul său. Ei bine, deci! Pe Sfîntul Dumnezeu! aflaţi că acest Cocardasse, primul maestru din lume în materie de arme, cel care n-a putut fi atins de nimeni, niciodată, fie în sală, fie pe teren, unde s-a duelat de nenumărate ori, se află în clipa asta în faţa dumneavoastră, el însuşi în persoană!

Vorbind astfel, bătrînul îşi bombă pieptul şi-şi înălţă capul, cu o mişcare plină de mîndrie, aşteptîndu-se, evident, ca adversarul său să rămînă încremenit de admiraţie.

Dar, spre marea lui mirare, acesta nu păru deloc uimit de faptul că se afla în prezenţa unui asemenea personaj, ci se mulţumi să răspundă:

— Este o mare cinste pentru mine. Prin urmare, n-ați fost atins niciodată, de nimeni?

— Niciodată, pe toți dracii! Și de aceea spuneam că-ți bați joc, susținînd că vîrful spadei mele n-ar putea trece mai departe de haina dumitale, căci dacă nimeni nu m-atinge pe mine, în schimb ea, Pétronille, îi atinge pe toți.

— Bunul meu prieten, nu trebuie să ne lăudăm cu o reputație și mai bună decît este în realitate, interveni Passepoil, care ținea în mod hotărît, să vorbească pentru doi. Știi bine că există — și nu foarte departe de aici — cineva mai tare decît noi.

— Ei bine, știu, Amable, dar acel cineva nu intră în socoteală, deoarece, atunci cînd are spada în mînă, nu mai este un om: este un fulger, o lumină, un tunet care trosnește și te trăsnește mai înainte de a avea timp să spui: *gracias* [1]!

— Asta-i adevărat. S-ar spune că-i un vîrtej, o trombă ce se năpustește asupra ta și te învăluie, confirmă Amable.

— Și care-i numele acelui maestru al maeștrilor? întrebă Henri, cu emoție în glas.

Cocardasse se trase un pas înapoi și răspunse, salutînd cu spada:

— Sergentul Belle-Épée!

Niciodată nu-l putuse numi în alt fel pe Philippe.

— Ducele de Lagardère-Nevers, pronunță la rîndul său, plin de respect, Passepoil, imitînd dubla mișcare a tovarășului său.

— Deci, acela este invincibil? mai întrebă marchizul.

— O! da, replică normandul. Nu există decît un singur om — unul singur, băgați de seamă — care era în stare să țină piept lamei sale și chiar uneori, să-l învingă. Din nefericire...

[1] *Gracias!* (lb. spaniolă): mulțumiri. (n.t.)

Amable își lăsă fraza în suspensie și scoase un oftat adînc, căruia gasconul îi făcu ecou.

— Din nefericire ce? insistă marchizul.

Cei doi profesori de scrimă rămaseră tăcuți, dar fețele lor căpătară o expresie îndurerată.

Marchizul părăsi subiectul, dar continuă:

— Ca să fie atît de invincibil, ducele de Nevers are, fără îndoială o lovitură deosebită?

— Pe cinstea mea! te cred că are. Și încă una zdravănă!

— Care anume?

— Care? Stai puțin, de fapt, ți-o voi arăta. Bineînțeles că n-o izbutesc în felul în care-o reușește el, altminteri aș fi la fel de tare și eu. Cu toate acestea, o să poți căpăta o idee clară. Păzește-te bine, tinere, adăugă gasconul. Pînă acum n-am făcut decît să ne gîdilăm și să ne jucăm cu spada. Dar acum, treaba devine serioasă, și dacă-mi găsești pararea la lovitura asta secretă, să nu-mi spui mie pe numele meu de Cocardasse.

— Și dac-aș nimeri riposta?

— Riposta? Pe toți sfinții! exclamă bătrînul profesor de scrimă, care-și închipui că n-auzise bine. Puștiule, ai merita să te fac să plătești scump această pretenție plină de îngîmfare. Află că pe întregul pămînt nu există decît doi bărbați care cunosc riposta.

— Și cine sînt acei bărbați?

— Belle-Épée... și celălalt, despre care vorbeam adineauri.

— Aha! Ei bine! ia să vedem lovitura aceea, atît de interesantă!

Așa cum spusese Cocardasse, pînă atunci el și Henri nu făcuseră decît să se hărțuiască, în timp ce conversau așa cum am relatat. Dar, din acea clipă, lupta căpătă un alt aspect.

Gasconul începu să facă niște pase abile, cu intenția de a-l dezorienta pe marchiz, în vreme ce acesta, încetînd să se mai prefacă, adoptă un joc strîns.

— Atenţie! strigă gasconul care, crezînd că sosise momentul să-şi execute faimoasa lovitură secretă, voia — fiind un inamic generos — să-şi prevină adversarul. Atenţie! iată lovitura... eşti gata?

— *Iată-mă!* răspunse marchizul.

— Pe cinstea mea! exclamă bătrînul profesor, emoţionat şi retrăgîndu-se. Ai auzit, Amable? Mi se pare că tînărul a rostit cuvintele astea întocmai ca Micul nostru Parizian!

Apoi, revenind spre adversarul său cu viteza trăsnetului, strigă:

— Hei, fii atent! parează acum... Unu, doi...

— Şi trei!... încheie Henri care, cu o parare mai iute ca gîndul, învălui spada bătrînului profesor de arme, o zvîrli cu o forţă irezistibilă la un picior în afara direcţiei în care se afla şi, fandînd adînc, îi înfipse vîrful spadei exact între sprîncene, unde — este inutil să spunem — nu i făcu decît o înţepătură fără însemnătate.

Mişcarea fusese executată cu o asemenea repeziciune şi cu o atît de mare îndemînare, încît gasconul nostru nici nu apucase să vadă sclipirea fulgerătoare a oţelului, că şi era atins.

Uimirea îi fu atît de mare, încît rămase mut, părînd lovit de trăsnet.

Passepoil se oprise şi el brusc, nu mai puţin uluit decît domnul său prieten, şi fără a se mai gîndi să pareze o terţă pe care tocmai i-o executase domnul de Dizons, lovitura fiind cît pe-aci să-l străpungă dintr-o parte într-alta.

Gluma luase sfîrşit şi în timpul celor zece minute cît durase duelul, nici unul dintre cei doi profesori de scrimă nu avusese nici cea mai mică bănuială cu privire la identitatea tinerilor

Acestora nici nu le trebuia mai mult. Acum, proptindu-şi virfurile spadelor în pămînt, Henri şi Romuald le zîmbeau bătrînilor maeştri de arme, aşteptîndu-i să-şi revină din uimire şi să se decidă să-i recunoască.

Dar aceştia nu păreau să se grăbească a ieşi din stupoarea ce-i cuprinsese. Văzînd asta, Henri se hotărî să bruscheze deznodămîntul situaţiei.

— Ei bine! jupîne Cocardasse, i se adresă gasconului, nu spuneai că numai doi bărbaţi cunosc riposta la lovitura dumitale secretă, care, dacă nu mă înşel, se numeşte „lovitura lui Nevers?"

— Da, doi... doar doi... se bîlbîi bătrînul.

— Dar atunci, dacă unul din aceşti doi bărbaţi este ducele de Lagardère-Nevers, înseamnă că eu sînt celălalt?... Şi, dacă eu sînt acela, îmi închipui că ar trebui să mă cunoşti?

— Ah! Doamne Sfinte! strigă deodată Cocardasse, însufleţindu-se. Ei, nu! dumneata eşti micuţul... micul meu Henri? Dumneata, aici în faţa noastră?

— Da' ştiu că ţi-a trebuit ceva timp! La naiba! da, sînt eu, Henri de Lagardère...

— Pe toţi Dumnezeii din cer! Să fie cu putinţă? Cu siguranţă visez... da, fără-ndoială... zise bătrînul, neîncrezîndu-se în simţurile sale.

— Sfîntă Fecioară! exclamă la rîndul său Passepoil. Şi eu, desigur, şi eu...

— Ei! nu, nu visaţi nici unul, nici celălalt, bunii mei profesori, reluă marchizul. În faţa voastră sîntem chiar noi, domnul de Dizons şi cu mine. Priviţi-ne cu atenţie şi, deşi ne-am schimbat mult de cînd am plecat, sînt sigur că veţi sfîrşi totuşi prin a ne recunoaşte.

Şi tinerii veniră foarte aproape de cei doi maeştri de arme care, în cele din urmă, se convinseră că se aflau, într-adevăr, în prezenţa ex-prizonierilor de la Châtelet.

Atunci, sărmanii bătrîni care aveau faţă de Henri o dragoste aproape părintească, se porniră să plîngă de bucurie şi-l îmbrăţişară de nenumărate ori — mîngîierile fiindu-le înapoiate de către acesta cu aceeaşi căldură.

Domnul de Dizons nu avea dreptul la aceleaşi dovezi de iubire; cu toate acestea, Cocardasse şi Passepoil îşi exprimară şi faţă de el marea plăcere ce-o simţeau revăzîndu-l.

Cînd în fine, demonstrațiile de bucurie se mai potoliseră, atît de o parte cît și de cealaltă, se trecu la capitolul întrebări.

— Cum o duc tata, mama și Blanche? întrebă mai întîi Henri.

— Sînt sănătoși, răspunse gasconul. Dar, sărmanii, li s-a sfîșiat inima cînd au aflat de fuga dumneavoastră.

— Îmi închipui totuși că ne-a aprobat.

— Să vă fi aprobat! interveni Passepoil. Și cum ar fi putut, de vreme ce, chiar în dimineața ce a urmat nopții în care ați evadat, domnul duce, tatăl dumitale, i-a dus marelui staroste al poliției ordinul de grațiere semnat de însăși mîna regelui.

— Grațierea noastră! exclamară împreună Henri și Romuald, uluiți.

— Întocmai, a amîndurora, cu porunca de a fi puși în libertate imediat.

— Dumnezeule! dac-am fi știut! zise marchizul. Și noi, care am fugit pentru a nu ajunge în piața Grève și spre a lăsa să plutească în întuneric afacerea din strada Saint-Médéric!

— Așa și-au închipuit și domnul duce și doamna ducesă, cînd au aflat ce anume vă spusese temnicerul, replică Amable. Căci ticălosul a fost nevoit să mărturisească în ce fel vă trata și cum se distrase să vă chinuiască, făcîndu-vă să credeți că veți avea soarta rezervată regicizilor.

— Mizerabilul! se revoltă vicontele, ar fi meritat o bătaie exemplară.

— Nu-ți fie teamă, a primit-o, lepădătura! îl asigură Cocardasse. De îndată ce marele staroste al poliției l-a dat afară de la Châtelet, ca fiind nepotrivit, Amable și cu mine l-am căutat și, după ce l-am descoperit într-o cîrciumă, unde tocmai era ocupat să dea pe gît un pahar de drojdie, am tăbărît asupra lui cu lovituri de gheată și de centură...

— ... de la care uitasem să scoatem cataramele, precizează Passepoil.

— Sigur că uitasem. Ah! Pe Sfîntul Dumnezeu! Merita să-l auzi cîntînd pe ticălos! Ce muzică! Timp de o jumătate de oră i-am tăbăcit fundul în felul ăsta, mai bine decît ar fi putu-o face un curelar, puteți să mă credeți.

— Apoi l-am părăsit promițându-i o ședință asemănătoare ori de cîte ori ne-om mai întîlni cu mutra lui urîtă.

— Din păcate nu ne-am putut ține promisiunea. Se pare că după acea mică ședință îl ustura pielea atît de tare, încît, spre a se ușura, a înghițit una după alta patru sau cinci litre de drojdie care l-au dat gata. Pînă-n seară, a trebuit să fie dus, țeapăn, la groapa de gunoi.

— Pe cinstea mea, șnapanul nici nu merita altceva, trase concluzia Henri. Dar spuneți-mi, părinții mei locuiesc tot în Paris?

— Nu, domnule marchiz, răspunse Passepoil. Domnul duce și doamna ducesă s-au retras pe o proprietate pe care au cumpărat-o în apropiere de Fontainebleau. Șederea în capitală nu le mai făcea nici o plăcere, căci le reamintea întîmplări mult prea triste. S-ar fi dus, desigur, să se instaleze în castelul lor din Lorraine, dar tulburările ce au loc acum acolo nu le-au îngăduit.

— Dar domnișoara Moutier? Puteți să-mi dați vești și despre dînsa? întrebă la rîndul său domnul de Dizons.

— Domnișoara Moutier se află tot la mănăstirea din Picpus, răspunse Passepoil. Destul de des se duce să petreacă două-trei săptămîni împreună cu domnișoara Blanche. Chiar și acum este la dînsa. Astfel încît o veți putea vedea, însoțindu-l pe marchiz la Fontainebleau, unde veți ajunge cu ușurință în seara asta.

Ultimele cuvinte ale profesorului de scrimă le reamintiră brusc tinerilor scopul cu care veniseră în Franța și jurămîntul lor de a nu pierde nici o clipă mai înainte de a fi obținut din partea lui Ludovic al XV-lea promisiunea de a-i proteja pe prietenii lor din Canada. Or, dacă s-ar duce de pe acum la Fontainebleau, misiunea lor ar fi cu siguranță amînată cu o zi sau două, poate chiar cu mai mult. Și așa ceva nu voiau cu nici un preț, oricît de

arzătoare le-ar fi fost dorința de a se afla alături de cei ce le erau dragi.

Le explicară așadar celor doi maeștri de arme planurile lor, relatîndu-le tot ce făcuseră de cînd plecaseră de la Paris și înfățișîndu-le sarcina pe care și-o asumaseră.

— Intenția este generoasă, aprobă Cocardasse, dar asta nu te împiedică, domnule Henri, să lungești pasul pînă la autorul zilelor dumitale.

— Ba da, replică marchizul, ținînd seama că, oricît ne-am opune, am fi reținuți acolo — eu, mai ales — mai mult decît am dori. Așa încît vedeți, bătrînii mei prieteni, că este preferabil să nu se știe că ne-am întors, pînă ce vom termina tratativele cu regele în ceea ce privește problemele Canadei.

— Va dura mult?

— Avem de gînd să ne prezentăm monarhului mîine. Nu este vorba, deci, decît de o întîrziere de douăzeci și patru de ore a sosirii noastre la Fontainebleau... doar dacă nu intervin complicații neașteptate, eventualitate puțin probabilă.

— În cazul acesta faceți cum voiți, domnilor, zise Passepoil

— Vă cerem, așadar, să păstrați un secret absolut în legătură cu noi și să nu spuneți nimănui despre întîlnirea noastră. Ne promiteți?

— Pe cinstea mea! trebuie, dacă așa vreți, se învoi Cocardasse.

— Nimănui, ne-am înțeles?

— Nu te teme, domnule marchiz, îl încredință normandul. Jurăm că nu va ști nimeni.

— Bine, știm că ne putem bizui pe cuvîntul vostru. Ne vom despărți, deci, spre a merge fiecare pe drumul său și, de îndată ce ne vom întoarce spatele, rămîne stabilit: nu ne mai cunoaștem, pînă la noi ordine.

— Perfect stabilit. Dar încotro vă duceți acum? întrebă Passepoil?

— La Versailles, spre a fi prezenți mîine la sculare regelui, astfel încît să-i putem vorbi mai înainte de a fi

prins de treburile statului... Dar, ia stați, încotro mergeați voi înșivă? Mi se pare că sînteți cam departe de Petit-Châtelet.

— Da, un pic cam departe. Ce vreți, doamna Mathurine este cea care a socotit că-i bine să-l trimită la o distanță mai mare.

— Să-l trimită! Pe cine?

— Pe micuț, la naiba, pe cine altul?

— Pe micuț! Care micuț? Să mă ia dracu' dacă știu despre ce vorbiți.

— Este drept, recunoscu Passepoil, uitam să vă spunem că Boniface are o odraslă.

— Ei, nu! lui Boniface i-a răsărit o rămurică?

— Ei, da' vai de păcatele mele! Acum, Amable și cu mine sîntem bunici.

— Nu se poate! S-a căsătorit?

— Din păcate! oftă normandul. Îi dădusem totuși sfaturi bune.

— Cum, la aproape cincizeci de ani? Așadar, a înnebunit?

— Mă tem că da, domnule marchiz.

— Ei, na-ți-o! cincizeci de ani e vîrsta la care începi să cunoști iubirea, declară Cocardasse. Mie nu mi-a apărut decît la vremea aceea... și mai durează încă.

— Și cînd a făcut această...

— Prostie? încheie Amable. Se împlinesc în curînd doi ani.

— Pe cuvîntul meu, este o surpriză la care nu mă așteptam deloc.

— Nici eu, adăugă domnul de Dizons. Este cu atît mai ciudat, cu cît îmi amintesc că, pe cînd mergeam la sala lui, îl auzeam adesea spunînd că însurătoarea nu-i este pe plac și că va rămîne întotdeauna celibatar.

— Da, pe vremea aceea încă nu-și pierduse capul, și speram că va continua să și-l păstreze pe umeri. Dar, într-o zi, mama sa i-a adus o tinerică, o consăteancă, și i-a spus: „Iată o femeie pentru tine, băiete. Îmi vei face

plăcerea să te însori cu ea şi să te grăbeşti fără a te codi." Şi s-a căsătorit cu ea.

— Era, sau mai curînd, este foarte frumoasă?

— O, nu! Sfîntă Fecioară! dimpotrivă. Are nasul turtit, ochi saşii şi un picior mai scurt decît celălalt.

— Dar de ce a luat Boniface de nevastă o asemenea slută?

— De ce? Mai întîi, pentru că aşa a vrut maică-sa. Apoi fiindcă sluta asta avea buzunarele pline de bani. Şi atunci, pricepeţi, asta l-a decis.

— A! bun, în cazul acesta, nu mă mai mir.

— Cel puţin, are un menaj fericit?

Passepoil clătină din cap, apoi răspunse:

— Nu mai fericit decît al meu, bietul băiat. Nevastă-sa ia exemplu de la a mea şi începe să pocnească tare.

— Dacă are mîna tot atît de blîndă ca a doamnei Mathurine, înseamnă că e-n paradis, ticălosul! aprecie gasconul cu gravitate.

— Aceste mici necazuri matrimoniale n-au împiedicat totuşi venirea uni copilaş, constată vicontele. Iar copilaşul este dat la doică pe-aici, prin împrejurimi?

— Se află la ferma Cocioabele Scunde [1], lîngă pădurea Villeport, şi într-acolo mergeam cînd ne-aţi întîlnit. În fiecare lună ilustrul meu prieten şi cu mine facem o astfel de mică excursie. Măcar atîta scutim din timpul pe care sîntem obligaţi să-l petrecem acasă.

— Vrei să spui: „atîta pierdem", Amable.

— Ei bine! declară Henri, de îndată ce vom fi liberi, îi vom vizita pe domnul şi doamna Boniface. Ne vom bucura s-o cunoaştem pe aceasta. Iar acum, să ne despărţim... Ah! ia staţi, adăugă, am uitat să vă prezentăm un băiat excelent, căruia îi datorăm multe.

Şi, adresîndu-i-se bretonului, care rămăsese nemişcat în acelaşi loc şi nu mai pricepea nimic din cele ce vedea, adică din acea înţelegere atît de prietenească, după lupta ce se desfăşurase, strigă:

[1] *Cocioabele Scunde*: în lb. franceză = *Les Basses-Masures*. (n.t.)

— Joson, ia apropie-te să spui bună-ziua acestor domni.

Băiatul descălecă si înaintă.

— Este un canadian? întrebă cu naivitate Cocardasse.

— Un canadian din Quimperlé, din Bretagne, ripostă rîzînd domnul de Dizons. N-avem acum timp să vă istorisim povestea lui, dar o veți cunoaște în curînd și veți vedea că nu este banală.

— Puteți să-i strîngeți mîna fără teamă, adăugă Henri. Este cea a unui prieten viteaz și credincios.

— Bate palma, băiete, spuseră simultan cei doi bătrîni, întinzîndu-și fiecarea dreapta către Joson, care le-o strînse cu a sa, spunînd:

— Sînteți prea buni, domnilor Dacă vă aveți bine cu stăpînii mei, vă veți avea la fel și cu mine, pen'că vedeți 'mneavoastră, n-ar trebui să vă atingeți nici deloc d-un fir dă păr d-al lor, zău așa. Și-adineauri, cînd vă porniseți să vă-ncăierați cu ei, puțin a lipsit să nu vă vin de hac. E adevăru'-adevărat!

— Chiar așa? se miră Passepoil. Vasăzică, mînuiești și tu spada?

— Nu, interveni marchizul. El nu s-a priceput niciodată să țină mînerul unei săbii. Dar nu are nevoie de asta pentru a ști să se apere: îi ajunge propria lui forță. Îți apucă un om de guler și de centură și ți-l frînge pe genunchiul lui ca pe-o scîndură.

— I-auzi! Așadar, este un Hercule?

— Întocmai, confirmă Henri. Acum trebuie să ne despărțim. Sîntem zoriți să ajungem la Versailles spre a ne odihni puțin, pentru ca, apoi, să ne pregătim în vederea audienței noastre de mîine la rege. Așadar, la revedere, bătrînii mei prieteni, și pe curînd. Dar vă reamintesc, pentru ultima oară, să păstrați o tăcere absolută cu privire la întîlnirea noastră.

— Fii liniștit, domnule marchiz, îl încredință Amable, e ca și cum am avea căluș la gură.

Acestea fiind zise, cei trei călători strînseră prietenește mîna celor doi profesori de scrimă și-i părăsiră.

Nemaiavînd acum motive de a merge la Paris, deoarece aflaseră de la Cocardasse cele ce doreau să știe, Henri și Romuald se hotărîseră, așa cum am văzut, să se oprească la Versailles.

Își făcură intrarea în orășelul regal către mijlocul zilei și, începînd să se simtă cu adevărat obosiți, își căutară de îndată un adăpost. Cum mergeau așa, la întîmplare, de pe o stradă pe alta, din răspîntie în răspîntie, nu prea știind unde să se oprească, sfîrșiră prin a ajunge la capătul unei alei mari, pe marginea căreia se vedea un han, a cărui firmă le atrase imediat privirile.

Hanul acela era *La Clopotul-Despicat*, despre care am vorbit mai înainte.

— Ia te uită! exclamă marchizul, e locul în care, acum cinci ani, ne-am bătut cu banda aceea de netrebnici condusă de mizerabilul care o răpise pe Blanche. Îți amintești, Romuald?

— Sigur că-mi amintesc.

— Ce-ar fi să ne instalăm aici?

— Nu văd ce ne-ar putea impiedica.

— Atunci, haidem.

Tinerii se apropiară de ușă și bătură. Hangiul apăru aproape imediat.

Henri și Romuald îl recunoscură pe dată. Era Jérôme Pichard.

Acesta nu-i recunoscu defel. De altminteri, după proba pe care o făcuseră cu cei doi bătrîni profesori de arme, erau siguri că, de acum înainte, vor fi luați drept străini.

— Prietene, i se adresă omului domnul de Dizons, am vrea să locuim la dumneata o zi sau două. Este posibil?

— Foarte posibil, domnilor, răspunse acesta, am tot ce trebuie pentru a vă primi.

— Ei bine! sîntem oaspeții dumitale. Poruncește să ne fie îngrijiți caii, care sînt obosiți, servește-ne ceva de mîncare, iar apoi condu-ne la camerele noastre.

— Bine, domnilor.

— Ai grijă să ne pui pe toți trei unul lîngă celălalt, îi recomandă Henri. Dorim să-l avem pe băiatul acesta aproape de noi. (Și, cu mîna, îl arătă pe Joson).

— Vă voi da trei camere alăturate, replică Jérôme. Numai că-i voi fi recunoscător, domnilor, aceluia dintre dumneavoastră care o va ocupa pe cea din mijloc, dacă n-ar face prea mult zgomot, deoarece chiar deasupra se află o nefericită femeie care stă să moară.

— Ah! aveți aici pe cineva bolnav? întrebă vicontele.

— Bolnav nu-i cuvîntul cel mai potrivit, dacă ținem seama că loviturile de cuțit nu pot fi considerate drept boală.

— Cum așa, loviturile de cuțit! Persoana la care te referi a fost asasinată?

— Da, iar cel care a înjunghiat-o nu a făcut-o de mîntuială: rănile nefericitei sînt groaznice.

— Se știe cine a comis crima?

— Nu, nu încă! Femeia a fost găsită azi-dimineață în fața ușii mele, zăcînd într-o baltă de sînge și în totală nesimțire. Un getilom, baronul de Posen, pe care de mai multe ori am avut cinstea să-l văd oprindu-se la mine, este cel care, trecînd pe aici foarte devreme, a zărit-o și a transportat-o sus.

— Si de atunci nu și-a recăpătat cunoștiința?

— Ba da, acum două ore și-a revenit. Domnul baron a încercat să-i pună întrebări în legătură cu ce i se întîmplase, vrînd să afle, mai ales, dacă-și cunoaște asasinul. Dar ea a refuzat cu încăpățînare să vorbească.

— Asta-i ciudat, observă marchizul.

— Este, într-adevăr, destul de bizar, adăugă Romuald. Și domnul de Posen se află în momentul acesta lîngă ea, fără îndoială?

— Nu. La rugămintea femeii, a plecat să-i aducă un duhovnic. Se pare că știe că este pierdută și ține să nu moară fără a primi ajutorul religiei. Dar, domnilor, îngăduiți-mi să nu mai insist asupra acestei situații care nu prezintă nimic plăcut pentru dumneavoastră și binevoiți a vă da osteneala să poftiți înăuntru.

Cei doi tineri intrară în han şi se duseră să se aşeze la una din mese, lîngă o fereastră ce dădea înspre exteriorul hanului, în vreme ce Joson conducea caii la grajd.

Se aflau acolo de aproximativ zece minute, aşteptînd să li se servească ceva de mîncare, cînd în local intrară un gentilom în vîrstă însoţit de un călugăr cordelier[1], al cărui cap era acoperit de glugă.

Bătrînul gentilom avea un chip cu trăsături fine şi expresive, luminat de doi ochi pătrunzători adăpostiţi sub nişte sprîncene stufoase ce i-i ascundeau pe jumătate.

De la primii paşi făcuţi în sala hanului, îi zări pe cei doi tineri pe care-i învălui imediat într-o privire scrutătoare. Deodată, după ce-i cercetase o clipă, o lumină i se aprinse în ochi şi o expresie de mare uimire i se întipări pe faţă.

Dar, deoarece cei doi prieteni începuseră şi ei să-l privească, îşi stinse repede flacăra din pupile, recăpătîndu-şi expresia obişnuită.

Urmat de cordelier, din al cărui chip nu se zărea decît partea de jos, cea de sus fiind mascată de glugă, străbătu rapid sala comună şi, ajungînd la o scăriţă aflată în fundul încăperii, sui treptele împreună cu însoţitorul său.

După o clipă, bătrînul gentilom coborî singur şi veni să ia loc la o masă vecină cu cea la care stăteau Henri şi Romuald.

Tocmai atunci se întoarse Jérôme Pichard aducînd o impunătoare omletă, aurie pe margini şi cu un miros dintre cele mai apetisante, pe care o puse în faţa tinerilor.

— Iată ceva pentru început, domnilor, îi îndemnă hangiul. Tocmai am pus în frigare un iepure voinic ce va urma acestei gustări. Dacă nu vă veţi îndestula, am

[1] *Călugăr cordelier*: membru al unui ordin monahal înfiinţat de sfîntul Francisc de Assisi, fiind unul din cele patru ordine de călugări cerşetori. Denumirea le vine de la frînghia (în lb. franceză: *corde*) cu care-şi încingeau mijlocul, în chip de centură. Erau numiţi şi *franciscani*, după numele fondatorului lor (secolul al XII-lea), precum şi *fraţi minori* sau *minoriţi*, deoarece, potrivit statutului lor, erau cei mai neînsemnaţi, cei mai mici dintre toţi călugării. Cordelierii au fost introduşi în Franţa de către Ludovic al IX-lea (Cel Sfînt). (n.t.)

ca rezervă un pateu de vînat ce ar putea constitui o bună completare a mesei.

— Pe cinstea mea, prietene, îi răspunse Henri, este probabil ca pateul să nu fie în plus, căci drumul lung pe care l-am parcurs în dimineața aceasta ne-a produs o poftă de mîncare îndrăcită.

În clipa în care rostea aceste cuvinte, își făcu intrarea și Joson.

— Animalele au fost șterse de nădușeală, domnii stăpîni, și acum li se dă dă mîncare.

— Ei bine! ia loc, Joson, și fă ca noi. Stomacul tău trebuie să fie tot atît de gol ca și-al nostru!

— Apăi asta, zău așa, este adevăru'-adevărat, avem o gaură aci, dă zici că-i puț.

Și, pentru a-și întări spusele, își dădu un pumn atît de zdravăn în pîntece, încît acesta răsună ca o tobă. Apoi, fără a se mai lăsa rugat, se așeză lîngă stăpînii săi și se ocupă să umple respectivul puț.

Între timp, bătrînul gentilom — care, s-o spunem imediat, era domnul Hélouin, alias baronul de Posen — continua, fără a lăsa să se observe, să-i studieze cu atenție pe Henri și pe Romuald.

După ce Jérôme Pichard terminase să-i servească pe aceștia, se îndreptă spre el.

— Îl rog pe domnul baron să mă ierte că încă nu l-am întrebat ce dorește, dar pînă în clipa aceasta am fost ocupat cu acei domni.

— Am văzut, jupîne Jérôme, răspunse domnul Hélouin. De altminteri, nu-i nici o supărare, deoarece nu am nevoie de nimic. Rămîn aici doar pentru a-l aștepta pe prea cucernicul părinte cordelier, pe care l-am condus la femeia aceea de sus și care trebuie să-i asculte confesiunea.

— Starea ei este tot atît de disperată? se interesă hangiul.

— Da, precum spui, și este destul de ciudat, deși pentru mine...

Dar domnul Hélouin nu-şi încheie fraza.

— Şi autorităţile au fost încunoştinţate? întrebă din nou Jérôme Pichard.

— Nu, nu încă. Le voi anunţa doar după plecarea duhovnicului... Iată-l, tocmai apare.

Într-adevăr, călugărul cobora scara. Odată ajuns în sală, îl căută din ochi pe baron şi, zărindu-l, se duse să ia loc lîngă el.

— Ei bine! îl întrebă domnul Hélouin în şoaptă, a făcut cunoscut numele ucigaşului său?

— Da, răspunse tot astfel cordilierul.

— Sub pecetea confesiunii?

— Nu. La început aşa voia, dar, la insistenţele mele, mi-a autorizat să-l dezvălui, ca şi motivul care l-a îndemnat pe ticălos s-o asasineze.

— Aşadar, mă puteţi lămuri în această problemă?

— Desigur Nefericita este, într-adevăr, persoana pe care aţi crezut c-o recunoaşteţi, în pofida cumplitelor răni primite pe faţă şi care o desfigurează pe jumătate.

— Ah! Nu mă înşelam: este cu adevărat Thérèse Vigaon, ghicitoarea de pe Pont-au-Double?

— Chiar ea. După cum spun, nefericita aceasta mi-a mărturisit mai întîi numeroasele crime pe care le-a comis în căsuţa sa de pe malul apei — dar asta poate fi păstrat de duhovnic — apoi a ajuns la crima a cărei victimă a fost. Asasinul său nu este altul decît acel Alcide Rigobert care, cîndva, a săvîrşit, împreună cu ea, dubla răpire de la mănăstirea din Picpus.

— Aveam o bănuială, replică domnul Hélouin.

— Iată cum se pare că s-au petrecut lucrurile, continuă cordelierul. Ştiţi, fără îndoială, că odinioară cei doi fuseseră amanţi, apoi despărţindu-se ea, spre a-şi exercita mai lesne meseria de ghicitoare în cărţi; el, pentru a intra în serviciul jupînului Lebel, acel furnizor de odalisce ale haremului regal, pe vremea cînd exista Parc-aux-Cerfs.

Ştiu toate acestea, într-adevăr

— Știți, probabil, și că după dispariția acelui loc infam, Rigobert, rămas fără slujbă, se întorsese la fosta lui metresă.

— Da, da, știu și asta. Știu chiar și că, fiindu-i scîrbă de muncă, sub orice formă ar fi fost, trăia pur și simplu pe spezele ei.

— Așa mi-a spus femeia, adăugînd că, ori de cîte ori refuza să-i dea bani, o snopea în bătaie. Astfel încît ducea o viață de nesuportat și nu îndrăznea să încerce să scape de teamă ca, din răzbunare, el să nu dezvăluie unele lucruri pe care ea avea tot interesul să le ascundă, cu atît mai mult, cu cît o amenințase în repetate rînduri că va face acest lucru dacă, într-o bună zi, i-ar veni poftă să-i taie veniturile. Cu toate acestea, în cele din urmă nemaiputînd îndura un asemenea trai, se hotărîse să se descotorosească de el cu orice preț. Tot căutînd un mijloc de rezolvare, a sfîrșit prin a descoperi că, la scurtă vreme după cea de-a doua legătură a lor, ticălosul fusese amestecat într-o afacere tenebroasă: cea a dispariției tînărului conte de B... care, dacă vă mai aduceți aminte, a făcut atîta vîlvă, acum cinci ani.

— Îmi amintesc perfect, răspunse domnul Hélouin, și chiar m-am ocupat de asta pe cont propriu, dar n-am reușit să limpezesc misterul.

— Ei bine! Femeia Vignon a fost mai abilă decît dumneavoastră. În urma unei anchete minuțioase, a izbutit să capete certitudinea că Rigobert era autorul acelei dispariții. Se pare că, la ordinul unei rude apropiate a tînărului, care voia să-l lichideze spre a-i pune mîna pe avere, l-a atras pe acesta într-un loc izolat, aproape de malurile Senei, și că, după ce l-a strangulat, l-a aruncat în apă. Din acel moment, ea deținea mijlocul prin care să rupă lanțul ce-o lega de Alcide. Trebuia, pur și simplu, să meargă să-l denunțe la poliție spre a fi arestat. Numai că, pentru a-l împiedica să facă, la rîndul lui, dezvăluirile cu care o amenințase — căci ea însăși se temea serios ca justiția să nu se amestece în treburile ei

– era necesar ca Rigobert să nu știe că denunțul provenea de la ea. Era departe de a bănui, deși știa bine de ce este în stare, că în cazul în care ar afla cine-l trădase, ar ajunge s-o ucidă. Sfîrșind, zilele acestea, să adune dovezile necesare pentru stabilirea în mod indiscutabil a vinovăției amantului său, a profitat azi-noapte de faptul că el lipsea de acasă, și a plecat către Versailles, unde știa că se află pentru moment domnul de Sartine. Avea de gînd să-i înmîneze acele dovezi locotenentului general al poliției. Din nefericire — femeia nu poate să-și explice cum de a fost posibil — ticălosul i-a mirosit intențiile și a pornit pe urmele ei. Presupun că a uitat acasă una din piesele doveditoare și că Rigobert, revenind la scurt timp după plecarea ei, a găsit acel document. Oricum ar fi, în timp ce azi-dimineață, în zori, trecea prin fața hanului în care ne aflăm, a auzit deodată în spatele ei pași grăbiți și, întorcîndu-se, l-a zărit pe amantul său alergînd după ea cu un cuțit în mînă. A încercat să scape fugind, dar n-a avut timp și, în curînd, s-a prăbușit lovită de numeroase lovituri date de mizerabil, care, după ce și-a săvîrșit fapta, a luat documentele și s-a făcut nevăzut. Iată, domnule baron, ce mi-a relatat biata femeie.

— Bine, aprobă polițistul amator, nu-mi mai rămîne decît să mă duc să-mi fac declarația. Cît despre asasin, poliția va ști să-l prindă, spre a-l face să-și ispășească atît această crimă, cît și uciderea contelui de B... Dar, ia spuneți-mi, Thérèse Vignon v-a recunoscut?

— Nu, și am considerat că-i bine să nu-i spun cine sînt.

— Bine ați făcut. Nimeni nu trebuie să știe că prea cucernicul părinte Eusèbe a fost, cîndva, cavalerul Zeno. Acum, adăugă domnul Hélouin cu un glas mai puternic, mă voi duce să văd în ce stare se află muribunda.

— Nu mai merită osteneala, domnule baron, zise Jérôme Pichard, care tocmai se apropiase și auzise ultimele cuvinte ale domnului Hélouin. Sărmana femeie a murit. În timp ce dumneavoastră discutați, am urcat la ea și am ajuns acolo doar pentru a-i primi ultimul suspin

— Ah! s-a sfîrşit? În cazul acesta, nu mai avem nimic de făcut aici. Să plecăm, părinte.

Călugărul cordelier şi baronul părăsiră hanul *La Clopotul-Despicat*, cel din urmă aruncînd încă o dată o privire cercetătoare tinerilor ce încă mai stăteau la masă. După care, şopti:

— Sînt sigur că nu mă înşel: sînt chiar ei.

Henri şi Romuald fuseseră mult prea ocupaţi să-şi satur foamea pentru a remarca atenţia cu care îi examinase baronul de Posen. De îndată ce-şi terminară masa, cerură să fie conduşi fiecare în camera sa şi se lăsară în voia unei odihne bine-meritate.

Este de la sine înţeles că Joson le urmă exemplul.

5

În ziua următoare, anticamera regelui era, ca de obicei, plină de o mulţime de seniori de toate vîrstele şi de toate rangurile care, ca nişte buni curteni cu spinarea elastică şi mereu gata să se plece, veneau să-i facă monarhului zilnica lor linguşire.

Ludovic al XV-lea, obosit de aventuroasa vînătoare din ajun, se culcase devreme şi încă nu se trezise, deşi orele dimineţii erau deja tîrzii.

Printre cei ce aşteptau să fie primiţi la rege se aflau Henri şi Romuald, care tocmai sosiseră şi-şi găsiseră loc în partea cea mai puţin vizibilă a încăperii.

Costumul din piele tăbăcită al tinerilor îi scandaliza grozav pe curteni, care se întrebau cine puteau fi acele personaje ce aveau îndrăzneala cu totul deplasată de a se prezenta acolo în astfel de veşminte. Iar privirile dispreţuitoare ce li se aruncau vădeau puţina consideraţie pe care le-o acordau.

Lui Henri şi lui Romuald puţin le păsa de efectul ce-l produceau asupra tuturor acelor marionete. Ba chiar erau atît de străini de tot ce-i înconjura, încît nu remarcaseră

că, pe măsura trecerii timpului, deveneau punctul de atracție al tuturor ochilor și că buzele curtenilor se întredeschideau într-un zîmbet ironic.

Pînă și ușierii și valeții păreau să aibă față de ei un profund dispreț.

Dar, în curînd, cei prezenți nu se mai mărginiră la a-i studia în tăcere. Se iscară murmure și se auziră proteste. Era evident că printr-o greșeală se aflau acolo. Și trebuie să fi pătruns prin viclenie, căci, altminteri, n-ar fi fost lăsați să intre.

Micul marchiz de Bar-Latour, un îngîmfat și un prost cum rar întîlnești, părea să fie, mai mult decît oricare altul, scos din fire de faptul că se afla în apropierea lor

— Ce dracu' caută aici indivizii aceștia? își întrebă vecinul, pe tînărul conte de Charmont, care era la fel de prost și de îngîmfat ca și el.

— Pe cinstea mea, tare-aș dori să știu, răspunse acesta. Îmi par a fi niște negustori de vite.

— Chiar și sînt, cu siguranță... Nu vedeți că poartă pieile animalelor lor?

— Dar ce mă miră este că poartă spade.

— Asta și spadă! continuă micul de Bar-Latour Haida-de! Nu-i decît o țepușă, doar dacă că n-o fi un cuțit de jupuit pielea.

— Ia te uită! S-ar putea să fie așa! Dar atunci, marchize, nu cred că-i prea plăcut pentru noi să ne aflăm în contact cu asemenea bădărani, ce zici?

— Sînt de aceeași părere și am mare chef să mă duc să-i poftesc să ne scutească de prezența lor

Cu aceste cuvinte, marchizul de Bar-Latour înaintă către Henri și Romuald, care erau încă adînciți în gîndurile lor și tot mai desprinși de cele ce se întîmplau în jur Îl bătu pe umăr pe Henri și-i spuse, silindu-se să adopte un ton cît mai impertinent cu putință:

— O vorbă, băiete.

— Poftim? zise fratele Blanchei, ieșind imediat din visare.

Apoi, înțelegînd jignirea ce i se făcuse, se ridică mîndru în fața interlocutorului său și, roșu de mînie, strigă:

— Ce înseamnă tonul acesta şi modul de a-mi vorbi?

La rîndul său, Romuald devenise atent. Nu auzise nepotrivita interpelare a tînărului încrezut dar, după violenta replică a prietenului său, înţelegea că-i fusese adresată o obrăznicie.

Mai întîi, micul de Bar-Latour, oarecum blocat de atitudinea semeaţă a celor doi străini, nu ştiu ce să răspundă. Cu toate acestea, recăpătîndu-şi repede îndrăzneala, continuă în bătaie de joc, de teamă să nu dea loc, el însuşi, unor sarcasme:

— Să mă ierte Dumnezeu, prietene, doar nu va trebui să-mi aleg cuvintele ca să mă adresez unuia ca tine? Tonul acesta şi felul de a vorbi sînt cele pe care-mi convine să le folosesc faţă de voi... şi nu cred că vi s-ar potrivi altele.

La auzul acestei noi insulte, domnul de Nevers, nemaistăpînindu-se, ridică mîna spre a-l pălmui pe insolentul marchiz.

Din fericire — căci altminteri s-ar fi iscat un scandal enorm în anticamera regelui — Romuald îi opri braţul înainte de a-şi fi încheiat gestul. Dar adăugă cu glas tare:

— Dispreţuieşte grosolăniile acestui personaj, Henri. Individul nu merită nici măcar pedeapsa pe care vrei să i-o dai.

— Adevărat, ai dreptate, Romuald, îl aprobă domnul de Nevers stăpînindu-se. Nu am nici un interes să-mi murdăresc mîna prin contactul cu faţa acestui bădăran.

Fu rîndul tînărului îngîmfat să se învineţească de mînie:

— Cum?! Ce îndrăznesc să spună secăturile astea? strigă cu un glas gîtuit de furie. Să mă trateze în felul acesta, pe mine, marchizul de Bar-Latour!...

— Asta chiar că-i prea de tot, îl susţinu contele de Charmont. Lichelele astea trebuie să fie date pe uşă-afară, fără multă vorbă. Nişte oameni îmbrăcaţi în piei de animale să-şi permită să insulte nişte gentilomi!

— Domnule, replică foarte rece Romuald, cuvintele dumneavoastră ne demonstrează că sînteţi tot atît de

prost ca cel a cărui apărare o luați, dar constatarea inferiorității minții dumneavoastră mai curînd ne îndurerează decît ne irită. Aflați — deoarece acum înțeleg că îmbrăcămintea noastră este cea care vă jignește — aflați, deci, că sîntem tot atît de gentilomi ca și dumneavoastră, dacă nu chiar mai mult, și amintiți-vă, cu alt prilej, că niciodată nu trebuie să judeci după aparențe.

— Și adaugă, Romuald — interveni Henri — că dacă domnilor nu le este suficientă această lecție de politețe, nu depinde decît de dînșii să mai primească alta.

În același timp, își atinse în mod semnificativ mînerul spadei.

— Fie, haidem, zise domnul de Charmont, vom vedea dacă ceea ce spuneți este adevărat. Vii, Bar-Latour?

— Bineînțeles că vin, răspunse acesta, țin la fel de mult ca și dumneata să văd dacă nepricopsiții aceștia...

— Destul, domnule, îl întrerupse cu asprime Henri. Consimțim să ne folosim, împotriva dumneavoastră, de vîrful spadei noastre; nu ne forțați să ne servim de mîner, așa cum se procedează cu oamenii de rînd.

Replica și mai ales tonul cu care fusese lansată îi impuse tăcere micului marchiz care, din acel moment, crezu că este mai prudent să nu mai scoată nici o vorbă.

Scena ce avusese loc modificase cu totul părerea celor prezenți cu privire la cei doi prieteni. Ceva mai puțin lipsiți de minte decît domnii de Charmont și de Bar-Latour, își dăduseră seama că se înșelaseră asupra lor și acum aproape că le țineau partea.

De altminteri, nici unul dintre seniorii prezenți nu ignora faptul că noblețea celor ce-i insultaseră pe străini nu data de prea multă vreme, tații lor fiind foști intendenți îmbogățiți pe spinarea stăpînilor lor, iar titlurile fiindu-le obținute cu galbeni sunători.

Cei patru tineri coborîră în parc, urmați de mai multe persoane curioase să vadă deznodămîntul acelei certi și care, de altfel, aveau să servească drept martori. Căutară un boschet izolat și, cînd găsiră un loc în care nu exista

pericolul de a fi deranjați, cele două perechi luară poziția de luptă.

Henri îl avea în față pe domnul de Bar-Latour, iar Romuald pe domnul de Charmont.

Spadele se încrucișară.

Cei doi îngîmfați erau de forță mediocră în materie de scrimă, lucru de care adversarii lor se convinseră în curînd. Dar, prea generoși pentru a profita de avantajul ce-l aveau asupra lor, Henri și Romuald se hotărîră să nu le aplice decît o pedeapsă ușoară, vrînd totuși ca aceasta să fie pe măsura prostiei de care dăduseră dovadă. Dintr-un schimb de priviri se înțeleseră: la a treia pasă, spada micului de Bar-Latour, smulsă cu violență din mînă printr-o mișcare legată și rapidă, zbura să se izbească de boschetul din spatele lui; o secundă mai tîrziu, arma domnului de Charmont lua aceeași direcție.

Cei doi proști, văzîndu-se dezarmați, rămaseră cu coada între picioare.

Domnul de Nevers și domnul de Dizons le făcură cu multă curtoazie semn să se ducă să-și culeagă armele; ceea ce și făcură, revenind apoi să-și ia din nou poziția de gardă. Dar abia se pregătiseră că, pentru a doua oară, cu o simultaneitate uimitoare, se pomeniră cu mîinile goale, săbiile lor urmînd exact aceeași traiectorie ca mai înainte.

De astă dată, galeria își permise cîteva aplauze.

Enervați și începînd să înțeleagă că intenția celor doi străini era să-i ridiculizeze, domnii de Bar-Latour și de Charmont se repeziră să-și ia spadele și, postîndu-se în fața lor, îi atacară cu furie.

Din nefericire, mînia ce pusese stăpînire pe ei îi lipsea și de puținele lor posibilități, așa încît făceau și mai multe greșeli decît în precedentele confruntări.

Pentru a treia, apoi pentru a patra oară, armele le zburară pe deasupra capetelor, cu toate că-și încleștau din răsputeri degetele pe mînerele lor

Erau învinși în mod rușinos și nu știau cum să-și păstrezecumpătul, cu atît mai mult cu cît întreaga asistență,

înveselită de numeroasele lor înfrîngeri, nu se jena să rîdă de ei.

Ar fi preferat de o mie de ori să fie răniți, chiar și grav, decît să se vadă cruțați în felul acesta.

Constatînd că, în cele din urmă, nu se mai gîndesc să-și reia spadele, domnul de Dizons le spuse, pe un ton rece dar politicos:

— Domnilor, vă așteptăm.

— Domnule, răspunse micul de Bar-Latour, livid de furie, pentru astăzi, nu sîntem dispuși să continuăm acest duel, în care vă comportați ca niște...

— Luați seama, domnule — îi reteză vorba Henri, cu tot atîta asprime ca mai înainte — dacă ne-ați face să uităm că sunteți gentilomi, s-ar putea să primiți o lecție mult mai dură decît cea pe care v-am dat-o... și nu ne-am mai servi nici măcar de mînerul sabiei noastre: în mîinile unor persoane dintre cei prezenți văd niște bastoane...

— Vino, Bar-Latour, spuse în acea clipă domnul de Charmont, este inutil să ne mai lăsăm insultați de aceste personaje.

— Aveți dreptate, plecați, plecați repede, îl aprobă domnul de Dizons. Oricît de răbdători am fi, nu sîntem totuși dispuși să suportăm în continuare insolența dumneavoastră și, așa cum spune prietenul meu, la nevoie am ști să o facem să înceteze, scuturîndu-vă hainele ceva mai zdravăn decît v-ar fi pe plac.

Tare ar fi vrut cei doi îngîmfați să riposteze printr-o nouă grosolănie, dar privirile lui Henri și ale lui Romuald erau atît de expresive, încît se deciseră să se îndepărteze înghițindu-și jignirea, fără a scoate un cuvînt.

Tinerii reveniră în anticamera regală, însoțiți de cei care asistaseră la întreaga scenă și în ochii cărora crescuseră enorm.

În momentul în care se pregăteau să-și reia locul pe care-l ocupaseră mai înainte, ușa apartamentelor regelui se deschise și ușierul de serviciu la audieri apăru în prag.

Toți se grăbiră să intre, dar ușierul, barîndu-le calea, rosti cu glas răsunător:

— Majestatea Sa întreabă dacă domnul viconte de Montrèal şi domnul marchiz de Saint-Laurent sînt cumva prezenţi. Ar dori să-i vadă înaintea oricărei alte persoane.

— Iată-ne, spuseră Henri şi Romuald înaintînd.

— În acest caz, binevoiţi să mă urmaţi, domnilor, îi pofti uşierul, vă voi conduce la Majestatea Sa.

Cei doi prieteni intrară, iar uşa se închise în nasul curtenilor uimiţi de deosebita favoare ce le fusese făcută, căci rareori se întîmpla ca, la scularea de dimineaţă, regele să primească pe cineva anume, cu excepţia prinţilor de sînge, a miniştrilor sau a intimilor săi.

Aşa că mulţi fură cei care-şi promiseră în sinea lor să li se vîre pe sub piele, cu gîndul să obţină vreun avantaj sau profit. Iar cei care-şi făceau aceste planuri erau, bineînţeles, primii care îi dispreţuiseră şi rîseseră de ei.

Cu puţin înainte ca domnul de Nevers şi domnul de Dizons să fi fost introduşi la Ludovic al XV-lea, acesta o primise la dînsul pe favorită, care venise de cu dimineaţă să vadă cum se simţea în urma emoţiilor din ajun.

Doamna du Barry aflase despre aventura regelui imediat după înapoierea participanţilor la vînătoare şi, în loc să meargă să supeze la Fontainebleau, aşa cum avusese intenţia la început, rămăsese la castel spre a da dovadă de solicitudine faţă de amantul său şi a-i arăta cît de afectată era de primejdia prin care trecuse acesta.

Insistase să i se istorisească de zece ori povestea cu mistreţul şi spera să-i vadă pe salvatorii regelui. Aşa că fu cît se poate de dezamăgită cînd Ludovic îi spuse:

— Draga mea Jeanne, sînt obligat să te rog să mă laşi singur în timpul întrevederii pe care o voi avea cu cei doi străini.

— Cum, Sire! mă goneşti! exclamă necăjită. O! nu-i bine ce faci! Şi eu, care m-aş fi bucurat atît de mult să le mulţumesc, aşa cum li se cuvine, pentru că au reuşit să te păstreze dragostei mele!

— Această dorință mă mișcă nespus, dar din nefericire nu-i pot da curs, deoarece avem de discutat probleme importante ce trebuie să rămînă între noi.

— Și ce dacă? Știi bine, Ludovic, că sînt discreția personificată.

— Nu spun că n-ai fi — răspunse regele, nepărînd totuși prea convins de adevărul acestei afirmații. Dar, dacă eu știu acest lucru, ei îl ignoră, iar prezența ta i-ar putea împiedica să-mi aducă la cunoștință tot ceea ce trebuie să știu. Vezi bine, așadar, Jeanne, că nu poți asista la această întrevedere.

— Dar dacă te-aș ruga tare de tot?

— Te-aș ruga și eu tot atît de tare să te retragi.

Doamna du Barry înțelese că se izbea de o voință inflexibilă și se hotărî să-l lase singur pe rege. Dar această plecare impusă nu făcu decît să-i sporească dorința de a i vedea pe cei doi canadieni.

Se întoarse în apartamentul său pe scara secretă care-l lega de cel al regelui, îi spuse cîteva cuvinte lui Morin, cel mai credincios dintre servitorii săi, apoi, coborînd în parc, se duse să se instaleze sub o boltă de frunziș înconjurată de plante agățătoare. Deși toamna era înaintată, acestea își păstraseră aproape toate frunzele și transformau locul într-un fermecător budoar de verdeață.

Avusese grijă să nu o urmărească nimeni, așa încît se afla acolo singură.

Nu vom relata conversația avută de cei doi prieteni cu Ludovic al XV-lea, care dură aproape trei sferturi de ceas și în cursul căreia au fost discutate faptele descrise mai înainte, cînd am vorbit despre Canada și situația creată compatrioților noștri prin cedarea acestei colonii către Marea Britanie.

Vom spune doar că tinerii pledară cu atîta căldură cauza foștilor lor tovarăși din America, a căror unică crimă era de a voi să rămînă francezi în pofida dominației engleze, încît monarhul, profund emoționat de respectiva stare de lucruri, le dădu asigurarea formală de a face tot ce-i stătea în puteri pentru a o remedia.

Henri şi Romuald îşi luară, aşadar, rămas bun de la Ludovic al XV-lea cu fruntea strălucitoare şi inima plină de bucurie, căci accentul de sinceritate pe care-l simţiseră vibrînd în cuvintele acestuia nu le îngăduia să se îndoiască de buna lui credinţă şi că nu va face întocmai cum spusese.

Pentru a încheia cu această problemă referitoare la Canada, asupra căreia nu vom mai reveni, să adăugăm că regele şi-a respectat cuvîntul. Cu toată opoziţia întîmpinată din partea miniştrilor săi — chiar şi din cea a marelui politician Choiseul care, prost informat, ca şi colegii săi, despre afacerile franceze de peste ocean, susţinea că ar fi inoportun să se ocupe de ele — cu toată această opoziţie, spuneam, monarhul a reuşit să transmită cabinetului din Saint-James[1] un mesaj prin care îl poftea să facă să înceteze necazurile şi prigoana a căror victime erau supuşi francezii din fosta colonie a Franţei, altminteri văzîndu-se silit să ia, spre regretul său, măsuri de forţă.

Mesaj ale cărui consecinţe au fost cît se poate de fericite pentru canadienii francofoni, care, potrivit unor ordine venite din Anglia, căpătară în curînd libertatea de a acţiona după propria lor vrere şi de a respecta uzanţele şi obiceiurile din patria-mamă, fără a risca să mai îndure noi persecuţii

În momentul în care, ieşind din apartamentele regelui, cei doi prieteni străbăteau anticamera regală şi se pregăteau să plece din castel, se pomeniră acostaţi de un servitor într-o livrea bogată care, după ce, timp de o clipă, îi cercetă atent cu privirea, ca spre a se asigura că nu se înşeală, le spuse, făcînd o plecăciune cu servilitatea implicată de slujba sa:

— Domnii mei, stăpîna mă trimite să vă rog să binevoiţi a-i acorda o întrevedere de cîteva minute.

[1] *Saint-James* : palatul regal din Londra, construit în timpul domniei lui Henric al VIII-lea şi Carol I-ul. A fost reşedinţa regală pînă sub George al V-lea. Prin *Curtea din Saint-James* se înţelege încă şi astăzi *Curtea Angliei*. (n.t.)

Henri şi Romuald schimbară priviri mirate. Nu cunoşteau pe nici o doamnă de la Curte şi nu-şi închipuiau cine ar putea dori să le vorbească.

— Faci desigur o greşeală, prietene, îi răspunse Henri. Fără îndoială ne confunzi cu alte persoane.

— Iertaţi-mă, domnii mei, ripostă valetul, nu cred că mă înşel. Nu dumneavoastră sînteţi gentilomii sosiţi din Canada?

— Ba da, într-adevăr.

— Atunci chiar dumneavoastră mi-a spus stăpîna mea să vă transmit acest mesaj.

— Ciudat, remarcă Romuald. Şi cine este stăpîna ta?

— Doamna contesă du Barry

— Doamna du Barry! exclamară amîndoi tinerii, miraţi peste măsură.

— Ea însăşi, domnii mei.

— Doreşte să stea de vorbă cu noi? insistă Henri.

Cinstitul Morin răspunse afirmativ.

Marchizul şi vicontele se priviră din nou miraţi. Se întrebau ce putea însemna acea dorinţă şi în legătură cu ce anume ar fi vrut să discute cu ei favorita, pe care nici unul nu o văzuse încă. Totodată, îşi aminteau lucrurile ciudate pe care, de la sosirea lor în Franţa, le auziseră spuse pe seama ei.

Nu-i atrăgea defel să intre în relaţii cu o fostă prostituată, cu tot rangul înalt la care o ridicase hazardul. Şi totuşi aveau o teamă: aceea de a şi-o face duşmancă, refuzînd *onoarea* pe care le-o făcea şi, ca urmare, să nu aibă de îndurat antipatia ei, ale cărei prime efecte ar fi fost, desigur, de a-l îndemna pe rege să-şi schimbe bunele intenţii privitoare la Canada.

Această temere, pe care şi-o împărtăşiră cu glas scăzut, îi decise să accepte întrevederea pe care le-o cerea.

— E-n ordine, te urmăm, îi spuse Romuald servitorului, condu-ne la stăpîna ta.

Morin porni, iar tinerii îl urmară la o oarecare distanţă, astfel încît să poată discuta între ei, fără a fi auziţi. Îşi

închipuiau că-i va duce în apartamentul favoritei, dar în curînd își dădură seama că se înșelaseră. Omul îi conducea pe un drum pe care, cu o oră mai înainte, merseseră spre a coborî în grădină împreună cu micul de Bar-Latour și cu domnul de Charmont.

— Ia te uită, constată Henri, așadar doamna du Barry intenționează să stea de vorbă cu noi în grădină?

— Așa se pare... probabil de teamă să nu se compromită, replică Romuald, zîmbind răutăcios.

Servitorul îi conduse la bolta de verdeață sub care se afla doamna du Barry Sosind în fața ei, se trase respectuos la o parte pentru a-i lăsa să intre, apoi plecă.

Henri și Romuald pătrunseră sub cupola înverzită.

Era o dimineață călduță și pe cerul abia tulburat de cîțiva norișori strălucea un soare blînd. Deoarece lumina de afară făcea ca interiorul bolții să le pară puțin cam întunecat, cei doi prieteni nu zăriră, la început, decît o siluetă imprecisă stînd pe o bancă semicirculară, aflată mai în fund

Dar cînd silueta se ridică și înaintă către ei, deslușiră o talie subțire, un trup svelt, cu proporții armonioase, și cel mai încîntător chip pe care-l văzuseră vreodată.

— Iertați-mă, domnilor, că mi-am permis să vă acaparez în felul acesta pentru cîteva clipe — spuse frumoasa contesă arătîndu-le, într-un surîs copilăresc, șiragul perlelor din gura sa — dar aflînd imensul serviciu pe care i l-ați făcut ieri Majestății Sale, n-am putut rezista dorinței de-a vă mulțumi personal și de a vă spune cît sînt de mișcată.

Vorbise cu acea voce cu intonații cristaline cu care o înzestrase natura, și care nu era cel mai mic dintre farmecele sale. Orbiți, subjugați de minunata ei frumusețe, Henri și Romuald uitară să răspundă, fiind prea ocupați, deși fără a fi conștienți de asta, să admire unul cîte unul atrăgătoarele detalii.

Doamna du Barry era mult prea savantă în arta de a plăcea și prea obișnuită cu astfel de succese pentru a nu-și

dă imediat seama de efectul produs asupra celor doi tineri; şi satisfacţia îi era atît de mare, încît trăsăturile i se iluminară de o expresie de triumf care-i spori drăgălăşenia.

Văzîndu-i rămaşi muţi, continuă:

— Aţi fi atît de amabili, domnilor, să-mi ţineţi o clipă companie? Mi-ar face mare plăcere să vă aud chiar pe dumneavoastră povestind cum s-a petrecut evenimentul de ieri.

Romuald izbuti primul să se desprindă din extaz:

— Doamnă — îi răspunse, încă vrăjit şi nemaiamintindu-şi ce anume fusese cea care-i vorbea — sîntem cu totul la dispoziţia dumneavoastră, prea fericiţi de cererea pe care binevoiţi să ne-o faceţi.

— Ei bine! veniţi să luaţi loc lîngă mine pe banca aceasta: dumneavoastră, domnule...?

— Viconte de Montrèal.

— Domnul viconte de Montrèal la dreapta mea, iar dumneavoastră domnule...?

— Marchiz de Saint-Laurent, răspunse Romuald în numele lui Henri, care părea să plutească încă deasupra celor terestre.

— Domnul marchiz de Saint-Laurent la stînga mea.

Şi frumoasa contesă, cu un surîs divin, adăugă în şoaptă:

— În partea inimii!

Vorbind astfel, îi conduse pe prietenii noştri pînă la banca, pe care luă loc, aşezîndu-i alături de ea în ordinea indicată.

După ce toţi trei se instalaseră, mai întîi rămaseră tăcuţi.

Văzîndu-se între acei doi frumoşi tineri, care erau cu adevărat aşa cum şi-i imaginase, cu o fizionomie bărbătească şi mîndră, doamna du Barry începu să se simtă oarecum stînjenită, pierzîndu-şi, puţin cîte puţin, obişnuita ei îndrăzneală.

Mai ales ochii lui Henri, larg deschişi şi aţintiţi asupra ei, îi produceau o emoţie împotriva căreia zadarnic încerca

să se apere. Într-adevăr, fără a-şi da seama, tînărul o învăluia cu priviri atît de pătrunzătoare, încît i se părea că le simte pe faţă efluviile, ca pe nişte mîngîieri.

Cu toate acestea, nevrînd să lase să i se ghicească tulburarea, făcu un efort să-şi recapete sîngele rece şi se grăbi să înceapă conversaţia.

— Acum, declară pe un ton vesel, vă ascult, domnilor. Istorisiţi-mi povestea aceea cumplită, căci se pare că a fost înspăimîntător!

— O! înspăimîntător! — replică Romuald, singurul în stare să vorbească. Doamnă, termenul e puţin exagerat. Este totuşi de netăgăduit că regele s-a aflat în mare pericol.

— Ca şi dumneavoastră, desigur

— Noi? Ba deloc, doamnă. De altminteri, veţi judeca singură ascultînd relatarea exactă pe care vă voi face-o cu privire la cele petrecute cu începere de la sosirea noastră la faţa locului şi pînă în clipa morţii mistreţului.

Şi domnul de Dizons povesti întreaga întîmplare din ajun, scoţînd în evidenţă, în mod cinstit şi generos, rolul jucat de Joson, a cărui intervenţie fusese, după cum ştim, mult mai eficace decît a lor

— Vedeţi dar, doamnă, spuse în încheiere, că acţiunea noastră este departe de a fi atît de meritorie pe cît vă închipuiaţi.

— Nu sînt de aceeaşi părere, domnilor — replică favorita, ai cărei sîni frumoşi, dezgoliţi, potrivit modei de la Curte, tresăltaseră nu o dată în timpul povestirii, ca spre a demonstra emoţia ce o resimţea — nu sînt de aceeaşi părere şi, chiar dacă n-aţi fi făcut decît atît cît spuneţi, căci fiind modeşti ca toţi adevăraţii eroi (epitetele răsunătoare nu o costau nimic) sînt sigură că nu-mi mărturisiţi totul...

— Vă jur, doamnă...

— Permiteţi-mi să-mi termin gîndul: după cum spuneam, chiar dacă n-aţi fi făcut decît atîta, şi tot aţi fi fost demni de toate laudele, aşa că, încă o dată, vă adresez sincerele mele felicitări.

— Într-adevăr, doamnă, sînteți prea bună.

— Deloc. Nu sînt decît dreaptă. Dar acum, spre a schimba subiectul — acesta fiind epuizat, ar fi indiscret să vă întreb dacă vom avea plăcerea de a vă vedea uneori la Curte?

— Sinceritatea ne obligă, doamnă, să vă răspundem negativ

— Ah! Și de ce, mă rog?

— Pentru că ne-am simți tot atît de stînjeniți ca și dacă ne-am afla pe niște meleaguri necunoscute, și n-am ști ce să facem acolo. Și, în plus — adăugă domnul de Dizons, văzînd că Henri continua să rămînă mut și pentru a o împiedica pe doamna du Barry să insiste asupra acestui subiect — nu sîntem în Franța decît pentru puține zile și avem atît de multe lucruri de făcut înainte de plecare, încît nu vom avea nici o zi liberă.

— Cum, nici măcar cîteva ore, cît să respirați aerul curat de la Versailles? Nu-i cu putință!

— Din nefericire, da.

— Nu cred absolut deloc și sînt convinsă că, dînd dovadă de puțină bunăvoință, v-ar fi ușor să găsiți, din cînd în cînd, un pic de timp pentru a veni pînă aici. De altminteri — continuă fermecătoarea sirenă, al cărei chip se ilumină de un zîmbet malițios — voi obține informații de la prietenul dumneavoastră. Vom vedea noi dacă va ratifică spusele.

Și, întorcîndu-se către Henri, ai cărui ochi nu o părăsiseră nici o clipă și a cărui contemplare părea să devină adorare, îi adresă lui întrebarea.

Tînărul tresări și-și mișcă buzele, dar nu articulă nici un sunet.

— Ce spuneți? insistă favorita, apropiindu-și drăgălașul cap de cel a domnului de Nevers, ca pentru a auzi mai bine; atît de aproape, încît îi atinse părul cu obrajii săi.

Acesta păru că face un mare efort, apoi șopti cu un glas adînc, în care vibra întregu-i suflet:

— Spun că sînteți foarte frumoasă, doamnă.

Auzind acest răspuns neașteptat ce răsunase ca un trăsnet, Romuald făcu un salt spre prietenul său, încercînd să-i apese buzele. Cu un gest automat, tînărul marchiz îl respinse cu brutalitate, poate chiar fără a-l vedea și fără a-i pricepe intenția, într-atît era de cufundat în vrajă.

La rîndul său, favorita se retrăsese cu o mișcare rapidă, în vreme ce obrajii săi, de un trandafiriu natural, se îmbujorau sub valul de sînge ce-i năpădise. Intonația cu care fratele Blanchei își rostise cuvintele îi pătrunsese pînă în inimă, făcînd-o să se înfioare. Nimeni nu-i mai vorbise astfel vreodată. De cînd devenise femeie, avusese totuși prilejul să audă multe declarații de dragoste, dar nici una nu-i crease o senzație asemănătoare. Căci nu se putea înșela: deși atît de simple, cuvintele tînărului erau, cu adevărat, o declarație de iubire.

Într-o clipă se simți subjugată și, în mod inconștient, îl privi pe Henri cu ochi în care se citea tulburarea ce o cuprinsese.

Acesta resimți un fel de șoc și păli.

— O! da, sînteți frumoasă, doamnă, repetă cu același glas cald și adînc. Cea mai frumoasă între frumoase... frumoasă ca acele vedenii îngerești întrevăzute în vis și care lasă în urmă o lumină!...

Ascultînd această nouă mărturisire, doamnei du Barry îi fu greu să se stăpînească: ochii i se învăluiră într-o expresie de dor, iar pieptul începu să-i palpite puternic, dînd la iveală contururi de un alb de zăpadă.

Atras ca de un magnet, Henri se apropie de favorită, și acum răsuflarea lui aproape că se contopea cu a acesteia. Amîndoi simțeau o voluptate stranie ce-i făcea să uite situația prezentă și-i izola cu desăvîrșire de restul lumii.

Se scurse un minut în felul acesta.

Este lesne de închipuit că Romuald, după gestul brusc al prietenului său, se simțise stînjenit, nemaîndrăznind să intervină. Pe de altă parte, era profund întristat.

Ca și Henri, la vederea extraordinarei frumuseți a favoritei, nu se putuse împiedica să-i simtă vraja captivantă. Dar, puțin, cîte puțin, admirația i se temperase și ajunsese

să-şi revină cu totul, nemaisimţind decît desfătarea de a privi acea atît de rară înmănunchere de farmece pe care, acum, i se părea că le întruneşte sufletul curtezanei.

Dar nu acelaşi era cazul cu prietenul său. Constata că, dimpotrivă, acesta era tot mai hipnotizat — cum s-ar spune astăzi — şi părea că doamna du Barry îi provocase una din acele pasiuni subite şi imperioase care izbucnesc, ca un trăsnet, în inimile pe care încă nu le-a atins nici o adiere a dragostei.

Căci ştia bine că Henri nu iubise niciodată. Plecat din Franţa pe cînd era aproape un copil, tînărul fusese mult prea ocupat de mii de probleme de tot felul pentru a fi avut timp să se lase atras de vreo înclinaţie oarecare. Şi Romuald se întreba cu spaimă dacă nu avea să-şi dăruiască prima iubire acelei femei, atît de nedemnă de aşa ceva. Cu atît mai mult cu cît ştia că prima iubire, chiar atunci cînd se îndreaptă într-o direcţie nepotrivită, este cea pe care n-o uiţi toată viaţa, şi că lasă întotdeauna o urmă, un vestigiu ce nu poate fi şters de nimic, niciodată.

Iar, pe de altă parte, unde l-ar conduce această nefericită pasiune? Să fie rivalul regelui! Situaţie ce oferea posibilitatea multor consecinţe neprevăzute şi la care nu îndrăznea să se gîndească fără să se înfioare.

Scena intimă ce se desfăşura între domnul de Nevers şi favorită îl îndurera, aşadar, profund pe vicontele de Dizons, care ar fi vrut din suflet s-o facă să înceteze. Neştiind cum să procedeze spre a-şi atinge scopul fără a încălca regulile politeţii faţă de nici unul dintre protagonişti, era pe punctul de a se hotărî, în lipsa unei idei mai bune, să rostească, ca pentru sine, prima frază ce-i va trece prin minte; îndeajuns de tare, totuşi, pentru ca ea să ajungă la urechile acestora, trezindu-i din visul în care erau adînciţi. Dar deodată, redevenind stăpînă pe ea însăşi, doamna du Barry îşi potoli palpitaţiile sînilor, stinse strălucirea neobişnuită din ochii săi şi lăsă să-i scape un rîs strălucitor, ce răsuna ca o cascadă cristalină. Apoi, atingînd uşor, cu evantaiul, braţul domnului de

Nevers, pe care acel rîs îl făcuse să coboare brusc din cer pe pămînt, îi spuse, încă rîzînd:

— Ei da! domnule, sînt frumoasă. Este un fapt cunoscut şi arhicunoscut. De altfel sînt ani întregi de cînd aud spunîndu-mi-se şi repetîndu-mi-se asta pe toate tonurile şi în toate felurile. Dar constituie oare un motiv pentru a nu-mi răspunde la întrebare?

Trecerea de la starea de semiextaz în care se aflase la recea realitate fusese prea bruscă pentru ca Henri să-şi poată recăpăta imediat întreaga luciditate a minţii.

— M-aţi întrebat ceva, doamnă? zise, cu o expresie de mirare.

— Ei nu, că asta-i prea de tot! exclamă doamna du Barry, care se prefăcu de minune să pară uimită. Dar oare la ce vă gîndeaţi, domnule, cînd v-am vorbit acum cîteva clipe?

Tînărul fu pe punctul de a răspunde: „La dumneavoastră, la nimic altceva decît la dumneavoastră!"

Din fericire, doar gîndi aceste cuvinte, ceea ce nu o împiedică defel pe frumoasa sirenă să le înţeleagă tot atît de bine ca şi dacă le-ar fi spus cu glas tare.

Romuald vru să-i sugereze prietenului său răspunsul, făcîndu-i-l cunoscut pe-al lui.

— Dragul meu Henri, începu, doamna m-a întrebat acum o clipă şi pe mine dacă intenţionăm...

— Dumneavoastră, domnule de Montrèal, nu vi s-a dat cuvîntul, îl întrerupse doamna du Barry cu o expresie ştrengărească, mimînd autoritatea. Mi-aţi răspuns, acum este rîndul domnului de Saint-Laurent.

Şi, privindu-l drept în ochi, îi reînnoi marchizului întrebarea pe care i-o pusese mai înainte.

— Doamnă, — replică domnul de Nevers, cu o uşoară ezitare, repetînd, fără a bănui, aproape acelaşi lucru pe care-l spusese vicontele — doamnă, noi nu sîntem nici pe departe oameni de Curte, şi ne temem că nu ne-am prezenta aşa cum ar trebui... Lipsa unei obişnuinţe...

necunoașterea uzanțelor... ar constitui pentru noi un motiv de jenă continuă de care, credeți-mă, ar fi mai bine să ne cruțați.

Era ușor de văzut că sărmanul băiat nu rostea decît cu părere de rău aceste cuvinte și că, dimpotrivă, ar fi preferat să dea un răspuns afirmativ, deoarece Curtea era locul în care se afla cea care-i răpise inima.

Dar încă de mult convenise împreună cu Romuald că nu-și vor face apariția la Versailles decît pentru a-și îndeplini misiunea pe care și-o asumaseră și după aceea să nu mai pună piciorul la Curte.

Prin urmare, mai ales în prezența domnului de Dizons, nu îndrăznea să revină asupra acelei înțelegeri, dînd la iveală adevăratul său gînd.

Doamna du Barry ghici cît se poate de bine dorința tînărului, în pofida înțelesului ambiguu al cuvintelor sale.

— Vă rog, le spuse, este inadmisibil să nu veniți cel puțin de cîteva ori printre noi, unde nu puteți fi decît bine primiți. Pretextați lipsa de obișnuință, necunoașterea uzanțelor: sincer vorbind, acestea nu sînt motive serioase. Niște gentilomi străini, așa ca dumneavoastră și, mai ales, sosind de unde sosiți, nu au nevoie să fie foarte buni cunoscători ai uzanțelor, cum sînt frumoșii noștri domni, „tocurile roșii"[1], cărora le sînt familiare încă din cea mai fragedă pruncie. Și, îngăduiți-mi să vă spun, așa ceva v-ar sta chiar prost și nu s-ar potrivi cu purtările dumneavoastră sincere și pline de hotărîre. Cît despre lipsa de timp, despre care vorbea domnul de Montrèal — continuă, întorcîndu-se către Romuald — nu veți reuși să mă faceți să cred că este reală și, cu siguranță, s-ar aprecia ca foarte ciudat faptul de a fi locuit un timp la Paris fără a dori să cunoașteți Curtea

[1] *Tocurile roșii* : referire la expresia din lb.franceză: *Faire les talons rouges* = A face pe marele senior, a da dovadă de prețiozitate în modul de a salva și a se purta. Expresia își are originea în moda secolului al XVI-lea, cînd nobilii purtau tocuri roșii. (n.t.)

Franței, unde n-ar fi trebuit decît să vă prezentați spre a fi primiți potrivit rangului și titlurilor dumneavoastră.

— Doamnă, — replică domnul de Dizons, ferm decis să nu cedeze — vă spun încă o dată că regretăm nespus de mult că nu putem face precum ne propuneți, dar nu dispunem decît de cîteva zile și...

— Este un motiv în plus pentru a vă grăbi să vă prezentați la Versailles, spre a profita cît mai curînd de toată încîntarea, de toate plăcerile pe care acolo le întîlnești la tot pasul și a căror amintire, sînt sigură, nu vă va părăsi niciodată.

— Dar, doamnă, nu cunoaștem absolut pe nimeni din cei de la Curte, obiectă vicontele enervat de această insistență. Gîndiți-vă cît de stingheriți ne-am simți în mijlocul atîtor oameni, printre care pot spune că ne-am crede pierduți. Fiind total necunoscuți, am fi stîngaci, iar purtările noastre ar fi nefirești și, poate, ridicole.

— Lăsați, domnilor — continuă să insiste doamna du Barry, tot mai îmbietoare și grațioasă — presupun că glumiți. Nu ați avea decît să fiți dumneavoastră înșivă și vă asigur că nu veți fi nici stîngaci, nici nefirești.

— Măcar dacă am fi fost puși în legătură cu cîteva persoane de la Curte, încă ar mai merge. Am putea risca să ne ducem acolo, căci am fi însoțiți, mai încercă Romuald un pretext, căci își terminase falsele argumente și nu știa ce să mai spună.

— A! dar ia stați o clipă! exclamă tînăra femeie, părînd că se gîndește. Mi-a venit o idee... o idee care, sînt convinsă, nu este rea deloc. Da, chiar așa — continuă, ca și cum gîndurile i s-ar fi clarificat pe măsură ce-i veneau. Se vor afla acolo cîțiva gentilomi dintre cei mai bine acreditați și cu care vă va fi ușor să intrați în relații.

— Ce vreți să spuneți, doamnă? o întrebă vicontele, cuprins de o neliniște tulbure.

— Veți afla. Mi-ați mărturisit, nu-i așa, că dacă ați fi puși în legătură cu cîteva persoane de aici, ați consimți să vă prezentați la Curte?

— Da, într-adevăr, răspunse aproape timid tînărul, presimțind o capcană din care cu greu va scăpa.

— Ei bine! Nimic mai simplu decît să vă aranjez astfel de relații. Chiar astăzi vă voi face cunoștință cu cîteva dintre aceste persoane, printre care cadetul de Conti, domnul de la Marche — un prinț de sînge, ducele de Brissac, domnul de Tresmes și încă alții, al căror patronaj vă va fi foarte folositor

— Permiteți-mi, doamnă, prin ceea ce spusesem nu înțelegeam relații oficiale, ci din acelea care au loc în afara oricărei etichete, creînd între cei pe care-i leagă o anumită familiaritate.

— Bravo! exclamă frumoasa contesă, bătînd din palmele ei micuțe, chiar la asta mă gîndesc și eu.

— Ah! făcu Romuald, intrigat și mușcîndu-și buzele.

— Ascultați-mă amîndoi. Foarte adesea, spre a mă sustrage vieții pretențioase și riguroase de la Versailles, mă duc să supez la castelul Fontainebleau, cu un grup de prieteni și prietene. Acolo, lăsînd la o parte orice jenă și orice constrîngere, petrecem clipe încîntătoare, distrîndu-ne în mii de chipuri... Fără a încălca, bineînțeles, regulile bunei cuviințe și ale bunului gust.

Doamna du Barry crezu că este necesar să adauge ultimele cuvinte, căci remarcase mirarea ce se zugrăvea în ochii auditorilor săi. Apoi continuă:

— Astfel că, avînd intenția de a merge chiar în această seară la castel, împreună cu obișnuiții mei comeseni, vă invit să veniți acolo amîndoi. Vă încredințez că veți fi într-o societate aleasă și nu veți avea de ce să regretați că ați venit. Locul în care ne vom afla și totala absență a oricărui ceremonial îmi vor da posibilitatea de a vă înlesni relații familiare cu trei sau patru tineri seniori, cu firi absolut fermecătoare, care vă vor servi cu plăcere drept însoțitori la Curte. În felul acesta nu veți mai avea a vă teme, așa cum spuneați, c-ați fi niște necunoscuți. Ne-am înțeles?

— Din păcate, doamnă, replică domnul de Dizons, mi se pare, într-adevăr, nespus de rău că nu vă putem primi

atît de amabila invitație, dar se nimerește că, tocmai astăzi, seara noastră este în întregime ocupată.

— Ah! trebuie să recunoașteți că este un ghinion nemaipomenit! exclamă favorita, începînd să-și piardă răbdarea.

Apoi, cu un surîs destinat să atenueze îndoiala pe care urma să și-o exprime:

— Dar, cel puțin, este chiar adevărat? întrebă.

— Vă jur că da, doamnă, răspunse Romuald care, după cum știm, putea face acest jurămînt cu conștiința împăcată, deoarece Henri și el își promiseseră să plece în cursul zilei către ducele de Nevers, unde, desigur, vor avea altceva de făcut decît să se gîndească să supeze cu doamna du Barry

— Dacă este realmente așa, ar trebui să am remușcări dacă aș insista mai mult, spuse aceasta, nu fără a lăsa să se vadă că era ușor contrariată. Și totuși, aș fi fost foarte bucuroasă să vă am alături de mine: era un excelent prilej de a vă crea relații plăcute.

Apăsă pe ultimele cuvinte, aruncînd o privire grăitoare lui Henri care, tot tăcut și recăzut, în parte, sub vrajă, continua să se îmbete din cupa dragostei în care abia își înmuiase buzele.

— În sfîrșit, adăugă sirena, de vreme ce este imposibil, să nu mai discutăm despre asta: vom supa fără dumneavoastră.

Conversația se întrerupse pentru cîteva clipe.

Pe fruntea doamnei du Barry se săpase o cută ușor vizibilă, între sprîncene.

— Așadar, domnilor, reluă ea vorba, după cîte îmi spuneți, odată plecați de aici, va fi pentru totdeauna... nu ne vom mai vedea?

— Din nefericire așa cred, doamnă, răspunse Romuald. Dar, adăugă curtenitor, nu vom uita niciodată prea scurtele clipe petrecute în amabila dumneavoastră companie.

— O! niciodată! strigă cu căldură Henri.

— Nici eu, vă pot încredința de asta, replică favorita cu vioiciune.

Apoi, ridicîndu-se în picioare spre a le da de înțeles că întrevederea se sfîrșise, adăugă:

— Adio deci, domnilor Nu vreau să vă mai reții. Poate și așa am abuzat de timpul dumneavoastră, care, după cum se pare, este foarte prețios.

Rostise cuvintele pe un ton în care răzbătea o oarecare amărăciune.

— Sînteți crudă, doamnă, replică Henri, ai cărui ochi încărcați de tristețe spuneau limpede că ar fi petrecut cu plăcere întreaga zi alături de ea.

Ea le întinse fiecăruia cîte o mînuță fină și cu gropițe.

Domnul de Dizons abia o atinse cu buzele pe cea care-i fusese oferită. Cît despre marchiz, și le puse cu înfrigurare pe ale sale pe acele degete micuțe și delicate ce i se abandonaseră și pe care i se păru că le simte apăsîndu-i-se pe gură ca spre a-i cere mîngîierile. Henri rămase astfel clipe îndelungate, îmbătîndu-se pînă la delir cu acea dulce atingere, în vreme ce întreaga ființă îi fremăta de o bucurie divină. Cu toate acestea, și cele mai bune lucruri avînd, ca și celelalte, un sfîrșit, fu nevoit să se decidă să-i redea mîinii contesei libertatea.

Romuald, care nu aștepta decît asta spre a se retrage, se grăbi să-i adreseze un salut ceremonios, imitat în mod mașinal de Henri, care nu prea știa bine ce face.

Apoi cei doi tineri se îndepărtară, vicontele cu pas vioi și degajat, domnul de Nevers — mult mai încet și încărcat de regrete.

— Hai, prietene, îi spuse domnul de Dizons remarcînd mersul șovăitor al sărmanului îndrăgostit, grăbește-te puțin. Știi doar că, în curînd, va trebui să plecăm către locuința tatălui tău.

— Ah! așa este, replică marchizul, care părea să fi uitat cu totul acea plecare. Ducele locuiește acum în apropiere de Fontainebleau, parcă așa ne-au spus Cocardasse și Passepoil.

— Da.

— Departe de castel? se interesă tînărul.

— Pe cinstea mea, nu știu mai mult decît tine în privința asta — mărturisi Romuald, mirat de întrebare — dar ce ne pasă?

— Într-adevăr, ne este indiferent, răspunse Henri pe un ton care arăta, dimpotrivă, cît interes prezenta pentru el acea problemă, căci se gîndea că, în cursul serii, favorita se va afla tocmai la acel castel.

— Ba chiar mă gîndesc, continuă vicontele, că trebuie să trecem prin Paris spre a ne informa, de la bătrînii noștri prieteni, cu privire la locul exact în care este situată acea locuință, căci am neglijat să le cerem detalii atunci cînd i-am întîlnit. Așadar să ne zorim, dacă vrem să ajungem acolo astăzi.

— Da, să ne grăbim, îl aprobă Henri, al cărui mers, printr-un mister de neînchipuit, păru mai curînd să se încetinească, într-atît de mult suferea că este nevoit să părăsească Versailles-ul, unde lăsa cea mai mare parte a inimii sale.

Văzîndu-i moleșeala, Romuald își petrecu brațul pe sub al lui, silindu-l să meargă mai repede.

De îndată ce rămase singură, doamna du Barry se lăsă să cadă pe bancă, îngîndurată.

— Să nu-l mai văd! șopti. Niciodată!... Niciodată!

Repetă de mai multe ori aceste cuvinte, de fiecare dată cu o spaimă crescîndă. Apoi, brusc, exclamă cu o voce înăbușită:

— O! nu, nu, este imposibil. Îl voi revedea, sînt sigură... ceva mi-o spune... și încă destul de curînd. Unde și cum? Nu știu, dar sînt ferm convinsă că-l voi revedea... Căci mă iubește, nu am nici o îndoială... Iar eu, îl iubesc și eu, îl iubesc cum încă n-am iubit vreodată... cu toată puterea inimii mele!

Se adînci în gînduri tulburătoare, lăsîndu-se în voia încîntării pe care i-o producea amintirea lui Henri, a

cărui imagine o vedea atît de limpede, de parcă ar fi stat încă alături de ea.

— O! da, îl voi vedea... își spuse cu hotărîre, chiar de-ar trebui să merg eu spre el dacă n-ar veni el la mine. Nu mă pot împăca la gîndul că sîntem despărțiți pentru totdeauna.

Rostise cuvintele cu glas tare, ca pentru a se convinge de ceea ce spunea.

— Nici eu — interveni deodată o voce batjocoritoare, în vreme ce un nou personaj intra sub boltă, înaintînd cu familiaritate către ea.

Doamna du Barry tresări violent. În fața sa se afla ducele de Fronsac, fiul mai mare al mareșalului de Richelieu.

Pînă în clipa aceea fusese atît de cufundată în gînduri, încît nu observase că, de la un timp, tînărul libertin stătea în pragul refugiului de verdeață și o studia, cu un surîs ironic pe buze.

— Nici eu, nici eu nu mă pot obișnui cu această idee, repetă el. La urma urmei, de ce să fiți despărțiți pentru totdeauna, și de ce nu v-ați duce dumneavoastră la el, dacă el nu vine la dumneavoastră?

La auzul cuvintelor ducelui, care erau întocmai ale sale, ea rămase la început uimită și descumpănită. Nu știa că gîndise cu glas tare. Dar, recăpătîndu-și repede stăpînirea de sine și părînd oarecum jignită de vorbirea lui liberă, replică pe un ton tăios:

— Iartă-mă, dragul meu duce, aș vrea să știu de ce te amesteci în ceea ce nu te privește?

— Eu? Dar absolut deloc, contesă, absolut deloc, afirmă „tocul roșu". Nu făceam nimic altceva decît să vă dau dreptate.

— Te aflai deci aici, spionîndu-mă?

— Doamnă, mă jigniți, ripostă Fronsac cu prefăcută indignare. Să vă spionez! Dar pentru ce, Dumnezeule din cer? Sînt eu îndrăgostit de dumneavoastră? Din păcate, nu! Mi-ați interzis și, spre a nu vă displăcea, am

fost nevoit, deşi mi-a fost foarte greu, să mă supun acestui ordin. Prin urmare, nu am nici un drept de a încerca să vă surprind secretele.

— Secretele mele? Nu am aşa ceva, să ştii, domnule de Fronsac!... cel puţin nu din acelea pe care pari să le subînţelegi.

— Nici măcar unul... unul mic, mic de tot?

— Ei! nu, încă o dată, nu! aproape se răsti ea, cu un început de mînie.

— Calmaţi-vă, frumoasă doamnă, nu vă enervaţi aşa, replică ducele. De vreme ce mi-o afirmaţi, vreau să vă cred, căci altminteri ar fi o crimă de „lèse-galanterie"[1].

Şi cu glas scăzut şi o expresie confidenţială adăugă:

— Oricum, contesă, voinicul acela trebuie să fie un om foarte fericit!

— Poftim?! exclamă doamna du Barry, despre cine vrei să vorbeşti?

— Despre cel la care trebuie să vă duceţi dacă nu vine el la dumneavoastră.

— Ia seama, domnule de Fronsac — îl ameninţă favorita printre dinţi şi cu ochii plini de fulgere — mă voi supăra de-a binelea... şi s-ar putea să te coste.

De fapt, era indignată văzîndu-l pe libertin că-şi foloseşte verva zeflemitoare pe seama dragostei sale.

— Oho! doamnă, ripostă acesta încetînd să mai glumească, dacă lucrurile sînt chiar atît de grave, nu mai spun nimic Mi-ar părea nespus de rău să vă merit mînia şi mai ales, să vă fac fie şi cea mai mică supărare. Încercam doar să vorbesc în glumă, crezînd că îmi este îngăduit, dar fiindcă, aşa cum văd, glumele mele cad prost, vă rog să mă iertaţi şi să consideraţi că n-am zis nimic.

Înţelesese, într-adevăr, după fulgerul ce se aprinsese brusc în ochii contesei, că subiectul era spinos şi că ar greşi dacă ar continua să-l trateze cu uşurinţă.

[1] *Crimă de lèse-galanterie* : expresie inventată ad-hoc de către ducele de Fronsac prin similitudine cu crima de lezmajestate din Regatul Franţei, *lèse-majesté* şi putînd fi tradusă prin *o crimă de jignire a cuviinţelor*. (n.t.)

Cu toate acestea, era foarte intrigat. De cînd doamna du Barry îl desfăta pe rege și trona la Curte, avusese cunoștință despre multe pasiuni ale ei; dar acele pasiuni nu fuseseră niciodată nimic altceva decît simple capricii pe care, departe de a le ascunde, ea fusese prima care le mărturisise. Pe cînd acum situația părea să fie cu totul alta.

— Domnule duce — își reluă vorba favorita, care se mai îmblînzise, auzindu-l pe de Fronsac — știu că n-ai avut intenția să mă rănești și, ca urmare, îți iert cu dragă inimă cuvintele indiscrete. Cu toate acestea, dacă vrei să redevenim pe deplin buni prieteni, trebuie să-mi faci o promisiune.

— Și anume care, doamnă?

— Aceea de a-mi jura să păstrezi pentru dumneata... numai pentru dumneata, vorbele pe care le-ai auzit adineauri. Este inutil să-ți explic ce m-a făcut să le rostesc, dar am motive cît se poate de serioase ca ele să rămînă între noi.

— Vă jur asta, doamnă. Pe cuvînt de gentilom, nu voi deschide gura în fața nimănui, oricine ar fi.

— Bine, îmi este de ajuns, încuviință doamna du Barry Acum — adăugă — să vorbim despre altceva: spune-mi cum se face că ai venit să mă cauți aici, unde mă retrăsesem pentru a primi... pentru a visa în tihnă — se corectă repede, roșind fără să vrea.

— Vă mai amintiți, contesă, de seara pe care am petrecut-o la Fontainebleau, acum cincisprezece zile?

— Da, îmi amintesc.

— Și mai țineți minte sfîrșitul acelei serate?

— Doamne, replică favorita rîzînd, dacă nu mă înșel, sfîrșitul acelei serate semăna mult cu cel al precedenței și al celor care au urmat după aceea, adică dumneata prietenii dumitale erați cam amețiți de băutură.

A-a-a-a, iată-mă [illegible] despre asta vreau să vorbesc. Nu [illegible] și mărturisirea [illegible]

— Un incident deosebit? Pe cinstea mea, memoria mă trădează în această privință.

— Cum, ați uitat pariul făcut de prințul de Guéménée împotriva mea?

— Ah! așteaptă puțin, îmi aduc aminte, într-adevăr. După o lungă discuție cu prințul, care, ca un adevărat sceptic, susținea că este imposibil să găsești măcar o singură fată tînără, frumoasă, virtuoasă și nevinovată, dumneata te-ai lăudat, cred, că vei aduce printre noi — spre a combate convingerea lui de necredincios — două frumoase inocente, care vor accepta să vină de bunăvoie, fără a se folosi nici cea mai mică violență și fără ca nevinovăția lor să fie speriată prin aceasta.

— Întocmai. Și, deoarece prințul susținea că afirmația mea este prea curajoasă, am pariat o mie de ludovici împotrivă-i, ceea ce el a acceptat.

— Da, îmi amintesc și asta.

— Ei bine! aflați, frumoasă doamnă, că sînt pe punctul de a cîștiga pariul.

— Cum! Ai dat oare urmare acelei nebunii?

— Desigur.

— Ce extravaganță!

— Ei! contesă, trebuie să spargi cumva monotonia reuniunilor noastre.

— Dar aceasta e o modalitate cam ciudată...

— Mi se pare totuși că treaba va fi destul de picantă! Închipuiți-vi-le pe cele două fecioare pudice în compania domnișoarelor Gainard, Duthé, Grandi sau Deschamps, pe care obișnuim să le invităm la micile noastre supeuri, ca și a mai multor alte nimfe tot atît de desfrînate ca acestea...

Ar fi putut adăuga: „și în compania duhovnicului" căci Jeanne Becu nu făcea mai multe taine de deprinderile domnișoare, a căror meserie numărul[illegible] statutul, mult mai profitabil, de cutezătoare *[illegible]* care se spunea pe atunci.

— De fapt, ideea este originală — aprobă contesa cu un surîs cinic, stăpînită din nou de instinctele sale

rele, care niciodată nu erau solicitate zadarnic — și-mi închipui de pe acum întîmplările stranii ce pot decurge dintr-o vecinătate atît de neobișnuită.

— Nu-i așa că va fi interesant?

— Mai mult ca sigur. Și cine sînt acele tinere?

— Îngăduiți-mi să nu vă dezvălui nimic: surpriza va fi cu atît mai mare cînd le veți vedea.

— Fetele unor mici burghezi săraci, fără îndoială?

— Ba nu, nici pe departe.

— Cum, persoane de rang nobil?

— Da. Dar nu mă mai întrebați în legătură cu ele, m-aș vedea silit să nu vă răspund.

— Ia ascultă, Fronsac, nu cumva ai de gînd să intri în vreo încurcătură urîtă?

— Ce idee! exclamă tînărul libertin izbucnind în rîs. Și cum credeți că mi s-ar putea aduce o acuzație, dacă acele amabile copile vor veni de bunăvoie, fără să se folosească împotriva lor nici o violență, așa cum s-a stipulat în condițiile pariului?

— Ești foarte sigur?

— Vă dau cuvîntul meu

— Nu-mi explic totuși defel venirea de bunăvoie a acestor fete — gîndi cu glas tare frumoasa contesă, devenind visătoare — doar dacă nu se recurge la viclenie.

— Cît despre asta, nu zic nu.

— Și cum vei proceda?

— Ah! ceea ce faceți este o tentativă de corupție, contesă! V-am spus că acesta e secretul meu: așadar, nu vi-l pot destăinui. Mulțumiți-vă să știți doar că, la ora actuală, mi-am luat deja măsurile pentru asigurarea deplinei reușite a planului meu

— Dar acele persoane vor vedea pe dată alături de ele se află și, bineînțeles vor fugi imediat.

— Ba nu... Vom face în așa fel încît, la început, să le creem iluzii, pentru a le păstra cît mai mult cu noi. În acest scop, le vom instrui pe Gumaio și pe cele de-o seamă cu ea să se poarte cum trebuie măcar o oră, după

care vor fi libere să-şi reia manierele obişnuite... Şi vă închipuiţi, desigur, că abia în acel moment situaţia va începe să devină interesantă.

— Posibil. Mă întreb însă cum se va termina această aventură.

— Şi eu, dar tocmai faptul că nu ştiu îi dă, după părerea mea, mai multă savoare. Acum, contesă, îmi rămîne doar să aflu ziua în care intenţionaţi să mergeţi la Fontainebleau. Este necesar să fiu informat cu precizie asupra acestui amănunt, spre a putea da ultimele dispoziţii în vederea cîştigării pariului meu.

— Voiam să mă duc acolo chiar astăzi, dar nu prea ştiu dacă este bine.

— Şi pentru ce nu v-aţi duce?

— Pentru că...

Nu-şi încheie vorba şi se opri să se gîndească. Apoi, după cîteva secunde, continuă:

— Ba da, la urma-urmei mă voi duce.

— Bun. În cazul acesta mă grăbesc să întreprind cele necesare spre a-mi îndeplini cu bine treaba.

— Aşadar, în seara asta le vom vedea pe cele două ingenue ale dumitale?

— Păi da, chiar deseară.

— Şi continui să nu vrei să-mi spui cine sînt?

— Mai mult ca oricînd.

— Îmi poţi spune, cel puţin, dacă apar uneori la Curte?

— Nu văd nici un inconvenient în a vă spune că ele nu vin niciodată acolo. De altminteri, nu locuiesc în Paris. Şi cu asta fug, contesă, căci nu mai aim nici o clipă de pierdut...

După plecarea lui de Fronsac, favorita părăsi bolta înverzită şi în curînd fu înconjurată de o mulţime de doamne şi de gentilomi care, după ce asistaseră la scularea regelui, coborîseră în parc.

Dar, pentru [illegible]

și, pretextînd o ușoară indispoziție, urcă și se încuie la ea în cameră.

Voia să fie singură pentru a mai sta de vorbă cu inima sa.

În momentul în care doamna du Barry punea piciorul în afara refugiului de verdeață, un bărbat care, în tot timpul conversației sale cu cei doi tineri și cu domnul de Fronsac, stătuse ascuns în spatele unui boschet de rhododendron aflat la o depărtare de cîțiva pași, se îndepărta la rîndul său, îndreptîndu-se către ieșirea din grădină.

Acel bărbat era domnul Hélouin, baronul de Posen.

Din ajun, de cînd îi recunoscuse, nu încetase să-i pîndească pe Henri și pe Romuald, spre a se încredința că nu se înșelase asupra identității lor. Avea deja o cvasi-certitudine, dar ținea să-și elimine orice îndoială în această privință.

Drept urmare, fără ca ei să-și dea seama, nu-i pierduse nici o clipă din vedere, atît în ajun cît și în acea zi, supraveghindu-le cu atenție pașii și toate acțiunile, încercînd să descopere noi indicii de recunoaștere, apte să-l convingă pe deplin.

Și așa se făcuse că, mai înainte cu două ore și avînd grijă să rămînă la distanță, venise cu ei la castel, unde, după intrarea lor în apartamentele monarhului, se mulțumise să-i aștepte în parc.

Și tot astfel se întîmplase că, văzîndu-i — la ieșirea din anticamera regală — conduși de Morin și intrînd sub bolta în care se afla doamna du Barry, se ascunsese în spatele boschetului de rhododendron, de unde putea auzi cu ușurință cele ce urmau să fie spuse în cursul acelei întrevederi.

Trebuie să recunoaștem că aceasta îi făcuse o impresie cît se poate de proastă. Modul în care se exprimase domnul de Nevers îi dezvăluise subita pasiune a acestuia pentru favorită și, chiar mai mult decît Romuald, fusese șocat și îndurerat.

— Bietul copil! își spusese, după plecarea tinerilor. Așadar este necesar ca întoarcerea sa în Franța să fie marcată de o asemenea nenorocire? Căci nu există nici o îndoială că din dragostea aceasta nu se va alege decît cu necazuri și supărări. Un Lagardère-Nevers să iubească o curtezană! Ce durere pentru duce și ducesă, dacă ar afla această înclinație nenorocită! Nici nu îndrăznesc să mă gîndesc și aproape că aș dori să mă fi înșelat asupra persoanei sale. Din păcate, sînt din ce în ce mai sigur că este el, chiar el, ca și prietenul său, domnul de Dizons.

Răscolit de aceste gînduri amare și văzîndu-i pe Henri și Romuald îndepărtîndu-se, domnul de Posen se pregătea să-și părăsească ascunzătoarea spre a-i urmări din nou, cînd sosirea lui de Fronsac îl îndemnase să rămînă pe loc.

Presimțise că prezența sa mai era necesară și că în această a doua convorbire va fi vorba despre lucruri pe care ar avea mare interes să le afle. Așa încît ascultase foarte atent conversația ducelui cu contesa.

Și, pe măsură ce tînărul desfrînat vorbea, se simțea cuprins de o spaimă de care nu se putea apăra.

Cine erau cele două fete tinere, pure și nevinovate, pe care se lăuda că le va aduce la Fontainebleau, printre femeile acelea vicioase și bărbații aceia corupți?

O! cît de scump ar fi plătit să le afle numele, pe care nemernicul se încăpățîna să nu-l destăinuie!

În sfîrșit, după ce de Fronsac și doamna du Barry se despărțiseră, pleca și el acum, stăpînit de o cumplită bănuială care, încetul cu încetul, i se înfipsese în minte și-l chinuia:

„Dac-ar fi... cele la care mă gîndesc?" se frămînta el. „Dar nu, este imposibil și sînt nebun că-mi vîr în cap

asemenea idee. Cum ar putea ticălosul, chiar şi prin vicleşuguri, să le atragă într-un astfel de loc? Cu toate acestea, a precizat două persoane de rang nobil... şi care nu locuiesc la Paris... Este drept că doar una este de rang nobil. Dar e totuşi posibil ca, datorită intimităţii lor, el să fi crezut să sînt amîndouă nobile... Şi cînd te gîndeşti că nu am şi nu pot avea nici o certitudine în problema asta!... Ce-i de făcut? Oare pe baza unei simple supoziţii trebuie să mă duc să tulbur liniştea unei familii, s-o pun în gardă împotriva unei maşinaţii care s-ar putea să nici nu fie îndreptată împotriva ei? Ar fi foarte imprudent din partea mea..."

Neliniştea baronului era atît de mare, în timp ce gîndea astfel, încît pe frunte îi apăruseră picături de transpiraţie ce-i cădeau pe haine fără ca el să-şi dea seama. Deodată, trăsăturile contractate i se destinseră şi schiţă un gest de bucurie.

„Dar, ia stai", îşi spuse, „de ce n-aş încerca. pentru orice eventualitate, să-i trimit pe marchiz şi pe viconte la reuniunea ce urmează să aibă loc astăzi la Fontainebleau şi la care au refuzat să se ducă? Dacă mă înşel în previziunile mele, îi va costa doar cîteva ore petrecute în proastă companie; dacă nu, se vor afla ei la faţa locului, pentru a le apăra pe nefericitele copile... care, desigur, n-ar putea avea nişte apărători mai buni. La naiba! nu trebuie să mai ezit nici o secundă — mă voi duce fără întîrziere să iau măsuri ca ei să fie prezenţi acolo diseară... Necazul este, însă, că domnul de Nevers o va regăsi pe doamna du Barry... Atîta rău!" adăugă. „Mai ales că s-ar putea ca asta să fie spre binele lui, căci nu m-ar mira deloc dacă, văzînd-o pe doamnă în adevărata ei lumină — sub care se va prezenta cu siguranţă în cursul acelei orgii, dragostea lui ar fi ucisă pe loc. Aşa că, oricum, ideea mea este excelentă."

În timpul acestui monolog, domnul de Posen ajunsese în afara parcului, aşa încît porni imediat către hanul

La Clopotul-Despicat unde îşi închipuia că se vor fi întors Henri şi Romuald.

Avea de gînd ca, fără a li se face cunoscut, să le dea de înţeles că ar avea cel mai mare interes să participe la serata de la castelul Fontainebleau şi că, în consecinţă, n-ar trebui să lipsească.

Marchizul şi vicontele părăsiseră grădina de mai bine de douăzeci de minute.

Intenţia domnului de Dizons fusese de a se înapoia cît de repede cu putinţă, împreună cu Henri, la locuinţa lor şi de a-l lua de acolo pe Joson; apoi de a pleca toţi trei, fără întîrziere, spre reşedinţa ducelui de Nevers. După cum ştim, trebuia ca, mai întîi, să se informeze asupra locului exact în care se afla aceasta, trecînd prin Paris pe la Passepoil şi Cocardasse.

Vicontele era nerăbdător să-şi vadă prietenul în mijlocul familiei, gîndind că bucuria şi mîngîierile acesteia vor avea o înrîurire salvatoare asupra nenorocitei lui iubiri.

Dar în graba de a ajunge mai curînd la casa lui Jérôme Pichard, confundă o stradă cu o alta şi, nedîndu-şi imediat seama de eroarea sa, se abătu cu totul din drum.

Este de prisos să adăugăm că marchizul nu observase nici pe-ăştia greşeala. Pierdut în visele sale şi avînd mereu în faţa ochilor imaginea fermecătoarei contese, s-ar fi lăsat condus pînă la antipozi fără a remarca.

Aşa că Romuald fu tare mirat pomenindu-se deodată lîngă o piaţă întinsă, ce-i era cu totul necunoscută şi nu-i reamintea cu nimic împrejurimile localului gazdei lor

La capătul acelei pieţe, în faţa lui, se înălţa un edificiu de mari proporţii, alcătuit din trei corpuri de clădire ce formau trei laturi ale unui pătrat şi între care se afla o curte spaţioasă.

După cum îi fu lesne să recunoască văzînd o mulţime de soldaţi mergînd încoace şi-ncolo prin curte, era o

cazarmă, ocupată, pentru moment, de un regiment de gărzi franceze, a căror uniformă o desluşeau limpede, în ciuda distanţei.

Pe fiecare latură a clădirii fuseseră ridicate cîteva barăci de comedianţi, ce fuseseră autorizaţi să se instaleze acolo, pe toată durata anului, atît spre a permite ostaşilor să se recreeze pe bani puţini, cît şi pentru a-i împiedica, în limitele posibilului, să-şi petreacă la cîrciumă timpul lăsat liber de serviciul militar

Ca să nu-şi facă rău unul altuia şi printr-o înduioşătoare înţelegere, care cu greu ar mai putea fi văzută astăzi la actorii ambulanţi, „directorii" acestor teatre de bîlci căzuseră de acord să nu dea spectacole decît pe rînd. Astfel că niciodată nu erau deschise cîte două teatre simultan.

În momentul în care vicontele şi marchizul soseau în piaţă, unul dintre teatre, tocmai atunci în cursul unei reprezentaţii, era înconjurat de o mulţime de gură-cască, atît militari cît şi civili, aceştia din urmă amuzîndu-se la vederea farselor tot atît de bine ca şi ostaşii.

Deocamdată, nu se ajunsese decît la paradă, destinată să atragă publicul. Dar este de crezut că acea paradă, executată de trei personaje din trupă, era foarte interesantă, căci adunase lumea de pe o rază de o sută de stînjeni, lăsînd împrejurimile pustii.

Aşa încît Romuald care, văzîndu-se pierdut, căuta pe aproape vreun om pe care să-l întrebe de drum, trebui să se resemneze să meargă pînă la mulţimea de curioşi, trăgîndu-l după el pe Henri — ale cărui mişcări semănau din ce în ce mai mult cu cele ale unui automat.

Apropiindu-se de baracă, ochii i se îndreptară mai ales asupra unuia dintre histrioni care, cu faţa pudrată toată cu făină, făcea nişte strîmbături şi contorsiuni [illegible] ce păreau să distreze foarte tare adunarea.

[illegible] studie cîteva secunde privirile [illegible]

că le recunoaşte, că le mai văzuse undeva. N-ar fi fost însă în stare să spună nici unde, nici în ce împrejurări.

Cînd se apropie mai mult şi cînd izbuti să-l examineze în voie pe clovn, acea vagă asemănare se accentuă.

— Este sigur, îşi spuse — că chipul acestei paiaţe nu-mi este necunoscut. Dar cînd şi în ce loc l-am mai avut în faţa ochilor? Iată ce nu-mi pot aminti.

Şi deoarece, fără a înţelege motivul, această problemă îl interesa enorm, îşi scormonea memoria încercînd să găsească un punct de reper care să-l pună pe calea cea bună. Această căutare îl absorbea în aşa măsură, încît nu se mai gîndea să ceară informaţia de care avea nevoie.

Parada se prelungi cinci-şase minute. Apoi directorul barăcii, socotind că „lumea" era suficient pregătită, dădu ordin să fie încetată.

Pe loc, cei trei mimi rămaseră nemişcaţi, iar patronul, luîndu-şi o portavoce, se porni să debiteze un anunţ îmbietor:

— Doamnelor şi domnilor, începu, spectacolul pe care tocmai vi l-am oferit nu este decît un slab eşantion al îndemînării *artiştilor* noştri. Pentru a le aprecia adevăratul talent, nu aici tre...

Dar nu terminase să rostească ultimul cuvînt, cînd în asistenţă se stîrni un tumult violent şi un bărbat, răsturnînd totul în calea sa, îşi croi drum prin gloată, ajunse pînă la picioarele scării ce suia la platformă, o urcă din două salturi şi, năpustindu-se asupra paiaţei albe, o apucă de gît.

Totul se petrecuse atît de repede, încît clovnul nu avusese timp să se ferească de atacul necunoscutului... care nu era altul decît prietenul nostru Joson.

Bretonul, îngrijorat văzînd că stăpînii întîrziau să i se întoarcă, se hotărîse să le meargă în întîmpinare.

Din nefericire, cu toate indicaţiile pe care i le dăduse Jérome Pichard cu privire la drumul ce-l avea de urmat spre a ajunge la Castel, unde ştia c-ar trebui să se afle „patronii" săi, el se rătăcise prin Versailles, ca şi Romuald

și nimerind, printr-o ciudată coincidență, tot în piața în care se aflau barăcile, se apropiase, spre a se distra o clipă, să privească parada.

Imediat, și tot ca și domnul de Dizons, atenția îi fusese atrasă de înfățișarea clovnului pudrat cu făină. I se părea că acesta seamănă grozav cu un anumit individ, din a cărui cauză, cu cinci ani în urmă, avusese mult de pătimit și pentru care nutrea o ură adîncă.

Cu toate acestea, datorită strîmbăturilor făcute de histrion, precum și din pricina măștii albe care-i denatura fizionomia, nu îndrăznea să afirme că ar fi fost chiar omul lui.

Atîta vreme cît paiața a continuat să se strîmbe, păstrase o îndoială în privința sa. Dar de îndată ce se încheiase parada, cînd trăsăturile îi reveniseră la starea normală, căpătase certitudinea că nu se înșela și că-l avea sub ochi pe însuși ticălosul care odinioară, sub pretextul de a-l conduce la unchiul său Tanguy, îl dusese nu știa unde, punîndu-l pe un complice să-l îmbete timp de cinci zile și care, în plus, fusese cît pe-aci să-i provoace moartea, făcîndu-l să se azvîrle cu capul într-o bornă de care, cu siguranță, s-ar fi spart, dacă n-ar fi fost fabricat în ținutul Armor[1]-ului.

Și, hotărît să nu scape ocazia de a se răzbuna pe nemernic, Joson se năpustise, așa cum am văzut, pînă la omul tăvălit prin făină și, în ciuda costumului său, îl recunoscuse perfect.

— Ah! mămulică, Doamne! strigă de cum îl înhățase pe Alcide Rigobert — căci s-a ghicit, probabil, că el era, și vom ști curînd cum de se afla acolo. Ah! mămulică Doamne! Acușica te țin bine, mă cadetule, ș-o să-ți spun eu acu' ce meriți pen'că-ai greșit față de fiu' lu' majcămea!... Gunoi împuțit! ticălos mînjit cu orez, acu' n-o să-mi mai fugi din mîini, ca-n data aia cînd m-ai făcut să dau cu capu'-ntr-o piatră. A! nu, neicușorule, făr' să

[1] *Armor*: denumirea celtică — însemnînd *Ținutul mării* — a provinciei franceze Bretagne, despre ai cărei locuitori se spune că sînt „tari de cap" (n.a.)

mint deloc, cadetule. Şi na!... Şi mai na!... Hai, mai na!... Încaseaz-o şi p-asta, jigodie, nenorocitule, vagabond ticălos ce eşti!...

La fiecare „şi mai na!" pe care-l striga cu o voce răsunătoare, mîna mare şi grea a bretonului cădea cu un zgomot de bici asupra şnapanului care scotea zbierete de durere şi chema în ajutor.

Dar personalul barăcii, mut de uimire şi neînţelegînd nimic din ce se întîmpla, nici nu se gîndea să intervină spre a-l apăra. De altminteri, oamenii simţeau că nu le-ar fi fost bine dacă ar fi încercat să-l salveze: statura puternică a lui Joson lăsa să se presupună că acesta nu ar fi permis cu uşurinţă să-i fie smulsă prada din mîini.

Cît despre spectatori, aceştia se mărgineau să se uite plini de curiozitate la noua paradă ce li se oferea şi care nu părea să-i intereseze mai puţin decît precedenta, deşi era de un alt soi.

Rigobert era într-o stare din ce în ce mai jalnică. Sucit şi răsucit în toate felurile de Joson, care-l izbea neîncetat cu braţele lui puternice, nu mai avea forţă să se ţină pe picioare şi ar fi căzut cu siguranţă dacă bretonul nu l-ar fi susţinut.

Şi totuşi, în ciuda avalanşei de lovituri pe care le primea şi care-l zdrobeau cumplit, mintea îi rămăsese lucidă şi îşi dădea seama de groaznicele care-ar putea apărea pentru el. Într-adevăr, în urma acelei scene, Joson va fi întrebat, în mod firesc, cu privire la mobilul agresiunii sale, iar explicaţiile pe care le-ar da, ca şi ancheta ce, drept urmare, s-ar deschide cu privire la el, ar duce, fără îndoială, la recunoaşterea lui. Şi ăsta era tocmai lucrul de care se temea.

Din ajun, de cînd o asasinase pe Thérèse Vignon, se ascundea cu grijă. Este drept că crima sa nu avusese martori. Cu toate acestea, ţinînd seama de relaţiile [illegible] gi icitoarea în cărţi, bănuia că va fi [illegible] de poli[illegible] de a[illegible] nvestigaţii [illegible] [illegible] motive [illegible] [illegible] de a se înapoia la Paris [illegible] [illegible] [illegible]

linx ai agenţilor domnului de Sartine, se gîndise — aducîndu-şi aminte de vechea lui meserie de comediant — să încerce să se angajeze la una din trupele ambulante instalate în piaţa în care se afla cazarma. Spera ca sub veşmintele de paiaţă şi avînd faţa mînjită cu făină să dejoace mai uşor cercetările copoilor ce aveau să-i fie lansaţi pe urme.

Întîmplarea făcuse ca, tocmai atunci, directorul uneia dintre barăci să aibă nevoie de un *artist* spre a-şi completa trupa, aşa încît îl angajase pe loc.

Din clipa aceea, habar neavînd despre dezvăluirile făcute de victima sa fratelui Eusèbe — revelaţii care, aşa cum ne amintim, fuseseră raportate de către acesta baronului de Posen — crezuse că poate fi pe deplin liniştit.

Nici prin gînd nu-i trecea să prevadă venirea neaşteptată a lui Joson Miroux; căci, nerevăzîndu-l vreme de cinci ani, era îndreptăţit să-şi închipuie că scăpase definitiv de el. Acum, gîndindu-se că din pricina lui s-ar putea să-i fie descoperită crima, era cuprins de o furie nemărginită împotriva bretonului!

Trebuia cu orice preţ să-l împiedice să vorbească. Dar cum?

Ah! dac-ar avea asupra lui o armă, ca cea cu care o ucisese pe Vignon! Aceea, din nefericire, rămăsese în hainele lui de oraş, pe care le dezbrăcase pentru a-şi pune costumul de histrion. N-ar fi şovăit s-o folosească pentru a scăpa de breton. Şi, de data aceasta, n-ar fi putut fi acuzat de asasinat. Nu era, oare, în legitimă apărare?

Uita că, admiţînd că n-ar fi condamnat pentru acest nou omor, ar fi fost totuşi nevoit să răspundă în faţa justiţiei, care ar reuşi, desigur fără multă greutate, să afle cine este.

Raţionamentul său era, deci, lipsit de cea mai elementară logică, dar el nu-şi dădea seama: oricît de viclean ai fi, poţi oare să te gîndeşti chiar la toate?

În timp ce prin cap îi treceau aceste gînduri, ochii săi căzură pe o teacă mare de piele ce atîrna de centura lui Joson și din care ieșea un mîner gros de corn.

„Un cuțit!" își spuse în sinea lui. „Asta trebuie să fie... of! de-aș izbuti să pun mîna pe el."

Nu se înșela: Joson era într-adevăr înarmat cu un cuțit, un cuțit ce putem spune că făcea parte integrantă din costumul său de aventurier și pe care-l folosise atît de bine în ajun, în pădurea Rambouillet, pentru a ucide mistrețul și a-l salva pe rege.

Deodată, în clipa în care omul din Quimperlé îi trăsese o ultimă scatoalcă, nu mai puțin grea decît cele precedente, și se pregătea să-i dea drumul socotind că pedeapsa fusese suficientă, Rigobert întinse iute brațul înspre teaca de piele, apucă mînerul de os și, scoțînd arma, își adună toate puterile ce-i mai rămăseseră, încercînd să-și lovească dușmanul în inimă.

Din fericire, chiar în acel moment Joson îl împingea departe de el, astfel încît cuțitul care, altminteri, i-ar fi pătruns adînc în carne, nu reuși să-i găurească decît îmbrăcămintea și doar să-i zgîrie pielea.

Dar, cu toată mica gravitate a rănii, aceasta îl scoase din fire pe breton care, nemaistăpînindu-se și văzînd roșu în fața ochilor, îl înhață din nou pe Rigobert și, mai înainte ca acesta să se poată sluji a doua oară de armă, îi trînti în cap o lovitură cu pumnul său formidabil, în stare să doboare un bou.

— Ah! lepădătură! îi strigă. Așadar, vrei să mă înjunghii ca pe-un purcel? Nu mint deloc, pe toți sfinții, cadetule, na poftim una de-o să-ți treacă chefu' să mai încerci!

Cu siguranță, așa ceva i-ar fi fost imposibil ticălosului: cu craniul sfărîmat, cu sîngele curgîndu-i valuri pe nas și pe gură, se prăbușise pe scînduri unde se zbătea în ultimele spasme ale agoniei.

Urmarea fu o agitație cumplită stîrnită în mulțime. Privitorii se repeziră pe scena barăcii, unii înconjurîndu-l pe Joson, alții — pe Rigobert.

Trebuie să spunem că sentimentele generale îi erau ostile omului din Quimper. Toți se întrebau: de ce venise să-l atace pe clovnul care nu-i făcuse nimic? În definitiv, acesta avusese dreptate să se apere, iar el era vinovat că-l ucisese.

Acum că-i trecuse mînia, Joson stătea prostit în fața cadavrului ex-comediantului și nici măcar nu încerca să se elibereze din mîinile ce-l strîngeau ca să-l împiedice să fugă, dacă ar fi avut poftă. Dar el nici nu se gîndea la asta. Era mult prea năucit; căci nu în mod voit îl omorîse pe șnapan: el voise doar să-l amețească. Nenorocirea fusese că uitase de forța lui.

Deodată, persoanele care-l țineau pe breton fură împinse la o parte și Henri și Romuald care, la rîndul lor, ajunseseră pe scenă și veniră să se posteze lîngă el.

— Lăsați-l pe băiatul acesta, porunci cu asprime Henri, încetînd, pentru moment, să se gîndească la doamna du Barry

— Trebuie să fie arestat! i se replică. A comis un omor asupra unui om inofensiv.

— Nu susținem că a făcut bine ucigîndu-l pe acest individ, ripostă Romuald, dar vă încredințăm că nu avea această intenție. De altminteri, dacă ați ști cine este acest personaj, nu l-ați regreta atîta.

Într-adevăr, vicontele, văzîndu-l pe Joson tăbărînd asupra paiației și știind că băiatul nu avea în inimă decît un singur simțămînt dușmănos, ghicise imediat că clovnul era însuși ticălosul care-l păcălise odinioară. În același timp, îl recunoscuse și ca fiind omul care într-o zi, la hanul *La Clopotul Despicat*, se lăudase în fața unei șlehte de beți vi că o răpise pe domnișoara de Nevers de la mănăstirea din Picpus.

— Ei bine! spuneți-ne cine este, cerură cîțiva curioși.

— Eu sînt cel ce vă voi spune, răspunse un nou-venit care se apropiase de trupul lui Rigobert și-i cercetase trăsăturile cu mare atenție. Este ucigașul femeii care a fost găsită ieri, asasinată, în fața casei hangiului Jérôme Pichard.

Deşi în epoca aceea nu existau, ca astăzi, ziare care să ducă în cîteva ore vestea unor fapte recente dintr-un oraş într-altul, ştirea despre asasinarea ghicitoarei în cărţi se răspîndise totuşi în întregul Versailles, dînd naştere la numeroase comentarii. Căci victima nefiind de prin partea locului şi nu furtul fiind cel care condusese mîna criminalului sub ale cărui lovituri căzuse — cel puţin nu furtul de bani, căci asupra ei fusese găsită o pungă conţinînd o sumă mărişoară — omorul acela prezenta o trăsătură misterioasă care excitase în cel mai înalt grad curiozitatea generală.

Şi în zadar se încercase să se afle: *primo* — cine era femeia; *secondo* — cine era asasinul ei, *tertio* — în ce scop o ucisese. Nu se putuse descoperi nimic.

Dar acum, misterul începea să se limpezească.

— Aha! el este! strigară cîţiva spectatori, începînd să privească mortul cu o mirare amestecată cu o uşoară teamă, poate chiar cu scîrbă.

— Da, el este! confirmă necunoscutul.

— Şi de unde ştiţi dumneavoastră? îl întrebară alţi curioşi, părînd că le vine greu să admită că veselul histrion care-i făcuse să rîdă cu atîta poftă putea fi autorul unui asemenea atentat.

— Ştiu, răspunse cel interpelat, pentru că femeia, înainte de a muri, l-a indicat ca fiind asasinul ei. Sînt agent de poliţie şi îl căutam încă de ieri, potrivit ordinelor şefilor mei, cărora o persoană, rămasă lîngă nefericită pînă în ultima ei clipă, venise să-l denunţe, dîndu-i semnalmentele precise.

— Dar sînteţi foarte sigur, domnule, că acele semnalmente i se potrivesc *artistului* meu? întrebă, la rîndul său, directorul barăcii.

— Cît se poate de sigur, întări agentul. Trăsăturile mizerabilului mi-au fost descrise în amănunt şi sînt întru totul cele ale acestui individ. Mi se indicase chiar şi acest semn distinctiv pe care-l are la gură şi care nu permite nici un dubiu cu privire la identitatea lui.

Spunînd acestea, îi arătă directorului o cicatrice veche, ce începea puțin deasupra buzelor, le traversa, tăindu-le cu o dîră albicioasă, și se termina la baza nasului. Era amintirea lăsată lui Rigobert de sticla de vin de Bourgogne pe care i-o aruncase cîndva în cap domnul de Nevers — știm bine în ce împrejurări.

— Dar mai există și alte dovezi că nu mă înșel deloc, continuă polițistul, și sper să vi le pot da imediat, Vă rog să binevoiți să-mi dați îmbrăcămintea pe care omul acesta o purta înainte de a și-o pune pe cea de clovn. Sînt aproape sigur că vom găsi în ea anumite hîrtii pe care i le-a furat femeii, după ce a asasinat-o.

Directorul plecă să aducă hainele cerute și i le dădu personajului care se prezentase ca aparținînd poliției. Acesta le cercetă imediat și începu prin a scoate din ele un cuțit rabatabil, de mari dimensiuni.

— Aha! exclamă îndeajuns de tare pentru a fi auzit de curioșii ce se adunaseră cerc în jurul lui — iată o descoperire la care nu mă așteptam, și nu m-aș mira deloc dacă această armă ar fi cea folosită de mizerabil pentru a-și săvîrși crima.

Deschise cuțitul. Lama era curată și strălucitoare, dar lîngă mîner și în crestătură se distingeau urmele unei substanțe maronii ce adera la metal.

Agentul zgîrie cu unghia puțin din acea substanță și o sfărîmă între degete.

— Este într-adevăr instrumentul crimei, declară după o scurtă examinare. Mă pricep, și afirm că acesta este sînge omenesc uscat.

Puse cuțitul la loc sigur, apoi scotoci din nou prin haine și, în curînd, scoase dintr-un buzunar cu fundul dublu un plic voluminos pe care se putea citi următoarea inscripție: «A se preda domnului locotenent general de poliție. Afacerea contelui de B...»

— Ce vă spuneam? exclamă agentul triumfător Mai credeți că mă înșel? Pentru a deveni posesorul acestor hîrtii care îl inculpau grav într-o afacere de omucidere, veche deja de cîțiva ani, pentru asta a asasinat-o ticălosul

pe cea care le deținea și a cărei intenție era de a i le duce domnului de Sartine.

Toți cei de față, inclusiv directorul, erau acum edificați și în mulțime începuse să se producă un curent de opinie în favoarea lui Joson. Nimeni nu mai era împotriva lui pentru că-l doborîse pe Rigobert: nu fusese criminal... fusese cel care făcuse dreptate!

— Domnilor, li se adresă polițistul lui Henri și lui Romuald care, ca și bretonul, rămăseseră nemișcați în vreme ce el își efectua cercetările, deoarece răspundeți pentru servitorul dumneavoastră, v-aș fi îndatorat dacă mi-ați spune numele dumneavoastră. Deși libertatea acestui băiat nu este cîtuși de puțin amenințată, e totuși util ca justiția să vă cunoască, astfel încît, dacă ar fi cazul, să vă ceară unele explicații în legătură cu cele ce s-au petrecut.

Henri și Romuald îi satisfăcură cu bunăvoință cererea, dîndu-i — bineînțeles — numele lor de canadieni. Apoi, mulțimea de curioși lăsîndu-i să treacă fără greutate, părăsiră baraca împreună cu omul din Quimperlé și porniră către hanul *La Clopotul Despicat*, avînd precauția ca, mai înainte, să se informeze cu grijă asupra drumului ce-l aveau de urmat pentru a ajunge acolo.

— Pe cinstea mea, Joson, zise Romuald pe cînd mergeau, iată un individ care trebuie să-ți fie recunoscător că l-ai expediat atît de rapid. Este de presupus că cravata de cînepă care-l aștepta într-una din zile ar fi fost mai puțin promptă în a-l trimite înapoi la jupîn Satana, demnul său patron, și i-ar fi produs ceva mai multe spaime.

— Adevăru'-adevărat, stăpîne-miu, replică bretonul trăgîndu-se de o șuviță de păr, zău că n-aveam dă gînd să-l ucid, pen'că-i păcat, pă cinstea mea, să omori pe cineva! Vroiam doar să-i dau un „bobîrnac" așa, ușurel, cum s-ar zice ca să-i tai chefu' să se joace cu cuțitu', asta-i tot.

— Numai că „bobîrnacul" tău, băiete, în loc să fie doar „așa, ușurel", a fost tot atît de zdravăn ca o lovitură

de măciucă, remarcă Henri. Atîta pagubă! La urma urmei, așa cum spune și vicontele, în felul acesta i-ai făcut șnapanului un serviciu, căci nu va mai fi nevoit să treacă prin mîinile călăului. Așa că toate sînt cum nu se poate mai bine și nu trebuie să ai nici o remușcare.

Joson continua să-și smulgă părul ca un disperat, nepărînd să fie cu totul de această părere.

— Nu-i dăloc bine, nu dăloc, își spunea, mergînd în urma celor doi prieteni. Să ucizi pă cineva, asta-i un păcat afurisit! Musai să caut un domn preot să mă spovedească.

Peste zece minute, cei trei tineri soseau la casa lui Jérôme Pichard.

Henri și Romuald urcară imediat în camerele lor, spre a se pregăti să plece către locuința ducelui de Nevers, în vreme ce Joson, a cărui rană, așa cum am mai spus, era mai puțin gravă decît starea sa sufletească, se ducea la grajd să înhame caii; căci nu în locul acela putea spera să întîlnească un preot.

Vicontele își zorea pe cît posibil prietenul. Îl vedea recăzut deja în visările sale de dragoste și se temea ca nu cumva, sub un pretext oarecare, să încerce să le întîrzie plecarea.

Tocmai în clipa în care tînărul se pregătea să deschidă ușa, zări o hîrtiuță ce astupa gaura cheii.

— Ia te uită! zise, ce să fie asta?

Luă hîrtia și o despături.

Conținea cîteva cuvinte scrise cu creionul, pe care încercă să le descifreze, dar fiindcă se afla într-un coridor cam întunecos, nu reuși și fu nevoit să se întoarcă în cameră spre a putea vedea despre ce era vorba.

De-abia își aruncase ochii pe bilet, că și scoase o exclamație de uimire care-l făcu pe marchiz să vină în fugă.

— Ce se-ntîmplă? întrebă acesta.

— Privește, îi spuse Romuald, arătîndu-i hîrtia.

Henri citi cele ce urmează:

«Domnul marchiz Henri de Lagardère-Nevers și domnul viconte Romuald de Dizons vor trebui să asiste negreșit la supeul dat de doamna contesă du Barry la castelul din Fontainebleau. Dacă nu s-ar duce, absența lor ar fi, cu siguranță, cauza unor nenorociri ireparabile.

Semnat:
Astrologul de la balul din Chè vreloup»

Cei doi tineri erau stupefiați.

— Ce înseamnă asta? întrebă Henri

— Nu înțeleg nimic, răspunse Romuald, și-mi vine să cred că visez.

— La fel și mie. Și totuși, biletul acesta nu-i o închipuire, iar ordinul pe care-l conține — ținînd seama de cel care l-a scris — nu a fost dat, desigur, cu ușurință. Într-adevăr, îmi aduc foarte bine aminte, și tu la fel, fără îndoială, de misteriosul necunoscut deghizat în astrolog pe care l-am întîlnit la balul acela de la Chèvreloup, și care ne-a ghicit atît de bine sub măștile noastre, dezvăluindu-ne niște lucruri pe care credeam că numai noi le cunoaștem.

— Da, bineînțeles, îmi amintesc. Era foarte bine informat despre treburile noastre, oricît de secrete erau.

— Așa cum pare a fi și acum, de vreme ce ne-a recunoscut și de astă dată, cînd s-ar zice că-i foarte la curent cu tot ceea ce ne privește.

— Fapt este că-i țare ciudat că, neaflîndu-ne aici decît de ieri, el știe deja că ne-am întors și, mai ales, că a reușit să ne recunoască în ciuda incognito-ului nostru. Omul acesta are, fără doar și poate, o putere ocultă. Cu atît mai mult cu cît prezența lui în apropierea noastră nu ne-a fost semnalată prin nici un indiciu.

— Da, toate astea sînt foarte misterioase și par să țină de miracol. Dar, ia stai, mă gîndesc că jupînul Pichard trebuie să-l fi văzut cînd a urcat să pună hîrtia care, bineînțeles, n-a venit aici singură. Și poate că, din

cele ce ne va spune gazda noastră, vom reuși să descoperim cine este.

— Asta nu-i deloc cu putință, căci îmi amintesc că, la balul acela, ne-a spus că noi nu-l cunoaștem. Să încercăm totuși. Este posibil să fi recurs la un vicleșug spre a ne deruta.

Hangiul fu chemat și interogat. Dar îi încredință pe tineri că, de cînd plecaseră de la el, nimeni nu se apropiase de camerele lor, în afară de un bătrîn gentilom, baronul de Posen care, luîndu-și asupra sa, din omenie, sarcina înmormîntării defunctei, ce urma să aibă loc în acea după-amiază, se dusese în camera mortuară pentru a se ocupa de ultimele pregătiri.

Henri și Romuald nu erau, așadar, mai lămuriți decît înainte, și aproape că le venea să creadă într-o intervenție supranaturală.

Acel baron de Posen, pe care-l văzuseră în ajun împreună cu călugărul cordelier, nu le părea, într-adevăr, a fi persoana ce-i interesa și pe care și-o închipuiau sub o înfățișare cu totul deosebită.

— Și-acum, ce hotărîm să facem? întrebă Henri, după ce Jérôme Pichard se îndepărtase din nou.

— Pe cuvînt — răspunse Romuald după o scurtă gîndire, și deși se temea să-l revadă pe marchiz în compania favoritei — pe cuvînt, cred că trebuie să dăm ascultare acestui ordin, căci chiar ordin este. Așa cum spuneai, în mod cert nu ne este dat fără o rațiune majoră. Și deși nu am nici o idee în legătură cu nenorocirile ireparabile despre care vorbește cel care ni l-a trimis, dacă totuși așa ceva ne amenință, am fi vinovați de n-am încerca să le îndepărtăm ducîndu-ne la supeul doamnei du Barry. Cu atît mai mult cu cît, fără falsă rușine, nu am prea avut de ce ne mîndri că ne-am urmat propria inspirație, prima dată cînd acest misterios personaj și-a permis să ne dea un sfat.

— Este și părerea mea, aprobă Henri. O voce interioară îmi spune că dacă nu i-am urma sfatul, am avea de regretat toată viața... Așadar, vom merge.

— Vom merge. Necazul este că din cauza aceasta ni se amînă pe mîine vizita la ducele de Nevers, remarcă Romuald, cu un suspin. Dacă am face-o astăzi, nu știu ce pretext am putea oferi pentru a absenta în cursul serii.

— Da, așa este. Dar, din fericire, nu se pierde decît o zi, replică Henri, îmboldit de o bucurie secretă, la gîndul că se va afla din nou în preajma idolului său și, de data aceasta, aproape în intimitate.

În momentul acela, Joson, părînd că merge cu greutate, veni să anunțe că înșeuase caii.

— Scoate-le iar șeile, prietene, îi spuse vicontele, nu plecăm decît peste două ore. Dar ce ai? Te doare atît de tare rana?

— Sufletu' e ăl dă mă doare, răspunse băiatul gemînd. Chestia asta îl face pă om să-l doară zdravăn, să știe că-i vinovat d'un păcat dă moarte!... Trebe musai să caut un domn preot ca să mi-l ierte!

Cei doi prieteni își cunoșteau prea bine omul pentru a încerca să-i micșoreze durerea prin vorbe bune. Și știau și cît este de sensibil, ca să-și permită să rîdă de el. Așa încît amîndoi îi dădură permisiunea să dea fuga la cea mai apropiată biserică, spre a găsi un medic de conștiințe.

7

Cu puțin înainte de intrarea în satul Fontainebleau (Fontainebleau nu avea încă dreptul de a se numi oraș), și la o mică depărtare de drum, se vedea o proprietate destul de întinsă, alcătuită dintr-o casă de locuit — un fel de castel — precedată de o grădină mare.

Era locuința ducelui Philippe de Lagardère-Nevers și a soției sale, ducesa Olympe, care, după dispariția iubitului lor fiu, căpătaseră oroare de Paris și nu întîrziaseră să-l părăsească, simțind că nu mai pot locui acolo.

Ce nevoie aveau să-şi arate durerea unor indiferenţi şi să mai şi fie constrînşi să se supună convenţiilor sociale? Retraşi departe, în acel refugiu, măcar îşi îngăduiau să se lase în voie pradă durerii lor adînci, netrebuind să suporte sîcîielile lumii, care constituie o adevărată suferinţă pentru inimile zdrobite, aşa cum erau ale lor

Cufundaţi în permanenţă într-o adîncă tristeţe, trăiau absolut singuri, neprimind pe nimeni şi neieşind niciodată.

În ciuda eleganţei arhitecturii şi a formei hazlii a giruetelor sale aurite, casa, cu ferestrele şi uşile mereu închise, avea o înfăţişare mohorîtă şi îndurerată.

Chiar şi grădina, lăsată în paragină, nu era departe de a semăna cu o pădure virgină în miniatură.

Locul era lipsit de orice însufleţire, nici un zgomot nu se auzea şi numai rareori erau văzuţi locatarii.

Oamenii din vecinătate, auzindu-l pe un tînăr senior aflat în trecere pe acolo dîndu-i numele de *Castelul Mohorît*, nu se mai refereau la respectiva proprietate decît cu această denumire, ghicind că era un sinonim al tristeţii.

Îmbătrînise mult, sărmanul Philippe, şi cîteva şuviţe argintii puneau tonuri luminoase în frumosul său păr negru.

Cît de mult este grăbită lucrarea timpului de către suferinţă şi durere!

Să spunem oare prin asta că ochiul scînteietor al mîndrului Belle-Épée ar fi fost de acum înainte incapabil să arunce un fulger cumplit? Desigur, nu! Lagardère era şi acum la fel de puternic şi caracterul său la fel de remarcabil. Poate că oricare altul în locul său s-ar fi prăbuşit; căci ce chin este comparabil cu cel al unui tată iubitor şi însufleţit de o nobilă mîndrie şi care, după ce s-a bizuit pe un viitor strălucit al fiului, vede stingîndu-se odată cu el întreaga speranţă a neamului său?

În toată durerea lor de nevindecat, Philippe şi Olympe aveau totuşi o consolare. Aceasta era reprezentată de fiica lor, Blanche, devenită o frumoasă tînără de douăzeci şi doi de ani care, exilată împreună cu ei în acea Thebaidă,

aducea acolo strălucirea tinereții sale, atenuînd într-o oarecare măsură jalea locurilor.

Mulțumită ei, ducele și ducesa mai găseau cît de cît o plăcere în viață, căci, altminteri, le-ar fi fost prea apăsătoare.

Și tot datorită ei, sărmanii mai păstrau, deși foarte slabă, speranța de a-și revedea, într-o bună zi, fiul.

Cînd Blanche îi vedea pe părinții săi pradă uneia din obișnuitele lor crize de disperare, în timpul cărora ajungeau să creadă că cel dispărut murise, le reda curajul, spunîndu-le cuvinte mișcătoare de speranță.

— Va reveni, vă spun, sînt ferm convinsă. Simt eu că nu a murit și că, dimpotrivă, este plin de viață și de forță. Viața lui este și a mea și legătura invizibilă ce ne ține uniți, în calitate de gemeni, nu este încă ruptă; dacă n-ar fi așa, inima mea, în loc să-și păstreze calmul și liniștea, ar fi distrusă, sfîșiată de o durere cumplită.

— Dar atunci cum să ne explicăm această absență îndelungată? întreba Olympe printre lacrimi. De cinci ani, nici un semn de viață din partea lui, nimic care să ne spună, măcar vag, că încă mai trăiește!...

Probabil că împrejurările l-au împiedicat să trimită vești pînă la noi, replica Blanche, cu o încredere de nezdruncinat.

— În cazul acesta, unde poate fi? Pe ce meleaguri pierdute s-o fi refugiat? Căci am pus să fie căutat peste tot, atît în Franța cît și în țări străine.

— Înseamnă că nu s-a căutat bine.

— Dar prietenul său, domnul de Dizons, care nici el nu a mai apărut?

— Probabil că a rămas alături de Henri. Cu siguranță, amîndoi sînt împreună. Liniștiți-vă, așadar, dragă tată și dragă mamă, vă spun încă o dată că va reveni.

Certitudinea pe care o simțea Blanche cu privire la înapoierea fratelui său reușea să calmeze spaimele celor doi soți, dar numai pentru scurt timp. Și, fără să vrea, erau curînd cuprinși de o îngrijorare ucigătoare.

Este lesne de înțeles că fata nu se gîndea niciodată să-și permită nici cea mai mică distracție, cea mai neînsemnată plăcere. Durerea continuă a părinților o făcea să nu și le mai dorească.

Cu toate acestea, uneori, i se întîmpla să aibă zile mai puțin triste. Erau cele în care Louise Moutier, prietena — aproape sora ei, venea să petreacă o lună sau două alături de ea.

Louise devenise și ea o tînără adorabilă, a cărei frumusețe sporise cu trecerea anilor Deși de un gen cu totul diferit de cea a Blanchei, frumusețea Louisei o egala în strălucire pe a acesteia.

Cînd erau împreună, își petreceau o parte din timp plimbîndu-se prin grădină. Acolo, pe aleile singuratice, unde nici o ureche indiscretă nu le putea asculta, vorbeau îndelung despre dragii lor absenți.

Ca și ducesa, în ceea ce-l privea pe Henri, nici Louise nu înțelegea deloc cum de nu se mai auzise nimic despre Romuald, din momentul în care plecase.

— Unde este? Ce se-ntîmplă cu el? Dacă trăiește, de ce păstrează această tăcere totală? gemea ea.

Apoi era cuprinsă de o bănuială cumplită:

— Dacă nu mă mai iubește? Oh! aș muri!

— Nebună ce ești, îi răspundea Blanche, te iubește mai mult ca niciodată, și absența aceasta, pe care nu ne-o putem explica, dar al cărei motiv îl vom afla într-o zi, desigur că i-a sporit dragostea pentru tine.

Fetele luaseră obiceiul ca, în cursul fiecărei plimbări, să vină să se așeze cîteva clipe pe o bancă situată lîngă grilajul de la intrare, spre a se distra privind cîmpul din preajmă. Dar de vreo două-trei luni, fuseseră nevoite să renunțe la această plăcere. Împrejurimile, pînă atunci pustii, deveneau, într-unele zile, foarte însuflețite.

Grupuri strălucitoare de seniori tineri, în drum către castelul Fontainebleau, trecuseră, uneori, nu departe de locuința ducelui, și cîțiva dintre ei se apropiaseră, atrași de vederea fetelor. Ba chiar unii, mai îndrăzneți decît

alţii, încercaseră să intre în vorbă cu ele, ceea ce, desigur, le făcuse de fiecare dată să fugă de-acolo cît mai repede.

Printre cei indiscreţi, mai ales unul se făcuse remarcat, într-o zi, prin aerele sale de îngîmfare şi prin obrăznicia cu care se exprima.

Era Fronsac. Libertinul acela fusese imediat sedus de minunata frumuseţe a celor două prietene şi, fiind tot atît de încrezut pe cît de insolent faţă de femei, începuse pe dată să le adreseze cîteva complimente de budoar, care făcuseră să se încrunte sprîncenele negre ale Blanchei şi-i aprinseseră un fulger în priviri, în vreme ce Louise, mai timidă, îşi aplecase, ruşinată, capul.

Deoarece tînărul duce îşi permisese să-şi repete încă de două sau trei ori vizitele la grilaj şi să le spună cuvinte asemănătoare, cele două fete se hotărîseră, pentru a nu mai fi nevoite să le audă, să-şi părăsească obişnuitul popas pe bancă, rămînînd destul de departe, în interiorul grădinii.

Decizia lor nu-i convenise lui de Fronsac. Atît de faptul că se vedea primit prost, îşi promisese să le „îmblînzească" — cum se exprima — pe „cele două mici sălbăticiuni".

Schimbîndu-şi tactica, renunţase la aerele sale de învingător, adoptase o ţinută umilă şi modestă şi încercase, sub această deghizare, să le convingă pe fete să revină în apropierea grilajului unde avea de gînd, acum, să le adreseze cuvinte duioase şi languroase, în locul celor cam prea îndrăzneţe pe care li le spusese pînă atunci.

Dar nici noua atitudine nu avusese mai mult succes decît prima. Blanche şi Louise nu se lăsaseră nici o clipă păcălite de şiretenia desfrînatului şi răspunseseră la avansurile sale cu cea mai mare indiferenţă.

Ba chiar, o dată, cînd acesta îşi închipuise că trebuie să recurgă la o mimică expresivă — şi ridicolă — prin care voia să dovedească puritatea intenţiilor sale, ele nu se putuseră abţine să nu pufnească în rîs — de la distanţă, bineînţeles — cu o splendidă simultaneitate. Ceea ce-l jignise de moarte.

— Pe Venus! frumoasele mele — îşi spusese atunci, plecînd, fără a mai încerca să se prefacă — jur că-mi veţi plăti scump dispreţul vostru. Aha! vă bateţi joc de Fronsac? Ei bine! vă voi dovedi, şi nu peste mult timp, că nimeni nu-şi poate bate joc de mine fără a fi pedepsit!

Şi, clocotind de furie, libertinul începuse imediat să caute un mijloc prin care s-ar putea răzbuna pentru lipsa de consideraţie ce i-o arătau.

Îşi scormoni îndelung mintea, încercînd să găsească soluţia dorită — dar, vai! fără a izbuti — cînd, cu vreo cincisprezece zile în urmă, spre sfîrşitul unuia din micile supeuri ale doamnei du Barry, sub influenţa beţiei ce-i stimula instinctele perverse, îi venise brusc o idee infernală.

Ideea era ca, printr-o stratagemă, să le atragă pe fete la castelul Fontainebleau, într-o seară de orgie; apoi, spre a le pîngări pentru totdeauna sufletele, să le introducă în promiscuitatea oaspeţilor obişnuiţi ale acestor saturnalii şi a femeilor de moravuri dubioase care le frecventau.

„La dracu!" — gîndise — „iată ceva ce nu va fi deloc banal: două porumbiţe cu aripi albe printre noi! Ce condiment picant pentru gusturile noastre blazate!"

Şi imediat, vrînd să dea două lovituri deodată — adică să se răzbune, dar să şi scoată un profit bănesc de pe urma răzbunării — făcuse cu prinţul Guéménée, care se învoise bucuros la asta, pariul despre care am mai vorbit.

Cu începere din acea zi, Fronsac nu pierduse o clipă pentru a lua măsurile necesare spre a asigura reuşita planului său mîrşav.

Şi cum la Paris nu era lipsă de agenţii interlope care, pentru bani, se angajau să furnizeze cele mai secrete informaţii cu privire la familii sau la unele persoane particulare, ducele aflase curînd cine erau Blanche şi Louise şi că una dintre ele îşi plîngea un frate, iar cealaltă — un logodnic, dispăruţi de cinci ani, fără a se fi putut şti vreodată ce se întîmplase cu ei.

— La naiba! iată tot ce-mi trebuia! exclamase bucuros. Mă voi duce, pur şi simplu, să le anunţ reîntoarcerea celor

absenți, făcîndu-le să creadă că numai ele două trebuie să cunoască vestea.

O a doua anchetă îl făcuse să afle numele marchizului și pe cel al vicontelui, așa că acum avea în mînă tot ce-i era necesar pentru a-și înșela victimele.

Încredințat că încercarea sa nu va da greș, se dusese la doamna du Barry să se informeze în legătură cu ziua în care avea să aibă loc următorul mic supeu de la Fontainebleau, nevrînd să-și folosească decît în ultima clipă vicleșugul împotriva domnișoarei de Nevers și a Louisei Moutier, astfel încît acestea să nu aibă timp să-l descopere.

Am văzut că favorita se decisese să ofere o agapă prietenilor săi chiar în acea seară, ceea ce-l obligase pe Fronsac să plece imediat, spre a-și pune în aplicare planul conceput.

Către orele patru ale după-amiezei acelei zile, Blanche și Louise își făceau obișnuita plimbare prin grădina *Castelului Mohorît*, cînd văzură oprindu-se în fața grilajului un individ îmbrăcat în costum de surugiu care, zărindu-le, își trecu în mod ostentativ brațul printre barele gardului și lăsă să cadă pe pămînt, foarte la vedere, o scrisoare, plecînd apoi repede.

Tinerele, mirate de acea stranie manevră, se gîndiră mai întîi să trimită un servitor să vadă ce însemnau toate acestea. Dar, închipuindu-și totuși că nu era vorba, desigur, decît de fapta unui personaj prost educat, care-i aducea un mesaj ducelui de Nevers, se apropiară să ia scrisoarea.

Cînd Louise o ridică, constatară cu mare mirare că le era adresată chiar lor.

Într-adevăr, pe plic erau scrise aceste cuvinte:

«Pentru domnișoarele Blanche de Lagardère-Nevers și Louise Moutier.»

Și, între paranteze:

«Numai pentru dînsele.»

Primul gînd ce le trecu prin minte fu că mesajul provenea de la obraznicul necunoscut ale cărui cuvinte deplasate le suportaseră — deşi acela nu mai apăruse de mai bine de o lună — şi fură cît pe-aci să-l rupă.

Cine, dacă nu el, ar fi avut îndrăzneala de a le scrie? Nu cunoşteau şi nu vedeau pe nimeni niciodată.

Cu toate acestea, deoarece asta nu era decît o presupunere şi pentru că, mai înainte de orice, erau fiice ale Evei, se simţeau cuprinse de o curiozitate irezistibilă în faţa acelui plic închis şi misterios. Se deciseră, deci, să-l deschidă.

— Atîta rău! declară Blanche rupînd sigiliul. Dacă de la primele rînduri ne vom da seama că nu merită s-o citim, vom avea tot timpul să rupem scrisoarea în bucăţi.

Dar, după ce începură lectura epistolei, continuară pînă la capăt, cu un interes crescînd la fiecare cuvînt şi pradă unei puternice emoţii. Iată-i conţinutul:

«Dragă Blanche, dragă Louise,

După cinci ani de absenţă, petrecuţi în străinătate, ne-am întors în Franţa şi locuim, actualmente, la castelul Fontainebleau, adică foarte aproape de voi.

Din nefericire, împrejurări independente de voinţa noastră ne obligă să nu ne dezvăluim nimănui prezenţa. Nici chiar ducelui şi ducesei de Nevers, ci numai vouă.

Spuneam „numai vouă", pentru că numai voi ne puteţi ajuta să ieşim dintr-o situaţie foarte dificilă în care ne-au adus împrejurările de care vorbeam.

Deoarece ar fi prea complicat să vă explicăm în scris în ce fel avem nevoie de ajutorul vostru, vă aşteptăm pe amîndouă, singure, în seara aceasta, la castel — unde nişte persoane demne de încredere ne-au oferit, deocamdată, găzduire — pentru a vă spune ce anume aveţi de făcut spre a ne scoate din încurcătură.

Vă vom povesti, tot atunci, ce ni s-a întîmplat în decursul acestor cinci ani îndelungaţi şi pentru ce nu aţi primit niciodată veşti de la noi.

Veniți, așadar, negreșit în seara asta — negreșit, luați seama — altminteri, urmările ar fi cît se poate de supărătoare pentru noi.

Tot ce aveți de făcut este să vă aflați la ora opt și jumătate, sau la nouă cel mai tîrziu, la portița de la Turnul Donjonului. Cineva va fi acolo pentru a vă conduce la noi.

Și, mai ales, vă repetăm, nici un cuvînt despre toate acestea nici ducelui, nici ducesei care, dacă ar afla, ar voi cu siguranță să vină la noi numaidecît și prin aceasta n-ar face decît să ne agraveze situația, și așa critică.

Fratele tău iubitor,
HENRI DE NEVERS,

Logodnicul tău, care te iubește
mai mult ca oricînd,
ROMUALD DE DIZONS

P.S.

«Vă trimitem scrisoarea aceasta printr-o persoană de încredere care, spre a nu atrage atenția oamenilor de pe proprietatea voastră, va purta costumul surugiilor de pe diligența ce face curse între Paris și Montargis. I s-a poruncit să vină și să plece repede, fără măcar a vă vorbi. Nu fiți, deci, mirate de modul în care v-o va transmite.»

Acea misivă bizară și oarecum incoerentă le făcu la început pe fete să fie cuprinse de o mirare asemănătoare cu cea simțită de marchiz și de viconte la citirea biletului „astrologului de la balul din Chèvreloup".

Dar se dezmeticiră curînd spre a se lăsa în voia bucuriei pe care le-o cauza reîntoarcerea nesperată a celor doi tineri, pe care-i credeau a fi autorii epistolei.

Într-adevăr nimic nu le putea face să se îndoiască. Blanche nu cunoștea deloc scrisul fratelui ei, care se slujise întotdeauna mai curînd de spadă decît de pană, iar Louise nu-l văzuse niciodată pe cel al domnului de Dizons. Așadar, nu știau care din doi îndeplinise funcțiu de scrib.

— Eu eram sigură că vor reveni într-o zi! exclamă domnişoara de Nevers, extrem de bucuroasă. Eram absolut convinsă. Nu-ţi spuneam eu, Louise, să nu-ţi pierzi speranţa? Te mai poţi îndoi de presimţirile mele?

— Nu, nu! răspunse domnişoara Moutier, gata să plîngă de fericire. Văd bine că inima ta este plămădită dintr-o substanţă mai fină decît a mea. Eu, una, nu aveam încrederea ta şi mă temeam că voi fi despărţită pentru toată viaţa de Romuald.

— Ce bucuroşi vor fi tata şi mama! continuă Blanche. Ce fericiţi vor fi să-l strîngă în braţe pe Henri!

Apoi, amintindu-şi de precizările scrisorii, adăugă:

— Dar ce să însemne cele ce ne spun: ajutorul acela pe care numai noi îi-l putem da spre a-i scoate din situaţia dificilă în care se află? Nu înţeleg absolut nimic.

— Nici eu. Nu-mi închipui cîtuşi de puţin despre ce poate fi vorba.

— Şi tăcerea pe care ne recomandă s-o păstrăm faţă de duce şi de ducesă?!

— Şi, pe urmă, întîlnirea pe care ne-o fixează pentru astă-seară la castelul Fontainebleau... fără a se gîndi că nu ne vom putea duce acolo.

— Ce spui Louise? Cum să nu ne ducem?

— Dar ce, ai vrea să mergem?

— Bineînţeles.

— Gîndeşte-te totuşi, Blanche: să riscăm să ieşim aşa, singure, noaptea...

— De vreme ce tocmai asta vor, să ne vadă mai întîi doar pe noi!

— Dar e o nebunie! protestă domnişoara Moutier, cuprinsă deja de spaimă.

— Nebunie sau nu, declară impetuoasa fată, nu trebuie să le refuzăm ajutorul nostru. Fără a şti în ce fel le putem fi utile, de vreme ce ne cheamă atît de stăruitor, avînd grijă să precizeze că, dacă nu ne-am duce, absenţa

noastră ar avea urmări foarte supărătoare pentru ei, nu putem ezita nici o clipă să răspundem chemării lor.

— Dumnezeule! Dumnezeule! gemu Louise, nu voi avea niciodată curajul necesar, deşi mi-e tare dor să-l revăd pe Romuald.

— Ei, haide! de ce ne-am putea teme? Seara, drumurile sînt pustii şi nu există riscul de a întîlni pe nimeni.

— Cine ştie? Ce ne-am face dacă întîmplarea ni l-ar scoate în cale pe necunoscutul acela care a venit să ne sîcîie la grilaj mai multe zile de-a rîndul?

— Dragă Louise, necunoscutul acela este cu siguranţă un chefliu, şi aş adăuga — din păcate — un gentilom. Şi află că gentilomii de soiul ăsta au altceva de făcut decît să alerge noaptea pe drumuri. Se pare că domnii aceştia îşi petrec serile cu distracţii şi amuzamente mai mult sau mai puţin convenabile, dar la ei acasă sau la prieteni, nu în aer liber. De unde rezultă că temerile tale nu sînt defel întemeiate. De altminteri, îşi repet că — oricum — nu se poate să nu dăm ascultare chemării lui Henri şi a lui Romuald. Aşa că ne vom duce deseară la castelul Fontainebleau care, de altfel, nu se află prea departe de casa noastră, iar drumul pînă acolo îmi este cunoscut deoarece, de cînd locuim aici, l-am vizitat de trei sau patru ori, însoţită de bătrînul Florent.

— Şi ce pretext le vom oferi ducelui şi ducesei pentru a lipsi de acasă? întrebă domnişoara Moutier, care ridica în mod expres obiecţiuni, unele după altele.

— Mă bîzui pe faptul că nu vor şti nimic.

— Atunci, nu pricep cum vom reuşi.

— Ce copil eşti! spuse zîmbind domnişoara de Nevers, dîndu-şi aere de soră mai mare. Băieţii ne spun să fim acolo la ora opt şi jumătate, cel mai tîrziu la nouă, nu-i aşa? Ei bine! imediat după cină, care începe la şapte şi se încheie cam la ora opt, vom declara că sîntem puţin obosite după plimbarea de astăzi şi, în loc să mergem să

ne odihnim, vom trece doar prin camerele noastre, spre a ne lua cîte o pelerină, apoi vom coborî în grădină, de unde vom ieşi prin portiţa grădinarului, a cărei cheie rămîne întotdeauna în broască, pe dinăuntru. Ne-am înţeles?

— Bine, da, ne-am înţeles, dacă aşa vrei, răspunse Louise cu un suspin, născut din lupta ce se dădea în sufletul ei între dorinţa de a-l regăsi pe Romuald şi teama pe care i-o inspira acea escapadă nocturnă.

— Atunci, aşa rămîne, trase concluzia Blanche. Acum vom sta afară ceva mai mult decît de obicei, spre a da o mai mare aparenţă de adevăr pretextului nostru.

Ca întotdeauna, firea aventuroasă a fiicei lui Lagardère învinsese cu uşurinţă obiecţiunile pline de înţelepciune ale prietenei sale. Şi astfel se explică promptitudinea cu care cele două fete luaseră acea hotărîre, care avea să aibă, poate, urmări dintre cele mai grave.

8

În seara aceea, la Fontainebleau, oaspeţii favoritei erau prezenţi în număr mare.

Toate acele doamne şi toţi domnii fuseseră convocaţi în cursul zilei, cu recomandarea expresă de a asista la petrecerea respectivă, în cursul căreia urmau să moscască cele două „inocente" pe a căror venire pariase de Fronsac.

Ca de obicei, adunarea era împărţită în două grupuri: unul era alcătuit din doamna du Barry, doamnele de Chateau-Renaud, de Mirepoix, d'Aiguillon şi de l'Hôpital, cărora-i drept cavaleri pe bătrînul de Richelieu, pe cei doi fii ai acestuia şi pe autorul-actor Oudinot.

Celălalt — din domnişoarele de la Operă, cărora le tinea companie restul domnilor.

Şi, tot ca de obicei, fiecare grup cina separat, dar sălile de ospăţ erau alăturate, iar uşa de comunicaţie dintre ele rămînea în permanenţă deschisă. Această ultimă concesiune făcută etichetei fusese cerută de nobilele doamne sus-numite, pentru ca dînsele să nu se afle în imediata vecinătate a frumoaselor *impure* — nume generic prin care erau desemnate, în acea epocă, domnişoarele de moravuri uşoare.

De altminteri, concesia nu era, în general, decît temporară, căci rareori se întîmpla ca, pe la mijlocul orgiei, atunci cînd ochii începeau să devină strălucitori şi pometii obrajilor se înroşeau sub acţiunea vinurilor tari din care se înghiţiseră deja multe pahare, cele două grupuri să nu ajungă să se unească frăţeşte, fie într-un salon, fie în celălalt.

Bătuse de curînd ora opt.

Micul supeu, început abia de puţin timp, se afla încă în perioada sa de calm.

Cel de-al treilea fel de mîncare fusese servit şi majordomul se pregătea să-l aducă pe următorul, cînd Morin, slujitorul de încredere al favoritei, veni s-o anunţe în şoaptă că cei doi gentilomi cu care stătuse de vorbă în cursul dimineţii, la Versailles, se aflau la castel, prezentîndu-se în calitate de invitaţi la cină.

La auzul acestei veşti, doamna du Barry se ridică brusc.

— Ce spui, Morin? întrebă foarte emoţionată şi cu glas scăzut. Au venit marchizul de Saint-Laurent şi vicontele de Montrèall?

— Da, doamnă contesă.

— Dar nu-i cu putinţă, după cele ce mi-au spus... Eşti sigur că nu te înşeli?

— Mi-ar fi greu, doamnă contesă, replică Morin. Mai întîi, fiindcă şi-au spus numele, apoi deoarece i-am recunoscut imediat, după costumele lor din piei de animale, ca fiind seniorii străini pe care, azi-dimineaţă,

mi-ați poruncit să vi-i aduc sub bolta de verdeață din parcul de la Versailles.

Favorita păru că se gîndește o clipă, apoi spuse:

— Poftește-i să intre, dar repede, repede. Sau, mai bine nu, mă voi duce eu în întîmpinarea lor. Unde sînt?

— I-am introdus pentru moment într-o anticameră, prima din capătul apartamentului. Deoarece nu primisem instrucțiuni cu privire la dînșii, nu voiam să-i aduc aici pînă a nu o fi încunoștințat pe doamna contesă.

— Bine, bine, e-n ordine, Morin. Ba, chiar prefer că s-a întîmplat așa... Dar este inutil să mă însoțești, adăugă doamna du Barry, adresîndu-i-se servitorului, care se pregătea s-o preceadă. Știu unde se află acea anticameră și n-am nevoie de un ghid spre a ajunge acolo. Du-te, mai degrabă, să închizi ușa de comunicație dintre cele două saloane și stai alături de ea pentru a împiedica să fie deschisă din partea cealaltă fără permisiunea mea.

— Sînt la ordinele doamnei contese, răspunse Morin, supunîndu-se acestei porunci, în vreme ce favorita pleca repede, spre marea mirare a oaspeților, care nu putuseră auzi scurta convorbire dintre ea și valet și nu pricepeau nimic din dispariția ei subită.

— Dar ce se întîmplă? întrebă de Fronsac.

— Drace! exclamă Richelieu, cu o îngrijorare hazlie, oare s-a ars friptura?

— Sau poate că s-au tăiat cremele? presupuse doamna de Mirepoix, fandosindu-se într-un hal ce te făcea să te-nfiori.

— Nu cred că așa ceva ar duce la închiderea și păzirea noastră, interveni din nou de Fronsac, remarcînd modul în care slujitorul se postase în fața ușii, după ce o închisese.

— Ia te uită, așa este, replică mareșalul, făcînd aceeași constatare ca și fiul său. Hei! Morin, ce faci acolo, în fața ușii, și de ce ne-a părăsit astfel stăpîna ta? îl întrebă pe acesta.

— Pentru a se duce să primească doi invitați noi, domnule mareșal, răspunse credinciosul valet care, neștiind cu ce intenții îi poruncise doamna du Barry să închidă ușa de comunicație, nu putu satisface decît cea de a doua parte a întrebării lui Richelieu.

— Poftim? doi invitați noi? excalmă d'Aiguillon, pe un ton de nepăsare... Cum așa? Mi se pare că sîntem prezenți cu toții.

Lui d'Aiguillon nu-i plăceau figurile noi.

În curînd, doamna du Barry reapăru împreună cu Henri și Romuald.

Se dusese ea însăși să-i aducă, de teamă să nu fie conduși astfel încît să treacă prin salonul dansatoarelor, a căror ținută, cam prea ușuratică, i-ar fi putut șoca. Și, după ce le spuse simplu: „Veniți", îi ghidase, pe un drum ocolit, pînă la ușa din spate a celui de al doilea salon — ușă prin care intrase acum alături de ei.

— Doamnelor și domnilor, anunță ceremonios, vă prezint doi oaspeți neașteptați: domnul marchiz de Saint-Laurent și domnul viconte de Montrèal.

Apoi, adresîndu-se tinerilor și indicînd rînd pe rînd diferitele persoane reunite în jurul mesei:

— Domnilor, doamnele de Château-Renaud, de Mirepoix, d'Aiguillon și de l'Hôpital; domnul mareșal de Richelieu și cei doi fii ai săi, ducii de Fronsac și d'Aiguillon, și unul dintre actorii noștrii renumiți, domnul Oudinot, totodată autor al unor piese de teatru foarte apreciate.

Henri și Romuald îi salutară pe nobilii șomeseni care, întorcîndu-le salutul, îi priveau cu ochi mirați și le cercetau cu curiozitate ciudata îmbrăcăminte.

Odată prezentările făcute, doamna du Barry, care mai înainte îl avusese alături pe Oudinot, ale cărui glume spirituale o amuzau întotdeauna, îl rugă pe acto să se dea ceva mai la o parte și-l pofti pe Henri să ia lo

lîngă ea, indicîndu-i şi lui Romuald un scaun în faţa ei, în stînga doamnei de l'Hôpital. Aceasta, fiind ultima din jurul mesei şi neavîndu-l cavaler decît pe mareşal, nu fu deloc supărată de această vecinătate.

După ce tinerii fuseseră suficient de îndelung studiaţi, privirile se îndreptară către favorită, părînd să-i ceară explicaţia acestei surprize la care nu se aştepta nimeni.

Contesa înţelese.

— Prieteni, le spuse, vă datorez o lămurire pentru faptul că nu v-am anunţat venirea acestor domni — gentilomi canadieni, debarcaţi de curînd în Franţa. Iat-o: domnul marchiz şi domnul viconte, pe care i-am invitat azi dimineaţă să ia parte la supeul din astă-seară, m-au refuzat, cu toate insistenţele mele, fiind, pare-se, ocupaţi pentru toată ziua, pînă tîrziu. Aşa încît, neavînd cum să fiu sigură că pot conta pe prezenţa lor, mă abţinusem de a vă vorbi despre ei... Este adevărat, domnilor? — adăugă, adresîndu-li-se lui Henri şi lui Romuald.

— Absolut adevărat, doamnă, confirmă vicontele. Într-adevăr, totul ne făcea să presupunem că ne va fi imposibil să venim. Dar aflînd, în decursul zilei, că — împotriva aşteptărilor noastre — sîntem complet liberi pînă mîine, ne-am grăbit să răspundem amabilei dumneavoastră invitaţii.

— Şi bine aţi făcut. Cel puţin eu, una, sînt cum nu se poate mai fericită, vă asigur.

Aceste cuvinte, care ar fi sunat banal în gura oricărei alte persoane în afara ei, căpătau un înţeles deosebit într-a sa. Cu atît mai mult cu cît, rostindu-le, doamna du Barry le întări printr-o privire grăitoare către Henri.

— Doamnă, se grăbi să replice domnul de Nevers, simţindu-se pătruns de flacăra acelei priviri, credeţi-ne că fericirea noastră nu este mai puţin mare decît a dumneavoastră şi binecuvîntăm întîmplarea neprevăzută care ne-a dat plăcerea de a vă putea consacra această seară.

Vorbind astfel, o privi şi el pe contesă cu ochi în care strălucea bucuria intensă de a se regăsi în prezenţa ei.

— Atunci totul este cum nu se poate mai bine, conchise favorita, ascunzînd cu greu dulcea emoţie ce o cuprinsese.

Voind să împrăştie începutul de stînjeneală pe care o făcuse să se nască, printre meseni, reîntoarcerea la etichetă impusă de prezentarea nou-veniţilor, contesa adăugă pe un ton vesel:

— Acum, domnilor, începeţi cina; noi, ceilalţi, vom continua.

— Da, să continuăm, aprobă Richelieu care, liniştit în privinţa fripturii sale, îşi reluă cu şi mai mare sîrg manevrarea furculiţelor.

Pentru a nu minţi, sîntem datori să spunem că, la rîndul lor, cei doi tineri atacară energic mîncărurile ce li se aduseră. La vîrsta lor, oricît de serioase ar fi necazurile ce le-ar putea avea, stomacul are cerinţe tiranice, care trebuie să fie satisfăcute.

De altminteri, în jurul lor nu vedeau nimic de natură să abată asupra lor nenorocirile ireparabile de care vorbise „astrologul de la balul din Chèvreloup". Se aflau printre oameni foarte amabili, ce nu se gîndeau decît să se bucure de plăcerea de a petrece împreună şi nu aveau, în mod evident, nici un motiv pentru a le dori răul.

Este drept că acei oameni erau de o morală dubioasă şi aveau pe conştiinţă multe fapte reprobabile; dar deoarece ei nu-i cunoşteau şi cu siguranţă nici nu aveau să-i cunoască mai îndeaproape, asta le era aproape indiferent.

Şi, după trecerea unei jumătăţi de oră, se familiarizaseră atît de bine cu situaţia, încît nu-şi mai aminteau decît vag pentru ce anume veniseră la supeu.

Se înfiripase o conversaţie generală şi, supuşi unui interogatoriu amănunţit, erau hărţuiţi cu întrebări în legătură cu Canada şi felul de viaţă din ţările de peste ocean

D'Aiguillon, bănuind că trebuia să și-i facă mai degrabă aliați decît dușmani, vru să profite spre a lansa o adevărată diatribă împotriva lui Choiseul, afirmînd că, pentru a semna fatalul tratat din 1763, regele ascultase sfatul acestuia.

Dar cum veselii meseni nu aveau defel poftă să facă politică, de îndată ce deschise gura, fratele său — de Fronsac — îl pofti să tacă sau să vorbească despre lucruri mai interesante.

Romuald, mai mult decît Henri, era cel ce susținea conversația. Marchizul era mult prea preocupat de doamna du Barry pentru a avea mintea limpede. De cînd se afla acolo, nu o mai vedea decît pe ea și părea că recade într-un extaz asemănător cu cel pe care-l simțise de dimineață, sub boltă. Ba chiar, puțin cîte puțin, simțea efectul unei ciudate iluzii. I se părea că, exceptînd-o pe contesă, tot ceea ce-l înconjura, ființe și obiecte deopotrivă, totul se îndepărta de el, se topea ca într-o ceață și devenea atît de tulbure, încît nu mai putea deslușì nimic precis. Dimpotrivă, grațioasele contururi ale trupului tinerei femei îi apăreau mai accentuate, fața ei mai strălucitoare, de o frumusețe ideală. O vedea desprinzîndu-se, alături de el, cu o intensitate luminoasă uimitoare.

Încercă să alunge această stranie halucinație, dar în zadar, nu reuși decît s-o accentueze și mai mult.

Atunci se gîndi cît de plăcut i-ar fi ca acea ficțiune să devină realitate; să se afle cu adevărat singur cu ea, spre a îndrăzni să-i mărturisească dragostea nebună pe care i-o inspirase și care, de acum înainte, avea să-i umple viața.

Oh! ce n-ar fi dat pentru ca un duh binefăcător să-i izoleze brusc de restul lumii, să-i învăluie într-un nor prin care nici o privire să nu poată pătrunde!

— Ei bine! domnule de Saint-Laurent, nu mai spuneți nimic? îl întrebă doamna du Barry, mirată că-și

vede vecinul atît de tăcut şi remarcînd că avea privirile pierdute în gol.

— Vă rog să mă iertaţi, doamnă, răspunse Henri revenindu-şi, visam cu ochii deschişi.

— Ei, nu! şi, de fapt, la ce?

— La ce? La ceva... imposibil.

— La ce anume, vă rog?

— O! îngăduiţi-mi să nu vă răspund: este o adevărată nebunie!...

— Un motiv în plus ca să mi-o împărtăşişti. Mie îmi plac mult nebuniile.

— Nu, nu, doamnă, nu insistaţi... nu pot vorbi.

— Dimpotrivă, voi insista, căci îmi stîrniţi curiozitatea. Haideţi, vă ascult.

Dar Henri, făcînd cu capul un semn negativ, replică pe un ton în care se simţea o dureroasă oboseală:

— Este inutil, doamnă, ar însemna să-mi pierd pentru totdeauna prestigiul în faţa dumneavoastră.

— Asta-i bună! V-aţi pierde prestigiul în faţa mea din cauza unei confidenţe pe care mi-aţi face-o? Nu înţeleg defel cum vă puteţi închipui aşa ceva, dragă marchize. Haideţi, vorbiţi! Sînt nerăbdătoare să vă aud.

— Vă rog, doamnă, nu mă tentaţi, continuă să reziste tînărul, pe un ton rugător. Răul ar fi ireparabil şi nu mi-ar rămîne decît să fug de dumneavoastră imediat!

În acelaşi timp, îşi cufundă privirile în ochii favoritei, care, ca şi ai lui, străluceau de pasiune reţinută. Şi din întîlnirea privirilor lor rezultă un şoc ce-i zgudui pe amîndoi.

— Ah! măcar de-am fi singuri! oftă Henri abia auzit, poate c-aş îndrăzni... Dar, de fapt, nu sîntem oare singuri? adăugă, pradă din nou halucinaţiei sale. Nu mai văd şi nu mai aud nimic. În afară de dumneavoastră, pentru mine a dispărut totul.

— Dar chiar sîntem singuri, replică doamna du Barry, trăgînd repede către ei un mare coş de flori, de

formă semicirculară, care împodobea capătul mesei şi aşezîndu-l în aşa fel încît să fie complet mascaţi de el.

De data aceasta, Henri se crezu cu adevărat izolat de restul lumii, împreună cu favorita. Coşul de flori ridica un veritabil zid de apărare între ei şi ceilalţi oameni.

— Acum, îndrăzniţi, îi porunci doamna du Barry cu un surîs îmbietor. Să vedem, la ce lucru imposibil visaţi?

— La cel care tocmai s-a întîmplat, răspunse marchizul cu tulburare în glas, aplecîndu-se către ea. Adică acela de a fi, aşa cum sînt acum, între patru ochi cu dumneavoastră, pentru...

Se întrerupse. Pe punctul de a lăsa să-i scape secretul inimii, ezita din nou.

— Pentru?... repetă fermecătoarea sa vecină care, aplecată spre el şi cu pieptul palpitînd, părea să aştepte mărturisirea oprită pe buzele tînărului, bucurîndu-se de ea de mai înainte.

— Pentru a vă spune... că... Oh! niciodată nu voi îndrăzni!... gemu sărmanul, cu un soi de mînie. Doamnă! doamnă! Nu vedeţi oare că este peste puterile mele?

— Ba da, văd — ripostă contesa, cuprinsă de o nespus de plăcută emoţie — şi văd şi că sînt nevoită să vă ajut, căci altminteri nu aţi reuşi niciodată să-mi spuneţi... ceea ce eu ştiu deja.

— Dumnezeule! Este cu putinţă să ştiţi?

— Că mă iubiţi! Cum să nu ştiu? Ar fi trebuit să fiu oarbă ca să nu-mi dau seama chiar de azi-dimineaţă, din timpul convorbirii noastre de la Versailles.

— Şi nu mă respingeţi... nu mă priviţi cu ochi mînioşi?

În loc de orice răspuns, ea îl învălui într-o privire atît de pasionată, încît pentru el fu o revelaţie. Rămase un minut ca lovit de trăsnet, nevrînd să creadă în propria-i fericire.

— O! doamnă! bîigui în cele din urmă, gîfîind din cauza beţiei ce pusese stăpînire pe el — nu aş putea plăti

clipa aceasta nici cu întreaga mea viață. Cum? Mă iubiți și dumneavoastră?

— Da, vă iubesc, îi răspunse. Eu am curajul să spun lucrurilor pe nume.

— O! da, spuneți-mi încă... repetați-mi, ca să fiu sigur că nu sînt victima unui vis.

Ea îi murmură din nou cuvîntul fermecat care îl purta într-al nouălea cer, spre a-l convinge pe deplin că nu se afla sub efectul unui vis.

Atunci, incapabil să se stăpînească, Henri luă mîna contesei și, ducînd-o febril la buze, o acoperi cu sărutări fierbinți, al căror zgomot ușor zbură pe deasupra coșului cu flori și ajunse la urechile mesenilor.

Aceștia, intrigați deja de conversația intimă purtată de doamna du Barry și tînărul canadian în spatele ghirlandei de flori și auzind zgomotul acela asupra naturii căruia era imposibil să te înșeli, știură imediat despre ce era vorba.

Schimbară între ei priviri pline de înțeles.

— Ia te uită, ia te uită, își spuse de Fronsac, acum știu la ce se refereau cuvintele pe care am auzit-o pe contesă pronunțîndu-le, azi dimineață. Iată-l, la naiba! pe cel de care nu putea crede că va fi despărțită pentru totdeauna.

Actorul Oudionot, care stătea cel mai aproape de marchiz și de favorită, se ridică ușurel și se îndreptă spre ușă.

Doamna de Château-Renaud, vecina sa, îl imită în curînd, urmată la scurt timp de doamnele de Mirepoix și d'Aiguillon, de soțul acesteia din urmă și de Fronsac.

Nu mai rămăseseră decît doamna de l'Hôpital, Romuald și bătrînul duce de Richelieu.

Acesta, care avea o digestie destul de dificilă, începea deja să moțăie și, răsturnat pe spătarul scaunului, cu ochii pe jumătate închiși, nu observa nimic din cele ce se petreceau.

Doamna de l'Hôpital, căreia îi făcea mare plăcere să converseze cu Romuald, încerca să prelungească discuția și ezita să facă la fel ca toți ceilalți. Totuși, în fața acelei fugi generale, dictată de discreție, se gîndi că nu trebuie să mai rămînă și se ridică la rîndul său.

— Nu veniți și dumneavoastră, domnule de Montrèal? îl întrebă pe viconte. Cred c-ar fi bine să-l lăsăm pe prietenul dumneavoastră să-i facă fără martori confidențe contesei.

— Permiteți-mi să mai rămîn o clipă, replică Romuald. Înainte de a vă însoți. aș dori să-i spun cîteva cuvinte marchizului.

— A! Ei bine, atunci vă las.

Apoi, făcînd grații:

— Dar să nu întîrziați prea mult... Ador să vă ascult vorbind despre Canada.

Și plecă și ea.

Toți mesenii, cu excepția lui Romuald, trecuseră, așadar, în cel de-al doilea salon, spre a nu tulbura efuziunile celor doi îndrăgostiți.

Chiar și Morin socotise că se cuvine să facă de pază de cealaltă parte a ușii.

Domnul de Dizons avea un motiv pentru a nu-și părăsi prietenul, dar nu cel pe care i-l spusese doamnei de l'Hôpital. Ținea să fie acolo spre a-l supraveghea pe Henri și a-l împiedica să nu ajungă să facă vreo nebunie care să-l lege pentru totdeauna de contesă.

Cu toate acestea, nevrînd ca supravegherea să-i fie ostentativă, se ridică de la masă, se duse să deschidă o fereastră și, văzînd că dădea spre balcon, se instală în acesta. De acolo își putea vedea prietenul, ca și pe favorită, fără a fi văzut de ei.

Era foarte amărît de spectacolul pe care-l avea sub ochi şi, ca şi de dimineaţă, se întreba cu îngrijorare, ce urmări va avea pentru marchiz această dragoste.

— Este deci adevărat, chiar adevărat — continuă Henri după ce-şi mai apăsă o dată, îndelung, buzele pe mîna contesei — îmi este dată imensa fericire de a fi iubit de dumneavoastră? Dar ce-am făcut ca să merit aşa ceva?

— V-a fost de ajuns să-mi apăreţi, răspunse favorita, cu un surîs tandru. Nu-i oare destul? Da, chiar din clipa în care v-am văzut am simţit că, de acum înainte, inima mea vă aparţine, oricît aş vrea să mă apăr.

— Atunci este exact ce mi s-a întîmplat şi mie. De-abia mi s-a odihnit privirea pe adorabilul dumneavoastră chip, şi am înţeles că sînteţi stăpîna vieţii mele... că de azi încolo nu voi mai exista decît prin dumneavoastră şi că aţi putea dispune de viaţa mea cum v-ar plăcea. Nu mai aveam nici un gînd care să nu fi fost inspirat de dumneavoastră, ca şi cum voinţa dumneavoastră ar fi pus stăpînire pe a mea. Şi, de azi-dimineaţă, n-a trecut nici o secundă fără a vă vedea în faţa ochilor, tot atît de clar ca şi cum aţi fi fost în realitate.

Şi nemaidîndu-şi seama de nimic, tulburat, îmbătat, înnebunit, căută buzele favoritei, atingîndu-le cu ale sale, simţind că se sfîrşeşte de fericire şi de voluptate.

Era momentul aşteptat de Romuald pentru a-şi face apariţia şi a pune capăt, idiferent cum, drăguţului duet pe care-l cîntau cei doi îndrăgostiţi.

Reintrase deja în salon, spre marea uimire a acestora, care nu bănuiseră că el se afla atît de aproape, cînd, din încăperea alăturată, izbucniră două ţipete sfîşietoare scoase de glasuri feminine, care acoperiră larma ce se iscase în acelaşi timp.

Vicontele rămase ţintuit locului, cuprins brusc de o spaimă dureroasă, în vreme ce marchizul, smuls subit din visul său, se ridica rapid, copleşit şi el de o cumplită temere.

Fără a şti de ce, amîndurora li se strînsese inima.

Cît despre doamna du Barry, care uitase cu totul pariul făcut de Fronsac cu domnul prinţ de Guéménée, ea îşi încruntă dărăgălaşele sprîncene, întrebîndu-se ce însemnau acele strigăte şi cine le scosese.

Se scurseră cîteva secunde.

Deodată, în primul salon, vecin cu cel în care se aflau cele trei personaje ale noastre, se auzi un zgomot de paşi grăbiţi, ca şi cum cineva ar fi alergat repede şi, aproape imediat, răsună o chemare disperată, în care tinerii deslu-şiră propriile lor nume.

— Ajută-ne, Henri!... Ajută-ne, Romuald!... altminteri vom fi pierdute!... se striga cu glasuri sfîşietoare.

Marchizul şi vicontele se cutremurară din creştet pînă-n tălpi. De data aceasta recunoscuseră vocea Blanchei şi a Louisei.

Dar li se părea atît de neverosimil ca ele să se afle acolo încît, la început, crezură că îi înşeală simţurile. Se lămuriră însă curînd: din nou se auzi chemarea, de rîndul acesta atît de distinct, încît orice îndoială le dispăru.

Atunci, fără a mai şovăi, se repeziră la spadele lor pe care, pentru a sta la masă, le puseseră într-un colţ al încăperii şi, din cîţiva paşi mari, ajunseră la uşa de comunicaţie, o deschiseră şi se avîntară în primul salon.

9

Înainte de a descrie scena ce va urmă, trebuie să ne întoarcem puţin înapoi în timp.

Domnişoara de Lagardère-Nevers şi Louise Moutier, după ce făcuseră aşa cum rămăsese stabilit între ele — adică după ce, fără a trezi bănuielile ducelui şi ducesei, ieşiseră din *Castelul Mohorît* imediat ce se încheiase masa de seară — se îndreptaseră repede către castelul Fontainebleau.

Noaptea era îndeajuns de luminoasă pentru a nu le fi teamă că s-ar putea rătăci. De altfel, așa cum spusese, Blanche cunoștea drumul și mergea fără ezitare, silindu-și tovarășa, încă speriată, să iuțească pasul.

La capătul a douăzeci de minute ajunseră la castel, a cărui siluetă imensă se înălța în fața lor, întunecată și impunătoare.

Spunem „întunecată" deoarece, pe latura dinspre care soseau ele, nu se vedea nici o lumină strălucind în interiorul apartamentelor, petrecerea invitaților doamnei du Barry desfășurîndu-se în partea opusă.

Deși era curajoasă și îndrăzneață, Blanche se simțea întrucîtva neliniștită cu privire la modul în care vor pătrunde în imensa clădire.

Este adevărat că li se spusese că cineva le va aștepta la intrarea Curții Donjonului, urmînd să le conducă înăuntru, dar neștiind cu precizie unde se afla acea curte, fiica ducelui se temea să nu fie nevoite să bîjbîie îndelung pînă ce ar descoperi-o și nu cumva persoana care trebuia să le servească drept ghid, nevăzîndu-le apărînd, să nu se plictisească să le tot aștepte, ceea ce le-ar fi pus în mare încurcătură.

Pe cînd încerca să găsească puncte de reper spre a ști încotro să-și îndrepte căutările, de lîngă zid se desprinse o umbră, înaintînd către ele.

Era un servitor, așa cum putură să-și dea seama după livreaua ce-o purta.

— Domnișoarelor, dumneavoastră sînteți nobilele tinere care locuiesc în casa cunoscută sub denumirea de *Castelul Mohorît*? le întrebă omul, de îndată ce se apropiase.

— Da, răspunse Blanche cu vocea ei hotărîtă. Iar dumneata ești ghidul care trebuie să ne conducă la doi gentilomi care ne așteaptă aici?

— Da, confirmă la rîndul său slujitorul. Eu sînt acel ghid și fusesem pus aici de pază cu scopul de a vă aștepta.

— Atunci, binevoieşte să mergi înainte, îi porunci domnişoara de Nevers, te urmăm.

Cel care se prezentase era un oarecare Landry, în serviciul lui de Fronsac. Acest servitor, tot atît de desfrînat ca şi stăpînul său şi ducînd, dacă este cu putinţă, o viaţă nu mai puţin deplorabilă, îi era foarte util ducelui care, avînd deplină încredere în priceperea lui de a se descurca, îl postase în acel loc ca să pîndească venirea celor două prietene. Fără a bănui, acestea se aflau chiar în faţa Curţii Donjonului.

Supunîndu-se ordinului dat de Blanche, Landry porni imediat, urmat de aceasta şi de Louise. După ce traversară aproape toate apartamentele castelului, ajunseră la o cămăruţă în care le lăsă, spunîndu-le că va reveni într-o clipă.

Apoi, tot aşa cum Morin se dusese să-i anunţe doamnei du Barry sosirea lui Henri şi a lui Romuald, dădu fuga să-l înştiinţeze pe ducele de Fronsac despre cea a Blanchei şi a Louisei.

Era tocmai momentul în care libertinul trecuse, împreună cu ceilalţi oaspeţi, din cel de-al doilea salon în cel al dansatoarelor.

La auzul veştii aduse de Landry, simţi totodată o bucurie cinică şi o satisfacţie lacomă.

— În sfîrşit! şopti, voi putea, deci, dintr-o lovitură, să-mi cîştig pariul şi să mă răzbun pentru afronturile primite de la aceste neroade.

Şi cu glas scăzut, îi spuse valetului:

— Peste cinci minute, dar nu mai devreme, le vei putea să intre pe cele pe care le-ai adus... peste cinci minute, mai înţeles?

Doamnele de la baletul Operei începeau să fie foarte animate. Doamna Guimard era chiar puţintel în stare de ebrietate. Ochii ei strălucitori, faţa congestionată, părul despletit şi atîrnîndu-i pe umeri în lungi şuviţe jalnice,

dovedeau în mod de netăgăduit că-şi umpluse şi golise paharul de foarte dese ori.

Cum beţia o făcea să devină limbută, arunca în stînga şi-n dreapta vorbe care ar fi făcut să roşească pînă şi un regiment de muşchetari, dar de care toţi cei de faţă rîdeau în hohote — de parcă ar fi fost cuvinte spirituale şi încîntătoare — şi pe care bătrînul Richelieu le aproba clătinînd din cap, ca o încuviinţare, în timp ce, cu coada ochiului, privea drăgăstos gleznele fine ale domnişoarei Grandi. Pentru a sta mai comod, aceasta se întinseşe pe o canapea.

Doamnele de Mirepoix, de Château-Renaud şi de l'Hôpital participau la veselia generală.

De îndată ce Landry plecase să-şi îndeplinească sarcina, domnul de Fronşac le adusese la cunoştinţă amabililor oaspeţi că cele două tinere fete pe care pariase că le va face să vină la supeu erau pe punctul de a se prezenta şi, drept urmare, ceru ca, dacă nu se dorea să fie silite să fugă, toţi cei prezenţi să binevoiască să-şi reia, cel puţin pentru cîteva clipe, o ţinută cuviincioasă.

Ştirea fu primită de toată lumea cu o bucurie plină de răutate. La gîndul că două sărmane copile, cu suflet pur şi nepătat, se vor afla într-un asemenea mediu, invitaţii doamnei du Barry se amuzau dinainte şi minţile le erau cuprinse de o curiozitate bolnăvicioasă.

Imediat, dorinţa lui Fronsac fu respectată. Domnii îşi corectară poziţia pe scaun, pe care ajunseseră să nu mai stea drept, îşi încheiară din nou nasturii hainelor, pe care le descheiaseră pentru a se simţi mai în voie, în vreme ce doamnele din corpul de balet îşi ridicau la loc dantelele corsajelor, pe care nişte mîngîieri prea familiare le făcuseră să coboare cam prea jos.

— Perfect! aprobă tînărul duce, văzîndu-i pe toţi aranjaţi din nou. Aşa mai merge. În afară de asta, aş ruga-o pe domnişoara Guimard să binevoiască să nu

rostească decît lucruri ce pot fi auzite; în felul acesta, totul va merge bine.

— Hei, ia ascultă, ripostă cu acreală prostituata, crezi că nu ştim să ne purtăm atunci cînd vrem?

— Ei! ba da, cred că ştii, replică de Fronsac. Cu puţin efort vei reuşi foarte bine... şi tocmai un astfel de efort te rog să faci acum, draga mea domnişoară.

Domnişoara Guimard, departe de a simţi ironia vorbelor lui, le luă, dimpotrivă, drept un compliment.

— Nu-ţi fie teamă, îl asigură, voi vorbi ca un copil din corul bisericii. Mieluşelele dumitale nevinovate vor crede că tocmai am ieşit din mănăstire.

— Este tot ce-ţi cer. De altminteri, nu-i vorba decît de o constrîngere de cîteva clipe, căci în curînd veţi putea să redaţi limbilor dumneavoastră libertatea şi să vă lăsaţi din nou pradă dulcelui abandon din care v-am smuls.

— A! nu vom fi obligate să stăm ţepene tot timpul cît inocentele dumitale vor fi aici?

— Sigur că nu. Este chiar necesar să vă reluaţi comportamentul firesc mai înainte de plecarea lor — permisiune ce vă va fi dată atunci cînd eu voi apărea din nou.

— Aşadar, pleci?

— Curioaso! spuse desfrînatul dîndu-i o pălmuţă amicală peste obraz. Bineînţeles, mă eclipsez — dar numai pentru o clipă, căci motive personale mă obligă să nu mă arăt acestor tinere persoane chiar de la intrarea lor. Cu toate acestea, nevrînd să pierd nimic din spectacol, nu voi întîrzia să revin. Aşa deci, doamnelor: ţinută, pînă la înapoierea mea.

Apoi, în şoaptă, i se adresă actorului Oudinot:

— Dragul meu Oudinot, vrei să fii atît de amabil şi să le primeşti pe tinerele noastre vizitatoare? Sînt nişte turturele sfioase. Vor fi, desigur, puţin dezorientate pomenindu-se printre noi, şi vor avea nevoie să fie liniştite prin cîteva cuvinte de bună primire. Dacă ai binevoi

să li te adresezi, aş fi încîntat, cu atît mai mult cu cît eşti singurul care posedă aptitudinile potrivite unui astfel de rol.

— Cu dragă inimă, răspunse actorul, fără a ghici batjocura din ultimele cuvinte. Ba chiar treaba nu-mi este nici pe departe neplăcută. Asta-i tot ce doreşti de la mine?

— Nu, mai este ceva. Ar trebui să le spui, tot numai lor, şi mai înainte ca ele să pună întrebări în legătură cu asta, că cei care le-au chemat să vină la castel nu sînt prezenţi, deocamdată, în acest salon, dar că vor sosi peste cîteva momente.

Autorul-actor îşi izbi fruntea cu palma ca pentru a-şi întipări această frază, şi spuse:

— Bine, aşa voi face negreşit. Va trebui şi să le previn că domnia ta însuţi urmează să te înapoiezi? adăugă pe un ton în care se simţea curtezanul.

— Nu, nu, asta nu, în nici un caz, exclamă de Fronsac. De altminteri, ele nu mă cunosc... cel puţin, nu după nume, şi probabil că n-ar şti despre cine vorbeşti. Anunţă-le, pur şi simplu, doar cele ce ţi-am spus.

— Ne-am înţeles.

— Bun! Atunci, mulţumesc anticipat pentru acest mic serviciu.

Cu aceste cuvinte, ducele de Fronsac ieşi grăbit printr-o uşă laterală.

Era şi timpul. De-abia dispăruse, cînd Landry le conduse pe Blanche şi Louise în salon.

Cele două fete, care nu se aşteptau să întîlnească atît de multă lume, rămaseră surprinse în prag, privindu-i cu mirare pe oaspeţi.

Prima lor grijă fu să-i caute printre aceştia pe Henri şi pe Romuald. Nevăzîndu-i, se tulburară şi, instinctiv, se retraseră un pas cu intenţia vădită de a pleca.

Dar Oudinot se şi ridicase de pe scaun şi le ieşea în întîmpinare.

— Intrați vă rog, domnișoarelor, le spuse cu aerul său cel mai amabil și cu acea siguranță a omului obișnuit să repete fraze dinainte știute. Erați așteptate cu nerăbdare de aceste doamne și de acești domni, care doreau mult să vă vadă.

Și, imediat, conformîndu-se instrucțiunilor primite de la de Fronsac, adăugă *mezza-voce*[1]: *Cei care v-au chemat să veniți la castel nu sînt prezenți, pentru moment, în acest salon, dar vor sosi peste cîteva minute.*

Aceste cuvinte le mai liniștiră puțin pe cele două fugare din *Castelul Mohorît* care, deși foarte intimidate, se lăsară totuși conduse de actor pînă la canapeaua pe care le rugă să ia loc, așezîndu-se alături de ele spre a le întreține, dacă s-ar dovedi necesar, speranța pe care le-o dăduse.

Era un contrast ciudat, să vezi pe acele două copile nevinovate în mijlocul adunării de personaje pe fruntea cărora era întipărit, în mod caracteristic, rușinosul stigmat al desfrîului. Semănau întocmai cu doi îngeri înconjurați de demoni.

Cei de față le priveau cu o curiozitate amestecată cu admirație, și înseși femeile nu se puteau împiedica să le aprecieze grația ingenuă — fără ca, totuși, să nu se simtă geloase față de minunata lor frumusețe.

— Pe cuvîntul meu, îi spuse domnul de Guéménée domnului de Soubise, vecinul său, nu regret cele douăzeci de livre pe care de Fronsac m-a făcut să le pierd. Micuțele astea sînt cu adevărat fermecătoare și par să fie de o perfectă inocență. Cum dracu' a reușit să le atragă aici?

— Fapt este că sînt delicioase amîndouă — răspunse domnul de Soubise — și, în plus, au prestanță. În mod sigur nu sînt niște fete de rînd.

— Neîndoielnic. Mai ales chipul brunetei are o noblețe rar întîlnită, care denotă o origine din înalta aristocrație.

[1] *Mezza-voce* (lb. italiană) = cu jumătate de glas (n.t.)

— Cine să fie oare? Este ciudat că, aşa drăguţe cum sînt — căci nimic de zis, sînt adorabile — şi aparţinînd, aş putea să jur, lumii noastre — cel puţin cea la care te-ai referit — nu le cunoaştem nici măcar din vedere.

Dar domnişoara de Guimard nu mai putea respecta constrîngerea impusă.

— Hei, prinţe — interveni deodată pe un ton înţepat, adresîndu-i-se domnului de Soubise care, pe atunci, era protectorul ei titular — potoleşte-ţi, te rog, entuziasmul, altminteri o să mă supăr.

— Ei, nu! şi pentru ce, draga mea frumoasă?

— Pentru ce? Na-ţi-o bună! Îţi închipui, aşadar, că-mi place să te aud lăudînd farmecele acestor domnişoare?

— Aha! Gelozie! rîse domnul de Soubise, al cărui abdomen se legănă din cauza hohotelor. Ei bine! greşeşti mult, divina mea — adăugă cu un pic de ironie — căci „farmecele acestor domnişoare", pentru a-ţi folosi expresia, sînt atît de diferite de ale dumitale, încît nu se poate face nici o comparaţie între ele.

— Glumeşti, prinţe? întreabă impetuoasa dansatoare, cu o intonaţie în care răzbătea mînia.

— Să mă ferească Dumnezeu, replică domnul de Soubise, vorbesc foarte serios.

Nu spiritul era calitatea dominantă a domnişoarei Guimard care, în zilele ei de sinceritate, recunoştea că aşa ceva nu avea decît în picioare. Astfel încît, calmată de acel răspuns al cărui înţeles nu-l pricepuse, declară tăios, ca o persoană satisfăcută de victoria sa:

— La urma urmei, ce-mi pasă! Nu am nimic de invidiat: numărul adoratorilor mei este deja prea mare.

— Ei! strigă spirituala Sophie Armoud, revoltată de prostia ei. Îţi este uşor să-i îndepărtezi, dragă, nu trebuie decît să vorbeşti!

Putem bănui că domnişoara Guimard nu era femeia care să înţeleagă usturimea replicii. Cu toate acestea,

fiindu-i greu să-şi ţină limba, continuă, vorbind tot despre nou-venite:

— Dar mult o să mai stea acolo cu Oudinot?... Am o idee! Ce-ar fi să le invităm să ne ţină companie?

— Invită-le, dacă ai chef. Aminteşte-ţi totuşi recomandările lui de Fronsac, o sfătui domnul de Soubise.

— Da, da... ţinută. Nu te teme, voi avea.

Şi spunînd acestea, dansatoarea cea slabă se ridică de la masă, îndreptîndu-se către canapeaua pe care stăteau Blanche şi Louise.

Sărmanele fete găseau că Henri şi Romuald nu se prea grăbesc să vină şi începeau să fie cuprinse de îngrijorare gîndindu-se cît de ciudat era că, obligaţi fiind să se ascundă, aşa cum spuneau în scrisoarea lor, se hotărîseră totuşi să le primească în mijlocul atîtor persoane.

Şi ce persoane! Căci dacă doamnele de Mirepoix, de Château-Renaud, d'Aiguillon şi de l'Hôpital, strînse într-un grup separat, le inspirau o oarecare încredere, nu acelaşi lucru se putea spune despre balerine care, cu toate eforturile pe care le făceau pentru a părea cît de cît cuvincioase, se trădau adesea prin expresii sau gesturi prea libere.

Domnişoara Guimard se îndreptă, deci, spre ele.

Dar pe cît de bine putea, cînd nu băuse, să rivalizeze prin uşurinţa mişcărilor cu o silfidă, dînd uneori impresia că are aripi, pe atît mersul ei, după o masă copioasă şi stropită din belşug cu vin — ca aceea de la care se ridicase — deveneă greoi şi nesigur, de parcă ar fi avut plumb în încălţări.

Aşa că acum înainta încet şi descriind o traiectorie ce se depărta destul de des de linia dreaptă. Reuşi totuşi să ajungă aproape de tinerele fete care remarcaseră acea ciudată manevră, fără a-i înţelege, din fericire, cauza, dar întrebîndu-se pentru ce oare acea doamnă mergea astfel, cînd într-o parte, cînd într-alta, în loc să urmeze un drum drept.

— Domnişoarelor, le spuse cu o voce cam cleioasă, vreţi să ne faceţi plăcerea de a veni să vă aşezaţi la masă cu noi? V-aţi simţi, cu siguranţă, mai bine decît pe canapeaua asta pe care arătaţi de parcă-aţi fi pedepsite.

— Vă mulţumim, doamnă, — răspunse Blanche luîndu-şi fără a-şi da seama înfăţişarea ei puţin semeaţă — dar preferăm să rămînem aici. De altminteri, dacă persoanele pe care le aşteptăm nu vin în cîteva clipe, aşa cum ne-a făcut domnul să sperăm — adăugă, arătîndu-l pe Oudinot — vom pleca.

— I-auzi! aşteptaţi pe cineva?

— Da, doamnă, nu ştiaţi, aşadar?

Oudinot, înţelegînd că dansatoarea — supranumită „scheletul graţiilor" — era pe cale să facă cine ştie ce prostie ireparabilă, încercă s-o oprească printr-o mimică expresivă.

Din nefericire, femeia nu-l văzu sau nu-l înţelese căci replică:

— Că nu ştiam? Păi, te cred... acum aud întîia oară despre aşa ceva. Şi pe cine aşteptaţi, mă rog frumos?

— Îmi aştept fratele, doamnă, răspunse Blanche cu mîndrie.

— Iar eu, logodnicul, adăugă Louise roşind.

Domnişoara le privi pe fete cu ochii măriţi de uimire.

— Fratele... logodnicul!... repetă uluită. V-au dat întîlnire aici?

— Da, doamnă, chiar aici.

— Ca să vezi! exclamă balerina, izbucnind în rîs. În chip de glumă, asta chiar că-i bună!

Apoi, adevărata ei fire ieşind la suprafaţă, adăugă prefăcîndu-se topită de milă:

— Fratele... logodnicul... este foarte înduioşător! Dar pe bune, ce-mi tot înşiraţi voi mie, frumuşelele mele?

Aceste cuvinte deplasate îi uluiră pe toţi cei de faţă, care nu îndrăzniră să intervină, şi produseră asupra fetelor efectul unei descărcări electrice.

— Dumnezeule! să fi fost înşelate? exclamă Blanche, ridicîndu-se în picioare, odată cu Louise, şi prea stupefiată pentru a se gîndi să se simtă jignită de familiaritatea pe care şi-o permitea faţă de ele dansatoarea.

— Cam aşa mi se pare, îngeraşilor. Acum pricep: vedeţi voi, este o farsă de-a lui Fronsac. Mereu face dintr-astea.

— Cum?! insistă domnişoara de Lagardère-Nevers, cu mînie abia reţinută, aşadar am fost induse în eroare în felul acesta? O! ar fi ceva nedemn!

Apoi, vorbind ca pentru sine:

— Nu! este imposibil: presimt că Henri şi domnul de Dizons nu sînt foarte departe de noi. De altminteri, cu ce intenţii să fi fost înşelate?

— Ce-ai spus? întrebă dansatoarea Guimard, care nu auzise bine ultimele cuvinte.

— Dar în ce loc ne aflăm, doamnă? o chestionă Blanche în loc să răspundă.

— Păi, aşa cum puteţi vedea, drăguţele mele, într-un salon în care nişte doamne şi domni termină de luat o cină veselă. Haideţi, veniţi cu noi. Dacă spuneţi că vreţi să plecaţi, două degete de lichior de cireşe amare vă vor servi ca provizii de drum.

Şi luîndu-le de braţ, încercă să le tragă pe fete către masă.

— Lăsaţi-ne, doamnă, protestă cu impetuozitate Blanche, eliberîndu-se şi desprinzînd şi mîna ce o ţinea pe Louise, care, paralizată de spaimă, nu avea, ca prietena ei, putere să se apere. Lăsaţi-ne. Nu vrem să mergem să stăm lîngă dumneavoastră.

Tonul semeţ şi oarecum dispreţuitor cu care domnişoara de Nevers rostise aceste cuvinte o jigni pe dansatoare, făcînd-o să replice imediat:

— Şi pentru ce motiv refuzaţi, micuţele mele? Credeţi cumva că doamnele din corpul de balet sînt mai prejos decît voi?

— Doamnele din corpul de balet! repetă fiica lui Philippe, brusc lămurită cu privire la condiția socială a interlocutoarei sale și a tovarășelor acesteia.

— Chiar așa, frumoaselor... și încă de la Operă!

— O! Dumnezeule! cum e cu putință?! exclamă domnișoara de Nevers depărtîndu-se cu dezgust de „scheletul grațiilor". Niște fete de la Operă!... Vino, Louise, să plecăm repede, nu putem sta nici o clipă mai mult în locul acesta. Ne-a fost întinsă o cursă odioasă.

În timp ce vorbea încerca să ajungă la ușă, împreună cu domnișoara Moutier.

Dar expresia de „fete de la Operă" avusese darul de să le jignească de moarte pe acele doamne cu picioruțe ușoare. Se ridicară imediat toate — cu excepția micuței Arnoud, prea ocupată lîngă tînărul duce de Chartres — și veniră să bareze drumul celor două copile.

— Fete de la Operă! le strigă domnișoara Duthè, furioasă. Ce-nseamnă felul acesta de-a vorbi despre noi? Este nevoie să vă învățăm noi ce-i aia politețea, domnișoarelor?

— Mironosițele astea! adăugă domnișoara Grandi. Nu s-ar zice că-și închipuie că sînt mai ceva ca noi? Și n-au nici măcar un diamant pe ele!

— Și-s îmbrăcate în lînă... fără un picuț de catifea sau de dantelă, o susținu domnișoara Deschamps.

— La urma urmei, poate că sînt niște prințese deghizate, interveni din nou Duthè, cu o ironie răutăcioasă.

— Ei bine, propuse Guimard, încîntată că, în fine, căpătase ajutoare, dacă sînt prințese deghizate, trebuie să se priceapă să danseze. Doar se știe, toate prințesele dansează. Să le punem să execute cîțiva pași împreună, un *pas de deux!*

— Da, da, un *pas de deux*, strigară toate-n cor. Hai, porniți, porumbițelor!

Și mizerabilele creaturi, apucîndu-le pe Blanche și pe Luise, încercară să le antreneze într-o horă pe care o învârteau în jurul lor.

Fetele scoaseră cîte un strigăt pătrunzător — dublul strigăt auzit la început de domnul de Nevers şi de domnul de Dizons — şi se zbătură să iasă din cercul de dansatoare.

În timp ce căutau o ieşire, în salon îşi făcu brusc apariţia de Fronsac.

— He! he! rîse sarcastic, constatînd cele ce se petreceau, aşadar aţi început petrecerea fără să mă aşteptaţi?

Văzîndu-l şi recunoscîndu-l ca fiind personajul care le sîcîise cu atîta insistenţă la grilajul *Castelului Mohorît*, fetele înţeleseră că fuseseră victimile unei curse.

De data aceasta, înspăimîntate, înnebunite, nemaiavînd decît un singur gînd: să fugă de mişelul ce le persecuta, se aruncară cu hotărîre — Blanche prima — prin bariera omenească ce le încercuia şi, reuşind s-o străbată, se repeziră către uşă.

Dar balerinele, văzîndu-le că scapă, porniră în urmărirea lor, încercînd să le prindă din nou, spre a reîncepe cu ele ceea ce numeau un *pas de deux*.

Rezultatul fu o alergare rapidă, a unora după celelalte, care-l înveselea nespus de mult pe de Fronsac. Asta-l despăgubea pentru dispreţul pe care i-l arătaseră cele două prietene.

Să ne grăbim să adăugăm că libertinul era singurul ce se distra la vederea acestui spectacol. Oaspeţii rămaşi la masă — atît doamnele cît şi domnii — găseau că gluma depăşea limitele îngăduite şi tindea să devină grozime.

Domnul de Soubise şi domnul de Guéménée, în calitatea lor de persoane mai în vîrstă din acel grup, vrînd să înceteze chiar imediat farsa, se ridicau deja spre a veni în ajutorul Blanchei şi al Louisei, cînd acestea, văzîndu-se pe punctul de a fi prinse din nou de dansatoare, şi remarcînd, în plus, bucuria răutăcioasă ce strălucea în ochii lui de Fronsac, îi chemară cu disperare pe Henri şi pe Romuald să le vină în ajutor, fără a se gîndi că, după cîte li se spusese, nici unul din ei nu putea să se afle acolo.

Dar fetele ascultaseră de un instinct secret şi numele celor doi tineri le veniseră pe buze mai înainte ca ele să fi avut timp să se gîndească.

Am văzut ce rezultat avusese chemarea lor.

10

Apariţia domnului de Nevers şi a domnului de Dizons în pragul salonului îi stupefiase pe toţi, imobilizîndu-l pe fiecare în poziţia în care se aflase, ca şi cum o zînă, printr-o mişcare a baghetei, ar fi oprit brusc orice mişcare. Asta le permise lui Henri şi lui Romuald să cuprindă dintr-o privire scena ce avusese loc şi asupra căreia nu le fu greu să se lămurească.

Atunci, năpustindu-se în încăpere, cu ochii fulgerînd de o furie cumplită, ajunseră într-o secundă pînă la tinerele care, gata să leşine, dar cu inima plină de o imensă bucurie, le căzură în braţe, unde se ghemuiră strîns.

— Blanche! tu... tu, aici, cu Louise!... strigă Henri. Cum se explică?... Nu înţeleg... Şi cine sînt persoanele acestea... aceste femei care vă urmăresc?

— O capcană... o cursă în care am fost atrase... îţi voi spune mai tîrziu... Să plecăm... Mai întîi, să plecăm!

— Să plecăm! O! dar nu înainte de a şti cine a fost atît de infam...

— Cine, întrebi? Iată, el este acela... bărbatul pe care-l vezi acolo, replică domnişoara de Nevers, cu ochii scăpărînd de indignare, în timp ce-l arăta pe de Fronsac, ce părea încremenit de uimire.

— El este mizerabilul?

— Da, ne-a scris o scrisoare semnată cu numele voastre... şi prin care ne dădeaţi întîlnire aici, unde eraţi,

chipurile, siliți să vă ascundeți... Desigur a vrut să se răzbune în felul acesta pentru că-l disprețuisem.

— Mișelul! să vă facă să veniți la o orgie... să vă aducă alături de niște prostituate!... Mă înfior cînd mă gîndesc la ce ați fi riscat dacă o întîmplare providențială n-ar fi făcut să ne aflăm aici.

— Hei! domnilor canadieni, pronunță în acest moment de Fronsac, dezmeticit oarecum din uimirea lui. Ați binevoi să ne spuneți de ce vă amestecați unde nu vă fierbe oala? În ce calitate interveniți în distracția pe care socotim cu cale să ne-o oferim? Știți că asta nu ne este deloc pe plac?

Distanța ce-l despărțea de frate și soră îl împiedicase să audă frazele schimbate repede între aceștia.

Dar în clipa în care Henri, palid de mînie, era pe punctul de a-l săgeta pe îndrăzneț, zvîrlindu-i în față adevăratul său nume, în spatele grupului pe care-l alcătuia împreună cu sora lui, Romuald și Louise, se deschise o ușă și apărură două personaje noi, doi bătrîni.

Nou-sosiții erau îmbrăcați ca niște oameni de spadă, dar croiala hainelor lor, pe puțin ciudată, ar fi părut deja demodată în vremurile Regenței, iar acum făcea un puternic contrast cu toți acei seniori și frumoase doamne, ce purtau veșminte împodobite cu aur, broderii și dantele. Și totuși aveau o ținută semeață, își îndreptau cu mîndrie trupul încovoiat de vîrstă și, sprijinindu-și mîna stîngă pe mînerul de oțel al spadelor lor uriașe, îi priveau drept în față pe gentilomii adunați în salon.

Văzîndu-i atît de dîrz înfipți pe picioare, puteai ghici că erau aproape dispuși să considere ca o manifestare de admirație surpriza provocată de apariția lor.

După o primă clipă de uluire, și mai înainte ca Henri să fi putut să deschidă gura spre a-i replica lui de Fronsac, cel mai înalt dintre cei doi intruși, punînd mîna, fără fasoane, pe umărul tînărului marchiz, rosti cu un glas ca de tunet:

— *As pas peur!* Nu te teme, micuțule! Amable și cu mine sîntem aici, pentru a răspunde așa cum ar fi făcut-o bunicul tău, Micul Parizian — singura, unica noastră dragoste!... Nu-i așa, iubițelule?

— Așa este, nobilul meu prieten, răspunse celălalt bătrîn, care nu era altul decît normandul Amable Passepoil, după cum cel dintîi era gasconul Cocardasse-*Junior*.

— Voi?... exclamară într-un glas cei doi tineri, întorcîndu-se către ei. Dar cum se face că sînteți aici?

— Vai de păcatele mele! ripostă gasconul răsucindu-și mustața și coborînd vocea spre a nu fi auzit de ceilalți oaspeți. Pe cînd veneam de la sala de scrimă a lui Boniface, prietenul meu — baronul de Posen, ne-a spus cam așa: „Dragii mei, Henri și Romuald împreună cu domnișoarele Blanche și Louise se află în primejdie la castelul Fontainebleau... Duceți-vă acolo! S-ar putea să aibă nevoie de niște maeștri de arme ca voi!..." Și atunci am venit!

— Baronul de Posen! repetară cei doi prieteni, fără a înțelege. Cine-i personajul acesta?

— Este domnul Helouin, șopti Passepoil, închipuindu-și că prin pronunțarea acelui nume face lumină în mințile tinerilor.

De fapt momentul era prost ales pentru a intra în explicații mai amănunțite.

— Domnilor!... încercă să intervină bătrînul mareșal.

— Ia mai taci! îl întrerupse cu asprime Cocardasse, tăindu-i astfel vorba lui Richelieu, pe care intermezzo-ul acesta îl enerva în mod vizibil. Apoi, ridicînd tonul într-atît încît vocea sa căpătă vibrațiile unui sunet de trompetă, Cocardasse adăugă, adresîndu-i-se lui de Fronsac:

— Întrebați, domnule duce, în ce calitate intervin acești gentilomi în amuzamentul dumneavoastră?... Mii de draci! — și privirea sa îl arătă pe Henri — mi se

pare că acesta intervine în calitate de marchiz de Lagardère-Nevers!

— Iar acela, fir-ar să fie! — răsună glasul strident și nu mai puțin vehement al lui Passepoil, care-l arătă pe Romuald — în calitate de viconte de Dizons!

Uimirea generală ajunsese la culme și nici că putea fi mai mare.

— Cum, sînteți...? reuși în fine să articuleze fiul mezin al lui Richelieu, după o tăcere penibilă pentru toți.

— Fratele domnișoarei de Nevers, aici de față, da, declară Henri, încă stăpînit de mînie.

— Logodnicul domnișoarei Moutier, și dînsa prezentă, da! adăugă cu asprime Romuald.

Fronsac fu cît pe-aci să cadă pe spate. Se prinsese în propriile sale lațuri. Cei pe care-i credea dispăruți și de al căror nume își închipuise că se poate sluji fără teamă pentru a-și duce la îndeplinire diabolicul plan apăreau ca prin farmec spre a-l acuza. Făcuse apel la morți, și morții se prezentau!

— Domnule de Fronsac, i se adresă Henri cu un glas și mai răsunător decît cel al lui Cocardasse, îți scuip în față disprețul meu... te consider un trădător și un mișel și te provoc la un duel pe viață și pe moarte. Te voi aștepta mîine, la ora și în locul care-ți vor conveni.

— Bine, Henri! îl aprobă Romuald, pe un ton tot atît de amenințător ca cel al prietenului său. Și dacă s-ar întîmpla ca tu să nu ieși învingător din această luptă, ceea ce, cu ajutorul lui Dumnezeu, este puțin probabil, voi fi acolo spre a-ți lua locul.

Fronsac păli la auzul acestei insulte care-l biciui în față ca o lovitură de cravașă. Să fie tratat în felul acesta, el, fiul mareșalului de Richelieu? Și, încă, în fața cui? În fața tuturor prietenilor săi, în fața unor doamne de a căror nețărmurită admirație credea că se va bucura întotdeauna! Cu inima plină de mînie și cu atît mai furios cu

cît se simțea incapabil să-și justifice în vreun fel infamia, replică printre dinți, șuierîndu-și ura:

— Marchize de Lagardère-Nevers, îți accept provocarea. Dar nu mîine ne vom bate, ci astăzi... chiar în această clipă... Unul dintre noi doi nu trebuie să iasă viu de aici!

— Ah! vrei să fii pedepsit pe loc, domnule? replică Henri cu adînc dispreț. Fie, la voia dumitale. Înarmează-te!

Fronsac îl chemă pe Landry care veni fuga.

— Sabia mea! îi porunci.

— Blanche, i se adresă marchizul surorii sale, du-te să mă aștepți, împreună cu Louise, într-o cameră alăturată, sub paza lui Cocardasse și a lui Passepoil. În scurt timp Romuald și cu mine vom veni să vă luăm.

Fata nu încercă să-l facă pe fratele său să renunțe la lupta cu tînărul duce. Înțelegea că o jignire ca cea care i se făcuse nu putea fi spălată decît în sînge. Dar fu cuprinsă de o spaimă sfîșietoare.

— O! Henri, strigă, strîngîndu-se la pieptul lui, dacă s-ar întîmpla să te pierd după ce te-am regăsit într-un mod atît de miraculos!...

— Nu-ți fie teamă, draga mea, șopti tînărul. Dreptatea este de partea noastră și voi învinge cu siguranță. Du-te, îți spun, și păstrează-ți încrederea.

Și, pentru ca Blanche să nu-i dea noi dovezi ale îngrijorării sale, făcîndu-l să-și piardă parțial sîngele rece de care avea atîta nevoie, se grăbi s-o încredințeze lui Cocardasse și Passepoil, cărora Romuald le-o adusese deja pe Louise.

Cei doi bătrîni profesori de scrimă ar fi dorit tare mult să asiste la duel, dar, devenind paznici ai fetelor, fură nevoiți să se îndepărteze resemnați împreună cu prețioasele ființe încredințate lor.

Landry se întoarse cu spada stăpînului său.

Pe doamne nu fu nevoie să le poftească nimeni să se retragă. Cînd văzură strălucind armele — care sub lumina cadelabrelor păreau a fi săgeți de foc — o luară la fugă ca niște căprioare speriate.

În schimb, bărbații se grupară în jurul combatanților. Toți aveau mutre jalnice. La gîndul că serata aceea, începută în rîsete și veselie, avea să se încheie printr-o tragedie sîngeroasă, își simțeau conștiințele foarte tulburate.

Domnul de Guéménée nu era cel mai puțin afectat, căci nu-și ascundea faptul că, prin pariul făcut cu de Fronsac, răspunderea dramei pe cale a se desfășura îi revenea în bună măsură. Și ar fi dat cu dragă inimă de zece ori valoarea mizei pentru a fi cîștigat, în loc să piardă.

Cît despre bătrînul mareșal, înciudat că gasconul îi întrerupsese vorbirea, se dusese să se cufunde într-un fotoliu, unde și adormise, mai înainte de a afla cum se sfîrșise cearta.

Ceilalți fură de părere că era mai caritabil să nu-l trezească.

În ceea ce-l privește pe d'Aiguillon, acesta era nepăsător. Deși cel ce urma să se dueleze era fratele său, i se părea nepotrivit ca un om ca el, care tindea să ajungă în înalta diplomație, să dea dovadă de emotivitate.

Marchizul și tînărul duce luară poziția de gardă.

Pe buzele lui de Fronsac flutura un zîmbet crud. Tinerețea lui Henri, față de care era mai în vîrstă cu zece ani, îl făcea să-și închipuie că-l va învinge lesne. De altminteri, era expert în mînuirea armelor și rareori întîlnea pe cineva care să-l întreacă.

Nu știa, desigur, că domnul de Nevers era și mai îndemînatic decît el și deseori luase drept scorneală miraculoasa dibăcie ce li se atribuia tuturor celor ce purtau numele de Lagardère.

Sigur pe sine, nu i-ar fi părut rău să distrugă în curînd acea legendă stupidă.

Spadele se ciocniră.

Fronsac văzu imediat cu ce adversar de temut avea de a face şi zîmbetul îi pieri. Drace! Îi va fi mai greu de cum îşi închipuise să obţină victoria... dacă o va obţine.

La rîndul său, Henri îsi dădu seama că va avea nevoie de toată ştiinţa lui pentru a-i ţine piept. Recurse, aşadar, la cele mai fine vicleşuguri ale sale şi la cele mai subtile pase.

Timp de cinci minute — cinci secole pentru cei ce asistau — lupta rămase fără rezultat.

Fronsac, cu ochii congestionaţi, cu fruntea şiroind de transpiraţie, îşi înmulţea loviturile cu o impetuozitate tot mai mare, încercînd să pătrundă prin reţeaua de oţel cu care se acoperea marchizul.

Henri, dimpotrivă, la fel de stăpîn pe el ca la început, nu dădea nici un semn de oboseala şi, fără a se grăbi, aştepta momentul propice pentru a plasa faimoasa lovitură secretă a lui Nevers!

Spectatorii respirau cu greutate şi erau într-atît de absorbiţi de peripeţiile luptei, încît nu o remarcară pe doamna du Barry, care se oprise în pragul salonului.

Tînăra femeie, mai palidă ca o moartă, se sprijinea de batanţii uşii ca să nu cadă.

Nu-şi dezlipea privirile de la domnul de Nevèrs şi întregul trup îi era agitat de un tremur continuu ce denota o emoţie ajunsă la culme. Pe chip i se citea o îngrijorare cumplită.

Deodată, scoase un ţipăt pătrunzător, plin de jale, care răsună în încăpere, repercutîndu-se pe pereţi în ecouri sinistre şi prelungite.

Tocmai îl zărise pe de Fronsac făcînd o fandare adîncă spre Henri şi-i auzise exclamaţia de triumf. Şi, crezînd că-l şi vede pe tînăr zăcînd neînsufleţit pe pardoseală, fu cuprinsă de o imensă dorinţă de răzbunare şi se repezi de la uşă către cei doi adversari, gata să sară la gîtul ucigaşului celui pe care-l iubea, vrînd să-i sfîşie carnea cu unghiile.

Dar cînd ajunse... Fronsac era cel care zăcea, însîngerat, pe podea.

Henri folosise o fentă. Descoperindu-se dinadins, pentru a-şi păcăli adversarul, gîndindu-se că acesta va încerca să profite de greşeala lui simulată — presupunere ce se dovedise corectă — prinsese momentul în care adversarul fanda, spre a-i devia arma printr-o serie de biciuiri rapide şi puternice şi pentru a-i înfige cu iuţeala fulgerului vîrful spadei sale între sprîncene.

Şi s-ar fi terminat cu libertinul, dacă strigătul favoritei nu l-ar fi făcut pe Henri, prin surpriza pe care i-o provocase, să-şi abată o clipă atenţia şi să-şi coboare în mod instinctiv spada, care nu-l atinse pe de Fronsac decît în partea de sus a pieptului.

Înnebunită de furie, şi fără a-i mai păsa de ce s-ar putea crede despre purtarea sa, favorita voi să se arunce în braţele lui Henri, dar nici nu schiţase mişcarea cînd Blanche, scăpînd din mîinile lui Cocardasse şi ale lui Passepoil, trecu prin faţa ei ca o săgeată şi alergă să se arunce de gîtul fratelui său, acoperindu-i faţa cu sărutări convulsive.

Doamna du Barry simţi că-i îngheaţă inima şi avu brusca intuiţie că acea prietenie frăţească avea să se pună de-a curmezişul în calea dragostei sale.

După cîteva clipe, în răstimpul cărora toţi se aplecaseră asupra lui de Fronsac spre a-şi da seama de gravitatea stării lui, Henri se desprinse cu blîndeţe din braţele surorii sale, apoi, apropiindu-se de contesă, îi spuse, încercînd să-şi stăpînească tremurul glasului:

— Adio, doamnă. Vă părăsesc pentru totdeauna... nu ne vom mai vedea niciodată!...

— Oh! Henri! ce spuneţi?... Ce spui?... exclamă doamna du Barry, al cărui chip deveni mai alb decît dantelele sale. Să nu ne mai vedem niciodată!... Este cu neputinţă!... Gîndeşte-te la dragostea noastră!... la această dragoste care ne leagă pe vecie unul de celălalt!...

— Nu mai am dreptul de a iubi, doamnă! replică plin de amărăciune domnul de Nevers. De două ori în decursul a cinci ani, pentru că nu i-am fost alături ca s-o apăr, sora mea a fost victima unui odios atentat... De acum înainte îi sînt dator în întregime ei... şi onoarei numelui de Lagardère!... Adio, doamnă,... adio!...

— Henri!... Henri! — gemu favorita încercînd să-l reţină pe tînăr — te conjur, nu mă părăsi... Fără tine nu pot trăi... Ce vrei să se întîmple cu mine, dacă nu te voi mai vedea? Nu, rămîi, rămîi cu mine... iubirea noastră este mai presus de orice... aşa ai spus tu însuţi!

— Adio, doamnă!... se mărgini să repete Henri, făcînd un puternic efort să rămînă calm, căci îşi simţea inima sîngerînd sub constrîngerea pe care şi-o impunea şi înţelegea, în sfîrşit, că, pentru un Nevers, acea dragoste imperioasă, acea iubire mărturisită ar fi o crimă, deoarece se împotrivea raţiunii sale.

Apoi, întorcîndu-se către Blanche, se duse împreună cu ea să-i regăsească pe bătrînii profesori de scrimă, lîngă care se aflau deja Romuald şi Louise.

Un sfert de oră mai tîrziu, părăseau cu toţii domeniile Fontainebleau şi porneau pe drumul către *Castelul Mohorît.*

Văzîndu-l pe domnul de Nevers plecînd, contesa se prăbuşise la pămînt, ca lovită de trăsnet.

Nu vom descrie bucuria fără margini a ducelui Philippe şi a ducesei Olympe, cînd îşi strînseră la piept fiul ce suferise atît de îndelung. Este uşor să ne-o închipuim.

Vreme de cîteva săptămîni, locuinţa lor a fost în sărbătoare, iar denumirea de *Castelul Mohorît* nu mai avea nici o raţiune să-i fie aplicată.

În cursul lungilor seri petrecute în familie, aventurile celor doi tineri constituiră un nesecat subiect de conversaţie, şi toţi îi felicitau călduros că li se alăturaseră

compatrioților lor din Canada, în strădania lor de a rezista stăpînirii engleze.

Philippe simțea o mulțumire lesne de înțeles, regăsind în acel fiu speranța neamului său, bărbatul de onoare pe care-l crescuse în spiritul dreptății.

Ignora, desigur, ce era în inima lui. Nu știa nimic nici despre tot ce avea legătură cu seara petrecută la Fontainebleau. Nu avea să afle niciodată, deoarece cei patru tineri și cei doi bătrîni profesori de arme se înțeleseseră să păstreze, cu privire la acel subiect, o tăcere absolută, căci, cunoscînd firea impetuoasă și iute la mînie a ex-sergentului Belle-Épée, se temeau că, dacă i s-ar fi spus, l-ar fi văzut exterminîndu-i pe toți ce purtau numele de Richelieu.

Într-o dimineață, ducele și ducesa primiră o scrisoare din partea maicii superioare de la Picpus, prin care le anunța apropiata căsătorie a lui Romuald și a Louisei.

În acea epistolă, maica Philippine spunea că între ea, domnul de Dizons și un cordelier, al cărui nume călugăresc era „fratele Eusèbe", avusese loc o întrevedere în cursul căreia lui Romuald i se mărturisise totul.

Aceeași misivă explica ce anume fusese cîndva „fratele Eusèbe", *alias* cavalerul Zeno, redevenit cinstit și pocăit în urma morții tragice a marchizei de Coislin.

Unirea Louisei cu Romuald a fost, într-adevăr, sfințită în mod solemn peste cîtva timp, și cordelierul a fost cel ce a obținut favoarea de a-i binecuvînta pe soți.

Maica Philippine — superioara mănăstirii Picpus — și maica Véronique asistau la ceremonie. Una își uitase numele de Marine Moutier, cealaltă pe cel de Bathilde de Wendel.

Prima lăsa să-i curgă lacrimi dulci, amintindu-și cît de amare fuseseră cele pe care, în urmă cu douăzeci și doi de ani, le vărsase cu prilejul căsătoriei lui Philippe cu Olympe.

Louise n-a aflat niciodată greșeala mamei sale, iar domnul de Dizons nu a știut cui îi datora viața decît cinci ani mai tîrziu, după moartea lui Ludovic al XV-lea. Nu a avut curajul de a-i purta pică.

Henri, credincios hotărîrii luate, nu a revăzut-o niciodată pe doamna du Barry, dar a continuat să sufere din cauza funestei pasiuni ce mocnea în el şi care-l consuma cu încetul.

Printr-o intuiţie foarte feminină, şi care-şi avea rădăcinile în asemănarea de idei dintre fratele său şi ea, în afinitatea sentimentelor amîndurora, Blanche ghicise acea pornire care, de altminteri, îi fusese parţial dezvăluită prin gesturile expresive şi rugătoare ale favoritei, atunci cînd Henri se despărţea de ea, în urma duelului acestuia cu de Fronsac; şi, cu o înduioşătoare delicateţe sufletească, încerca, sporindu-şi tandreţea faţă de el, să atenueze pe cît era cu putinţă suferinţele pe care o amintire persistentă le reînviau neîncetat.

Ţinînd seama de vîrsta şi experienţa lor, Cocardasse şi Passepoil au fost numiţi arbitri-consilieri ai corporaţiilor profesorilor de arme. Ştiinţei lor le erau supuse problemele litigioase în materie de scrimă.

Dar aveau un mod atît de ciudat de a se înţelege unul cu altul şi atît de rar cădeau de acord, încît doamna Mathurine, care luase obiceiul să participe la dezbateri, enervată de încetinela lor, tranşa în general diferendul prin cîteva scatoalce distribuite cu generozitate atît unuia cît şi celuilalt — dar mai ales lui Cocardasse, întotdeauna fericit de asemenea „mîngîieri" primite de la idolul său.

Mai este nevoie să spunem că lui de Fronsac i s-a vindecat rana, cea atît de meritată? Cei răi au viaţa bine înşurubată în trup.

Joson Miroux, acel Hercule breton, întristat că-şi vedea foştii stăpîni despărţindu-se, a refuzat să i se dedice unuia mai mult decît celuilalt, şi a ales un mod de viaţă special, plin de desfătări, lăsîndu-se găzduit cînd la domnul de Nevers, cînd la domnul de Dizons.

Deoarece îl moştenise pe moş Tanguy, unchiul său, care-i lăsase un ciorap de lînă bine burduşit, bunul băiat din Quimperlé devenise puţintel avar şi socotea că este bine să-şi păstreze agoniseala fără a cheltui nimic din ea.

Să mai adăugăm că domnul Hélouin, sau baronul de Posen, devenise — după ce Henri şi Romuald aflaseră importantul rol pe care-l jucase pentru ei sub costumul şi numele de „astrologul de la castelul Chèvreloup — cel mai bun prieten al lor.

Cît despre contesa du Barry, aceasta se aruncă mai mult ca oricînd în vîltoarea petrecerilor şi plăcerilor. Era un fel de furie, de delir, şi părea cuprinsă de nebunia extravaganţelor.

Dar, dacă i-ai fi putut citi în străfundurile sufletului, ai fi fost înspăimîntat la vederea ulcerului care o rodea.

Ştiindu-se lipsită pentru totdeauna de dragostea lui Henri, de acea dragoste care, timp de o clipă, o făcuse să întrezărească paradisul, simţea că viaţa nu mai este decît un infern şi căuta să-şi ascundă suferinţele prin acea existenţă nestăpînită.

Aşa se face că atunci cînd, douăzeci şi patru de ani mai tîrziu, a fost tîrîtă în piaţa Revoluţiei de către mulţimea înnebunită de furie, care voia s-o omoare ca fiind metresa lui Capet, şi cînd a urcat pe eşafod şi şi-a oferit capul fatalului cuţit al ghilotinei, buzele ei — *odinioară* atît de onorate de sărutările regale — au şoptit un nume... şi acel nume era cel al lui Henri.

SFÎRŞIT

SERIA LAGARDÈRE

Romanul evocă emoţionantele peripeţii ale celor doi gemeni (frate şi soră), demni urmaşi ai cavalerului Henry de Lagardère — „Cocoşatul" — devenit duce de Nevers — eroul care a încântat adolescenţa atâtor generaţii!...

La curtea desfrânatului rege Ludovic al XVI-lea. cele două metrese ale sale — ducesa du Barry şi marchiza de Pompadour — se întreceau în a-i satisface capriciile, furnizându-i tinere fecioare pentru iubiri de-o noapte.

Astfel, angelica Blanche de Nevers şi cea mai bună prietenă a sa sunt răpite şi închise într-un palat destinat plăcerilor regelui, păzit de gărzile sale cumplite.

Ce întreprind temerarul Henry de Lagardère-Nevers, credincioşii Cocardasse şi Passepoil precum şi misteriosul Hélouin, pentru eliberarea frumoaselor tinere?! Ce idile se înfiripă, ce intrigi teribile şi pasiuni arzătoare o cuprind chiar şi pe ducesa du Barry care va suspina până la sfârşitul vieţii în aşteptarea tânărului de Nevers?! .

EDITURA ELIS

ISBN 973-9199-04-6 LEI 3600

